

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

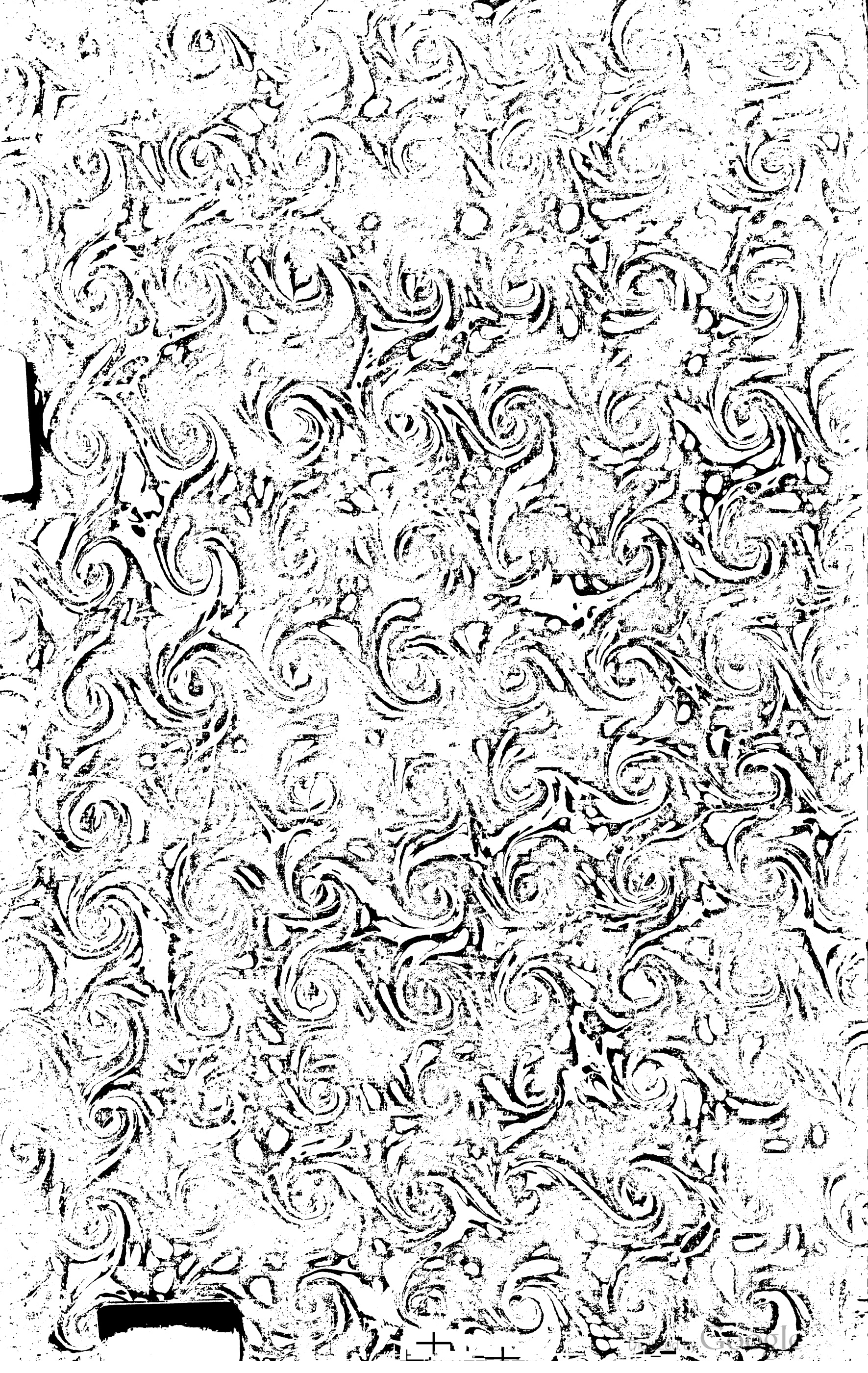
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

8. V 15.52

VILLE DE LYON
Biblioth. du Palais des Arts

N. Hubert. Sculpsit. 1798.

*Cernitis? hic vir hic est, Spolijs Orientis onustus,
Romanas et opes, Argolicasque vehens.
Tot Collecta, mori cur non monimenta vetabunt:
Tot Collecta vetat, qui monimenta mori?*

De la Monnoye

NUMISMATA

ÆREA

27357

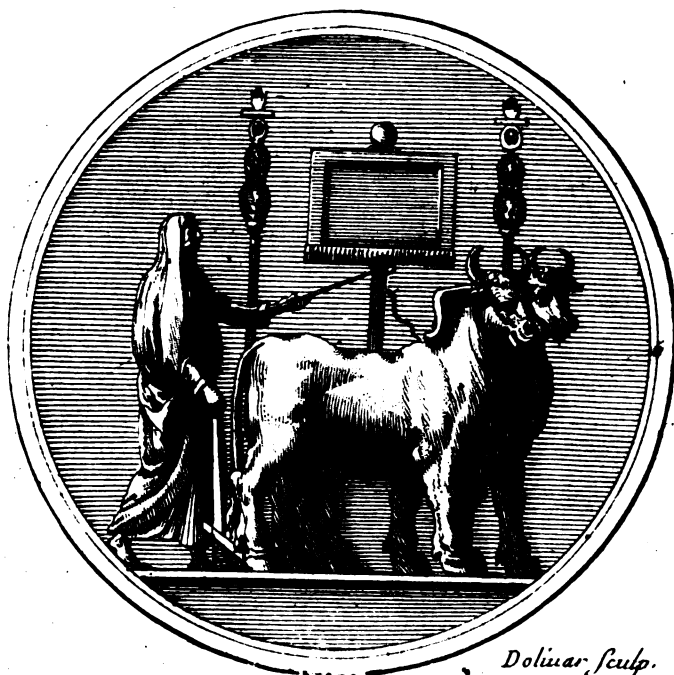
IMPERATORUM,
AUGUSTARUM, ET CÆSARUM,
IN COLONIIS,

MUNICIPIIS, ET URBIBUS

JURE LATIO DONATIS,

Ex omni modulo percussa.

*Auctore JO. FOY-VAILLANT Bellovacō, Doct. Med.
& Seren. Ducis Genomanensium Antiquario.*

VILLE DE LYON
BIBLIOTHÈQUE
MUSEUM

Doliva sculp.

PARISIIS,

SUMPTIBUS AUCTORIS,

Apud { Viduam EDM. MARTIN, } viâ Iacobæa
{ IOANNEM BOUDOT, } sub aureo
{ Et STEPHANUM MARTIN, } Sole.

M. DC. LXXXVIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

Volmar. jn.

SERENISSIMO PRINCIPI
LUDOVICO AUGUSTO
BORBONIO,
CENOMANENSIVM
ET ALBAMALLENSIVM
DUCI,

HELVETIORUM RHÆTORUMQUE
PRÆFECTO,
PROREGI OCCITANIÆ,
REGII ORDINIS COMMENDATORI EQUITI.

*XIGUUM sanè pro mea tenuitate,
sed tamen erudito Principi non as-
pernandum munus offero, NUMIS-
MATA IMPERATORUM IN
COLONIIS PERCUSSA, cujus
apud Te gratia eò major esse debet,*
PRINCEPS SERENISSIME, quòd
non modò amas colligere antiqua Numismata curiosius,
a ij

sed collecta peritis oculis examinas, & solerti ingenio pervides quò singula pertineant. Annales sacros, Deorum fabulas, Græcorum monumenta, Romanorum gesta, temporum omnium testem Historiam, utriusque linguae sermones complecteris, sicque hærent singula menti Tuæ, ut omnium animos in admirationem rapias.

Atque hi sunt primi studiorum Tuorum fructus, PRINCEPS SERENISSIME: unde quantus olim futurus sis, quis conjiciat, & quàm multiplicem cudendi Tuo honori Numismatis materiam præbiturus. Equestris certè disciplinæ scientia Tibi jam PRINCIPI JUVENTUTIS plaudit. Rei militaris amor, armorumque tractandorum peritia promittit patriæ MARTEM PROPUGNATOREM, & GENIUM EXERCITUS. Singularis morum suavitas HILARITATEM POPULI. Virtutum omnium admirabilis in Te consensio SPEM PUBLICAM. Et erit brevè cùm Tibi quæsitæ Tuo labore lauros triumphans Gallia circumponet, Tibique debitam SALUTEM PROVINCiarUM, conciliatam FIDEM MILITUM, meritamque OB CIVES SERVATOS coronam adscribet.

Quid verò cùm Tibi creditam à REGE nobilissimam Provinciam adire, ac per Te regere licebit? Cùm Te celeberrimis Comitibus Præsidem videbit Occitania: quam grato animo celebrabunt ADVENTUM PRINCIPIS singulæ urbes? quanta admiratione vivam in Te, ac spirantem Magni Parentis effigiem suspicient! & quam sine ænigmate alterum in Te Cæsarem intuebuntur, ac si, ut cæpisti, LUDOVICO simi-

lem Te pergis facere, etiam Casare majorem.

Non Te fallat creditus olim NEMAUSENSIS COLUBER; non erit ignota SEPTUMANORUM DECUMANORUMQUE Colonia; nec Te VOLCÆ ARECOMICI, TECTOSAGESQUE præteribunt: quid enim Tibi ignotum esse poterit iis in regionibus, quas Tibi toties Tuum repræsentavit Cimelium, cui instruendo primum & exornando visus Tibi sum præ cæteris idoneus. Liceat enim mihi, PRINCEPS SERENISSIME, Tua in me deprædicare beneficia, singularemque in me humanitatem Tuam. Tu mihi in Aula JUPITER CUSTOS, contra æmulos atque obtrektatores HERCULES PROPUGNATOR, inter eruditos APOLLO SALUTARIS, quem semper cum honore appellatum, semper auditum benevole, amicè apud omnes commendatum, atque annuente REGE cooptatum in familiam Tuam, Tua æstimatione, plus etiam quàm annuo censu fecisti beatum ac locupletem.

Si quid igitur est in isto opere dignum eruditis oculis, si quid feliciori industria, si quid ingenio, si quid improbo labore perfectum, totum id Tibi, PRINCEPS SERENISSIME, consecratum oportuit, cui totum me, meaque omnia, uni præ omnibus, jure quo qui optimo, dico, voveo, consecro.

JOANNES FOY-VAILLANT.

CLARISSIMO VIRO
JOANNI FOY-VAILLANT,
DOCT. MED.

PRO EDITO LIBRO NUMISMATUM
Coloniarum Romanarum.

Quibus finibus Imperii Romani vastitas circumscriberetur, fortè nec intellectum, nec apertè definitum hætenus fuerat: sed quum affers, proferisque universa Numismata Coloniarum, ex quibus tanti moles Imperii constabat; hujus profectò singulas partes distinguere, terminos varios ac vagos capere commodiùs posse videmur. At quoniam hæc eadem Numismatum expositio miræ cujusdam est utilitatis ad Historiam illustrandam, & ad ipsam depellendam caliginem ætatis anteaactæ; fieri non potest, quin sicut huic ævo doctiori nostro tuum hoc Opus longè gratissimum accedit, ita seræ posteritati non sit acceptissimum, maximè si Musas Latinas coluerit, quibus nullæ feliciores.

HENRICUS MAHIEU Doct. Medicus Paris.

IN

Excellentissimi Eruditissimique Viri

IO. FOY-VAILLANT BELLOVACI,
DOCTORIS MEDICI,

Et Sereniss. Ducis Cenomanensium Antiquarii,

EGREGIUM OPUS

DE COLONIIS ROMANORUM.

URBEM Romam, sub Roma sepultam:
Remp. Romanam Coloniarum ruderibus obrutam:
Orbem Romanum jam adoratum, vix nunc laudatum ab Orbe:
Uno hoc in Volumine

Non tam suis, quàm tuis, à Libitina redimis NVM MIS;
ERUDITISSIME FOY-VAILLANT,
Cunctis III. VIRIS. COL. DED. major:
Unus enim VIR tot Rom. Colonias nuper deducis, quot adducis.

Vix è præli torturis, in libertatem vindicatus hic liber,
Tibi Municipium unum, Orbem totum Romanum effecit,
Dum eidem abs Te sua jura reddita exhibet, & libertatem.

Jam tot sparsis in orbe ruinis, Reip. Romanæ umbram venerabamur,
At tuis in lucubrationibus, pristinam illa lucem repetens,
Hisce in vetustis Coloniæ NVM MIS
Primævos propè facis movere lacertos.

Colonias primus illustrasti, arduum quidem opus,
Sub tanto Orbis Romani pondere sudaret & Atlas:
Tantæ ergo molis operi & Auctori

TH. SIMEONIVS. D. F. LEM. CALABER. DOMO. HIPHONE
QVI ET PARTHENOPÆVS ET BONONIENSIS.
AVGVST. MIL. GRATIOSA MISS. MISSVS.
BONON. LAT. COL. SE. VIV. D. D.

AD
JO. VAILLANT DOCT. MED.

In ejus librum
DE COLONIIS ROMANIS.

*Quis mihi, quis veteres, clamabat Roma, Colonos,
Cæsareis reddet sculpta quis æra notis?
Clamanti multos offert vigilata per annos
Scripta VALENS, quæ non auferet ulla dies.
Et bene: namque sequens ea si disperderet ævum,
Talem iterum Romæ, quis dare posset opem?*

DE LA MONNOYE.

AD VIRUM CLARISSIMUM
JO. FOY-VAILLANT DOCT. MED.

Et Sereniss. Ducis Cenomanensium Antiquarium.

*Ecce suas iterum Romana potentia vires
Exerit, & medio surgit ab usque rogo:
Gloria magna quidem tantos fundare Colonos;
Extinctis lucem reddere, major erat.*

DE LA TUILLERIE.

V. CL. JOANNI VAILLANT
COLONIARUM ROMANARUM
Restauratori.

*Quos habuit toto dispersos Orbe Colonos
Roma, hic collectos pagina docta capit:
Templa, urbes, ritus, ludos, & jura Quiritum,
Cultaque dispersis numina certa locis.
Quaecumque abscondit tenebris immersa Vetustas,
Erui e nummis hæc monumenta VALENS.*

P. PECHANTRE' Doct. Med.

DISTICHON

In librum de Coloniæ Nummis.

JO. FOY-VAILLANT D. M.

*Quanta tua est virtus! hanc quæque Colonia civem
Noscit, & à NUMMIS quàm pretiosa micat!*

BONAVENTURA DE RUBEIS
Bononiensis Italus.

CHARISSIMO PATRI,
JO. VAILLANT MAGISTER IN ARTIBUS,
Scholæ Medicæ Parisiensis Candidatus.

Laudari patrem à filio, nec ratio considerata finit, nec fas, nec jura ethica volunt: atque huic quidem legi quidni paream hodierna die lubens ac gaudens? Etenim puerulus à Te doctus ea quæ ad *Nummos* pertinent, satis scio fieri nullatenus posse, quin hic Tuus liber superis Deorum & imis gratissimus sit: quin etiam confido fore Tuum hoc opus & perennius & illustrius ipso ære numismatum, quæ appositè omnino refers, quæ solerter enodas.

IN EFFIGIEM
JOANNIS VAILLANT
NUMISMATUM INTERPRETIS EGREGII.

*Cernitis? hinc vir hic est, spoliis Orientis onustus,
Romanas & opes, Argolicasque vehens.
Tot collecta, mori cur non monimenta vetabunt,
Tot collecta vetat, qui monimenta mori?*

DE LA MONNOYE.

ALIUD.

*VALENTIS hæc imago, cujus improbo
Labore, veteres illa princeps Urbium
Revocat Colonos Roma, tot Numismatum
Fide, an-ne Roma laude dignior? an VALENS?*

DU PERRIER.

ALIUD.

*Ecce suos recipit, Te vindice, Roma Colonos:
Num tua, num Romæ, gloria major erit?*

A. GUOGUET Med.

LECTORI.

REI nummariae campus adeò vastus & amplus est, ut ex eo varios & maximè utiles ad Historiae notitiam fructus colligere liceat: in illa Deorum series, quos venerata est Antiquitas, ferè integra observatur; pleræque Principum imagines, quorum Regna in suas provincias Romana potentia redegit, in nummis reperiuntur: in iis Imperatorum à Julio Cæsare ad Imperii occasum (si quosdam exceperis) effigies ferè singulae exhibentur; innumera familiarum Romanarum nomina, libertatis tempore maximè celebrata, in illis recensita habes; civiles Romanorum Magistratus, tum maiores, cum minores, tum ordinarii, cum extra ordinem; dignitates sacerdotales, imperia militaria & maritima ibidem explicantur: depictos eorum vestitus planè varios, nec non & provinciarum, populorum, urbium, Coloniarumque à Græcis & Romanis deductarum nomina in iisdem videbis inscripta; diversas præterea oppidorum æras, templa demum innumera, ac plurima ædificia, ut omittam dicere de animalibus, piscibus, & plantis, ex quibus seorsum volumen efficitur.

Immensa ferè est ex nummorum penu collecta materia, longèque profectò copiosior quàm ut ab uno eodemque scriptore cumulatè tractetur, cum sola vel unius Romani Imperatoris gesta per nummos describenda librum implere faciliè possint; res quidem ab antiquitatis studiosis in Illustrissimi *Aumontii Ducis* ædes convenientibus nuper proposita, & partim inchoata, sed fato quodam intermissa; unde is satis præstare videatur, qui aliquam rei nummariae partem tractandam susceperit, præsertim si felici quadam animi solertia præditus, ea quæ veterum scriptorum diligentiam effugerint, expromere, aut si selectiora vel Principum, vel aliorum quorumcumque Antiquariorum numismata cum ipsorum typorum interpretatione exponere, vel quæ in suis peregrinationibus ex Asia, Græcia, Syria, & tota Italia accuratè collegerit, in lucem proferre audeat. Has itaque regiones, ad locupletandum tantis opibus **LUDOVICI MAGNI** Thesaurum, lustrare sapius missus, elegantes quos inspexeram Latinos, Græcos, & Coloniarum nummos, jussus sum à Serenissimo Principe *Henrico Borbonio Vernolii Duce* eos publicos facere, verùm ita ut à Latinis Imperialibus inciperem, & præstantiorum velut catalogum ad *Adolphi Oeconis* exemplum, sine notis & interpretationibus in lucem tantùm ederem: eo lubentius morem gessi, quod Serenissimus Princeps hoc opus Gallieni tempora non superare exoptaret, quòdque nummi Imperiales Græcarum urbium & Coloniarum post hunc Imperatorem non extant, sed Græci annorum Imperii notas tantùm exhibeant.

Nostras itaque collectiones in tres partes divisimus, primamque de nummis primæ & mediocris formæ æreis, & alteram de aureis & argenteis jam dudum vulgavimus; Typographus autem omnia prorsus exempla divendidit,

P R Æ F A T I O.

rogatque, ut nunc secundam eorum editionem cum notis & argenteis aureisque nummis ad Heraclium productis, publici juris faciamus; quod libenter in Antiquariorum gratiam præstabimus, postquam hæc tertia pars de Græcis Urbium & Coloniæarum nummis ad finem perducta erit: nil mirum igitur si illam nondum confecerim, opus enim in immensum ferè excrevit, prima quidem & secunda pars vix unum minoris formæ volumen implevit; Græci verò nummi, Municipales & Colonici, quatuor vel etiam quinque primæ magnitudinis libros implere possunt, quandoquidem primus hic de Coloniis majorem æquo molem continet, adeo ut eum quasi in duos tomos dividere possis: tantæ amplitudinis causa fuit, non modò cujusvis numismatis cætypum seorsum cælaturum, sed eorum omnium explicatio pro viribus tentata.

Res quidem omnino grata, nummorum icones Lectorum oculis exponere; sed illas ex Principum Cimeliis erucere, perarduum: ad ipsa enim difficilis admodum aditus, etsi aliquando sit permissus, vix in tanta numismatum congerie, tractandorum nummorum facultas datur, seu propter Cimeliarcharum peritorum paucitatem; aut si qui fortè sint, propter minimum eorum erga hæc antiquitatis monumenta studium. Eruditorum verò illorum cura eo potissimum pertinere deberet, ut ad cælandas præstantiorum numismatum imagines, Principes eos quorum eruditis scriniis præpositi sunt, impellerent. Jam CHRISTINA REGINA suorum numismatum, quæ sunt majoris formæ, seriem in quadraginta tabulas incidi curavit; & SERENISSIMUS PALATINUS PRINCEPS nuper ante mortem per erud. virum *Begerum* id absolvit: illi ejusmodi quippe sumptus privati hominis opes exuperant, & si forsan aliquis vellet, vix id posset, nisi Studiosorum auxilio adjutus, ut jam cœpit Vir cl. *Andreas Morellius*, cujus in ea relabor valdè optandus est. Ingens interea nummorum amor me impulit, ut meis sumptibus omnes in Coloniis & Municipiis signatos, quos recondunt LUDOVICI MAGNI, CHRISTINÆ REGINÆ, MAGNI ÆTRURIÆ DUCIS, BARBARINÆ, GHISIÆ, CARPINÆ, aliorumque virorum Principum Gazæ, scalpere curarem. Labor quidem viginti annorum, per quos pro Thesauro Regio nummos colligere sum jussus, viam aperuit; tunc enim in Bibliotheca Regia asservatos delineare mihi licuit: cum autem numismata omnia Versalias transferri jussit REX, ut illa domi penes se haberet, iisque spectandis, cum esset libertas, sese oblectaret; hæc LUDOVICI MAGNI Cimeliarchia, Regum omnium & Principum scrinia numero, integritate, & raritate longè superant. Mihi cura in series illa ordinandi, REGE spectante, demandata est: sed quanta demum eorum congeries Illustrissimi Marchionis de *Louvois* vigilantia est facta, tanto autem Thesauro Custos P. *Rainssant* D. Medicus Rhemensis præfectus est; mihi verò à REGE, Cenomanensium Ducis Cimelium est commissum, dum vir ille clarissimus Gazam Regiam aliquando faciat publicam, nummos Coloniæarum ipsi additos mihi communicavit, quorum cætypa D. *Morellius*, qui Regios summa arte & diligentia delineat, lubens transmisit.

Sed ad externa pergamus Europæ Cimelia, ex quibus icones hausimus, & ab æterna urbe Roma rei antiquariæ parente initium faciamus. Ibi primum locum obtinet Gaza CHRISTINÆ REGINÆ, cujus indulgentiâ ex illa tot nummorum cujusvis metalli multitudine, Colonicos & Municipales excerpimus, qui sanè non tam frequentes sunt quàm Romani: Colonici namque

P R Æ F A T I O.

ex longinquis regionibus asportantur; illi verò ex ipsis urbis ruinis quotidie eruuntur. Ad REGINÆ Gazam mihi ultima vice patuit aditus, conciliatore erudito viro *Jo. Petro Bellorio* ipsius Custode diligentissimo, postquam Cl. *Camelius* rei nummariae princeps oculis captus esset, uterque mihi jamdudum fuit mihi amicitia conjunctissimus, cum Romam duodecies profectus sim. *Camelius* quidem, dum in urbe morabar, nummos virorum Principum, ut polirentur ad ipsum missos, mihi communicavit: *Bellorius* verò, quos vellem CHRISTINÆ nummos delineare, summa urbanitate permisit. Gazas observavimus BARBERINAS bis, CAMILLI MAXIMI olim Cardinalis pluries, CARPINEAS ter, BORGHESIAS, GHISIAS, GINETTAS, RONDANINAS, aliorumque nummariae rei studiosiorum, inter quos *Car. Antonium à Puteo* Equitem S. Stephani Commendatorem, Equitem *Jul. Florentium*, alterumque M. *Ant. Sabatinum* honoris causâ, & D. *Causeum* amicitiae gratiâ nominare debemus.

In Etruriam divertamus, & Gazam Mediceam tanta annorum serie collectam, nemini tunc quamvis patentem atque expositam, lustrare liceat; in hoc autem superbo rei nummariae thesauro LAURENTII senioris & FRANCISCI MAGNI DUCIS, LEOPOLDIque Cardinalis ex omni metallo series, sed præcipuæ nummi maximi, quos Itali vulgò *Medaglioni* vocant, asservantur, quibus omnibus innumerabiles Coloniarum & Municipiorum nummos ex Sardiniae Proregis hæredibus coemptos COSMUS III. Musarum parens, ac modò regnans feliciter, addidit: hos omnes oculis observare, manibusque contrectare OPTIMI PRINCIPIS indulgentiâ mihi concessum est, comes adfuit P. *Norisus* M. DUCIS vir Theologus, summæ eruditionis & de re nummaria benè meritus: verum ut tantum Cimelium in sua celeberrima Pinacotheca per totum Orbem decantata, publicum redderet SERENISSIMUS PRINCEPS, Cimeliarcham D. *Sebastianum Bianchi*, optimarum artium studiis eruditum, ad perfectam nummorum notitiam ipsi comparandam non modò Principum Cimelia invisere jussit, sed primariis Antiquariis per litteras suas commendavit; attamen hæ antiquitatis deliciae non modò in Cimelio Mediceo Florentiae reconduntur, sed Marchio *Nicolinus* & Marchio *Riccardus* inter superbas supellectiles, nummos in suis Gazis rarissimos possident, nec non Illustr. *Apollonius Bassetus* M. DUCIS à Secretis, qui iisdem præcipuè delectatur.

Bononia, ut studiorum mater, sic & nummorum parens, plurimos ipsorum habuit studiosos. E vivis exierunt Card. *Buoncompagnus* urbis Archiepiscopus, Musci olim celeberrimi patrui sui *Francisci* Cardinalis hæres. *Jo. Bapt. Capponius*, N. *Carradorus*, Medici insignes. *Lud. Borgoloccus*, Fr. *Lottus*, & *Val. Polazzus* inter alios emicuerunt. Comes *Car. Casar Malvasia* S. Petri Canonicus, singulares olim congeffit: nunc *Ant. da Via* Patricius, Pontificis Max. apud Belgas Internuntius, præstantissimos acquisivit. R. P. *Minus* Clericis Minoribus Præpositus, ut ex suis selectiora LUDOVICO MAGNO offerret, Versalias venit. Illustris ille *Malpighius*, alterum Medicinæ lumen, aliquot eximios possidet; sed omnes D. *Josephi Magnavacca* inter Pictores commendati judicio stare volunt: is enim Antiquariorum Italiae princeps quo ad praxim faciliè prædicatur. Ille me comitem Regium Lepidi properantem ad Muscum P. *Cattanei* PP. Minoris Observantiae Definitoris generalis invi-

P R Æ F A T I O.

sendum comitari dignatus est; vix autem explicare possim quanta comitate R. admodum Pater præclaros Coloniarum nummos à se ex Hispania allatos mihi exhibuerit.

Mutinæ, Serenissima ESTENSIS Familia, alios Italiæ Principes in nummis comparandis æmulata, præstantes & luculentos olim comparavit, quos Eques *Rimbottus* Cimelii Præfectus ante aliquot annos mihi inspiciendos exhibuit. Parmæ, Dux RANUTIUS II. instructissimam harum elegantiarum copiam ab ALEXANDRO FARNESIO collectam asservat, cujus curam habet eruditus P. *Pedrucius* S. J. In ea urbe Com. *Alexander Sanvitalis* Musei majorum suorum partem cum fratre divisam summa religione conservat. *Comites Cantelli*, hujus antiquæ memoriæ vindices ac æstimatores sese præstiterunt. Quantum ad Mantuæ Ducum Gazam spectat, superiori sæculo licet cum urbe direptam, aquila eorum Principum stemma omnibus nummis inserta, innumerabilem ipsorum numerum ab iis coacervatum olim fuisse declarat: testes sint illi ex familiis Romanis in Thesauro LUDOVICI MAGNI reconditi. In eorum urbe *Marchio* olim *Bulgherinus*, nunc ex Prædicatorum Ordine, inter elegantissimos quos possidet nummos, Othonem Græcum majoris formæ, in cujus averfa parte Victoria pectore tenus observatur, fortè fortunâ à circumforaneo nactus est, quem subito agnovit D. *Horatius Bellinus* CAROLI II. Ducis auxiliarius, rei nummaria sedulus indagator.

Venetia urbs præ cæteris opulenta, hac veteri moneta maximè claruit & claret: ut enim prætermittam insignes superioris sæculi viros ANDR. LAUREDANUM, N. CONTARENUM, SEB. ERIZZUM, & JO. DOM. GRIMANUM Patricios; PETR. DONAM, & PETR. MAUROCENUM nuper fato functos: vivos autem hujus supellectilis nummaria conservatores aut indagatores commemorare nobis liceat, JUL. JUSTINIANUM & MARC. RUZINUM D. Marci Procuratores, GEOR. BARBARUM, JO. DOM. SODERINUM, PETR. GARZONUM, JO. DOM. THEUPOLUM, ANTON. CAPELLUM, BERN. TREVISANUM amplissimos Senatores, inter quos HIER. CORRARIUS nullis pepercit sumptibus, ut in æreis nummis rarissimis conquirendis sese maximè commendaret. Alii sunt inferioris quidem ordinis, sed magnæ existimationis, *Fr. Cima* & *Jos. Marcus Brunus* Doctores Medici, ad quos omnes conveniendos non semel mihi adfuit comes V. Cl. N. BON J. C. in nummis cognoscendis sagax & eruditus, qui eximium de *Neocoris* tractatum in lucem, magno Antiquariorum voto, editurum se brevè pollicetur.

Padua hæc veteris ævi monumenta etiam elegantiora recondit; ibi Comes *Jo. de Lazara*, nummorum diligentissimus asservator, luculentas eorum series congeffit; sed *Eques Patinus* Medicus Parisiensis, Gymnasii Patavini Professor, urbem suis scriptis doctissimis perpetuò illustrat: multis enim rei nummaria operibus jam clarissimus, sex adhuc millia & amplius numismata ex omnibus Cimeliis à se lustratis selecta, cum eorum eëtypis & erudita ut solet explanatione in lucem proferre meditatur. *Seb. Gouzonus* Doctor Medicus, & *Car. Torta* Universitatis Cancellarius, harum antiquitatum memoriâ delectantur. Veronæ, Comes *Fr. Moscardus*, in Museo suo celeberrimo lautissimam nummorum copiam ab Ill. patre comparatam possidet. Sunt & alii hac in urbe antiquæ hujus memoriæ curiosi, quorum Cimelia non observavi. Mediolani, Comes *Mediobarbus*, qui *Oconem* feliciter illustravit & auxit, sex millia ex

b ij

P R Æ F A T I O.

omni metallo numismata collegit, cujus Gazam, per ejus absentiam, invisere proh dolor! non licuit. Præclara nummorum congeries in Musco *Fr. Septala* Canonici, à *Manfredo* ejus patruo, cujus interitus nunquam satis depleri potest, adquisita reperitur. *Jo. Maria Bidellus* J.C. amore & studio hujus veteris memoriæ maximè commendatur. A *Jo. Bapt. Seccia* etiam J.C. ante paucos annos defuncto, Græcum pro Latino Pertinacem accepi, Regio Thesauro meâ curâ additum. Genuæ, rarissimam illius Imperatoris, Pertinacis nimirum, Titianam uxorem, à DD. *Lavagna* fratribus, amplissimis civibus, emptam, tanto Cimelio etiam adjeci. Turini, SABAUDIÆ DUCES Gazam nummis exornatissimam olim comparasse ex pretiosis eorum reliquiis in palatio à nobis observatis, suspicari facilè possumus. Sed antequam ex Italia egrediamur, Musca in aliis urbibus ab itinere remotis jamdudum nuper inspecta recenseamus. Neapoli, D. *Piquettus* in hoc rei antiquariæ genere operam & industriam feliciter collocavit. Oximi, *Caspar Leopardus* Patricius instructissimam nummorum collectionem habet. Spoleti, *Jo. Ant. Luparinus* frequentibus per totam Italiam peregrinationibus numismatum indefessus scrutator, rarissimos excerpfit. Anconæ, *Cam. Picchus* Græca aliquot insignia ex Epiro allata, cum plurimis Romanis conservat. Pisis, *Joseph Gianottus* Doct. Medicus non integram nummorum seriem, sed quosdam præclaros ab Armenis Liburni emptos comparavit, à quo Gordianum Afr. Seniore Græcum Cimelio Cenomanensium Ducis à nobis adjectum accepimus.

Anglia, licet ab Italia nummorum parente longè distita, eorum tamen sedulos habuit & habet collectores: Rex CAROLUS I. hac omni elegantiarum suppellectili plurimum delectatus, plurima conquisivit numismata, ex quibus aurea tantum in ordinem redacta CAROLUS II. singulari benignitate dedit mihi visenda: sed omnium congeriem JACOBUS II. feliciter regnans in loculos & scrinia ordinari præcepit. In quas manus abierint nummi *Bukingami Ducis & Arundelii Comititis*, à nostris Antiquariis sæpius laudatis, detegere non potui. Collectionem ab Oratore quondam apud Venetos *Dodington* comparatam, apud ipsius hæredes venalem docemur. Comes *Piterboroug* primus Regis Cubicularius ad suum rei nummarie Museum in suburbano palatio asservatum, me prius epulis adhibitum deduxit invisendum. Comes *Clarendonius* omni laudis genere spectandus, nummos eximio quodam delectu singulares, post epulas etiam lautissimas, summa cum ingenii & eruditionis significatione non semel exhibuit: ad hos autem primarios viros mihi patuit aditus per eruditissimum Doct. *Fraiserum* non minùs à Rege quàm ab Aulicis probatum. Eques *Georg. Weheler* ex Asiæ peregrinatione nummos elegantes Græcos attulit, quorum explicationem vernaculâ linguâ edidit. D. *Charleton* collectos undique præstantissimos in Musco rerum naturalium asservat. Pretiosas illas antiquitatis merces *Vuillelmus Falchner* ex Orientalibus plagis, in quibus cum offendi, per duodecim annos congestas Londinum asportavit, ex iis autem plurima Cimelia locupletavit, quæ res occasionem ipsi præstitit nummos exquisitos ex Asia emendi, unde stupendus ille Maximus argenteus PESCENNIUS, ex Aleppo ad eum missus, & mox mecum communicatus, supremum in LUDOVICI MAGNI Thesauro locum nunc obtinet. In Walia Ill. *Asaphapolis Episcopus* nummorum fautor egregius, & peritus æstimator, his indubitatis historiæ monumentis Imperatorum Romanorum gesta

P R Æ F A T I O.

feliciter illustrat, Trajanique vitam pro Specimine videre nobis datum est. Sed hîc *D. Gailhard* Anglum, qui ob peregrinationes frequenter in Gallia morari videtur, inter ditissimos hujus vetustæ memoriæ possessores annumerare liceat. Belgæ Spartam hanc etiam exornarunt. *Arschotani Ducis* Cimelium à *Jo. Hemelario* notis luculentis explicatum, in lucem prodiit. *Lavinus Torrentius* Episcopus Antuerpiensis Suetonium nummis ornavit. *Goltzius* icones quamplurimas *M. Laurini* operâ collegit & incidit, earum quatuor tomos *Lud. Nonnius Medicus* commentariis doctissimis in lucem iterum revocavit. *Andreas Schottus* S. J. Museum *Nicolai Rocock* Equitis cum iterata editione *Arschotana* eruditis interpretationibus evulgavit. *Chiffletii* ambo *Jo. Jacobi filii*, *Claudius* quidem de antiquo numismate, *Henricus* verò de Othonis nummis scripsere. *Gervartius* JC. Uterque *Rubenius* & *Schinkelius* nummos undique compararunt. Batavia, ejusdem gloriæ æmula, suos pariter harum antiquitatum vindices tulit, *Jac. Oiselius* nuper è vivis ereptus, commentariis, *Cuperus* & *Jac. Perizonius* dissertationibus nummos illustrarunt. *Daniel Heinsius* & *Jo. Georgius Grævius*, ambo præclara provinciæ suæ lumina, ille nuper mortuus, antiquæ hujus elegantiae cultor eximius, hic verò peritus æstimator, non mediocrem in hoc studio laudem meruere. Novissimè *Jac. Gronovius*, alterum Bataviæ decus, insignem nummorum seriem comparavit. *D. Modè Trajectinus*, ex Gallia & Anglia selectiores in patriam nummos asportavit; sed quàm raros & insignes ex suis peregrinationibus advecturus est *D. de Vriih.*

Germaniam ex nummorum Scriptoribus, & ex iis qui eam perlustrarunt, plerisque Principes habere hoc antiquitatis studio immensos novimus; verum iis qui eorum Cimelia inspexerint, mentionem eorum facere permitimus, quandoquidem de Museis tantum à nobis observatis sermonem instituimus; liceat tamen hîc commendare *Car. Velferum* Senatorem Norimbergensem, hujus rei antiquariæ assertorem peritissimum, qui cum per litteras colloqui datum est, ut in Helvetia cum *Tobia Hollandero* à *Berau* Schafusianæ Reipublicæ Quæstore, & *Seb. Feschio* JC. Basileensi, doctissimis harum elegantiarum vindicibus. Suetia suos etiam habet nummorum cultores; mihi notus erat *D. Oldenberg*, qui in suis peregrinationibus elegantissimos congefserat, frater ejus horum hæres, me Parisiis nuper invisit. Dania pariter rei nummariae fautores numerat. Hispania, Coloniarum olim à Romanis deductarum parens, ex suis quotidie visceribus nummos effundit; unde apud eruditos ejus gentis ingens eorum amor, inter quos *Antoninus Augustinus* Tarraconensis Episcopus lucem nummis exponendis ac diligentiam luculentius nemo asseruit. *Rodericus Carus* patrios quidem evulgavit: præclaros autem ex omnibus Hispaniæ regnis erutos, inter Antiquariorum manus conspiciere gratissimum nobis fuit.

Sed cum de externis Europæ Cimeliis, ex quibus ectypa collegimus, honoris causâ prius à nobis actum sit, jam Galliæ nostræ hujus antiquæ suppellectilis studiosos & indagatores recensere æquum videtur. Primum locum occupat Thesaurus LUDOVICI MAGNI, totius Europæ ditissimus, jucunda cujus contemplatio CENOMANENSIVM DUCEM ad rei nummariae studium incitavit. REX geminos statim nummos lubens concessit, & brevè Dux Serenissimus Cimelium, post Regium, comparavit exornatissimum, cujus me Custodem habere voluit. Comes Tolosæ, Ducis fratris exemplo, in idem

P R Æ F A T I O.

studium incubuit. *Marchio de Seignelay*, licet selectiores à patre conquistos REGI nummos obtulerit, eorum tamen numerum & præstantiam ex celeberrimi *Bracesii* Musei Romani novis monumentis refarsit. Ab Aula Parisios divertamus, & instructissimas *Lamonias*, *Harleas*, & *Bignonias* Gazas suspiciamus. R. P. *de la Chaize*, Regi à Confessionibus, in colligendis nummis operam inter tam graves curas, oblectationis causâ, collocavit. R. R. P. P. *Jobert* & *Chamillard* ejusdem Societatis, antiquitatis hujus diligentissimi sunt investigatores & peritissimi. Idem studium, & eadem quærendorum nummorum cura *Sirmondum* & *Cossartium* præstantissimos viros olim incescit, & parata à se numismata in LUDOVICI MAGNI Collegio ornamenti gratiâ reposuerunt: porro tum eorum, tum librorum custodiendorum provincia eruditissimo P. *Harduino* de nummis benemerito concessa est. Hæ veteris monetæ elegantia Bibliothecas etiam Sanctæ Genovefæ & Sancti Germani locupletant; huic D. *Placidus*, illius memoriæ diligens scrutator, præfectus est; illi P. *Chaponel* elegans hujus industriæ fautor, post Patrem *du Molinet* præpositus. Comes *de Vaux* Imperatorum seriem ex argento insignem comparavit. DD. *de Blois* & *de Lompré* ejusdem generis nummis summopere delectantur. D. *Dron* Sancti Thomæ à Lupara Canonicus, præstantissima Coloniarum & Græca numismata ex ære medio præsertim adquisivit. D. *Baudelot* Patronus insignis, amore & harum antiquitatis deliciarum studio celebratur. Sed quid de Illustrissimo *Spanhemio* Brandeburgensis Electoris apud Regem Oratore dicturus? illo certè elegantius & felicius nummos nullus illustravit. D. *Morellius* Helvetius Specimen universæ rei nummaria Parisiis edidit, quam iconibus & notis eruditis locupletatam ab eo perfici summopere exoptant Antiquarii.

In diversis Galliæ urbibus plurimi sunt numismatum cultores, & eximii eorum adsertores, inter quos eminet Ill. *de Camps* Apamiensis Episcopus, qui lautissima & longo tempore comparata nummorum collectione, Principum Gazas adæquat. D. *Foucault* Supplicum Libellorum Magister, & in Piétavienfi provincia rei judicariæ Præfectus, hac omni veterum elegantia sese oblectans, seriem Imperatorum ex argento præstantissimam possidet. Lugduni, in Bibliotheca Patrum Soc. Jesu Museum omni id genus supellectili instructissimum asservatur, à R. P. *de la Chaize* quidem inchoatum, sed continua nummorum accessione ab erud. P. *Charonier* ditatum. At nuper in hac urbe *Jac. Sponius* Med. de nummis benemeritus, magno Eruditorum desiderio extinctus est. D. *de Mazaugues* Aquisextanus Senator, alter *Peirescus*, omni studiorum genere celebris, hæc egregia vetustatis monumenta à plurimis annis comparavit, quæ amicis liberaliter largitur. In eadem civitate P. *Pagi* Conventualium Minorum erud. Præfectus, his antiquis monumentis historiam commendat. D. *Terrin* Arelatensis Patronus celeberrimus, nummorum sedulus scrutator, Dissertationes super iis elegantissimas conscripsit. Aureliæ, D. *Toinardus*, vir multarum litterarum, Herodis M. Judææ Regis, & successorum gesta nummis illustrata, & plurimas Dissertationes typis mandare parat. Divione, Præses *Boiherius* ingentes veteris ævi divitias recondit: sed litteratus Abbas *Nicasius* illarum vindex est & æstimator non mediocris. Hic autem omnes Galliæ nostræ nummorum investigatores & studiosos numerare perlongum esset; viros tantum celeberrimos, aut mihi amicitia conjunctos nominasse satis sit: antequam tamen illam relinquamus, auctores qui egregiam in re nummaria

P R Æ F A T I O.

maria operam posuere, *Choulium*, *Savotium*, *Tristanum*, *Seguinum*, *Patinum*, *Sponium*, & *P. Harduinum* recenscamus, quorum æmulatione Spartam hanc ingressi sumus.

Cùm autem Cimelia, ex quibus desumpta sunt operis nostri cœtypa, longa satis enarratione sint recensita, nunc res ad Coloniæ nummos spectantes exponamus. Maximi quidem moduli in Coloniis percussi non observantur nummi; ex ære magno confecti, usque ad Sept. Severum rarissimi habentur; mediocris formæ, obviæ sunt: sed cùm hi eandem non semper magnitudinem, imò planè variam & inæqualem exhibeant, eos in secundam & minimam molem divisimus: omnes igitur in tres redactos magnitudines, primæ, secundæ & tertiæ, scalpi nobis cura fuit, Segui in nummorum eruditione spectatissimi exemplum sequuti; ipsi enim juxta modulum proprium cælati, non modò sui prototypi veram & congruam effigiem exhibent, sed singulari quadam cum voluptate visuntur: contrà verò illi numismatum Scriptores, qui sub eodem typo dissimiles eorum formas consignant, omnia confundunt: minutus enim nummus pro maximo repræsentatus, licèt moduli nota adsit, mentem Antiquarii conturbat, & aliquando repertus, spem ejus sæpe illudit, portentosum sanè videtur, nummulum sub eadem figura, quàm alterum maximi vel majoris moduli, æreum proponere.

Compendiosas cœtyporum inscriptiones litteris Italicis pro viribus integras protulimus, ut quidquid obscurum his notis nummi recondunt, cunctis planum esse possit. Typorum quidem plurimorum explicationes aggressi sumus, quas omnino explanasse non gloriamur: neque enim omnia nobis adeo sunt perspicua & obvia, ut alicui notitiæ per annos triginta partæ confidamus; rei quippe antiquariæ cultores, qui ea quæ nos effugerunt, alios edocere possint, non defuturos arbitramur: quare nostras interpretationes Eruditorum arbitrio judicioque permittimus, nec nostræ sententiæ adeo sumus tenaces, ut in alteram abire non simus parati. De omnibus typis aliquid diximus, ne potiùs ullum intentatum intactumque relinqueremus, quàm ignorantiam confitemur; opinio enim alicujus licèt non omnino certa, si tamen proponatur, affert aliis investigandæ rei cupiditatem, & veritatis interdum inveniendæ facultatem, ita ut quæ antea erant delibata, penitus illustrentur. Si enim *Tristanus* & alii nummorum quorundam interpretationem non tentassent, eos forsan nemò explanasset. Ex omnibus qui de hæc nummaria scripserunt, nos profecisse ingenuè fatemur; & si quosdam eorum errores notaverimus, Deus absit, ut gloriolæ causâ id nos fecisse quis crediderit, sed ut tyrones veram eorum epigraphen, aut legitimam typorum notitiam assequantur.

In explicandis nummis urbem in qua illi percussi sint, & à quo Colonia deducta sit, indicare mens fuit; quâ occasione nummus sit signatus; quidve typus exhibeat. Cùm autem idem *Jupiter* aut *Neptunus* in eadem Colonia licèt sub variis Imperatoribus occurrat, cum aliqua typi differentia seu à dextra vel sinistra positus, aut alio modo scriptæ sint litteræ, tamen eadem imagine aliquando usi sumus, præsertim cùm ille nihil novi aut necessarii notandi haberet: ideo nullus objiciat typum in aliis repræsentari, & in hoc opere paulò mutatum esse; tyrones enim ejusdem typi nummos vix reperiri noverunt: adde inscriptiones modò in iis compendiosas, modò in aliis lon-

P R Æ F A T I O.

giores, ut & eadem numina vario situ pariter insculpta, ut sæpius in nummorum nostrorum descriptione monuimus.

Qui Imperatorum nummos hætenus describendos susceperunt, illorum vitam summatim perstringere consuevere, ut cujusque Augusti gesta quodam modo enarrarent; hæc autem sæpius decantata referre æquum non putavimus, sed Colonias, si quas deduxerint, recensere, characteribus majusculis iis quæ nummos fundatoribus cuderunt designatis: si autem Imperatores nullas condiderint, ejus rei rationem indagare statuimus; vel si illi Imperii Romani fines dilatarint, aut quas Legiones instituerint, nam ex ipsarum Veteranis plerique Cæsares, admixtis quibusdam togatis civibus, Colonos constituere solebant, quæ sanè monumenta Historicorum diligentiam effugerunt, sed eorum memoriam nummi præsertim & marmora antiqua conservaverunt.

Si quasdam Coloniarum icones in Auctorum libris jam cælatas, aut iis non absimiles inscalpi curavimus, eorum nomina, paginâ libri signatâ, sedulò notavimus, ut si nummi jam explicati sint, Lector eorum interpretationes cum nostris conferre, & quidquid ab iis accepimus, dijudicare possit; nam cum per quem profecimus, nominare justum videtur: sed si notas eorum expositionibus aliquando adjecimus, aut nummorum epigraphen mutavimus, illos certè integriores in Cimeliis à nobis lustratis observavimus. Si istiusmodi vocibus *malè* & *perperam* aliquoties usi sumus, vel necessitas coëgit, aut easdem in notis suis adhibuit idem scriptor: non enim aliis doctiores videri quærimus, ipsi nos erroribus forsan gravioribus, dum nova & inaudita proferimus, insimulare nos possunt. Sed quis librum sine mendis scripsit? nullus ergo irascatur, si leviuscula in iis qui nummo vulgavere notaverimus, id sanè egimus, ut illi, dum opera sua prælo iterum submitterent, illa quæ aut Typographi incuriâ, vel nummorum detritorum injuriâ sunt præterita, facilius emendare possent.

Ut omnium numismatum raritas elarius innotesceret, plurimis usi sumus vocibus, ab iis inchoantes, *obvius* & *tritus*, quando illa frequenter occurrunt; & quando una earum deest, illud pro non tam frequenti habendum: primum autem elegantiae gradum vox hæc *rarus* indicat; quando adsunt *rarus* & *elegans*, vel aliud quodvis adjectivum, nummi pretium augent; sed cum comparativa proferuntur, verbi gratiâ *rariores*, tertium raritatis gradum efficiunt: si alterum additur, ut *præstantiores*, nummi singularitatem arguit: si superlativum notatur, majorem quandam raritatem ejus designat: sed denique voces *eximia raritatis*, ultimum elegantiae gradum significant, præsertim si altera *singularitatis* ei comes adsit. Nummorum autem præstantiam & pretium nos docuit longus non modò eorum usus, sed frequens ac ferè assidua Cimeliorum perlustratio.

De Coloniarum jure aliquid præfari cogitaveramus, sed hac de re *Car. Siginus* tam fusè disseruit, ut id repetere, supervacaneum omnino putaverimus, illum Lector consulat; sed quem ille fructum ex nostra Coloniarum collectione percipere poterit, indicare æquum videtur. Coloniarum deductiones à Romulo inchoatæ, per Reges & Consules ad Julium Cæsarem continuatæ, ab eo ad Gallienum usque productæ, non modò in hoc Opere observantur, sed res plurimæ ab Historicis vel neglectæ vel præteritæ: Quænam Coloniae ab Imperatoribus constitutæ: Vera earum nomina & appellationes: Quæ urbes à Scriptoribus Coloniae pro Municipiis appellatæ, aut Municipia pro

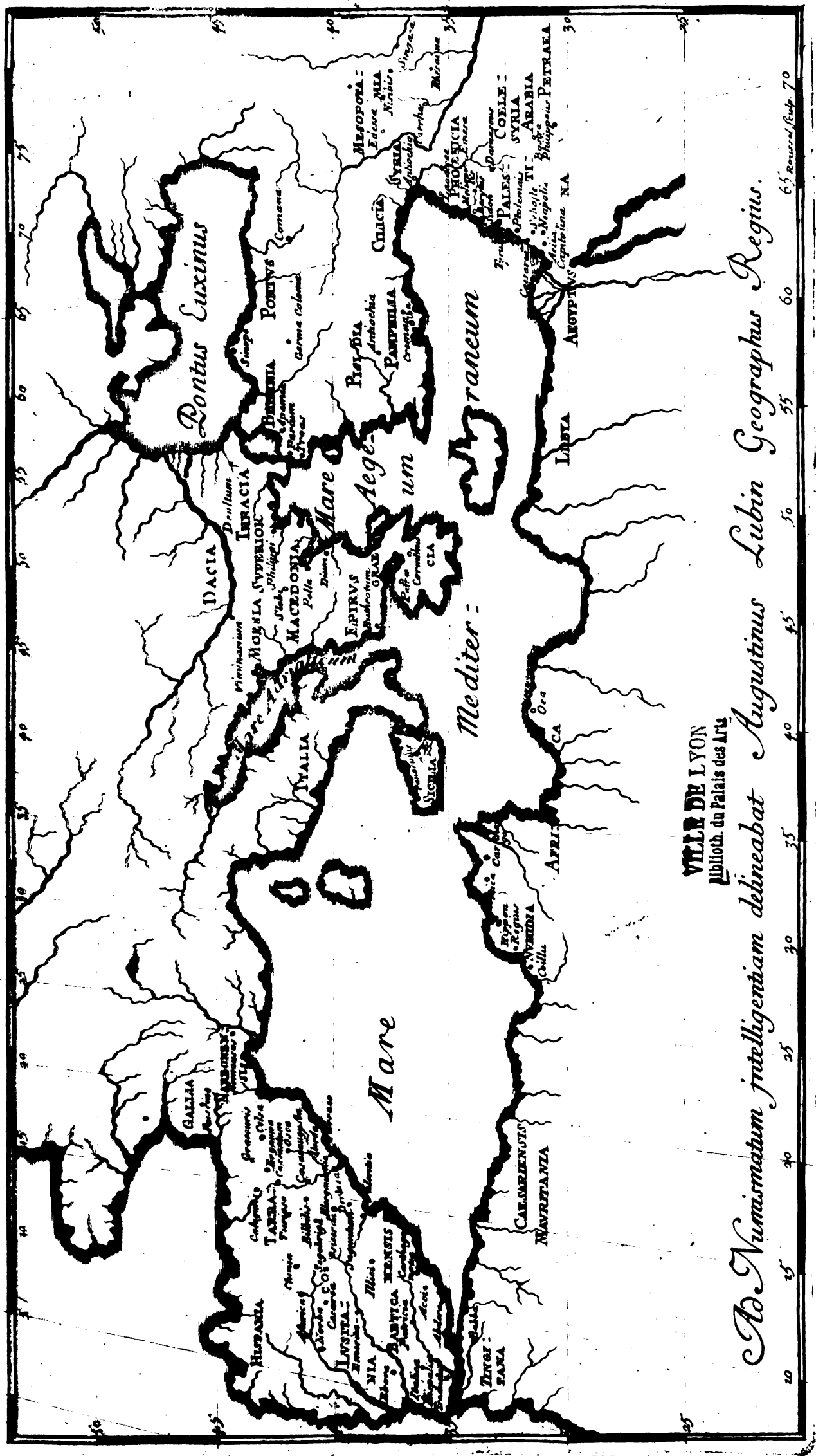
P R Æ F A T I O.

Coloniis existimata: Oppidorum æræ in eorum nummis tantum signatæ: Facultas cudendæ monetæ Coloniis ab Imperatoribus concessa, aut adempta: Præcipua earum & Municipiorum numina, præsertim ea quæ sunt in Græciæ, Asiæ & Africæ Coloniis, & apud Corinthios & Patrenses, à Pausania tam diligenter descripta: Urbium Conditores, Heroes, & singulares earum antiquitates: Ludi & certamina in Deorum honorem instituta, in iis tam solemniter celebrata: Veterani Legionum Romanarum post stipendia emerita in Colonias transmissi: Provinciarum Metropoles ab Imperatoribus constitutæ: Coloniarum nomina à fundatorum Imperatorum gente desumpta: Togatorum civium symbola, & Veteranorum in Colonias deductorum insignia: Urbium situs per fluminum effigies, aut figuras rupibus insidentes: Denique agrorum abundantia per spicas, uvarum racemos, & palmas arbores.

Si nostræ de Coloniis interpretationes vel conjecturæ arrideant, ultima pars de Nummis Imperialibus Græcis confidentius prodibit; operam interim in iis describendis continuam impendimus: quod si vita immenso huic operi conficiendo non suppetat, speramus inchoatas illorum interpretationes, filio nostro Jo. Francisco Medicinæ Parisiensis Candidato, peculiare lumen ad insignem numismatum notitiam præbituras, aut non mediocriter ad id Opus absolvendum allaturas.

E R R A T A.

- P** Ag. 3. lin. 1. lege 494.
 9. lin. 2. lege *ἰνχοῖον*, lin. 3. lege *ἄρδεδόν*.
 13. lin. 2. lege Legionis.
 18. lin. 1. lege D I V I F.
 22. lin. 7. lege L. IVVENT.
 32. lin. 20. lege *ἑνδοπαυόν*.
 35. lin. 7. lege Prudentius lin. 12. prænomen.
 44. lin. 3. lege Heraclito.
 55. lin. 15. lege *ἰνδοῦ*, lin. 17. ordinatè.
 58. lin. 10. lege admiratus.
 59. lin. 33. lege Bæticæ & Bætim.
 66. lin. 13. lege majoris.
 68. lin. 31. lege Bocharto.
 71. lin. 91. lege Novius.
 72. lin. 6. lege chartas 7. collocari. 8. nimis nos fiduciæ. lin. 11. lege nos adeptos.
 75. lin. 5. lege ITALIC. lin. 20. *Αὐγούστου*. lin. 21. Liviam.
 94. lin. 1. lege Phœniciâ.
 135. lin. 9. lege ANΘΥΠΑ. lin. 13. Veneris.
 137. lin. 4. lege imitationem, lin. 22. ciendæ.
 140. lin. 12. lege Pandatariam.
 144. lin. 22. AVGVSTALI.
 150. lin. lege adequitantem.
 151. lin. 8. lege *ἰσπανῶν*. lin. 9. *οὐτω*.
 154. lin. 13. lege Claudio.
 160. lin. 7. lege cuderunt, lin. 3. *ἑνδοῦ*.
 164. lin. 19. lege Cenchreis.
 178. lin. 4. lege chartam.
 189. lin. 8. lege Samum, lin. 10. lege Trachæam,
 192. lin. 4. lege *ἀμύκας*, lin. 14. lege Samum,
 198. lin. 28. lege ergo.
 199. lin. 20. lege dedidisse.
 203. lin. 11. lege Samum, lin. 5. *παρθεῶν*.
 207. lin. 3. lege gentis.
 211. lin. 18. lege nudus.
 212. lin. 1. lege Imperii adeptionem.
 214. lin. 14. lege cufus.
 216. lin. 8. lege cuderunt.
 218. lin. 8. lege *ἑνδοῦ*, lin. 5. hoc se.
 219. lin. 2. lege Pharia.
 220. lin. 8. lege COLLU, lin. 18. lege hæc;
 221. lin. 21. lege *τὰ ἱερὰ* & *αὐτῇ*.
 222. lin. 28. lege Illa in Ascalonitarum nummis, superiore.
 223. lin. 1. lege & infimâ, piscis exhibetur.
 226. lin. 26. lege *Θηροκτόνος* & *φινδόθης*.
 232. lin. 18. lege vetustissima, lin. 29. lege 706.
 233. lin. 2. lege Illa, pro dolor, lin. 9. lege pontum.
 236. lin. 10. lege *ἀνιδου*.
 238. lin. 35. lege *αὐτοῦ*.
 272. lin. 19. lege Tertullianus 22. Matrimonio 26; Mediobarbum. lin. 27. lege contra ipsos.
 314. lin. 24. lege Mulcere alternos.
 315. lin. 6. pro esse iussit, lege pronuntiasse.
 318. lin. 3. lege portendere, lin. 12. lege *Τε* quæ:
Vide ad calcem libri.

NUMISMATA

IN COLONIIS ET MUNICIPIIS

PERCUSSA.

JULIUS CÆSAR.

UUM Julius Cæsar bello civili Reipublicæ Romanæ statum evertere aggressus sit, Romanorum Imperator primus perhibetur, etsi successor ejus Augustus Monarchiæ fundamenta stabilierit. A Colonis igitur ab illo deductis ordiri ratio jubet, quas Historici, Marmora & Nummi plurimas fuisse nos docent; magnum adeo civium numerum bellis dispersum in Urbem lege Juliâ revocavit, ut ex iis, teste Suet. cap. 42. octoginta hominum millia in transmarinas Colonias deduxerit: hac quoque mercede veteranos remunerari promiserat, ex Lucano, Julium ita ante pugnam Pharsalicam milites adloquentem audias lib. 7.

Hac eadem est hodie quæ pignora, quæque Penates

Reddat, & emeritos faciat vos Marte colonos.

Sed de Colonis quæ supersunt in Nummis, nobis tantum erit sermo; omnes autem referre, Lectori nec inutile nec ingratum existimamus. *Apamea, Babba, BERYTHUS, CARTHAGO, Cassandrea, Celsa, Comana, CORINTHUS, Cremna, Dertosa, Dium, Hippon, Norba, Parium, Pella, Philippi, Sinope, VALENTIA.*

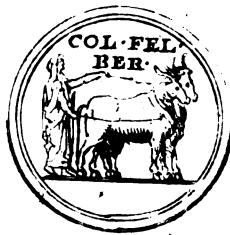
JULII CÆSARIS Nummi mediocris & minima formæ inter rarissimos computandi; primæ autem cum sola ejus effigie hactenus non observantur, at cum averso Augusti capite obvii sunt.

VILLE DE LYON
Biblioth. du Palais des Arts

A

JULIUS CÆSAR.

BERYTUS.

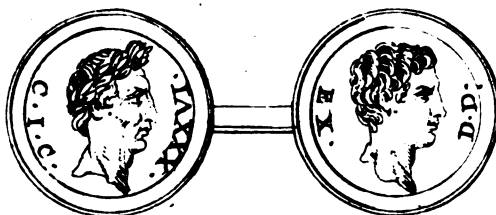
Caput Julii laureâ insignitum, sine epigraphe.

COL. IVL. BER. Colonia Julia Berytus aut Berytensis. Colonus agit taurum & vaccam.

Berytus urbs Phœnicie littoralis, Colonia titulo ornata, Julia gentis nomen præfert, unde à Julio deductam Eques Patinus Not. ad cap. 42. Suetonii in ejus vita pronuntiavit; eam verò Augusti Coloniam esse P. Norisius Cenot. Pis. Diss. 1. pag. 22. & 23. contendit, ex Lapide Ancyri. Strabone l. 16. Ulpiano de Cens. & Eusebio in Chron. sed hi omnes de veteranis militibus in eam transmissis intelligendi. Plinius & Nummi pro Julio certant: ille lib. 5. c. 20. ait, *Berytus Colonia, quæ FELIX IULIA appellatur*; hi verò cum hac epigraphe & ejus effigie sine Augustæ nomine percussi, Julium vindicant. Lis igitur ita videtur componenda: Berytus à Julio deducta, cognominata est Julia: Augustus deinde partem veteranorum ex legionibus v. Macedonicâ & viii. Augustâ in eam transmisit, unde urbi *Augusta* nomen additum ob colonorum supplementum. Colonus agens bovem & vaccam, deductæ colonie symbolum est, plebeie quidem, ut nobiscum agnoscit Raph. Fabretrus de Col. Trajani cap. 1. pag. 11. militaris autem Colonie insignia sunt, aquilæ legionariæ & signa militaria in nummis signata.

Hic nummus secunda magnitudinis à Patino Impp. Num. pag. 18. & Sueton. pag. 31. vulgaris, inter præstantissimos numerandus.

CARTHAGO.

EX D. D. Ex decreto Decurionum. Caput Julii laureatum.

C. I. C. XXXVI. Colonia Julia Carthago anno 36. Caput Augusti sine laureâ.

Carthago urbs Africae littoralis, Romæ quondam æmula, diu jacens eversa, à Julio Cæsare facta est Colonia anno U. C. 710. teste Dione lib. 43. pag. 238. *Τὴν ὃ Κόρινθον, πρὶν τὴν Καρχηδόνιαν, πόλιν διερχόμενος λαμβάνει, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπολωλὴς ἢ μὲν ἀποικίας Παισίων ἐν ὁμίσει δύν, ἀπέκτισεν. Corinthum vero Carthaginemque urbes antiquas, splendidas, illustres, quæ jam perierant, Colonias Romanorum deduxit. Illam ab Augusto iterum colonis frequentatam ex co-*

dem Dione an. 725. lib. 52. pag. 49. cognovimus. Καὶ Καρχηδὼνα ἐπαπαύσειν, ὅτι ὁ Λέπιδος μᾶλλον τὴν αὐτῆς ἡγεμονίαν, καὶ ἂν τὴν τῆς αὐτοκράτειρας σφραγίδος λευκίαν ἐδίδου. Carthaginem quoque denuo coloniam deduxit, quia Lepidus, cum partem ejus habitatoribus orbasset, jus coloniae sustulisse videbatur. Carthaginenses beneficiorum memores, ex una parte patrem fundatorem, & ex altera filium restauratorem in nummis signarunt, retento quidem Julii nomine, & annis xxxvi. à priori deductione signatis. Nummum hunc P. Harduinus pag. iii. Coloniae Jol Cæsareae tribuit, quam ipsemet longè post à Claudio ex Plinio lib. 5. cap. 5. quem eruditissimis notis illustravit, Coloniam agnoscit deductam; ipsa quippe Cæsarea Augusti ævo Jubæ junioris ditionis erat.

Hic nummus minimæ formæ ob Julii effigiem, etsi sub Augusto cusus, in illius serie collocatur, & inter rarissimos adscribitur.

CORINTHUS.

LAVS IVLI. CORINT. *Laus Julia Corinthus.* Caput Julii laureâ insigne.

L. CERTO. ÆPPIO. C. IVLIO. II. VIR. *Lucio Certo Æppio, Caio Julio Duumviris.* Bellerophon in Pegaso contra Chimæram pugnans, in al. sine Chimæra.

Corinthum & Carthaginem eodem anno Colonias in superiori nummo à Julio deductas ex Dione retulimus: illa ut antiquitatem suam denotaret, Bellerophontem heroem suum in nummis signavit insidentem Pegaso, quem Minerva ipsi contra Chimæram pugnaturo domitum tradidit, si loquentem audias Pausaniam lib. 2. Corinth. Ἀθωαὶ γὰρ καὶ μάλιστα συγκατατάσσονται τὰ πάλαι Βελλεροφόντη φασί, ὅς τις Πηγάσῳ οἱ ἀνδράσιν, χειρωσαμένη τε καὶ ἐσθλῆσα αὐτὴν ὅπως χαλινῶν. Minervam etenim aiunt præ cæteris diis Bellerophonti cum aliis in rebus opitulantem, tum verò à se domitum, freno jam imposito Pegasum dedisse. Tristanus nummum hunc tom. 1. pag. 2. cum mutila epigraphe **L. ATO. . V L I O. II. V I R.** Patinus verò pag. 18. cum ferè eadem **L. ATO. . A V L I O. II. V I R.** quem secutus Fabrettus de Col. Traj. c. 1. p. 11. vulgaverunt.

Hic nummus mediocris moduli pro rarissimo habendus.

CORINT. II. VIR. *Corinthe Duumviris*. Caput Julii laureâ redimitum.

M. ANT. HIPPARCHO. M. NONIO BASSO. *Marco Antonio Hipparcho. Marco Nonio Basso*. Caput Augusti sine corona.

Superior nummus vivente Julio Cæsare, hic sub Augusto in illius memoriam percussus est. Corinthii M. Antonii partes contra Augustum sequuti, & post illius mortem ejus ditioni subjecti, ut ipsius gratiam sibi conciliarent, Julii patris Coloniz fundatoris effigiem ex una parte, & ex altera ipsius caput in nummis suis signarunt. Hipparchus Duumvir videtur fuisse ille M. Antonii Libertus, ut M. Antonii nomina indicant, qui patroni sui partes primus deseruit, ut tradit Plutarchus in Antonio. Οὗτος ὡς Θεόφιλος Ἱππάρχου πατὴρ τῆς πλείονος ᾧ ἀπὸ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου δωρημένος, ὡς τοῦ δὲ τοῦ Κασάρου τῆς ἀπὸ τοῦ Ἱππάρχου μετὰ βαλόντος ἐκ τοῦ καποικισμοῦ ὑπερὶ τὸ Κορίνθον. Hic fuit Theophilus Hipparchi pater, ejus cujus fuit auctoritas apud Antonium maxima, & primus ad Cæsarem ex Libertis ejus defecit, ac domicilium suum post contulit Corinthum. Nonia gens à novenario numero dicta, plebeia est; Bassus, cognomen vulgare.

Hic nummus mediæ formæ ad calcem Operum P. Seguii edit. 2. pag. 305. ex Museo Sangenoveseo additus, inter elegantissimos adnumerandus.

CORINT. II. VIR. *Corinthe Duumviris*. Caput Julii laureatum.

Q. CAECILIO NIG. C. HEIO POL. *Quinto Cæcilio Nigro. Caio Heio Pollione*. Caput Augusti nudum.

Corinthii plurimos cum Julii Cæsaris effigie nummos Augusto dedicarunt, signatis in iis Duumvirorum nominibus sub quorum magistratu percussi sunt; in hoc Quintus Cæcilius Niger, & Caius Heius Pollio perhibentur. Cæcilia gens, plebeia est, cui nomen à parvitate oculorum, vel à cæcutientibus oculis inditum narrant; alii à Cæcade comite Æneæ, alii verò à Cæculo qui condidit Præneste, illud accepisse referunt. Cicero in Verrem Orat. Q. Cæcili Nigri, domo Siculi, Quæstoris Verris in Sicilia meminit. C. Heius alter Duumvir quis fuerit, pariter ignoratur. Cicero in eodem loco, Caium Heium alterum Siculum Mamertinum nominat.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro rarissimo habendus.

JULIUS CÆSAR.

CORINT. II. VIR. *Corinthe Duumviris.* Caput Julii laureâ insigne.

L. AEMILIO. BASSO. Caput Augusti sine corona.

Ex duobus Duumvirorum nominibus, alterum superest Æmilius Bassus, alterum temporis injuriâ erasum, integriorem nummum expectat. Æmilia gens patricia, majorum gentium, Albano oriunda, à dulci facundia & lepore nomen habuit, ut loquitur Plutarchus in Numa. Ἀπ' ἐκείνου ὃ καὶ τῆ Αἰμυλίων οἴκου ἀναμνηστὴς τοῖς Πατρικίοις ὀνομαθῆναι φασιν οὕτως ὑποκατα-
 ζομένου τῆ βασιλείας πλὴν ἐν τοῖς λόγοις αἰμυλίας καὶ χάριν. Ab illo Æmiliam quoque gentem Patriciis insertum nomen referunt traxisse, Regemque blando eo nomine expressisse illius in dicendo lepores & venustatem. Inter plurima Æmiliæ gentis cognomina nullius Bassi apud Scriptores fit mentio.

Hic nummus mediocris forma, est quoque rarissimus.

CORINT. II. VIR. *Corinthe Duumviris.* Caput Julii laureatum.

L. POMPONIO. C. IVLIO. Caput Augusti nudum.

Pomponia gens plebeia, à Pompono Numæ filio originem traxit, apud Plutarchum in Numa. Εἶναι γὰρ ἀπὸ τῆ Πόμπωνος τοῖς Πομπωνίοις. Pomponis enim esse Pomponios sobolem. In cujus memoriam L. Pomponius Molo apud Fulv. Ursinum in gente Pomponia Numam sacra facientem in denariis percussit. Julia gens familias habuit patricias & plebeias, ejus origo ab Julo Æneæ filio ad Venerem refertur, de quo Messala Corvinus lib. de Augusti progenie. Æneas Julum cognominatum Ascanium, ex Creusa matre natum, qui & Julius fuit, à quo gens Julia, unde tua gentis vocabulum trahis, serenissime Auguste.

Hic nummus medii moduli pro rarissimo computandus.

VALENTIA.

DIVI. IULI. CAESAR. DIVI. F. IMP. Capita Julii & Augusti sine laureâ, cervicibus oppositis.

C. I. V. Colonia Julia Valentia. Navis Prætoria.

Valentia citerioris Hispaniæ urbs ad Turiam fluvium sita, à Pompeio

A iij

deleta est, ut tradit Sallustius Hist. lib. 3. *Castra*, inquit, *hostium apud Sucronem capta*, & *prælium apud flumen Turiam*, & *dux hostium C. Herennius cum urbe VALENTIA* & *exercitus deleti*. Deinde restaurata, & Colonia facta, teste Plinio lib. 3. cap. 3. *Valentia Colonia III. M. pass. à mari remota*. Illam à Julio Cæsare deductam *Julia* nomen arguit; plurimis enim Hispaniam Colonis frequentavit, ut ex Livio liquet lib. 4. Decad. 4. *Tertium Hispani genus Romani coloni ab Divo Cæsare post devictos Pompeii liberos adjecti*. Valentini Augusto gratulabundi, effigiem Julii patris Coloniae fundatoris ipsi comitem signavere. Prætoris navis in parte postica, in mari potentiam urbis, aut ejus situm denotat.

Hic nummus primæ magnitudinis, nec rarus, nec obvius est.

C O P I A.

DIVI. IVLI. IMP. CAESAR. DIVI. F. Capita Julii & Augusti cervicibus oppositis, in quibusdam palmæ ramo intermedio.
C O P I A. Navis Prætoris.

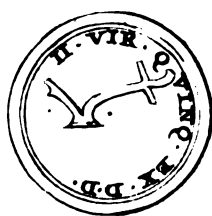
Nummus hic Coloniam Valentiam sequitur, vel ut ad illam spectans, aut ad incerta numismata, si nostra non arrideat conjectura, ablegandus. *Tristanus tom. 1. pag. 18. cum ad Thurium magnæ Græciæ urbem*, & *P. Harduinus pag. 297. ad Lugdunum Galliæ revocarunt*, sed frustra. Vox itaque C O P I A, vel integra est, vel ejus litteræ sunt initiales, C. O. P. I. A. Si vox una, nomen est urbis, cujus apud Geographos nulla mentio: at nummus cum superiori ejusdem est formæ, moduli & magnitudinis, rudis quidem fabricæ, & ut videtur, Hispanicæ, eadem Julii & Augusti capita cervicibus oppositis ambo exhibent; ipsis eadem inscriptio, & iidem litterarum characteres, idem in posteriore parte typus, Navis Prætoris, cum hac sola tamen distinctione, ut ille in vertice has notas C. I. V. hic verò in imo præferat C O P I A, unde illos ex illa maxima nummorum inter se similitudine ad eandem urbem pertinere suspicati sumus. Valentia itaque à Julio Cæsare Colonia deducta, ab Augusto pro horreo & apotheca, in qua militaris annona conderetur, electa, fortasse cognominata est C O P I A: situs urbis ad id valde opportunus; quod etiam Navis Prætoris in nummo signata indicat. In ejus memoriam Valentini modò cum solito Coloniae titulo, modò cum novo C O P I A cognomine nummos capita beneficorum Principum exhibentes percusserunt.

Si minùs hæc probatur conjectura, en altera litterarum disjunctarum interpretatio, C. O. P. I. A. *Colonia Octavianorum Pacensis Julia Augusta*, ad Forum-Julii urbem spectans, si Plinium audias lib. 3. c. 3. *Forum-Julii, Octa-*

vanorum Colonia, quæ Pacensis & classica. Ergo rectè Colonia Octavianorum Pacensis, ex ipso legitur in nummo, Julia & Augusta cognomina supersunt Coloniarum nummis valde congruentia, Julia quidem ob priorem Fori-Julii appellationem, Augusta verò ob Coloniam legionis Octavæ Augustæ in eam ab Augusto deductam. Navis in parte posteriori earum præsidium ab illo in urbe locatum arguit, cujus meminit Tacitus lib. 4. Annal. Italiam utroque mari duæ classes Misenum apud & Ravennam, proximumque Gallie litus rostrata naves præsidebant, quas Actiacâ victoriâ captas Augustus in oppidum Forojuliense miserat, valido cum remige. Palmæ ramus inter Julii & Augusti capita in memoriam Ægypti ab utroque devictæ cusus videtur.

Hic nummus primæ formæ rarus nec obvius ut superior.

INCERTA.

C. ARRI. A. F. C. AQ. C. IVL. T. ANC. *Caio Arrio Auli filio, Caio Aquilio, Caio Julio, Tito Anchario. Caput Julii.*

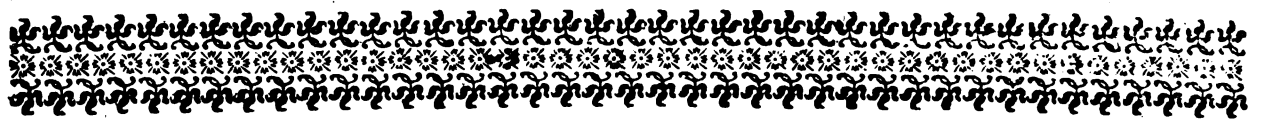
II. VIR. QVINQ. EX D. D. *Duumviris Quinquennialibus ex decreto Decurionum. Aratrum.*

Numismata quæ urbis nomine carent, non ideo rejicienda putavimus, tum quia quidpiam singulare semper exhibent, Imperatorum effigies, aut Duumvirorum familias; tum quia fortè quædam occurrunt numismata, ex quibus urbium ubi cûsa sunt, nomina deprehendere possimus: quare hæc anonyma ad incerta revocamus, prioribusque alphabetico ordine digestis annectimus. Hic nummus rarissimum præfert Julii caput, & nomen Anchariæ gentis plebeïæ in familiarum serie ab Ursino & Patino recensita, nondum observatum. Aratrum Coloniam à Julio deductam arguit, & quidem celeberrimam ob Quatuorviros Quinquennales, seu ad quinquennium creatos, seu omni quinquennio electos ut Romæ Censores.

Hic nummus minimi moduli ob Julii effigiem inter rarissimos collocandus.

DIVO IVLIO
LIB. IVL. EBORA
OB ILLIVS IN MVN.
ET MVNIC. LIBERALITATEM
EX D. D. D.
QVO IVS DEDICATIONE
VENERI GENITRICI CESTVM
MATRONÆ DONVM TVLERVNT. *Ex Resendio.*

M. ANTONIUS.

MARCUS ANTONIUS in hac serie collocatur, quia æquali cum Augusto rerum potentiâ per plurimos annos potitus est: nam Populus Romanus amisso jam status popularis imperio, nondum tamen sub unius potestatem devenerat; ideo CORINTHUS & NORBA Colonia à Julio Cæsare factæ, & Antonio & Augusto nummos sub iisdem Duumviris percusserunt. M. quidem Antonius Triumvirali lege in Italiam, teste Frontino, Colonias deduxit, *Aquinum, Junoniam Faliscam, Florentiam, Formias, Telestiam, Tudertem Fidam, Venafrum, Volaterram, & Ulabram*. Sed cum cudendæ monetæ facultas Italiæ Coloniis haud concessa videatur, nullos earum nummos Imperatoribus dicatos observaveris.

M. ANTONII nummi primæ magnitudinis hætenus non observati sunt, secundæ & minimæ formæ rarissimi.

CORINTHUS.

CORINT. Corinthi. Caput M. Antonii sine laurea:

P. AEBVTIO. C. PINNIO. II. VIR. *Publio Æbutio, Caio Pinnio Duumviris:*
Prora navis.

Corinthus M. Antonio post necem Sexti Pompeii cum Achaia cessit, ut Sicilia & Sardinia Augusto: pace enim inter eos omnes constitutâ hæ provinciæ Sexto fuerant concessæ, ut ex Dione liquet lib. 48. pag. 378. Αἱ δὲ διὰ συνθήκην ἐπὶ τοῖς ὅροις Καὶ Σικελίας, ἡ Σαρδονίας, ἡ τε Ἀχαιῶν ἐπὶ πάντεσσι δόξαται. *Ejus verò pacis hæ fuerunt conditiones Quinquennale Sexto esse imperium in Siciliam, Sardiniam, & Achaiam.* Quod paulò post

post pag. 380. confirmat. Ο Αντώνιος αὐτὸς μὲν ἐς τὴν Ἑλλάδα, ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἐποδμελ-
 ῶν αἰτῶντα ὅτι πλείστοι ἐνεχρόνησε, τὰς τε ἑπὶ θυμίας αἶμα ἀποπιμπλὰς, καὶ τὰς πόλεις κα-
 κῶν, ἵνα ὅτι ἀδενέσεται τὰς Σέξτω παρὰ ῥοδῶσι. *Antonius in Graciam ex Italia rever-*
sus, per multum ibi temporis exegit, simul ut sua cupiditati satisfaceret, simul ut quam-
maximè debilis provincia Pompeio traderetur, urbes affligens. Nil mirum igitur si
 Corinthii patrono nummos suos dedicarunt. Æbutia gens inter Patricias cla-
 rissima. De Pinnia Cicero loquitur Fam. 13. ep. 62. Titus Pinnius eum tutorem
 & secundum hæredem instituit.

Hic nummus secundi moduli inter præstantissimos ponendus.

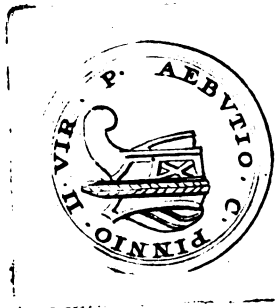

CORINT. Corinthi. Caput Antonii nudum.

P. AEBVTIO. C. IVLIO HERAC. II. VIR. QVINQ. ITER. *Publio Æbutio,*
Caio Julio Heraclito Duumviris, Quinquennialibus iterum. In laurea.

Duumviri in Coloniis Romanis quotannis tanquam Consules Romæ crea-
 bantur, nec magistratum ultrà prorogabant; quàmobrem P. Æbutius & C.
 Julius, qui Duumviri Quinquennales in hoc nummo perhibentur, non de
 magistratu per quinquennium gerendo intelligendi, sed de Censoribus omni
 quinquennio creatis, ob eam causam Quinquennialibus in Colonia vocatis:
 ut autem Quinquennialitii dicebantur munere jam functi, ita Quinquennales
 iterum, qui denuo creabantur. De Æbutia gente in superiori nummo; de Julia
 autem in Julio Cæsare dictum est. Laurea ob Antonii de Armenis victoriam.

Hic nummus mediocris formæ in lib. Famil. Patini pag. 5. vulgatus, pro rarissimo
locandus.

CORINT. Corinthi. Caput M. Antonii sine laurea.

P. ALITIO. L. MENIO. II. VIR. *Publio Alitio, L. Menio Duumviris.* Prora
 navis.

Nihil habet singulare hic nummus præter nomina Duumvirorum, quorum
 alter ad Alitiam gentem spectat, de qua altum est apud Historicos silen-
 tium; ipsius autem prænomen *Publii* is primus obtinuit, qui priùs pupillus
 factus erat, quàm prænomen haberet. Meniæ meminit Livius lib. 39. Titum
 enim Menium refert Prætorem Urbis anno 583. Titi quidem prænomen ha-

buit primus, à quodam Sabino, nomine Tiro apud Valer. Maximum. A Titulo autem Festus originem trahere narrat, quòd Tituli milites patriam tuerentur quasi Tutuli. Prora navis vel situm urbis, vel classem ad Antonii obsequium paratam denotat.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantissimos numerandus.

CORINT. *Corinthe.* Caput Antonii nudum.

P. AQVINO. C. IVLIO. II. VIR. *Publio Aquino, Caio Julio Duumviris.* Mulier sedens, dextrâ pateram.

M. Antonius Corinthum amisit paulò ante Actiacam pugnam, ut ex Dione liquet lib. 50. pag. 427. *Ἀγρίππας ὅτε μὲν πρὸς τὴν Λευκάδα, καὶ τὴν αὐτῇ σκάφῃ ἀφ' ἡδίας ἐπιπλύσας ἔλαβε, καὶ Πάτρας εἶλε, Κόριντον Νασιδίου ναυμαχίᾳ νικήσας, ὑπερὶ ὃ ἐκ Κόρινθον πρὸς ἔστησε.* *Eo tempore Agrippa Leucadem repente advectus, insulam, & naves quæ in ea erant, cepit, ac Patras deinde, victo navali pugna Q. Nasidio, post Corinthum quoque recepit.* An Aquinus sit gentis seu familiæ nomen, vel potius cognomen, disertè differuit P. Seguinus edit. 2. p. 78. De Julia dictum est. Mulier sedens, urbis genius esse videtur, pateram ad sacrificium pro Antonio gerens.

Hic nummus mediocris formæ anteriores raritate superat.

NOVA-CARTHAGO.

C. I. N. C. EX D. D. *Colonia Julia Nova Carthago, ex decreto Decurionum.* Caput M. Antonii, pone quod Labyrinthus.

M. AIMILIO. T. FVFFIO. II. VIR. *Marco Emilio, Tito Fusio Duumviris.* Idem al. M. AIMILIVS. T. FVFFIVS. Caput Augusti.

Nummulus duo capita sine laurea exhibet, unum, quod antiquitatis Romanæ gnari pro M. Antonii vultu norunt, cui frontis amplitudo, nasus aduncus, decora facies, & (ut ait Plutarchus) formæ ingenua dignitas; alterum effigiem Augusti juvenilem habet. Ex parte Antonii litteras initiales C. I. N. C. plerique interpretantur, *Colonia Julia Nova Carthago.* Nova Carthago urbs est Hispaniæ Citerioris maritimæ, unde nummos Antonio & Augusto in Hispania

culos novimus, quam plerique M. Antonio tribuerunt ob vocem Appiani Ισπείου pro Hispania interpretantes: ille enim de Bello civ. lib. 5. num. 701. Ο Καλιῶς ἐτελεύτησε, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐς ἀμφοτέρωθεν πρὸς αὐτὸν ἦλθε, καὶ πρὸς ἐλπίδας τοῦ τετρατῶν, ἐπὶ τῷ Κελτικῷ ἐπ' αὐτῶν, καὶ Ισπεῖαν, καὶ τὴν οὖσαν ὑπὸ Ἀντωνίου Φουφίαν τῶν παίδων Καλιῶος καὶ ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν ἀπὸ τῶν ἀμαχίαν. *Calenus fato functus est, Caesar occasione arrepta profectus est eò, tum exercitum occupavit, tum Galliam Hispaniamque Antonii provincias, Fusio Caleni filio per metum omnia dedente sine certamine.* Sed καὶ πρὸς Κελτικῶν καὶ Ισπεῖαν, Celticam & Narbonensem explicandum est, si vox Ισπεῖαν accipiat eò sensu quo Strabo lib. 3. pag. 166. narrat antiquitus quidquid in Gallia extra Rhodanum & Isthmum usque ad Iberum protenditur, peculiari nominis ratione Ισπεῖαν vocari: si verò Strabonis locus non aridet, pro Ισπεῖαν in Appiano substituendum Ἐπίαν, alteram, id est, Galliam Narbonensem; nam Antonio illa ab Augusto permissa est.

Hispania nunquam in Antonii potestate apud Dionem in triplici provinciarum divisione refertur: in prima inter Triumviros facta, illa Lepido cum Gallia Narbonensi, & M. Antonio reliqua omnis Gallia quæ cis ac trans Alpes jacet, cessit; in secunda, cum Antonius & Augustus post Philipensem pugnam Lepidi partem divisissent, Hispania Augusto & Numidia, Antonio Gallia atque Africa adsignatae sunt, hoc modo omnes Galliae provinciae ad Antonium devenerunt: nam in tertia divisione post Fulviae Antonii uxoris mortem, cum Octavia Augusti soror in matrimonium illi concessa fuisset, tum Caesari Sardinia & Dalmatia, Hispaniaque & Gallia, Antonio reliquæ omnes trans Sinum Ionium regiones tam Europæ quàm Asiæ, quæ juris Romani erant, obtigerunt; unde Hispania nunquam Antonio tributa.

Nummus Antonio & Augusto à Novis Carthaginensibus cusus est, dum inter se concordii animo erant. Illius situm & à Scipione expugnationem legas apud Liviam Dec. 3. lib. 3. Coloniam deinde Romanorum accepit, ut tradit Solinus cap. 25. *Carthaginem apud Iberos, quæ mox Colonia facta est, Pæni condiderunt.* Nomen *Juliae* à Julio deductam arguit. De Æmilia gente dictum: *Fusia*, plebeia est, ex qua Fusius ille Calenus supramemoratus, Antonii partium fautor acerrimus, cujus Duumvir noster aut propinquus aut libertus fuisse videtur, qui nummum in M. Antonii honorem cum Augusto percussit. De labyrintho in Carthaginis Novæ nummis, in Augusto.

Hic nummus minima forma inter variores collocandus, apud Patinum Fam. Rom. pag. 115. mutilus est.

NOTA.

Plurimi ex omni modum nummi cum M. Antonii capite in rei antiquariæ studiosorum cimeliis asservantur sub ejus præfatis, & Legatis *Atratio*, *Bibulo*, *Fonteio*, *Oppio*, *Sosio*, & *Ventidio*, in urbibus illius ditioni subjectis percussi; imò & alii cum M. Antonii & Cleopatrarum Reginae jugata aut adversa effigie in Ægypto signati occurrunt; sed cum illi omnes nullam Coloniarum notam seu Duumvirorum nomina præferant, ad familias Romanas, unde extracti sunt, restituendi: interim nullas in Ægyptum Colonias sub Imperatoribus fuisse deductas observandum, ideo ne earum nummos ad ejus provinciae urbes revocare cogitaveris.

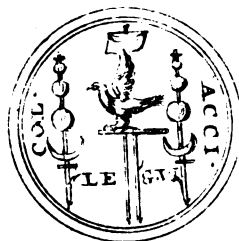
AUGUSTUS.

PLURIMAS Augustus in Italia & extra Italiam Colonias constituit; plebeias quidem, cum ille solus imperium tenuerit; militares verò, cum Pompeio ex Sicilia fugato, Lepidi Triumviri deditone, Antonii nece, bellis in Hispania, Dalmatia & Germania gestis, veteranos milites quamplurimos in eas transfuderit. Suetonius in ejus vita num. 46. illum duodeviginti Colonias in Italiam deduxisse refert; Ancyranus Lapis in illas hominum circiter centum & viginti millia traduxisse docet; imò Augustus ipsemet in eo sic scripsit, *Unus & solus omnium qui deduxerunt Colonias militum in provincias ad memoriam ætatis meæ.* En earum quæ in nummis nobis residuæ sunt, nomina, *Cæsarea Antiochensis, ASTURICA, BUTHROTUM, CÆSARAUGUSTA, CARTHAGO Hispaniæ, EMERITA, Germa, ILLICE, PATRÆ, Troas.* Ipsi adjungendæ sunt Colonix à Julio Cæsare quidem deductæ, sed ab Augusto veteranis militibus auctæ, quibus in rei memoriam *Julia Augusta* nomen additum inscribitur, *Col. Jul. Aug. BERYTUS, Cassandria, Comana, Cremna, DERTOSA, Dium, Heliopolis, Parium, Pella, & Philippi.*

AUGUSTI nummi primæ magnitudinis inter rarissimos ascribuntur, secundæ & minimæ formæ obvii & triti sunt.

ACCIS.

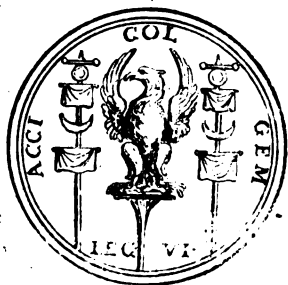

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum, aliis sine laurea.

COL. ACCI. LEG. VI. *Colonia Accitana. Legiones sextæ. Aquila legionaria, & vexillum inter duo signa militaria.*

Accis urbs Hispaniæ Tarraconensis ad Chrysum fluvium Colonia titulo insignitur, ut ex Plinio liquet lib. 3. cap. 3. *Ex Colonia Accitana.* A quo deducta sit, mox videbitur. Aquila & vexillum cum signis militaribus ad Colonia supplementum ab Augusto factum spectant, ex Veteranis scilicet Legionum sextæ Ferratæ & sextæ Victricis.

Hic nummus mediæ formæ inter rariores computandus.

COL. GEM. ACCI. LEG. VI. *Colonia Gemella. Legio sextæ. Aquila legionaria inter duo signa militaria.*

Accitani ex Plinio loco citato Gemellenses dicti sunt: *Ex Colonia Accitana Gemellenses.* Sed unde illud nomen habuerint, non tradit; quod superstites ipsius Coloniae nummi nos docent: voces enim illæ LEG. VI. cum signis militaribus, colonos Veteranorum utriusque Legionis sextæ Accim deductos declarant. Quum Augustus post provinciarum cum Populo Romano divisionem Legiones ad earum munimentum in iis constituere proposuisset, illarum emeritos in Colonias seu à Julio patre vel à se deductas transmisit; partem quidem Veteranorum Legionis sextæ Ferratæ, & partem sextæ Victricis Accim transtulit, unde Colonia ex gemino Legionum nomine Gemella dicta est, de qua mox uberius.

Hic nummus primæ magnitudinis in legationis numero scribendus.

C. I. G. A. *Colonia Julia Gemella Accitana. Apex & simpulum.*

In primo Accitanorum nummo, eorum urbs Colonia titulo ornatur ex Plinio; in altero, unde illi *Gemella* cognomen inditum, novimus; in hoc verò *Julia* inscribitur, haud dubiè à Julio Cæsare Coloniae fundatore. Itaque *Julia* nomen à prima colonorum deductione, deinde *Gemella* appellationem ob Veteranos Legionis gemini nominis sextæ in eam transmissos accepit; &

B ii j

sic rectè legitur in nummo, *Colonia Gemella Accitana*. Ad typum igitur transcamus.

Apex & simpulum, pontificalia sunt ornamenta; apex, Pontificis maximi insigne; simpulum, Collegii Pontificum symbolum est: utrumque Colonia Accitana Augusto gratulans signavit, quòd ipsi jam Pontifici, morte Lepidi Triumviri, maximus Pontificatus cesserit. Cæsarem sacerdotio ornatum asserit N. Damascenus in Excerpt. pag. 477. Καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν ἱεροστολίαν εἰς τὸν Λαοκίου Δομπίου τὸ πρὸς τελευτήτως. Et in collegium Pontificum adscriptus est in locum L. Domitii qui è vivis obierat. Id factum est anno U. C. 705. ante Chr. 49. Dio autem lib. 54. pag. 540. illum Pontificatum maximum anno U. C. 741. ante Chr. 13. adeptum tradit: Ἐπειδὴ τε ὁ Λεπίδου μετὰλλὰ ἔδωκε, Ἀρχιερεὺς ἀπὸ τοῦ δήπου. Quum Lepido mortuo, Augustus summus Pontifex esset creatus.

Hic nummulus inter rarissimos adscribendus.

AVGVSTVS DIVI I. Caput Augusti sine laurea.

COL. AST. AVGVSTA. *Colonia Asturica Augusta*. Colonus agens boves.

An nummus ad Astam, vel ad Astigitanam, utramque Beticæ provinciæ Coloniam, an verò ad Asturicam Hispaniæ Tarraconensis revocandus sit, inquirendum, cum Asta apud Plin. l. 3. c. 3. Regia cognominetur: *Colonia, Asta quæ Regia dicitur*; & Astigi apud eundem *Firma* appelletur: *Astigitana Colonia*, cognomine *Augusta Firma*; Asturicæ tribuendum credimus. Urbs est ad Thesam fluvium in Asturum & Vaccæorum confinio. Post Astures domitos Colonia videtur ab Augusto deducta. Ejus victoriæ meminit Dio lib. 54. pag. 524. Αστυρες, ὡς πάλαι χροίον τε τὴν πολιορκιῶντες ἀπηλάθοντο, καὶ μάχῃ μὲν τὴν οἰκὴν ἔχοντες, ἀλλ' οὐδὲν ἐχέοντες. Ἀρμονία τοῦτο, ut primum ab oppugnatione oppidis cujusdam repulsi, prælio etiam deinde victi fuere, armis positis statim perdomiti sunt.

Colonus agens bovem & vaccam, deductæ Coloniæ symbolum est.

Hic nummus secundæ magnitudinis, eximie raritatis & elegantia habendus.

BERYTUS.

DIVOS AVGVSTVS. Caput Augusti nudum.

COL. BER. *Colonia Berytus aut Berytensis*. Neptunus pede proræ imposito

nudus stat, dextrâ delphinum, sinistrâ tridentem getit.

Berytus Phœniciæ urbs littoralis, Neptunum pro tutelari numine venerata, templum, ut docent nummi, ædificavit: ipse Saturni & Opis filius, in Orbis totius divisione maris regnum obtinuit, unde tridentem peculiare dominationis insigne gestat, ut ipse ait apud Virgil. *Æncid.* 1. Ventos alloquens:

Non illi imperium pelagi, sævumque tridentem,

Sed mihi sorte datum.

Delphinum piscem sibi consecratum, seu gratissimum, dextrâ sustinet, teste Hygino lib. 2. *Qui Neptuno simulacrum faciunt, delphinum aut in manu aut sub pede ejus constituere videmus; quod Neptuno gratissimum esse arbitrantur.* Berytenses proram navis sub Neptuni pede posuere, ut naves suas sub ejus tutela esse demonstrarent. Nomen Divi Augusto datum, nummum post ejus apothecosim à Berytensibus percussum arguit.

Hic nummus tertie magnitudinis nec rarus nec obvius.

DIVOS AVGVSTVS. Caput Augusti sine laurea.

COL. BER. V. VIII. Colonia Berytus, quinta, octava, subauditur Legio. Duæ aquilæ legionariæ.

Duæ illæ aquilæ legionariæ Veteranos duarum Legionum apud Berytenses in Coloniam deductos arguunt; earum meminit Strabo lib. 17. pag. 755. Βηρυτὶς ὃ κατεπαύθη μὲν ὑπὸ Τρύφωνα, ἀνελήφθη δὲ νῦν ὑπὸ Ρωμαίων, διδασκάλων δύο ἑκαταμῶντα ἢ ἰσχυρὸν Ἀχιλλέως ἐν αὐτῇ. Berytus verò à Tryphone diruta, nunc verò à Romanis instaurata, duabus Legionibus ibi ab Agrippa collocatis. Notæ verò V. & VIII. in nummo earum sunt nomina. Strabo quidem nummum illustrat; sed nummus Strabonem magis locupletat, cum Legionum nomina ab eo præterita nobis suppeditet. V. Macedonica est; VIII. autem Augusta, quarum veterani milites partim Berytum, partim Heliopolim ejusdem Phœniciæ Colonias à Julio primum deductas, in supplementum ab Augusto missi sunt; de quo intelligendus Eusebii locus in Chronico: Colonia Berytum & Patras deductæ. Id factum anno U. C. 740. ante Chr. 14. M. Crasso & Cn. Lentulo Coss. narrat Eusebius, cui ad stipulari videtur Lapis Ancyranus: Pro agris quos in Consulatu meo, & postea Consulibus Marco & Cn. Lentulo Angure assignavi militibus solvi municipiis, &c.

Legio V. Macedonica in Germania inferiore, & VIII. Augusta in Pannonia ab Augusto constitutæ fuerant; multi motus in his provinciis an. 738. teste Dione lib. 54. pag. 534. inciderunt. Καὶ οἱ Παμόνιοι πλεῖστοι τῆς Ἰστρίας μὲν Νωεῖων κατέδραμον. Pannonii cum Noricis in Istriam incursiones fecere. Paulò post: Σύγκλητος τε καὶ Οὐσιπέτας τε καὶ Τέκτιος ὃ μὲν ὡς ἔστιν ἐν τῇ σφετέρᾳ ἡνᾶς αὐτῶν συλλαβόντες αἰετῶν ὡς ἐπιπύματα καὶ τῶν Ρωμαίων διαβάντες, πλεῖστοι τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Γαλατίας ἐληλάθη. Sicambri, Usipeta, & Tecleri primum quosdam in suo territorio deprehensos Romanorum in crucem

eherent: deinde Rheno transmissis, ex Germania Galliaque prædas egerant. Hi populi ex Germania inferiori & Norici pacem obsidibus datis tandem acceperunt.

Itaque emeriti Legionum V. & VIII. in his provinciis locatarum milites Berytum & Heliopolim videntur traducti anno tantum U.C. 740. ante Chr. 14. si quidem ex eodem Dione, Augustus, etsi nihil armis ad id bellum fuit opus, tamen reliquis rebus constituendis, hunc & posteriorem annum U.C. 739. quo Consulatam gesserunt M. Drusus Libo & L. Calpurnius Piso, absumpsit: his autem Consulibus M. Crassus & Cn. Lentulus successerunt, quo tempore M. Agrippa in Syria morabatur, ex qua apud eundem Dionem anno U.C. 741. ante Chr. 13. sequenti reversus est. *Καὶ ὅτ' αὐτὸς πρὸς Ἀγρίππαν ἐκ τῆς Συρίας ἐλθόντα, τῇ τε δημόσια ὀξυνοσίᾳ αὐτοῦ ἐς ἄλλα ἔτη πάντα ἐμεγάλυνε.* Post Agrippam ex Syria reversum Tribunicia potestate in aliud quinquennium prorogata cohonestavit.

Hic nummus parvi moduli integerrimus in museo nostro eximia raritatis & elegantia.

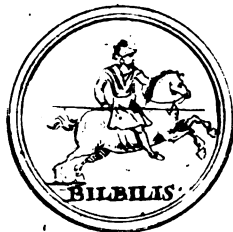
DIVOS AVGVSTVS. Caput Augusti nudum.

COL. IVL. BER. Colonia Julia Berytus. In aliis, COL. IVL. AVG. BER. Colonia Julia Augusta Berytus. In aliis, COL. AVG. FEL. BER. Colonia Augusta Felix Berytus. Colonus agens boves.

Berytus modò colonum, modò aquilas legionarias in Augusti nummis, & passim in aliis signat; colonum scilicet, ut primæ à Julio deductionis symbolum; aquilas verò legionarias, ut Veteranorum supplementi ab Augusto transmissi insignia, unde ipsi *Julia* & *Augusta* ab utroque de se bene merito Principe nomina: illam enim jure Italico donatam refert Paulus lib. 2. de Censibus: *Laodicia in Syria, & Berytos in Phœnice, juris Italici sunt, & solum earum.* An verò urbs civitatis Romanæ jus à Julio acceperit, & solum ejus ab Augusto immune factum fuerit, verosimile videtur, quoniam apud eundem Paulum, *Augusti beneficiis gratiosa, & (ut D. Hadrianus in quadam Oratione ait) Augustana Colonia dicitur.*

Hi nummi mediæ & minimæ formæ obvii & vulgares sunt.

BILBILIS.

AVGVSTVS

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti sine laurea.

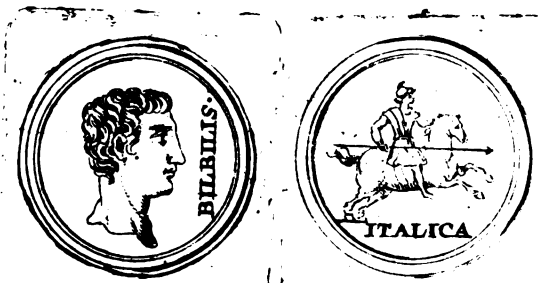
BILBILIS. Figura equestris decurrens hastâ directâ.

Bilbilis urbs est Celtiberorum in Hispania Tarraconensi ad Salonem fluvium, de qua Strabo lib. 3. pag. 162. Καὶ Σεγόβριζα δ' ὅτι Κελπέρων πόλις, καὶ Βίλβιλις, καὶ αὖ Μήτελλος καὶ Σεργώλειος ἐπολέμησαν. Celtiberorum porro urbes sunt Segobriga & Bilbilis, circa quas Metellus & Sertorius bellum gesserunt. Eques decurrens solitum urbis est insigne, quod plurimæ Hispaniæ urbes ob equorum abundantiam sibi vindicant. Equos quidem feros Hispaniam nutrire tradit ipse Strabo loco cit. p. 163. Φέρει δὲ ἡ Ἰβηρία δρυκίδας πολλὰς καὶ ἵππους ἀγροίους. Multas alit Hispania capreas & equos feros. De Celtiberorum equis paulò post loquitur. Ἰδόν δ' εἶλεκεν ἐν Ἰβηρία καὶ τὸ τοῦ κορώνας μελαίνης εἶδος, καὶ οὗτοι ἵππους τοὺς τῶν Κελπέρων ἵπποισι ὅμοιους. Idemque hoc Hispaniæ tradit peculiare esse, quod cornices nigrae sunt, & quod Celtiberorum equi cum sint subvariegati & versicolores. Sed Martialis, cui Bilbilis patria, nummum penitus illustrat lib. 1. Epigr. 49.

Videbis altam Liciniane Bilbilim

Equis & armis nobilem.

Hic nummus mediocris obuius & frequens.

BILBILIS. Caput Augusti nudum;

ITALICA. Equus decurrens ut supra.

An Bilbilis vocetur Italica, an duæ sint urbes, inter rei nummariae Scriptores disceptatur. Ant. Antoninus Dial. 7. Bilbilim appellatam fuisse Italicam existimat; Patinus Ant. Augustinum sequutus est pag. 36. quem P. Harduinus errore falsò accusat pag. 94. duasque civitates esse contendit, & id probare nititur Caligulae nummi Regii exemplo, in quo ab una parte COL. V. T. T. id est, Colonia Victrix Togata Tarraco, & ab altera OSCA; sed nummus nunquam visus est, & insolita in Hispaniæ nummis hæc urbium societas seu concordia. Bilbilis Municipium sine suffragio, ab Augusto jus Italicum habuisse videtur, unde Italica & Augusta in nummis vocata est.

Hic nummus mediae formae tritus & vulgaris, ab Ant. Augustino Dial. 7. & à Patino pag. 35. vulgatus est.

AVGVSTVS DIVI PATER PATRIAE. Caput Augusti laureatum.

M. AVGVSTA BILBILIS. L. COR. CALDO L. SEMP. RV TIL. *Municipium Augusta Bilbilis. Lucio Cornelio Caldo, Lucio Sempronio Rutilo, circa ambitum.*

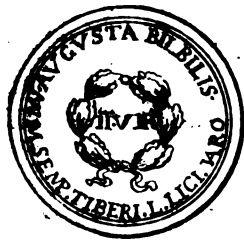
II. VIR. *Duumviris*, in quercea.

Lege RV TILO apud P. Harduinum pro RV LLO pag. 94.

Bilbilis hoc in nummo Municipii dignitate & *Augustæ* titulo insignitur; *Municipium* quidem Reipublicæ tempore, ut plurimæ aliæ Hispaniæ urbes, facta; *Augusta* verò ab Augusto beneficio quodam accepto vocata est, si rectè auguramur; Municipium sine suffragio, jus suffragii ab Imperatore recepit, sicque pleno civitatis jure donata, & *Italica* & *Augusta* videtur nominata. Dio lib. 54. pag. 538. multas Hispaniæ urbes anno U. C. 740. jus illud ab Augusto obtinuisse narrat. Ο γὰρ Αὐγούστου, ἐπειδὴ πόρτα πάλαι τῆς Γαλατίας, καὶ τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς Ἰβηρίας, πολλὰ μὲν ἀναλώσας ὡς ἐκείναις, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς ἑτέρας λα-
βῶν, πλεονεκτήσας καὶ τὴν πολιτείαν τοῖς μὲν δοῦν, τοῖς δὲ ἀφελόμενος. *Augustus*, rebus Gallicis, Germanicis Hispanicisque omnibus confectis, cum multos in singula sumptus fecisset, magnam ab aliis vim pecuniæ accepisset, libertatem ac jus civitatis aliis dedisset, aliis ademisset.

Cornelia gens tum in patricias cum in plebeias divisa, etsi in varias & propè innumerabiles stirpes seu cognomina distincta sit, novum tamen ac recens *Caldi* cognomen habet. *Sempronia*, patricia primum fuit, postea ad plebem deducta, plebeia facta est. *Rutilus* à corporis colore dictus. *Sempronius Rutilus* Julii Caesaris in bello Gallico Legatus, memoratur *Comment.* lib. 7. in fine.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro habendus.

M. AVGVSTA BILBILIS. M. SEMP. TIBERI. L. LICINI. VARO. *Municipium Augusta Bilbilis. M. Sempronio Tiberino. Lucio Licinio Varo, circa ambitum.*
II. VIR. *Duumviris*, in area.

Alter prodit Bilbilis nummus iisdem titulis ornatus, & coronâ pariter quercæ insignis, sed sub aliis *Duumviris* percussus. Bilbilitani coronam quercæam Augusto ob cives in bello Cantabrico servatos signarunt: Romæ verò tanto Principi lauri & coronæ quercææ decretæ sunt, adstipulante Dione l. 53. p. 507. Καὶ γὰρ ὅτε τῆς δόφνης πρὸς τὴν βασιλείαν αὐτῷ προσήγαται, καὶ πρὸς τὸν ἐφάμενον δρυῖνον ὑπὸ αὐτῷ δρεπάσθαι, τότε οἱ, ὡς καὶ αἰεὶ τοῖς τε πολεμίοις νικῶντι, καὶ τοῖς πολίταις σώζοντι, ἐπέφραθη. Nempe ut ante ipsius domum in palatio lauri ponerentur, ac super eas coronæ quercææ superadderentur, nimirum quod perpetuus hostium victor, ac civium esset servator.

In superiori nummo *Duumvir* *L. Sempronius Rutilus*, in hoc *M. Sempronius Tiberinus* recensetur, ex eadem ut videtur familia, sed cognominibus distincta. *Tiberinus* ex Probo dictus est is, qui ad flumen Tiberim natus. *Li-*

AUGUSTUS.

19

cinia gens, plebeia est, cui cognomen *Vari* familiare. *Varus* dictus est, qui crura incurva habet.

Hic nummus mediocris moduli inter raros adscribendus.

BUTHROTUM.

C. A. BVT. EX DD. *Colonia Augusta Buthrotum*, ex decreto Decurionum. Caput Augusti nudum.

TVL. NICER. Q. NAEVIO....VIR. *Tullo Nicereo, Q. Naevio Duumviris*. Figura paludata stans, dextrâ pateram, ut videtur.

Buthrotum urbs est Epiri in ora littorali, cujus meminit Strabo l. 7. p. 324. Βουθρότιον ὅτι τῆς σωματὶ τῆς καλουμένης Πηλιάδος λιμένος, ἰδρυμένον ἐν πέτρᾳ χαρρόνοισι-ζῶντι, ἐπὶ οὐκ ἔχον Παμφόρου. Et *Buthrotum* in ingressu portus Pelodis, hoc est cænosi, situm in peninsulam referente loco, quod habet *Coloniam Romanorum*. Strabo non modò Buthroti situm describit, sed & ipsam *Coloniam* nominat, nummus verò ab Augusto deductam docet, unde ipsi nomen *Augusta* in nummo. Figura paludata videtur Augustus ipse pateram pro sacrificio gerens, ob victoriam de Antonio relata. Hæc enim *Colonia* eodem tempore forsan quo *Patrensis* in hoc tractu ab ipso deducta est.

Nicerea gens, plebeia; *L. Nicereus* Curator vicorum perhibetur apud Grut. p. 251. *Tullus* prænomen, ominis causâ dictum. *Naevia*, pariter plebeia. *Quintus* a numero.

Hic nummulus olim mei juris, nunc regius, rarissimus est.

BVTHR. AVG. Caput Augusti nudum.

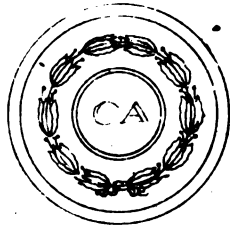
..... P. POMPO. II. VIR. Pons cum tribus fornicibus.

An arcus, an pons in nummo esset signatus, ancipites aliquandiu hæsimus, arcus in nummis sunt obvii, sed structura ad pontem potius accedit. Nullus quidem circa Buthrotum fluvius apud Geographos; sed cum portus sit ex Strabone suprâ laudato admodum cænosus, agger quidem instar molis cum fornicibus in pontis formam ad faciliorem urbis portusque com meatum ab Augusto videtur exstructus, cujus beneficii memores Buthrotii, *Coloniae* fundatori hujus ædificii typum ad æternam rei memoriam in nummis percusserunt.

C ij

De *Pomponia* gente in Julio dictum est. Alterius Duumviri nomen temporis injuriâ crasum integrior nummus suppeditabit.

CÆSARAUGUSTA.

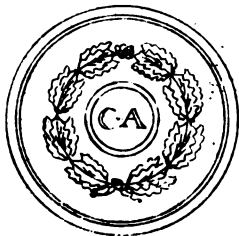

AVGVSTVS. Caput Augusti sine laurea, aliis laureatum.

C. A. *Cæsarea Augusta*, in laurea. Sic in nummis & inscript. Vide Grut. p. 238.

Cæsaraugusta urbs Hispaniæ Tarracónensis, priùs Salduba Ptolemæo, ad Iberum amnem à Strabone lib. 3. pag. 161. collocatur. *Ἐπὶ δὲ τῇ Ἰβηρῇ πόλει ἔστι Καῖσαυγύστα καλουμένη. Ad Iberum amnem est Cæsaraugusta.* Eo nomine ab Augusto cùm eam deduxit Coloniam, donata est, unde memor plurimos ipsi nummos consecravit, inter quos hic lauream illi ut perpetuo hostium victori exhibet: hanc autem triumphantes gerebant, si Dioni fides, lib. 49. p. 400. *Καὶ ὅπως γὰρ ἡγ' παρ' αὐτῷ, ὅσῳ καὶ οἱ ἄλλοι ἐπιτίμια πέμψαντες τὸν τεφρόντων τὸν δαφνίων φέρονται.* Estque deinde senatusconsulto statutum, ut quoties triumphans aliquis coronam lauream gestaret.

Hic nummus primæ magnitudinis rarus est, mediæ & minimæ formæ obuius & frequens, à Patino pag. 33. vulgatus.

C. A. *Cæsarea Augusta*, in corona quercea.

Ut laureâ donabantur qui hostes fugassent & vicissent; ita non minori laude, quercea iis qui cives servassent, concedebatur: si quidem ex Vopisco, civem unum mavult servare Scipio, quàm mille hostes perdere. Sed cur corona ex quercu potius quàm ex alia arbore seligebatur, audias Plutarchum Qu. Rom. p. 286. *Πότερ' ὅτι παρ' αὐτῷ καὶ ῥαδίως ἔστιν εὐπορῆσαι δρυὸς ἐπὶ στρατίαι; ἢ ὅτι Διὸς καὶ Ἡρᾶς ἱερὸς ὁ τέφρός ἐστιν, οὓς παλιούτως νομίζουσιν, ἢ παλαιὸν ἀπ' Ἀρκάδων τὸ ἔθος, οἷς ἔστι τις συγγένεια πρὸς τὴν δρυῖν; ἢ ὅτι γὰρ αἰδομένη γαργεῖναι δακρύσιν ἐκ γῆς, ὥσπερ ἡ δρυς τὴν φύσιν.* An quod ubique copia in expeditionibus est quercus, & quidem nullo negotio? aut quia Jovi & Junoni sacra est ista corona, quibus diis urbium tutelam adsignant? aut prisca est hæc Arcadum consuetudo, quibus aliqua est cum quercu cognatio? primi enim hominum è terra nati creduntur, sicut quercus inter stirpes prima.

Hic nummus secundæ formæ tritus & vulgaris.

C. A. *Cæsarea Augusta*. Corona ex lauro & navium rostris contexta.

Cæsaraugustani, ut Coloniae fundatoris Augusti victorias posteris commendarent, coronam ex lauri foliis & navium rostris compositam, ipsi tanquam hostium terrâ marique victori, in nummis percusserunt. Suetonius Claudium, coronam navalem quasi domiti Oceani insigne, inter hostilia spolia fastigio Palatinae domus fixisse narrat.

Hic nummus mediocris moduli nec rarus nec obuius, à Patino pag. 33. vulgatus est.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Augusti radiatum.

C. C. A. S C I P I O N E E T M O N T A N O H. V I R. *Colonia Cæsarea Augusta, Scipione & Montano Duumviris*. Fulmen alatum.

Caput Augusti coronâ radiatâ insigne, & inscriptio *Divi Patris*, nummum post ejus mortem signatum arguunt, Scipionis & Montani Duumvirorum sub Caligula Imperatore nomina ejus ævo percussum denotant: frequenter autem occurrunt argentei & aurei nummi, in quibus ex una parte caput Augusti radiatum, & ex altera Caligulae nuda effigies visitur, quos ille in proavi memoriam cussisse videtur, cum ejus templum à Tiberio inchoatum summâ munificentia perfecisset, ut tradit Dio lib. 59. pag. 644. Το ἡρώειον τὸ τῆς Αὐγούστου αἰσίουσε πλεῖν ὀπινύκιον πολλῶν αἰδῶν, καὶ οἱ τε ἀγῆρευται παῖδες, ὅσοι ἦν ἀμφιθαλεῖς ἡσδμ, μὲν κτῆντων ὁμοίαν τὸν ὕμνον ἡσδμ, καὶ ἡ βουλὴ σὺν τῇς γαμεταῖς σφῶν, ὃ τε δῆμος εἰσάδῃ ἡσδμ τε παρὼδαπαὶ ἐγῆοντο. Cujus habitu triumphali templum Augusti dedicavit, nihilissimis pueris patrimis cum virginibus ejusdem ordinis hymnum canentibus; epulumque Senatoribus & eorum uxoribus ac populo datum, variaque spectacula edita. Ut autem nihil memoriae Augusti deesset, effigiem ejus in nummis radiatam exhibuit Caligula; Cæsaraugustani verò & Caligulae nummos, & caput Augusti cum *Divi* titulo & radiata corona ornatum, ut ipsi gratularentur, sub iisdem Duumviris Scipione & Montano percusserunt. Fulmen in averfa parte, divinitatis symbolum est. Illustr. Spanhemius Diff. 5. pag. 395. Imperatoribus illud in eorum nummis appositum existimat tanquam Jovibus Latiis, quâ

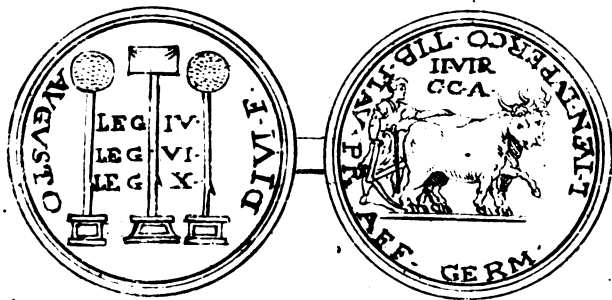
C iiij

ratione, ait, fulmen in dextra Julii Caesaris collocatur in antiquo Epigrammate:

Οἷα Ζεὺς νέος ἄλλος ἐν Αἰσονίῳ ἀκούων.

Ut Jupiter novus alius in Ausoniis audiens.

Hic nummus majoris moduli à Patino in ommissis pag. 311. vulgatus, est rarissimus.

AVGVSTO DIVI F. LEG. IV. LEG. VI. LEG. X. *Augusto Divi filio. Legio quarta, Legio sexta, Legio decima. Vexillum inter duo manipulorum signa.*

C. C. A. TIB. FLAVO. PRAEF. GERM. IVVENT. LUPERCO. II. VIR. *Colonia Caesarea Augusta, Tiberio Flavio Praefecto Germanorum, Lucio Juventio Luperco Duumviris. Colonus agens boves.*

Nummum vulgavit Seguinus noster pag. 119. edit. 2. quem ab hisce tribus Legionibus Caesaraugustae hiberna agentibus signatum arbitratur. Sed unde Legionibus jus cudendae monetae concessum est? Nos autem ad Coloniae originem spectare haec signa militaria contenti sumus. Colonus hinc agens boves partim ex plebe, signa inde Legionum partim ex Veteranis deductae Coloniae symbola sunt. Legionum in nummo nomina illas indicant, ex quibus Veterani Caesaraugustam transmissi fuere, Legio IV. colonos ex unica, nomine *Scythica*, deductos denotat; sed cum VI. duae essent, una *Victrix*, altera *Ferrata*, & X. pariter duae, una *Gemina*, altera *Fretensis*, ex sexta *Ferrata* & decima *Fretensi* potius, quam ex duabus aliis, deductos colonos putamus, quod illae in Hispania ab Augusto ad provinciae munimentum sint constitutae, IV. verò *Scythica* in Syriam transmissa; unde illam nunquam in Hispania locatam novimus: ex quo Seguii sententia convellitur, qui eam Caesaraugustae hiberna agere narrat. De Duumviris infra.

Hic nummus primae magnitudinis praestantissimus est.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

C. C. A. TIB. CLOD. FLAVO PRAEF. GERMAN. L. IVVENT. LVP. II. VIR. *Colonia Caesarea Augusta. Tiberio Clodio Flavio Praefecto Germanorum, Lucio Juventio Luperco Duumviris. Bos.*

Apud Com. Mediobarbum pag. 46. pro TIB. FIANO lege TIB. FLAVO,

& pag. 47. pro TI. CLOD. FIANO, reponet. TI. CLOD. FLAVO; in Indice dele-
TIB. FIANO FABIO.

En alterum sub iisdem Duumviris deductæ Colonix symbolum : bos enim pro earum, imò & Municipiorum insigni ab Antiquariis reputatur; quibusdam soli fertilitatem denotare videtur, ad agriculturam cives invitans, à Plutarcho in Theseo pag. 11. refertur. Εκώφε δ' ἡ νόμισμα βοῦν εἰλασθῆναι ἢ ἀπὸ τὸν Μαραθῶνιον τῶρον, ἢ ἀπὸ τὸν Μίνω στρατηγόν, ἢ πρὸς γαργίαν τοῦ πολίτου ἀδελφεόν. Signavit etiam nummum inciso bove, vel ob taurum Marathonium, vel ob Minois ducem, vel ad agriculturam cives incitans.

Primus Duumvir in superiori nummo cum prænominē & cognomine tantum designatus, in hoc gentis nomen exhibet, vocaturque *Tiberius Clodius Flavius*, *Tiberii* prænomen datum est, ex Probo in Epitome, iis qui ad flumen Tiberim nascebantur. *Clodium* gentem à Clodio Æneæ socio nuncupatam scribit Festus Pompeius. Cognomen *Flavi* à capillitio inditum narrant. Sed hic Duumvir *Præfectus Germanorum*, id est cohortis, inscribitur; quem titulum etsi emeritus conservasse videtur, & in nummo cum Duumviri dignitate apposuit. Alter Duumvir, *Lucius Iuventius Lupercus* appellatur. *Lucius* à Lucumonibus dictus, aut qui lucis initio natus est. *Iuventiorum* familiam nobilem & consularem ex Municipio Tusculano Romam venisse, auctor est Cicero Orat. pro Cn. Plancio. *Luperci* cognomen à buccinatoribus luporum pelles gestantibus dictum aiunt.

Hic nummus secunda magnitudinis pro raro notandus.

AVGVSTVS DIVI F. COS. XI. DES. XII. TR. P. XIX. Caput Augusti laureatum.
CAESAREA. AVGVSTA. C. ALLIARIO. T. VERRIO II. VIR. Colonus
agens boves.

Similis nummus apud Oconem pag. 64. & Mediobarbum pag. 47. refertur
ciendus ut suprâ.

Cæsaraugustani Augustum in nummo Consulem designatum XII. inscripserunt, ei gratulantes, quòd multis Consulatus, cum deferrentur, post XI. recusatis, magno demum intervallo, id est septemdecim annorum, petierit ultro duodecimum.

Colonus agens bovem & vaccam, deductæ Colonix symbolum est: bos enim & vacca cum aratro jungebantur ad terminos Colonix designandos, ex Varrone lib. 4. de Lingua Latina; ita ut vacca versus urbem quam concederent propinquior esset, ut mulieribus puerorum & familiæ curam esse denotarent; exterioribus verò bos, ut hominibus agrorum culturam indicarent, ductoque aratro mœnia deducebant, & eo sublevato, ubi portam locare

vellent. Vide Raph. Fabrettum de Col. Trajani cap. 6. pag. 152.

De *Alliaria* gente altum apud Historicos silentium. *Verria* gens nota est, Verrius Flaccus, alter Juris Pontificii peritissimus, alter superioris libertus, docendi genere maximè clarus.

Hic nummus mediocris formæ inter raros collocandus.

IMP. TRIBVN. POTES. XX. Caput Augusti laureatum.

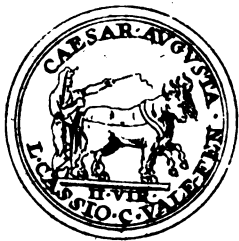
CAESAREA. AVGVSTA. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. *Cæsarea Augusta, Cneo Domitio Amplo, Caio Vettio Languido Duumviris.* Colonus agens boves.

Mediobarbus pag. 47. ex Occone pag. 65. hic verò ex Goltzio pag. 51. scribunt CN. DOM. L. DO. M. C. VET. C. AVG. III. VIR. & in sequenti nummo CN. DOM. IMP. C. VET. LANG. II. VIR. pro CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR.

Cæsaraugustani Tribuniciam potestatem xx. forsan eâ ratione signarunt, quâ in superiori nummo COS. XI. DES. XII. apposuerant, latantes scilicet quòd Augustus tandem post septemdecim annos Consul design. XI. consulatum XII. gereret in hac xx. Tribunicia potestate, quia bonum omen ex ejus Consulatu augurabantur: Dio enim lib. 53. pag. 521. refert, cùm multa prodigia Romam terruissent, causam malorum creditam fuisse, quòd Augustus non esset Consul. Νομισματες οἱ Ρωμαῖοι οὐκ ἄλλως σφίσι ταῦτα συμβεβηκεναι, ἀλλ' ὅτι μὴ καὶ τότε ἔστα τεύοντα τὸν Αὐγούστου ἔχειν. *Romani existimantes id sibi haud alia de causa contingere, quàm quòd Augustum non eo etiam anno Consulem haberent.*

Gentis *Domitia* duæ claruerunt familiæ, altera patricia, altera plebeia, à quibus prænomena nulla præterquam Lucii & Cnei usurpata sunt: *Cneus* autem ob insigne navi qui in corpore gignitur, dictus est. *Vettia*, aliis *Vectia*, gens, plebeia est: Q. Vettius Duumvir cum L. Cornelio, Cæsare v. Consule, apud Gruterum pag. 299. renuntiatur.

Hic nummus secundæ magnitudinis tritus & vulgaris est.

AVGVSTVS

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. L. CASSIO. C. VALE. FEN. II. VIR. *Cæsarea Augusta, Lucio Cassio, Caio Valerio Fenestellâ Duumviris.* Colonus agens boves.

Nummus nihil habet singulare præter Duumvirorum nomina: typus enim idem. *Cassia* gens in patricias & plebeias divisa est. *Valeriam* è Sabinis oriundam cum Tatio Rege Romam venisse tradit Dionysius l. 4. eius verò Principem *Volusum Valerium* nominat Plutarchus in Publicola. *Caii* prænomen à gaudio patrum refert Valerius. *Fenestella* cognomen, an à fenestra diminutivum? *L. Fenestella* Historicus Romanus citatur à Plinio lib. 33. cap. 11. mortuus est sub Tiberio novissimo ejus principatu septuagenarius, & sepelitur Cumis. Eusebius.

Hic nummus mediocris formæ in Patini Indice vulgatus, frequens & obvius habetur.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. M. KANINIO ITER. L. TITIO. II. VIR. *Manio Kaninio iterum, Lucio Titio Duumviris.* Colonus agens boves.

Pro FAVINIO ITER. TITIO apud Mediobarbum pag. 47. lege M. KANINIO. ITER. L. TITIO.

Manius Kaninius vir summæ virtutis & dignitatis fuisse videtur, ut Duumvir iterum sit creatus: pauci enim in nummis bis Duumviratum gessisse notantur. *Kaninia* gens, eadem quæ *Caninia*, Consularis, duas habuit apud Historicos familias, *Rebilos* & *Regulos*, in nummis *Gallos* & *Labeones*. *Manii* cognomen habuit, qui mane ortus est, aut ominis causâ, quasi bonus: *manium* enim antiqui bonum dicebant, ex Varrone. *Tertius*, prænomen à numero. De *Lucio* dictum est. *Titia* gens ab antiquis Scriptoribus inter plebeias numeratur. *Titius* alter prænomine *Sextus*, Duumvir cum *L. Geminio* apud Gruterum pag. 315. sub Augusto etiam perhibetur.

Hic nummus secundi moduli nec rarus nec obvius est.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. Q. LVTATI. M. FABII. II. VIR. *Quinto Lutatius, M. Fabio Duumviris.* Colonus agens boves.

D

Quintus Lutatius primus Duumvir in nummo perhibetur. *Quinti* prænomen à numero dictum. *Lutatia* gens, plebeia, sed consularis: C. Lutatius Catulus consulatum gessit anno U. C. 502. de quo Silius 13.

Prosternis Pœnos navali Marte, Lutati.

Alter Duumvir *Marcus Fabius* appellatur: *Marcus* autem dictus est, qui mense Martio natus, ex Varrone. *Fabia* gens, patricia, ita antiqua, ut familiæ suæ auctorem dixerint Herculem, quem ferunt cum Evandri filia congressum genuisse Fabium, à quo deinde Fabiorum familia descenderit: Plut. in Fabio Max. Sunt qui *Fabios* ab agrorum fossione *Fodios* primùm appellatos, deinde mutatis duabus litteris *Fabios* dictos, memoriæ prodiderunt. De *Fabia* gente Ovidius lib. 3. Fast.

Romanos decotat Fabiorum clara propago.

Hic nummus secundæ magnitudinis ab Ant. Augustino Dial. 7. & à Patino pag. 33. vulgatus, frequens & obvius est.

IMP. DIVI F. Caput Augusti nudum.

CAESAR. AVGVSTA. Q. MAXIMO ITER. C. VALENTINO II. VIR. *Quinto Maximo iterum, Caio Valentino Duumviris. Colonus agens boves.*

Apud Mediobarbum pag. 47. ex Occone pag. 73. pro FINO reponere VALENTINO.

Quintus Maximus & C. Valentinus ex quibus fuerint gentibus ignoratur, prænomen tantùm & cognomina eorum sunt; *Maximus* quidem prænomen multis familiis vulgare, *Valentinus* verò Valeriis peculiare est: primus Duumvir *Maximus*, iterum duumviratum gessisse notatur, an post decennium, ut Romæ Consules.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius est.

IMP. AVG. TRIB. POTES. XIV. Caput laureatum, ante quod lituus, & pone simpulum.

CAESAR. AVGVSTA. M. PORCI. CN. FAD. II. VIR. *Marco Porcio, Cneo Fadio Duumviris. Colonus agens boves.*

● Cæsaraugustani signa pontificalia lituum ante Augusti faciem, simpulum verò pone caput gratulantes posuerunt, quòd Flamen Dialis, post L. Merulam bello civili Mariano occisum, primus fuisset creatus anno U. C. 744. Julio Antonio Africano & Q. Fabio Maximo Coss. cùm Tribuniciam potestatem XIV. in nummo signatam ageret, cujus meminit Dio lib. 54. pag. 546. Καὶ τὸ αὐτὸς ὅτι ἐπεὶ τὸ Διὸς ἱερὸν μὲν τὸ Μερόλαν ἀπιδίχθη. Tum quoque primum post Merulam Flamen Dialis creatus est. Quod Suetonius confirmat in ejus vita num. 31. Nonnulla etiam ex antiquis caerimoniis paulatim abolita restituit, ut Salutis Augurium, Diale Flaminium, &c.

Porcia gens, plebeia, ex Tusculo Municipio oriunda. Porcios à porcis dictos scribit Plutarchus in Publicola, ut à suis Suillios; cui adstipulatur Varro lib. 2. de re rust. cap. 1. Nomina multa, inquit, habemus ab utroque pectore, à majore & à minore: à minore Porcius, Ovilius, Caprius; sic à majore Equilius, &c. Fadia, etiam plebeia est; T. Fadius Gallus Tribunus plebis anno U. C. 696. qui prius Ciceronis Quæstor perhibetur.

Hic nummus medii moduli rarus est.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. G. SABINO. P. VARO. II. VIR. Colonus agens boves.

Cæsaraugustæ meminit Prudentius de Martyribus Cæsaraugustanis:

Cæsaraugustam vocitamus urbem.

Caius Sabinus & Publius Varus ad quas pertineant familias, cùm prænomena & cognomina sint, difficile est pronuntiare. Sabinus dictus est Claudius gentis suæ primus, quòd ortus esset ex oppido Sabinorum. Varus appellatus est, qui crura incurva haberet; inde plurimarum gentium cognomen Quiniliorum perpetuum fuit, quibus prænomen Publii familiare.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter raros collocandus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA. Q. STATIO. M. FABRICIO. II. VIR. Cæsarea Augusta. Quinto Statio, Marco Fabricio Duumviris. Colonus agens boves.

D ij

Statia gens, plebeia satis vetusta. T. Livius Dec. 1. lib. 2. T. Statii Tribuni plebis anno U. C. 279. meminit. *Fabricia*, Consularis, Luscini cognomento. C. Fabricius consulatum gessit anno U. C. 581. de quo Virgilius *Æneid.* 6.

Fabricius parvo contentus, munera Regum

Qui spernit, Pyrrhum & Samnites Marte laceffit.

Ejus gesta apud Livium, Ciceronem, Valerium, Gellium & Suidam legas.

Hic nummus mediocris moduli ob familiarum nomina inter rariores adscribendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAES. AVGVS. L. CASSIO C. VALERIO II. VIR. Vexillum aræ impositum.

Ara & vexillum ad Coloniae originem spectant. Dum autem Colonia deducebatur, aram primùm exstruebant, supra quam sacra fierent, priusquam colonus aratro terminos urbis designaret; qua de re ille in variis nummis velatus ritu Sabino bovem & vaccam agit: sacrificio peracto, vexillum Legionis in ea deducendæ nomen præferens imponebatur.

L. Cassius & C. Valerius Duumviri cum typo coloni boves agentis supra percussi sunt, de quibus eo loco dictum est.

Hic nummus minimæ formæ obuius & tritus est.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAES. AVGVS. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. *Cneo Domitio Amplo, Caio Vettio Languido* Duumviri. Vexillum supra aram.

Alter jam nummus sub iisdem *Cneo Domitio Amplo & Caio Vettio Languido* Duumviris cum coloni boves agentis typo percussus, nunc vexillo & arâ altero Coloniae deductæ insigni prodit. De utroque loquentem audias Ciceronem Philipp. 2. in M. Antonium. *Casilinum Coloniam deduxisti, quò erat paucis annis antè deducta, ut vexillum videres, & aratrum conduceres.*

De his Duumviris dictum est; *Ampli* cognomen à corporis habitu; *Languidi* verò à debili sanitatis statu.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAES. AVGVSTVS. M. KANI. ITER. L. TITI. II. VIR. *Cæsarea Augusta, Manio Kaninio iterum, Lucio Titio Duumviris. Vexillum aræ impositum.*

Apud Mediobarbum pag. 46. pro MAN. GRANIO ITER. reponc MAN. KANINIO ITER.

Jam prodiit nummus secundæ magnitudinis sub Manii Kaninii & Lucii Titii Duumviratu, cum colono boves agente signatus; nunc verò alter minimæ formæ cum vexillo & ara. Illud verò notandum, quòd Coloniæ nummi secundi moduli bovem, aut colonum boves agentem, & nunquam vexillum aræ impositum, exhibeant; at verò minimæ formæ numismata semper vexillum, & rarò bovem aut colonum. De his Duumviris dictum est.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter raros collocandus.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

CAESAR. AVGVSTA M. PORCI. CN. FADI. II. VIR. *M. Porcio, Cneo Fadio Duumviris. Vexillum aræ impositum.*

Vexillum super ara, solitus nummorum minimæ formæ typus, iterum prodiit sub eodem M. Porcii & Cn. Fadii Duumviratu, qui colonum cum bovis suprà signarunt. De *Porcia & Fadia* gente dictum est.

Hic nummulus à Patino pag. 33. vulgatus, frequens & obvius est.

IMP. CAESAR AVGVSTVS COS. DES. *Imperator Cæsar Augustus, Caius Cæsar Consul designatus. Tres figuræ stantes supra cippos, Augustus velatus inter Caium & Lucium prætextâ togâ ornatos. Augustus Caio capedunculam seu simpulum porrigit.*

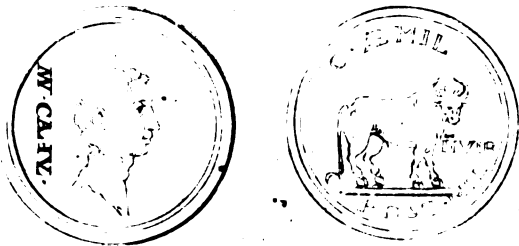
D iiij

CAESAREA. AVGVSTA. CN. DOM. AMP. C. VET. LANG. II. VIR. Cn.
Domitio Amplo, Caio Vettio Languido Duumviris. Tria signa militaria.

Singularis hic nummus à Cæsaraugustanis in memoriam sacerdotii ab Augusto Caio Cæsari collati percussus, solemnem à Pontifice Maximo ipsius conferendi ritum exhibet. Augustus velo ornatus simpulum Caio prætextato porrigit, Lucio fratre ex altera parte spectante: is enim ausus fuerat ab Augusto petere ut consulatus daretur Caio fratri nondum ex ephebis egresso, quem etsi indignatus pater, Senatus Populique Rom. decreto annum 15. agentem designavit Consulem, deinde ipsi sacerdotium detulit, cuius testes nummus & Dio lib. 55. p. 554. Καὶ μετὰ τῆς ἱεροσεύτης μὲν ὑπὸ αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν συνεδρίον συμφοίτησιν, τὸ, π. καὶ Ι, τῇ βουλῇ ἔδωκε. Deinde sacerdotium Caio, utque in Senatum ire, & inter Senatores spectaculis epulisque interesse liceret, dedit. Augustus Caium Consulem designatum in Armeniam misit, ubi læsus, Romam rediens, in Cilicia interiit. Vide erudita P. Norisii in Cenot. Pisan. Commentaria. Signa militaria ad Coloniam militaris originem spectant.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximia raritatis & elegantia habendus, cujus typum propria manu delineavit Cardinalis de Massimi, dum erat in Hispania Nuntius, & mihi pro sua in Antiquarios singulari benevolentia communicavit.

CALAGURIS.

M. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia.* Caput Augusti sine laurea.

Q. AEM. C. POST. MIL. II. VIR. *Quinto Æmilio, Caio Postumio Milone Duumviris.* Bos.

Calaguris urbs Hispaniæ Tarraconensis ad Iberum fluvium, inter oppida civium Romanorum à Plinio lib. 3. cap. 3. recensetur; in nummo verò & *Municipium* nominatur, & *Julia* inscribitur. Municipium quidem ut aliæ urbes Graccuris, Ergavica, Osicerda, &c. Reipublicæ tempore cum jure veteris Latini facta, deinde à Julio Cæsare suffragii jure donata, *Julia* vocata est, uti Bilbilin post jus idem ab Augusto acceptum, *Augusta* nomen habuisse suprâ retulimus. Julius Cæsar multas in Hispaniam deduxit Colonias, Liv. 4. *Tertium genus Romani coloni ab D. Cæsare post devictos Pompeii liberos adjecti.* Multa Hispaniæ ar-
 bibus beneficia contulit. Hirtius de Bello Hisp. *Eam provinciam ex omnibus provinciis peculiarem sibi constituisse, & quæ potuisset beneficia largitum; vectigalia quæ Metellus imposuisset, à Senatu petiisse, & eis pecuniis provinciam liberasse.*

De Æmilia gente dictum est. Postumia autem, patricia & vetustissima est, si quidem P. Postumius Tubertus Consul anno quinto post exactos Reges triumphavit, ut ait Livius Dec. 1. l. 2. Bos, solemne Municipiorum symbolum.

Hic nummus secundæ formæ obvius est.

M. C. I. *Municipium Calaguris Julia*. IMP. AVGVSTVS. Caput Augusti sine laurea.

Q. ANTONI. L. FABII. II. VIR. *Quinto Antonio, Lucio Fabio Duumviris*. Bos.

Plurimos Calaguritani Augusto nummos, sed ferè omnes cum bovis typo Municipii insigni obtulerunt, ideo parum eruditionis illi continent, si historiam spectas: porro æstimandi sunt, cum Romanarum familiarum notitiam in signandis Duumvirorum nominibus exhibeant, unde ipsi propagati jura institutaque urbis conservant. *Antonia* gens in patricias & plebeias divisa, ab Anteone aut Antone Herculis filio aut socio originem duxisse se jactabat. *Fabia*, patricia, majorum gentium, ut opinatur Fulv. Ursinus, à Fabio Herculis etiam filio ortum trahere gloriabatur; sed Augusti tempore ferè omnes Fabii, novi erant homines, si Ant. Augustinum audias in Fam. Rom.

Hic nummus medii moduli nec rarus nec obvius.

M. CAL. I. IMP. AVGVS. *Municipium Calaguris Julia*. Imperator Augustus. Caput Augusti sine laurea.

L. BAEBI. P. ANTESTI. II. VIR. *Lucio Baebio, P. Antestio Duumviris*. Bos. Apud Mediobarbum p. 47. pro L. B. BEBI. C. ANTESTI. lege L. BAEBI. P. ANTESTI.

Strabo lib. 3. Calaguritanos in Vasconum regione collocat. Καὶ ὁ Καλαγυραὶ Οὐασκωνίων πόλις. Et in *Calaguri Vasconum urbe*.

Babia gens, plebeia, plurimis cognominibus distincta, *Dives*, *Sulca*, & *Tampilus*: quidam verò scribunt *Bebius*. *Antestia*, eadem videtur quàm *Antistia*, pariter plebeia est, cujus præcipua sunt cognomina, *Rheginus*, *Iteius*, & *Labeo*.

Hic nummus mediocris moduli rarus est.

M/. CAL. IVLIA. AVGVSTVS. *Municipium Calaguris Julia. Augustus. Caput Augusti laureatum.*

L. BAEB. PRISCO C. GRANIO BROC. II. VIR. *Lucio Babio Prisco, Caio Granio Broccho Duumviris.*

Apud Mediobarbum pag. 47. pro C. GRAV. BROC. lege C. GRAN. BROC. Nulla gens *Gravia*.

Urbis Calaguris meminit Florus lib. 4. in Bello Sertoriano. *Et in fame, inquit, nihil non experta Calaguris.*

Babius in hoc nummo *Prisci* cognomen multis familiis vulgare præfert, & unà cum Caio Granio conscribitur, in anteriori verò cum Antestio; sed alter alteri Duumviro suffectus videtur. *Grania* gens, plebeia. *Brocchi* cognomen apud veteres datum est ei cujus dentes prominebant, teste Varrone.

Hic nummus secunde magnitudinis ab Ant. Augustino Dial. 7. & à Patino pag. 34. vulgatus, frequens & obvius est.

M/. CAL. I. AVGVSTVS. *Municipium Calaguris Julia. Caput Augusti sine laurea.*
Q. BAEB. FLAVO C. SEMP. BARB. II. VIR. *Quinto Babio Flavio, Caio Sempromio Barbato aut Barbula, Duumviris. Bos.*

Apud Mediobarbum p. 47. pro Q. BAEB. FIL. AVO, lege Q. BAEB. FLAVO.

Ad Calagurim Sertorianorum victoriæ meminit Appianus de Bello civ. l. i. Σερτώλειος ὃν ἔπα πρὸς ὅλην ἡγεῖρε, καὶ οὕτως αὐτὸν χάριον Καλαγυρίων στρατοπέδῳ ἐπὶ δραπετῶν ἔκτανε τετραχίλιους. *Sertoriani reparatâ mœnium parte quæ corruerat, hostem ad Calagurim adepti, occiderunt tria millia.*

En alter *Babius* in hoc nummo Duumvir, ejusdem ut videtur familiæ, sed prænomine & cognomine distinctus; anterior quidem *Lucius Babius Priscus*, hic verò *Quintus Babius Flavius* appellatur. *Flavi* cognomen à colore. De *Sempromia* gente dictum est. *Barbatus* è barba depromptus, ut & *Barbula*.

Hic nummus mediæ formæ inter raros locandus.

IMP. AVGVST. PATER PATRIÆ. Caput Augusti laureatum.

M/. C. I.

M. C. I. M. LIC. CAPEL. C. FVL. RVTIL. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia. Marco Licinio Capella, Caio Fulvio Rutilo Duumviris. Bos.*

Calaguritani Augusto gratulantes, nomen *Patris patria* in ejus nummis apposuisse videntur, postquam illud anno U. C. 751. per Val. Messalam Confulem ei delatum esset, teste Suetonio cap. 58. *Patris patria cognomen universi repente maximoque consensu ei detulerunt . . . per Valerium Messalam id mandantibus cunctis. Quod ei ob clementiam datum narrat Aurel. Victor de Cæsarib. Pater patria ob clementiam, ac Tribunicia potestate perpetuò habitus.*

Licina gens à Licino cognomine dicta, inter plebeias numeratur, cui cognomen *Capella* novum, licet plurimis distincta sit stirpibus. *Fulvia* à fulvo colore vocata, inter plebeias pariter recensetur, cui etiam *Rutuli* cognomen à corporis colore recens est.

Hic nummus secundi moduli nec rarus nec obvius est.

M. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia. Caput Augusti sine laurea.*

C. MAR. CAP. Q. VRSO II. VIR. *Caio Mario Capitone, Quinto Urso Duumviris. Bos.*

Nil mirum si Calaguritani tam multos Augusto nummos dedicarint, cum non solum Julii ejus patris beneficiis, à quo urbs nomen *Julia* habuit, obstructi essent; sed ipsi Augusto, quod inter armigeros ad corporis custodiam Calaguritanos adscivisset, ut tradit Suetonius in ejus vita cap. 49. *Calaguritanorum manu, quam usque ad devictum Antonium inter armigeros circum se habuerat.*

Maria gens, plebeia. Sextus Marius Hispaniarum ditissimus sub Tiberio memoratur à Tacito Annal. 6. *Capitonis* cognomen à capitis quodam vitio. Alter Duumvir, cum prænomen *Quinti*, & cognomen *Urso* tantum exhibuerit, cujus sit familiae, conicere non facile est. *Quinti* prænomen à numero dictum. *Urso* scribit Plinius lib. 4. & 5.

Hic nummus mediae magnitudinis inter raros numerandus.

M. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia. Caput Augusti nudum.*

M. PLAE. TRAN. Q. VRSO II. VIR. ITER. *Marco Platorio Tranquillo, Quinto Urso Duumviro iterum.*

E

Apud Mediobarbum pag. 47. pro TRANQ. lege TRAN. Q.

Julius Cæsar de Bello civ. lib. i. Calaguritanos partibus Pompeii sub ejus Legatis Afranio & Petreio faventes, ad suas transmigrasse narrat. *Interim, ait, Oscenses & Calaguritani, qui erant cum Oscensibus contributi, mittunt ad eos Legatos, seseque imperata facturos pollicentur.* Ipsi ad Cæsaris amicitiam adjuncti, frumento illum juverunt, quod omnibus undique conquisitis jumentis in ejus castra de portarunt. Beneficiis ob id à Julio acceptis, urbs *Julia* cognomen assumpsit.

II. VIR. ITER. de Q. Urso tantum intelligendus, qui in anteriori nummo cum Mario Capitone Duumvir renuntiatur. Duumviri ut Consules Romæ eandem in coloniis potestatem habebant. Plures creabantur, ut alter alterius insolentiæ, si res postularet, intercedere & occurrere posset. Annum illis imperium. Designabantur ante Magistratum tribus mensibus. In iis quadraginta trium annorum ætas Legibus determinata requirebatur. Consulatum iterum gerere ante decennium prohibebat Lex. Livius Decad. i. lib. 10. *Legem recitari jussit, quâ intra decem annos eundem Consulem refici non liceret.*

Platoria gens, plebeia, cui novum Tranquilli cognomen. De Quinto Urso vide suprâ.

Hic nummus secundi moduli ab Ant. Augustino Dial. 7. vulgatus, nec rarus nec obvius est.

M. CAL. IVL. IMP. AVGVS. *Municipium Calaguris Julia. Imperator Augustus, Caput Augusti sine laurea.*

G. MARI. M. VAL. QVAD. II. VIR. *Caius Mario, M. Valerio Quadrato Duumvir. Bos.*

Calaguritani à Plinio lib. 3. cap. 3. gemini dicuntur, alii inter cives Romanos recensentur cognomine Nassici; *Ex his civium Romanorum . . . Calaguritanos, qui Nassici cognominantur.* Alii inter stipendiarios revocantur: *Stipendiarios . . . Calaguritanos, qui Fibularense.* Ambo ex conventu Cæsaraugustano. Paulus Merula Cosmogr. part. 2. l. 2. c. 13. Nassicos ad Iltergetes, Fibularense ad Vascones pertinere contendit. Sed ad Nassicos spectant nummi titulo Municipii insignes, utpote cives Romani, ex Plinio, jus cudendæ monetæ habentes. Perperam autem Ant. Augustinus Dial. 7. nummos cum epigraphæ C. C. A. *Colonia Calaguris Augusta*, interpretatur, qui ad Coloniam Cæsaraugustam pertinent; ipsi enim ad Calagurim Nassicam, quæ Municipium habetur; nec ad Calagurim Fibularem, quæ stipendiaria est, revocari possunt.

Jam *Caius Marius* cum Q. Urso in Calaguritanorum nummis Duumvir perhibetur; an idem aut alter, incertum est. De *Valeria* gente paulò antè diximus. *Quadrati* cognomen ab amplo corporis habitu repertum videtur.

Hic nummus mediæ formæ pro raro habendus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. Caput Augusti laureatum.

M. CAL. I. C. SEMP. P. ARRI. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia. Caio Sempronio, Publio Arrio Duumviris. Bos.*

Calaguris, patria fuit Quintiliani Rhetoris, teste D. Hieronymo ex Eusebii Chronico. *Quintilianus ex Hispania Calaguritanus, primus Romae publicam scholam tenuit, & salarium accepit, & claruit. Romam cum Galba venit; ipse quoque Hispanos provinciales suos vocat. Aurelius Prudens vir Consularis & Poëta sub Theodosio, Calariguritanus pariter, ut ipse innuit in Peristeph. hymn. 7.*

Nostra gestabit Calaguris ambos,

Quos veneramur.

Sempronia gens in patricias & plebeias distincta; vide Fulvium Ursinum de Fam. Rom. Arria, plebeia videtur; Publii cognomen ominis causâ à pube dictum quidam putant.

Hic nummus secundi moduli rarus & elegans est.

IMP. AVGVSTVS PATER PATRIAE. Caput Augusti laureatum.

M. C. I. L. VALENTINO L. NOVO II. VIR. *Municipium Calaguris Julia. Lucio Valentino, Lucio novo Duumviris. Bos.*

Valentinus & Novus Duumvirorum cum sint cognomina, eorum familias noscere non est facile, nisi nummi ampliores eas nobis suppeditent. Valentinus, cognomen Tulliae & Valeriae genti familiare. Novi frequens in Inscriptionibus Gruteri mentio. Nummi cognominibus tantum instructi, minus probantur quam alii qui familias enuntiant: illi enim in Imperatorum serie & urbium catalogo tantum reponi possunt; hi verò & in familiarum nummis præterea locum habent.

Hic nummus mediae magnitudinis obvius est.

M. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia. Caput Augusti sine laurea.*

C. VALERI. C. FENI. H. VIR. *Caio Valerio, Caio Fenio Duumviris. Bos.*

Valeria gens è Sabinis oriunda, in patricias & plebeias divisa est. *Fenia*, parùm nota; Fenius Rufus Præfectus Annonæ, deinde Prætorii sub Nerone, apud Tacitum lib. 13. & 15.

Hic nummus secunda formæ ob nomen Fenia gentis inter variores computandus.

NASSICA. Caput Augusti sine laurea.

M. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia. Bos.*

Fulv. Ursinus in Illustr. Imag. Joannes Faber ejus Commentator, & P. Sequinus pag. 94. edit. 2. non Augusti caput in hoc Municipio percuti solitum, sed Corn. Scipionis Nassicæ, qui tanquam vir optimus Matris magnæ figuram Pessinunte Romam anno U.C. 549. asportatam excepit, effigiem esse putarunt, quàm in ejus memoriam à quodam Triumviro signatam tradit Faber. *Verisimile est*, inquit, *quod quispiam Corneliae familiae, cujus & Nassica fuit, cum monetalis Triumvir esset, in memoriam honoris familiae suæ tributi nummum hunc percussisset. Vox Nassica circa caput Augusti persuasit: cur autem illa in Calaguris numismatibus apposita, aperiendum.*

Nassica, non viri nomen, sed urbis cognomen est, ut ex Plinio lib. 3. cap. 3. liquet, qui Calaguritanos appellat Nassicos. *Calaguritani*, inquit, *qui Nassicæ cognominantur.* Quod confirmat vetus inscriptio apud Ambrosium Morales. M. V. N. CALAGVRIS IVLIA NASSICA. Hæc urbs pariter *Calaguris Julia Nassica* à Joan. Fran. Andrea lib. de Patria S. Laurentii appellatur. Ut *Calaguris* ob aliquam immunitatem à Julio Cæsare acceptam, *Julia* nomen habuit, sic ob beneficium ipsi à Corn. Scipione collatum, *Nassica* ab ejus cognomine videtur nuncupata, dum ille Prætor Hispaniam administraret, ut refert Livius lib. 5. Dec. 4. Sext. Digitius Prætor in Hispania citeriore crebra magis quàm digna prælia fecit, adeoque pleraque adversa, ut vix dimidium militum quàm quod acceperat, successoribus tradiderit; nec dubium est quin omnis Hispania sublatura animos fuerit, ni alter P. Cornelius Cn. F. Scipio trans Iberum multa secunda prælia fecisset, quo tempore non minùs quinquaginta oppida ad eum defecerunt. Hoc tempore Muni-

cipium Calaguris facta est, beneficiique memor, *Nassica* nomen assumpsit; & ludos quos Scipio inter hujus pugnae discrimen voverat, celebravit; ut ex eodem Livio lib. 34. liquet.

Hic nummus mediocris moduli olim in cimelio Em. Cardinalis de Massimi, inter elegantiores adscribendus. Similem nummum refert Paulus Merula part. 2. lib. 2. cap. 14. Cosmograph. In aereo quodam nummo effigies est juvenis Augusti cum hac inscriptione NASSICA, in aversa facie taurus est sculptus, insigne Municipiorum, cum inscriptionibus; supra quidem taurum GALAG. infra verò IVLIA.

M. CAL. I. in aliis M. CAL. IV L. AVGVSTVS. Municipium Calaguris Julia Augustus. Caput Augusti cum laurea.

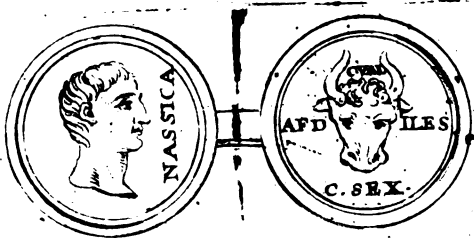
L. PRISCO C. BROCCO II. VIR. Lucio Prisco, Caius Broccho Duumviris. Caput bovis.

Bos Municipiorum symbolum, mitratus ad sacrificia spectat; quod & hic caput ejus nudum denotat ob ludos scenicos. Calaguris Romam imitata, ludos Megalenses in honorem Matris Idææ institutos celebravit; Roma quidem in Cybelis cultum, Calaguris verò ob Scipionis Nassicæ memoriam. Hos Scipio de manubiis seu impensâ suâ per decem dies fecit; illos deinde Aediles, ob dedicationem templi anno decimotertio à Deæ adventu perfecti, senatusconsulto celebrarunt. Aedilium nomina recenset Plinius lib. 34. cap. 54. *Megalensia, ludos scenicos, Attilius Saranus, L. Scribonius Libo Aediles Curules primifecerunt.* Horum ludorum meminit Ovidius 4. Fast.

Divorum Matri sunt Megalensia ludi.

L. Prisci & C. Brocchi familias penitus ignoraremus, nisi amplior nummus antè laudatus Priscum ad Bæbiam, Brocchum verò ad Graniam revocaret.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius est.

NASSICA. Caput Augusti sine laurea.

C. VAL. C. SEX. AEDILES. Caius Valerius, Caius Sextius Aediles. Caput bovis.

Calaguris *Nassica* antiquo nomine circa caput Augusti inscribitur ob Megalensium ludorum à Scipione Nassica institutorum memoriam, quorum celebrationem Valerius & Sextius Aediles renovarunt, penes quos cudendorum

¶ iiij

nummorum potestas, ut apud Fulv. Ursinum in familiæ Plaſciæ, Plautiæ, Ple-
toriæ & aliarum denariis observatur; ipsis enim urbanorum ædificiorum, an-
nonæ, ludorumque celebrandorum cura erat, ex vetusta Lege quam citat Ci-
cero de Legibus lib. 3.

Suntoque. Ædiles. coeratores. urbis. annonæ. ludorumque sollemnium.

Sed progressu tantum temporis, atque iis præsertim annis, quibus Censorum
magistratus in Urbe nullus erat; primum enim Tribunorum erant ministri,
& Judices vocabantur; deinde ab ædium cura, in quibus omnia sua scita
Plebs deferebat, Ædiles appellati sunt; senatusconsulta etiam eorum custo-
diæ post Decemviros exactos commissa sunt.

De gente *Valeria* abunde dictum est. *Sextia* gens, plebeia; C. *Sextius* co-
gnomine *Calvinus* Coloniam Aquas-Sextias, hodie *Aix*, condidit, ab aqua-
rum copia & calidis ac frigidis fontibus de nomine suo ita appellatas tradit
Velleius Paterculus lib. 2.

*Hic nummus minima formæ à P. Seguino pag. 94. edit. 2. vulgatus, inter elegan-
tissimos adscribendus.*

CARTHAGO NOVA.

C. I. N. C. Colonia Julia Nova Carthago. Caput Augusti sine laurea.

C. PETRONIO M. ANTONIO H. VIR. EX DD. Caio Petronio, Marco An-
tonio Duumviris, ex decreto Decurionum. Labyrinthus.

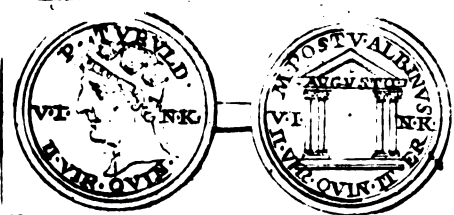
Jam prodiit nummus hic litteris C. I. N. C. cum similibus notis EX DD. ha-
bens M. Antonii caput, & ex adversa parte Duumvirorum nomina cum Au-
gusti effigie: quem Colonia Julia Nova Carthago interpretati sumus. Id nomen
Julia, & Antonii vultus persuaferunt. Carthago Hispaniæ Citerioris ab As-
drubale Pœnorum duce condita est anno U. C. 527. si Diodoro fides, lib. 35.
pag. 883. Ασδρουβας ὁ ὁ γαμβρὸς Ἀμιλχα . . . ἐκπεσε τῷ Ἀσδρουβασίᾳ πόλιν, ἣν ὠνομαζομένην
καλεῖται Καρχηδὼνα. Asdrubal verò Amilcaris gener. . . urbem maritimam condidit,
quam novam Carthaginem appellavit. Colonia à Plinio lib. 3. cap. 3. perhibetur:
Carthago nova, Colonia. Cognomen Julia à Julio Cæsare præfert: ille enim
ut antiquam Africæ Carthaginem, sic novam Hispaniæ quasi ejus sororem,
Coloniam deduxit, utrique imposito Julia nomine.

Novi Carthaginenses labyrinthum pone caput M. Antonii in eo nummo de
quo prius, & alterum in hac Augusti averfa parte ut opus insigne percusserunt.
Labyrinthus autem celebris ille Creticus, carcer erat, ut innuit Plutarchus in
Theseo pag. 6. Φιλόχορος δὲ φησιν, οὐ τῷ πρῶτῳ συλχεῖν Κρήτης, ἀλλὰ λέγειν, ὅτι φερού-
μεν ἡμῶν ὡς ὁ λαβύρινθος, ὅθεν ἔχον κακόν, ἀλλ' ἢ τὸ μὴ δραπευαίνεσθαι φυλακισμένοι. Cre-
tenses Philochorus auctor est hac inficias ire, ac dicere custodiam labyrinthum fuisse, quæ

nihil mali, nisi quod non valerent inde effugere custoditi, haberet. Idem confirmat Dio Chrysostomus Orat. 3. Τί γὰρ ὡς ἢ Κνωσίῳ εἰρητὴ, καὶ τὸ τῷ λαβυρίνθῳ σκολιόν; Quid enim erat Cnosiorum carcer, atque illud labyrinthi perplexum?

Manlia gens in patricias & plebeias divisa est. Petronia à Petrone cognomine dicta apud Car. Sigonium, inter plebeias recensetur.

Hic nummus secundi moduli inter rariores adscribendus.

V. I. N. K. P. TVRVLB. II. VIR. QVINQ. *Victrix Julia Nova Karthago. Publius Turulbius Duumvir Quinquennalis. Caput Augusti nudum.*

V. I. N. K. M. POSTV. ALBINVS II. VIR. QVINQ. ITER. *Victrix Julia Nova Karthago. Marcus Postumius Albinus Duumvir Quinquennalis iterum. Templum quatuor columnarum, in cuius corona scriptum, AVGVSTO.*

Ad Novam Carthaginem nummum revocamus, nec additum *Victrix* cognomen, nec omissa *Colonia* vox obstat, sæpius enim in Coloniarum & Municipiorum nummis *Colonia* & Municipii titulus modò deest, modò signatur, & sæpius in iis vel compendiosæ aut amplæ eorum cognominum inscriptiones. Testis sit ejusdem urbis nummus sub Tiberio cusus cum epigraphæ integra C. V. I. N. C. *Colonia Victorix Julia Nova Carthago*; & alter sub Caligula, iterum cum prætermisso *Colonia* titulo V. I. N. C. *Victrix Julia Nova Carthago*. Cognomen *Victrix* nomini *Julia* sæpe comes. Littera verò K pro C antiqua est, in Carthaginis nomine aliquando in nummis usurpata, ut in aliis G pro C plerumque signatur.

Inscriptio in templo, illud in honorem Augusti sub Turulbii & Postumii Duumviratu quinquennali, id est censorio magistratu, ædificatum arguit. Penes Censores templorum curam fuisse diximus, in quorum dedicationis monumentum sæpe Duumviri Quinquennales templa ipsa in nummis cælarunt.

De *Turulbia* gente ne verbum quidem; de *Turulia*, Romæ in Inscriptionibus veter. apud Gruterum 735. 2. *Postumia* à Postumo cognomine, patricia est. *Albinus* cognomen ab Albo diminutivum, *Postumius* vulgare est; A. Postumius Albus Rhegillensis perhibetur Consul eodem anno U. C. 252. M. verò Postumius Albinus Tribunus Militum anno U. C. 358. à Livio recensetur, sed potius Cenfor ex Fragmento Fast. Capitol. cui Plutarchus in Camillo, & Val. Maximus lib. 11. cap. 9. suffragantur; unde Postumius noster ex illa familia oriundus, ut vir summæ dignitatis Duumvir Quinquennalis iterum creatus est.

Hic nummus minimi moduli inter rariores numerandus. Alterum possidemus cum Augusto in quadrigis pro ejus capite.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

M. POSTVM. ALBIN. L. PORC. CAPIT. II. VIR. Q. *Marco Postumio Albino, Lucio Porcio Capitone Duumviris Quinquennalibus.* Fig. virilis togâ prætextâ induta stans, dext. vas in quo aqua lustralis, sin. oleam pro aspersorio.

Ad Novam Carthaginem pertinere rarum hunc Augusti nummum docet nomen M. Postumii Albini Duumviri Quinquennalis, qui in anteriori ejusdem urbis nummo Duumvir Quinquennalis iterum perhibetur: itaque ex his duobus nummis non modò duo Postumii Albini magistratus innotescunt, prior cum L. Porcio Capitone, secundus cum P. Turulbio gestus; sed alter sub Augusto cusus, Censoris vestitum & insignia demonstrat; alter verò post Augusti mortem signatus, templum in ejus honorem Duumvirorum Quinquennalium curâ ædificatum exhibet.

Nummus hic Censorem repræsentat, & nostram omnino tum de Duumviris Quinquennalibus, quos in Coloniae eisdem esse ac Romæ Censores diximus; tum de cudendæ monetæ facultate ambobus concessa sententiam confirmat. Sed ad quid Censor in nummo signatus? an Postumius generis sui antiquitatem denotare ambiens, M. Postumii Albini cum Camillo Censuræ anno U. C. 351. gestæ memoriam hoc monumento renovare voluerit? an potius veterem census agendi, lustrandi, condendi morem à Julio Cæsare libertate Reipublicæ oppressâ abrogatum, de quo Suetonius in ejus vita cap. 41. *Recensum populi nec more, nec loco solito, sed vicatim per dominos insularum egit*; restitutum ab Augusto denotaverit, ut idem tradit Historicus in ejus vita cap. 37. *Censores creari desitos longo intervallo, creavit.* Censor dextrâ vas, in quo lustralis aqua, gerit, sinistrâ ramum oleæ, ex quo populum armatum peracto censu in Campo Martio lustrabat.

Hic nummus secunda magnitudinis, à Patino Famil. Rom. pag. 232. illustratus, et lib Impp. Rom. pag. 32. iterum vulgatus, inter rariores collocandus.

CELSA.

AVGVSTVS

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

C. V. I. CEL. L. BAGGIO M. FESTO II. VIR. *Colonia Victrix Julia Celsa*;
Lucio Baggio, Manio Festo Duumviris. Bos.

Apud Mediobarbum pag. 50. pro BACIO reponere BAGGIO.

Celsa, urbs Hispaniæ Tarraconensis ad Iberum fluvium, Colonia facta est; ut liquet ex Strabone lib. 3. pag. 162. *Ἐπὶ δὲ τῇ Ἰβηρῇ πόλει ἔστι Καίσαραυγύστα καλουμένη, καὶ Κέλσαι καποικία ἧς ἔχουσα γαφύρας λίθινος διαβάσιν. Ad Iberum amnem est Casaraugusta, & Celsa Colonia, ubi ponte lapideo fluvius jungitur.* Nomen *Julia* à Julio Cæsare deductam indicat: vox *Victrix* ex Ant. Augustino Dial. 6. melius nummis convenit quàm *Vetus* aut *Victoria* ex Casaubono Comment. in 3. lib. Strabonis.

De *Baggia* seu *Baccia* gentis nulla apud Scriptores mentio, hæc peregrina potius quàm Romana videtur. *Baccia* Lusitanæ urbs ab Orosio laudatur. Alter Duumvir cognomen præfert *Festi*, quod ex nummo Ant. Augustini Dial. 6. ad Flavianam gentem pertinere docemur.

Bos in Celsæ urbis numismatibus, Coloniarum, ut suprâ in Calaguritanis, Municipiorum est symbolum, nec pro victima in hoc nummo signatur, ut putat P. Harduinus pag. 118.

Hic nummus secunde magnitudinis ab Ant. Augustino dial. 6. & à Patino pag. 34. vulgatus, frequens & obvius est.

C. V. I. CELSA AVGVSTVS. *Colonia Victrix Julia Celsa, Augustus. Caput Augusti nudum in laurea.*

L. COR. TERR. M. IVN. HISP. II. VIR. *Lucio Cornelio Terracina, Marco Junio Hispalo Duumviris. Bos.*

Colonia Celsa iterum prodit, cujus meminit Plinius lib. 3. cap. 3. dum urbes civium Romanorum jure utentes recenset. *Ex his, inquit, civium Romanorum Belitanos, Celsenses ex colonia.* Eam *Victricem Juliam* à victoriis suis Julius Cæsar cognominavit; illa nominis memor, caput Augusti Julii successoris, ob insignem ejus de Cantabris & Asturibus victoriam, in laurea victoriarum insigni exhibuit.

Cornelia gens, ut & *Junia*, in patricias & plebeias divisa est. *Terracina* cognomen ab urbe Latii ejus nominis deductum videtur. *Hispalus* C. & Cn. Corn. Scipionis agnomen. *Hispalus* etiam Celtiberorum Rex à Diodoro l. 6. citatur.

Hic nummus mediocris moduli ab Ant. Augustino dial. 6. & à Patino pag. 34. vulgatus, frequens est & tritus.

C. I. V. CELSA. AVGVSTVS. *Colonia Julia Victrix Celsa. Augustus. Caput Augusti nudum.*

SEX. CETHEGO. Q. POM. SECUNDINO II. VIR. *Sexto Cethego, Quinto Pomponio Secundino Duumviris. Bos.*

Celsa urbs à Ptolemæo lib. 2. cap. 6. Κέλσα, in Ilergetibus collocatur. *Celsa* nomen è Celtis habuisse auguratur Ant. Augustinus Dial. 6. à quibus Celtiberi ex utraque gente mixtione apud Lucanum dicti sunt,

Gallorum Celta miscentes nomen Ibero.

P. Harduinus pag. 118. illam à situ vocatam, utpote celso editoque in monte positam, perperam ratus est, ex prava Tristani in Hadriani nummo ad Acrocorinthum spectante tom. 1. pag. 383. interpretatione. Illa autem in Iberi litore, ubi ponte lapideo amnis jungitur, à Strabone suprà laudato ponitur.

Prioris Duumviri prænomen tantum & cognomen præferuntur; *Sextus* à numero dictus. *Cethegi* cognomen uni Corneliæ genti datum legimus, & à diverso amictu quo à cæteris distinguebatur, dictum: ipsi enim ut habilius valentiusque telum vibrarent, substructiores erant; unde Horatius,

Cinctulis non exaudita Cethegis.

Alter Duumvir ex *Pomponia* gente plebeia, *Quinti* prænomen à numero habet; *Secundini* verò cognomen à secundo pariter numero, diminutivum.

Hic nummus minoris moduli inter elegantiores adscribendus.

IMP. CAESAR DIVI F. AVGVSTVS COS. XII. Caput Augusti laureatum.

C. V. I. CEL. CN. DOMITIO C. POMPEIO II. VIR. *Colonia Victrix Julia Celsa, Cneo Domitio, Caio Pompeio Duumviris. Bos.*

Cur *Celsenses* in nummis suis Augusti Consulatus apponere haud soliti, duodecimum in hoc notarint, eadem causa videtur quàm in Cæsar-Augustanis protulimus: ipsi nimirum Augusto gratulati sunt, quòd post septemdecim annos Consulatum tandem gerere ultro voluerit, pro sausto omine ut Romani, ejus magistratum arbitantes.

Pompeia gens, plebeia, in plurimas divisa stirpes. *Domitia*, in patricias & plebeias distincta. Domitios singulos ferè singulis genitos narrat Paterculus lib. 2. cap. 10.

Hic nummus media formæ pro raro habendus.

C. V. I. CELSA. Colonia *Victrix Julia Celsa*. Caput Augusti nudum.

L. POMPEI BVCCO L. CORN. FRONT. II. VIRIS. *Lucio Pompeio Bucco, Lucio Cornelio Frontone Duumviris*. Bos.

Apud Mediobarbum pag. 50. pro L. POMPEI BVCCO & pro M. EBVCCEO, lege L. POMPEI BVCCO.

Uterque Duumvir *Lucii* prænomen gestat, quod ei datum aiunt qui lucis initio natus est. De *Pompeia* & *Cornelia* gente paulò antè egimus. Cognomen *Bucci* parùm frequens est; *Frontonis* verò à fronte dictum; *Cornelia* genti sub Hadriano & Antoninis familiare.

Hic nummus secundæ magnitudinis nec rarus nec obuius est.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti sine laurea.

C. I. V. CEL. L. SVRA. L. BVCCO II. VIR. Colonia *Julia Victorix Celsa*. Bos.

Prænomen tantùm & Duumvirorum cognomina in hoc nummo habentur, ideo *L. Sura* familiam noscere sine alterius nummi præsidio non facile est: *Bucci* autem cognomen ad Pompeiam gentem pertinere absque superioris numismatis ope ignoraremus. *Sura* à ludo sphaeræ, quo quis peccat, præbet suram, dictum narrant. *Buccus* in superiori nummo *Frontonis* collega, in hoc verò *Lucii Sura* perhibetur: alter igitur alteri, & *Fronto* quidem *Sura* suffectus videtur; *Sura* enim in nummo *Bucco* præponitur, & in altero *Fronto* illi postponitur.

Hic nummus media formæ pro raro notandus.

AUGUSTUS. CORINTHVS.

P. AEBV. SP. F.
C. IV. HERAC.

CORINT. AVGVSTVS. *Corinthi. Augustus. Caput Augusti nudum.*

P. AEBVTIO C. IVLIO HERAC. II. VIR. QVINQ. ITER. *Publio Aebutio, Caio Julio Heraclide aut Heraclio Duumviris Quinquennialibus iterum. Laurea.*

Corinthus urbs Achaiae, ferè medio Isthmi Peloponnesiaci sita est, cujus potentiam veriti Romani, eam solo æquarunt anno U. C. 607. de qua L. Mummius triumphavit. Virgil. *Aeneid.* 6.

*Ille triumphatâ Capitolia ad alta Corinθο;
Victor aget currum, caesis insignis Achivis.*

Similem nummum sub iisdem Duumviris Quinquennialibus iterum in M. Antonii honorem percussum vulgavimus; unde Corinthii Augusto simul & Antonio concordi animo agentibus nummos suos dedicasse videntur, sub Aebutio & Julio Heraclide Censoribus iterum creatis. Laurea Antonio ob victoriam de Armenis, ita & Augusto ob Pannonios devictos ab iis posita est.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores notandus.

P. ALVSIT. C. IVLIO II. VIR. ITER. COR. *Publio Alusitio, Caio Julio Duumviris iterum, Corinthi. Caput Augusti nudum.*

L. POMP. C. IVLI. II. VIR. COR. *Lucio Pomponio, Caio Julio Duumviris, Corinthi. Arcus cum fornicibus.*

Duo ex una parte Duumviri, totidem ex altera in hoc nummo recensentur. In Colonia quidem pro earum magnitudine Quartumviros seu Quatuorviros factos fuisse novimus, sed hi conjunctim IIIIVIRI inscribuntur, aut connexa sunt eorum, ut in urbis *Clunia* nummis, nomina. An in difficili rerum statu ad tempus quoddam duo novi prioribus adjecti sint, & ex parte nobiliiori capitis scilicet ordinarii Coloniae, & ex altera Duumviri recens creati?

Arcus in honorem Augusti ob victorias, vel ob illius in urbem adventum erectus, Strabo ejus meminit l. 10. p. 485. Ην δ' ἐν Κορίνθῳ καὶ Ἰούλιος βασιλεὺς ἐπὶ τῷ ὁρίῳ αὐτοῦ Ἀκτιῶν. *Erat tum Corinthi Caesar, ad triumphum proficiscens Actiacum.*

De Pomponia & Julia gente dictum est; de Alustia verò nulla mentio.

Hic nummus minoris moduli inter conspicuos numerandus.

M. BARBATIO M. ACILIO H. VIR. COR. *Marco Barbatio, Manio Acilio Duumviris. Corinthi. Caput Augusti nudum.*

P. VIBIO M. BARBA. PRAEF. II. VIR. COR. *Publio Vibio, Marco Barbatio Praefecto Duumviris. Corinthi. Colonus agens boves.*

Alterum ecce nummum cum Duumvirorum nominibus ex utraque parte iterum signatis, non insolitæ apud Corinthios illorum epigraphes argumentum. *Barbatia* gentis à *Barbati* cognomine dictæ perobscura est mentio. *Q. Barbati* apud Appianum lib. 5. M. Antonii Triumviri Quæstor perhibetur; sed Fulvius Ursinus in Famil. Rom. *Barbatus* pro eo scribi contendit, gentis *Valeriz* cognomen. *M.* alter *Barbati* inscribitur *Praefectus*; an verò annonæ, ærarii, cohortis, classis, aut urbis? *Acilia*, plebeia est. *Acilios* derivat Plutarchus à verbo Græco ἀκίλῃ, id est sano. *Vibia*, pariter plebeia, à Vibo Brutiorum urbe dicta. Colonus boves agens, deductæ Coloniz symbolum est.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro eleganti habendus.

CAESAR AVGVSTVS. Caput Augusti nudum.

M. BELLIO PROCVLO II. VIR. COR. *Marco Bellio Proculo Duumviro. Corinthi. Pegasus.*

Apud Patinum pag. 41. PROC. lege PROCVLO: pag. autem 94. ... LO COR. integram reponere superiorem epigraphen.

Cum Corinthii quatuor Duumviros in nummis signarint, scrutati sumus; nunc inquirendum cur unum solum exhibeant. An altero defuncto, aut honoris causâ nummus percussus sit? an verò quisque Duumvir seorsum nummum cuderit?

De *Bellia* gente vide Patinum in lib. Famil. pag. 46. *Proculus* dictus est, qui natus sit patre peregrinante patriâ procul. Plutarch. in Coriolano.

Pegasus à Corinthiis in herois sui Bellerophontis memoriam cusus est. Hic Glauci Regis Ephyræ, antequam Corinthus diceretur, filius, ut testatur Horatius lib. 3. Carm.

Bellerophon Glauco est, Ephyren qui rexerat ortus.

Primus omnium equo vehi docuisse fertur apud Plinium lib. 7. idcirco equum alatum ei tribuerunt, quem in veteri moneta jampridem insculpserunt, teste Julio Polluce lib. 9. cap. 6. Καὶ πῶλος γὰρ τὸ νόμισμα Κορίνθιον, ὅτι Πηγάσῳ εἶχεν ἐπιτυποῦν. Et pullus, nummus Corinthiacus vocabatur, quod Pegasus haberet insculptum.

Hic nummus minima forma apud Patinum pag. 41. vulgatus, frequens est.

CAESAR AVGVSTVS. Caput Augusti nudum.

P. VIPSANIO AGRIPPA II. VIR. COR. *Publio Vipsanio Agrippa Duumviro. Corinthi. Pegasus.*

Iterum prodit nummus cum Pegasi typo; sed hic non modò apud Corinthios in moneta signabatur, verùm ejus statua cum Bellerophonte in arcis & templis collocabatur, ut tradit Pausanias in Corinth. pag. 90. Θέας δ' ἡ μάλιστα ἔστιν ἡ ἄγαλμα τὴν Ἀρτέμιδος, καὶ ὁ Βελλεροφόντης ἐπὶ αὐτῇ, καὶ τὸ ὕδωρ ὃ δι' ὅλης Ἰσθμοῦ ῥεῖ τὴν Πηγάσῳ. Spectatu dignissima sunt, ubi à Diana signo discesseris, Bellerophontes, & ex ipsa Pegasi equi ungula manans aqua.

Publius ille Vipsanius Agrippa, M. Agrippæ Augusti generi videtur fuisse libertus. Vipsania gens inter incertas recensetur. Agrippa dictus est, qui cum labore matris natus. Festus.

Hic nummus minima forma nec rarus nec obuius, perperam M. Agrippæ apud Me-diobarbum pag. 56. videtur.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. Caput Augusti laureatum.

P. FLACCO II. VIR. COR. *Publio Flacco Duumviro. Corinthi. Neptunus in curru à duobus equis marinis vectus, dextrâ habenas, sin. tridentem.*

Corinthii Neptunum tutelarem deum exhibent, de quo loquentem audias Pausaniam in Corinth. pag. 86. Λέγουσι δ' καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα εἰλθεῖν Ἠλίῳ καὶ τὴν γῆν ἐς ἀμφισβήτησιν. Βριαρείῳ δὲ διδυμῶν καὶ γένεσθαι σφίσι, Ἰσθμὸν μὲν καὶ ὅσα τὰ αὐτῇ διέσταντα εἰς Ποσειδῶνος, πλὴν δ' ἄλλων Ἠλίου δόντος τὴν πόλιν. Ipsi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole descendisse; disceptatorem inter eos Briareum fuisse, qui cum Isthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicasset, ex eo Isthmum Neptuni fuisse. Neptunus agit equos, forsan quòd

primum illos domuisse, artemque equitandi ab illo traditam narrent; ex quo Hippius seu Equester dictus est.

P. Flaccum Duumvirum ex Fulviorum gente fuisse docent alii Corinthiorum nummi. *Flaccus* cognomen ei datum est ex Plinio, cui aures tantum immobiles.

Hic nummus minimi moduli inter rariores reponendus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS. Caput Augusti laureatum.

OCTAVIANO ITER. II. VIR. COR. *Octaviano iterum Duumviro Corinthi.*

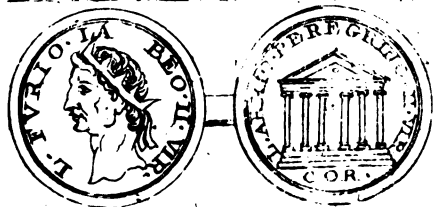
Templum exastylum in vertice montis.

Apud Mediobarbum pag. 70. ex Schedis Sponianis, *mons spinis plenus*. Spin-
nas pro templo in detrimento nummo accepit.

Mons ille præruptus, Acrocorinthus est, primum Soli post ipsius cum Ne-
ptuno de urbis regione contentionem, Briareo adjudicatus; tum verò Ve-
neri ab eodem Sole concessus, ut tradit Pausanias lib. 2. *Ἀκροκείρων... Ἡλίου
γὰρ, ὡς οἱ Κορίνθιοι φασιν, Ἀφροδίτῃ πῦρτος. Acrocorinthum... Solem Veneri concessisse
narrant Corinthii.* In vertice montis templum deæ ab iis exstructum est, teste
eodem Pausania. *Ἀνέλθοιαι δὲ ἐς τὴν Ἀκροκείρων ναὸς ὅστιν Ἀφροδίτης. Jam in ipso ad
Acrocorinthum aditu delubrum est Veneris.* Corinthii Augusto gratulantes quod
Julius Coloniae fundator à Venere originem traxisse gloriaretur, in nummis
templum illud signarunt.

Octavianus ille Duumvir iterum, ex Octavia gente in alteram producto no-
mine adoptatus est. Duplex Octaviorum familia à C. Octavio Rufo deflu-
xit, conditione diversa.

Hic nummulus inter raros locandus.

L. FVRIO L. BEONE II. VIR. *Lucio Furio Labeone Duumviro.* Caput Augusti
radiatum.

L. ARRIO PEREGRINO II. VIR. COR. *Lucio Arrio Peregrino Duumviro
Corinthi.* Templum sex columnis suffultum.

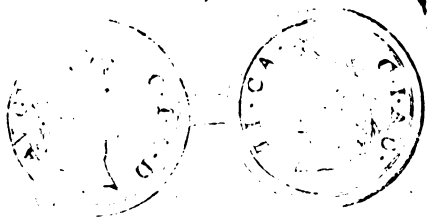
Caput Augusti radiatum, nummum post ejus apotheosim cūsum arguit;
ideo templum in averſa parte in ejus honorem ædificatum putamus, cujus
apud Pausaniam nulla mentio, etſi alterum ſororis Octaviæ ab iis exstructum

tradat. Ὡς δὲ πρὸς ἀγροὺς Οὐπατίας τὰς ἀδελφῆς Αὐγούστου. *Ultra forum est Octavia aedes sororis Augusti.* An Pausaniae codices integri ad nos non pervenerint. Vetus Inscriptio apud Sponium Misc. antiqu. Sext. 10. marmor in Isthmo Corinthiaco repertum profert, in quo plures quàm in Pausania Corinthiaci Isthmi aedes recensentur. Corinthii Augusti memoriam cum corona radiata divinitatis symbolo sub Furii Labeonis & Arrii Peregrini Duumviratu renovarunt. Vide in Tiberio ejus templi scenopegiam.

Furia gens in patricias & plebeias divisa. *Labeo* à labiorum vitio. *Arria* gens, plebeia est; *Peregrini* cognomen ab itineribus datum.

Hic nummus mediocris moduli elegans & rarus habendus, similis ab Andr. Morellio Specim. tab. 17. vulgatus est, in quo L. FVRIO LAGO.

DERTOSA.

G. I. A. D. AVG. *Colonia Julia Augusta Dertosa. Augustus. Caput Augusti radiatum.*
G. I. A. D. TI. CAES. *Colonia Julia Augusta Dertosa. Tiberius Caesar. Caput Tiberii laureatum.*

Dertosa urbs Hispaniae Tarraconensis apud ostia Iberi fluvii, Colonia in nummis perhibetur, quod confirmat Strabo lib. 3. pag. 159. *Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Σιγαλαί τῇ Ἰβήρῃς Δέρτωσα καπιλία.* Et in ipso Iberi tractu *Dertosa* Colonia. Nomen *Julia* à Julio deductam, & *Augusta* novis colonis auctam arguit. Dertosani Tiberio gratulantes, ex una parte caput ejus, & ex altera Augustum patrem, Coloniae restauratorem apposito in utraque Coloniae nomine percusserunt.

P. Harduinus pag. 137. ad Dertonam Italiae in Liguria nummum revocat, sed ille fabricae Hispanicae est, & frequentes sunt ejus provinciae sub Augusto & Tiberio nummi, nulli verò ex tam multis Italiae Coloniae cum Imperatorum effigie observantur, quod ipsis cudendae monetae facultas haud concessa videatur.

Hic nummus ferè mediæ moduli inter conspicuos & raros collocandus.

EBORA.

PERM.

PERM. CAES. AVG. P. M. *Permissu Caesaris Augusti Pontificis Maximi.* Caput Augusti nudum.

LIBERALITATIS IVLIAE EBOR. In laurea.

Ebora, urbs Lusitaniæ inter Anam & Tagum fluvios, ad oppida veteris Latii revocatur à Plinio lib. 4. cap. 22. *Oppida*, ait, *veteris Latii*, *Ebora*, quod item *Liberalitas Julia*. Hoc jus ei à Cæsare concessum videtur, unde illi nomen *Liberalitas Julia*, & perperam *Libertas* ex Scaligero in Indice Gruteri, ut malè quoque *Liberalis* ex Ligorio, apud quem etiam *Colonia* hæc urbs vocatur in nummo ab Holstenio in Annot. in Ortelium allato; sed Ligorio dubia fides, ut pridem monuit Raph. Fabrettus de Colon. Trajani cap. 8. pag. 235. *Ebora Municipium* recensetur à P. Harduino pag. 143. ex Augusti nummo Cimelii Regii, sed hic nunquam in eo visus est, suspecta etiam videtur à Resendio relata cum Municipii titulo inscriptio, si Plinio & nummis stamus: in his enim *Eboræ* nulla *Coloniæ* aut Municipii epigraphe, sed pura inscriptio Latina, urbibus juris Latii familiaris: Plinius autem Lusitaniæ Colonias quinque recenset, *Emeritam*, *Metallinum*, *Pacem Juliam*, *Norbam*, & *Præsidium Julium*; Municipium unum, *Olyssiponem*; & oppida Latii antiqui tria, inter quæ *Ebora* primas tenet. Laurea ob Augusti victorias signatur.

Hic nummus secundi moduli ab Ant. Augustino dial. 8. vulgatus, inter rarissimos recensetur.

PERMISSV CAESARIS AVGVSTI P. M. Caput Augusti laureatum.

LIBERALITAS IVLIA EBOR. Vas ansatum inter aspergillum & capedunculam, in vertice patera, in imo culter.

Eborenses instrumenta pontificalia in nummo exhibent, Augusto gratulantes, quòd post Lepidi mortem tandem Pontifex Maximus anno U. C. 741. creatus sit. Ejus dignitatis institutionem à Numa factam legas apud Livium lib. 1. Decad. 1. *Numa Pontificem Numam Marcium Marci filium ex Patribus legit, eique sacra omnia exscripta exsignataque attribuit: quibus hostiis, quibus diebus, ad quæ templa fierent, atque unde sumptus pecunia erogaretur.* Pontifex deinde Maximus ex collegio Pontificum creabatur, non quidem collegarum cooptatione, ut in cæteris sacerdotiis mos erat, sed populi tributis cõitiis: post autem Julii necem Pontificatum maximum per vim invasit Lepidus; co mortuo id sacerdotium suscepit Augustus, & post cum omnes Imperatores, ut qui totius Imperii possessionem essent adepti, divinarum quoque rerum auctoritatem haberent.

Hic nummus majoris formæ, eximia raritatis & elegantia est.

PERMISSV CAESARIS AVG. Effigies Augusti sine laurea, pro qua Medio-
barbus inquit pag. 48. *facies pueri grandior.*

EMERITA, in aliis EMERITA AVGVSTA, in aliis COL. EMERITA
AVGVSTA. Colonus agens bovem & vaccam.

Emerita, urbs Lusitaniae ad Anam fluv. ab Augusto post confectum bellum
Cantabricum emeritis militibus in eam deductis condita est, teste Dione lib.
53. pag. 514. Γαυσταμῆρου ὃν ὁ πόλεμος ἔστυ, ὁ Αὐγούστου τοῦ μὲν ἀφελικιστέρεος τῆς στρατιώ-
των ἀφ᾽ ἧς, καὶ πόλιν αὐτῆς ἐν Λεσιταρία ἣ Αὐγούστου Ημερίταν καλουμένην κτίσας ἔδωκε.
Finito hoc bello, Augustus emeritos milites exauctoravit, urbemque eos in Lusitania,
Emeritam Augustam nomine, condere jussit. Hyginus Augusti libertus auctor est,
cum Emeritensibus jugera quadringenta dedisse: plurimas vias ad hanc ur-
bem jussas, ex Ant. Pii Itinerario, & loquente veteri apud Gruterum marmore,
novimus; Augustus etiam ab illa Gades usque, viam alteram superiorum
Consulum tempore inchoatam, multisque locis intermissam perduxit. Denique
cudendae monetae facultatem Emeritensibus permisit, quorum beneficiorum
memores plurimos Augusto nummos dedicarunt; in hoc verò colonum boves
ducentem pro signis militaribus solito Veteranorum symbolo cuserunt, ut se
non Coloniae supplementum missos, sed urbem condidisse demonstrarent.

Hi nummi secundi moduli pro raro habendi.

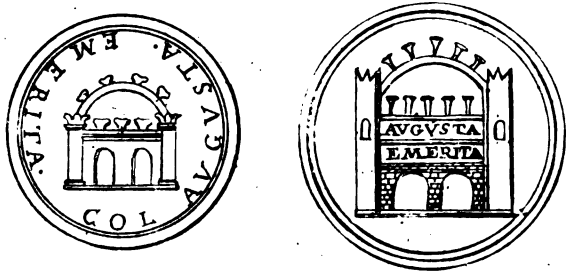
CAESAR AVGVST. TRIB. POTES. Caput Augusti nudum.

P. CARISIVS LEG. PROPR. in area nummi.

Hic nummus, quia Emeritae percussus est, inter ejus nummos recensetur.
Publius Carisius in bello Cantabrico Legatus Augusti Astures difficili praelio
superavit, cujus meminit Florus lib. 4. *Præmonitus Carisius cum exercitu adve-*
niens, oppressit Asturum consilia, sic tamen non incruento certamine reliquias cæsi exer-
citus validissimi civitas Lancia excepit. Confecto bello Augustus Carisium in

Lusitania Legatum pro Pratore constituit, ut Antistium alterum Legatum Tarraconensi provinciæ præfecit: Hispaniam enim in tres jam diviserat provincias; Bœtica populi erat Romani, quam Proconsul administrabat, qui Legatum & Quæstorem haberet; Augustus Lusitaniam & Tarraconensem retinuit, in quas Legatos pro Pratore misit, de quibus eruditè Illustr. Spanhemius Diss. 6. pag. 559. Emerita videtur Lusitaniæ Legati sedes, ex nummo argenteo P. Carisii Augusto dicato, in cuius averſa parte porta urbis cusa est, cum epigraphe EMERITA in fronte. Carisius Titi prænomine apud Dionem insignitur, sed nummi ejus obvii constanter Publium clamant. Fulvius Ursinus in Famil. Rom. Publium hunc Titi fratrem fuisse existimat.

Hic nummus mediocris formæ inter raros computatur.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Augusti radiatum.

COL. AVGVSTA EMERITA. *Colonia Augusta Emerita.* Porta urbis cum duobus fornicibus, & turri hinc & inde. In aliis majoris formæ, typus idem, sed deest *Colonia* titulus, & epigraphe circa ambitum, in fronte verò urbis AVGVSTA EMERITA.

Varia sunt de hoc ædificio apud Antiquarios sententiæ. Illustr. Spanhemius pag. 395. & Equ. Patinus pag. 71. castrum arbitrantur; pons videtur Com. Mediobarbo & R. P. Cattanci, qui nuper urbis vestigia lustravit. Anas autem ejus mœnia alluebat, de quo Prudentius in Dactyl. de Virgine Ecclesia:

*Nunc locus Emerita est tumulo
Clara Colonia Vettonia,
Quam memorabilis amnis Anas
Præterit, & viridante rapax
Gurgite, mœnia pulchra lavat.*

Pighius Ann. 3. lib. 18. pag. 512. & Paulus Merula Cosmogr. part. 2. lib. 2. c. 25. portam urbis existimant, quibus assentimur; epigraphe quidem circa ambitum ad Coloniam designandam apposita est, sed nomen urbis mœnibus ne hoc ædificium ad aliud revocetur, insculptum videtur. Alios urbium nummos cum similibus portarum typis in rei nummaria studioforum cimeliis videre est, quos in nummorum Græcorum descriptione aliquando vulgabimus. Emeritenses ad Augusti conditoris apotheosim indicandam caput ejus radiatum ex una parte, & ad æternum urbis monumentum, ejus prospectum ex altera consignarunt.

Hic nummus secundi moduli obvius, sed majoris, rarissimus est.

AUGUSTUS. ERGAVICA.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.
MVN. ERGAVICA. *Municipium Ergavica. Bos.*

Ergavica urbs est Celtiberorum in Hispania Tarraconensi, cuius meminit Livius lib. 6. Decad. 5. *Ab hoc pralio Gracchus duxit ad depopulandum Celtiberiam legiones, & cum ferret passi cuncta atque ageret, populi alii voluntate, alii metu jugum acceperunt, centum tria oppida intra paucos dies accepit . . . Ergavica inde nobilis & potens civitas, aliorum circa populorum cladibus territa, portas Romanis aperuit. Urbs ab eo tempore circa annum U. C. 574. videtur Municipium facta, sed sine suffragio, ut & cætera oppida, quæ Plinius lib. 3. cap. 3. Latii veteris jure tantum donata narrat, Latinorum veterum Cascantenses, Ergaviceses, Graccuritanos, Leoniceses, Officenses. Bos solenne Municipiorum symbolum est.*

Hic nummus secundæ magnitudinis, ab Ant. Augustino dial. 7. & à Patino pag. 34. vulgatus, nec obvius nec rarus est.

ILERDA.

IMP. AVGVST. DIVI F. Caput Augusti sine laurea.
MVN. ILERDA. *Municipium Ilerda. Lupus aut lupa gradiens.*

Ilerda urbs est Hispaniæ Tarraconensis in colle sita juxta Sicorim fluvium, de qua Lucanus 4.

Juxta urbem Hispanam Sicoris fluit amnis Ilerdam.

Illa Pompeii Legatorum Petreii & Afranii bello cum Julio Cæsare memorabilis, de qua inquit Florus lib. 4. Anceps, variumque & cruentum in Hispania bellum cum Legatis Cn. Pompeii Petreio & Afranio, quos Ilerda castra habentes, apud Sicorim amnem obsidere, & oppido intercludere aggreditur. Ilerdenses in Cæsaraugustanorum foro disceptare narrat Plinius lib. 3. cap. 3. quos inter populos civium Romanorum recenset. Ex his civium Romanorum . . . Ilerdenses Surdaonum gentis, juxta quos Sicoris fluvius. Urbs verò in nummis Muni-

cipii titulo gaudet. Lupus pro urbis symbolo apud Ant. Augustinum dial. 6. habetur. Lupa quidem ex uberibus videtur; Amicus Romæ insigne esse putat, sed hæc cum pueris Romulo & Remo tunc exhibetur.

Hic nummus minimi moduli ab Ant. Augustino dial. 6. & à Patino pag. 35. vulgatus, frequens & obvius est.

ILLICI.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

C. L. IL. A. Q. PAPIR. CAR. Q. TER. MONT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illice Augusta. Quinto Papirio Carbone, Quinto Terentio Montano Duumviris Quinquennialibus.* Templum tetrastylum, in cujus peristyllo scriptum est IVNONI.

Apud Mediobatrum pag. 49. pro MONT. II. VIR. Q. Q. PAPIR. CAP. Q. TER. sic refarcies Q. PAPIR. CARB. Q. TER. MONT. II. VIR. Q.

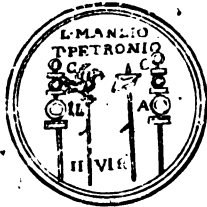
Illici urbs Hispaniæ Tarraconensis mari proxima, unde *Illicitanus Sinus* Me-
lz lib. 2. cap. 6. ut & Plinio lib. 3. cap. 3. à quo Colonia perhibetur, & qui-
dem Immunis, *Colonia Immunis Illici*; quod confirmat nummus, & Paulus lib.
2. de Censibus: *Emeritenses juris Italici sunt: item jus Valentini & Licitani* (pro
Illicitani) *habent: Barcinonenses quoque ibidem immunes sunt.* Nomen *Augusta* ab
Augusto deductam arguit, à quo & immunitatem accepisse verisimile est.
Illicitani beneficiorum memores, *Liviæ Cæsaris uxori* templum sub Junonis
nomine ædificarunt, quod in nummo exhibent. *Livia* autem à Græcis *Ἥρα*,
id est *Juno*, sæpius in nummis vocata est.

Nummus templi dedicationem sub Papirio & Terentio Duumviris Quin-
quennialibus celebratam arguit: illis enim muneris erat, ut Censoribus, templa,
vias, aquæductus, aliaque ædificia publica omnia faciunda curare, uti Lex de
Censoria potestate indicat, quam Cicero recenset lib. 3. de Legibus: *Urbis.*
templa. vias. aquas. ærarium. vectigalia tuento. Illis cudendorum in magistratu
nummorum facultas videtur tum ex nummo Novæ Carthaginis à Postumio
Albino signato, tum ex altero *Liciniae gentis* apud Urfinum, quem perperam
ob equitis typum ad P. Licinium Crassum, quem Cæsar in bello contra Gal-
los præfecit equitatus, revocat; sed ad P. Licinium M. F. Crassum Censo-
rem pertinet anno U. C. 664. cum L. Julio Cæsare creatum, qui nummum
in magistratu cussit, in quo, ut etiam arbitratur Pighius Annal. lib. 15. pag.
226. illius censura pulchrè cum equite equum traducente, & effigie Libertatis
oleâ coronatæ ostenditur.

Papiria gens, duplex, patricia ante exactos Reges, & quidem minorum
gentium; plebeia verò *Carbonum* cognomento ab arte, ut videtur. *Terentia*

inter plebeias recensetur. *Montani cognomen multis familiis commune.*

Hic nummus minimæ formæ à Patino Famil. Rom. pag. 199. vulgatus, nec rarus nec obvius est.

AVGVSTVS. Caput Augusti laureatum.

G. C. IL. A. C. MANLIO T. PETRONIO II. VIR. *Colonia Casarea Illice Augusta. Caio Manlio, Tito Petronio Duumviris. Aquila legionaria, & vexillum inter duo signa militaria.*

Apud Mediobarbum pag. 49. pro L. MANIO lege C. MANLIO. Ad hanc urbem revocandus est etiam nummus, quem ille pag. 47. ex falsa Sponii lectione N. pro IL. ad Coloniam Carthaginem Novam Augustam revocat.

Ne nummum cum his notis G. C. IL. A. ad Coloniam Illicem Augustam revocarem, dubium movebat secunda littera C. quam *Casaris* P. Norisius apud Mediobarbum pag. 49. interpretatur, pro solita voce I. id est *Immunis*, ad hanc urbem maximè spectante, ut dictum est: sed cum etiam ei *Victrix* cognomen Ant. Augustinus Dial. 7. ex nummo musei sui inditum exhibeat, varia aliquando cognomina Coloniam Illicitanam ut alias urbes usurpasse putavimus; sed ad hanc urbem nummum pertinere signa militaria tum in eo, tum in aliis ejusdem Coloniae sub Tiberio percussa persuaserunt.

Aquila & vexillum inter duo signa militaria Veteranos ex duabus Legionibus, quarum nomina in nummis omissa ignoramus, in coloniam deductos arguunt.

Manlia gens in patricias & plebeias divisa est; *Petronia* inter plebeias recensetur.

Hic nummus parvi moduli pro raro numeratur.

ITALICA.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Augusti radiatum.

MVN. ITAL. PERM. AVG. *Municipium Italicense permissu Augusti. Ara in qua vox PROVIDENT. Providentia.*

Italica urbs Hispaniae Bœticae ad Bœtim fluvium, à Scipione anno U. C. 654.

condita, pace cum Carthaginensibus initâ, ut narrat Appianus de Bello Hisp. Καὶ αὖτε ὁ Σκιπίων ὀλίγῳ στρατῷ ὥς ἔπει εἰρήνην καὶ ἑλπίαν, σιωπῇσι τοῖς τραυματίας ἐκ πόλεως, ὡς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Ἰταλικῶς ἐκάλει. Relicto, utpote pacatâ regione, haud valida praesidio, Scipio milites omnes vulneribus debiles in unam urbem compulit, quam ab Italia Italicam nominavit. Municipium hæc in nummis vocata est, quod confirmat A. Gellius lib. 16. cap. 13. de oratione quam Hadrianus habuit ad Senatum, mirarique se ostendit quod & ipsi Italicenses, & quædam Municipia antiqua, in quibus Uticenses nominat, cum suis moribus legibusque uti possent, in jus Colonialium mutari gestiverint.

Ut plurimæ urbes templa post Augusti apotheosim ædificarunt, Italicenses ejus Providentiæ aram ipsi erectam in nummis percussere, ut beneficam ipsius voluntatem instar numinis, mundi partes pulcherrimè administrare demonstrarent: homines enim inter deos relati, secundi dicuntur ordinis; qua de re loquentem audias Plutarchum de Fato. Η δὲ δούτις, δούτις τῶν θεῶν τῶν καὶ οὐρανὸν ἰστέον καὶ τὴν γῆν διηγεῖται γινώσκων τιταρμένως, καὶ ὅσα πρὸς ἀφροσύνην καὶ ἁμαρτίαν ἐκείνων τῶν θεῶν. Secunda verò Providentia, secundorum est deorum, qui per cælum ingrediuntur, quâ & mortalium res ordinatæ fiunt, & singulorum generum permansio atque salus procuratur.

Hic nummus mediocris formæ rarus est & elegans.

O S C A.

VRB. VICT. in aliis VRBS VICTRIX. Caput Augusti sine laurea.

OSCA. Eques decurrens, dextrâ hastam.

Oscæ urbs Hispaniæ Tarraconensis in Illyriis, ex Conventu Cæsaraugustano inter oppida civium Romanorum recensetur à Plinio lib. 4. Ex his civium Romanorum . . . Oscenses regionis Vescitania. Urbs per excellentiam appellatur, ut putat Ant. Augustinus Dial. 7. quod ille confirmare nititur Plutarchi auctoritate, qui eam vocat Magnam in Sertorio. Τοῦ δὲ Ἀντωνίου ἀπὸ τῆς ἐξουσίας σπαραγῶν εἰς Ὀσκην πόλιν μεγάλῳ διδασκάλῳ ἐπιστήσας Ἑλλήνων τε καὶ Ῥωμαίων μαθημάτων. Nam ex parentibus sibi gentibus nobilissimam Oscam amplam urbem contraxit, iisque doctores præfecit litterarum Græcarum & Latinarum. Sed Victrix dicta est, si rectè opinamur, à Julio Cæsare, quasi ejus deditione contra Pompeii Legatos victor extitisset, de Bello civ. 1. Interim Oscenses & Calaguritani, qui erant cum Oscensibus contributi, mittunt ad eum Legatos, seseque imperata facturos pollicentur. De equite infra.

Hic nummus secunda magnitudinis, ab Ant. Augustino dial. 7. & à Patino vulgatus pag. 37. obvius & tritus est.

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.

V. V. OSCA. *Urbs Victrix Osca.* Eques decurrens, dextrâ hastam.

Eques decurrens in Augusti nummo non ejus ad bellum profectionem arguit, nec ad aliquam ipsius expeditionem spectat; idem enim typus aliis Hispaniæ urbibus passim in Augusti, Tiberii & Caligulæ nummis occurrit, seu quòd regio equis abundet, seu quòd gens præ ceteris bellatrix sit, teste Floro lib. 2. de Hispania loquente, *Bellatricem illam viris armisque nobilem.* Nemo nescit regionem illam equis optimis abundare; imò Julius Cæsar Hispanorum equitatum commendat lib. 5. de Bello Gall. *Cùm celeriter nostri arma cepissent, vallumque ascendissent, atque ex una parte Hispanis equitibus emissis, equestri pralio superiores fuissent.*

Hic nummus mediocris moduli, ab Ant. Augustino dial. 7. vulgatus, frequens est.

AVGVSTVS DIVI F. PONT. MAX. PATER PATRIÆ. Caput Augusti nudum.

V. V. OSCA. COMPOSTO ET MARVLO II. VIR. *Urbs Victrix Osca. Composto & Marullo Duumvir.* Eques decurrens cum hasta.

Eques decurrens in nummo, urbis insigne est. *Compostus & Marullus* Duumvirorum cognomina habentur, sub quibus signatus fuit nummus; ad quas illi pertineant familias, ex alio ampliori expectandum. *Marullus* quidem Epidius, Junius & Metius cognomen: *Compostus*, an per syncopen ex Composito? Virgil. *Æneid. 1.*

Nunc placidâ Compostus pace quiescit.

Hic nummus secunda forma, à Patino pag. 37. vulgatus, nec rarus nec obvius est.

AVGVSTVS

AVGVSTVS DIVI F. PONT. MAX. PATER PATRIAE. Caput Augusti laureatum.
VRB. VIC. OSCA SPARSO ET CELERE II. VIR. *Urbs Victrix Osca. Sparso
& Celere Duumvirus.* Eques decurrens, hastâ insignis.

Iterum prodit Oscensium nummus cum equite & Duumvirorum cognominibus. *Sparsus* ad Fulviam gentem pertinere videtur, tum ex Seneca Decl. lib. 7. qui *Fulvium Sparsum* inter illustres Declamatores recenset; tum ex nummo Tiberii apud Calaguritanos cuso, in quo *L. Fulvius Sparsus* Duumvir: in alia autem familia nullum *Sparsi* cognomen. *Celeris* autem plurimarum vulgare est.

Hic nummus secundæ magnitudinis frequens est & obvius.

PANORMVS.

PANORMITANORVM circa caput Augusti nudum.
AVGVSTA. Caput Julix velatum.

Panormus, urbs est Siciliae littoralis à Pœnis condita, cui nomen Πανόρμος à tuta navium statione datum; hæc in potestatem Populi Romani tandem redacta, fidam adeo semper ei se præstitit, ut dum Sicilia constitueretur provincia, immunitatem & libertatem obtinuerit, hoc est, à Magistratus Romani jurisdictione fuerit soluta. Strabo eam *Coloniam Romanorum* appellat lib. 6. p. 272. Πανόρμος ἡ καὶ τῆς Ρωμαίων ἐκ κατασκευῆς. *Panormus etiam Coloniam habet Romanam.* Goltzius in Sicilia, Augusti temporibus militarem Coloniam in eam arbitratu deductam, quod probari potest tum ex obvio nummo Græcè Augusti temporibus scripto, in quo legitur ΠΑΝΟΡΜΙΤΑΝ circa triquetram, Siciliae symbolum, ante scilicet Coloniae institutionem; tum ex hoc post deductam Coloniam, Latine signato, ob jus civium Romanorum ipsi concessum. *Panormus beneficii memor, fundatoris effigiem in Julix uxoris nummo renovat.* En marmor Panormi repertum, quod Caracallæ ævo ei Colonia *Augustæ* nomen adhuc tribuit, apud Sponium Miscell. pag. 177.

IMP. CAES. DIVI
MAGNI ANTONI
NI PII DIVI SEPTIMI
SEVERI
. . . SEVERO ET
. PIO FEL.
AVG. PONT. MAX. TRIB.
POT. II. COS. II. COL.
AVG. PANHORM.
D D.

Hic nummus mediocris moduli in museo nostro inter rarissimos computandus, mutilus
à Patino pag. 34. *vulgatus.*

H

PANORMITANORVM. Caput Augusti radiatum:

..... CN. DOMIT. PROCOS. In vertice Capricornus, in imo triquetra.

Caput Augusti radiatum, nummum à Panormitanis etiam post mortem percussum arguit; averſa pars Capricornum & triquetram habet, alterum Augusti inſigne, alterum Siciliae ſymbolum. Capricornus, capri nempe cum cauda piſcis involuta effigies, decimum Zodiaci ſignum eſt, quod Sol ingrediens ſolſtitium facit hybernū. Hunc Pana fuiſſe Ægyptii narrant apud Hyginum Poët. Aſtron. lib. 2. Pan quippe in Ægypto repentino adventu Typhonis gigantis perterritus, poſteriore ſui partem in piſcis caudam, priorem in formam hirci commutavit; cujus ingenium admirans Jupiter, figuram hanc dicitur in cælum tranſtuliffe. Auguſtus ſub hoc ſigno natus, illud in nummis ſignavit, adferente Suetonio in ejus vita cap. 94. *Tantam mox fiduciam fati habuit, ut thema ſuum vulgaverit, nummumque argenteum notâ ſideris Capricorni, quo natus erat, percufferit.* Sicilia à ſitus ſpecie à Græcis quondam *Trinacria* à tribus nimirum promontoriis dicta eſt; uti & ab Latinis à tribus ſed inæqualibus lateribus *Triquetra* appellata fuit. Horat. 2. ſat. 6.

Militibus promiſſa Triquetra

Premia Caſar, an eſt Italâ tellure daturus?

Hæc trium femorum ſymbolo, quæ in numiſmatibus extrema ſui parte ad caput connectuntur, ab antiquitate expreſſa eſt.

Proconſul provinciæ ſub quo cuſus eſt nummus, legitur *Cn. Domitius*, L. Domitii & Antoniae minoris filius, qui Agrippinae juniori nupſit anno U.C. 780. ut tradit Tacitus Ann. 4. in fine. *Caterum Tiberius neptem Agrippinam Germanico ortam cum coram Cn. Domitio tradiſſet, in urbe celebrari nuptias juffit.* Conſulatum ille geſſit ex eodem & Dione an. 584. Siciliamque Populi Rom. provinciam deinde Proconſul obtinuit. Panormitani nummum in Auguſti Coloniae fundatoris memoriam percufferunt ſub Proconſulatu Cn. Domitii, qui ejus erat abgener; nam à Tacito Ann. 6. inter Tiberii progeneros recenſetur ad templi Auguſti & ſcenæ Pompeiani theatri dedicationem: *Quatuor progeneri Caſaris Cn. Domitius, Caſſius Longinus, M. Vinucius, Rubellius, Blandus delecti.* Is pater Neronis Imp. erat.

Hic nummus mediocris, in Gaza Chriſtinae Reginae reconditus, eximia raritatis & elegantiae eſt.

PATRÆ.

PATER. Caput Augusti nudum.

PATRIAE. C. A. A. P. *Colonia Augusta Aroe Patrensis*. Colonus agit boves, dextrâ aratrum.

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Augusti radiatum.

COL. A. A. PATRENS. *Colonia Augusta Aroe Patrensis*. Colonus agens boves, dextrâ aratrum, sin. vexillum.

Ad *Patras* Achaiae urbem pertinent hi duo nummi, alter vivente Augusto, alter post ejus apotheosim cusus; uterque litteras A. A. punctis interstinctas praefert, quarum ultimam eruditè & felici successu *Aroem* interpretatus est noster Seguinus, apud quem pag. 114. edit. 2. ejus urbis conditores seu restauratores videas, ubi narrat urbem ab Eumelo prius conditam, deinde à Patreo ampliatam, denique ab Augusto Coloniam deductam, terno nomine *Augustam*, *Aroem*, *Patrensem* esse appellatam. Ejus post Aëtiacam pugnam duductionis meminit Strabo lib. 6. pag. 387. Ρωμαῖοι δὲ νεωστὶ μὲν τῶν Ἀκτιακῶν νικῶν ἰδρυσάντων αὐτῇ τὴν στρατίας μέγας ἀξιολογεῖν, Σπικίαν Ρωμαίων οἶσαν. *Romani nuper eò in coloniam deduxerunt magnam partem exercitus, quo in Aëtiaca paranda victoria usi fuerant.* Prior nummus *Patris patriæ* titulum Augusto tribuit, ideo cusum anno post *Coloniæ* constitutionem undecimo arbitramur, si quidem *Patrensem* Coloniam anno U. C. 740. deductam tradit Eusebius in Chron. cùm Augustus anno 751. *Pater patriæ* à Messala Consule sit salutatus, posterior verò cum *Divi* nomine post mortem signatus est: in utroque colonus priorem nummum sub Duumviris seu jam *Patrensis* civibus, seu ex urbibus vicinis in urbem traductis signatum arguit, quorum colonus typus est, ut signa militaria, *Veteranorum* in *Coloniæ* supplementum missorum insignia sunt: sed colonus in altero nummo vexillum sinistrâ gerens, illum indicat dedicatum sub Duumviris, quorum alter ex civibus, alter ex *Veteranis* fuerit.

Prior nummus minima forma rarus est, alter mediocris, frequens.

PATRICIA.

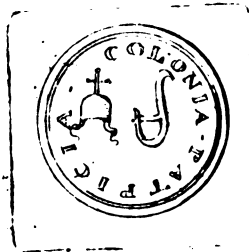
PERM. CAES. AVG. *Permissu Caesaris Augusti*. Caput Augusti sine laurea.
COLONIA PATRICIA. In corona quercea.

Colonia Patricia eadem est quæ *Corduba*, si Plinio fides lib. 3. cap. 1. *Corduba*, *Colonia Patricia* cognomine. Sed in nummis non aliter quàm *Colonia Patricia*, etsi aliquando in inscriptionibus apud Gruterum, *Colonia Patricia Corduba*. Urbs est Bœticæ primaria ad Bœtim fluvium, à Marcello condita, teste Strabone lib. 3. pag. 141. Πλεῖστον δ' ἢ τῆς Κόρδουβας ἡξήθη τοῦ Μαρκελλίου πόσιος καὶ δόξης δυνάμεως. *Maxima autem gloria ac potentia crevit Corduba Marcelli opis.* A quo

H ij

Colonia deducta sit, ignoratur; Hispani scriptores ab Augusto suspicantur, sed ab eo Veteranorum supplementum tantum accepisse videtur, si primam Romanorum in Hispania Coloniam ipsam fuisse tradat Strabo loco cit. *Ὡς δὲ ἀρχῆς Ρωμαίων τὴν ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ ἐπίλεκτοι ἄνδρες, καὶ δὴ ἐν ὅλῳ ἀποικίαν εἰς τὴν δὲ τοῦ πόλεως ἐπέλασαν Ρωμαῖοι.* *Inhabitaruntque eam ab eo delecti Romanorum & indigenarum viri, primamque eò istis in regionibus coloniam Romani deduxerunt.* Per delectos Romanorum viros intelligendi sunt Patricii, à quibus *Colonia Patricia* videtur vocata. Coronam querceam in Augusti nummo ob cives in bello ab eo servatos signarunt Coloni, non autem in honorem Julii Cæsaris, ut arbitratur Ambrosius Morales.

Hic nummus secunda magnitudinis nec rarus nec obuius.

PERM. CAES. AVG. *Permissu Cæsaris Augusti.* Caput Augusti nudum.
COLONIA PATRICIA. Apex & simpulum.

Apex & simpulum instrumenta sunt pontificalia. *Apex* seu albogalerus à galea nominatus est: est enim pileum capitis, quo Diales Flamines, id est Sacerdotes Jovis, utebantur; fiebat enim ex hostia alba Jovi cæsa, cui affigebatur apex virga oleagina, Festus. *Simpulum* seu capeduncula vas erat parvum, non dissimile cyatho, quo vinum in sacrificiis libabatur, ex eodem auctore; id fortè à sumendo dictum, ut capeduncula à capiando, Varro. Hæc ad maximum Augusti pontificatum spectant, quem accepit mortuo M. Lepido Triumviro anno U. C. 741. Lepidus autem post Julium Cæsarem anno 710. ut refert Appianus lib. 2. de Bello civ. *Καὶ ὁ Λέπιδος ἡγεῖται ἐπὶ τῷ τῷ Καί-σρος ἱεροσυνώλῳ.* *Et Lepidus in Cæsaris mortui locum Pontifex Maximus factus est.* Et Dio lib. 54. pag. 540. Augustum narrat: *Ἐπειδὴ τὴν τῷ Λεπίδῳ μεταλλάξαντος ἀρχιερεὶς ἀπεδείχθη.* *Cùm Lepido mortuo Augustus Summus Pontifex esset creatus.* Cordubenses Augusto gratulabundi, sacerdotiorum instrumenta in nummis percusserunt.

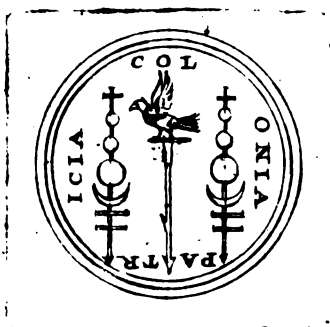
Hic nummus minima forma pro raro numerandus.

PERM. CAES. AVG. Caput Augusti sine laurea.
COLONIA PATRICIA. Aspergillum, præfericulum, lituus & patera. *Diversi sunt typi.*

Instrumenta iterum prodeunt pontificalia in summi pontificatus Augusti memoriam signata, promiscua aliorum sacerdotiorum symbola. *Aspergillum*, aspersorium quidam vocant; quæ aquam lustralem aspergebant, ex frondibus vel ex fetis, lauro item aut oleâ compositum, ut putat Raph. Fabrettus de Col. Trajani pag. 164. *Præfericulum*, vas erat sacrificale ansatum. *Lituus*, baculus aduncus, qui ab ejus litui, quo canitur, similitudine nomen invenit: Cicero lib. de Divinat. Augurum insigne, *Patera*, quod sacrificium epulare facerent Sacerdotes, septem virorum Epulonum symbolum est: vide P. Norisium Cenot. Pis. pag. 123. Hæc omnia ad summum sacerdotium spectabant, quod Pontifex Maximus omnia sacerdotia contineret; idcirco Julius Cæsar apud Dionem lib. 37. pag. 46. Ἀρχιερεὶ καὶ Ποντιφικῶν renuntiatur: quæ dignitas ab Augusto tanquam hæreditaria transiit in Imperii successores.

Hic nummus secundi moduli rarus, sed primi rarissimus est.

PERM. CAES. AVG. Caput Augusti nudum.

COLONIA PATRICIA. Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Signa militaria in Coloniæ nummis, veteranorum militum in has transmissorum originem denotant. Corduba à Marcello condita, Reipublicæ tempore Colonia deducta, *Patricia* vocata est, ab Augusto, Hispaniâ tandem pacatâ, & colonis bello imminutis, Veteranorum supplementum accepit; cui etiam cudendæ monetæ facultas ab eo concessa est, cujus beneficii memores Cordubenses, PERM. AVG. in omnibus suis nummis inscripserunt. Sed cum Seguinus noster pag. 117. edit. 2. doctissimos viros referat contendere, nummos æreos nullos nisi decreto Senatus cusos fuisse primis Imperii Romani sæculis, nihil tamen de cudendæ monetæ potestate ab Augusto facta statuit, imò hæc addit: *Advertant viri clarissimi, quos impensius colo, quâ se viâ hinc expédiant, pro sua prudentia & rerum antiquarum experientia singulari.* Nos autem Augustum in divisione Romanarum provinciarum cum populo, ut tyrannidem affectare se minimè videretur, cudendæ monetæ æreæ facultatem Senatui reliquisse putamus, unde in nummis Romæ cusis hæc apposita nota s.c. in Coloniis verò d.d. vel ii. v. r. aut Duumvirorum nomina; at in illis quæ integra privilegia civium Romanorum non haberent, necessarius Imperatoris permissus videbatur, quem in nummis illæ signate consueverant.

Hic nummus primæ magnitudinis pro rarissimo numerandus.

PERM. CAES. AVG. Caput Augusti sine laurea.

COL. PATR. LEG. V. X. *Colonia Patricia. Legiones quinta, decima. Aquila legionaria inter duo signa militaria.*

Superior nummus Legionum signa Veteranorum in coloniam deductorum symbolum percussit, hic perrarus cum ipsis *Quinta & Decima* nomina, ex quibus coloni transmissi sunt, exhibet, Augusti historiam illustrans: ille enim Legionem quintam Macedonicam in Germania inferiore constituit; decima autem cum gemina esset, unam cognomine *Victricem* in Syria, alteram *Ferratam* in Hispania collocavit: sed antequam eas in provincias migrare jussisset, Veteranos illarum exauctoratos in Colonias deduxit, *Macedonica Quinta* Legionis partem in Coloniam Patriciam, alteram verò Berytum & Heliopolim Phoeniciæ, *Decima Victricis* seu *Ferrata* partem Cæsaraugustam Hispaniæ Tarracon. Ruscinonem Galliæ Narbon. & alteram in Col. Patriciam transmissam, tum ex hoc nummo, tum ex aliis docemur. Quanta igitur ex rei nummariæ monumentis historiæ lux, quæ sine eorum ope multâ caligine involuta permaneret.

Hic nummus mediæ formæ, raritatis eximiæ est & elegantia.

ROMULEA COLONIA.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Colonia Romulea vel Romulensis, permisso divi Augusti. Caput radiatum, aliis laureatum, ante quod fulmen.*

IVLIA AVGVSTA GENITRIX ORBIS. Caput Julæ globo impositum, & crescente lunæ.

Colonia Romulea, eadem quæ Hispalis, teste Plinio lib. 3. cap. 1. *Hispalis Colonia cognomine Romulensis*. Urbs est Hispaniæ Bæticæ ad Bætis fluvium; ut tradit Mela lib. 2. cap. 4. In Bætica, Astagi, Hispalis, Corduba. Coloniam deductam docet Strabo lib. 3. pag. 141. Η μὲν Ισπανία ὀπίσθην, καὶ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ Ρωμαίων. Post has Hispalis claret, ipsa quoque Romanorum Colonia. Nummum post Augusti mortem, Divi titulus, corona radiata & fulmen apothescos symbola,

percussum arguunt; sed & Juliae nomen per Augusti testamentum ipsi concessum confirmat: ejus meminit Dio lib. 50. pag. 600. Τότε δὲ ἀθανάτιστον αὐτὴν, καὶ θεοῦ οἱ, ἐῖς ἐπεὶ ἰέρεια τε πλεὺς Διὶ καὶ νύ, καὶ Αὐγούστῳ καλεῖσθαι, ἀπέδιδξαν. Tum verò inter mortales deos eum indigitarunt, & Flamines cum sacris, & Sacerdotem Liviam, qua tum Julia, tum etiam Augusta cognomenta acceperat, constituerunt. Plura de hoc nummo in Julia.

Hic nummus majoris formae, ab Ant. Augustino dial. 8. & in Suetonio Patini pag. 113. vulgatus, inter rariores tantum collocatur. Erosus quidem viderat Patinus, cui titulum DIVVS AVGVSTVS pro solita COL. ROM. PERM. DIVI AVG. epigraphae substituit.

RUSCINO.

IMP. CAES. AVGVSTVS. Caput Augusti sine laurea.

COL. RV S. LEG. VI. Colonia Ruscino. Legiones Sextae. Duæ aquilæ legionariæ.

Plurimæ Coloniae per has litteras RV S. incipiunt, Rusellæ in Tuscia Plinio lib. 3. cap. 5. sed Italiae Coloniae jus cudendæ monetæ haud concessum. Rusadder in Mauritania Tingitana, Antonino in Itiner. cum à Plinio Colonia non appelletur, à Trajano aut Hadriano deductam putamus. Rusconia, Ruficurius, & Rusazus in Mauretania Cæsariensi ab eodem Plinio collocantur lib. 5. cap. 2. Alterius jam Mauretania qua nunc Cæsariensis . . . Colonia Augusti Rusconia, Ruficurius civitate honoratum à Claudio, Rusazus Colonia Augusti. Et est Ruscino in Gallia Narbonensi Colonia; unde dubium cui nam earum tribuendus nummus: sed cum Augusti caput exhibeat, Ruficurius civitate à Claudio donatum expungendum est. Rusconia & Rusazus Coloniae ex Plinio ab Augusto deductæ, pro se valde sollicitant, sed nummi forma & epigraphae pro Ruscinone certant; imò nummus in ejus tractu repertus, & mihi donatus, ut hunc illi tribuamus impellit.

Ruscino, urbs est Galliae Narbon. ad fluv. cognominem, ut liquet ex Strabone l. 4. p. 184. Εκ αὐτοῦ τὸ Πυρρῶν καὶ οὗ τοῦ Ρουσίνου καὶ οὗ τοῦ Ἰλυβίρρις, πόλιν ἔχον ὁμώνυμον ἐκαστὸς αὐτῶν. E Pyrena fluunt Ruscino & Ilybirris, uterque urbem habens cognominem. Coloniae titulum illi tribuit Mela lib. 2. c. 3. Inde est ora Sardonum, Telis & Tichis; ubi accrevit, persæva, Colonia Ruscino, &c. Duæ aquilæ legionariæ Veteranos duarum Legionum in coloniam transmissos denotant; cum enim Legio Sexta fuerit gemina, una cognomine Victrix in Syria ab Augusto, & altera Sexta Ferrata in Hispania constituta: antequam verò ille eas in provincias dimitteret, earum Emeritos partim Cæsaraugustam & Accim, ut ex eorum nummis novimus, partim Ruscinonem traduxit; unde in hoc duæ aquilæ legionariæ cum inscriptione LEG. VI. Legiones Sextae.

Hic nummus minimi moduli in museo nostro, singularis elegantia & raritatis est.

SEGOBRIGA.

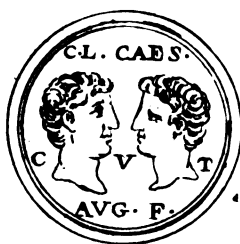

AVGVSTVS DIVI F. Caput Augusti laureatum.
SEGOBRIGA. Eques decurrens, dextrâ hastam.

Segobriga, urbs Hispaniæ Tarraconensis gemina, altera Celtiberorum primaria teste Plinio lib. 3. cap. 3. *Caput Celtiberia Segobrigenses*. Altera ubi fuerit, non valde constat, sed cum prior inter stipendiarias urbes ab eodem Plinio recensetur, ad eam nummos pertinere minimè crediderim, si quidem stipendiariis cudendæ monetæ facultas nusquam concessa videatur; quare potius ad posteriorem, quæ veteris Latii jure donata, meritò nummos cudere potuit. Vide in Tiberio. Eques decurrens, non ad aliquod Augusti factum spectat, sed urbis ut & aliarum Hispanicarum, de quibus antè egimus, insigne est.

Hic nummus secundæ magnitudinis obuius est.

TARRACO.

IMP. CAES. TR. POT. PONT. MAX. Caput Augusti laureatum.
C. V. T. C. L. CAES. AVG. F. *Colonia Victrix Tarraco. Caius Lucius Cæsares Augusti filii. Capita Caii & Lucii sine laurea.*

Tarraco, urbs Hispaniæ citerioris maritima ad ostia Tulcis celeberrima, de qua Eutropius lib. 9. *Ταρράκωνα πόλιν ἑπιφαιλῶ κατέκλεψαν. Tarraconem urbem illustrem expugnaverunt.* Hæc à Scipione Africano maiore condita, deinde ædificiis plurimis ab Africano minore aucta est; ideo Solinus eam Scipiones condidisse refert cap. 25. *Carthaginem apud Iberos, quæ mox Colonia facta est, Pæni condiderunt, Tarraconem Scipiones.* Quod jam tradiderat Plinius lib. 3. cap. 3. *Colonia Tarraco Scipionum opus.* Ant. Augustinus & Gruterus ex antiquis Inscriptionibus *Julia* nomen ei tribuentibus, à Julio Cæsare deductam augurantur, GENIO COL. I. V. T. TARRACO. Cognomen *Victricis* urbibus de Julio Cæsare bene meritis vulgare, id confirmare videtur. Tarraconenses quidem in bello contra Pompeii Legatos ad Cæsarem transierunt, ut ipse narrat de Bell. civ.

civ. lib. 1. *Interim Oscenses & Calaguritani mittunt ad eum legatos, seseque imperata facturos pollicentur: hos Tarraconenses, &c. insequuntur. Osca ut Tarraco Victrix appellatur, & Calaguris dicta est Julia.*

Tarraconenses Augusti fuerunt studiosissimi, quod bis Consulatum in urbe sua recepisset, teste Suetonio cap. 26. *Octavum & nonum Tarracone iniiit. Octavum quidem cum T. Statilio Tauro anno U. C. 728. ante Christum 24. nonum verò anno sequenti cum M. Silano gessit. Ipsi in observantiæ suæ monumentum Caium & Lucium ab illo adoptatos ut Imperii successores, in nummis ex averfa parte signarunt.*

Hic nummus secundæ formæ, à Patino pag. 61. & in ejusdem Suetonio pag. 115. vulgatus, inter rariores adscribendus.

IMP. CAES. AVG. TR. POT. PON. MAX. P. P. Caput Augusti laureatum.

C. V. T. TI. CAESAR. Colonia Victrix Tarraco. Tiberius Caesar. Caput Tiberii nudum.

Ant. Augustinus Dial. 7. ob mutilum TI. prænomen, Julio Cæsari nummum tribuit.

Superior nummus in Caii & Lucii adoptionis memoriam eius est; hic alterum Tiberii adoptionis monumentum est: illis enim vitâ functis Augustus Tiberium adoptavit, teste Suetonio cap. 25. *Caio in Lycia, Lucio Massiliae defunctis, tertium nepotem Agrippam, simulque privignum Tiberium adoptavit in foro Lege Curiatia. De eadem adoptione loquitur Dio lib. 55. pag. 556. Τοῖς δὲ Τιβέριον καὶ ἐπιοῖσαν, ἐπεὶ οὐκ ἐλπίσας ἐπιμψῆν ἡ ἐξουσίαν αὐτῶν ἡ δημοκρατικὴ ἐς δίκην ἐπὶ δούλῳ. Tiberium adoptavit, ac Tribuniciam potestate ad annos decem datâ, in Germaniam ablegavit. Tarraconenses utrique gratulantes, hinc Augustum laureâ insignem & Imperatorem, inde caput Tiberii ut Cæsaris nudum percusserunt.*

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 36. vulgatus, inter conspicuos & elegantes numerandus.

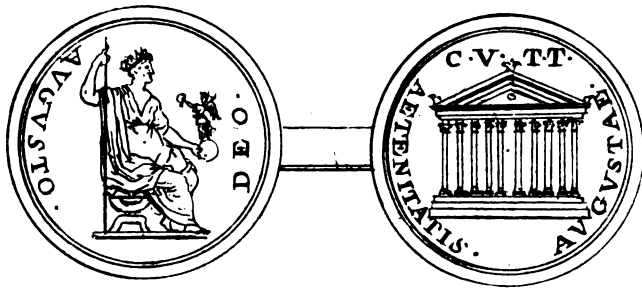

DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Augusti radiatum.

C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco.*
Æternitatis Augusta. Templum decem columnis ornatum.

Tarraco cognomen *Togata* hoc in nummo assumit, ut *Colonia* ab aliis Hispanis per togæ usum distincta, cui adstipulari videtur Strabo lib. 3. pag. 151. Καὶ δὲ τῶν Ἰσπανῶν ὅσοι τούτης εἰσι τῆς ἰδίας τογάται λέγονται, ἢ Ἰσπαῖται. Et qui hanc formam sequuntur Hispani, Stolati seu Togati appellantur. Tarraconenses post Augusti apothecosim Legatos Romam miserunt, petentes ut ipsi templum condere sibi liceret, quod primi obtinuerunt, teste Tacito Annal. lib. 1. Templum ut in *Colonia Tarraconensi* strueretur Augusto petentibus Hispanis permissum, datumque in omnes provincias exemplum. Superbum quidem sub *Æternitatis Augusta* titulo, cujus in nummis figuram seu iconem ex una parte, & ex altera Augusti effigiem coronâ radiatâ ornatam tanquam inter Divos relatum delinearunt.

Hic nummus minoris formæ inter elegantiores collocandus.

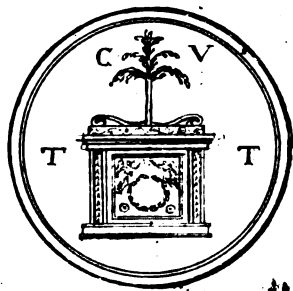

DEO AVGVSTO. Statua Augusti sedens, dextrâ Victoriolam globo impostam, lævâ hastam puram.

C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco.*
Æternitatis Augusta. Templum ut supra.

Figura illa sedens, statua est Augusti in hoc templo Æternitati ejus consecrato à Tarraconensibus posita, cui insolentem & vesanam *Dei* pro *Divi* appellationem, Græcorum adulationem potius quàm Romanorum exemplum sequuti, inscripserunt. Servius enim inter Deos & Divos ita distinguit, ut Dii dicantur æterni, Divi autem qui ex hominibus fiunt, qua ratione templum & Julii & Augusti Romæ apud Dionem Ἡρώων dictum est. Prioris meminit lib. 54. pag. 546. Καὶ τὴν Οὐρανίαν τὴν ἀδελφὴν ἀποθανούσαν παρθέτον ἐπὶ τῷ Ἰουλίου ἡρώου. Et Octaviam sororem vitâ sanctam in sacrario Julio publicè exposuit. De altero sic loquitur lib. 59. pag. 600. Καὶ Αὐγούστῳ εἰς τὴν Πάριν ἡρώον, ἡφιστάμεν μὲν ἀπὸ τῆς μεγαλειότητος, οἰκοδομηθὲν δὲ ἀπὸ τοῦ τῆς Λιβίας, καὶ ἀπὸ τοῦ Τιβερίου ἐποίησεν. Decretum quoque Romæ Augusto sacrarium à Senatu, à Livia autem & Tiberio factum. Ἡρώον autem verè erat fanum Heroi constructum, unde *Divi* titulo illi Romanorum Imperatores post mortem decorati sunt, à quibus in vita insignia profecta essent in Rempublicam merita: quamquam postea crescente in dies adulatione, plerique ne vivi quidem id honoris aspernati sunt, imò *Dei* appellationem ambierunt, ut de Domitiano tradit Eutropius lib. 7. Dominum se & Deum primus appellari jussit, sed nec Divus post mortem appellari meruit.

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Ant. Augustino Dial. 7. vulgatus, pro rarissimo habendus.

DIVVS AVGVSTVS PATER.

C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco*. Ara supra quam palma arbor enata.

Augustus ad bellum Cantabricum anno U. C. 728. profectus, Tarracōnem morbo correptus se recepit, teste Dione lib. 53. pag. 514. Καὶ ὁ μὲν ἐκ τοῦ καμᾶτου, ἐν τῇ Φεβριλίῳ νοσήσας, ἐς Ταρράκωνα αἰεχόμενος. *Ac ex labore curisque in morbum prolapsus, Tarraconem se contulit.* Tarraconenses protinus votis pro ejus salute susceptis aram exstruxerunt, sed cū longè post Augusti discessum enata esset in ea palma, id pro victoriæ Cæsaris omine & æternitatis symbolo reputantes, Quinctilianus lib. 6. cap. 4. Inst. Orat. narrat eos Romam Legatos misisse, Augusto gratulantes de enata palma, quibus etsi Cæsar per jocum responderit, *Apparet, quàm saepe accendatis*: Tarraconenses tamen post ejus mortem aram hanc cum eadem palma in nummis præ æternitatis Augusti symbolo signarunt, alludentes templo quod *Æternitatis Augustæ* ædificaverant.

Hic nummus primæ magnitudinis ab Ant. Augustino dial. 7. vulgatus, inter rariores adscribendus.

JULIA TRADUCTA.

PERM. CAES. AVG. *Permissu Cæsaris Augusti.* Caput ejus sine laurea.

IUL. TRAD. *Julia Traducta, in quercea.*

Julia Traducta, urbs gemina, una Africæ Tingitanæ, altera Hispaniæ Bæticæ in ora opposita; illa Colonia à Claudio Cæsare deducta, hæc civium Romanorum jure à Julio donata videtur. De priori cū de Augusti nummo nobis sit sermo, nulla erit mentio; sed quia de posteriori viri eruditissimi, & præsertim P. Norisius in Cenot. Pisan. varia protulere, quid de illa sentiamus, nobis aperire liceat. *Juliam Traductam* non à Romanis conditam, sed urbi cuidam hoc nomen ab iis inditum fuisse narrat Strabo. Sunt ergo nova hæc cognomina: unde autem antiqua ejus oppidi nomenclatura nobis eruenda? En Mela insignis ille Geographus, qui in gratiam patriæ suæ priscam ejus appellationem *Tingentera* profert. *Carteia, inquit, & in quam transvecti ex*

Africa Phœnices habitant, atque unde nos sumus Tingentera, tum Melaria, Belo, &c. Sed quomodo & quando relicta voce Tingentera aut Cingetera (nam utraque in MS.) nova invenerit nomina, nobis inquirendum est.

Plurimas Hispaniæ, imò Bœticæ provinciæ urbes recenset Plinius lib. 3. quæ amissa antiquâ nomenclatione, aliam cum *Julia* cognomine à Julio Cæsare habuerunt: testes sint Illiturgi, quod *Forum Julium*; oppidum Oset, quod *Julia Constantia*; Vergentum, quod *Julii Genius*; Itucci, quæ *Virtus Julia*; Artubi, quæ *Claritas Julia*, &c. Sic urbs ex Mela *Tingentera* mutata appellatione apud Geographum Anonymum Ravennatem in Bœticarum urbium recensione *Transducta Cetraria* appellatur, duobus posterioribus nominibus confusis. *Carteia*, inquit, *Transducta Cetraria*, *Mellaria*, *Belon*, &c. Uterque & Mela & Anonymus urbem de qua sermo est, inter Carteiam & Mellariam collocat: sed illa, *Cetraria* prius, & deinde *Transducta* est appellata, illud quidem nomen à Julio, alterum verò ab Augusto habuit.

Tingentera mutato nomine *Julia Cetraria* ob cetratas Bœticæ cohortes in eam à Julio Cæsare post devictos Pompeii Legatos transmissas vocata est, dimissis iis cetratis qui domicilium haberent, ut ipse refert in Commentar. de Bello civ. lib. 1. cap. 39. imò Bœticam ipsam Julius Cæsar civibus pene exhaustam post bellum contra Pompeii filios iterum novis civibus frequentavit, ut liquet ex Livio lib. 4. Decad. 4. *Tertium, Hispani, genus Romani coloni ab Divo Cæsare post devictos Pompeii liberos adjecti.* Augustus deinde, pace in Hispania stabilitâ, cum emeritos milites exauctorasset, & novos cives in urbes bello vacuatas transferret, *Juliam Cetrariam* pene desertam partim Romanis, partim Zelitanis & Tingitanis locupletavit, cui, retentâ *Julia* in Julii patris honorem, relicta verò *Cetraria* appellatione, nomen *Julia Joza*, id est *Traducta*, ex Africanis illis civibus indidit, ut rectè Strabo lib. 3. pag. 140. *Ἡ δὲ ἐν Ζήλῃς ἡ Τίγχιος ἀστυγέτωρ, ἀλλὰ μετακίσθη τῶν τε εἰς τὴν ᾠραίαν Ρωμαίων, καὶ ἐκ τῆς Τίγχιος παροικούντων ἱναὶ, ἐπεμύθη ἡ καὶ πρὸ ἐαυτῶν ἐποίκου, ἐ ἀνόμιστον Ἰουλίας Ἰόζας πλὴν πόλιν.* Fuit & Zelis Tingi vicina urbs, sed eam Romani in ulteriorem oram transfulerunt, additisque à Tingi nonnullis, & à seipsis alios miserunt, urbiq; nomen *Julia Joza* indiderunt. Joza vocabulum est Africanum seu Punicum, ex Bocharo, quod idem sonat quàm Latinè Traducta.

Ex iis huc usque allatis palam fit *Tingenteram* amisso veteri nomine, *Juliam Cetrariam* à Julio appellatam, deinde relicta *Cetraria* appellatione, *Traductam* à traductis civibus Augusti jussu dictam: non enim verisimile est *Juliam* ab Augusto fuisse nominatam; quænam autem inter urbes à Julio & Augusto cognominatas esset distinctio, si ab Augusto *Iulia* appellarentur: sed constat urbes aliqua immunitate, seu *Colonia* titulo à Julio Cæsare donatas, *Iulia* nomen prætulisse; illas autem ab Augusto deductas, solo *Augustæ* nomine insignitas, quales sunt *Col. Aug. Troadensis*, *Col. A. A. Patrensis*, *Col. Aug. Emerita*, & aliæ: sed quæ denique *Iulia Augustæ* simul nominantur, à Julio primùm constitutæ sunt, deinde ab Augusto novis colonis aut veteranis militibus in supplementum sunt frequentatæ, ut *Iul. Aug. Berytus*, *Iul. Aug. Heliopolis*, *Iul. Aug. Cremna*, & plurimæ aliæ. Corona civica ob cives servatos à Traductanis Augusto dedicata est.

Hic nummus mediæ formæ, à P. Norisio Cenot. Pisan. pag. 92. vulgatus, pro raro habetur.

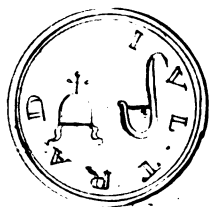

PERM. CAES. AVG. *Permissu Caesaris Augusti.* Caput Augusti sine laurea.

IVL. TRA. C. L. CAES. *Iulia Traducta. Caius Lucius Caesar.* Capita Caii & Lucii oppositis cervicibus.

Traductani in adoptionis Caii & Lucii memoriam, aut in eorum honorem nummos, ut antè Tarraconenses, Augusto gratulantes percusserunt. Eorum adoptionem ad annum U. C. 737. vivente Agrippâ patre revocavimus; illo autem mortuo, Augustus Juliam filiam, illorum matrem, in matrimonium Tiberio collocavit anno 743. ut eruitur ex Dione lib. 54. pag. 546. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπεὶ ἐκείνη πλὴν τοῦ Ἰουλίου τοῦ Τιβερίου σιωπῶσι, καὶ ἡ Οκταβία πλὴν ἀδελφῶν Σπυριουῶντος παρέστη ὅτι τῷ Ἰουλίῳ ἡρώου. Eodem anno Iuliam Tiberio matrimonio conjunxit, & Octaviam sororem vitâ defunctam in sacrario Iulio publicè exposuit.

Hic nummus primæ magnitudinis à P. Norisio pag. 92. vulgatus, & in museo nostro aservatus, eximie raritatis & elegantie est.

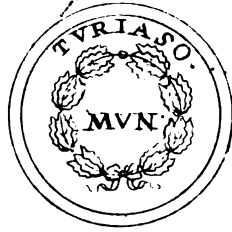
PERM. CAES. AVG. *Permissu Caesaris Augusti.* Caput Augusti.

IVLIA TRAD. *Iulia Traducta.* Apex & simpulum. In alio, aspergillum, præfericulum, lituus & patera.

Insignia hæc pontificalia in utroque nummo à Traductanis percussa, ad Pontificatum maximum Augusti spectant, quem mortuo Lepido anno 741. ille accepit 4. Kalend. Martii, ut norat Tabula marmorea apud Gruterum pag. 333. HOC DIE CAESAR PONTIF. MAXIM. FACT. EST. Apicem ad Pontificatum maximum, simpulum ad Pontificum collegium, lituum ad Augures, pateram ad quindecim viros spectare diximus: hæc quidem singulatim accepta, singulorum sacerdotium exhibent; simul verò sumpta, dignitates in Pontifice Maximo conjunctas esse demonstrant.

Hic nummus rarus est, alter minimæ formæ à P. Norisio pag. 92. vulgatus, alter mediocris in museo nostro.

TURIASO.

IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Augusti laureatum.

MVN. *Municipium*, in corona quercea. TVRIASO circa ambitum.

Turiaso urbs Hispaniæ Tarraconensis in Celtiberis prope montem Caunum ad parvum fluvium in Iberum prolabentem, cujus meminit Antoninus Pius in Itiner. *Ab Asturica per Cantabria . . . Numantia* M. P. XXV. *Augustobriga* M. P. XXVII. *Turiasone* M. P. XVI. Inter civium Romanorum populos recensetur à Plinio lib. 3. cap. 3. *Ex his civium Romanorum Turiasonenses*. In nummis verò *Municipii* titulo donatur. Corona quercea ob cives ab Augusto servatos.

Hic nummus secundæ magnitudinis paulò diversus ab Ant, Augustino Dial. 7. vulgarus, nec rarus nec obvius est.

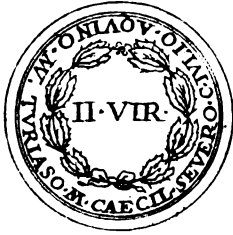

IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Augusti laureatum.

TVRIASO. Caput muliebre.

Ant. Augustinus nummum huic ferè similem refert Dial. 7. cum muliere Pietatis instar velata; noster autem sine velo, capillis à tergo in nodos contortis ac dimissis, Agrippinæ senioris more, etsi rudis fabricæ, conspicitur. Patinus pag. 36. caput ἀδελφῆς, id est, incertum, vocat: nos Liviae vulgum esse existimamus. Senatus enim primis his temporibus juris sui adhuc studiosissimus, foeminis principibus non cum earum nomine, sed sub dearum appellatione nummos tantum signabat, ut Julia ipsa Tiberio regnante sub Justitiæ, Salutis & Pietatis nomenclatione senatusconsulto in nummis exhibetur.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 36. vulgarus, inter rariores collocandus.

IMP. CAESAR AVGVSTVS P. P. Caput Augusti laureatum.

M. TVRIASO M. CAECIL. SEVERO C. IVL. AQVINO. *Municipium Turiaso.*
Marco Cacilio Severo, Caio Julio Aquino circa ambitum, II. VIR. in quercea.

Apud Mediobarbum pag. 52. pro CLA. AQVILIO, repone C. IVL. AQVINO, dux enim essent familiae, Claudia & Aquilia.

Turiaso à quibusdam scriptoribus, sed in nummis *Turiaso* est, ut & Ptolemæo lib. 2. cap. 6. Τυριαζώ, nunc *Tarraçona*. Duumviri perhibentur M. Cæcilius Severus, & Caius Julius Aquinus. De *Cacilia* & *Julia* gente dictum est. *Severus* cognomen à moribus, plurimis vulgare est. De *Aquino* vide Seguinum pag. 90. edit. 2. an verò *Aquinum* urbs Latinorum à quodam hujus nominis dicta aut condita. Corona quercea ob cives servatos signata est.

Hic nummus secundi moduli obvius est.

IMP. CAESAR AVGVSTVS P. P. Caput Augusti laureatum.

M. TVRIASO. L. MARIO. L. NOVIO. *Municipium. Turiaso, Lucio Mario,*
Lucio Novio, circa ambitum. II. VIR. Duumviris, in quercea.

Maria gens, plebeia, cui prænomen *Lucii* vulgare, ex qua plurimi Tribuni plebis recensentur. *Novia* pariter ut videtur plebeia; *L. Novius* Tribunus plebis P. Clodio collegæ plurimum infensus, ex Pædiani Comm. anno U. C. 695. legitur. *Novius* cognomen à novem seu novenario numero deducitur.

Hic nummus secunda magnitudinis nec rarus nec obvius est.

INCERTA.

Caput Augusti sine laurea, ante quod lituus, sine epigraphe.

P. S. S. C. C. LOLLII. M. DOM. II. VIR. ITER. *Posuere Suffetes Carthaginienses, Caio Lollio, Marco Domitio Duumviris iterum.* Figura militaris galeata, basi imposita, dextrâ hastam, lxxvâ ad latus supra parazonium.

Plurima Augusti numismata inter incerta occurrunt rejiciendâ, quæ cum plures cartas ad eorum explicationem sine magna utilitate implerent, prætermisimus, hoc unico addito, quod in urbium serie collocare jure potuisset, ne aliquis nimis nostri fiduciæ in nummis explicandis insimularet, nihil jubemus, eruditorum Antiquariorum sententiæ interpretationes nostras submittimus, licet in tractandis per trigenta annos numismatibus aliquam eorum cognitionem adeptos non inficias eamus: sed ad nummi enodationem revertamur.

Nullus est in re antiquaria tam parum versatus, qui Augusti effigiem etiam sine epigraphe in hoc nummo non agnoscat; figura militari habitu in basi, ejus statua esse videtur, quam ob galeam si insisteris sub Martis figura positam, non me refragantem habebis; sic in denariis argenteis visitur: sed in qua urbe nummus cusus, & statua publicè locata est, hoc opus: notas P. S. S. C. interpretamur, *posuere Suffetes Carthaginienses.* Jam reclamant tyrones; at nummos Uticensium in Tiberio consulant, in quibus frequenter occurrit statua sedentis Livie cum litteris D. D. P. P. quas vulgò exponunt, *Decuriones posuere*, ut simulacrum à Decurionibus positum arguant. Similis statua Livie in averfa Tiberii parte cum iisdem notis P. S. S. C. *Posuere Suffetes Carthaginienses*, exhibetur; quidni Carthaginienses statuas Augusto & Livie dedicarent, Augusti beneficiis ob Coloniam novis colonis frequentatam, ut pag. 3. diximus, plurimum devincti. Suffetes enim summi sunt Carthaginis, ut Decuriones Uticæ, Magistratus. Plura de Lollio & Domitio Duumviris, ut & de Suffetibus in nummis Tiberii incertis.

Hic nummulus à Patino Fam. Rom. pag. 158. vulgatus, inter rariores numerandus.

IMP. CAESAR
AVGVSTVS
PONT. MAX.
PATRENS.
COLONIAE DED.

Grut. pag. 187. 7.

JULIA.

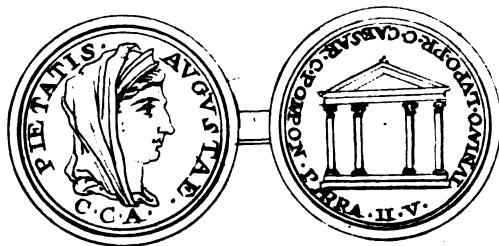

JULIA.

JULIAE AVGVSTAE nummi ex omni forma, raritatis eximia & singularis praestantiae sunt, sed majoris praesertim moduli, excepta GENITRIX ORBIS epigraphae.

CÆSARAUGUSTA.

C.C.A. PIETATIS AVGVSTAE. Colonia Caesarea Augusta. Pietatis Augusta. Caput Juliae velatum.

IUNIANO LVPO PR. C. CAES. C. POMPON. PARRA II. VIR. Juniano Lupo Praefecto Cohortis Caesarianae, Caio Pomponio Parra Duumviris. Templum tetrastylum.

Nemo est qui Liviae seu Juliae Augustae vultum sub *Pietatis* nomine non agnoscat: jam enim Senatum primis Imperii temporibus, sui juris dignitatisque retinentem, non principibus feminis cum Augusta titulo, sed sub Deae cujusdam nomine earum effigies exulare diximus; Juliam autem ab eo sub *Justitiae*, *Salutis* & *Pietatis* appellatione, imò & in *Coloniis* signatam conspiciamus. Graeci illam apud Seguinum pag. 67. ed. 2. sub Dianae nomine ΑΡΤΕΜΙΣ ΣΕΒΑΣΤΗ exhibuerunt; at eam velatam post mortem sub *Pietatis* nomine effictam, ut in nummo à Druso Caesare cuso observandum, *Pietas* enim tunc velata depingitur. Velum autem, divinitatis symbolum est: hanc ob rem Caesaraugustani Augusto urbis fundatori, post ejus apotheosim, templum *AETERNITATIS AVGVSTAE*; Juliae verò uxori tanquam Deae, post ejus mortem, alterum *PIETATIS AVGVSTAE* dedicaverunt.

Junianus Lupus, primus ille Duumvir, ex familia *Junia* in alteram, producto *Junii* in *Junianum* nomine, adoptatus est, ut innuit in *Adoptatis Dio* lib. 46. pag. 322. Νερόμωται γὰρ αὐτὸς εἰς ποινὴν πλεῖον μὲν ἄλλω, αὐτὸν προσφθεῖν διὰ τὴν εἰσαποστασίαν λαμβάνειν, οἱ δὲ ἔτι πρὸς τῶν ὀνομάτων χρηματίζειν πως τηρεῖν, τὴν

K

ἡ δὲ οὐρα εἴη. Sic enim institutum est, ut qui adoptatur, ab adoptante appellationem accipiat: nomen tamen aliquid eorum quæ prius gessit, paulò formatum servet. Junianus autem cum Duumviri titulo se Cohortis Cæsarianæ Præfectum adscribit, ut antè in iisdem Cæsaraugustanæ nummis TI. Clodium Flavum Præfectum Germanorum, id est Cohortis, observatum est. Cognomen *Lupus* Juniae genti vulgare videtur; Junius autem Lupus sub Claudio apud Tacitum lib. 12. legitur. Alter Duumvir Pomponius Parra, pauca de se dicenda suppeditat: nam de Pomponia gente à Pomponio Numæ filio originem trahente, jam dictum: de cognomine *Parra* nulla mentio.

Hic nummus secundi moduli eximia raritatis & elegantia est.

EMERITA.

IVLIA AVGVSTA PER M. AVGVST. P. M. Caput Juliae velatum.

AVGVSTA EMERITA. Porta urbis duobus fornicibus & turribus hinc inde ornata.

Emeritenses Augusti conditoris beneficiorum memores, Liviae ejus uxori cum novis quidem Juliae & Augustae nominibus nummos dedicarunt; sed velum, illos post ejus mortem percussos denotat: populi enim nummos vivente Augusto ipsi paucos obtulere: Senatus quidem post Cæsaris mortem, ei, ut jam diximus, sub Dæe cujusdam nomine numismata signavit; sed adulantes Coloniae in illis nomen Augustae inscripserunt. Porta urbis, in Coloniae ab Augusto deductae memoriam.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximia raritatis & elegantia est.

IVLIA AVGVSTA. C. A. E. Colonia Augusta Emerita. Caput Juliae velatum.

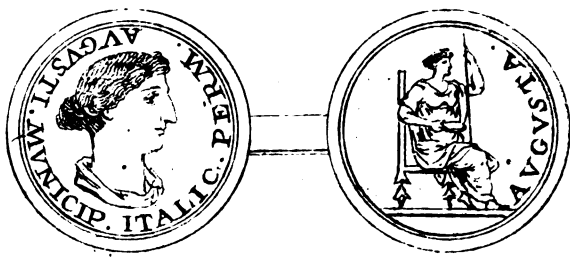
TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVST. IMP. Caput Tiberii sine laurea.

Iterum prodit Emeritensis Coloniae nummus cum Juliae capite, sed ex altera parte visitur Tiberii effigies, æquatâ velut inter filium Imperatorem & matrem Augustam potestate: ipsa enim se Tiberio Imperium dedisse jactabat,

ideo initio hujus imperii plurimi honores ipsi delati sunt, teste Dione lib. 57. pag. 609. Αἱ τε ἐπιστολαὶ αἱ τῷ Τιβερίου καὶ τῷ αὐτοῦ οὐνομα χρόνον ἑνὰ ἔχον, καὶ ἐχρά-
 φειτ ἀμφοῖν ὁμοίως, πλὴν τε ὅτι οὔτε ἐς τὸ σινέδριον, οὔτε ἐς τὰ στρατόπεδα, οὔτε ἐς τὰ
 ὀκκλησίας ἐπὶ λήμει ποτὶ ἐσελθεῖν, τὰ γὰρ ἄλλα πάντα ὡς καὶ αὐταρχοῦσα διακρίνειν ἐπεχείρη.
*Quinetiam epistolis Tiberii nomen matris aliquandiu adscriptum fuit, litteraeque ad Ti-
 berium datae, Liviae etiam inscribebantur, ac nisi quod in senatum, ad exercitum, in-
 que conciones venire non fuit ausa; cetera omnia, quasi ipsa imperium teneret, agere
 conabatur. Nil mirum igitur, si Emeritenses utriusque imaginem hinc matris
 inde filii percusserint.*

Hic nummus mediae formae inter rarissimos computandus.

ITALICA.

MUNIC. ITALICA. PERM. AVGVSTI. Caput Juliae.

AVGVSTA. Figura muliebris sedens, dextrâ pateram, sinistrâ hastam.

Mulier illa sedens, Liviae statua videtur esse, quae in nummis senatuscon-
 sulto percussis saepius occurrit, utpote à Senatu ipsi concessa, adstipulante
 Dione lib. 55. pag. 549. Η δὲ δὲ Λιβία εἰκόνων τε ὅτι παρὰ μὴδία ἔτυχε. *Livia au-
 tem solatii causâ statuis donata est.* Illa stolâ insignis, dextrâ pateram, sinistrâ
 hastam puram gerit: in aliis nummis velata repraesentatur, sed sub Pietatis
 iconē; nam à Claudio nepote tantum consecrata est, teste eodem Dione
 lib. 60. pag. 667. Τὴν τε τῆς δὲ Λιβίας οὐ μόνον ἱππῶν ἀγῶσιν ἐτίμησιν, ἀλλὰ καὶ ἀπη-
 θανάτισιν, ἀγαλμὰ τε τῇ ἐν τῷ Αὐγούστου ἱδρύσας, καὶ τῇ θυσίαις τῆς ἀεικλήθηνος ἱεροποιεῖν
 παρέχεαι, τῆς τε γυναικὸς ὄρκον τὸ ὄνομα αὐτῆς ποιεῖσθαι καλῶσας. *Aviam Luciam
 prater hunc honorem etiam immortalitati asseruit, dedicavitque ejus effigiem in templo
 Augusti, ac rem sacram ei fieri à Vestalibus mandavit, mulieresque per nomen ejus
 jurare jussit. Italicenses Augusti beneficiorum memores ob jus cudendae mo-
 netae sibi concessum, Liviae ejus uxori in Juliam gentem adoptatae gratulan-
 tes, statuam posuerunt, quam in nummis exhibent.*

Hic nummus secundi moduli eximia raritatis et elegantiae est.

PANORMVS.

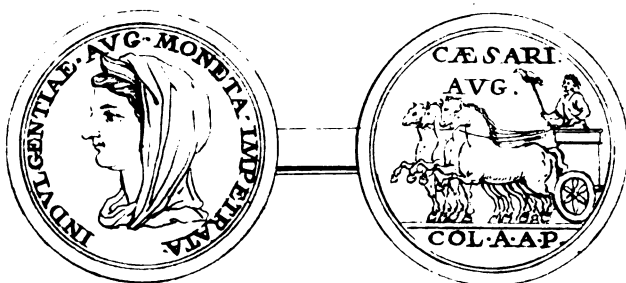
AVGVSTA. Caput Juliae velatum.

PANORMITANORVM. Caput Augusti sine laurea.

Panormus, urbs Siciliae littoralis à Strabone lib. 6. pag. 272. Colonia perhibetur. Πανόρμος ἡ ἐν τῇ Ρωμῆϊον ἐξ ἡ κατωρίαν. *Panormus* etiam Coloniam habet Romanam. Hanc ab Augusto deductam diximus pag. 57. cui monetæ cudendæ facultas videtur jam ab Antonio concessa, cum Siculos ab eo cives Romanos factos esse tradat Cicero ad Artic. ep. 14. *Multe Siculis Caesar neque me invito; etsi Latinitas erat non ferenda: verumtamen ecce Antonius acceptâ grandi pecuniâ fixit legem à Dictatori Comitibus latam, quâ Siculi cives Romani, cujus rei vivo illo mentio nulla.* Panormitani in Coloniae fundatoris & ejus uxoris memoriam Tiberio gratulantes nummos percusserunt.

Hic nummus mediæ formæ, mihi dono datus à Cl. V. Augustino Scilla Messanensi, præstantissimus est. Similem mutilum quidem Eq. Patinus pag. 54. sed Cl. Begerus integrum in Thef. Palatino pag. 200. vulgaverunt.

PATRÆ.

INDVLGENTIAE AVG. MONETA IMPETRATA. Caput Juliae velatum.

COL. A. A. P. CAESARI AVG. Colonia Augusta Aroe Patrensis Caesari Augusto.

Augustus in quadrigis manu gerens sceptrum, cujus in apice aquila.

Nummum vulgavit Seguinus noster pag. 114. edit. 2. De Patris disertè quidem, sed de capite muliebri velato nihil protulit: ille autem dubius de monetæ effigie, ad Liviam revocare non ausus est; tot nummi eundem Liviae vultum nobis exhibentes, ad eam pertinere facilè demonstrant, ejus quippe imaginem primis Imperii temporibus ut satis notam sine nomine vulgabant. Patrenses Augusti beneficiis devincti, ab una parte ejus uxoris caput, ex altera ipsum in quadrigis triumphantem exhibuerunt, sed præcipuè ob Actiacam victoriam, cujus meminit Dio lib. 51. p. 459. *Εν δὲ τῇ δαυτήνᾳ ἡ πρῶτη τῆς Ακτιῶς ναυμαχία.* *Secunda die Caesar de Actiaca navali pugna triumphavit.* Ipsi enim bello civili inter Augustum & Antonium dispersi, clementiâ Augusti revocati sunt, incolis ex oppidis vicinis in suam urbem traductis, deductisque Legionis vigesimæ secundæ Veteranis, coloni facti sunt Romani. Indulgentia in nummo pro permissione usurpatur.

Hic nummus majoris formæ inter elegantissimos collocandus.

ROMULENSIS COLONIA.

IVLIA AVGVSTA GENITRIX ORBIS. Caput Juliæ globo impositum, & Lunæ crescente ornatum.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. Colonia Romulensis aut Romulea, permissu Divi Augusti. Caput Augusti radiatum, ante quod fulmen.

Colonia Romulensis vocata est Hispalis, urbs Bæticæ, ut tradit Plinius lib. 3. cap. 1. ad quam pertinet nummus noster; non autem ad Romanum Delphinatus ad Hispam oppidum, uti auguratur Tristanus tom. 1. pag. 125. ubi disertè de magnifico illo *Genitricis Orbis* titulo, quem Romulenses Tiberio adulantes, Juliæ ejus matri tribuerunt: multi enim ipsi decreti sunt honores, apud Dionem lib. 57. pag. 609. Ὅτι ἄλλα τι ἔξω τῆ νεομισμένου ἐσφέρειτο, καὶ πολλοὶ μὲν μνηστῆρες αὐτῇ τὴν πατρίδα, πολλοὶ δὲ καὶ γυναικὰ προσερχομένης τῇ πόλει ἔδωκαν. Hinc multa extra consuetudinem Populi Romani introducta, inventique haud pauci, qui Matrem eam Patriæ ac Genitricem appellandam censèrent. Nummus Dionem illustrat, imò locupletare videtur, cum hic vocandam illam Patriæ Matrem censeat, nummus autem eam Orbis Genitricem appellet; ideo globo est imposita, & Lunæ crescens supra caput, tanquam illa foret Lucina partuum præses, vel ut innuit Tristanus, tanquam Venus Genitrix. In altero Augusti nummo regio Julia sedens, in averſa ejus parte AVGVSTA MATER PATRIÆ nominatur.

Hic nummus majoris moduli, ab Ant. Augustino Dial. 8. à Tristano tom. 1. pag. 123. & à Patino in Sueton. pag. 113. vulgatus, præstantissimus est.

TVRIASO.

TVRIASO. Caput Liviæ.

IMP. AVGVSTVS P. P. Caput Augusti laureatum.

Turiasones Hispaniæ Tarraconensis Augusto nummos offerentes, pergratum ipsi fore putarunt, si Liviam conjugem, Asiæ populorum exemplo,

K iiij

in iis etiam signarent. Senatus autem Romanus juris adhuc sui nimium studiosus, Liviæ effigiem sub Tiberio tantum, & quidem sub cujusdam Dæ nomine cælare cœpit: alii populi, Augusti benevolentia magis appetentes quàm ambitionis, ipsius effigiem & Liviæ vultum, sed sine nomine, in nummis ipso vivente percusserunt.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 36. vulgatus, inter rariores numerandus.

INCERTA.

PIETAS AVGVSTA. Caput Liviæ.

L. RVSTI. CELIVS CORDVS II. VIR. QVINQ. D. D. *Lucius Rustius, Celius Cordus Duumviri Quinquennales, decreto Decurionum. In area.*

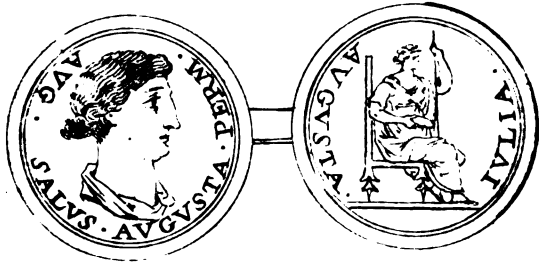
Pulcherrimum & integerrimum numisma, etsi nomen urbis non præferat, locum tamen hîc habere debuit, tum quòd rarissimam Juliæ effigiem exhibeat sub *Pietatis Augustæ* nomine, cujus extat inscriptio apud Gruterum pag. 101. 1. sub Tiberio anno U. C. 774.

PIETATI. AVGVSTAE
EX. S. C. QVOD. FACTVM. EST. D. HATERIO
AGRIPPA. C. SVLPICIO. GALBA. COS.

tum quia in Colonia quadam percussum est, ut Duumvirorum Quinquennialium nomina, & notæ D. D. *decreto Decurionum*, arguunt. *Coloniæ cum essent*, ut inquit Gellius lib. 16. *effigies simulacraque majestatis Populi Romani*, eodem quo ipsa Roma administrationis genere regebantur; Senatus tamen ad aliquam Urbis differentiam in ipsis Curia, Senatores, Decuriones, eorum sancita, quæ Romæ senatusconsulta; in iis decreta Decurionum, Censores, Duumviri Quinquennales, sic illi dicti, quòd omni quinquennio crearentur. *Coloniæ censum Romam mittebant, & munere functi Quinquennialicii vocabantur.* P. Harduinus in nummo Buthroti pag. 102. C. PAET. QVIN. ITER. interpretatur, C. *Patus Quinquennalia iterum*, pro *Quinquennalis iterum*, & frigide ad ludos quinquennales revocat.

Rustia gens, incertum patricia, an verò plebeia. *Celia* seu *Calia*, plebeia est, at consularis, à Vibenna Cælio Etrusco dicta, quem Cælio monti Romæ nomen indidisse narrant. *Cordus* dicitur ultra tempus legitimum in utero gestatus apud Quinctilianum.

Hic nummus secundæ magnitudinis, Regius, à Patino in omisiss Fam. Rom. pag. 310. vulgatus, eximia raritatis & elegantia est.

SALVS AVGVSTA. PERM. AVG. Caput Juliae.

IVLIA AVGVSTA. Julia sedens, dextrâ pateram, lævâ hastam puram gerit.

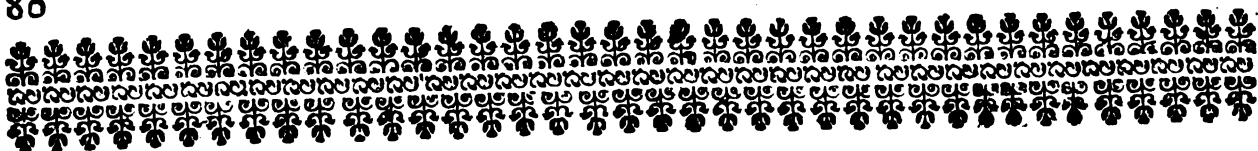
Licet urbis & Duumvirorum nomina, aut nota Decurionum in nummo desint, *permissu Augusti* voces in Colonia percussum arguunt. Augustus autem cum à Senatu Populoque Romano coactus esset anno U. C. 727. ut solus Rempublicam gereret, de quo Dio lib. 53. pag. 503. Ἀλλὰ πολλὰ ἐδὴ καὶ μετὰ τὸ διαγνώσκοντος αὐτὸν διεβόων, πολλὰ δὲ καὶ μετὰ τῶν συναρχεῖσθαι τε δόμοι, καὶ πᾶσι τοῖς τῶν φέροντα ἑπιλέγοντες. *Multis omnes eum verbis precati sunt, ut solus imperii summam gereret, omnibusque, quibus id ei persuaderent, adductis argumentis, tandem eum eò compulerunt, ut principatum solus obtineret.* Receptâ tandem in se omni Reip. curâ, negavit se omnes velle provincias obtinere, easque cum Senatu & Populo partitus est; jus autem cudendæ monetæ, summæ potestatis notam, cum illo divisisse videtur, ipsique æream reliquit, Coloniis autem & Municipiis ademptam, quibusdam permisit, unde in plerisque eorum nummis PERM. AVG. VOCES.

Hic nummus mediocris moduli, in Gaza Medicea, pro rarissimo habendus.

JVLIAE. AVG.
DIVI. F. MATRI
TI. CAESARIS AVG. PRIN
CIPIS ET CONSERVATORIS
ET DRVSI GERMANICI
M. CORNELIVS PROCVLVS
PONTIFEX CAESARVM.

Grut. pag. 234. 2.

M. AGRIPPA.

AGRIPPA post Augustum, ante filios Caium & Lucium, collocatur ob Tribuniciam potestatem ab Augusto ipsi tanquam Imperii successori designato communicatam; ideo Senatus cum ejus effigie nummos percussit. Asiae & Syriae Praefectus colonos militares Augusti jussu Berytum Phoeniciae apud Strabonem, imò & Heliopolim ejusdem provinciae, ut liquet ex nummis, deduxit.

M. AGRIPPÆ nummi secunda magnitudinis hætenus tantum observati, eximia sunt raritatis & præstantiæ.

CÆSARAUGUSTA.

M. AGRIPPA L. F. COS. III. Caput M. Agrippæ coronâ rostratâ insigne.
C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Colonia Casarea Augusta, Scipione & Montano Duumviris. Colonus agens boves.*

Nummus hic in Agrippæ honorem sub Caligula percussus est, ut indicant Duumviri, qui utrique nummos dedicarunt. Caligula quidem parentum suorum memoriam in nummis renovavit, Germanicum patrem, Agrippinam matrem, & Augustum proavum in posteriori eorum parte cæleri jussit; Cæsaraugustani hos omnes signarunt, & Agrippæ ejus avi effigiem addiderunt. M. Agrippa tres habuit uxores, Pomponiam Attici filiam, Marcellam Octaviæ, & Juliam Augusti. Ex omnibus liberos sustulit: ex Pomponia Vipsaniam Agrippinam, quam Tiberio copulavit. Marcellæ liberorum nomina non traduntur. Ex Julia tres filios C. L. & Agrippam, & duas filias Juliam & Agrippinam reliquit. Julia L. Paulo nupsit, Agrippina Germanico, ex qua natus est Caligula. Ille Agrippæ avi effigiem non restituit, si Suetonium audias

dias cap. 23. *Agrippa se nepotem neque credi, neque dici ob ignobilitatem ejus volebat, succensebatque si qui vel oratione vel carmine imaginibus eum infererent.* An non Cæsaraugustanis ob id iratus Caligula, eudendæ monetæ facultatem, imò omni Hispaniæ ademerit: nam post Caligulam nulli Coloniarum Hispanicarum nummi reperiuntur.

Scipio & Montanus, Duumvirorum sunt cognomina; Scipio quidem Cornelii gentis peculiare, Montanus autem plurimis familiis commune.

Hic nummus mediæ formæ, mihi dono datus à munificentissimo Cardinali de Massimis rei nummaria studiosissimo, eximiæ raritatis est.

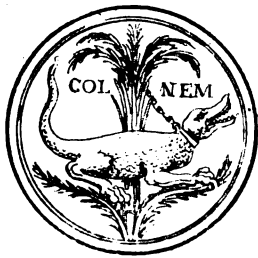

M. AGRIPPA L. F. COS. III. Caput M. Agrippæ coronâ rostratâ ornatum.
C. C. A. TITVLLO ET MONTANO II. VIR. *Colonia Casarea Augusta, Titullo & Montano Duumviris. Colonus agens boves.*

En alterum Agrippæ nummum à Cæsaraugustanis sub Caligula signatum, ut Titullus & Montanus Duumviri in utriusque nummis inscripti denotant. sed cur Montanus in nummo superiori Duumvir cum Scipione, & in hoc cum Titullo renunciatur, an Titullus Scipioni, aut Scipio Titullo in Montani Duumviratu alter alteri successus sit, an verò alter cognomine Montanus, seu ejusdem seu alterius gentis cum Titullo magistratum inierit. Colonus ad originem deductæ Colonæ indicandam percussus est.

Hic nummus secundæ magnitudinis, singularis præstantiæ & magnitudinis est.

NEMAUSUS.

IMP. DIVI. F. P. P. Capita Augusti & Agrippæ, cervicibus oppositis, alterum laureatum, alterum coronâ rostratâ insignitum.
COL. NEM. *Colonia Nemausus, aut Nemausensis. Crocodilus palmæ alligatus; in quibusdam desuper corona.*

Nemausus, urbs & Colonia Galliarum Narbonensis, cujus meminit Strabo lib. 4. pag. 186. Μνημονεύει τῆς Ἀρχαίας ἐν τῇ Νέμαυσι ἡ πόλις ἐκ τῆς ἡμετέρας, καὶ εἶχε τὴν ὁμοειδὴν ἀνδρείαν ἀγαγεῖν, συνελαύνει εἰς αὐτὴν ἔχουσαν

καὶ τὸ καλούμενον Λατίον. *Caput Aremicorum est Nemausus habet pagos popularium praestantes viris, qui ei subsunt, & ius quoque Latii habent.* Vetus Nemausi reperta inscriptio *Coloniam Augustam* appellat.

D. M.

T. INDESII. TERTII.

AED. COL. AVG. NEM.

DOMITIA EORTE SIBI

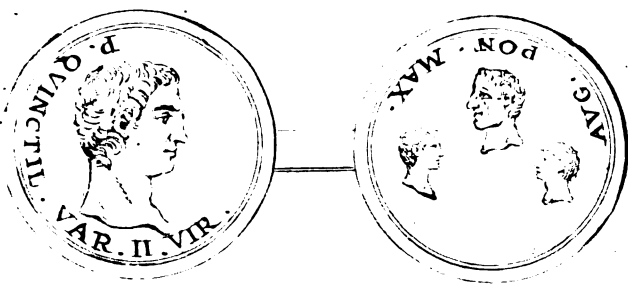
ET VIRO DE SE BENE

MERITO. V. F. *Grut. pag. 323. f.*

Hæc igitur ab Augusto constituta videtur, uti etiam Ant. Augustino placet. Quam effigies Agrippæ cum Augusto sociata, illo curante designatam, crocodilus palmæ alligatus, eam anno quo Ægyptus in provinciam redacta est, aut paulò post deductam arguit: unde Nemausenses hoc ad Coloniam originem spectans symbolum in nummis perpetuò signarunt. Devicto autem Antonio, plurimi ex tam multis Legionibus Veterani in colonias partim in Italiam, partim in alias provincias ad eas tutandas pro ratione necessitatis dimissi sunt: qui Nemausum traducti, bello Alexandrino forsan interfuerunt, in cujus memoriam crocodilum palmæ appensum, Ægypti symbolum, in nummis cælarunt.

Hic nummus mediocris moduli, apud Ant. Augustinum Dial. 6. pag. 191. Patinum pag. 38. & Oiselim Tab. 26. vulgatus, tritus & obvius est.

INCERTA.

P. QVINTIL. VAR. II. VIR. *Publio Quintilio Varo Duumviro. Caput Agrippæ sine corona.*

AVG. PONT. MAX. C. L. *Augustus Pontifex Maximus. Caius, Lucius. Triumcapita, Augustus inter Caium & Lucium.*

Perrarus est hic nummus, qui Imperatorem & Imperii successores designatos exhibet, ex una scilicet parte M. Agrippam Augusti generum, de quo ita Dio lib. 54. p. 529. Ο ὁ Ἀγρίππας ἐς τὴν αὐτοκρατίαν ἔπειτα ὑπὸ αὐτῷ παρῆλθεν. *Ceterum Agrippam ad imperium quodammodo Augustus provexit, Tribuniciam potestate ei in quinquennium communicatâ anno U. C. 736. deinde iterum anno 741. in aliud quinquennium prorogatâ. Ex altera verò Caium & Lucium Cæsares ab Augusto adoptatos: Agrippa enim summâ in Imperatorem benevolentiam ei filios adoptandos quidem permisit, sed ut successionem Imperii jam sibi de-*

signatam & filiis hoc modo certiolem redderet ; nam priorem Tribuniciam potestatem anno 736. ipsi concessam diximus, adoptio autem filiorum anno sequenti 737. ab Augusto facta est. Colonia anonyma iis Principibus devota, Imperatoris familiam in hoc nummo exhibere voluit : quod etiam ab Alabandensibus Cariæ factum in perraro Christinæ Reginæ Cimelii nummo observavimus, quem P. Norisius Cenot. Pis. pag. 93. vulgavit. Solus Duumvir Publius Quintilius Varus honoris causâ perhibetur ; sed ille non videtur fuisse, qui Syriæ præfuit : nam mortuus erat Agrippa, quando hic provinciam administravit ; adde quod Syriæ Coloniarum Duumvirorum nomina in nummis apponere non erant solitæ.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Thesauro Regio à Cl. Morellio in Specim. tab. 17. vulgatus, ipse unicus, eximia elegantia, raritatis & præstantia est.

M. AGRIPPÆ. L. F.

PATRONO. RVFRANI. COLONI.

Ex Holstenio Ann. in Ital. Ant.

CAIUS CÆSAR.

CAI CÆSARIS nummi singularis & eximia præstantia sunt; ex aversa Augusti parte, aut cum Lucii fratris effigie, facilius parantur.

JULIA TRADUCTA.

C. CAESAR. Caput Caii juvenile sine laurea.
IVL. TRA. Julia Traducta. Uvæ racemus.

Caius M. Agrippæ & Juliæ Augusti filius ab Avo Augusto cum Lucio fratre in Juliam familiam adoptatus, Cæsaris cognomen tulit, imò & Caii prænomen. Marcum autem antè vocatum fuisse suspicatur P. Norisius Cenot. Pis. Cùm igitur populi eum tanquam Imperii successorem suspicerent, nihil mirum si Traductani Hispaniæ Bæticæ (de quibus abunde in Augusto) nummos ei dedicarint. Botrus in aversa parte ad vini abundantiam in regione exprimentam signatur. Traductanos in Turdulis locat Ptolemæus lib. 2. cap. 4. quos Strabo vino abundare narrat lib. 4. pag. 144. Εξάγειται δ' ἐκ τῆς Τουρδιτανίας οἶνος πρὸς τὴν οἶνον πολὺς. Exportatur è Turditania multum frumenti ac vini. Iidem sunt apud hunc Geographum Turditani & Turduli.

Hic nummus ad mediam ferè magnitudinem extensus, à P. Norisio Cenot. Pis. pag. 92. vulgatus, eximia singularitatis & præstantiæ est.

C. CAESARI.
AVGVSTI. F.
COS.
VIAS. OMNES.
ARIMIN. STERN.
Arimini in platea exscripsi.

C. CAESARI. AVGVSTI. F.
PONTIFICI. COS.
DESIGNATO.
PRINCIPI. IVVENTVTIS.
Gruter. 234. 4.

LUCIUS CÆSAR.

LUCII CÆSARIS nummi, etsi facilius plures quàm Caii fratris occurrant, eximia tamen raritatis & singularis præstantia sunt.

LÆLIA.

L. CAES. *Lucius Cæsar.* Caput Lucii Cæsaris sine laurea.

LÆLIA. *Spica.*

Apud Mediobarbum pag. 58. pro C. AELIA, lege LÆLIA.

Inter Hispaniæ populos, qui nummos in Caii & Lucii Cæsarum honorem cuserunt, Turditani in Bœtica eminent, ex quibus urbs Traducta, aliquos quidem, Lælia verò rarissimos suppeditat. Læliam urbem Ptolemæus inter Corticatam & Italicam in Turditanis locat lib. 2. cap. 4. *Cortica, Lælia, Italica.* Hæc urbs Italicæ proxima, à Scipione in Lælii socii gratiam videtur condita. Duorum Læliorum utriusque Scipionis sociorum & adiutorum meminit Paterculus lib. 2. *Rarè eminentes viri non sine magnis adiutoribus ad gubernandam fortunam suam usi sunt; duo Scipiones duobus Læliis, quos per omnia æquaverunt sibi, ut D. Augustus M. Agrippâ.* Lælia urbs nec Colonia nec Municipium inscribitur; Latinâ tantùm epigraphæ, ut Traducta, gaudet: Latii jure cum aliis in hoc tractu urbibus videtur donata. Spica triticea, frumenti copiam in hac regione denotat. Alterum possidemus numisma, in cujus anteriore parte eques sine epigraphæ, in posteriore habetur LÆLIA inter duas spicas. Simile Rodericus Carus lib. 3. de Antiq. Hispal. vulgavit.

Hic nummus minimæ formæ Regii Lepidi, in Museo P. Cattanei Minoris Observantiæ Definitoris Generalis, eximia raritatis & præstantia singularis est.

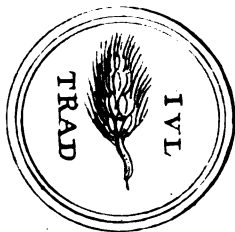
T R A D U C T A.

L. CAES. *Lucius Caesar.* Caput Lucii nudum.
IVL. TRAD. *Julia Traducta.* Uvæ racemus.

Traductani Bœticæ aliquod beneficium aut immunitatem, Caio & Lucio conciliantibus, ab Augusto impetrasse videntur; nam præ cæteris urbibus in eorum honorem nummos percusserunt. Eorum rarissimi sunt, qui solo Lucii capite insignuntur, quos forsan signarunt, cum illum ad Hispanienses exercitus & Veteranorum colonias ab Augusto missum intellexissent, ut illis observantiæ monumentis se Lucii Cæsaris beneficiorum memores demonstrarent; sed infelix ille Princeps Massiliæ interiit, ut ait Tacitus Annal. lib. 1. *L. Cæsarem euntem ad Hispanienses exercitus, Caium remeantem ex Armenia, & vulnere invalidum, mors fato propera, vel novercæ Liviæ dolus abstulit.* Uvæ racemus, ut in Caii fratris nummo, ad ubertatem vini in hac regione indicandam à Traductanis insculptus est.

Hic nummus mediam ferè magnitudinem occupans, eximia raritatis & elegantia est.

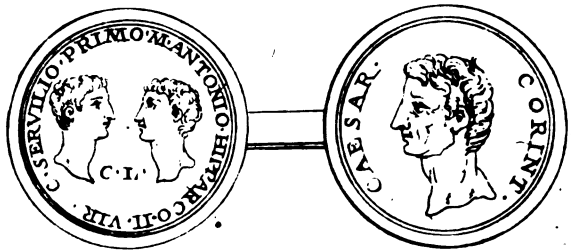
L. CAES. *Lucius Caesar.* Caput Lucii sine corona.
IVL. TRAD. *Julia Traducta.* Spica triticea.

Botrus in superiori nummo vini abundantiam denotat: spica verò in hoc, frumenti copiam. Traductani his typis solum suum rebus ad vitæ usum pertinentibus felicissimum declarant, si Strabonem audias lib. 3. pag. 146. *Τορδιτανία καὶ ἡ περὶ αὐτὴν ὁρμήνη ἀξίον καὶ ἀλείπει, καὶ ἡ ἀγροτικὴ οἷς ἐπαρκεῖν βουλομένοις.* Turditania, eique contigua regio, ita utraque re abundat, ut nulla satis digna laudatio præstantiæ earum institui possit.

Hic nummus mediocris ferè moduli, à P. Norisio pag. 92. vulgatus, eximia raritatis est & elegantia.

CAII ET LUCII CÆSARUM NUMMI.

CORINTHUS.

C. L. C. SERVILIO PRIMO. M. ANTONIO HIPPARCHO. H. VIR. *Caius Lucius. Caio Servilio Primo, Marco Antonio Hipparcho Duumviris. Capita adversa Cæii & Lucii Cæsarum.*

CAESAR. CORINT. *Cæsar. Corinthi. Caput Augusti laureatum.*

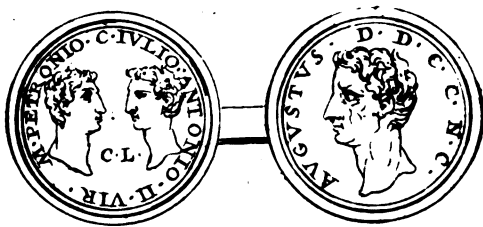
Ad Augustum pertinere videtur hic nummus; sed cum Cæii & Lucii capita exhibeat, illum in eorum serie locavimus. De Corintho jam plura. Urbs olim Græcorum fuit celebris, de qua Horatius Carm. i.

Graiorum fines decorat celebrata Corinthus.

Hæc à Romanis capta, & à Mummio anno U. C. 608. ante CHrist. 144. postquam annos circiter 945. sterisset, diruta, à Julio Cæsare postea restaurata & Colonia facta est anno U. C. 710. ante CHrist. 42. quam ob causam M. Antonius Hipparchus Duumvir, cujus jam nummos in Julio vidimus, ex una parte fundatorem Colonix, & ex altera Augusti, cui nummos dedicabat, effigiem signavit, alterum hunc nummum eidem Augusto gratulans cum Cæii & Lucii filiorum capitibus in adversa parte percussit. In priori numismate Duumvir ipse cum Nonio Basso perhibetur, in hoc collegam Servilium Primum exhibet: an alter alteri in ipso Hipparchi magistratu suffectus sit; an verò hic Hipparchus prioris Antonii liberti filius fuerit? *Servilia* gens à Servio dicta, in patricias & plebeias divisa est. *Primus*, cognomen à filiorum ordine.

Hic nummus secunde ferè magnitudinis inter præstantiores collocandus.

NORBA.

C. L. *Caius Lucius in ærea.* M. PETRONIO. C. IVLIO ANTONIO H. VIR. *Marco Petronio, Caio Julio Antonio Duumviris circa ambitum. Capita Cæii & Lucii adversa.*

AVGVSTVS C. C. N. C. DD. *Augustus. Colonia Concordia Norbensis Casariana,*

decreto Decurionum. Caput Augusti sine laurea.

Non autem *Decuriones Colonia Concordia Norbensis Cæsariana*, ut tradit Pater Harduinus pag. 362.

Litteras Coloniarum initiales interpretari perdifficile est; neque enim ad id solâ eruditione opus est, sed & nummorum usus apprimè necessarius: & nihilominus tamen tot ferè sunt ænigmata, quot litteræ. Hæ voces, C. C. N. C. *Colonia Concordia Norbensis Cæsariana*, communi Antiquariorum consensu explicantur. *Norba*, urbs est Lusitaniæ ad Tagum fluvium, quam Plinius lib. 4. c. 22. inter Colonias hujus provinciæ collocat, & Cæsarianam cognominatam refert. *Colonia*, inquit, *Augusta Emerita, Metallinensis, Pacensis, Norbensis, Cæsariana cognomine*. Concordia, ex societate cum altera Colonia eodem tempore deducta, videtur dicta. Norba Augusto gratulans, Caii & Lucii capita ob eorum adoptionem in averfa ejus nummi parte percussit.

Petronia gens, plebeia, ex qua prior Duumvir; alter verò, an Julii Antonii Triumviri filii junioris libertus fuisse videtur, ob duo illa familiarum nomina in illo solo consulari viro conjuncta.

Hic nummus minimi moduli inter elegantiores constituendus.

TARRACO.

C. V. T. C. L. CAES. AVG. F. *Colonia Victrix Tarraco. Caius Lucius Cæsares Augusti filii. Capita Caii & Lucii adverfa.*

IMP. CAES. AVG. PONT. MAX. TR. POT. Caput Augusti laureatum.

Nummus ille in Augusti serie jam prodiit; sed cùm rarissima Caii & Lucii capita exhibeat, hîc iterum collocari meretur. *Tarraco*, urbs citerioris Hispaniæ celebris, de qua Silius lib. 3.

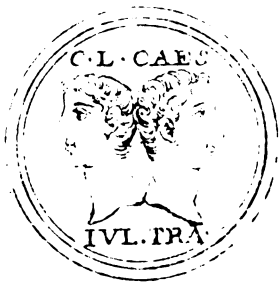
Urbs latè Hispanos ditavit Tarraco fines.

In quibusdam nummis *Togata*, in hoc *Victrix* tantum dicitur. Ejusmodi cognomine insignitur & urbs *Osca*, utraque ab eventu quodam, ut Legiones quasdam *Victrices* ita vocatas passim apud historiæ scriptores legimus. *Tarraconenses* Augusti studiosissimi, in observantiæ monumentum nummos ipsi cum filiorum capitibus exhibuerunt. Apud eos Augustum bis Consulatum accepisse tradit Suetonius cap. 26. *Octavum & nonum Tarracone iniit*, priorem cum T. Statilio Tauro anno U. C. 728. ante CHr. 24. alterum anno sequenti cum M. Junio Silano.

Hic nummus mediocris forma, à Patino pag. 61. vulgatus, inter rariores numerandus.

TRADUCTA.

TRADUCTA.

C. L. IVL. TRA. *Caius Lucius, Julia Traducta.* Capita Caii & Lucii cervicibus oppositis.

PERM. CAES. AVG. *Permissu Caesaris Augusti.* Caput Augusti nudum.

Traductanorum nummos cum Augusti capite, cum Caii Cæsaris imaginē, & cum Lucii Cæsaris vultu seorsim vidimus; hic verò solus eorum omnium effigies exhibet, in anteriori quidem parte ut nobiliori patrem, in posteriori autem filios. Observandum porro est, circa eorum facies illorum nomina semper esse inscripta, & circa Augustum semper epigraphen PERM. CAES. AVG. gratitudinis causâ ob jus cudendæ monetæ ab eo sibi concessum, insculptam. Nomen Augusti cum urbium monetæ signandæ permissu appositum, sententiam nostram de hac facultate, post provinciarum cum Populo divisionem, oppidis quibusdam ab Augusto concessâ confirmat, præsertim ex Dione, qui lib. 33. pag. 507. eodem anno U. C. 727. illum provincias Imperii divisisse, & Augusti nomen accepisse narrat. Ο δ' αὖ Καίσαρ πολλὰ καὶ μὲν παύσατο, καὶ τὰ αὖτε τῶν ἐθνῶν ἀνομίας διελύκει, ἔλαβε. Αὐγούστου ὡς καὶ πλείονα καὶ αἰδοῦσι αὐτὸν ἐπικλήθη. *Cæsari, cum orationem de ejurando regno, ac de provinciis habuisset, multi erant honores delati. Augustus quasi hominis natura amplior ipse, cognominatus est.* De Traducta urbe abunde dictum.

Hic nummus majoris moduli, à P. Norisio pag. 92. vulgatus, & ex museo nostro, eximia raritatis est.

L. CAESARI. AVGVSTI. F. DIVI. IVI. N.

PRINCIPI. IVVENTVTIS AVGVRI.

COS. DESIGNATO.

MVNICIPIVM ALBENSE VRGAVONENSE

D. D.

Gruter. pag. 234. 6.

M

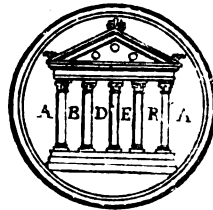
TIBERIUS.

TIBERIUS paucas deduxit Colonias : nam, ut tradit Suetonius in ejus vita cap. 48. *missiones Veteranorum rarissimas fecit*; imò Veterani querebantur apud Tacitum Annal. lib. i. *ne dimissis quidem finem esse militia* : & paulò post, *trienae aut quadragena stipendia se- nes tolerare*. Frontinus lib. de Colon. Anagninam ex Municipio & Calagnam per Drusum filium Colonias deduxisse narrat : *Anagnia muro ducta, Colonia Drusi Caesaris : populus deduxit*. Paulò post : *Calagna muro ducta, Colonia jussu Drusi Caesaris populus deduxit : ager ejus Veteranis est assignatus*. Colonia Graniscos ab Augusto deduci jussa est; nam ager ejus in absoluto tenebatur : postea Tiberius jugerationis modum servandi causâ, lapidibus emensis Populo Rom. loca assignavit. In veteri lapide legitur in Rhetia, COLONIA AVGVSTA TIBERII.

TIBERII nummi primæ magnitudinis rarissimi sunt, media verò & minima forma, obvii & vulgares.

ABDERA

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
ABDERA. Templum quinque columnis ornatum.

Abdera, Hispaniæ Bæticæ urbs in ora littorali, à Pœnis condita est, teste Strabone lib. 3. pag. 156. Μετὰ τὸν Αὐδὴν Φοινίκων κτισμα, καὶ αὐτῇ. *Post hanc, Abdera, Pœnorum opus, hæc quoque.* Illa inter viginti novem oppida in hac provincia Latio antiquitus donata recensetur à Plinio lib. 3. cap. 1. *Sextum Firmum cognomine Julium, Selambina, Abdera, Murgis Bæticæ finis.* Ideo Latinâ in nummis epigraphæ gaudet, licet Colonia nec Municipii titulo ornata sit. Tempia post Augusti apotheosim in plurimis provinciis & urbibus in ejus honorem condita sunt, & præsertim in Hispania, ut innuit Tacitus Ann. l. 1. *Templum ut in Colonia Tarraconensi strueretur Augusto, petentibus Hispanis permissum datum est, in omnes provincias exemplum.* Urbes verò templa à se exstructa in nummis Augusto consecrato dicatis posuerunt: aliæ verò illa in averfa nummi Tiberio percussæ parte signarunt.

Hic nummus secundi moduli inter elegantiores numerandus.

ACCIS.

TI. CAESAR. DIVI. AVGVS. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. I. G. ACCI. L. III. *Colonia Julia Gemella Accitana, Legio Tertia.* Duæ aquilæ legionariæ inter duo signa militaria.

Duæ aquilæ legionariæ Veteranos ex duabus Legionibus in coloniam deductos ex aliorum nummorum fide arguunt, & præsertim *Accim* Hispaniæ Tarraconensis, unde in Augusto *Gemellæ* nomen accepisse diximus: sed cum tunc de Augusti nummis, in quibus LEG. VI. *Legio Sexta*, nobis erat sermo, ex Legionum VI. Victricis, & VI. Ferratæ Veteranis ob geminum Sextæ Legionis nomen *Accitanos Gemellenses* appellatos fuisse arbitrabamur; sed Legio III. in hoc Tiberii, ut & in altero Caligulæ nummo, inscripta, illos ex Tertiæ & Sextæ Legionum Emeritis *Gemellensium* appellationem esse sortitos, nos edocet. Duplex erat Legio Tertia, una cognomine *Gallica*, altera verò *Augusta*: illa in Hispania ab Augusto constituta, ex qua forsan emeriti milites *Accim* transmissi coloni; hæc in Africa ab eodem collocata. Cur verò in Augusti nummis LEG. VI. & in Tiberio LEG. III. signatur? si conjecturæ locus, qui magistratus munere sub Augusto fungebantur, ex Legionis Sextæ Veteranis originem; qui autem sub Tiberio & Caligula nummos euserunt, ex Legionis Tertiæ militibus trahebant.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter præstantiores collocandus.

COL. ACCI. *Colonia Accitana*. Aquila legionaria & vexillum inter duo signa militaria.

Accitanos inter alia numina præcipuè Martem coluisse narrat Macrobius Saturn. lib. i. cap. i. *Accitani etiam, gens Hispanica, simulacrum Martis radiis ornatum maxima religione celebrant, Neton vocantes*. Coloni ex veteranis militibus facti, armis assueti, Martem Deum belli præsidem venerati sunt. In superiori nummo Accitani duas aquilas legionarias inter duo signa militaria ob Veteranos ex duabus Legionibus in coloniam deductos diximus, unde urbi *Gemella* cognomen; in hoc verò aquila legionaria, vexillum & signa militaria tanquam universa totius Legionis signa exhibentur. Ante C. Marium signa Legionum erant, si Plinio fides, aquilæ, lupi, minotauri, equi & apri, quorum simulacra longis hastis portata singulos ordines anteibant; sed ille secundo Consulatu suo his in totum abdicatis, aquilam Legionibus propriè dicavit, cum (ut tradit Sextus Pompeius) sex millium & ducentorum hominum conscripsisset Legionem, quæ antea quatuor millium fuisset. Quo tempore nova Legionum divisio videtur Onuphrio facta, quam refert Vegetius: *Legio in decem cohortes divisa est, cohors autem in quinquaginta manipulos, & manipulus rursus in viginti quinque milites*. Aquila, legionis insigne est; signa verò militaria, cohortium; vexillum denique, manipulorum: sed vexillum quibusdam proprium equitum perhibetur, ut Legionem equitatu etiam constare, per id innotesceret.

Hic nummus secundi moduli rarus est & elegans.

COL. IVL. GEM. ACCI. *Colonia Julia Gemella Accitana*, in laurea.

Accis juxta radices montium ad Therebem fluvium sita, jus Italicum habuit, teste Plinio lib. 3. cap. 3. Ex Colonia Accitana Gemellenses, & Libisofona cognomine Foro-augustana, quibus duabus jus Italiae datum. Julia à Julio Cæsare Coloniae fundatore nominata est, Gemina verò post deductos in eam ab Augusto Legionis Tertiæ & Sextæ Veteranos, à quo Italiae jus adeptam verisimile est. Accitani Tiberio adulantes, lauream ob Germanici victorias offe-

T I B E R I U S.

93

runt; nullum autem per se bellum gessit, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 37. *Hostiles motus nullâ postea expeditione susceptâ, per legatos compefcuit; neque per eos quidem, nisi cunctanter & necessario.*

Hic nummus primæ magnitudinis, integerrimus in museo P. Cattanei, eximia raritatis est ob Tiberii caput.

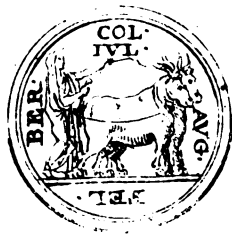

C. I. G. A. GERMAN. ET DRVSVS CAES. *Colonia Julia Gemella Accitana. Germanicus & Drusus Caesares. Capita Germanici & Drusi aduersa.*

In hoc Tiberii nummo Germanicus & Drusus ut Imperii successores exhibentur; nam Germanicus, etsi tantum ex fratre nepos, Tiberio adoptandus ab Augusto datus fuerat, ut narrat Dio lib. 55. pag. 556. & 557. *Τον δὲ καὶ Τιβέριον ἐποίησαν, καὶ ὅτι τοῖς Κελτοῖς ἐπιμύθε, πλεονεξία αὐτῶν τὴν ἀρχὴν ἐς δίκην εἶναι δοῦναι, καὶ ἄλλοι δὲ αὐτὸν ἐκείνους ἀποπιδύσας πρὸς ἐκφορῆσιν, καὶ φοβηθεὶς καὶ γενομένη, τὴν Γερμανίαν οἱ τὸν ἀδελφιδεῶν, καὶ τοῖς αὐτῶν υἱὸν ἔχοντι ἐπέποιονσι Tiberium adoptavit, ac Tribuniciam potestate ad annos decem datâ, in Germaniam ablegavit: veritus tamen ne is aliquando animo elatus, novas ad res consurgeret, Germanicum Drusi fratris filium ei adoptandum dedit, quanquam ipsi Tiberio natus fuerat filius. Sed uterque veneno sublatus periit, Germanicus anno quarto post Augusti mortem; Drusus verò quatuor ferè annos Germanico superfuit.*

Hic nummus ad majoris moduli pene formam, eximia raritatis est & elegantia.

B E R Y T U S.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVGVST. *Caput Tiberii laureatum.*

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus aut Berytensis. Colonus agens boves.*

Berytus, de qua in Julio & Augusto dictum, urbs fuit antiquissima Phœnicia littoralis, quam à Saturno conditam narrat Stephanus de Urbibus: *Βηρυτὸς πόλις Φοινίκης, κτίσμα Χρόνου. Berytus urbs Phœnicia, Saturni opus. Illius antiquitas colligitur ex Sanchoniathone omnium Historicorum, dempto Moyse,*

M iiij

vetustissimo, qui libros suos Phœnicâ linguâ conscriptos, Abelbalo Berytiorum Regi dedicavit, teste Eusebio lib. 10. de Præpar. Evang. Sanchoniathon vixisse videtur ex Porphyrio *Ἐξ ἀπορίας* lib. 2. cujus sententiam sequutus est Suidas. *Σανχωνιάθων Τύριος φιλόσοφος ὃς γέγονε καὶ Τρωϊκῇ.* Sanchoniathon Tyrius Philosophus vixit circa Trojana tempora. Berytenses Tiberio ad Imperium evecto gratulantes nummum cuserunt, & colonum deductæ Coloniae symbolum, ad originem & denotandas Coloniae immunitates sibi à Julio Cæsare & Augusto concessas signarunt.

Hic nummus secundæ magnitudinis ob Tiberii caput rarus est.

BILBILIS.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Augusti laureatum.

M. AVGVSTA. BILBILIS. C. POMP. CAPE. C. VALE. TRANQ. *Municipium Augusta Bilbilis. Caio Pomponio Capella, Caio Valerio Tranquillo, circa coronam querceam, in qua II. VIR. Duumviris.*

Bilbilis, Municipium Hispaniæ Tarraconensis ad Salonem fluvium, de quo in Augusto. Martialis illius insignis Poëtæ patria fuit, ut ipse innuit lib. 10. Epigramm. 103.

Municipes Augusta mihi, quos Bilbilis acri

Monte creat, rapidis quem Salo cingit aquis.

Bilbilitani Tiberio blandientes, coronam querceam ob cives tum in bello contra Germanos per Germanicum, tum in Pannonia per filium Drusum servatos dedicarunt. De Pomponia & Valeria gente dictum est. Capella cognomen Antistiis vulgare; an verò à capra diminutivum, & sic dictum, ut & alia à majore & minore pecore cognomina? Flavius dictus est Caper, Anicius verò Capra, & Cæcilius Metellus, Caprarius ob ingenii tarditatem, ut putat Glandorpius pag. 170. Tranquillus, à quietis moribus.

Hic nummus mediæ formæ rarus est.

M. AVGVSTA. BILBILIS. TI. CAESARE. III. circa lauream, in qua COS.

Bilbilitani, omiſſis in nummo Duumvirorum nominibus, Tiberii Conſulatum honoris aut adulationis cauſâ inſcripſerunt. Tertium hunc Conſulatum Tiberium anno U. C. 770. poſt CHriſt. 17. cum Germanico iterum geſſiſſe Tacitus & Dio tradunt; quod confirmat Inſcriptio apud Gruterum, altera verò apud Pighium, Tiberium ante 13. Kal. Maii Conſulatum abdiçaſſe, eique ſucceſſum Seium Tiberonem docet: utramque hîc appoſuimus.

TI. CAESARE. TERT. GERMA
NICO. CAESARE. ITER. COS.
CN. ACCEIO. CN. F. ARVNTIO.
LVTATIO.
T. PETILIO. P. F.
QVIR. II. VIR.

Grut. 187. 14.

CERERI. AVGVST.
MATRI. AGR.
L. BENNIVS PRIMVS.
MAG. PAGI.
BENNIA. PRIMIGENIA.
MAGISTRA. FECER.
GERMANICO. CAESARE. II.
L. SEIO. TVBERONE. COSS.
DIES. SACRIFICI XIII. K. MAI.
Pigh. tom. 3. l. 18.

Intetdum notandum, optabilius longè fuiſſe ſubrogari Tiberio in Conſulatu, quàm illum cum eo gerere: Dio enim lib. 57. pag. 616. omnes qui cum Tiberio Conſulatum inierunt, obiſſe narrat. Οὐ γὰρ ἔστιν ὅς τις ἄνθρωπος ἀντὶ τοῦ τῷ Τιβερίῳ συνουσίᾳ οὐ βίαιος ἀπέθανεν. Neque enim ullus in ejus Conſulatu collega, niſi violenta morte obierat.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, pro rariffimo habendus.

M. AVGVSTA BILBILIS. TI. CAESARE V. L. AELIO SEIANO. *Municipium Augusta Bilbilis. Tiberio Cesare quintum, Lucio Aelio Sejano circa lauream, in qua cos. Consulibus.*

Conſulatus Tiberii in nummis pro Duumvirorum nominibus ſignaffe videntur Bilbitani: in ſuperiori quidem, Tiberii tantum nomen honoris cauſâ, omiſſo etiam Germanici collegæ nomine, poſuerunt; ſed in hoc Aelium Sejanum cum Tiberio inſcripſerunt, Romanos imitati, qui in omnibus locis ſtatuas iis conjunctim poſuerunt: nam ut ait Dio lib. 58. p. 623. Καὶ ὑπατὶν τε αὐτὸν ἀπέδειξε, καὶ χριωνόν τῃ φροντίδων ἀνόμαζε. Σηϊδρός τε ὁ ἐμὸς πολὺς ἐπιδραμεύων ἔλεγε, καὶ τὸν, ὃν ἡρώων πρὸς τε πλὴν βούλων, καὶ πρὸς τὸ δῆμον ἐδίδαυ. Statim Conſulem illum designavit, curarumque ſuarum participem nominavit, Sejanumque ſuum vocans, ſæpe id repetiit, idem etiam hoc ad Senatum Populumque Romanum ſcribens. Et apud Tacitum Annal. lib. 4. Aram clementiæ, aram amicitiae, effigiesque circum Caſaris ac Sejanî cenſuere. Sed ut Germanico malum omen cum Tiberio

Consulatum gessisse, ita Sejano fuit; ille enim insigne rerum humanarum imbecillitatis exemplum Tiberii jussu occisus est.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 69. vulgatus, inter variores computatur.

CAESARAUGUSTA.

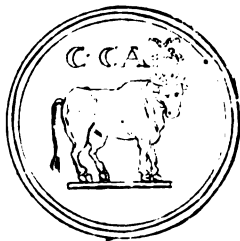

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. C. A. Colonia *Cæsarea Augusta*. Julia velata sedens, dextrâ pateram, lævâ hastam.

Cùm C. & A. & pariter CAESAR. AVGVST. puncto dividantur, duobus verbis CAESAREA AVGVSTA scribi indicatur; sed usus invaluit, ut cùm de ea sermo esset, Cæsaraugusta pronunciaretur, ut apud Historicos legere est. Cæsaraugustani Hispaniæ Tarraconensis, de quibus dictum est in Augusto, Juliae seu Liviae statuam posuisse videntur, cujus iconem in Tiberii nummis signarunt, nihil gratius filio offerre sibi persuadentes, quàm matris imaginem, cui debebat Imperium, ut refert Dio lib. 57. pag. 603. Η Λιβία ἄκοντος τοῦ Αὐγούστου πλεὺν ὀφελὺς αὐτοῦ ὡς πεποιμένη ἐλέγητο. *Julia invito Augusto ipsi Imperium parasse ferebatur.* Julia velata sedet tanquam Dea, dextrâ pateram ad sacrificia, lævâ autem hastam puram, divinitatis symbolum gerit.

Hic nummus secunda magnitudinis pro vulgari habetur.

C. C. A. Colonia *Cæsarea Augusta*. Bos infulatus seu vittatus.

Bos in hoc nummo infulâ seu fasciis ornatus, non fertilitatem soli indicat, ut ait Eq. Patinus, nec Coloniae symbolum est, sed ad sacrificia spectat, quem Cæsaraugustani in nummis, ut se Jovi pro Tiberio immolasse demonstrarent, signarunt. Sacrificii autem causa, non Imperatoris morbus, sed vota potius fuere, quæ vel suscepta sunt ob Tiberii ad principatum adventum, vel ob Decennalia pro eo celebranda, de quibus Tacitus Ann. 4. Corn. Cethego, Visellio Coss. Pontifices, eorumque exemplo ceteri Sacerdotes, cùm pro incolumitate Principis vota susciperent, Neronem quoque & Drusum iisdem commendavere. Nec ob Tiberii salutis detrimentum sacrificia fuerunt perpetrata; non enim ægrotavit, ex

Suetonio

Suetonio cap. 68. *Valitudine prosperrima usus est, tempore quidem principatus pene toto probe illæsa; quamvis à trigesimo ætatis anno arbitrato eam suo rexit, sine adjumento consiliove Medicorum.* Infula ex lineis filamentis contexta, bovi ad pompam imposita, antequam ille mactaretur, ei auferebatur.

Hic nummus mediæ formæ, pag. 67. vulgatus, frequens & obvius est.

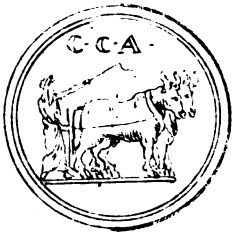
C. C. A. T. CAECILIO LEPIDO. C. AVFIDIO GEMELLO. II. VIR. Colonia Cæsarea Augusta. Tito Cæcilio Lepido, Caio Aufidio Gemello Duumv. Bos infulatus.

Bos iterum prodit simili infula ad sacrificii pompam insignis. V. g. Georg. 3.

Lanea dum niveâ circumdatur infula vittâ.

Sacrificium verò sub Cæcilii & Aufidii Duumviratu perpetratum indicat nummus; sed nulla in eo temporis, quo cusus extitit, nota. *Cæcilia* gens, plebeia. *Titus* prænomen, à quodam Sabino nomine Tito dictum tradit Valerius Max. Cognomen *Lepidi* ab orationis lepore inventum est. *Aufidia* gens, consularis. *Caius* seu *Gaius* prænomen, à gaudio patrum dictum narrant. Cognomen *Gemelli* ab ortu, quòd uno partu genitus sit.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter raros numeratur.

C. C. A. Colonia Cæsarea Augusta. Colonus agit boves.

In Cæsaraugustæ nummis modò colonus ad indicandam Colonix originem, modò signa militaria percutiuntur: ille ex plebe traductos cives, hæc Veteranos ad Colonix supplementum indicat. Onuphr. Panvinus Colonias ante Marii tempora ex plebe tantùm deduci, & sub secundo ejus Consulatu militares incespisse tradit; cui adversari videtur Paterculus lib. 2. qui ante Hannibalis in Italiam adventum milites in colonias deduci notat. Deinde neque dum Hannibal in Italia moratur, neque proximis post excessum ejus annis, vacavit Romanis colonias condere, cum esset in bello conquirendus potius miles, quàm dimittendus. Cum autem Cæsaraugusta utrumque coloni & signorum militarium typum in diversis nummis exhibet, illam tum ex civibus Romanis, tum ex veteranis militibus ab Augusto, à quo ei Cæsaraugustæ nomen, deductam existimamus.

Hic nummus secundi moduli frequens & obvius est.

N

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. II. VIR. *Colonia Casarea Augusta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus Duumviri. Colonus agens boves.*

Familias Duumvirorum M. Catonis & L. Vettiaci ex eorum cognominibus indicare difficile est, præsertim cum Vettiaci nulla sit mentio. *Cato* Porciis familiare cognomen est, & dicitur vir multarum rerum peritus, ex Varrone. *Cata* Sabini dicunt acuta, unde *Cato* non ut sapiens, ut aiunt, sed acutus. Porro cum hi Duumviri modò colonum, modò signa militaria in nummis exhibeant, unum ex illis originem à civibus Romanis Cæsaraugustam deductis, alterum ex Veteranis in eam transmissis traxisse suspicamur.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino p. 67. sine colono, forsan temporis injuriâ detricto, vulgatus, frequens est.

TI. CAESAR. AVGVSTVS. Caput Tiberii laurearum.

C. C. A. *Colonia Casarea Augusta*, in area. C. CARRI. AQVILL. L. IVN. VETE. II. VIR. *Caio Carrilio Aquilino, Lucio Junio Vetere Duumv. circa ambitum.*

Prodeunt alii Cæsaraugustæ Duumviri, sed nullo percusso typo, urbis nomine in area nummi signato, ut in altero Agrippinæ Sen. apud Tristan. tom. I. pag. 156. Prior Duumvir à nobis C. Carrilius, & non C. Carrinas, ut aliis placet, vocatus est. Caius quidem Carrinas Carbonis Prætor, à Sulla occisus, memoratur apud Appian. lib. 5. ubi etiam C. Carrinas ejus filius, Prætor Hispaniæ sub J. Cæsare, à Sex. Pompeio victus: sed Carrinas cognomen est, in hoc verò nummo debet esse gentis nomen; adde quod in *as* terminetur, cum omnia Romanorum nomina ex Sigonio de Nomin. Rom. in *ius* desinant: ad Carriliam gentem igitur. h. Onuphrio de antiq. Nom. laudatam revocavimus Duumviri familiam, præsertim cum illi adjectum sit cognomen *aquilini*.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores numerandus.

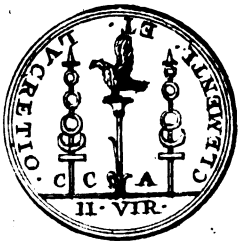

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. G. A. SEX. AEBVTIVS. L. LVCRETIVS. II. VIR. *Colonia Caesarea Augusta, Sextus Aebutius, Lucius Lucretius Duumviri.* Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Eq. Patinus pag. 67. nummum hunc epigraphe penitus corrosâ vulgavit, signis militaribus ad bellicas Tiberii virtutes revocatis. *Signa verò, inquit, militaria fortitudinem bellicam, quâ se militiamque Romanam adversus hostes tueri predicabat, indicant.* Sed illa ad Veteranorum Cæsaraugustam in coloniam deductorum originem spectant, quorum typum Aebutius & Lucretius Duumviri, ut se ab illis oriundos indicarent, cæleri curaverunt. *Aebutia* gens, Consularis, cui *Sextus* prænomen à numero dictum. *Sextus Aebutius* accusavit A. Cæcinam defendente Cicerone, vir nefarius & impudens. *Lucretia* gens, in patricias & plebeias divisa est.

Hic nummus potius ad minimum quàm ad secundum modulum pertinens, à Cl. Morellio Specim. tab. 17. vulgatus, pro raro habendus.

C. G. A. CLEMENTE ET LVCRETIO II. VIR. *Colonia Caesarea Augusta, Clemente & Lucretio Duumviris.* Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Alter ecce signorum militarium in Cæsaraugustæ nummo typus; an sub iisdem Duumviris, ut superior, percussus? *Clemens* enim Sex. Aebutii cognomen esse potest, & *Lucretius* idem Duumvir; sæpe enim iidem Duumviri sub diversa nominum forma perhibentur: an verò *Clemens* alterius sit Duumviri cognomen, & *Lucretius* idem Duumvir? an duo alii penitus Duumviri, quorum posterior ejusdem gentis *Lucretiæ*, & ille *Clemens* à Veteranis illis Cæsaraugustam colonis traductis originem trahunt?

Hic nummus mediocris formæ pro raro habendus.

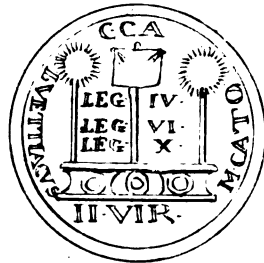
TI. CAESAR. DIVI AVG. F. AVGVSTVS PON. MAX. TR. P. XXXIII. *Figura equestris Tiberii basi prægrandi imposita.*

N ij

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. *Colonia Casarea Augusta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus. Aquila legionaria inter duo signa militaria.*

Hunc nummum vulgavit Seguinus pag. 120. edit. 2. De signis militaribus in postica parte percussis plurima quidem, sed de figura equestri in antica ne verbum protulit. Tribunicia Tiberii potestas XXXIII. in nummo signata, statuam illam equestrem à Cæsaraugustanis ipsi erectam ob Sejanum viam ad dominationem sibi quærentem sublatum, arguit: anno enim U. C. 784. CHR. 31. in quo uterque Consulatum gessit, Tiberius cum Tribuniciam potestatem XXXIII. ageret, missis litteris Sejanum in Senatu accusavit, quo damnato & occiso multa Tiberio à Senatu decreta sunt, ut inquit Dio lib. 58. pag. 629. *Καὶ δεσποτείας τῶν ἀπηνειμαγμένων. Quoniam dominio exonerati essent.* Hinc sacra facta, statuæ & aræ passim à privatis etiam & per Italiam & alias urbes erectæ, ab iis præsertim qui Sejano florenti studuerant, ipsique statuas antea posuerant, ut Tiberii, non Sejani in gratiam, ea fecisse viderentur. Signa militaria ad Veteranos in Colonia supplementum deductos spectant.

Hic nummus primæ magnitudinis eximiæ raritatis est.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS PON. MAX. TR. P. XXXIII. *Figura sedens, dextrâ pateram, sinistrâ hastam.*

C. C. A. M. CATO. L. VETTIACVS. II. VIR. LEG. IV. LEG. VI. LEG. X. *Colonia Casarea Augusta. Marcus Cato, Lucius Vettiacus Duumviri. Legio Quarta, Legio Sexta, Legio Decima. Vexillum inter duo signa militaria.*

Nummus superior statuam equestrem Tiberii, hic verò sub iisdem Duumviris percussus sedentem exhibet. Tribunicia XXXIII. potestas signata, illas Imperatori ab Sejanum interemptum erectas à Cæsaraugustanis nos edocet; Senatus diem quo Sejanus occisus est, festum à Magistratibus & Pontificibus celebrari iussit, teste Dione l. 58. p. 629. *Εορταστέον τε τὸν θάνατον καὶ τὸν ἱερὸν ἀπὸ πάντων (ὃ μὴ πώποτε ἐγένετο) ἀρχαίων. Festus dies ab omnibus Magistratibus & Pontificibus, quod nunquam antè factum, celebraretur.* Cæsaraugustani Tiberio gratulantes, primi inter Hispaniæ populos, ob Sejanum sublatum, statuas ipsi erexerunt; ut Bilbitani Sejano adulantes, ipsius nomen & consulatum cum Tiberio in nummis primi apposuerant. De Catone & Vettiaco Duumviris dictum est, ut & de Legionibus Quarta, Sexta, & Decima, quarum partem ex Veteranis selectam, & Cæsaraugustam pro colonis ab Augusto transmissam, in ejus nummis vidimus.

Hic nummus majoris moduli, olim in cimelio Emin. Card. Maximi, rarissimus & præstantissimus est.

TIBERIUS.
CALAGURIS.

101

TI. CAESAR DIVI F. AVGVSTVS IMP. VIII. Caput Tiberii laureatum.
M. C. I. C. RECTO. C. CELERE. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia, Caio Recto, Caio Celere Duumviris. Bos.*

Calagurim, Hispaniæ Tarraconensis urbem, dictam fuisse *Juliam* ob quodam beneficium à Julio Cæsare acceptum, in Augusto diximus, quod obtinuisse videtur, cum in bello contra Pompeii Legatos Afranium & Petronium illa Julii partibus adhæssisset, ut ipse ait de Bello civ. *Interim Oscenses & Calaguritani, qui erant cum Oscensibus contributi, mittunt ad eum Legatos, seseque imperata facturos pollicentur.* Calaguris Tiberio nummos dedicat cum titulo Imperatoris VIII. quem ille Arminio & Chéruscis à Germanico devictis accepit; sed cum diu octavum Imperatoris titulum, & alium deinceps non habuerit, difficile est quo U. C. anno cusus sit nummus, pronuntiare. *Rectus & Celer* Duumvirorum sunt cognomina, quorum ignorantur familiae. L. Fulvius Rectus, v. i. vir Augustalis, in inscriptione in Hispania reperta apud Gruterum pag. 237. 1. perhibetur. *Celer* verò cognomen plurimis familiis vulgare. Bos, Municipiorum symbolum est.

Hic nummus mediae formae obvius & vulgaris.

IMP. CAESAR TI. AVGVS. DIVI AVGVSTI F. Caput Tiberii laureatum.
M. C. I. L. FVLV. SPARSO. L. SATVRNINO. II. VIR. *Municipium Calaguris Julia, Lucio Fulvio Sparso, Lucio Saturnino Duumviris. Bos.*

Julius Cæsar narrat, Calaguritanos cum Oscensibus fuisse contributos, de Bello civ. lib. 1. *Interim Oscenses & Calaguritani, qui erant cum Oscensibus contributi.* *Fulvia* gens, plebeia, in multas familias divisa est. Fulvius Sparsus apud Senecam Controv. lib. 10. inter illustres Declamatores recensetur. Alter Fulvius Sparsus apud Gruterum pag. 237. 2. laudatur. *Saturninus* verò Duumvir, ad quam pertineat familiam, cum plurimæ eo cognomine usæ sint, revocare incertum est. Bos, Coloniae symbolum.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 71. vulgatus, tritus & obvius est.

N iiij

M. CAL. IVL. *Municipium Calaguris Julia*. Caput Tiberii sine laurea.
L. VAL. FLAVO. T. VAL. MERVLA. AED. *Lucio Valerio Flavio, Tito Valerio Merula Aedilibus*. Caput bovis.

Nummus non Duumvirorum, sed Aedilium nomina exhibet, ideo ipsis ut Duumviris concessa cudendæ monetæ facultas. Iidem sunt in Coloniis quàm Romæ Magistratus. Denarios sub Aedilibus Curulibus Romanis in Plætoria, Plancia, Plautia, & Sulpitia familiis videas apud F. Ursinum. Aedilium etiam officium erat ludos publicos exhibere, &c. teste Cicerone 1. de Legibus ex Leg. XII. Tabul. *Suntoque Aediles curatores urbis, annonæ, ludorumque solennium*, &c. Caput bovis ad ludos Megalenses in Augusti nummis à Calaguritanis in Matris Idææ Pessinunte Romam advectæ honorem, & in memoriam P. Scipionis Nasicæ de se bene meriti, qui eam hospitio exceperat, quotannis celebratos spectare diximus, quorum renovationem hoc in nummo ipsi Tiberio gratulantes exhibuerunt. Uterque Aedilis ex Valeria gente, priori quidem *Flavus* cognomen à capillitio, posteriori *Merula* à studio Merularum impositum.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

M. CAL. I. TI. CAESAR. DIVI. AVG. P. AVG. Caput Tiberii nudum.
C. RECTO. C. CELERE. H. VIRI. *C. Recto, C. Celere Duumviris*. Caput bovis.

Caius Rectus & Caius Celer Duumviri nummum suprâ signarunt cum bove Municipii solito symbolo; in hoc verò caput bovis sacrificiorum insigne, ad memoriam ludorum Megalensium, sicut Aediles, pariter indicandam exhibent. Ludi illi apud Livium lib. 9. Dec. 3. pridie Id. Apriles edebantur; sed observavit Pighius Ann. lib. 2. pag. 216. corruptum esse ipsius locum, & prid. Non. April. substituendum, uti in Festorum tabulis habetur; quibus adstipulatur Ovidius Fast. 4. post 3. April. mensis diem, Berecynthiæ Matris Magnæ festa incipere canit.

*Ter sine perpetuo calum versetur in axe,
Ter jungat Titan, terque resolvat equos.
Protinus inflexo Berecynthia tibia cornu
Flabit, & Idææ festa parentis erunt.*

Hic nummus minimæ formæ inter raros collocandus.

CASCANTUM.

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Augusti laureatum.
MUNICIP. CASCANTVM. Bos.

Cascantum, urbs Hispaniæ Tarraconensis trans Iberum, quam Antoninus Pius in Itiner. à Mediolano ad Leugas VII. geminam inter Cæsaraugustam & Calagorram collocat. *Cæsarea Augusta* M. p. XLVI. *Cascanto* M. p. L. *Calagorra* M. p. XXIX. Cascantes Plinius lib. 3. cap. 3. inter populos Latinorum veterum recenset. *Latinorum veterum Cascantenses, Ergaviceses, Graccuritanos, &c.* Sed nummus Cascanto urbi Municipii titulum tribuit. Bos in hoc nummo non tanquam major hostia pro salute Tiberii insculptus est, ut videtur P. Harduino pag. 118. sed pro Municipii symbolo. Boves autem ad sacrificia spectantes, infulâ seu mitrâ, ut alibi dictum, ornati sunt.

Hic nummus secundæ magnitudinis vulgaris est.

CELSA.

TI. CAESAR. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. V. I. CEL. L. BAGG. FRON. CN. BVCCO. II VIR. *Colonia Victrix Julia Celsa. Lucio Baggio Frontone, Cneo Bucco Duumviris. Bos.*

Celsa, urbs Hispaniæ Tarraconensis ad Iberum fluvium, Colonia à Julio Cæsare deducta est, ut indicat *Julia* nomen. *Victrix* à felici quodam eventu, ut Osca & Tarraco, aut à Julii victoriis dicta. Prior Duumvir L. Baggus renuntiatur, in altero Augusti nummo ejusdem Celsæ Lucius etiam Baggus inscribitur, unde filius hic, aut alter ejusdem familiæ, cujus cognomen Fronto à fronte derivatum. De Baggia gente apud historiæ scriptores nulla mentio. Alterum Duumvirum Cn. Buccum ex Pompeia gente suspicamus, quod L. Pompeius Buccus in nummo Augusti à Celsensibus cuso nominetur.

Hic nummus secundi moduli vulgatus à Patino pag. 71. pro raro habendus.

TI. CAESAR. AVG. F. AVGVSTVS IMP. Caput Augusti nudum.

CLVNIA. C. AEM. METO. L. COR. MATE. L. CAEC. PRAES. C. CAND. IIII. VIR.

Clunia. Caio Æmilio Metæco, Lucio Cornelio Materno, Lucio Cæcilio Præfente, Caio Candido Quartumviris. Bos.

Clunia, urbs Hispaniæ Tarraconensis ad Durium fluvium in Celtiberis ita celebris, ut non modò apud Plinium inter septem provinciæ conventus numeretur lib. 3. cap. 3. *Nunc universa provincia dividitur in conventus septem, Carthaginensem, Tarraconensem, Casiraugustanam, Cluniensem, &c. sed ita populo frequens, ut nummi Quartumviros pro civium multitudine illam habuisse declarent. Æmilia gens, patricia. Metæcus dicitur, qui de una civitate in aliam migravit habitandi animo. Cornelia, in patricias & plebeias distincta. Maternus, à matre cognomen. Cæcilia gens, plebeia. Præfens, cognomen vulgare. C. Candidus, à colore corporis, ex altero Cluniæ nummo ad Cæliam gentem pertinere videtur. Bos Municipiorum insigne.*

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obvius est.

CLVNIA. CN. POMP. M. AVO. T. ANTO. M. IVL. SERAN. IIII. VIR. *Clunia. Cneo Pompeio, Marco Avonio, Tito Antonio, Marco Julio Serano Quartumviris. Bos.*

Cluniæ meminit Dio, quam Metellum oppugnantem rebelles Hispanos fudisse narrat lib. 3. pag. 115. Πολιορκουῶν δ' αὐτὰς Κλουίας ἐπιλαβόντες, ἀμείνοτε ἐγένοντο, καὶ ἐκείνῳ μὲν ἀπεποιήσαντο. Eundem ipsi Cluniam oppugnantem aggressi superarunt, & ipsam caperunt. Pompeia gens, plebeia: Avonia pariter; Sext. Avonius Curator Vici Fortunæ Mammosæ perhibetur apud Grut. p. 251. Antonia & Julia in patricias & plebeias divisæ. Seranus cognomen à sero, pro semino seu planto, sumpsit, quòd agrum cùm sereret, absens Dictator electus est. Plin. lib. 18. cap. 3. cujus etiam meminit Virgil. Æneid. 6.

Et te sulco, Serane, serentem.

Hic nummus secundi moduli, vulgatus à Patino pag. 71. rarus est.

CLVNIA.

CLVNIA. L. RVF. T. CONSI. TI. LONG. P. ANTO. IIII. VIR. *Clunia. Lucio Rufo, Tito Considio, Tiberio Longo, Publio Antonio Quartumviris. Bos.*

Illā est urbs Clunia, in qua Galba Proconsul Hispaniæ secundissimis auspiciis & ominibus tum Sacerdotis Jovis cū Virginis Honestæ confirmatus Imperium contra Neronem arripuit, ut adstipulatur Suetonius in Galba. Eorum sententia erat, *Oriturum quandoque ex Hispania principem dominumque rerum.* Quartumviri modò cognomina tantū assument, ut L. Rufus & Tib. Longus; modò familiarum nomina exhibent. *Considia* gens, plebeia. *Antonia* autem, in patricias & plebeias divisa est.

Hic nummus mediocris formæ inter raros computandus.

CLVNIA. C. ARR. T. CAEL. P. RES. C. CAEL. CAND. IIII. VIR. *Caio Arrio, Tito Calio, Publio Restituto, Caio Calio Candido Quartumviris. Bos.*

Omnes Cluniæ nummi bovem Coloniarum & Municipiorum symbolum exhibent, quamvis ipsa nec Municipii nec Colonix titulum in iis gerat. Ptolemaus illam *Coloniā* nominat lib. 2. cap. 6. Κλουία Κολωνία, *Clunia Colonia.* Goltzius in Thesauro pag. 239. COL. CLVNIA. P. Harduinus pag. 120. nummum Cimelii Regii citat, in quo M V N. CL V N. sed ejusmodi nummus non observatur. *Arria* gens, plebeia. *Calia*, in patricias & plebeias divisa, cujus alter Duumvir, *Titi* prænomen, posterior autem *Caii* cum cognomine *Candidi* à corporis colore, ad prioris distinctionem, præfert. Tertius ex Quartumviris *Publii* prænomen, & *Restituti* cognomen tantū habet; unde ejus familia, ignoratur.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro numerandus.

TIBERIUS.
CORINTHVS.

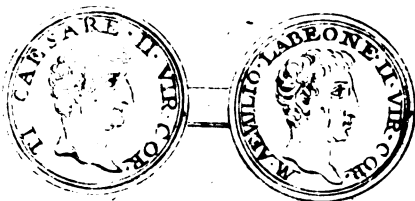

TI. CAESAR. CORINTHI. Caput Tiberii sine laurea.

C. HEIO POLLIONE ITER. C. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. *Caio Heio Pollione iterum, Caio Mussidio Prisco Duumviris. Corona ex apio contexta.*

Corinthii Tiberio gratulantes, nummos dedicarunt: hic coronam ex apio ad ludos Isthmicos spectantem exhibet. Ipsi in honorem Nepruni, ut Plutarcho videtur, aut ut tradit Pausanias, in Melicertis memoriam quinto quoque anno in Corinthi Isthmo celebrabantur, quorum victores Nemæorum imitatione coronam ex apio quàm prius ex pinu reportabant. Plutarchus in Timol. p. 248. Οἱ γὰρ Κορίνθιοι τεφρωῦσι βίς Ισθμιακῶντες, ἰερόν τε πάτριον γέμμα τῷ σιλίου νομίζοντες ἐπὶ γὰρ τότε τῷ Ισθμίων, ὥσπερ νῦν τῷ Νεμίων, τὸ σέλιον ἢ γέφρωες, οὐ πάλαι δ' ἢ πῖλος γάρπεν. Corinthii enim qui sacram arbitrantur & patriam apii coronam, eâ victores Isthmiorum ludicro coronant. Nam Isthmiorum eâ etiam tum atate, ut nunc Nemæorum, apium corona erat, non ita dudum successit pinus. C. Heius Pollio Duumvir hoc in nummo iterum vocatus, prima vice sub Augusto magistratum gessisse videtur, ex ejus nummo ab una parte caput Augusti, & ex altera Julii fundatoris effigiem exhibente. *Heia* gens, plebeia videtur, ut & *Mussidia*, quam è Sabinis oriundam arbitratur Pighius in Indice ad Annales Romanorum. *Pollio* cognomentum ab arte: *Polliones* seu *Pilliones* dicebantur portitores mortuorum, Gloss. Isidor. *Priscus*, quòd natu major esset.

Hic nummus minimi moduli, ex museo D. Dron Can. S. Thomæ de Lupara, singularis elegantia & raritatis est.

TI. CAESARE II. VIR. COR. *Tiberio Cesare Duumviro, Corinthus. Caput Augusti sine laurea.*

M. AEMIL. LABEONE. II. VIR. D. D. *Marco Æmilio Labeone Duumviro, decreto Decurionum. Caput Tiberii nudum.*

Singularis est non modò hic nummus ob Augusti & Tiberii hinc & inde effigies, sed quòd Tiberius Corinthi Duumvir imperante Augusto renunciatur; quòd munus Cæsar non renuit, ipsi quippe Imperatores Duumviratum non dedignati sunt, si Spartiano fides, qui Hadrianum in ejus vita Duumvirum etiam fuisse narrat, ut & summos multarum urbium magistratus ges-

fisse. In antiquis Gruteri Inscriptionibus pag. 491. 10. Tiberius ipse *Quinquennalis* perhibetur. Summis autem urbium dignitatibus, ad quas Imperatores honoris causâ nominabantur, ipsi alios præficiebant, qui Præfecti Decurionatus seu *Quinquennialitatis* Cæsaris appellabantur, servato tamen in actis ubique Imperatoris nomine, sed illi post initum magistratum in titulis Præfecti nomen præferebant, testes obviæ inscriptiones antiquæ. *Æmilia* gens, patricia majorum gentium. *Labeo* cognomen à labiorum vitio.

Hic nummus minimi moduli rarissimus est.

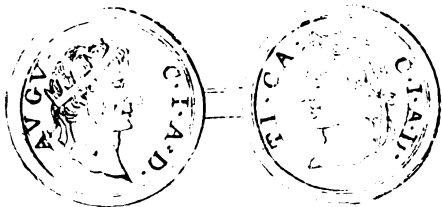
TIBERIO CAESARI. Caput Tiberii laureatum.

COR. L. FVRIO. C. CRISPO. II. VIR. *Corinthi. Lucio Furio, Caio Crispo Duumviris. Templum sex columnarum.*

Laurea circa caput Tiberii nummum ipsi tandem Imperatori percussum arguit; & templum in parte averfa, non Dei cujusdam patrii est, sed Augusto post ejus apotheosim ædificatum videtur; cujus similis structura in Augusti radiati nummo perhibetur pag. 47. Corinthii Juliae gentis beneficiorum memores, templum Augusto Julii fundatoris filio ædificarunt; quod in nummis Tiberii successoris, in obsequii memoriam, sub Furio & Crispo Duumviris exhibuerunt. *Furia* gens in patricias & plebeias divisa est. Alterius Duumviri familia ignoratur. *Crispus* ejus cognomen à capillis crispis dictum.

Hic nummus tertiae magnitudinis pro raro habendus.

DERTOSA.

C. I. A. D. TI. CAES. *Colonia Julia Augusta Dertosa. Tiberius Caesar. Caput Tiberii laureatum.*

C. I. A. D. AVG. *Colonia Julia Augusta Dertosa. Augustus. Caput Augusti radiatum.*

Ad Tiberium pertinet nummus, in cujus averfa parte Dertofani Hispaniae Tarraconensis Augusti inter Deos relati radiatâ coronâ insignis effigiem ob accepta ab eo beneficia exhibuerunt: nomen enim *Augusta*, quod assumpsit

O ij

Dertosa, illam ab eo novis colonis frequentatam fuisse indicat. Nummum ad Dertonam Liguriæ revocat P. Harduinus pag. 136. sed nummi Imperatorum in Italiæ Coloniis signati vix ac ne vix quidem reperiuntur, quòd eis monetæ cudendæ facultas haud concessa videatur, cùm frequentes Hispaniæ Coloniæ nummi cum Augusti & Tiberii effigie occurrant : quod confirmat in isto rudis illius provinciæ nummorum forma. Dertosani Tiberio gratulantes, quòd Augustus in Deorum numerum à Senatu relatus esset, utrumque in nummo, illum laureâ ut Imperatorem, hunc radiis ornatum ut Deum exhibuerunt. Dionem de Augusti apotheosi loquentem audias lib. 56. pag. 600. Τότε ὃ ἀθανάτισαυτες αὐτὸν. Tum verò inter immortales Deos eum indigitarunt.

Hic nummus medii ferè moduli inter rariores & elegantes adscribendus.

EMERITA.

IMP. TI. CAESAR. AVGVSTVS PON. MAX. Caput Tiberii laureatum.

AVGVSTA EMERITA. in al. COL. AVGVSTA EMERITA. Porta urbis cum duobus fornicibus hinc & inde turri ornata.

Emerita, urbs est Lusitaniæ ad Anam fluv. Deciani Martialis Poëtæ amici patria, ut ipse innuit lib. 1. epist. 62.

*Gaudet jocosæ Canio suo Gades,
Emerita Deciano meo.*

Emeritensibus familiarum adjectiones concessit Imperator Otho, ut narrat Tacitus Hist. lib. 1. *Eadem largitione civitatum quoque ac provinciarum animos aggressus, Hispalensibus & Emeritensibus familiarum adjectiones dedit.* Emeritenses fundatoris Augusti studiosissimi, ut urbem suam ejus successoris Tiberii clientelæ commisisse denotarent, ipsius prospectum in ejus nummis signarunt.

Hic nummus majoris quidem moduli præstantissimus; alter verò minoris à Patino vulgatus pag. 71. rarus est.

C. A. E. AETERNITATI. AVGVSTAE. *Colonia Augusta Emerita. Aeternitati Augusta.* Templum quatuor columnis suffultum.

Nulla extat in hoc opere Colonia, quæ tam varias pro una littera diverso modo in nummis scripta interpretationes receperit; erroneas quidem ante genuinam exponere placuit. Eques Patinus lib. Num. Impp. pag. 74. primus nummum cum epigraphe C. A. I. substituendo I pro E, vulgavit, cujus interpretationem non satis assecutus, mutatâ iterum litterâ E in T, sub *Colonia Augusta Tiberii* nomine ad Ratisbonam referre conatus est. Comes Mediobarbus p. 70. alterum ex P. Cattanei museo cum litteris C. A. R. suppositâ etiam R pro E protulit, & *Colonia Augusta Rauracorum* reddidit. P. Harduinus in his Tiberii nummis, Patini nec Mediobarbi sententiam sequutus, novas tentavit explanationes; priorem quidem Patini nummum cum his vocibus C. A. I. ad Gadi-tanam Coloniam sub *Colonia Augusta Julia* appellatione pag. 176. revocavit; alterum verò à Mediobarbo allatum C. A. R. *Colonia Astam Regiam* pag. 80. exposuit, sed frustra. Varia hæc nummorum interpretatio ob illos ab iis non inspectos, sed in alterius fidem descriptos orta, indicat quàm cautè eorum libri, qui nec Principum nec antiquariæ rei studiosorum cimelia sæpe sæpius perlustrarunt, legendi sint. Sed ad veram nummi lectionem revertamur.

Non unum Tiberii nummum integerrimum cum hac epigr. AETERNITATI AVGVSTAE, & litteris sub templo tetrastylô C. A. E. contrectavimus; sed alterum ejusdem Tiberii, in cujus averfa parte Livia & eadem voces, vulgavimus p. 74. quas *Colonia Augusta Emeritam* interpretati sumus, præsertim cum nummos ejus urbis Juliae & Tiberio seorsim percussos observaverimus. Emeritenses Coloniae fundatoris memores, cum datam à Senatu Tarraconensibus condendi post Augusti apotheosim templi facultatem intellexissent, eorum exemplum imitati, *Aeternitati Augusta* alterum dedicarunt, quod, ut Tiberii filii adoptivi benevolentiam sibi conservarent, in illius nummis repræsentarunt.

Hic nummus secundæ magnitudinis, inter rariores numerandus.

ERGAVICA.

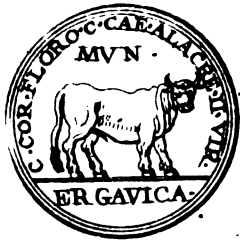
TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

ERGAVICA. in corona quercea.

Ergavica, urbs Celtiberorum in Hispania Tarraconensi, inter celebres à Livio recensetur Decad. 5. lib. 10. *Ergavica inde nobilis & potens civitas.* Illa in in nummis Municipium perhibetur; sed cum Ergavicenses apud Plinium lib. 3. cap. 3. inter populos Latinorum veterum numerentur, Municipium sine suffragio urbem fuisse factam suspicamur. Corona quercea ob cives à Tiberio servatos signata est.

Hic nummus minimi moduli pro raro computandus.

O iij

M. ERGAVICA. C. COR. FLORO. C. CAE. ALACRE. H. VIR. *Municipium Ergavica. Caio Cornelio Floro. Caio Caelio Alacre Duumviris. Bos.*

Ergavica modò cum sòlo nomine, modò cum *Municipii* titulo inscribitur; in hoc verò nummo & Duumviros suos signat, quos alii Municipales Latinorum veterum à Plinio recensiti non exhibent, hi omnes Cascantenses, Ergavicenses, Graccurritani, Leonicensis, Oficerdenses, Cæsaraugustani conventus sunt. *Cornelia* gens in varias stirpes divisa est, nullaue latius sparsa. *Florus*, à florum studio vocatus. De *Cacilia* dictum est. *Alacer*, à sensuum universorum vigore nuncupatus. Bos Municipiorum insigne est.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter raros numeratur.

GRACCURIS.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVNIP. GRACCVRIS. Bos vittatus seu infulâ ornatus.

Graccuris, oppidum Hispaniæ Tarraconensis, nomen habet à Tib. Sempronio Graccho Scipionis Africani genero, ejus citerioris Proconsule circa annum U. C. 574. ante Christum. 179. cum antè *Illurcis* appellaretur, ut tradit Sextus Pompeius. *Graccuris*, Iberiæ regionis urbs dicta à Graccho Sempronio, quæ antea *Illurcis* appellabatur. Ille autem Celtiberis victis ac deditis leges pacis dedit, & Graccurim urbem in Hispania constituit, quæ facta est Municipium, & quidem sine suffragio, cum inter Latinorum veterum populos Graccurritani à Plinio lib. 3. cap. 3. recenscantur. *Latinorum veterum Cascantenses, Ergavicenses, Graccuritanos, Leonicensis, Oficerdenses.* Bos vittatus sacrificia pro decennialibus Tiberii, vel ob sublatum Sejanum perpetrata denotat.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores ascribendus.

ILLERGAVONIA.

TI. CAESAR DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

M. H. I. ILLERGAVONIA. DERT. *Municipium Hibera Julia Illergavonia Dertosanorum. Navis expanso velo.*

Antiquarii nummum hunc ad Dertosam Hispaniæ hætenus retulerunt, quam *Municipium Hiberam Juliam Illergavoniam Dertosam* tot nominibus insignem vocarunt; sed DERT. *Dertosanorum* explicandum putamus. *Illergavonia*, urbs est, imò gemina, una cis Hiberum, altera trans fluvium, quorum populos hinc & inde extendit Ptolemæus lib. 2. cap. 6. quod innuere videtur Jul. Cæsar lib. de Bell. civil. dum inquit: *Illurgavonenses, qui flumen Iberum attingunt.* Urbs verò quæ in eodem littore cum Dertosa est, *Illergavonia Dertosanorum* ad alterius distinctionem videtur dicta; Dertosa enim & Illergavonia duæ urbes prorsus distinctæ sunt; illa in nummis *Colonia*, hæc *Municipium* vocata, *Hibera* dicta est, quòd flumen Hiberum eam alluat; *Julia* verò à Julio Cæsare, in cujus partes illa transiit in bello contra Pompeii Legatos, ut ipse tradit loco citato: *Transiit etiam cohors Illergavonensis ad eum cognito civitatis consilio.* Navis velo expanso ejus situm indicat.

Hic nummus mediocris formæ inter raros habendus.

ILLICI.

TI. CAESAR DIVI AVGVSTI F. AVGVSTVS. Caput Tiberii sine laurea.

C. I. IL. A. M. AEMILIVS SEVERVS. T. COELIVS PROCVLVS II. VIR.
Colonia Immunis Illici Augusta. Marcus Æmilius Severus, Titus Cælius Proculus Duumviri. Aquila & vexillum inter duo signa militaria.

Illici Plinio, *Illice* Melæ, *Illicias* Ptolemæo, urbs est Hispaniæ Tarraconensis ad amnem qui in Tader fluvium illabitur, non longè à mari. Plurimæ Colonix nudum tantum *Coloniae* nomen habebant; aliæ soli tributum solvebant, sed *Illice* in hoc nummo *Immunis* perhibetur; ideo Illicitani juris Italici dicuntur

apud Paulum lib. 2. de Cens. *Idem jus Valentini & Illicitani, Barcenonenses quoque ibidem immunes sunt.* Vide de Illici in Augusto. Aquila & vexillum quando inter duo signa militaria occurrunt, idem quod duæ aquilæ legionariæ denotant, de quibus in sequenti nummo. De *Æmilia* gente sæpius dictum est. *Severus* cognomen ab asperitate morum. *Cælia*, plebeia est, sed consularis. *Proculus* Plutarcho in Coriolano dicitur, qui natus est patre peregrinante à natura procul: Valerio lib. 14. qui patre sene, quasi procul ætate progresso.

Hic nummus secunda & minima formæ inter rariores reponendus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVG. P. M. Caput Tiberii nudum.

C. I. I. A. L. TER. LON. L. PAP. AVIT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illici Augusta. Lucius Terentius Longus, Lucius Papius Avitus Duumviri Quinquennales.* Duæ aquilæ legionariæ vexillo intermedio.

Aquila legionaria in Coloniæ nummis pro militum Legionis in urbem deductorum symbolo ponitur; sed quando duæ occurrunt, Veteranos ex duabus Legionibus in eam transmissos indicant: quod idem observandum de aquila cum vexillo inter duo signa militaria, ut in superiori ejusdem Illicis nummo & passim in aliis. Terentius & Papius signa illa ad originem suam indicandam cælasse videntur, quod illi à Veteranis in Coloniæ deductis essent oriundi. *Terentia* gens, à *Tereno* voce Sabina, quæ molle significat, ex Varone; plebeia est. *Longus* cognomen à longo corporis habitu. *Papia*, pariter plebeia, sed consularis. *Avitus* cognomen plurimis familiis vulgare.

Hic nummus secunda & minima formæ inter elegantiores numerandus.

C. I. I. A. L. TER. LON. L. PAP. AVIT. II. VIR. Q. *Colonia Immunis Illici Augusta. Lucius Terentius Longus, Lucius Papius Avitus Duumviri Quinquennales.* Duæ figuræ togatæ stantes, manus super aram jungentes, in imo IVNCTIO.

Mutilum apud Patinum pag. 75. & Mediobarbum pag. 70. restitue ut supra nummum.

Ad Illicem urbem pertinere nummum iidem quàm in superiori Quinquennales

nales Duumviri indicant; Eques Patinus quid sibi velint duæ illæ figuræ, se ignorare fatetur: nos Germanum & Drusum Cæsares Tiberii filios esse arbitramur, quos cum essent patruales & adoptione fratres, Illicitani junctis invicem manibus arâ adoptionis intermediâ ipsorum fidei teste tanquam concordēs exhibuerunt. Drusus bonæ indolis erat, ut ait Tacitus Annal. l. 4. de illo & Germanici filiis loquens: *Drusus (quamquam arduum sit, eodem loci & potentiam & concordiam esse) æquus adolescentibus aut certè non adversus habebatur.* Tales occurrunt in nummis M. Aurelius & L. Verus adoptione fratres, cum epigraphæ CONCORDIA AVGVSTORVM, nihil aliud voce hac IUNCTIO denotante.

Hic nummus minoris moduli, à Patino vulgatus pag. 75. rarissimus est.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii nudum.

C. I. I. A. M. IVLIVS SETTAL. L. SESTI. CELER II. VIR. Colonia Immuniq
Illici Augusta. Marcus Julius Settalus, Lucius Sestius Celer Duumviri. Ara cui inscriptum SAL. AVG. supra eam duo palmæ rami.

In memoriâ Augusti hanc aram ab Illicitanis repræsentatam refert Patinus pag. 70. Cui, ait, *saluti AVGVSTA inscriptum erat, e qua palmæ prodeunt, quas narrat Dio ibi natas esse.* Nonnulli hanc Tiberio erectam putant ob sublatum Sejanum, de quo Patinus ipse inscriptionem Pighii Annal. 3. lib. 12. profert ab Interamnensibus positam.

Julia gens in patricias & plebeias divisa est. De Settali cognomine nulla mentio. Sestia, patricia est, ex Livio. Celer, à celeritatis officio, vel ab equitibus, vel, ut Valerius Antias prodidit, à Fabio Celere primo eorum Præfecto.

Hic nummus secundæ & minimæ formæ apud Patinum p. 72. ne rarus nec obvius est.

ITALICA.

TI. CAESAR AVGVSTVS PON. MAX. IMP. Caput Tiberii nudum.

MVN. ITALIC. PER M. DIVI. AVG. Municipium Italica aut Italicense, permissu Divi Augusti. Ara supra quam inscriptum PROVIDENTIAE AVGVSTI.

Italica, urbs Hispaniæ Bæticæ ad Bætis fluvium sita, ut innuit Strabo lib. 3. pag. 141. Μετα τὸ ἑωτὸς Ἰταλικῆ καὶ Ἰλιπῆ ἔστι τὰς Βαίτι. Secundum has Italica & Ilipa supra Bætis sita. Italicenses hanc aram Tiberii Providentiæ ob Sejanum

sublatum non dedicarunt, sed potius Augusto post ejus apotheosin ab iis erecta videtur, ut indicat Augusti nummus cum *Divi* titulo, quem consule pag. 54. Italicenses ob potestatem cudendæ monetæ ab Augusto acceptam, beneficii memores, ipsius Providentiæ aram dedicarunt, cujus ectypum etiam in nummis Tiberii successoris iidem signarunt, appositâ PERM. DIVI AVG. epigraphæ. Interim notandum est, omnes Italicensium nummos Augusto, Livie, Tiberio, Druso, & Germanico cufos, PERM. AVG. semper exhibere, quod P. Harduino minimè faver, qui nummum ab una parte ITALICA, & ab altera BILBILIS habentem, ad Italicam pertinere contendit.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 67, vulgatus, nec rarus nec obvius est; sed primæ formæ ex D. Dron, raritatis eximia est.

LÆLIA.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVG. Caput Tiberii nudum.
LÆLIA. Spica.

Lælia, urbs Bæticæ provinciæ, de qua abunde in Lucii Cæsaris nummo dictum est, qui pariter spicam ad denotandam frumenti in hac regione ubertatem, exhibet.

Hic nummus minimæ formæ, eximia raritatis est & elegantia.

OSCA.

TI. CAESAR AVGVSTVS. aliis TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
VRBS VIC. OSCA. aliis V. V. OSCA. D. D. aliis V. V. OSCA. QVIETO ET PEREGRINO II. VIR. *Urbs Victrix Osca, Quieto & Peregrino Duumviris.*
Eques decurrens cum hasta.

Osca in Hispania Tarraconensi, inter civium Romanorum populos à Plinio lib. 3. relata, *Urbs* per excellentiam in nummis appellatur: quem titulum illam habuisse putat Ant. Augustinus, quod *Magna* apud Plutarchum in Sertorio nominetur; cujus sententiæ faver Julius Cæsar, qui eam pariter inter magnas urbes quæ partibus suis in bello contra Pompeii Legatos adhæserunt, recenset lib. 1. de Bello civ. *Magnis*, ait, *quinque civitatibus ad amicitiam*

adjunctis. Hæc Cæsaris amicitiam cum Tarracone consequuta, beneficium aliquod ab eo accepit, unde utraque *Victricis* nomen urbibus de Julio bene meritis familiare accepit, quod earum deditioe & exemplo, ut Cæsar addit loco cit. multæ longinquiores civitates ab Afranio desciverint, & Cæsaris amicitiam sequutæ sint: hinc Cæsaris victoria sine certamine. *Quietus & Peregrius* Duumvirorum sunt cognomina, nec ex iis possunt eorum familiæ cognosci; idque notandum, Oscæ Duumviros ferè semper per sola cognomina designari, & Oscenses figuram equestrem urbis insigne in nummis perpetuè præferre.

Hic nummus secundi moduli cum Duumvirorum cognominibus, pro raro habendus; ceteri obvii & vulgares.

OSICERDA.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVN. OSICERDA. *Municipium Osicerda. Bos.*

Osicerda, urbs Hispaniæ Tarraconensis est, cujus populi *Offigerdenses* Plinio dicti lib. 3. cap. 3. inter populos Latinorum veterum recensentur. *Latinorum veterum Cascantenses, Ergaviceses, Graccuritanos, Leoniceses, Offigerdenses.* Municipium in nummis, ut *Cascantum, Ergavica & Graccuris*, perhibetur. *Bos*, ait P. Harduinus pag. 372. *ibi insculptus, vel est deducta Colonia index, vel ea litatum hostia Augusto ab Osicerdensibus significat.* Verùm cum *Osicerda Colonia* non sit, *bos* in ejus nummo depictus, *Coloniae index* esse nequit; cùmque nec infula nec vitta sit ornatus, ad sacrificia nequaquam spectat, sed in Municipiis pro vulgari eorum symbolo signatur.

Hic nummus secunde magnitudinis, à Patino pag. 71. vulgatus, non obvius est.

SAGUNTUM.

TI. CAESAR DIVI. AVG. F. AVG. Caput Tiberii nudum.
SAG. L. SEMP. GEMINO. L. VAL. SVRA. II. VIR. *Saguntum. Lucio Sempronio Gemino, Lucio Valerio Sura Duumviris. Triremis.*

P ij

Saguntum, aliis *Saguntus*, urbs Hispaniæ Tarraconensis, à mari M. pass. apud Livium, III. autem millia apud Plinium remota videtur: ille Decad. 3. lib. 1. *Jam Saguntum summa vi oppugnabatur; civitas longè opulentissima ultra Iberum fuit sita passus mille fermè à mari: oriundi à Zacyntho insula dicuntur, unde ipsi nomen Saguntus.* Illa nec Colonia, nec Municipium, sed civium Romanorum oppidum perhibetur à Plinio lib. 3. cap. 3. distinguitur enim ab eo Colonia, & Urbs civium Romanorum. *Valentia Colonia*, III. M. pass. à mari remota, *flumen Turium*, & tantumdem à mari *Saguntum civium Romanorum oppidum*, fide notabile. Triremis in Sagunti & Valentia nummis earum in mari potentiam aut situm arguit, nec, ut videtur P. Harduino pag. 429. *Triremis ideo insculpta est, quòd ex Zacyntho insula Colonia deducta sit.* Quod ipse P. Harduinus ex Patino, ut iste ex Ant. Augustino hausit. De *Sempronia* & *Valeria* gentibus abunde, ut de *Gemini* & *Sura* cognominibus. *Gemini* cognomen à geminorum partu; *Sura* verò à pilæ ludo dictum est.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 70. vulgatus, haud frequens est.

S E G O B R I G A.

TI. CAES. DIVI. AVG. F. AVG. IMP. VII. in aliis IMP. VIII. Caput Tiberi nudum.

SEGOBRIGA. in quercea.

Segobriga, urbs gemina Hispaniæ Tarraconensis, altera in Valentino regno ad Turulim fluvium, altera in regno Castellæ ad montis Orospe dæ radices & Duratonam fluvium: hæc *Sepulveda* quibusdam; illa *Cabezza del Griego*, aliis *Segorue*. Sed quæ Celtiberorum urbs, imò ipsorum caput à Plinio lib. 3. cap. 3. dicitur, & à Strabone lib. 3. p. 162. & à Ptolemæo lib. 2. c. 6. Numantiæ proxima ponitur, cum inter urbes stipendiarias ab eodem Plinio recensatur, ad eam nummi pertinere minimè videntur, sed potius ad alteram veteris Latii jure donatam, cui ut plurimis aliis Hispaniæ urbibus facultas cudendæ monetæ concessa. De utriusque Segobrigæ situ ambigitur, & non parva inter recentiores de ipsa contentio. Quercea corona ob cives servatos Tiberio dicata est cum titulo IMP. VII. quem sub Augusto meruerat ob vastatam cum Germanico Germaniam, paulò post Augusti mortem in Tiberii gloriam percussus est: nam IMP. VIII. deinde ab exercitu ob Cheruscos cum Arimino à Germanico devictos salutatus est, quamobrem nummus posterior signatus videtur.

Hic nummus secundæ & minimæ formæ, ab Ant. Augustino dial. 7. & à Patino pag. 71. vulgatus, frequens & obvius est.

TARRACO.

TI. CAESAR. AVG. P. PONT. TR. P. XII. IMP. V. Caput Tiberii nudum.
C. V. T. T. Colonia Victrix Togata Tarraco. in laurea.

Tarraco, urbs Hispaniae citerioris, de qua in Augusto, provinciae caput, Tiberio nummum profert, in quo Tribuniciam ejus potestatem XII. cum titulo IMP. V. conjungit; ad cujus intelligentiam pauca quaedam de Tribunicia potestate Tiberio ab Augusto concessa, sunt delibanda. Augustus Caium & Lucium à se adoptatos Imperio destinaverat; & licet illum Consulem designasset, & huic sacerdotia contulisset, Tiberio tamen Tribuniciam potestatem communicavit anno U. C. 748. ante Chr. 6. ut narrat Dio l. 6. p. 554. Βουλῆς δ' ἔπειν διὰ μέλλον αὐτοῖς σωφροσύνη, πρὸς Τιβέριω πλεονεξίας πλεονηχίῳ ἐς πέρτε' ἐπὶ εἰμῆ. Ut verò aliqua ratione modestiores eos efficeret, Tiberio Tribuniciam potestatem in quinquennium concessit. Tiberius inde ad res Orientis componendas missus, Rhodi substitit, ex qua anno U. C. 755. octavo abhinc anno Romam reversus est, ex Suetonio cap. 14. Rediit octavo post secessum anno magnā nec incertā spe futurorum, quam & ostensis & praedictionibus ab initio aetatis conceperat. Quod revera successit; nam Caio & Lucio mortuis anno 757. adoptatus est ab Augusto eodem anno, & VI. Tribuniciam potestatem abhinc numeravit, & deinceps ad XII. usque, qua P. Corn. Dolabellā & C. Junio Silano Coss. in Germaniam anno U. C. 763. missus, eam depopulatus est, & Ariminum Quintilii Vari clade insolentem repressit, quamobrem ab exercitu Imperator V. proclamatus fuit; ut exhibet hic nummus. Tarraconenses ideo Tiberio gratulantes, lauream tanquam hostium victori percusserunt.

Hic nummus minimi moduli rarus & elegans habendus, sed primae formae rarissimus.

TI. CAESAR DIVI AVG. P. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum:

C. V. T. Colonia Victrix Tarraco. in aliis C. V. T. T. Colonia Victrix Togata Tarraco. DIVVS AVGVSTVS PATER. Caput Augusti radiatum.

Duo occurrunt nummi à Tarraconensibus percussi, uterque hinc Augu-

stium, inde Tiberium profert: in altero caput Augusti laureatum; Tiberii verò nudum visitur; in hoc Tiberii effigies laureata, ex altera parte Augusti imago radiatâ coronâ insignis exhibetur. De priori in Augusto egimus, cùm ad illum pertineat ob Tiberii adoptionem, ideo Imperator inscribitur, & Tiberius Cæsaris tantum nomen præfert: posterior autem, de quo nobis hîc sermo, ad Tiberium spectat ob Augusti consecrationem, de qua Dio lib. 56. pag. 600. Τότε ὃ ἀθανάτοισιν αὐτὸν, καὶ πασέσιν, οἱ καὶ ἱεροὶ, ἱερταὶ τε πλεὺς Λιβίας, Ιουλίας τε, καὶ Αὐγούστου ἥδη καλουμένῳ ἀπέδειξαν. Tum verò eum inter immortales Deos indigitarunt, & Flamines cum sacris, & sacerdotem Liviam, quæ tunc Juliae Augustæque cognomenta acceperat, constituerunt. In cujus rei memoriam Tarraconenses ex una parte Augustum cum Divi titulo & corona radiata ornatum, & ex altera Tiberium ipsum ut Imperatorem laurea insignem exhibuere.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro habetur.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Augusti laureatum.

C.V.T. DRVSVS GERMANICVS CAESARES. Colonia *Victrix* Tarraco. *Drusus Germanicus Cæsares*. Capita Drusi & Germanici adversa.

Tarraconenses Tiberio per filios Imperii æternitatem in Cæsarum familia augurantes, illum ex una parte, filios ex altera signaverunt, Drusum quidem ex sanguine ortum, Germanicum verò in adoptionem ipsi datum: sed Augustus antequam Germanicum daret Tiberio adoptandum, Germanicum Cæsarem sibi successorem nominare cogitaverat, ut tradit Suetonius in *Caligula* cap. 4. Sic probatus & dilectus à suis ut Augustus, diu cunctatus an sibi successorem destinaret, adoptandum Tiberio dederit. Sed Livia pro Tiberio id obtinuit, teste Tacito Ann. l. 4. Nam dubitaverat Augustus Germanicum sororis nepotem, & cunctis laudatum, rei Romanæ imponere: sed precibus uxoris evictus, Tiberio Germanicum, sibi Tiberium adscivit. Sed nec Druso, nec Germanico Imperium cessit; uterque enim ante Tiberium violenta morte sublatu est.

Hic nummus mediocris moduli inter rarissimos numerandus.

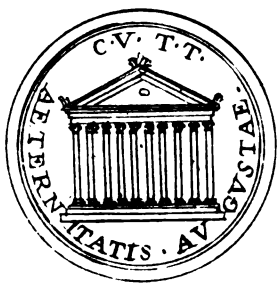

TI. CAES. AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. Caput Tiberii, laureatum.

C. V. T. IVLIA. AVG. DRVSVS CAES. TRIB. POT. *Colonia Victrix Tarraco-
Julia Augusta. Drusus Caesar Tribunicia potestate, in aliis iterum. Capita Ju-
liae seu Liviae, & Drusi Tiberii filii aduersa.*

Hunc nummum Tarraconenses Tiberio gratulantes euserunt, quòd Impe-
rii successorem Drusum filium Tribunicia potestate ipsi communicata desi-
gnasset Tiberius anno U. C. 774. C. Sulpitio & D. Haterio Coss. de qua Ta-
citus Annal. lib. 3. *Famâ moderationis partâ, quòd ingruentes accusatores represserat,*
mittit litteras ad Senatum, quâ potestatem Tribuniciam Druso petebat. Idcirco Tar-
raconenses in posteriori parte Drusum ipsum signaverunt; sed Julia ex ad-
verso ab iis videtur addita, lætantibus quòd pristinam sanitatem recuperasset;
nam aduersa valetudine hoc anno laboravit, quam ob rem Tiberius ad ur-
bem festinavit, apud eundem Tacitum: *Sub idem tempus Julia Augusta valetudo*
atrox, necessitudinem Principi fecit festinati in urbem reditus, sincera adhuc inter ma-
trêm filiumque concordia, sine occultis odiis. Estque nummus hujus concordiae ar-
gumentum. Supplicationes & ludi magni pro Juliae salute decreti sunt.

Hic nummus mediocris moduli, apud Ant. Augustinum dial. 7. & Patinum pag.
73. vulgatus, inter rarissimos collocatur.

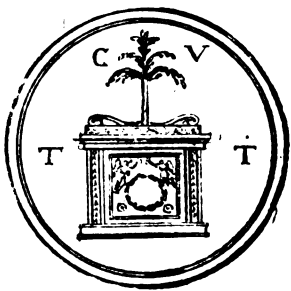

TI. CAESAR DIVI AVG. F. AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

C. V. T. T. AETERNITATIS AVGVSTAE. *Colonia Victrix Togata Tarraco-
Aeternitatis Augusta. Templum decem columnarum.*

Tarraconensibus a Senatu fuisse permissum, ex Taciti Ann. l. i. in Augusto
diximus, ut ipsi templum post ejus apothecosim construerent, quod summâ
magnificentiâ perfectum sub *Aeternitatis Augustae* titulo dedicarunt; & ut illius
diuturnam memoriam conservarent, non modò ex una parte caput Augusti ra-
diatam, Divique nomine insignem, & ex altera hujus templi figuram in num-
mi exhibuerunt; sed Tiberium ejus successorem ex una parte, & templum
ipsum ex altera repræsentarunt. Spartianus Hadrianum hoc Augusti delubrum
restituisse tradit. *Tarracone hiemavit, ubi sumptu suo ædem Augusti restituit.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantissimos & rarissimos numerandus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. Caput Augusti laureatum.
C. V. T. T. *Colonia Victrix Togata Tarraco.* Ara supra quam palma arbor.

Historiam enatae palmae super aram à Tarraconensibus Augusto dicatam in ipsius nummis ex Quintiliano retulimus; cum autem illi *Æternitatis Augustae* templum Senatus Romani permissu condidissent, hanc aram ex palma *Æternitatis* symbolo in ea enata, tanquam alterum Augusti æternitatis monumentum modò cum Augusti capite radiato, modò cum Tiberii adoptivi ejus filii effigie exhibuerunt.

Hic nummus majoris moduli pro rarissimo habendus.

TURIASO.

TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.
MVN. TVR. DIVVS AVGVSTVS. *Municipium Turiaso.* Caput Augusti radiatum.

Turiaso, urbs Hispaniae Tarraconensis in Celtiberis, *Municipium* in nummis perhibetur; jus verò suffragii habuisse videtur, cum Turiasones inter populos civium Romanorum à Plinio lib. 3. cap. 3. numerentur. *Ex his civium Romanorum Turiasones.* Hi Tiberio gratulantes, quòd Augustus inter Divos esset relatus, in aversa ejus nummi parte illius effigiem percusserunt.

Hic nummus mediae formae, à Patino vulgatus p. 66. inter raros collocatur.

MVN. TVR. DIVVS AVGVSTVS. *Municipium Turiaso. Divus Augustus.* Figura capite radiato sedens, dextrâ globum, sinistrâ hastam puram.

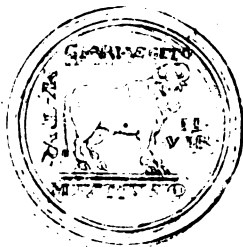
Statua illa sedens, Augusti est, quam Turiasones ipsi post ejus apotheosim posuerunt: Augustus autem corona radiata divinitatis symbolo ornatus est; hastam puram Deorum insigne gerit; globum verò dextrâ, ut cum Jove cælum regens, teste Manilio.

*Calumque replevit
Quod regit Augustus socio per Signa Tonante.*

Consecra-

Consecrationis decernendæ honos penes Senatum erat : quo autem ritu , & quibus cæremoniis Imperatores ab eo inter Divos reponerentur , lege Comm. Onuphrii in 2. Fast. lib.

Hic nummus majoris moduli elegantissimus & rarissimus est.

TI. CAESAR AVGVSTVS. P. M. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVR. M. ANT. MVSO. C. MARI. VEGETO. II. VIR. *Municipium Turiaso. Marco Antonio Muso, Caio Mario Vegeto Duumviris. Bos.*

Bos, solemne est Municipiorum symbolum. De *Antonia* gente dictum est. *Maria* gens, plebeia quidem, sed consularis. De prioris Duumviri cognomine *Musus* nulla mentio ; alter verò *Vegetus*, à bono animi seu corporis habitu dictus, cujus cognominis mentio apud Gruter. pag. 351. 6.

ALLIO VEGETO FRATRI
MEMMIAE VXORI OPTIMAE.

Hic nummus secunda magnitudinis pro raro adscribendus.

TI. CAESAR AVG. F. IMP. PONT. M. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVR. L. CAEC. AQVIN. M. CEL. PALVD. II. VIR. *Municipium Turiaso. Lucio Cacilio Aquino, Marco Celio Paludato Duumviris. Bos.*

Ant. Augustinus Dial. 7. legit perperam L. CAEC. AQVINI. M. GEL. PAL. VAL. *Lucio Cacilio Aquiniano, Mario Gellio Palatino Valeriano*; sed cum Seguinio & Mediobarbo legendum ut suprâ.

Bos iterum, ut in sequentibus nummis, pro Municipiorum insigni ponitur. *Cacilia* gens, plebeia, à *Cæcæde* *Enceæ* comite; à *Cæculo* autem qui condidit *Præneste*, *Festus*. De *Aquini* cognomine vide *Seguinum* edit. 2. pag. 90. *Celia*, *Calia* & *Celia*, eadem videtur, plebeia pariter, sed consularis. *Paludatus* cognomen ab ornamento militari, quod *Tarquinium* à *Thuscis* devictis sumpsisse refert *Florus* lib. 1.

Hic nummus media forma, à Patino vulgatus pag. 66. nec rarus nec obvius est.

Q

TI. CAESAR AVGVST. F. IMP. VII. Caput Tiberii laureatum.
 MVN. TVR. C. CAEC. SERE. M. VAL. QVAD. II. VIR. *Municipium Turiaso.*
Caio Cacilio Sereno, Marco Valerio Quadrato Duumviris. Bos.

Hic nummus cum IMP. VII. epigraphæ circa caput Tiberii laureatum, illum novissimo ejus principatu cūsum arguit: hunc enim titulum vivente Augusto ob vastatam Germaniam & Ariminum repressum obtinuerat. De *Cacilia* gente habes in superiori nummo. *Serenus* cognomen à serendo dictum volunt, quòd id maximè tempus sationi aptum sit. *Valeria* gens in patricias & plebeias divisa; cognomen à corporis habitu mediocri, quod neque nimium procerum est, neque nimium humile, sed medio quodam temperamento decorum.

Hic nummus mediocris moduli non obvius est.

TI. CAESAR AVG. F. IMP. PONT. M. Caput Tiberii laureatum.
 MVN. TVR. M. PONT. MARSO. C. MARI. VEGETO. II. VIR. *Municipium Turiaso.*
Marco Pontio Marso, Caio Mario Vegeto Duumviris. Bos.

Frequentes sunt Turiasonum nummi Tiberio percussi, in quibus haud mediocris eorum diligentia in Duumvirorum nominibus describendis observatur. Superior autem nummus C. Marium Vegetum cum M. Antonio Muso Duumviros simul retulit; hic eundem C. Marium Vegerum cum M. Pontio Marso exhibet; alter in magistratu mortuus est, vel alter subinde suffectus videtur. De *Maria* gente & *Vegeti* cognomine suprà dictum est. *Pontia*, an patricia, an plebeia, incertum; sed consularis. Pontius Nigrinus sub Tiberio Consul anno U.C. 790. recensetur. *Marsus*, ex Marforum Italiae gentis ortus; Vibius Marsus, Germani Legatus, apud Tacitum perhibetur.

Hic nummus secundæ magnitudinis nec rarus nec obvius est.

TI. CAESAR AVG. F. AVGVSTVS IMP. VIII. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVRIASO. M. SVLP. LVCAN. M. SEMP. FRONT. *Municipium Turiaso. Manio Sulpitio Lucano, Marco Sempronio Frontone circa coronam quercæam, in qua II. VIR. Duumviris.*

Hic nummus Imperatoris VIII. titulum præfert, qui Tiberio ob Cheruscos unâ cum Arimino à Germanico devictos delatus est: qua de re Tacitus *Annal. lib. 2. Miles in loco prælii Tiberium Imperatorem salutarvit, struxitque aggerem, & in modum trophaorum arma, subscriptis victorum gentium nominibus, imposuit.* Germanico autem mortuo Tiberius nullum amplius Imperatoris titulum consequutus est, ex Suetonio cap. 37. *Hostiles motus, nullâ postea expeditione susceptâ, per Legatos compescuit.* Corona quercæa fuit Imperatori ob cives in hoc Germanico bello servatos dicata. *Sulpicia gens, patricia. Lucanus cognomen plurimis familiis vulgare, an ex populis Italiæ Lucanis? Sempronia, patricia primum, deinde ad plebem traducta, plebeia facta est. Fronto à fronte dictus:*

Hic nummus mediocris moduli inter raros numeratur.

TI. CAESAR AVGVST. F. IMP. Caput Tiberii laureatum.

MVN. TVRIASO. Q. VAR. Q. PONT. PLA. *Municipium Turiaso. Quinto Varo aut Vario, Quinto Poncio Planco circa lauream, in qua AED. Aedilibus.*

Nummos ab Aedilibus in Calaguritano Municipio percussos jam vulgavimus. Aedilitas inter minores magistratus quotannis creandos recensebatur; hic ad summum honoris fastigium primus in urbe gradus erat, ex Cicerone *lib. 3. de Leg. Olleis, que: ad. honoris. amplioris. gradum. is. primus. adscensus. esto.* Nam illius munificentia plerumque viam muniebat ad Præturam & Consulatum; Aedilibus autem erat togæ prætextatæ, sellæ curulis, juris imaginum honos. *Varus* prioris Duumviri vel est cognomen, Romanis valde frequens; vel est *Varius* gentis nomen, cujus familia plebeia. Q. Varius Sucronensis Hispanus, cognominatus est Hybrida, propter jus civitatis. Pontius, alter Turiasonis Duumvir, in nummo anteriori prodiit, cognomine *Marsus*, ex eadem ut videtur familia; hic verò *Plancus*. Dicti sunt autem *Planci*, qui supra modum pedibus plani sunt, id est qui pedes imos graciles habent planosque æqualiter, quasi tabellas quæ planæ vocantur.

Hic nummus minimæ formæ inter raros reponendus.

Q ij

TI. CAESAR. AVG. F. IMP. PON. Caput Tiberii laureatum.

TVRIASO in area. RECTO ET MACRINO AED. circa ambitum.

Nummus hic cudendæ monetæ penes Ædiles in Municipiis ut Romæ monumentum est, ideo Turiasones Ædiliū nomina tantum in muneris editi memoriam inscripserunt; quo functi Ædilitii vocabantur, ut qui Consulatum gessit, Consularis; & Duumviratum, Duumviralis. *Rectus* & *Macrinus* Ædiliū cognomina sunt, quorum familiæ ignorantur. *Rectus* quidem à bonis moribus dictus: *Macrinus* verò idem videtur quod *Macer*, à tenui corporis habitu.

Hic nummus minima formæ pro raro habendus.

UTICA.

TI. CAES. DIVI AVG. F. AVG. IMP. VII. Caput Tiberii laureatum.

M. MVN. IVL. VTICEN. *Municipes Municipii Julii Uticensis*. In area verò D. D. P. P. *Decuriones posuere*. Figura muliebris velata sedens, dextrâ pateram, sinistrâ hastam puram.

Hic nummus ad Uticam provincie Africæ urbem littoralem spectat, cuius voces M. MVN. IVL. VTICEN. interpretamur, *Municipes Municipii Julii Uticensis*: legitur enim in epigraphæ antiqua alterius Municipii Numidicæ apud Grut. pag. 302. 1.

MVNIPES MVNICIPI. T. AELII HADRIANI AVG. CIVILITANI.

Utica in nummis Municipii dignitate ornatur, quod confirmat A. Gellius l. 16. c. 12. in Orat. quam D. Hadrianus in Senatu de Italicensibus Municipibus habuit: *Mirarique se ostendit, quod & ipsi Italenses, & quadam alia Municipia antiqua, in quibus Uticenses nominat, cum suis moribus legibusque uti possent, in ius Coloniarum mutari gestiverint*. Cognomen *Julium*, à Julio Municipium factum arguit, in mercedem, quod ipsi Uticæ in bello civili contra Pompeium favisset, ut innuit Dio cap. 43. pag. 212. Καὶ ὁ μὲν ἐν τούτῳ πλεῖν τοὺς Οὐπικῶν, ἀποπλεῖσθαι τὴν Καίσαρος Φοινίην, καὶ ὀλίγου, ἐν δυνάσειν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπὶ τούτῳ ἡγομένῳ. Deinde cum Utica in suspicionem venisset, quod Caesaris rebus cuperet, parumque abesset, quin reliqui eam ob id everterent. Uticenses Cæsar ipse amicissimos vocat Comm. de

Bell. civ. l. 2. *Uticenses verò pro quibusdam Caesaris in se beneficiis illi amicissimi.* Et Hirtius de Bell. Afric. devictis Scipione, Juba Rege, & aliis Pompeii fautoribus ait: *Illis gratias egisse, circiterque noctem luminibus accensis Uticam pervenit, atque extra oppidum ea nocte mansit, postero die mane oppidum introiit, concioneque advocata, Uticenses incolas cohortatus, gratias pro eorum studio erga se agit.* Nummus Uticam deinde Municipium constituisse nos docet, sed sine suffragio, ut videtur, cum Dio Augustum illis, postquam Lepido Triumviratus principatum ademisset, receptâ Africâ anno U. C. 718. civitatem dedisse tradat lib. 49. pag. 401. Καὶ τὴν Οὐπικησίους, πόλιν ἐποίησεν. *Uticensibus civitatem dedit.*

A quo Utica Municipii titulum acceperit, magna est inter viros eruditione singulares Illustr. Spanhemium, & P. Norisium contentio: ille Dissert. 9. pag. 768. Municipium eam à Julio Cæsare ex *Julii* nomine; hic verò Cenot. Pil. pag. 23. ab Augusto constitutam tradit, Dionis verbis fretus, *Uticensibus civitatem dedit. Julii* nomen, *Julii* Municipium indicat. Municipium Utica sine suffragio à Julio constituta, ab Augusto jus civitatis accepit, id est, pleno jure Uticenses, Romani cives cum suffragio facti sunt; sed cum urbes de immunitatum antiquitate plerumque disceptarent, prioris fundatoris nomen conservare solebant. D. D. P. P. *Decuriones posuere*, de statua Liviae seu Juliae, de qua mox dicturi, intelligendi sunt.

Hic nummus minimi moduli in Thesauro Regio, inter rarissimos adscribendus.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. P. AVGVST. IMP. VIII. Caput Tiberii sine laurea. C. VIB. MARSO. PR. COS. NE. in aliis NER. CAE. Q. PR. A. M. GEMELLVS. F. C. *Caio Vibio Marso Proconsule, Nerone Caesare Quaestore Provinciali, Aulus Memmias Gemellus fieri curavit.* Figura muliebris velata sedens, dextrâ patenam, laevâ hastam, in area D. D. P. P. *Decuriones posuerunt.*

Ad Uticam pertinet nummus, etsi nomen urbis desit. Figura sedens, statua est Liviae seu Juliae, quemadmodum in superiore nummo, ab Uticensibus decreto Decurionum publicè posita. Uticenses, ut Tiberio gratularentur, matris Augustae statuam dedicarunt: plurimi enim illi primis Tiberii imperii temporibus delati sunt honores, teste Dione lib. 57. pag. 609. Αἱ τὴν ἑπιτολὰς αἱ τὴν Τιβερίου, καὶ τὸ ἐκείνης ὄνομα ἔχοντες ἔχον, καὶ ἐξάφην ἀμφοῖν ὁμοίως. *Quin etiam epistolis Tiberii, nomen matris aliquandiu adscriptum fuit, litteraeque ad Tiberium datae, Liviae etiam inscribebantur.* Cum antè pag. 600. dixisset: Περί τῆς Διαιας ὄνομα, ὅτι καὶ αὐτὴ τῇ Σεραμικῇ, ὡς καὶ αὐτὰρχοισι ἀντιποιεῖτο. *Liviae porro nomen addi, quod ipsa etiam, quasi Imperatrix, rebus sese ingessit.* Qua de re Uticenses statuam publicam, C. Vibio Marso Proconsule, & Nerone Caesare Quaestore provinciae, Juliae dedicarunt: sed cum tres annos Vibium Marsum Africæ ex sequentibus nummis præfuisse docemur, de ipsius in hac provincia

Q. ij

Proconsulatu, & Neronis sub eo Quæstura inquirendum videtur.

C. Vibius Marsus Germanici Legatus fuit, cum hic in Syria anno U. C. 771. mortuus est, ut innuit Tacitus Annal. lib. 2. Consultatum inde inter Legatos, quique alii Senatorum aderant, quisnam Syria præficeretur, & ceteris modice nisis inter Vibium Marsum & Cn. Sentium diu quæsitum, dein Marsus seniori & acrius tendenti Sentio concessit. L. Apronius in Proconsulatu Africæ jam anno præcedenti M. Furio Camillo, qui Numidas duce Tacfarinate subegerat, ex Tacito, successit anno U. C. 772. L. Apronius contra Numidas felici prælio pugnavit, & in fugam eos vertit anno 773. Mota rursus Africa incursum Tacfarinatis, C. Junius Blæsus Apronio successit anno 774. Blæsus prorogatâ sibi provinciâ Tacfarinatem fratre ejus capto profligavit anno 775. Tiberius Druso filio mortuo, Neronem & Drusum Senatui hoc ipsomet anno commendavit, apud eundem Historicum: *Hi vobis, Nero & Druse, parentum loco, ita nati estis, ut bona malaque vestra ad Rempublicam pertineant.* Anno 776. Dola-bella Proconsul Africam sortitus, bellum Numidicum confecit: illam per tres annos administrasse videtur, cum Vibius Marsus anno 778. in causa Smyrnæorum sententiam in Senatu dixerit, ex eodem Tacito: *Censuitque Vibius Marsus, ut Marco Lepido, cui ea provincia obvenerat, super numerum legaretur qui templi curam susciperet.* Anno autem 779. Marsus, ut opinamur, Africam obtinuit, & Quæstores anno primo Neronem & Drusum Cæsares habuit.

Cum fors & conjunctio ejusdem provinciæ necessitudinem quandam afferret, Nero Cæsar Quæstor Caii Vibii patris Germanici Legati factus esse videtur; cujus honoris causâ moti Uticenses, ejus Quæsturæ in nummis meminerunt, N. E. CA. Q. PR. *Nerone Cæsare Quæstore Provinciali.* Ita Fulv. Ursinus circa Antonii caput in nummo Fam. Valeriæ M. BARBAT. Q. P. *Marco Barbatto Quæstore Provinciali.* Duumvir, cum per prænominis A. tantum, & nominis M. initiales litteras inscribatur, A. *Aulum*, quod familiarum prænomen peculiare sit, interpretati sumus; & M. *Memmium*, quod hoc cognomen Memmiæ genti vulgare. M. autem Memmius Gemellus Prætor anno U. C. 695. perhibetur; si quidem ad aliam revocent familiam per M inchoatam, nos repugnantes non habebunt.

Hic nummus secundæ magnitudinis è museo nostro, inter elegantiores collocandus

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. IMP. VIII. Tiberii caput nudum.
C. VIB. MARSO. PR. COS. DR. CAE. Q. PR. T. C. RVFVS. F. C. In area,
D. D. P. P. *Caio Vibio Marso Proconsule, Druso Cæsare Quæstore Provinciali, Titus Cacilius Rufus fieri curavit. Decuriones posuere. Figura muliebri sedens ut suprâ.*

Hujus nummi interpretationem Angelonius pag. 28. edit. 2. audacior Pati-

no, qui eam p. 66. præterit, aggressus est, *Caio Vibio Marso Proconsule, Druso Cesare Quaestore Populi Romani, Titus Crispinus Rufus fieri curavit, decreto Decurionum Populi Patrensis*. Etsi rem integram V. Cl. non attigerit, laudandus tamen ejus conatus. Drusum Cæsarem *Quaestorem Populi Romani*, pro *Quaestore Provinciali* nominat. Quæstoris dignitas, primus erat honoris gradus, deinde *Ædilitas*, postea *Prætura*, denique *Consulatus*, amplissimus magistratus. Quæstores erant quidem *Urbani*, & *Provinciales*; sed Drusus Quæstor erat *Marsi Africæ Proconsulis*, ideo Quæstor Provincialis in nummo renuntiatur; Utriusque Quæstoris, Urbani & Provincialis, memoria in nummis occurrit, Urbani quidem in gente *Neria* apud *Fulv. Ursinum*, NERI. Q. VRB. *Nerius Quæstor Urbanus*: Provincialis verò in *Valeria* circa caput *Antonii*, M. BARBAT. Q. P. *Marcus Barbatius Quæstor Provincialis*.

Vibium Marsum *Africæ Proconsulem* anno U. C. 779. CHrist. 26. obtinuisse, & *Neronem Cæsarem* ejus Quæstorem factum, ex superiori nummo novimus: hic verò *Drusi* ejus fratris Quæsturam in primo *Vibii Marci Proconsulatus* anno exhibet; sed cur duo Quæstores sub eodem Proconsule, quod licitum narrat *Dio lib. 53. pag. 505. Εἰς μὲν οἱ ἐστρατηγούμενοι καὶ ἐκ τῆς ὁμοίας σφίον, ἢ καὶ τῆς ἀποδείξεως πρὸς τοὺς οἱ ὑπατευόμενοι ἐκ τῆς ὁμοιότητος, οὐκ αὖτε ὁ Ἀυτοκράτωρ δόχιμασθαι*. *Unicum quidem Prætorius ex sui aut inferioris ordinis hominibus: tres autem Consularis ex ejusdem dignitatis jure accipit, qui ipsi Imperatori probentur*. Eisdem Druso, quos fratri *Neroni* honores à *Senatu* decretos tradit *Tacitus Annal. lib. 4. Drusus ex Germanici liberis togam virilem sumpsit, quæque fratri ejus Neroni decreverat Senatus, addita*. *Uticenses* autem, ut *Neronis Quæsturam* honoris causâ per *Cæcilium Gemellum* in nummis consignarunt, in hoc etiam *Drusi* fratris dignitatem curante *Cæcilio Rufo* notaverunt. Obiter verò notandum, quòd *Angelonus Titum hunc Rufum, Crispinum* pro *Cæcilio* appellat, non animadvertens V. Cl. *Crispinum & Rufum* duo esse cognomina.

Litteræ P. C. inscriptionis circa ambitum residuæ, fieri curavit, interpretati sumus, ut similes in hoc M. Antonii nummo, M. OPPIVS CAPITO PRAEF. CLAS. F. C. & in altero, L. ATRATINVS PRAEF. CLAS. F. C. Cæteræ in area voces DD. PP. apud Antiquarios, *Decuriones posuere*, explicari solent, quas perperam *Angelonus Decreto Decurionum Populi Patrensis* reddidit; quem sequutus est *Sert. Ursatus de Not. Rom. p. 133. Patinus verò p. 66. inquit: Quid significant duplex DD. decreto Decurionum conjiciunt, sed duplici PP. nihil tribunt.*

Hic nummus mediocris moduli inter rariores adscribendus.

M. M. I. V. C. VIB. MARSO PR. COS. II. L. CAECILIVS. PIVS. II. V. *Municipes Municipii Julii Uticensis, Caio Vibio Marso Proconsule secundum, Lucius Cæcilius Pius Duumvir. Figura velata sedens ut supra.*

Primus Uticensium nummus hanc M. MVN. IVL. VTICEN. epigraphen præfert, quam *Municipes Municipii Julii Uticensis* interpretati sumus: hic eandem per litteras initiales exhibet, cum eadem Juliae statua, ut in illo nummo signata; sed hic secundum C. Vibii Marfi Proconsulatus annum denotat, de quo altum est apud historiarum scriptores silentium, præsertim cum Africa hoc tempore omnino esset pacata. De *Cæcilia* gente dictum est. *Pius* cognomen huic familiae vulgare fuit, quod obtinuit Q. Metellus Numidici F. teste Val. Maximo lib. 5. cap. 2. quia patrem lacrymis & precibus assiduus ab exilio revocaverat.

Hic nummus mediae formae pro raro notandus.

M. M. I. V. C. VIBIO MARSO. PR. COS. II. SEX. TADIVS. FAVSTVS. II. VIR.
Municipes Municipii Julii Uticensis. Caio Vibio Marso Proconsule secundum, Sextus Tadius Faustus Duumvir. Figura muliebris velata, ut supra.

Apud Mediobarbum pag. 70. pro S. IVNIVS FAVSTVS reponere SEX. TADIVS FAVSTVS.

En alterum Vibii Marfi Proconsulatus anni secundi monumentum; Sextus Tadius Uticæ Duumvir, vel ad Vibii Marfi benevolentiam sibi conciliandam, illius nomen in nummo apposuit, vel ut nummum Proconsulis permissu signatum indicaret: nam Africae Proconsules ejusmodi facultatem concessisse, ex Apronii & Dolabellæ nummis infra describendis docemur. Interim observandum, in Uticensium nummis Duumvirorum nomina non simul sociata reperiri, sed quemque scorsim nummum percutere. *Sextus*, à numero dictus. *Tadia* gens, an patricia vel plebeia, incertum est. Q. & P. Tadii citantur à Cicerone in Verr. Sex. Tadius, Sex. F. Legatus Propr. Africae memoratur à Grutero pag. 471. 6. *Faustus*, cognomen à favore dictum scribit Valerius.

Hic nummus secundae magnitudinis inter raros asservandus.

C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. CASSIVS FELIX. A. II. VIR. DD. PP.
Caio Vibio Marso Proconsule tertium, Caius Cassius Felix, Augur vel Augustalis, Duumvir. Decuriones posuere. Statua Liviae sedentis ut supra.

Nummus

Nummus Vibio Marso Africae Proconsulatum ad tertium annum fuisse prorogatum nos edocet; sed an postea Vibius Marfus sub Claudio Syriae Praeses extiterit, aut alius hujus nominis à Tacito memoratus, non omnino liquet. *Vibia* gens, plebeia, sed consularis, in plurimas stirpes distincta; à Vibone Brutiorum oppido nomen accepisse quidam autumant. *Marsus* cognomen à Marsis Italiae populis, illudque Octaviis & Domitiis commune. Duumvir, sub quo cusus est nummus, Caius Cassius Felix A. appellabatur. *Cassia* gens in patricias & plebeias divisa est. *Felix*, cognomen à fortuna. C. Cassius Felix memoratur à Grutero pag. 240. Littera A. vel *Augur*, vel *Augustalis* explicari potest; uterque in Municipiis & Coloniis perhibetur, ut patet ex sequentibus inscriptionibus: tota autem Colonia, ut placet M. Velfero Rer. Aug. Vindel. lib. 5. Decurionibus, Augustalibus, & Colonicis constabat.

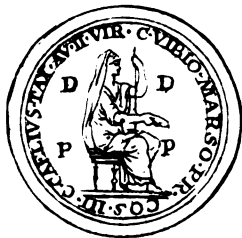
L. OCTAVIO. L. F. CAM.
RVFO. TRIB. MIL. LEG. IIII.
SCYTHICAE. PRAEF. FAB.
BIS. DVOMVIRO. QVINQ. EX
S. C. ET. D. D. AVGVRI. EX. D. D.
CREATO.
QVI. LAVATIONEM. GRATVITAM
MVNICIP. INCOLEIS.

Grut. p. 444. 7.

FAVSTVS
VI. VIR. ET. AVGVST.
QVI. INTER. PRIMOS
AVGVSTALES
A. DECVRIONIBVS
AVGVSTALIS FACTVS EST
VIRIAE MAXIMAE
VXORI CARISSIMAE.

Grut. p. 419. 5.

Hic nummus mediocris moduli pro raro numeratur.

C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. CAELIVS. TAX. AV. II. VIR. DD. PP. *Caius Vibio Marso Proconsule tertium, Caius Calius Taxillus Augur vel Augustalis, Duumvir. Decuriones posuere. Figura velata sedens ut supra.*

Cum Vibius Marfus Africae Proconsul tertium in nummo perhibeatur, nos aliquot dubium movet, an ille sorte Africam habuerit, & triennio Senatus auctoritate Proconsulatum gesserit, praesertim cum nullius belli tunc in Africa sit mentio: illa quidem Consularis erat provincia ab Augusto Senatui Populoque concessa, cujus annua erat Praefectura, & quam ante quintum annum à gesto in Urbe magistratu inire non erat licitum; sed Augusti decreta paulatim imminuta & mutata sunt: Tacitusque Annal. lib. 3. narrat Junium Blaesum Sejani avunculum, Africae Proconsulem à Tiberio datum fuisse. Et de Africa decretum ut Caesar legeret, cui mandata foret. Et paulò post: M. Lepidum & Junium Blaesum nominavit; ex quibus Proconsul Africae legeretur. Sed nec ille Blaesus, nec Marfus in Fastis Consules renuntiantur; an verò illi suffecti fuerint, & ideo omissi? Caius Caelius, qui tertio Proconsulatus Vibii Marfi anno,

R

ut in superiori nummo Cassius Felix Duumvir etiam perhibetur, aut ejus collega, aut alter alteri suffectus est. *Calia* gens, plebeia, sed consularis. *Taxillus* à tali vitio, ut *axilla* ab ala. *Augur* vel *Augustalis* ut superior Duumvir.

Hic nummus secundæ magnitudinis, in Cimelio Ducis Canomanensium, inter elegantiores numerandus.

M. M. I. V. C. VIBIO MARSO PR. COS. III. C. SALVSTIVS IVSTVS II. VIR.

Municipes Municipii Julii Uticensis, Caio Vibio Marso Proconsule tertium, Caius Salustius Justus Duumvir. Eadem figura sedens.

Apud Patinum pag. 66. pro C. SALLVS RVSIVS, reponc C. SALVSTIVS IVSTVS, ut apud Mediobarbum pag. 70.

Uticenses in nummis modò litteras initiales M. M. I. V. urbem suam indicantes, modò has DD. PP. ad statuum Livie spectantes signarunt. De illis cum ambigeret Patinus, hæc ait: *Quid significent duplex DD. decreto Decurionum conjiciunt; sed duplici P. P. M. M. & I. V. nihil tribuunt, sicut inscriptioni parti. P. Harduinus pag. 515. nummi explicationem hoc modo aggressus est: C. VIBIO MARSO PR. COS. III. M. M. I. V. nummus apud Patinum, cujus ille notas expedire se minimè posse profitetur, nos sic interpretamur, Caio Vibio Marso Proconsule tertium Municipis Juliae Valentia. Sed nummus ad Municipium Uticense, ut Vir pereruditus alterum Tiberii pag. 519. revocat, & non ad Coloniam Valentiam, pertinet.*

Caius Salustius Justus Duumvir etiam in tertio Vibii Marfi Proconsulatus anno nominatur, ita ut tres eodem anno reperiantur; sed uno ex Duumviris mortuo, alter ipsi videtur suffectus, vel non idem Proconsulatus ac Duumvirorum magistratus initium fuit: Duumviri enim media anni Proconsulatus parte Duumviratum perficere; & alii duo alterum perficere potuerunt, & sic non modò tres, sed quatuor Duumviri prodibunt. *Salustia* gens, à sale sive à salute derivata. *Justus*, cognomen à probitate.

Hic nummus mediocris moduli pro raro habendus.

INCERTA.

TI. CAESAR. AVG. F. Caput Tiberii sine laurea.

L. A. FAVSTVS. D. C. BASSVS. II. VIR. DD. PP. *Lucius Antistius Faustus, Decimus Cæcilius Bassus Duumviri. Decuriones posuere. Statua sedens ut suprâ.*

Uticensibus nummum hunc tribuere nobis non placuit, etsi litteræ DD. PP. in illis exhibeantur, cum aliis Coloniis convenire possint, & similis Liviae statua in sequentibus nummis signata sit, adde quod Uticensium Duumviri simul non renunciantur. Ad *Antistiam* gentem priorem Duumvirum revocavimus, licet pleraque familiarum nomina per litteram A inchoantia, ad alias spectare non negemus, sed id suavit Lucius Antistius Faustus apud Gruterum citatus ex basi Romæ eruta, pag. 241. Alterum verò Duumvirum ad *Cæciliam* retulimus potius quàm ad aliam gentem per C incipientem, quia illa in superiori Uticensium nummo inter Duumviros recensetur. *Faustus* cognomen ut Felix à fortuna dictum videtur. *Decimus* autem à numero.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obvius est.

Caput Tiberii nudum sine epigraphe.

P. S. S. C. C. LOLL. M. DOM. II. VIR. *Posuere Suffetes Carthaginienses. Caius Lollius, M. Domitius Duumviri. Statua Liviae sedentis velatae, dextrâ pateram, lævâ hastam puram, ut in superioribus.*

Alterum jam nummum sub C. Lollio & M. Domitio Duumviris percussum cum iisdem litteris P. S. S. C. & simulacro Augusti supra basim stante, inter incerta Augusti numismata retulimus; hic verò Liviae sedentis statuam exhibet: sed cum nulla in his nummis circa caput epigraphe Augustum vel Tiberium certò denominet, uterque nummulus forsan Tiberium ob nasi in hoc eminentiam repræsentat, præsertim quia Lollius & Domitius in hoc simpliciter Duumviri appellantur, & in altero inter Incerta Augusti descripto, ipsi Duumviri iterum dicti sunt, ita ut in primo magistratu Liviae statuam, in secundo autem Tiberii simulacrum publicè positum in nummis signarint. Notas P. S. S. C. *Posuere Suffetes Carthaginienses* interpretati sumus. Suffetes autem, summi apud Carthaginem fuere Magistratus, non dissimiles Consulibus, de quibus loquentem audias Livium Decad. lib. 4. *Senatum itaque Suffetes, quod velut Consulare imperium apud eos erat, vocaverunt.* Itaque Suffetes, *Sophetim*, id est *Judices*, vocantur ab Hebræis summi Magistratus, quos Judæorum Rempublicam administrasse legimus à morte Josuæ usque ad Reges electos. *Lollia & Domitia* gens, utraque plebeia.

Hic nummulus inter raros & elegantes numeratur.

R ij

TI. CAE. DIVI. AVG. F. AVGVST. COS. IIII. Caput Tiberii nudum.

PERMIS. P. DOLABELLAE. PROCOS. C. P. *Permissu Publii Dolabellæ Proconsulis* Figura muliebris velata sedens cum patera & hasta, ut suprâ.

Nummus hic in extrema inscriptionis parte detritus, urbis nomen in qua cufus erat, forsan gerebat, signatum tamen in Africa P. Dolabellæ dignitas arguit : ille enim Proconsul ejus provinciæ anno U. C. 776. Junio Blaſo successit, ex Tacito Annla. 4. *Quia Caesar post res à Blaſo gestas, quasi nullis jam in Africa hostibus, reportari nonam Legionem jusserat, nec Proconsul ejus anni P. Dolabella retinere ausus est.* Dolabella ex Corneliorum gente Consulatum iniit anno U. C. 762. cum Junio Silano sub Augusto, apud Tacitum & Dionem; quod confirmat inscriptio vetus in arcu Tiburtino Aquæductus Cælii montis.

P. CORNELIVS P. F. DOLABELLA COSS.
C. IVNIVS. C. F. SILANVS FLAMEN MARTIALIS
EX S. C.

FACIENDVM CVRAVERVNT. IDEMQVE PROBAVERVNT.

Is Tiberii Legatus Proprætor fuit in Dalmatia, etiamsi hæc provincia Populo Romano fuisset ab Augusto concessa : nam, ut rectè ait Dio lib. 55. pag. 505. *Ἐπειδὴ τινὲς αἰτεῖν οὐ καλῶς ἤρξαν, τὰς ἀντικεῖν καὶ ἐκείνα παραστῆσαν.* Cum nonnulli eorum malè gessissent magistratum suum, Imperatori ista quoque provincia sunt adjectæ. Vetus apud Sponium Inscriptio pag. 181. Jaderæ in Dalmatia reperta Dolabellam anno U. C. 772. hanc provinciam administrasse nos docet, cum Tiberius esset designatus Consul IIII.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F.
AVGVST. IMP. PONTIF. MAX.
TRIB. POTES. XX. COS. III.
DESIGNAT. IIII. LEG. XI.
P. CORNELIO DOLABELLA
LEG. PROP.

Hic nummus secunda magnitudinis inter rarissimos collocandus.

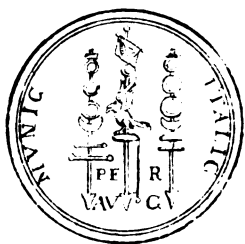
DRUSUS CÆSAR.

DRUSUS Tiberii ex Vipsania Agrippina filius, à patre Tribuniciam potestatem adeptus, Anagniam & Calagnam Colonias ex Municipiis, teste Frontino lib. de Colonis, constituit. *Anagnia muro ducta Colonia jussu Drusi Caesaris, populus deduxit. Et paulò pòt: Calagna muro ducta Colonia, jussu Drusi Caesaris, populus deduxit.* Utraque Italiae urbs nullos Imperatoribus nummos percussit.

DRUSI nummi primae magnitudinis non observantur; secunda & tertia forma, raritatis eximia sunt & elegantia.

ITALICA.

DRVSVS CAESAR TI. AVG. P. Caput Drusi nudum.

MVNIC. ITALIC. PER. AVG. *Municipium Italica vel Italicense, permissu Augusti. Aquila legionaria, & vexillum inter duo signa militaria.*

Italica, urbs Hispaniae Baeticae, de qua in Augusto, Livia & Tiberio dictum est, Trajani & Hadriani Imperatorum, ut & Sillii Poetae natalibus illustris, à Scipione pro militibus vulneribus debilibus condita est, nomenque tulit *Italica* ab Italia, Municipii titulo urbs postea donata est; sed cum ob bella civibus esset exhausta, novis ab Augusto frequentata videtur, Veteranis Legionum, quarum nomina haecenus ignorantur, in eam transmissis: cujus rei memores Italenses, aram *Providentiae Augusti* post ejus mortem erexerunt. Duumviri autem qui hunc Druso nummum percusserunt, signa haec militaria ad originem suam indicandam caeleri curaverunt. Interim observandum, cudendae monetae facultatem ipsis ab Augusto concessam, in omni-

R iij

bus Italicæ nummis esse his notis PER. aut PERM. AVG. designatam.

Hic nummus ad secundam formam accedens, è museo nostro, eximia raritatis & elegantia censendus.

INCERTA.

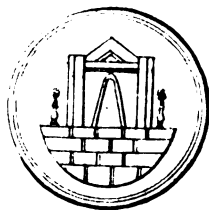

DRUSO CAESARI. Caput Drusi nudum.

PERMISSV L. APRONI. PROCOS. III. *Permissu Lucii Apronii Proconsulis tertium. Caput Mercurii petaso ornatum, pone quod caduceus.*

Nummum hunc in Africa provincia percussum arguit ejus inscriptio, *Permissu L. Apronii Proconsulis*: is enim in Africæ Proconsulatu Marco Camillo successit, teste Tacito Annal. 3. *Quæ postquam L. Apronio (nam Camillo successerat) comperta.* Sed cum illum ex nummo per tres annos Africam administrasse noscamus, de illius gestis inquirendum. L. Apronius sub Augusto anno U. C. 760. Consul suffectus cum A. Vibio Habito, à Pighio Ann. lib. 18. ex Tabulæ Capitolinæ fragmento renuntiatur, deinde anno 766. Germanici Cæsaris in Germania Legatus fuit, Vell. Paterculo lib. 2. postea Furio Camillo, qui Tacfarinatem rebellem vicerat, in Proconsulatu anno 770. successit, cui per tres annos, ut docet nummus, præfuit, cum anno 772. Tacfarinas denuò per latrocinia bellum moveret, cum Apronius prælio vicit, & in desertum compulit. Sed in qua urbe cusus sit nummus, pronunciare difficile videtur: si tamen conjecturæ locus ex simili Mercurii capite in Tiberii nummo apud Leptim magnam signato, ad Leptim parvam spectare suspicamur. Illa in nummis ΛΕΠΤΙΣ inscribitur, hæc Colonia Romana nummos exhibet cum epigraphæ COL. VIC. IVL. LEP. utraque Mercurium ob idem urbium nomen, concordiam & situm venerata videtur.

Hic nummus secundi moduli, in Gaza Christina Regina, raritatis eximia & singularis præstantia habendus.

DRVSVS CAESAR. Caput Drusi nudum.

Deæ simulacrum instar metæ in templo, ante quod area sine epigraphæ.

Nullam quidem adversa hujus nummi pars inscriptionem præfert, sed cum pars ejus anterior Latinè scripta sit, in aliqua urbe Latii jure donata per-

cussus videtur: si verò rectè opinamur ex templo Veneris Paphiæ in eo insculpto, à Comuni Cypriorum signatus est. At reclamant omnes Antiquariorum cœtus; nummi Galbæ, Vespasiani, Sept. Severi & Caracallæ cum simili templo & Græca ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ epigraphe refragantur: quid tum, non-ne numismata argentea, quæ vocant *Maxima*, manibus nostris quotidie teruntur, à Comuni Asiæ Latinè scripta, COM. ASIAE. imò insignis Claudii nummus in Thesauro Regio à Cypriis ipsis cusus reconditur, in quo circa caput TI. CLAUDIVS CAESAR. AVG. & in averſa parte circa ambitum ΕΠΙ ΚΟΜΙΝΙΟΥ ΠΡΟΚΛΟΥ. ΑΝΤΥΠΑ. in area verò ΚΥΠΡΙΩΝ legitur.

Eques Patinus nummum pag. 80. vulgavit, & de Veneris Paphiæ templo eruditè disseruit; sed cur Cyprii hoc templum in Drusi nummo signaverint, causam indagare nobis liceat, illam verò Tacitus Ann. 3. suppeditare videtur, cum tradit Cyprios anno U.C. 773. jus asyli defendisse tribus delubris, quorum vetustissimum Paphiæ Veneri auctor, Ærias: illud enim Cyprii in Drusi nummo, tum ut templi formæ dignitatem indicarent, cum ut patris ejus benevolentiam sibi conciliarent, percusserunt, Druso præsertim gratulantes, quòd hoc anno à Tiberio Tribuniciam potestatem tanquam ad Imperium designatus recepisset. De Venere in nummo sequenti.

Hic nummus minimi moduli inter rariores collocandus:

DRVSVS CAESAR. Caput Drusi nudum.

Jupiter stans, dextrâ aquilam, sinistrâ baculo innixa, ex aduerso templum idem Veneris Paphiæ, sine epigraphe.

Alter prodit nummus à Cypriorum Comuni in honorem Drusi Cæsaris signatus, in cujus averſa parte Jupiter & Venus in templo, duo præcipua insulæ numina, & in eorum nummis frequentia: Jupiter enim in Vespasiano & Trajano sæpe occurrit cum epigraphe ΚΟΙΝΟΝ ΚΥΠΡΙΩΝ. Ille videtur *Salaminus* dictus apud Tacitum Annal. 3. cum narrat Cyprios tribus delubris jus asyli defendisse. *Exin Cyprii tribus delubris, quorum vetustissimum Paphiæ Veneris auctor, Ærias, post filius ejus Amathus Veneri Amathusia, & Jovi Salaminio, Teucer Telamonis patris irâ profugus possuissent.* De templo Veneris Paphiæ multa jampridem nummorum scriptores Erius Venerus, Tristanus, Patinus, & P. Harduinus dixerunt. Area Veneris templo addita videtur ad indicandum quoddam, de quo Plinius lib. 2. cap. 6. loquitur, miraculum. *Celebre fanum habet Veneris Paphos, in cujus quandam arcam non impluit.* P. Harduinus pro area aram substituit ob verba Taciti lib. 2. Hist. p. 34. Templum Veneris Rex Ærias condidit, ex eodem Tacito. *Conditorem templi Regem Æriam vetus memoria.* Deæ instar metæ in medio templi cernitur simulacrum, de quo idem Historicus. *Simulacrum Deæ non effigie humana, &c.* Ad templi latera in area videntur duo altaria ignita, de quibus forsan Tacitus loco cit. *Precibus & igne puro altaria adolentur, nec ullis imbribus quanquam in aperto madescunt.*

Hic nummus minima formæ inter rariores & elegantiores recensendus.

GERMANICUS CÆSAR.

GERMANICI nummi primæ formæ non observantur; secundæ & minimæ cum sola ejus effigie, rarissimi sunt; at cum Druso ex adverso, facilius parantur.

CÆSARAUGUSTA.

C. C. A. GERMANICVS CAESAR TI. AVG. P. *Colonia Cæsarea Augusta. Germanicus Cæsar Tiberii Augusti filius. Caput Germanici nudum.*
TI. CAESAR AVGVSTVS. Caput Tiberii laureatum.

Saldauba, urbs Hispaniæ Tarraconensis, mutato nomine, ab Augusto *Cæsaraugusta* vocata, & Colonia facta est Immunis, teste Plinio lib. 3. cap. 3. *Cæsaraugusta*, Colonia Immunis. Hæc nummum Tiberio Imperatori simul & Germanico Cæsari ab illo Augusti jussu adoptato, & socio principatus vehementer expetito, dedicavit, ut innuere videtur Suetonius in Tiberio cap. 25. *Simulavit & valetudinem, quo aequiore animo Germanicus celerem successionem, vel certè societatem principatus, operiretur.* Sed ille Tiberio suspectus, in Syriam missus est, ubi Pisonis & Plancinæ uxoris artibus periit.

Hic nummus secundi moduli, eximia raritatis & elegantiae est.

GERMANICVS CAESAR C. CAESARIS PATER. Caput Germanici nudum.
C. C. A.

C. C. A. Colonia Casarea Augusta, in area: SCIPIONE ET MONTANO II. VIR.
Scipione & Montano Duumviris, circa ambitum.

Cæsaraugustani nummum hunc in Germanici memoriam, Caligulae filio adulantes, ad illius inimitationem percusserunt, cum ipse in nummis patris effigiem cæleri jussisset. Testes sunt eorum aurei & argentei denarii, in quibus hinc Germanicus, inde Caligula. Ipsius in parentes pietatem extollit Suetonius in ejus vita c. 15. *At in memoriam patris Septembrem mensem, Germanicum appellavit.* Scipio & Montanus Duumviri, Augusti, Agrippæ, Germanici & Agrippinæ effigies in nummis suis Caligulae gratulantes percusserunt.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores collocandus.

CORINTHUS.

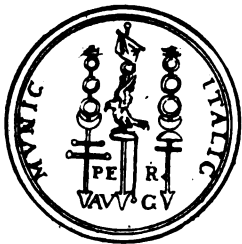
GERMANICVS CAESAR. Caput Germanici nudum.

C. HEIO POLLIONE ITER. L. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. *Caio Heio Pollione iterum, Lucio Mussidio Prisco Duumviris.* In corona ex apio contexta.

Ad Corinthum pertinet nummus, etsi urbis nomen in eo desit: similis enim sub iisdem Duumviris cum CORINTI epigraphæ circa caput Tiberii percussus rem ipsam denotat: hunc autem signavere Corinthii, cum Germanicus in Syriam proficisceretur. Achaiam autem ille appulit, ubi secundum Consulatum Neapoli accepit anno U. C. 770. CHr. 17. ut tradit Tacitus Annal. 2. *Sequens annus Tiberium tertio, Germanicum iterum Consules habuit; sed cum honorem Germanicus inivit apud urbem Achaia Neapolim, ubi paucos dies insumpsit reficiendæ classi.* Ideo Corinthii & Tiberio & Germanico eundem typum sub iisdem Duumviris percusserunt. Corona apii hoc anno ludos Isthmicos, de quo in Tiberio abunde in hunc nummum diximus pag. 106. forsan celebratos indicat. De Heio Pollione & Mussidio Prisco, ibidem

Hic nummus minimi moduli à Patino pag. 85. vulgatus inter insigniores recensendus.

ITALICA.

GERMANICVS CAESAR TI. AVG. F. Caput Germanici nudum.

MVNIC. ITALIC. PER. AVG. *Municipium Italica vel Italicense, permissu Augusti.* Aquila legionaria, & vexillum inter duo signa militaria.

Signa militaria in nummis Drusi Cæsaris ab Italicensibus in memoriam originis Veteranorum Italicam ab Augusto transmissorum cælata diximus: eundem typum Italicenses Germanico pariter Cæsari proferunt, utrique blandientes, Druso quidem, quòd naturæ jure ipse Tiberii filius, foret Imperii hæres; Germanico verò, quòd is Augusti jussu à Tiberio adoptatus, Druso socius datus sit.

Hic nummus secunda magnitudinis, ex museo nostro, inter rarissimos collocandus; alter ferè similis à Patino pag. 84. vulgatus.

OSCA.

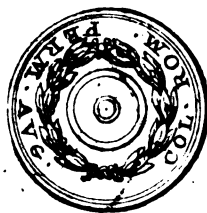
GERMANICVS CAES. P. C. CAESAR. AVG. GERM. Caput Germanici nudum.

V. V. OSCA. C. TARRACINA. P. PRISCO. II. VIR. *Urbs Victrix Osca, Caio Tarracina, Publio Prisco Duumviris.* Eques decurrens.

Osca, urbs Hispaniæ Tarraconensis, de qua in Augusto fol. 55. dictum, nummum hunc in Germanici memoriam, Caligulae filio gratulans, percussit, ei dato Imperatoris patris nomine. Exoptatus autem Caius Imperium adeptus est ob Germanici memoriam, si Suetonio fides. Figura equestris, urbis insigne est, ut & quibusdam aliis Hispaniæ oppidis, ob equorum abundantiam, vel equitatus Hispanici præstantiam. C. Tarracina & P. Priscus ex quibus familiis oriundi sint, non facile est pronuntiare; an prior ab urbe Italiæ Tarracina originem traxerit, incertum. *Priscus* is dicebatur, qui natu major esset.

Hic nummus mediocris moduli rarissimus & præstantissimus est.

ROMULEA COLONIA.

GERMANICVS CAESAR. TI. AVG. F. Caput Germanici nudum.

COL. ROM. PERM. AVG. *Colonia Romulea, permissu Augusti.* Clypeus voti-vus in laurea.

Colonia Romulea vel Romulensis, eadem quæ Hispalis, urbs est Hispaniæ Bætica ad Bætum fluvium, in quam Julius Cæsar bellum contra Pompeios gerens ingressus est, quem admodum legitur apud Hirtium de Bello Hisp. Cæsar ciem à Gadibus ad Hispalim se recepisset, insequenti die concione advocata, commemorat. Illa in veteri Inscriptione IVLIA ROMVLEA apud Grut. pag. 257. dicitur, unde forsan Juliam Romanam à Julio Cæsare nuncupatam ait Isidorus lib. 15. Orig. cap. 1. ut refert P. Harduinus pag. 198. Clypeus in laurea est, & non patera, ut putat Mediobarbus pag. 74. votivus quidem: clypei siquidem in Deorum templis suspendebantur & vovebantur. Livius Dec. 4. lib. 5. Ex ea pecunia clypea inaurata in fastigio Jovis adis posuerunt. Et ut ex nummis Augusti argenteis, in quibus clypeus cum his litteris CL. V. id est clypeus votivus, inter aquilam legionariam & signa militaria cum hac epigr. SIGNIS RECEPTIS, constat clypeum votivum in templo Martis Ultoris ob recepta à Parthis signa militaria consecratum à Populo Romano fuisse: sic arbitramur clypeum à Colonia Romulensi cūsum fuisse propter aquilam legionariam Varianæ Legionis per Germanicum receptam, ut tradit Tacitus Ann. 2. Alterius consecrati memoriam Dux Malo vendus nuper in deditionem acceptus, propinquo loco defossam Varianæ Legionis aquilam modico prasidio servari indicat. Missa extemplo manus, quæ hostem à fronte eliceret, alii qui terga circumgressi recluderent humum, & utrisque adfuit fortuna. Corona laurea ob Germanici victorias addita est.

Hic nummus minimæ formæ, raritatis eximiæ est & elegantia.

DRVSVS CAESAR. GERMANICVS CAESAR. Capita aduersa Drusi & Germanici Cæsarum.

COL. ROM. PERM. DIVI AVG. *Colonia Romulea, permissu Divi Augusti. Caput Tiberii laureatum.*

Romulei hinc Tiberium, inde Drusi & Germanici filiorum capit ad ipsorum concordiam indicandam signarunt, cū ille proprius sanguinis, hic verò adoptivus esset ipsius filius, pro illis aula discors, parentes divisi, & uxores inter se disceptantes, tamen ipsi concordēs erant, ut tradit Tacitus lib. 2. *Sed fratres egregiè concordēs, & proximorum certaminibus inconcussi.*

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores adscribitur, à Patino vulgatus pag. 75. sub Augusti nomine, quem in Indice esse Tiberii agnoscit: nummum pariter Mediobarbus pag. 52. Augusto refert, qui Tiberio tribuendus.

GERMANICO
CAESARI. TI. F. AVG. NEP.
Q. AVGVRI. COS. DESIGNAT.
D. D.
Athenis exscripsi.

S ij

AGRIPPINA.

AGRIPPINÆ nummi primæ magnitudinis non observantur; secunda & minima, eximia raritatis & elegantia habendi.

CÆSARAUGUSTA.

AGRIPPINA. M. F. MAT. C. CAESARIS AVGVSTI. Caput Agrippinæ.

C. C. A. Colonia Casarea Augusta in æra. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. circa ambitum.

Cæsaraugustani Caligulæ adulantes, qui nummos ad memoriam parentum renovandam percuti jussierat, eorum etiam effigiem in suis signari curaverunt. Ecce Agrippina Imperatoris mater prodit, ut ante Germanicum ejus patrem sub iisdem viris Scipione & Montano vulgavimus. Caius autem pietatem erga matrem demonstravit; nam Tiberio funerato, inquit Suetonius cap. 15. *confestim Pandateriam & Pontias ad transferendos matris fratrisque cineres festinavit, tempestate turbidâ, quò magis pietas emineret: adiitque venerabundus, ac per semet in urnas condidit. De Duumviris jam egimus.*

Hic nummus secundi moduli, à Triflano t. 1. pag. 50. vulgatus, præstantissimus est.

CARTHAGO.

AGRIPPINA. C. CAESARIS. AVG. MATER. Caput Agrippinæ.

C. I. C. GENIVM. *Coloniæ Juliae Carthagenensis Genium.* Fortuna stolata stans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Has litteras initiales C. I. C. ' ad Coloniâ Juliam Carthaginem in Julii nummis pag. 2. revocavimus. Carthagenenses Agrippinam tanquam Deam colentes, urbem suam sub ejus genii tutela positam denotant, ipsam sub Fortunæ effigie *Genium* appellantes, ut ipsi Antoninum Pium pariter *Genium P. Romani* infrâ in nummis vocarunt. Genius, Deus erat loci, sub cujus nempe tutela locus erat. Hic seminudus cum pallio effingebatur, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ. Sæpe etiam Fortuna pro Genio colebatur, cui etiam cornucopiæ datum, ad loci ubertatem procurandam : Fortuna enim idem esse cum Genio videtur; etenim unicuique suus Genius dicitur, ita & unicuique sua Fortuna. Depingebatur quidem Fortuna, teste Lactantio lib. 3. cum cornucopiæ & gubernaculo, tanquam ipsa opes tribuere putaretur, & humanarum rerum regimen obtinere.

Hic nummus minima forma raritatis eximia est & præstantia.

OSSA

AGRIPPINAE. F. M. AGRIPPÆ
DIVI. AVG. NEPTIS. VXORIS
GERMANICI. CAESARIS
MATRIS. C. CAESARIS. AVG.
GERMANICI. PRINCIPIS.

Exscripsi Romæ in area Capitolina.

NERO ET DRUSUS CÆSARES.

NERONIS & DRUSI fratrum nummi scorsim non reperiuntur, eorum effigies in nummis mediocris formæ à Caligula repositis, in equis tantum habentur, sed eorum capita in Coloniis reperiuntur, quæ perrara sunt.

CÆSARAUGUSTA.

C. C. A. NERO CÆSAR. DRVSVS. CÆSAR. II. VIR. *Colonia Cæsarea Augusta, Nero Cæsar, Drusus Cæsar, Duumviri. Capita Neronis & Drusi aduersa.*

TI. CÆSAR. DIVI. AVGVSTI. F. AVGVSTVS. P. M. *Caput Tiberii laureatum.*

Cæsaraugustæ Hispaniæ Tarraconensis percussus est hic nummus in honorem Neronis & Drusi fratrum, Germanici filiorum, quos Tiberius mortuo Druso filio Patribus commendavit. De Nerone quidem Tacitus Annal. lib. 4. *Aderantque juveni modestia ac forma Principe viro digna, notis in eum Sejani odiis ob periculum gratiora. Quem tandem Tiberius Sejani insidiis circumventum in Senatu accusavit, damnatumque in Pontiam insulam relegatum necavit.* Drusus verò eisdem quàm fratri honores à Senatu decretos petente Tiberio recepit; sed ejusdem Sejani artibus hostis judicatus, Imperatoris jussu in ima palatii parte occisus est. Ambo tanquam Cæsares & successionis proximi, à Cæsaraugustanis Duumviri honorarii vocati sunt; cujus rei index hic nummus, in quo Colonia Cæsaraugustæ Duumviri perhibentur. Hadrianus Imperator apud Spartianum, *per Latina oppida Dictator, Ædilis, & Duumvir fuit.* Hi verò Duumviri ordinarii pro se Præfectos nominabant. Qua de re mox uberius.

Hic nummus, secundi moduli, eximia raritatis & elegantiae est.

CARTHAGO NOVA.

NERO ET DRVSVS CAESARES. Q. C. I. N. C. *Nero & Drusus Caesares Quinquennales Colonia Victricis Julia Nova Carthagini.* Capita aduersa Neronis & Drusi.

TI. CAESAR. DIVI. AVG. F. AVGVSTVS. P. M. Caput Tiberii nudum.

Mutilam hanc Neronis & Drusi circa eorum capita epigraphen apud Patinum pag. 77. & Mediobarbum pag. 75. lege ut supra.

De Carthagine Nova Hispaniensi & ejus cognominibus abunde dictum est in Augusto, quam à Pœnis conditam retulimus, illius expugnationem à Scipione legas apud Livium Decad. 3. lib. 7. ubi situm ejus naturâ tutum fusè describit; eam tamen uno die captam narrat Florus lib. 2. *Eodem quippe quo obsessa est die capta est; omenque Africana victoria fuit, quòd tam facile capta est Hispana Carthago.* Hispanæ civitates Germanici memoriam in filiis venerantes, plurimos iis honores detulerunt; nam ut Cæsaraugusta Neronem & Drusum Duumviros urbis suæ nominavit, Carthago Nova illos Quinquennales fecit. De Quinquennalibus jam diximus. Hæc dignitas Imperatoribus etiam honoris causâ deferrebat, ut de Hadriano Spartianus. *In patria sua Quinquennalis, & item Adria Quinquennalis.* Ad quem magistratum suo in loco gerendum ipsimet Quinquennales pro se nominabant aliquem; ille verò qui alteri sufficiebatur, in titulis suis se Quinquennalitis Imperatoris Præfectum unâ cum reliquis dignitatibus appellabat; cujus rei testimonium feliciter apud Gruterum hæc legitur inscriptio pag. 491. quæ Tiberium in quadam Italiæ civitate Quinquennalem, imò Neronem & Drusum Cæsares Quinquennales etiam nominat.

... IPO. LIO. L ...

... ARRIO. SALANO ...

PRAEF. QVINQ. TI. CAESARIS.

PRAEF. QVINQ. NERONIS. ET. DRVSI.

CAESARVM. DESIGNATO. TVB. SAC. PR.

AED. III. AVGVRI. INTERREGI.

TRIB. MILIT. LEG. III. AVGVST.

LEG. X. GEMINAE. PRAEF. EQVIT.

PRAEF. CASTROR. PRAEF. FABR.

OPPIA. VXOR.

Hic nummus secunde magnitudinis inter rariores reponendus.

NERO ET DRUSUS.
ROMULEA COLONIA.

NERO CAESAR. DRVSVS CAESAR. Capita Neronis & Drusi aduersa.
COL. ROM. PERM. DIVI. AVG. Caput Tiberii laureatum.

Romulei Hispaniæ Bæticæ nummos cum Tiberio ex una parte, & ex altera Drusum & Germanicum filios, ut aliis per alios gratularentur, signarunt. His verò Imperii successoribus è vivis sublati, eundem Tiberium, non autem Augustum, ut putat Mediobarbus pag 52. & 75. cum Germanici filiis Cæsaribus ab eo nuncupatis in posteriori parte exhibuerunt. Utrique Tiberius honores à Senatu petierat, diem utriusque tirocinii, congiario plebi dato, celebravit; sed Tiberius haud unquam domui Germanici mitis cum Pontifices pro incolumitate Principis vota suscepissent, Neronem quoque & Drusum iisdem Diis commendassent, valde commotus est Tiberius, ut tradit Tacitus Annal. lib. 4. *Tum verò aquari adolescentes senectæ suæ impatienter indoluit.* Patefacta ex eo interiore animi sui nota, ut ait Suetonius in ejus vita cap. 54. illos omnium criminationibus obnoxios reddidit, & miseros Principes ad Imperium natos, fame judicatos hostes necavit.

Hic nummus mediocris moduli rarissimus est.

NERONI CAESARI
GERMANICI. F.
TI. AVGVSTI N. DIVI AVG.
PRON. FLAMINI. AVGVSTALI
SODALI AVGVSTATI. &c.
Grut. p. 237. 1.

DRVSO CAESARI GERMA
NICI CAESARIS F. TI.
AVG. N. DIVI. AVG. PRON.
PRAEFECT. VRBI
AVGVSTALI.
Grut. p. 237. 2.

CALIGULA.

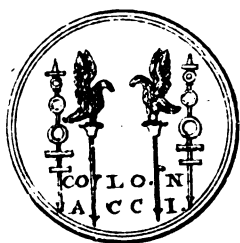
CALIGULA.

INTURNAM Coloniam à C. Cæsare deductam refert Frontinus; an de Caligula, ambigi potest: ipse Coloniis & Urbibus Hispaniæ facultatem cudendæ monetæ ademisse videtur, cum nullos post eum nummos per totam Imperatorum seriem in Hispania percussos invenias. Caius quidem provincias Imperii auxit, non bello nec victoriis suis, sed Ptolemæi consobrini Mauritanæ Regis cæde, regnum ejus dividens in Cæsariensem & Tingitanam, ut tradit Plinius lib. 5. cap. 1. *Principio terrarum Mauritania appellantur usque ad C. Cæsarem Germanici filium regna, servitiâ ejus in duas divisa provincias.*

CALIGULÆ nummi primæ magnitudinis rarissimi, secunda et tertia non obviæ sunt.

ACCIS.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulæ laureatum.

COLON. ACCI. *Colonia Accitana.* Dux aquilæ legionariæ inter duo signa militaria.

Accitanos Hispaniæ Tarraconensis, *Gemellenses* apud Plinium vocatos ob veteranos duarum Legionum gemini nominis VI. milites in eorum urbem deductos, in Augusto diximus: ideo duas aquilas legionarias duarum Legio-

T

num symbola ad hanc originem denotandam in nummo signarunt, quem Caligulae ut ex Julia familia oriundo blandientes obtulerunt, quod ipsi à Julio Caesare Coloni primum facti, deinde ab Augusto nova iterum Veteranorum accessione aucti essent.

Hic nummus secundi moduli, ex museo nostro, inter rariores collocandus.

BILBILIS.

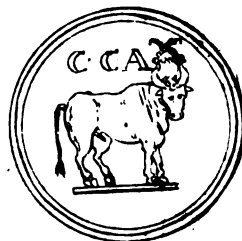
C. CAESAR AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulae laureatum.

MVN. AVG. BILBILIS. C. CORN. REFEC. M. HELV. FRONT. *Municipium Augusta Bilbilis, Caio Cornelio Refecto, M. Helvio Frontone circa ambitum: II. VIR. in quercea.*

Bilbilitani Hispaniae Tarraconensis Augusto & Tiberio in nummis coronas cum laureas, tum querceas obtulere; laureas quidem ob victorias, querceas verò ob cives servatos. Senatus Caligulae nummum percussit cum quercea, in cuius medio S. P. Q. R. P. P. OB CIVES SERVATOS, quod exoptatissimus Princeps Imperium adeptus, urbi cives restituerit apud Suetonium cap. 15. *Pari popularitate damnatos relegatosque restituit; criminumque, si qua residua ex priore tempore manebant, omnium gratiam fecit.* Bilbilitani Romanorum exemplum imitati, pariter querceam in Caligulae nummis adulantes signarunt. *Cornelia gens cognomin. Caldi jam in Augusto memorata est; hic verò Cornelius Duumvir ex altera Tuscan stirpe, Refectus appellatur. Helvia gens, an patricia, vel plebeia, incertum. M. Helvius ex Hispania citeriore anno U. C. 568. Romam ovans ingressus est. Fronto cognomen à fronte.*

Hic nummus mediocris formae, à Patina pag. 95. vulgatus, nec rarus nec obvius est.

CAESARAUGUSTA.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulae laureatum.

C. C. A. Colonia Caesarea Augusta. Bos mitratus.

Caesaraugustani Tarraconensis provinciae bovem in nummis ad denotanda

pro Caligulae salute à se perpetrata sacrificia, cuserunt. Illius morbi meminit Dio lib. 59. pag. 645. Μετὰ τὴν νοσήσας, αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπέθανε. Post morbo confectus, mortem evasit. An non potius ob gaudium adventus ejus ad Imperium; nam in provinciis remotis, ex morbo convalescentia, potius quam morbus ipse noscitur: Romam autem acclamante & plaudente populo ingressus est, teste Suetonio c. 14. Ταντὰ publicὰ λητιὰ, ut tribus proximis mensibus, ac ne totis quidem, supra centum sexaginta millia victimarum caesa tradantur.

Hic nummus mediocris formæ, nec rarus nec obuius est.

G. CAESAR. AVG. GERMANICVS. IMP. Caput Caligulae laureatum.

C. C. A. Colonia Caesarea Augusta, in arca. LICINIANO ET GERMANO II. VIR.
Liciniano & Germano Duumviris, circa ambitum.

Nihil exhibet nummus præter Duumvirorum nomina, quorum prior ex Licinia gente in aliam adoptatus, producto Licinii nomine dictus est Licinianus; ut Claudius, qui apud Dionem lib. 55. pag. 567. adoptatus, se nominavit Claudianum: Κλαυδιανὸν ἐαυτὸν αἰτῇ τῆς Κλαυδίου, ἀφ' οὗ ἐς τὸ Ἄγγελλου ὄνομα ἐκποίησιν ὀνομάσας. Adoptatus enim in familiam Augusti, Claudianum se pro Claudio nuncupabat. Germanus cognomen est; Cassiæ genti datur ex Inscript. Romæ inventa apud Gruterum pag. 846. 5.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino pag. 92. vulgatus, rarus est.

G. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulae laureatum.

C. C. A. LICINIANO ET GERMANO II. VIR. Colonia Caesarea Augusta. Liciniano & Germano Duumviris. Colonus agens boves.

Saldubam, mutato nomine *Cæsaraugustam* ab Augusto, cum in eam Coloniā deduxisset, vocatam fuisse diximus, in cuius rei memoriam Cæsaraugustani ad originem suam indicandam colonum boves agentem, Coloniæ symbolum, signarunt, sub iisdem Liciniano & Germano Duumviris.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 92. vulgatus, non obuius est.

T 1j

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. IMP. Caput Caligulae laureatum.

C. C. A. LICINIANO ET GERMANO. II. VIR. *Colonia Casarea Augusta. Liciniano & Germano Duumviris.* Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Casaraugusta, Colonia ab Augusto deducta, colonos ex trium IV. VI. & X. Legionum Veteranis accepit, ut nos ejus Imperatoris nummi docuerunt; idcirco signa militaria in nummis, ad indicandam Coloniae originem, percusserunt: sed cum supra colonum boves agentem, civium deductorum insigne, signa verò, militum symbolum dixerimus; ideo Duumviri alterutrum typum ad colonorum originem suam denotandam signare solebant. Porro ex diversis coloni & signorum militarium iconibus, alterum ex Duumviris à civibus deductis, alterum verò à veteranis transmissis genus traxisse suspicamur. *Licinianus* nomen est Liciniae gentis productum. *Germanus* cognomen, an ex germine deductum, vel ex Germania desumptum,

Hic nummus primae magnitudinis, ab Ill. Spanhemio dissert. 2. pag. 120. ab Eq. Patino pag. 92. & in 2. edit. Angelonii ab erudito viro Jo. Petro Bellori in Emendat. pag. 37. vulgatus, inter rarissimos collocandus.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. IMP. PATER PATRIAE. Caput Caligulae sine laurea.

C. C. A. TITVLLO ET MONTANO. II. VIR. *Colonia Casarea Augusta, Titullo & Montano Duumviris.* Colonus agens boves.

En colonus iterum ad Casareae Coloniae deductae originem indicandam sub Titullo & Montano Duumviris percussus; sed cum tantum sint cognomina, eorum familias noscere non facile est. *Titullus* cognomen est Munatiae gentis apud Gruterum pag. 852. 2. & Vibiae pag. 863. *Montanus* verò Curtiae, Juliae, Juniae, & Vatiniae apud Glandorpium in Onomast. Julius Montanus Poëta citatur apud Ovidium de Pont. Hi verò Duumviri nummos ad memoriam Agrippae renovandam cum ejus effigie pag. 140. percusserunt.

Hic nummus mediocris formae nec rarus nec obvius est.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS IMP. Caput Caligulae laureatum.

C. C. A. SCIPIONE ET MONTANO II. VIR. *Colonia Caesarea Augusta, Scipione & Montano Duumviris.* Colonus agit boves.

Montanus in Caesaraugustae nummis modò cum Titullo, modò cum Scipione Duumvir conjungitur; ideo Titullus Scipioni, aut Scipio Titullo suffectus videtur. *Scipio* fuit Corneliorum cognomen, cui P. Cornelius initium dedit, quòd patrem luminibus orbum vice scipionis regeret; primus id cognominis est sortitus, & deinceps ad posteros suos transmisit. Caesaraugustani sub his Duumviris nummos in memoriam Augusti, Agrippae, Germanici, & Agrippinae restituerunt, ut Caligulae blandirentur, qui ex una parte cujusque eorum effigiem, & ex altera suam excepto M. Agrippa avo suo percusserat.

Hic nummus mediocris moduli obuius, à Mediobarbo pag. 79. inter incerta collocatus, Caesaraugusta restituendus.

CARTHAGO NOVA.

C. CAES. AVG. GERMANIC. IMP. P. M. TR. P. COS. Caput Caligulae laureatum.

SAL. AVG. CN. ATEL. FLAG. CN. POMP. FLAC. II. VIR. Q. V. I. N. C. *Salus Augusta. Cneo Atellio Flacco, Cneo Pompeio Flacco Duumviris Quinquennalibus Victricis Juliae Novae Carthagini.* Caput muliebre.

Apud Patinum pag. 90. vocem AT. EL. conjunge, & mutilam lege ut suprà. Apud Mediobarbum pro AT TEI. reponere ATEL. & hae litterae Q. V. I. N. C. interpungantur.

Juliam Augustam Tiberii matrem sub *Salutis Augustae* nomine in nummis tum senatusconsulto percussis, tum in Coloniis signatam vidimus: cum verò hoc muliebre caput eodem ferè modo capillos habeat, quo his temporibus matronae Romanae adornatos gerebant, Caligulae uxoris effigiem potius exhibere putavimus, quàm Salutis Dae caput, viderint porro eruditi. Carthaginenses Hispaniae, quòd quæsitior esset erga Caligulam eorum adulatio, Caesoniam in

T iiij

nummis sub *Salutis Augustæ* nomine forsan percusserunt. Suetonius cap. 27. *Cæsoniam ardentius & constantius amavit, ut sæpe chlamyde peltaque & galea ornata, & juxta adequitantem, militibus ostenderit, amicis verò etiam nudam.* In nummis Goltzii Thesaurii ΚΑΙΣΩΝΙΑ ΣΕΒΑΣΤΗ perhibetur. De *Nova Carthaginis Victricis & Juliae* cognominibus sæpius dictum; illa aliquando sine *Coloniæ* titulo, ut in Augusto observatur. Uterque Duumvir Quinquennalis eodem prænomine *Cnei* ornatur, quos ab insigni aliqua re quasi *ἡναιγενες*, vel à *γενεαδης*, id est à generatione futura esse dictos, auctores locupletissimi sunt Valerius & Pompeius. Ambo idem *Flacci* cognomen habent; sic vocati, qui aures latas habent, & ob magnitudinem deorsum reflexas. *Atellæ* gentis meminit Gruterus pag. 961. CN. ATELLI. CN. L. HILARI. *Pomponia*, plebeia est.

Hic nummus secundi moduli, inter rariores numeratur.

ERGAVICA.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. IMP. Caput Caligulæ laureatum.

M. ERGAVICA. C. TER. SVRA. A. LIC. II. VIR. *Municipium Ergavica, Caio Terentio Sura, Aulo Licinio Duumviris. Bos.*

Ergavica, urbs Celtiberorum in provincia Tarraconensi, inter Latinorum veterum populos recensetur à Plinio lib. 3. cap. 3. *Latinorum veterum Cascantenses, Ergavicenses, &c.* Hi omnes in nummis Municipii titulo insigniuntur; unde Municipia illa Hispanica sine suffragio Reipublicæ tempore facta fuisse suspicamur. Ergavicenses Caligulæ blandientes, nummos suos, ut Augusto & Tiberio, cum bove Municipiorum symbolo percusserunt. *Terentia* gens à *Tereño* voce Sabina, quæ *molle* significat, Varroni dicta, plebeia est, ut & *Licina*. De *Sura* cognomine passim. Alterum Duumviri Licinii cognomen temporis injuria deletum est.

Hic nummus mediocris formæ inter raros & elegantes numerandus.

OSCA.

C. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. P. COS. Caput Caligulae laureatum.
V. V. OSCA. *Urbs Victrix Osca*. Eques decurrens, dextrâ hastam.

Epigraphe COS. circa caput Caligulae, nummum initio ejus Imperii ab Oscensibus percussus arguit : cum enim ille, ob memoriam Germanici patris exoptatus, Romam profectus, se omnia ex arbitrio Senatus administraturum professus esset, omnium suffragio Consul statim designatus est, & ex Kal. Julii an. U. C. 790. Consulatum iniit cum Claudio avunculo, ut narrat Dio lib. 59. pag. 644. Εὐφράθη μὲν οὖν καὶ ὁ δαρχήμα αὐτὸν ὑπαγεῖν, καὶ ἀλυστῶν τῶν περὶ Περικύλου καὶ τοῦ Νιγρίνου τῶν τότε δαρχόντων . . . οὕτω δὲ αὐτὸς ὑπάγευσεν ὁ Κλαύδιος τὸν πατέρα αὐτοῦ. Confestim ei Consulatus abrogatus, Proculo & Nigrino decretus est, . . . ipse deinde Consulatum iniit, collegâ assumpto Claudio patruo. Eques decurrens, urbis insigne est, de quo in Augusto & Tiberio dictum est.

Hic nummus secunda magnitudinis rarus est.

C. CAESAR. AVG. GERM. P. M. TR. POT. COS. Caput Caligulae laureatum.
V. V. OSCA. C. TARRACINA. P. PRISCO. II. VIR. *Urbs Victrix Osca, Caio Tarracina, Publio Prisco Duumviris*. Eques ut supra decurrens, dextrâ hastam.

Superior urbis Oscae nummus forsan ut hic sub Caio Tarracina & Publio Prisco Duumviris videtur percussus; eadem enim est in utroque circa ambitum capitis epigraphe, & idem in averfa parte typus : tunc autem temporis Duumviri modò nomina sua, modò sine iis nummos signabant ; ipsi sunt C. Tarracina & P. Priscus, quorum nummos, Germanici effigiem, ut Caligulae gratularentur, renovantes, jam antè vidimus. De Osca, & de ejus cognominibus in Augusto dictum est. *Urbs* quidem per excellentiam dicebatur, *Victricis* autem nomen à Julio Cæsare accepit. Duumvirorum familiae ignorantur ; prior *Tarracina* forsan ex urbe Italiae Tarracina originem deduxit, unde cognomen *Priscus* datum est ei qui priùs natus esset.

Hic nummus majoris formae rarissimus est, ab Ant. Augustino dial. 7. vulgatus, & Angelonio edit. p. 37. à Jo. Pet. Bellorio Christina Regina Antiquario additus est.

SEGOBRIGA.

C. CAESAR. AVG. GERMANICVS. P. P. Caput Caligulae laureatum.
 SEGOBRIGA. in corona quercea.

Segobrigenses Hispaniae Tarraconensis coronam querceam jam Tiberio obtulerunt; an mos eorum, ut solebant Bilbilitani, Imperatoribus in nummis coronas dedicare? an verò illi Romanos imitari, qui Caligulae querceam cum hac epigraphe S. P. Q. R. P. P. OB CIVES SERVATOS percusserunt? Suetonius in ejus vita cap. 15. *Pari popularitate damnatos relegatosque restituit; criminumque, si qua residua ex priori tempore manebant, omnium gratiam fecit.* Dio autem lib. 59. pag. 644. *Ἐπειτα γὰρ ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ὅντας ἀπέλυσεν· ὃν εἷς ἦν Λύκιος Πομπώνιος, ἐπὶ αὐτοῖς ὅλοις ἔτεσιν ὃν δὲ οἰκήματι μὲν Ἰσπανίας κακῶς, τὰ τε ἐσκήματα τῆ ἀσέβειας (οἷς τῶν καὶ τὰ μάλιστα πονηρῶς σφας εἶχε) κατέλυσεν, καὶ τὰ ζητήματα τῶν πρὸ αὐτῶν ὅσα ὁ Τιβέριος κατέλελε, συνηύχας κατέκυσεν.* Deinde eos qui in carcere erant, dimisit, inter quos Lucius Pomponius septem totos annos à Consulatu suo ibi miserè habitus: actiones laeae pietatis erga Principem, quibus urbem maximè vexari videbar, sustulit; libellosque de iis à Tiberio relictos, congestos exussit. Senatus cives à tyrannide æquè ac bello servatos reputans.

Hic nummus secunda magnitudinis rarus est, minima, obvius.

IMP. CAES. CAIVS. PONT.
 MAX. TRIB. P. P.
 P. P. PROC.
 ND. . . . S.

Grut. 188. 7.

CLAUDIUS.

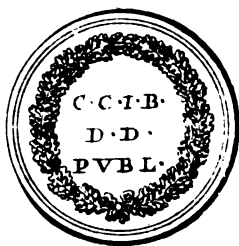
CLAUDIUS.

LAUDIUS in omnibus Orbis partibus, Europa, Africa, & Asia Colonias constituit, quas hîc recensere in gratiam Lectoris non injucundum fore putavimus, licet ex illis unica tantum in hac nummorum serie designata nobis supersit, alphabetico ordine eas pro more nostro exponimus, *Apron* in Thraciam, *Archelaim Cæsaream* in Cappadociam, *Cæsaream* in Mauritaniam Cæsariensem, *Camalodunum* in Britanniam, *Claudiam Lugdunensem* in Galliam, *Claudiopolim* in Mauriam, *Lixon* in Mauritaniam Tingitanam, *Londinum* in Britanniam, *PTOLEMAIDEM* in Phœniciam Palæstinam, *Rufucurium* in Mauritaniam Cæsariensem, civitate honoratum, *Sabarum* in Noricum, *Salonam* in Liburniam, *Sapinum* in Samnium, & *Traductam Juliam* in Mauritaniam Tingitanam deduxit.

CLAUDII nummi prima forma non observantur; secunda & minima, obvii & vulgares.

B A B B A.

TI. CLAUD. CAESAR. AVG. Caput Claudii laureatum.

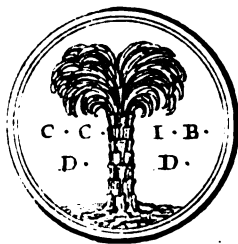
C.C.I.B. DD. PVBL. Colonia Campestris Julia Babba, Decreto Decurionum publico, in corona quercea.

Cum hunc nummum Eq. Patinus pag. 100. Cybiræ in Lycaonia tribuisset, quam Coloniam nemo dixerit, & cujus sunt nummi cum epigr. ΚΙΒΥΡΑΤΩΝ,
V

similis Patini nummus cum palma arbore in nostras manus incidit, ejusque litteras initiales C. C. I. B. punctis distinctas observavimus, nummoque tum ux iis litteris, tum ex palma ad Africam revocato, *Coloniam Campestris Juliam Babbam* sumus interpretati, & Sponio amico nostro benigne communicavimus; uti meminit Com. Mediobarbus pag. 85. *Babba* urbs est Mauritaniae Tingitanæ, Colonia à J. Cæsare facta, ut indicat *Julia* nomen. Cum verò Plinius lib. 5. cap. 1. eam Augusti Coloniam nominat, *In mediterraneo*, inquit, *altera Augusti Colonia est Babba, Julia Campestris appellata*, intelligendum hoc est de immunitatibus ab Augusto huic urbi concessis, aut de colonis in ipsam iterum deductis, servatâ nempe ad antiquitatem indicandam *Julia* appellatione, ut idem evenit in hac provincia apud eundem Plinium, cives Tingis urbis in *Juliam Cætrariam Hispaniæ* in oppositum littus transmissi, *Julii* nomen habuerunt; ita Tingitani ex *Julia Traducta* in avitas sedes à Claudia qui Tingim Coloniam deduxit, urbs *Tingis*, non *Claudia*, sed *Julia Traducta*, antiquo nomine conservato, appellata est.

Corona quercea à Babbensibus in nummis ob cives bello Mauritanico à Claudio servatos signata est. Querceam Romani in fastigio Palatinæ domus in Imperatoris honorem suspendebant, qualem jam Claudio in nummis percusserant, & apposuerant, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 17. *Atque inter hostilia spolia navalem coronam fastigio Palatinæ domus juxta civicam fixit.*

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino p. 150. vulgatus, inter rariores locandus.

TI. CLA. GER. CAES. Caput Claudii laureatum.

C. C. I. B. D. D. *Colonia Campestris Julia Babba, decreto Decurionum.* Palma arbor.

Babbæi plurimos Claudio nummos percusserunt, ei gratulantes ob victoriam contra Mauros rebellantes. Mauritania Bogudis regnum, Jubæ filio pro Numidia in provinciam P. Romani redacta, ab Augusto concessa est, eaque potitus est Ptolemæus Jubæ filius: ipso verò Caligulæ jussu occiso, Mauri ob ejus cædem Ædæmonē liberto regio duce rebellavit, quos Claudius tandem per Legatos domuit, & Mauritaniam à Caligula jam divisam, in duas provincias commutavit, ut tradit Dio lib. 60. pag. 671. *Παραθέντων ὃν τούτων, ὁ Κλαύδης διχῶς τὰς Μαυρίας τὰς Ἰωνικὰς ἐπέμειν, ἐς τε τὰ πρὸς Τέγγιν, καὶ ἐς τὰ πρὸς Καυσάρειαν, (καὶ ὧν καὶ ὀνομάζονται) ἑξ ἑκαστοῦ δύο ὄρχησιν ἰππεῦσι προσητάξει.* His actis, Claudius Mauros subditos in duas provincias divisit, unam ad Tingim, alteram ad Cæsaream, unde nomina quoque ambabus indita, duobus iis equitibus præpositis. Palmam arborem ad Babbensium originem à Tyriis Phœnicibusque deductam revocat P. Harduinus pag. 86. Φοῖνιξ autem Græcè palma est, unde Phœnices dicti ob palmarum in hac regione abundantiam.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 100. vulgatus, inter rariores numeratur.

C.C.I.B. D.D. Colonia Campestris Julia Babba, decreto Decurionum. Taurus nans in aquis.

In superiori nummo Babbenfes, ut se à Phœnibus ortos denotarent, palmam arborem in nummis insculperunt : in hoc verò Jovem sub tauri nantis effigie cùm Europam Agenoris Phœnicum Regis filiam raperet, exhibuerunt, atque inde taurum in aquis pariter à se cultum, ac bovem Apim ab Egyptiis indicarunt. Hyginus illum inter astra constitutum, cujus priorem tantum partem apparere narrat Poëm. astron. lib. 2. *Hic dicitur inter astra constitutus, quòd Europam incolumen transvexit Cretam.*

Hic nummus minima forma rarissimus est astimandus.

B E R Y T U S.

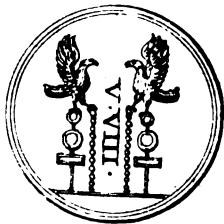

TI. CLAUDIUS CAESAR. AVG. GERM. Caput Claudii laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia Julia Augusta Felix Berytus vel Berytensis. Colonus agens boves.

Berytus, urbs Phœniciae littoralis, Colonia à Julio Cæsare constituta, & novis colonis ab Augusto frequentata, unde illi Julia & Augusta cognomina, Claudio nummos dedicat, ei forsan gratulans, quòd Romanos Ptolemaïdem ejusdem provinciae urbem colonos deduxerit ; quam ob rem colonum boves agentem, Colonia symbolum, pro typo exhibet, ut se Romanam pariter Coloniam esse demonstret.

Hic nummus secunda magnitudinis inter variores collocandus.

TI. CLAUDIVS CAESAR. AVG. Caput Claudii laureatum.

V. VIII. Duæ aquilæ legionariæ signis militaribus innixæ.

Et si nummus nullum urbis nomen præferat, ad Berytum tamen pertinere nos docuit alter Augusti nummus pag. 15. cum iisdem aquilis legionariis & earum nominibus V. *Macedonica*, & VIII. *Augusta*, quarum Veteranos ab Augusto Berytum colonos deductos fuisse diximus; quod confirmat Strabo lib. 16. pag. 755. Βηρυτὸς ἡ κατεπαύθη μὲν ὑπὸ Τρύφονος, αἰεληφόρη ἡ νῦν ὑπὸ Ρωμαίων, δεδαξαμένη δύο πύγματα ἀ' ἱδρυσεν Ἀγρίππας ἐν αὐτῇ. *Berytus* verò à Tryphone diruta, nunc verò à Romanis instaurata, duabus Legionibus ibi ab Agrippa collocatis. Patinus pag. 98. nummum mutilum vulgavit cum epigraphe VII. quem ideo exhibere VII. & XI. Legiones à Senatu Claudianas, fideles, Pias vocatas arbitratus est; nec ille nummus ad Coloniam Patrensem, uti putat Com. Medobarbus pag. 85. pertinet. Superior quidem nummus cum colono, Claudio dicatus est, ad indicandam à Julio Cæsare Coloniae deductionem: hic verò Coloniae ex Veteranis Legionum ab Augusto missis supplementum denocat.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 98. vulgatus, inter rariores reponendus.

CASSANDRIA.

TI. CLAVD. CAES. AVG. GERM. Caput Claudii laureatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDREN. Colonia Julia Augusta Cassandrensis. Caput Claudii laureatum.

Cassandria, urbs Macedoniæ, olim *Potidea* à Cassandro Antipatri filio de nomine ejus appellata est, teste Pausania Eliac. 5. pag. 333. Χέρως δὲ ὕπερ Κααστρίδος κατήγαγε μὲν Ποτιδαῖας ὅτι τὰ οἰκία, ὄνομα ἡ οὐ τὸ δῆγμα ἢ πόλις, Κααστρίδεια δὲ ἐχρεώθη ἀπὸ τῆς οἰκίας. Restituit quidem Potideatas Cassandre, sed quæ Potidea fuit, amisso vetere nomine, Cassandria nuncupata est à conditore. Hæc in Pallene peninsula sita, Colonia facta est; ut asserit Plinius lib. 4. cap. 10. In Pallenensi Isthmo quondam Potidea, nunc Cassandria Colonia. Nomen Juliae illam à Julio Cæsare deductam arguit; *Augusta* verò appellatio, ab Augusto colonis iterum frequentatam.

Jupiter Ammon in nummo à Cassandrensibus ut præcipuus Peninsulae Deus exhibetur; de ejus cultu Aphyti Cassandriæ finitima audias Pausaniam Lacœ 3. pag. 195. Λέγεται ὅτι Λυσάνδρος Αφύτιν πρὸς τὴν Παλλήνην νύκτωρ ἐπιφάνειαν Ἀμμωνος παραγρῦναι ὡς αἰμῖνοι ἐκείνῳ τι ἔσσιεν καὶ τῇ Λακεδαιμονίᾳ πολέμου πρὸς Αφυταῖοις παυσανέοις καὶ οὕτω πρὸς πολιορκίαν διέλυσεν ὁ Λυσάνδρος, & Λακεδαιμονίῳ πρὸς τὸν σέβειν παραγγέλλει ἐς πλέον. Αφυταῖοι δὲ ὑμῶσιν Ἀμμωνα σθένος ἦσαν ἢ οἱ Αιμῶνιοι Λιγύων. Quin & Lysandrum Aphytin in Pallene oppidum oppugnantem, per nocturnum visum monitum ab Ammone, melius Lacedæmoniis eventurum, si Aphytæos de-

sisent bello vexare, & obsidionem solvisse, & Ammonis religiosius colendi auctorem tradunt. Venerantur certe Ammonem Aphytai cultu nihilo minore, quam Ammonii ipsi in Libya.

Cassandrenses Claudio gratulantes, nummum cussisse videntur, quod provinciam Macedoniam ab Augusto P. Romano adscriptam, sed à Tiberio ablatam ipsi reddidisset, de quo Suetonius in Claudio cap. 25. *Provincias Achaiam & Macedoniam, quas Tiberius ad curam suam transtulerat, Senatui reddidit.*

Hic nummus tertiae magnitudinis nec rarus nec obuius est.

CORINTHVS.

TI. CLAVDIUS CAES. AVG. Caput Claudii laureatum.

COR. TI. CLAVD. OPTATO. II. VIR. Corinthi, Tiberio Claudio Optato Duumviro. Figura militaris in cippo, dextrâ vexillum.

Corinthus, urbs Achaiæ, de qua sæpius, Claudio nummos dedicavit ob ipsius erga suam provinciam benevolentiam, cuius meminit Suetonius in ejus vita cap. 4. Et in commendanda Patribus conscriptis Achaia, gratam sibi provinciam ait, communi studiorum commercio. Figura militaris in cippo cum vexillo, fortè in memoriam recuperatæ sub eo aquilæ militaris, quæ ex clade Variana sola adhuc restabat, de qua Dio lib. 60. pag. 670. Eodem anno Sulpicius Galba Chattos vicit, ac P. Gabinius Gauchos: qui inter alia, quæ laudi ipsi essent, militarem aquilam, quæ solâ clade Varianâ adhuc supererat, recuperavit, quibus utrisque verum Imperatoris nomen Claudio partum est. Idem ferè typus in plurimis argenteis denariis, ob vota Marti nuncupata pro salute & reditu Augusti, signatus est; forsan etiam pro salute & reditu Claudii ex Britannia redeuntis paria vota suscepta sunt: his enim jactatus maris procellis, Massiliam appulit, & iter per Galliam fecit; Senatus ei ob res in Britannia gestas, triumphum, ludos annuos, arcum & alia decrevit. Amicus noster ad deductæ Coloniz symbolum vexillum tanquam aræ impositum existimat. Tiberius Claudius Optatus, an Claudii libertus, Corinthi Duumvir creatus. In Indice Gruteriano TI. CLAVDIUS AVG. LIB. CORINTHVS memoratur.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

CLAVD. CAES. AVG. Caput Claudii laureatum.

COR. OCTAVIO LVSCINO II. VIR. ITER. *Corinthe, Octavio Luscino Duumviro iterum. Templum sex columnarum in rupibus.*

Rupes supra quam templum visitur, Acrocorinthus est, stadiorum trium & dimidiati altitudine ad perpendicularum, sub cuius radice in plano, instat mensæ, jacet oppidum Corinthus; mons ille mœnibus olim circumdatus, arcis usum præbuit. In ejus aditu templum Veneri dicatum est, ut ex Strabone & Pausania diximus, quod in hoc nummo exhibere videtur Duumvir ille gentis Octaviæ in memoriam, quod Octavius Julii Cæsaris ex sorore nepos in Juliam familiam adoptatus fuerit. Julia gens enim à Venere originem duxisse gloriabatur, ut Julius Cæsar ipse apud Suetonium cap. 6. *A Venere Julii, cujus gentis familia est nostra. Octavia gens, antiquissima. Luscinus cognomen à lusco videtur diminutivum ab oculi pravitate.*

Hic nummus minimi moduli, nec rarus nec obvius, à Jo. Petro Bellorio in 2. edit. Angelonii pag. 43. vulgatus est cum voce CINO, quam alterius Duumviri nomen fuisse existimat.

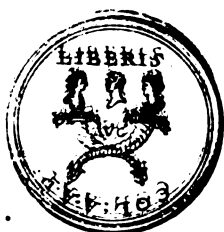
CLAVD. CAES. Caput Claudii laureatum.

COR. OCTAVIO LVSCINO. II. VIR. ITER. *Corinthe, Octavio Luscino Duumviro iterum. Pegasus supra montem.*

Alter ecce nummus sub eodem Octavio Luscino Duumviro percussus, ad Corinthum spectans. Mons ille non Parnassus est, ut ratus est Com. Medobarbus pag. 85. qui detritam vidit ejus epigraphen, sed Acrocorinthus, ubi Pegasus bibens ad Pirenen fontem, captus est à Bellerophonte, ut narrat Strabo lib. 8. pag. 379. *Δι' αὐτῆς ἡ δὲ παλαιὴν ὑπολιπείον τιμὴ Περὶνῶν ὁπτιοῦται, καὶ καθ' ἑαυτὴν ποιεῖν τὸ ὄρεος. Εἰς αὐτὴν δὲ φασὶ πίνοντα τὸν Πήγασον ἀλάναι ὑπὸ Βαλλεοφόντου ὀπλιτῶν ἵππων ἐκ τῆς τραχέως δὲ Μεδούσης ἀπαλέντα καὶ τὴν Γοργοπύλαι. Αὐτὸς antiquitus exundasse Pirenen, & montem irrigasse. Ibi Pegasus, cum biberet, captus a Bellerophonte, volucrem equum, qui ex collo Medusæ, cum Gorgo amputaretur, extiterit. Unde ad urbis antiquitatem in nummis Pegasus signatus est, & monetam olim Corinthiam, Pullum apud Jul. Pollucem vocatam, quod insculptum haberet Pegasus, alicubi diximus.*

Hic nummulus inter raros & elegantes reponendus.

PATRÆ.

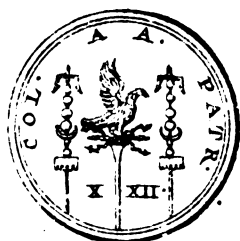
TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERM. Caput Claudii nudum.

COL. A. A. P. LIBERIS AVG. Colonia Augusta Aroe Patrensis, liberis Augusti.

Caput pueri inter duo capita muliebria, cornucopiae hinc & inde imposita.

Colonia Patrensis Achaiae caput, ut aliquo modo se Imperatori gratam praeberet ob singularem erga provinciam affectum, quam Suetonius Patribus conscriptis commendasse narrat, postquam ipsam iis reddidisset, ut liquet ex Dione lib. 60. pag. 680. Τὴν τε Ἀχαΐαν καὶ τὴν Μακεδονίαν αἰρετοῖς ἄρχουσιν, ἧς οὐκ ὦν ὁ Τιβέριος ἤρξε, διδουμένης ἀπέδωκεν ὁ Κλαύδιος πότε τῷ κληρῷ. *Achaiam & Macedoniam jam inde à principatu Tiberii Praesidibus electis administratas, sorti reddidit.* Nummos suos Claudio & ejus liberis dedicavit. Caput puerile, Britannicus est infelix ille Princeps, & à sinistris Octavia ejus soror, quos ex Messalina Claudius sustulit; à dextris Antonia est, quam ex Ælia Petina antè habuerat: utramque viris traditam anno U. C. 795. narrat Dio in Claudii vita pag. 668. Τὰς πρῶν θυγατέρας αὐτοῦ τὰς ἑταίρας, πρὶν μὲν ἐξυγῆσθαι Λουκίῳ Ιουλίῳ Σιλανῷ, καὶ δὲ ἐκδοθῆναι Γναίῳ Πομπηίῳ Μάγνῳ. *Filias duas eodem hoc anno, unam L. Junio Silano, alteram Cn. Pompeio Magno nuptum tradens.* Antonia Cn. Pompeio Magno, deinde Fausto Syllae nupsit, quos Claudius interfici jussit: Octavia verò Silano desponsata quidem, sed illo à Vitellio Censore è Senatu ob sororis amores falsò objectos moto, morique postea coactò, Neroni anno U. C. 805. uxor data est, omnes hi liberi Claudio patri, ex Tacito Annal. lib. 12. superstites.

Hic nummus secunda magnitudinis, ab Octavio Strada Rudolphi II. Imp. Antiquario pag. 37. ab Ill. Spanhemio dissert. 7. pag. 647. à Patino pag. 99. & à Jo. Petro Bellorio in Angelonio pag. 42. vulgatus, inter rarissimos numerandus.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. GERMANICVS. Caput Claudii laureatum.

COL. A. A. PATR. XXII. Colonia Augusta Aroe Patrensis, vicesima-secunda, subauditur Legio. Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Patinus pag. 96. narrat Legionem vicesimam secundam ab Augusto in Ægypto constitutam, hoc monumentum sui erga Principem Claudium amoris crexisse. Sponius Itin. tom. 2. pag. 17. Claudii ævo hanc Legionem Patris comoratum putat, hæc inquit : *Ce qui m'apprit que la vingt-deuxieme Legion étoit pour lors à Patras.* Sed Patrenses ad Colonia originem ex Veteranis Legionis vigesimæ-secundæ, cognomine *Primigenia*, ab Augusto deductæ indicandam nummum cuserunt. Eusebius in Chronico anno U. C. 740. Corn. Lentulo & Licinio Crasso Coss. Patras constitutas tradit. *Αποικίας εἰς Πάτρας καὶ Βηρυτὸν Ρωμαῖοι ἐπέστησαν.* Colonias Patras & Berytum Romani deduxerunt. Augustus Veteranos vigesimæ-secundæ, quam in Ægypto collocaverat, colonos Patras transmisit: Legio enim in Ægypto usque ad Vespasiani tempora morata est, qui causus est in bello Judaïco, deinde ab Hadriano, ut videtur, in Germaniam traducta fuit. Spartianus in vita Didii Juliani: *Post Praturam Legioni præfuit in Germania vigesima-secunda Primigenia.*

Hic nummus mediocris moduli, ab Eriζzo pag. 88. & à Patino pag. 99. vulgatus, nec rarus nec obuius est.

PHILIPPI.

TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. P.M. TR. P. IMP. Caput Claudii nudum.

COL. AVG. IVL. PHILIPP. Colonia Augusta Iulia Philippensis. Duæ figuræ basi insistentes, altera virilis paludata, dextram elevans, lævâ ad latus; altera muliebris seminuda cum pallio, dextrâ coronam supra caput prioris imponens; in basi DIVVS AVG.

Philippi, urbs & Colonia Macedoniæ ad Pangæi montis radices; prius Crenides, deinde à Philippo Rege de nomine suo appellata est, teste Diodoro lib. 16. pag. 413. *Μετὰ δὲ τῷ Παφλαγονίᾳ ὅτι πόλιν Κρηνίδας, τῷ τελευτῶν ἐπαυξήσας οἰκητόρων πλήθει, μετωνόμασε Φιλίππου, ἀφ' ἧς καὶ παρονομασθείσας. Hinc ad Crenidas profectus urbem habitatorum frequentiam amplificatam, de nomine suo Philippos nuncupavit. Nomen Julia, Coloniam à Julio constitutam, ut Augusta, ab Augusto colonis iterum deductam arguit. Dio auctor est hunc extorres in eam transmisisse l. 51. p. 445. Τοὺς γὰρ δημοὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τοὺς τὰ τῷ Ἀντωνίου φρονήσαντας, ἐξοικίσας τοῖς μὲν στρατιώταις, τοῖς τε πόλεις καὶ τὰ χωρία αὐτῶν ἐξέδωκεν, ἐκείνων δὲ τοῖς μὲν πλείοσι τὸ, τε Δυρράχιον, καὶ τοὺς Φιλίππους, ἀλλὰ τε ἐποικίῃν αὐτὰ δόξα. Nam eos conventus Italia, qui Antonii rebus studuissent, extorres egerat, militibusque agros eorum donaverat: extorrium autem plerisque Dyrrachium, Philippos, & alia oppida habitanda concessit. Nomen Julia tantum ut antiquius in veteri lapide præfert apud Sponium Miscell. 5. pag. 173. Patinus pag. 99. duas figuras paludatas in nummo scalpi curavit, Julium Cæsarem & Augustum esse ex epigraphæ basi imposita existumans: Duo illi viri militari habitu*

bitu non alii mihi videntur, quàm Julius Caesar & Augustus. Conjecturam firmat DIVVS AVGVSTVS basi inscriptus. Sed constanter mulier supra figuræ militaris caput coronam sustinet; titulus verò ad solum Augustum pertinet, & quidem post ejus mortem ipsi concessus: ideo ejus effigiem à Philippensibus ob Coloniae restorationem publicè erectam; mulierem verò seminudam ipsum coronantem, urbis Genium arbitramur: in plurimis autem Græcis nummis sæpe Genius Imperatoribus coronam imponit.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro habendus, vulgatus ab Ill. Spanhemio cum figura muliebri differt. 2. pag. 57. sed deinde Patini typum pag. 99. in Julian. Cass. pag. 221. sequutus est.

PTOLEMAIS.

TI. CLAVDIVS CAESAR. AVG. Caput Claudii nudum.

COL. PTOL. Colonia Ptolemais. Colonus agens boves, pone quatuor signa militaria, in aliis quinque.

Ptolemais, urbs quatergemina, una Æthiopiæ sub Ægypto, altera Cyrenaica, tertia Ægypti in Thebaide, quarta Phœniciæ littoralis, ad quam pertinet hic nummus. Hæc autem Coloniam accepit à Claudio, teste Plinio lib. 5. cap. 19. Colonia Claudii Caesaris Ptolemais, quæ quondam Ace. Hoc nomen sortita est ab Hercule, si Stephano credendum. Πτολεμαῖς πόλις Φοινίκης, ἐκαλεῖται ὃ πρῶτον ἐκ τῆς ἰασιως τῆς ἡγορεύου διγματος Ἡρακλεῖ καὶ τῷ ὄφει. Ptolemais urbs Phœniciæ, prius Ace vocabatur, ex curatione morsus inflicti Herculi à serpente. Colonus agens boves, deductæ à civibus coloniæ symbolum est: sed signa illa circumstantia veteranos Legionum milites in eam simul etiam transmissos arguunt. Patinus nummum cum simili typo vulgavit pag. 100. quem nos etiam vidimus, cui post vocem COL. pro detritis litteris PTOL. substitutæ erant CL. & interpretatus est Colonia Claudianopolis, quam Amm. Marcellinus in Isauria locat. P. Harduinus p. 414. Patini inscriptioni COL. CL. addit PTOL. & reddit, Colonia Claudii Ptolemais. Interim Lectorem monere debemus, nos Claudii & Neronis nummos Ptolemaide cusos tractasse, in quibus legitur COL. PTOL. & non COL. CL. PTOL.

Hic nummus secundæ & minima forma inter rariores reponendus.

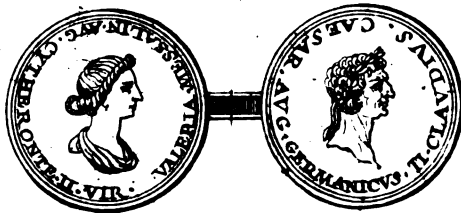

MESSALINA.

ESSALINÆ nummi ex omni metallo & forma, eximie & singularis elegantie sunt & raritatis, aurei nec argentei; imò & ærei senatusconsulto cusi, non observantur. Senatus auctoritatis suæ adhuc nimium studiosus, Imperatorum uxoribus nummos non dedicabat; & si Dioni fides adhibenda, Messalina Augustæ nomen serò habuit lib. 60. pag. 673. Η πτω Μεσαλίνα Αὐγούστην ἑπικληθεῖαν ἐφῆκεν. Neque Messalina Augusta nomen dari passus est. Hunc verò titulum forsan Senatus post Britannicam expeditionem cum aliis honoribus ab ipso ei tributis concessit, quem Coloni ipsi blandientes in ejus nummis imposuerunt.

MESSALINA. AVG. CYTHERONTE. II. VIR. *Messalina Augusta, Cytheronte Duumviro. Caput Messalinæ.*

TI. CLAVDIVS CAESAR AVG. GERM. Caput Claudii sine laurea.

Nummulus Messalinæ in Colonia cusus locum hîc habere debet, præsertim cum rarissimam ejus effigiem exhibeat, etsi urbis nomen non præferat, solo Duumviri Cytherontis nomine inscripto; hoc verò cognomen in altero Augusti nummo in Colonia signato legitur, cui urbis pariter nomen deest, VICTORIA AVG. CYTHERONTE ET POLLIONE. II. VIR. ITER. circa Victoriam gradientem: forsan occurret aliquando nummus, in quo nomen urbis additum sit, ut nonnunquam in aliis observatum est. Interim si conjecturæ locus est, illum Corinthi cusum suspicamur ob Pollionis cognomen in hac sola Colonia vulgare.

Hic nummus minima forma, eximia raritatis est.

AGRIPPINA.

ULIA Agrippinā; Germanici & Agrippinæ filia, Cn. Domitio nupsit, ex quo Neronem Imp. tulit; deinde Claudii Cæsaris patruī uxor, primum locum inter principes fœminas tenet; nam si ambitionem coërcere potuisset, Imperio digna erat, & hîc locum habere debet ut Coloniae fundatrix, teste Tacito Ann. 12. *Sed Agrippina quo vim suam sociis quoque nationibus ostentaret, in oppidum Ubiorum, in quo genita erat, Veteranos Coloniamque deduci imperat, cui nomen inditum ex vocabulo ipsius. Vocaturque ex eod. Tacito & Plinio, Colonia Agrippinensis.*

CORINTHVS.

AGRIPPINA. AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. M. ACILIO..... II. VIR. Corinthi. Manio Acilio.... Duumviro.

Figura togata stans, dextrâ pateram, lævâ scipionem.

Agrippina junior ab Agrippina matre titulo *Augusta* distinguitur, quem hæc non obtinuit Germanico ejus marito *Cæsare* tantum vocato, filia verò eo donata est, anno Claudii Imperii 10. & U. C. 802. si Tacito fides Ann. 12. *Augetur & Agrippina cognomento Augusta.* Corinthii hinc matrem, inde filium rogatum, & scipione eburneo Proconsularis Imperii symbolo ornatum exhibent, de quo Tacitus Ann. 16. *Virilis toga Neroni maturata, quæ capeffenda Reip. habilis videretur, & Cæsar adulationis Senatus libens cessit, ut 20. ætatis anno Consulatum Nero iniret, atque interim designatus, Proconsulare Imperium extra urbem haberet. Manius dictus est, qui mane est ortus. Cognomen Acilii detritum, Acilia gens, plebeia.*

Hic nummus minimæ formæ inter rarissimos computandus.

X ij

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. M. ACILIO. II. VIR. *Corinthe, Manio Acilio Duumviro.*
 Figura togata stans, dexterâ pateram porrigit. figuræ muliebri pariter
 stanti, & serpentem gerenti.

En alter nummus cum capite Agrippinæ ex una parte & Nerone stante ex altera, sub eodem Duumviro percussus, cui addita est Salutis effigies serpentem præ manibus gerens: cum autem Nerone morbo lethali laborasse non legamus, existimandum potius Duumvirum Acilium, cujus nomen Fulv. Ursinus ab ἀκείωμα, id est sano, derivat, ad originem suam indicandam, Salutem Deam in hoc nummo signasse, tanquam salutis Imperatoris conservatricem: huic verò Deæ Nero pateram porrigit, ut ei facta faciens.

Hic nummus tertie magnitudinis pro elegantissimo numerandus.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. Q. FVLVIO. L. ANNIO. II. VIR. *Corinthe, Quinto Fulvio, Lucio Annio Duumviris.* Venus nuda in curru marino, quæm Triton concham gerens, & una ex Nereidibus tibiam inflans, ducunt.

Corinthii Agrippinæ, penes quam tota Imperii potestas videbatur, adulantes, quasi alteram Venerem formâ excellentem in curru triumphantem signarunt, ut tutelarem urbis Deam, quam in Cenchræ altero urbis navali colebant, ut tradit Pausanias in Corinth. Εν δὲ Κελερεῖς Ἀφροδίτης τὴν ὅτι ναὸς, καὶ ἄγαλμα λίθινον. In ipsis Cenchræis Veneris delubrum, & marmoreum signum. Veneris effigies variis modis depingitur, ut illa sub diversis nominibus nuncupatur, sed hæc ex maris spuma genita, Aphrodite, Pelagia, & Anadyomene dicta est. Fulvia gens & Annia, utraque plebeia est.

Hic nummus minimi moduli elegantissimus est.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. Q. FLACCO II. VIR. in aliis, Q. FVL. FLACCO. II. VIR. *Corinthis*, *Quinto Flacco Duumviro*, in aliis *Quinto Fulvio Flacco Duumviro*. Typus idem.

Q. Fulvius superiorem nummum cum collega L. Annio Duumviro Agrippinæ obtulit, alios verò seorsim modò cum *Fulvia* familiæ suæ nomine, modò cum solo *Flacci* cognomine eidem consecravit, in quibus eadem Venus in curru à Tritone & una ex Nereidibus ducitur. Triton Neptuni & Salaciæ marinæ Nymphæ filius est, quem fingunt Neptuni tubicinem, Ovid. Met. 2.

Caruleos habet unda Deos, Tritona canorum.

Nereides sunt maris Nymphæ, & Doridis filiæ, quarum nomina apud Hesiodum in *Theogonia* enumerantur.

Flaccus cognomen *Fulvia* genti petuliare: primus huius nominis Q. Fulvius Flaccus Consul an. U. C. 489. extitit. Fulviam gentem ab Hercule Tusculo deductam tradunt, illamque ab eodem jam laboribus perfuncto sacra accepisse, Cicero docet in orat. pro domo suo.

Uterque nummus minimæ formæ, rarissimus est, prior à Patino in Sueton. pag. 192. vulgatus, ab eodem in *Thef. Mauroceno* pag. 94. in posteriori pro Q. PVB. FLACCO legi Q. FVL. FLACCO.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COR. M. SILANO. II. VIR. *Corinthis*, *Marco Silano Duumviro*. Typus idem.

Ecce sub altero Duumviro Silano à Corinthiis iterum signatus ille triumphus Veneris Anadyomenes ita cognominatæ, quòd ex mari exiret: an ipsi Agrippinæ adulantes, quòd Nero filius tabulam alteram Veneris exeuntis è mari substituerit in locum illius crasæ, quam olim Augustus in delubro Divi Julii patris dedicaverat, forsan in matris gratiam, quòd illa Juliæ nomen gereret, foretque ex ipsa Juliæ gentis familia; ea namque Germanici filia, ille Tiberii filius adoptivus, Tiberius Augusti, Augustus verò Julii Cæsaris: sed Plinium audias de hac tabula loquentem lib. 35. *Venerem exeuntem è mari D. Augustus dedicavit in delubro patris Cæsaris, quæ Anadyomene vocatur: huius enim inferiorem partem corruptam qui reficeret, non poterat inveniri, verum ipsa injuria cessit*

X iij

in gloriam artificis, consenuit hac tabula carie, aliaque pro ea Nero in principatu substituit suo, Dorothei manu. Corinthii Venerem quidem Pelagiam illam in nummis triumphali ferè modo è mari exeuntem repræsentarunt.

Silanus cognomen est Junia gentis, Claudii tempore satis notæ, familiare: nomen Silanus accipitur hîc per i latinum & lunum, pro Syllanus, ut alii proferunt, ut non à Sylla, sed à Silo derivatum. Silus autem appellatur à naso fursùm versus repando, apud Festum.

Hic nummus minimi moduli in Cimelio Barberino, rarissimus est.

P A T R Æ.

AGRIPPINA AVGVSTA. Caput Agrippinæ.

COL. A.A.P. GENIVM. Colonia Augusta Aroa Patrensis Genium. Duæ figuræ togatæ dextras sibi jungentes.

Patrensis Colonia memor, quòd Achaia Provincia Claudio olim tam grata esset, nummos Agrippinæ ejus uxori dedicat, in cujus averfa parte ipsum Claudium dextram cum Nerone jungentem in adoptionis monumentum exhibet: ille enim, ut inquit Suetonius in vita Neronis cap. 7. *undecimo ætatis anno à Claudio adoptatus est.* Amicus noster duas illas figuras stantes Neronem & Britannicum esse existimat, sed uterque hic togatus est, nec Britannicus ex eodem Suetonio togam virilem adhuc acceperat, in Claudio cap. 43. *Sub exitu vitæ obvium sibi Britannicum complexus hortatus est ut cresceret... cumque impubi teneroque adhuc, quando statura permetteret, togam dare destinasset,* sed frequens est adoptantis & adoptati dextras jungentis typus; sic Nerva cum Trajano, Trajanus cum Hadriano, M. Aurelius cum L. Vero in eorum nummis exhibentur.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter rarissimos & elegantissimos recensendus.

IVLIAI. AVG.
AGRIPPINAI.
GERMANICI.
CÆSARIS. F.
TI CLAVDII. CAISAR.
AVGVSTI.
PATRIS PATRIAE.

Grut. 236. 9.

NERO.

NERO, ut inquit Suetonius, cum augendi propagandique Imperii neque voluntate ulla, neque spe motus unquam fuisset, Ponti modò regnum concedente Polemone, item Alpium, defuncto Cottio, in provinciae formam redegit. Colonias verò in Italia constituit *Antium & Atinam* in Latio, *Beneventum* in Herpiniis, *Capuam & Nuceriam* Campaniae additis Veteranis firmavit; *Puteoli* urbs in Campania jus Coloniae & cognomentum ab eo adcepta est; *Sapinum* in Samnium deduxit: Legionem etiam tres instituit, *Primam Italicam*, *Primam Classicam*, & *Hispanam*, à Galba postea exauctoratam.

NERONIS nummi prima magnitudinis hactenus non observati sunt; secundae & minima forma, obviæ & frequentes.

B A B B A.

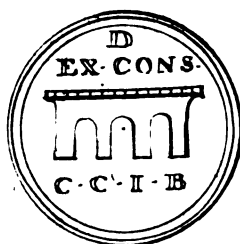
NERO CLAVDIVS CAESAR. Caput Neronis nudum.

C.C.I.B. EX CONS. D. Colonia *Campestris Julia Babba* ex consensu *Decurionum*.
Caput barbatum, ante quod serpens.

Babba, urbs Caesareæ Tingitanæ, ut plurimos Claudio, à quo beneficium quoddam accepisse videtur, nummos dedicavit, ita Neroni suos consecrat; & cum hic tantum Caesaris nomen præferat cum capite nudo, ac sine corona,

nummum in adoptionis ejus monumentum percussum arbitramur. Tacitum audias de illius adoptione loquentem Annal. lib. 22. *L. Domitius adoptione, mox in imperium & cognomentum Neronis adscitus . . . verum inclinatio populi supererat ex memoria Germanici, cujus illa reliqua soboles virilis.* Caput illud barbatum, Æsculapii est, quem serpens Salutis symbolum denotat : is enim in nummo signatus ad indicandum ejus apud Babbenfes cultum, uti Jovem sub tauri figura in Claudii nummis illi percusserunt.

Hic nummus minimi moduli inter rariores collocandus, vulgatus ex Museo Sangenevesao in Seguii edit. 2. pag. 318. nunc in Thesauro Regio asservatur.

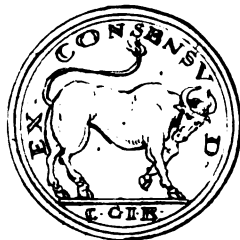

NERO CLAVDIVS CAESAR AVG. Caput Neronis nudum.

G. C. I. B. EX CONS. D. Colonia Campestris Julia Babba, ex consensu Decurionum.
Pons cum tribus fornicibus.

Babba in Mediterraneis à Lixo littorali oppido remota, teste Plinio lib. 3. cap. 1. Ab Lixo XL. M. in Mediterraneo altera Augusti Colonia est, Babba Julia Campestris appellata, sita est ad Guarguam amnem, à Baroniso monte, si fides V. Cl. Drapper in Tabulis nuper de Africa editis, exortum, in quo Nero pontem extruxisse videtur, cujus ectypum Babbenfes ad munificentissimi Principis memoriam in nummis suis consignarunt. Jam annotavit P. Harduinus pag. 86. Tristanum hunc nummum pag. 216. cum epigraphe mutila EX CON. CC. II. perperam ex consensu civitatum Campaniae duarum interpretatum esse.

Hic nummus minimi moduli, à Tristano tom. 1. pag. 216. vulgatus, inter rarissimos adscribendus.

NERO CLAVDIVS CAESAR AVG. GER. Caput Neronis radiatum.

G. C. I. B. EX CONSENSV. D. Colonia Campestris Julia Babba, ex consensu Decurionum. Bos cornupeta.

Bos in hoc nummo non quietus, ut Coloniz symbolum, non infulâ insignis, nec vittis ornatus pro sacrificiis, sed cornupeta, κορὺπιλος, qui cornibus ferire paratus; ideo non sacrificandus, ut putat Patinus pag. 115. sed

sed ludos indicat à Babbensibus in honorem Neronis de se benemeriti Principis ad ejus imitationem editos. Nero quippe, ut indicat Dio lib. 61. pag. 693. Romæ ludos & taurorum spectacula exhibuit: *Εν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ τῶν ἐργῶν τῶν παλαιῶν συμπαροῦς οἱ ἄνθρωποι, κατ'ἐρεθον.* Per id tempus editum est spectaculum, in quo homines in equis insidentes, magno cursu atque impetu in tauros facto, eos occiderunt. Tales typi in argenteis Augusti nummis cum bove cornupeta & epigraphe IMP. X. in aliis IMP. XII. observantur.

Hic nummus secunda magnitudinis, à Patino pag. 115. vulgatus, inter elegantiores annumeratur.

CARTHAGO Africa.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

C. I. C. A. D. D. Colonia Julia Carthago Antiqua, decreto Decurionum. Colonus agens boves.

De Carthagine Africæ in Julio & Agrippina majore dictum est. Illa in nummo *Antiqua* perhibetur, ad distinctionem Carthaginis Hispanicæ, quæ *Nova* appellata est. De illius antiquitate narrat Eusebius in Chron. quam post Romam 70. annis à Didone Tyria conditam, imò ante Romam 72. annis tradit Justinus lib. 18. cap. 6. *Condita est urbs hac LXXII. annis antequam Roma.* Et saltem 50. si credas Appiano in Lybic. unde Virgilius *Æneid. 1.*

*Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago.*

Carthaginenses Neroni nummos dicarunt, ipsi forsan gratulantes, quòd edictum de condendis urbibus in Africa ex finibus Carthaginensis provinciæ in Ægyptum usque promulgaverit, ut vetus apud Gruterum inscriptio nos edocet. Typus coloni boves ducentis, in memoriam Coloniae à Julio Cæsare deductæ, à quo Nero originem ducebat, signatus videtur.

Hic nummus ad tertiam potiùs quàm ad secundam formam spectans, eximia raritatis est & elegantiae.

CASSANDRIA.

NERO CLAVDIVS CAES. AVG. GERM. P. M. TR. P. P. P. Caput Neronis radiatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDRENS. Colonia Julia Augusta Cassandrensis. Caput Jovis Ammonis.

Titulum *Patris patriæ* Neronem initio Imperii recusasse narrat Suetonius cap. 8. *Ex immensis quibus cumulabatur honoribus, tantum Patris patriæ nomine recusato propter aetatem.* Cassandrenses Macedoniae, qui Claudio, ut dictum est, ob provinciam Populo Romano redditam gratulantes, nummos dedicarunt, Neroni quoque filio ejus adoptivo & successori obsequium pariter his monumentis testantur. *Julii* dicuntur ob deductam à Julio Cæsare Coloniam; *Augustani* verò, ob colonos ab Augusto iterum in eam transmissos, à quo forsan juris Italici facti sunt, ut eos fuisse tradit Paulus lib. 2. de Censibus: *In provincia Macedonia Dyrracheni, Cassandrenses, Philipenses, Dienses, Stobenses, juris Italici sunt.*

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 115. vulgatus, nec rarus nec obuius est.

C O R I N T H U S.

NERO CLAVD. CAESAR. Caput Neronis sine laurea.

COR. TI. CLAVDIO OPTATO II. VIR. Corinthi, Tiberio Claudio Optato Duumviro. Bellerophon capistro Pegasus retinens.

Hic Neronis nummus cum Cæsaris nomine & sine corona à Corinthiis vivente Claudio percussus est, præsertim cum sub eodem Tiberio Claudio Optato Duumviro alter huic Imperatori dedicatus sit. Corinthus nummos Neroni adhuc Cæsari dedicavit ob ejus adoptionem, & matrimonium cum Octavia Claudii filia, quorum meminit Dio lib. 60. pag. 686. Ὅπότε δὲ ὁ Κλαύδιος Νέρωνα τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰσεποίησεν, τότε καὶ λαμβρόν ἐποίησεν. Quo tempore Claudius Neronem Agrippinae filium adoptavit, generum cum quoque sibi fecit. Jure autem hoc civili Imperium ad Neronem spectavit. Tiberius Claudius Optatus Claudii libertus fuisse videtur: multi enim Tiberii Claudii cognominati sunt apud Gruterum, Claudii Imperatoris liberti, Optatusque liberti cognomen apud eum perhibetur pag. 64. 1. Bellerophon cum Pegaso, ad urbis antiquitatem indicandam, in nummo cælatus est. Vide in Julio.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino in Suetonio pag. 299. vulgatus, nec rarus nec obuius est.

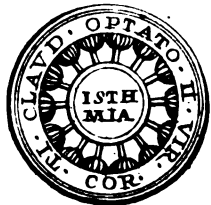

NERO CLAUD. CAES. Caput Neronis sine laurea.

COR. C. IULIO POLYAENO II. VIR. *Corinthe, Caio Julio Polyano Duumviro. Bellerophon capistro Pegasus retinens.*

Eadem epigraphie, & caput idem Neronis nudum; vivente etiam Claudio nummum Neroni Cæsari percussum indicant, & quidem eodem anno U. C. 807. cum Claudius III. Idus Octobris mortuus sit, Claudio Optato & Julio Polyæno simul Duumviris, ut ex sequentibus conijcimus nummis. Alii Bellerophontem Glauci filium memorant. Hyginus fab. 157. cum Neptuni ex Eury-nome Nyssi filia filium tradit; sed Palæphatus de Fab. lib. 1. historiam narrat. *Verum ergo ita habet, Bellerophontes Phrygius vir erat genere quidem Corinthius, bonus pulcherque satis: hic cum navigium sibi preparasset, maritima circumquaque loca depredabatur; nomen autem navis Pegasus erat, ut nunc quoque suum cuilibet navigio nomen inditum est. Nomen autem id Pegasi navigio magis quam equo aptum fuisse videtur. &c. quo ex facto fabula conficta est.* Corinthii fabularum amatores, Bellerophontem civem suum, seu Regis sui filium, sibi vendicarunt. C. Julius Polyænus Duumvir originem habere videtur à quodam Græco Julii Cæsaris liberto, quod prænomen & nomen Juliae gentis denotant. *Polyænus cognomen, id est multa laude dignus.*

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius est, à Patino in Suetonio pag. 299. in quo legendum jam monuit P. Harduinus POLYAENO pro POLYRENO, ut apud Mediobarbum pag. 95.

NERO CLAUD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

COR. TI. CLAUDIO OPTATO II. VIR. *Corinthe, Tiberio Claudio Optato Duumviro. Corona ex apio, in qua ISTH MIA.*

En alter nummus sub eodem Ti. Claudio Optato Duumviro Neroni dictus cum Augusti nomine, ipsoque laurea insigni; unde cum idem Duumvir Claudio Imperatori & Neroni Cæsari deinde Augusto nummos percusserit, cum Corinthi Duumviratum gessisse anno U. C. 805. conijcimus, quo Claudius regnavit, cum Nero Cæsar esset, Claudio verò III. Idus Octobris mortuo, Nero Imperium adeptus, Augustus appellatus est. Corona illa ex apio contexta, in cujus area hæc vox ISTH MIA, certamina Isthmica quinto quoque an-

Y ij

no celebrata, hoc anno exhibita arguit, quorum præmium erat ex apio arido, cum prius Isthmionicæ pinu coronarentur; de quo Pindarus Od. 2. Epod. 1. *Ἰν' αἰ ἀγῶσι βαρυκτόπου θάλλησι Κορινθίοις σελίνοις.* Quo pacto in certamine Neptunus decoratus fuerit Corinthiacis apiis.

Hic nummus minima formæ pro raro habendus.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

COR. C. IVLIO POLYAENO. II. VIR. Corinthi, Caio Julio Polyano Duumviro. Corona ex apio, in qua ISTH MIA.

Ex iisdem nummis Neroni Cæsari, deinde Augusto, tum sub Tib. Claudio Optato & C. Julio Polyæno cum similibus typis percussis, illos simul eodemque anno Corinthi Duumviratum gessisse arbitramur. *Isthmia* certamina sunt appellata, quia in Isthmo quinque tantum millium spatio, ubi Corinthus erat sita, in honorem Neptuni celebrabantur, ut Plutarcho videtur in Theseo; vel in Palæmonis honorem, ut ex Archiæ Poëtæ Græco epigrammate colligitur, quod etiam hodie extat in Anthologia: ista verò certamina sub his Duumviris celebrata videntur, cum Nero in Græciam profectus est. *Polyænus* cognomen in Græcia vulgare. Polyænus Sardianus Sophista vixit sub Caligula; alter Orator scripsit sub divis fratribus octo Strategematum libros.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter raros numeratur.

NERO CLAVD. CAES. AVG. GERM. TR. P. IMP. P. P. Caput Neronis laureatum.

COR. P. VINICIO II. VIR. Corinthi, Publio Vinicio Duumviro. Nero togatus stans, dextram porrigit, lævâ volumen, à dextris mulier stolata stans, dextrâ pateram, sinistrâ cornucopiæ.

Figura muliebris illa, quæ pateram gerit cum cornucopiæ ante Neronem, videtur esse Genius Corinthi, tutelam urbis ipsi committens. Populi Imperatoribus & eorum uxoribus adulantes, illos sæpe Genios appellabant, ut ex nummis liquet GEN. COL. COR. *Genio Colonia Corinthi*, & aliarum urbium testimonio; imò apud eos maximum fuit iuramentum per *Principis Genium*, ut planè Jurisconsulti & Tertullianus ostendunt. Genius, Deus erat, qui præpositus esse ac vim habere omnium rerum gignendarum credebatur; ideo

illi cornucopiæ dabant, ad rerum omnium ubertatem indicandam. *Vinicia* gens, plebeia, sed Consularis. Vide Fulv. Ursinum in *Vinicia*.

Hic nummus minimi moduli inter rariores locandus.

NERO CLAVD. CAESAR AVG. Caput Neronis laureatum.

GEN. COL. COR. Q. FVL. FLACCO II. VIR. *Genio Colonia Corinthi, Quinto Flacco Duumviro.* Genius seminudus stans, pallio ad cruris medium circumvoluto, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Nero in hoc nummo, ut Genius Populi Romani depingi solet, exhibetur, de quo Martianus lib. 2. de Nuptiis Mercurii & Philolog: *Sed quoniam, inquit, unicuique superiorum Deorum singuli quique deserviunt, & illorum arbitrio istorumque comitatur, & generalis omnium præsul, & specialis singulis mortalibus Genius admoventur, quem etiam præstitem, quod præsit gerundis omnibus, vocaverunt: nam & populi Genio, cum generalis poscitur, supplicant.* Genius pateram gerit ex una manu, & ex altera cornucopiæ, quod veteres existimarent nihil oportere populum gustare quàm sacrificio facto Deo abundantix auctori: ideo ut plurimum in nummis additur ara fertis ornata, & Genio res sacra fiebat merito & floribus, unde Horatius in Epist.

Floribus & vino Genium memorem brevis hora.

De Fulvio Flacco Duumviro in Agrippina Neronis matre diximus.

Hic nummus minima forma non obuius est.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

COR. Q. FVL. FLACCO II. VIR. *Corinthi, Quinto Fulvio Flacco Duumviro.* Sol coronâ radiatâ insignis quadrigas agit, dextrâ flagrum.

Sol ut Tutelaris Corinthi Deus, aut Nero sub Solis figura in hoc nummo exhibetur; de Sole Pausanias in Corinthiacis: *Λέγεται ὅτι οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἡλίου παρὰ τῆς γῆς ἐς ἀμφισβήτησιν. Βελιάρει δὲ δῆμακτιν ἡνέσθαι σφίσιν, ἰαθμὸν μὲν ὅσα τούτῃ διακρίσειν. Ποσειδῶνος, πλεὺς ὅτι ἀκρὸν Ἡλίου δόντος ἢ ὑπὸ τῆς πόλεως.* *Ipsi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione descendisse; disceptatorem inter eos Briareum fuisse, qui cum Isthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicasset.* Corinthii verò forsan adulati sunt Neroni, quem populi Apollinem vocabant, ut testatur Dio lib. 61. p. 699.

Y ii

Καὶ ὡς ἀκούειν πῶς αὐτῶν λεγόντων, Ὁ καλὸς Καῖσαρ, ὁ Ἀπόλλων, ὁ Αὐγούστος. Tum licebat audire, qui ita dicerent : *Quàm pulcher Caesar, Apollo, Augustus.* Apollinem Græci etiam Φοῖβον, hoc est *Solem*, appellant : nam, ut cantabat Nero, sic etiam aurigabat, si Suetonium audias in ejus vita cap. 24. *Mox & ipse aurigare, atque etiam spectari voluit.* Et paulò post : *Aurigavit quoque plurifariam, Olympiis verò decem viginti, quamvis idipsum in Rege Mithridate, carmine quodam suo reprehendisset.* Plurimi sunt nummi sub Fulvio Flacco Duumviro Neroni & ejus familiæ percussi.

Hic nummulus inter rariores & elegantiores recensendus.

NERO CLAVD. CAES. AVG. Caput Neronis laureatum.

COR. Q. FVLV. L. ANNIO II. VIR. *Corinthi, Quinto Fulvio, L. Annio Duumviris.* Venus in curtu marino, quem ducit Triton concham gerens, cum una ex Nereidibus tibiam inflante.

Eundem typum in Agrippinæ matris nummis ad ejus honorem à Q. Fulvio & L. Annio Duumviris signatum suprâ diximus. Venus Corinthi culta ab antiquis, Amorum, Gratiarum & Pulchritudinis Dea habita est, ita ut ipsi exhibuerint sub Veneris figura Agrippinam formâ decoram, ut tradit Dio lib. 60. pag. 686. Καὶ μὴ ὀλίγον πρὸς ἀδελφιδῶν Ἀγριππίναν ἔφημι, πρὸς τῇ Δομιτίου τῇ Νέρωνος ἐπωνομαδίῃτος μητρί, καὶ ὃ καλὴ ὡς. Paulòque post fratris sui filiam Agrippinam matrem Domitii cognomento Neronis, uxorem duxit, formâ insignem. Is verò nummus à Corinthiis primis Imperii Neronis temporibus percussus est, cum is maximè matrem venerabatur, ut narrat Suetonius in Nerone cap. 9. *Matri summam omnium rerum publicarum privatarumque permisit.* De Fulvio & Annio Duumviris dictum est in Agrippina.

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter rariores collocatur.

NERO CAE. GERM. AVG. Caput Neronis radiatum.

COR. TI. CLAVDIO. II. VIR. Q. ADV. AVG. *Corinthi, Tiberio Claudio Duumviro Quinquennali, Adventus Augusti.* Nero togatus stans, dextram extendens, lævâ volumen.

Corinthii Neronis in eorum urbem adventum in nummis ad æternam rei memoriam signarunt his notis, ADV. AVG. *Adventus Augusti.* Suetonius in

eius vita cap. 19. *Peregrinationes duas omnino suscepit, Alexandriam & Achaiam: sed Alexandrina, ipso profectiois die, destitit.* Idco togatus, & non paludatus in nummo exhibetur, quoniam in pace tantum togæ usus erat; hæc toga à tegendo, quòd corpus tegat, dicta: superimponebatur autem tunicæ; laxa erat, & in sinum multis crispulis substracta succingebatur. Sic togâ ornatus exhibetur Hadrianus in nummis ob ejus peregrinationes cufis. Nummos jam suprà sub Tib. Claudii Optati Duumviratu percussos vulgavimus; in hoc Duumvir Quinquennalis perhibetur. Duumviralis tandem Censoriam dignitatem accepit, penes quam etiam erat monetæ cudendæ facultas, ut & penes Duumviro; quod confirmat nostram de Neronis statua à Duumviris Quinquennalibus posita sententiam.

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiores ponendus.

NERO CLAVD. CAESAR AVG. GERM. IMP. Caput Neronis laureatum.
COR. ADVENTVS AVG. *Corinthi, Adventus Augusti.* Navis prætoria.

Corinthii navem, supra quam Nero ad eorum urbem appulerat, ad æternam rei memoriam in nummis cum epigraphe ADVENTVS AVG. insculpere voluerunt. Opinari quidam possent navem ab illis ideo depictam esse, quia triremium inventio ipsis potissimum adscribitur, juxta Thucydidem; sed falsam eorum opinionem inde conjicimus, quòd Patrenses eundem typum cum simili epigraphe percusserint. Triremis prætoria esse videtur, etiamsi tres ejus remorum ordines propter sculptoris negligentiam signati in nummis non observentur. Naves quibus Imperatores vehebantur, ut plurimum, ut in Hadriani & Gordiani Pii nummis, ex tribus remorum ordinibus erant compositæ, easque nostris utiliores asserit vir cl. Raph. Fabrettus, qui de iis eruditè disseruit de Col. Trajan. cap. 5. Prætoria navis, ut classis princeps ignem cæteris præfert, à qua discedere etiam in tempestate, nisi data facultate, nusquam licet.

Hic nummulus frequens est & obuius.

NERO. CLAVD. CAES. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.
COR. C. IVLIO POLYAENO II. VIR. *Corinthi, Caio Julio Polyano Duumviro.* Navis prætoria cum remigantibus.

Hic nummus Neronis in urbem adventum, dum ille portum ingreditur, exhibet. Remigantes in triremi prætoria conspiciuntur, & ut loquitur Virgilius Æncidos lib. 5.

Triplici consurgunt ordine remi.

De Neronis in Græciam peregrinatione audias Dionem lib. 63. pag. 719. Ταῦτε γὰρ ἄλλα, καὶ κατὰ σκοπούς κατατίρωσι ἐπιμύσει· ἐς δὲ πλεὺς Ἑλλάδα ἐπιδραῶν, οὐ γὰρ ὡς Φλαμίνιος, οὐδ' ὡς Μούμιος, ἢ καὶ Ἀγρίππας καὶ Αὐγούστου οἱ παρόντες αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι τε ἡνιοχίῃ καὶ καθαρωδίῃ, κηρύξῃ τε τῇ παραγούσῃ ὑποχρίσθαι. Sed missis utroque exploratoribus, in Græciam transiit, non ut majores ejus fecerant, Flamininus, Mummius, Agrippa, Augustus; sed ut currus agiteret, citharâ caneret, præconis officio fungeretur, & tragædias ageret. Julium Polyænum Corinthi Duumviratum gessisse ex superioribus nummis annotavimus, & quidem cum Claudio Optato collega, ut ex iisdem typis ab utroque percussis opinamur.

Hic nummus minimæ formæ, apud Patinum in Suetonio pag. 299, vulgatus, inter rariores collocandus.

COR. L. CAN. AGRIPPA. AED. Corinthi, Lucius Caninius Agrippa Ædilis. Templum quatuor columnis suffultum.

L. Caninius Agrippa in Ædilitatis munere, quo Corinthi functus, nummos etiam in Neronis honorem percussit. De Ædiliū officio, & iis permiffa cudendæ monetæ facultate, in Calaguritanis Tiberii nummis abunde dictum est: licet verò ipsi Ædiles magistratus minores ordinarii quotannis crearentur, quo quidem anno cūsum fuisse hunc nummum, affirmare difficile videtur. Tacitus anno U.C. 808. potestatem Ædiliū à Nerone cohibitam ac diminutatam tradit Annal. lib. 13. *Cohibita arctius & Ædiliū potestas, statutumque quantum Curules, quantum Plebei pignoris caperent, vel pœna irrogarent.* Cū verò circumventos fraude ab Ædilibus mulctatos fuisse, pecuniamque mulctatitiam operibus publicis faciundis applicatam, ex Livio & aliis colligamus, hoc templum à Caninio Ædili mulctatitiâ pecuniâ restauratum, ob superius Neronis in Ædiles statutum, in hoc nummo conjecturæ locus est. De Caninia gente dictum est in Augusto, de qua consule Fulv. Ursinum. Agrippa cognomen datum est ei qui cum labore matris natus sit; ex prænomine quidem in cognomen transiit.

Hic nummus minimi moduli inter rarissimos & elegantissimos computandus.

PATRÆ.

NERO CLAVDIVS CAESAR. Caput Neronis nudum.

COL. A. A. PATR. XXII. Colonia Augusta Aroe Patrensis vigesima-secunda. Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Patrensis Colonia Achaia provinciae Neroni gratulans ob ejus à Claudio adoptionem, eundem typum ac Claudio patri adoptivo percussit, aquilam scilicet legionariam inter duo signa militaria, ad Veteranorum Legionis vigesima-secundae primigeniae in urbem ab Augusto traductorum originem indicandam. Legiones nomina & cognomina à variis eventibus indita habuerunt, ut videtur Onuphrio in Imp. Rom. ut *Prima*, *Secunda*, & deinceps, ab iis qui eas instituerunt, ut *Augusta* & *Claudiana*, &c. vel à provinciis devictis, ut *Gallica* & *Macedonica*; vel à locis in quibus primò institutae sunt, ut *Italica* & *Fretensis*; aut à Diis, ut *Apollinaris* & *Minervia*; vel postremò ab aliis eventibus, ut *Gemina*, *Victrix*, & *Primigenia*. Fortunae primigeniae templum in Colle Quirinali fuisse refert Livius Decad. 5. lib. 5.

Hic nummus secunda magnitudinis rarus est.

NERO CAESAR. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.

C. P. ADVENTVS AVGVSTI. Colonia Patrensis, *Adventus Augusti*. In aliis, C. P. ADVEN. AVG. CLEANDER. Colonia Patrensis, *Adventus Augusti*, *Cleander*. Navis cum remigantibus.

Triremis praetoria cum epigraphae ADVEN. AVG. à Colonia Patrensi in memoriam adventus Neronis in urbem, in nummo percussa est. Dio Neronem in omnibus Graeciae urbibus, exceptis Athenis & Lacedaemone, certasse tradit lib. 163. pag. 721. Ηγωνίσαι δ' ἐν πάσι ὁμοίαις πόλεσιν ἀγῶνα ἐχρυσεν πᾶσι Αἰγεαῖς ἐν Λακεδαιμονίᾳ. Ταῦτας γὰρ μόναις ἐνδὲ ἐπιπολιτοῖσι πλεῖν δεχλῶ. Certavit in omnibus urbibus in quibus fiebant certamina, Athenas & Lacedaemonem excipio, quas urbes prorsus non adiit. Nero in illa peregrinatione pro armis milites, quos Neronia-
nos vocavit, citharas, plectra & personas ferre jussit: nam ille vocem ex-
cere, meditari cantilenas, & alia ejusmodi facere consueverat, ut in certa-

Z

mine citharædorum victor, in Cæsarum certamine victus discederet. De magnificentia Patrarum Odei (quod est ac si Canrilinarium dixeris) Pausaniam audias in Achaicis. Κεχόσμεται γ' ἐς ἄλλα τὸ ὁδίων ἀξιολογώμεται ᾧ ἐν Ἑλλήσι, πλεὺν γὰρ δὴ τῆς Ἀθηνῶσι· τῆς γὰρ μεγάλῃ τὴν ἐς πλεὺν πάντων ὑπερῆκε καὶ καταβύλω. Exornatum Odeum illud est omnium, quæ in Græcia sunt, magnificentissimum, excepto duntaxat eo quod Athenis est: illud enim & magnitudine, & ornamentorum insignibus facile superat quorumvis operum splendorem. Cleander in nummo inscriptus, magistratum obtinere videtur sub quo percussus est nummus; sed cum Patrenses Duumviros & alios magistratus in nummis exhibuisse nondum viderimus, nummus integrior expectandus.

Uterque nummus secundi & minimi moduli, rarus est.

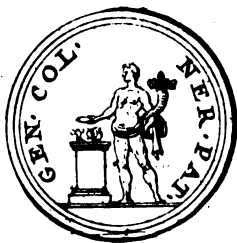

NERO CAESAR AVGVSTVS GERM. IMP. Caput Neronis laureatum.

C. P. CLEANDRO. P. Q. CO...DO... Colonia Patrensis, Cleandro. Detritæ sunt litteræ. Nero togatus supra basim columnæ, dextrâ extensâ, laevâ cartam involutam.

Statua hæc basi imposita, à Patrensibus Neroni videtur locata ob libertatem universæ Græciæ ab illo concessam, teste Suetonio in ejus vita cap. 24. *Provinciam universam libertate donavit; simulque judices civitate Romana & pecunia grandi: quæ beneficia è medio stadio Isthmiorum sua ipsa voce pronuntiavit. Quem magistratum gesserit Cleander ille, sub quo hic & superior nummus cussus fuit, ex epigraphe exesa pronuntiare non potuimus. Cleander cognomen, idem sonare videtur quod celebris vir. Cognomina Græca sæpe sæpius composita observantur; Latina verò simplicia, præter Agricola & Publicola.*

Hic nummus minimæ formæ, olim juris nostri, inter rariores reponendus.

NERO CAESAR AVGVSTVS GERM. IMP. Caput Neronis radiatum.

GEN. COL. NER. PAT. Genius, vel Genio Colonia Neroniana Patrensis. Genius seminudus cum pallio stans, dextrâ pateram super arulam, sinistrâ cornucopiæ.

Hic nummus Coloniarum ut & Romæ adulationis erga Neronem monumentum est. Senatus Genio Augusti nummos dedicaverat; Patrenses Neronem

Colonia Genium appellarunt, quem Tutelarem seu Topicum Deum Veteres vocasse diximus: ita Imperatorem ut Deum colentes; siquidem templum Genio Augusti dicatum narrat Suetonius in ejus vita cap. 60. *Et cuncti simul adem Jovis Olympii Athenis antiquitus inchoatam perficere communi sumptu destinauerunt, Genioque ejus dedicaverunt.* Patrenses ab Augusto inter ceteros Græcos libertate donatos narrat Pausanias in Achaicis pag. 432. *Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθερίας Ἀχαιῶν μὲν οὖν τοῖς Πατρῷσι (ἴ).* *Et solis certè Patrensibus, ex Achaïs omnibus, ut sua libertate uterentur, concessit.* At verò tanti beneficii quasi obliti, pro Augustæ Coloniz nomine Neronianam appellarunt, plus videlicet Neroni, qui totam provinciam, quàm Augusto, qui solam eorum urbem liberam pronuntiaverat, debere se profitentes. De Genio, vide in Agrippina seniore.

Hic nummus secundi moduli, ab Illustrissimo Episcopo Pamiensi Thesauro Regio utapote eximia raritatis additus est.

C. P. IV PITER LIBERATOR. Colonia Patrensis, Jupiter Liberator. Jupiter nudus stans, dextrâ aquilam, lævâ hastam.

Patrenses hanc Jovi Liberatori statuam posuerunt ob provinciæ libertatem Neronis beneficio recuperatam, quam ideo in ejus nummis signarunt. Sic Ζεὺς ἐλευθεριος ab Atheniensibus cultus est, quòd eos à Medis liberasset. sic Platenes, quòd Græci Persas delevisent, Jovi Eleutherio templum construxerunt. De libertate Græciæ à Nerone concessa loquentem audias Pausaniam in Achaicis pag. 428. *Χρόνῳ δ' ὅτερον ἐς Νέρωνα ἡ βασιλεία περὶ ἧλθε ἡ Ρωμαίων, καὶ ἐλευθερίαν ὁ Νέρων ἀφίησιν ἀποδύων, ἀλλὰ γὰρ πρὸς δῆμον ποιησάμενος τῇ Ρωμῶν, Σαρδῶν γὰρ πλὴν ἦσαν ἐς τὰ μάλιστα θιδομένα αὐτῇ Εὐνάδος σφίσι ἀντίδικον.* *Multis post atatibus cum ad Neronem Romanorum Imperium pervenisset, is Græciæ, sine Romanæ Imperii detrimento, suam reddidit libertatem: pro ea enim Sardiniam prædivitem insulam in provinciæ formam redegit.* Jupiter variè depingitur, modò nudus, modò pallio tectus, modò veste ornatus, juxta varia ejus attributa & nomina.

Hic nummus mediocris magnitudinis, à Morellio in Specim. pag. 53. vulgatus, inter rariores collocatur.

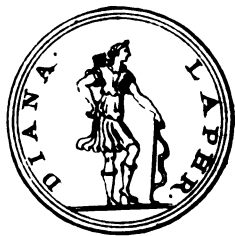

NERO CLAUD. CAESAR. AVG. GERM. Caput Neronis laureatum.

C. P. HERCVLI AVGVSTO. Colonia Patrensis, Herculi Augusto. Hercules stans, dextrâ innixus clavâ, lævâ spolia leonis.

Nero in nummis senatusconsulto percussis ut Apollo citharam pulsans signatur: in hoc Patrensi ut Hercules quasi omnium certaminum victor. Hic verò nummus Dionis locum de pompa Neronis triumphali percelebrem non parum illustrat, cum ille è Græcia reversus, in Capitolium totâ urbe coronatâ, lychnisque ac suffimentis plenâ ascenderet. Παύτων δ' ἦν αἰθερῶν, καὶ αὐτῶν τῷ βουλευτῶν, ὅτι μάλιστα συμβούτων, Ολυμπιονίκῃ, Πυθιονίκῃ, Ἀγρυσεῖ, Ἀγρυσεῖ, Νέρωνι τὰς Ηρακλῆς Νέρωνι τὰς Ἀπόλλωνι. Acclamabant omnes et Senatores primis, Oua Olympionica, Oua Pythionica, Auguste, Auguste, Neroni Herculi, Neroni Apollini. Hercules autem certaminum Olympiorum institutor perhibetur, etsi variae sint de iis sententiæ, magis tamen recepta in eum refertur: qua de re in Commentariis in Pindari Olympia copiosè agitur, & ab Isaacio in Lycophronem. Quidam Philosophum Herculem putavere, & idcirco illi clavam assignant, per quam Philosophia significatur; & leonis pellem, per quam prudentia; quibus rebus Hercules animi monstra edomuit, & vanas cogitationes.

Hic nummus mediocris formæ inter elegantissimos reponendus.

IMP. NERO CAESAR. Caput Neronis laureatum.

DEANA LAPHRIA. Diana venatrix stans, sinistrâ innixa arcu.

Etsi nummus urbis nomen non præferat, ad Patrenses tamen illum pertinere Dianæ Laphriæ nomen arguit, à Laphrio viro Phocensi, qui illam in Calydone erexerat, ei inditum. Sunt qui vocatam malint Laphriam, quòd ipsius deæ ira adversus Ceneum singulis annis εὐαφροσύνη fieret, id est levior ac facilior: alii non à Laphrio denominatam tradunt, sed per syncopen, quasi λαφρεία, quòd illa ferat capita & ferarum spolia. Diana Laphria Patris in arce fanum habebat, in quo ejus signum Ætolis creptum, ab Augusto cum Patrensem coloniam ille deduxit, concessum, ut tradit Pausanias in Achaic. pag. 432. Καλυδῶνος γὰρ καὶ Αἰτωλίας τῇ ἄλλῃ ἀπὸ Ἀγρυσεῖ βασιλέως ἐρυμνήσις, ἐν δὲ Αἰτωλικῇ οὕτω τὸ ἄγαλμα τῇ Λαφρείᾳ οἱ Πατρέες ἔχον. Calidonem enim atque adeò ceteram Ætoliam cum pervastasset Augustus, Ætolicum hoc Laphriæ simulacrum Patrensis datum. Patrenses Neroni blandientes, abavi Augusti munus in nummis cæleri curaverunt. Sic Augustum nominat Tacitus Annal. 13. Divo Augusto abavo Neronis.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Morellio in Specim. pag. 65. inter rarissimos collocatur.

PTOLEMAIS.

NERO CLAVD. CAESAR GERM. Caput Neronis laureatum.

COL. PTOL. DIVOS. CLAVD. *Colonia Ptolemais, Divos Claudius.* Colonus agens boves, cum quatuor signis militaribus.

Ptolemais, urbs Phœniciæ, à Claudio Cæsare Colonia deducta, nummos suos fundatori cum colono & signis militaribus Coloniae constitutæ symbolis memor percussit, eundem typum Neroni successori in Claudiam familiam adoptato, ut ejus sibi benevolentiam conciliet, dedicat, apposito in imo ad majorem adulationem, DIVOS CLAVD. titulo, ut significarent Claudium inter Deos Neronis curâ relatum. Ejus consecrationis meminit Suetonius in vita Claudii cap. 45. *Funeratus est solemni Principum pompa, & in numerum Deorum relatus.* Et Tacitus Ann. 12. *Cælestesque honores Claudio decernuntur, & fune- ris solenne perinde ac divo Augusto celebratur.* Privignus Nero filio Britannico præ- latus, Imperator in castris salutus est; sententiam militum secuta sunt Pa- trum consulta: & addit idem Historicus loco laudato: *Nec dubitatum est apud provincias.* Ideo Ptolemaidenses nummos Neroni proferunt.

Hic nummus minima & media formæ, inter rariores enumerandus.

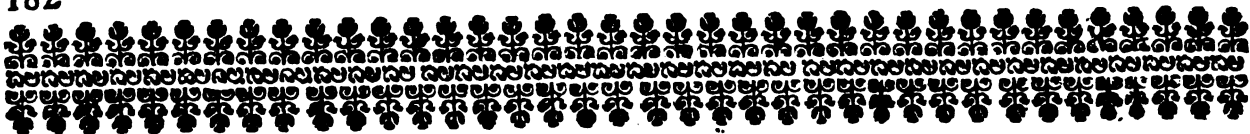
IMP. NERO CL. CAESAR AVGVST. GERMANICVS

PONT. MAX. TRIB. POT. V. IMP. IV. P. P.

PVBLICO EDICTO IN EXITV MAVRITANIAE NVMIOLAE
PROVINCIAE CARTHAGINENSIS IN AEGYPTVM VSQVE
EMISSO CADVCEATORE ET PRAECONE MANDATVM NO
STRVM EXEQVENTE IN MARMOREIS POSTEA COLVM
NIS VBIQVE SCVLPTO EDICTO IMPERO ET VOLO OM
NES POPVLOS REGIONIS DESERTAE VAGOS ET ERRA
BVNDOS QVI LATISSIMO TERRARVM CARDINE A MON
TE ATHLANTE IN AETHIOPIAM VSQVE SE PROTENDVNT
ET LONGISSIMO AB OCEANO PATRIAE DESERTAE AD
ERYTHRAEVN MARE SPATIO SE EFFVNDVNT PAGOS VI
COS OPPIDA ET VRBES RITV AFRICÆ ET LYBIAE CONDERE
MORE CIVIVM AGERE, ALIOQVIN EOS CVM CONIVGIBVS
LIBERIS AC OMNI PATRIAE FORTVNA PRO CAPTIVIS VBIQVE
HABERI VILIA VELVTI MANCIPIA COMMVTARI ET DISTRA
HI PER TOTVM LATE ORBEM ROMANVM MANDO ET IVBEO.

Ex Geraldini Itiner. an. 1631. edito.

Z iij

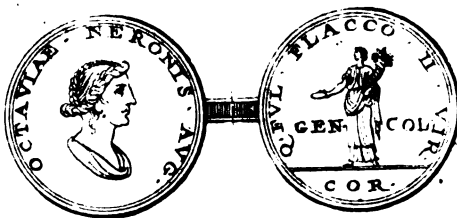

OCTAVIA.

OCTAVIAE nummi eximia singularitatis & praestantiae sunt, praesertim cum sola ejus effigie; unicus minimi moduli hactenus in Thesouro Regio observatus est.

CORINTHUS.

OCTAVIAE NERONIS AVG. Caput Octaviae.

GEN. COL. COR. Q. FVL. FLACCO. II. VIR. *Genius Coloniae Corinthi, Quinto Fulvio Flacco Duumviro. Figura muliebris stolata stans, dextrâ patram, lævâ cornucopiae.*

Apud P. Harduinum pag. 124. pro IVL. FLACCO II. VIR. reponere Q. FVL. FLACCO II. VIR.

Corinthii sub Fulvio Flacco Duumviro nummos Neroni & Agrippinae matri, sed rarissimum signarunt Octaviae ejus uxori ipsi à Claudio collocatae, ut ait Suetonius in Claudio cap. 27. *Octaviam Neroni privigno suo collocavit.* Hanc Nero post Claudii mortem spernere coepit, ut refert idem Historicus in ejus vita cap. 35. *Octavia consuetudinem citò aspernatur.* Eique Acten servam prætulit, teste Dione lib. 61. pag. 692. Η ὅτι Ἀκτὴ ἐπὶ τῷ Νέρωνι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀγαπητὴς αὐτῷ τῷ Νέρωνι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἦλθε ἐστῆς, καὶ πολὺ καὶ ὑπὸ τῷ Οὐκρινίῳ καὶ γυναικὶ αὐτῇ ἠγαπήθη. *Fuerat autem Acteempta ex Asia, cujus amore Nero ita captus erat, ut eam retulerit in familiam Attali, & Octavia uxore multò cariorē habuerit.* Deinde mortuā Agrippinā, ut sterilem Octaviā dimisit, & Poppae nupsit, teste Tacito Annal. 14. *Igitur accepto Patrum consulto exturbat Octaviā, sterilem dictitans. Exin Poppae conjungitur.* Duodecimo die post divortium Octaviae, adserente Suetonio, illa in Pandatariam insulam relegata, paulò post anno ætatis 20. mori jubetur, ejusque caput amputatum Poppae vidisse narrant. Muliebris figura in aversa nummi parte, ipsa Octavia est, pro urbis Genio posita. De Fulvio Duumviro dictum est.

Hic nummus minima formæ, à Cl. V. Camellio Christina Regina Antiquario dono datus Seguino nostro, nobis Romæ praesentibus, singularitatis eximia est.

INCERTA.

NERO CLAVD. CAESAR. IMP. OCTAVIA AVGVSTI. Capita Neronis & Octaviae adversa. Nero Solem sub capite, Octavia Lunæ crescentem habet.

NERO CLAVD. CAES. AVG. IMP. VOLVMNIO LVRINO II. V. in aliis;
LVRINO VOLVMNIO. Caput Neronis nudum cum sceptro per transversum.

Nummum Octaviae cum Neronis effigie Colonia quædam, non apposito suo sed Duumvirorum nomine, percussit; illa sunt, *Lurinus* & *Volumnius*, pro quibus Tristanus tom. 1. pag. 239. ex Occonis nummo nescio quid de Urano & Volumno Diis quibusdam ariolatus est. Patinus nummum vidit, & tamen Tristani sententiam pag. 114. sequutus est: sed Spanhemius veram nummi epigraphen Dissert. 7. pag. 619. explanavit. *Lurinus* cognomen est, parum notum. *Volumnia* gens, plebeia, sed Consularis & Censoria. Visitur alter nummus in Cimeliis sub iisdem Duumviris signatus, ex una parte caput Claudii nudum cum inscriptione, DIVVS CLAVDIVS VOLVMNIO LVRINO II. VIR. ex altera parte caput Neronis juvenile sine laurea, cum hac epigraphæ, NERO CLAV. CAESAR. LVRINO VOLVMNIO. II. VIR. unde auguramur utrumque nummum primis Imperii Neronis temporibus percussum, hunc quidem in memoriam Claudii consecrationis privigno curante decretæ, illum verò in concordia Augusti & Augustæ monumentum, quos ut præcipua mundi lumina tanquam Imperio necessaria, apposito sub capite Neronis Sole, & Lunâ sub Octaviae effigie exhibuerunt.

Hic nummus secunda magnitudinis inter rariores collocandus.

POPPÆA.

POPPÆA Neronis secunda uxoris numismata quidem Græca reperiuntur; sed in Coloniis percussa, hætenus non observata sunt.

GALBA.

ALBA Legiones duas instituit, unam cognomine *Victricem*, quæ Romæ pro Othone contra Vitellium stetit; alteram VII. nomine *Galbianam*, ab eo in Pannonia collocatam: sed ob breve Imperii tempus, verisimile est ipsum Colonias non deduxisse. Exauctoravit quidem in Africa Legionem III. Augustam, sed totam ob rebellionem.

GALBÆ nummi, eximia raritatis sunt & elegantia, præsertim ex ære medio; ex majori, hætenus non observati sunt.

BABBA.

IMP. GALBA CAESAR. Caput Galbæ.

C. C. I. B. EX CONS. DEC. *Colonia Campestris Julia Babba, ex consensu Declarationum. Victoria gradiens, dextrâ lauream, lævâ palmam.*

Mors Neronis omnibus grata varios animorum motus pro Galba excitavit, præcipuè apud Legiones & apud populos, evulgato Imperii arcano: posse Principem alibi quàm Romæ fieri, ingens novis rebus materia. In Africa Clodius Macer, in Germania Fonteius Capito aliquid moliti sunt. Tacitus de aliis provinciis loquens, Histor. lib. 1. *Dux, inquit, Mauretania, Rhetia, Noricum, Thracia, & quæ aliæ Procuratoribus cohibentur, ut cuique exercitui vicina, ita in favorem aut odium contactu valentiorum agebantur. Tandem utraque Mauretania Galbam electum probavit, si quidem ille uni L. Albino eas provincias regendas dederit, eodem Historico teste hist. lib. 2. Albinus à Nerone*
Mauretania

Mauretania Casariensi praepositus, additâ per Galbam Tingitanæ provinciae administratione, haud spernendis viribus azebat. Babbenfes Numidiæ Tingitanæ Neronis studiosi, tandem ipsius extorsiones & rapinas experti, Galbæ partes secuti sunt, Victoriâque coronam dextrâ gestantem ob Clodium Macrum in Africa per Garucianum Procuratorem interemptum, in ejus nummis percusserunt.

Hic nummus Rhegii, in Museo P. Cattanei asservatus, singularis elegantiae & raritatis est.

CORINTHVS.

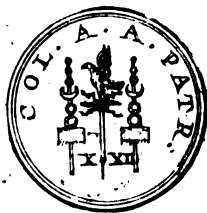
SVL. GAL. CAESAR. AVG. Caput Galbæ sine laurea.

COR. L. CAN. AGRIPPAE. II VIR. *Corinthe, Lucio Caninio Agrippa Duumviro. Templum quatuor columnarum, & plurimis aliis circumdatum, gradibusque ornatum.*

Nil mirum si Corinthus, quæ ob libertatem Græciæ concessam nummos, ut vidimus, Neroni consecravit, alios Galbæ in ejus locum electo devoveat, cum ille provinciam rapinis & sacrilegiis vexaverit, si Tacito fides Annal. 15. *Enimve, ò per Asiam atque Achaiam non dona tantum, sed simulacra nummorum abripiantur, missis in eas provincias Acrato ac Secundo Carrinate.* Corinthii Galbæ benevolentiam præcipuè sibi conciliare studebant, cum ipse ab Isthmiorum ludorum Judicibus pecuniam quam dederat Nero repeteret, ut tradit Dio lib. 63. pag. 721. *Καὶ τοῖς Ἑλληνοδίκαις τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας, αἷς ὅτε ἐν τῇ Ἀλβᾷ καὶ αὐτῶν ἀπήτησεν, ἔδωκε.* Quamobrem dedit Hellanoicis decies sextercium, quam summam ab eis Galba postea repetivit. L. Caninius Agrippa templum hoc curâ suâ restitutum cum Ædilis esset, Neroni dedicavit; idem Duumvir, seu ut Corinthi superbissimum, seu ut Tutelari urbis Numini consecratum, in Galbæ nummis iterum cælavit.

Hic nummus minimi moduli, apud Patinum pag. 127. vulgatus, inter rarissimos & elegantissimos collocatur.

PATRÆ.

IMP. GALBA. Caput Galbæ nudum.

COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Augusta Aroe Patrensis, vigesima-secunda, subauditur Legio. Aquila legionaria inter duo signa militaria.*

Colonia Patrensis, quæ se *Neronianam* pro *Augusta* nomine ob beneficia à Nerone accepta vocaverat, pristina cognomina sub Galba recepit. Nero enim quamvis Græciam liberam pronuntiasset, ipsam tamen expilavit, si Dioni fides lib. 53. pag. 720. Πᾶσαν μὲν τὴν Ελλάδα ἐλεηλάτησε, καὶ ὅσον ἐλάβθεσαν ἀφείλετο. *Græciam depopulatus est, licet eam liberam reliquerit.* Legas apud Pausaniam quæ omnibus singulis urbibus abstulit, & inter ejus sacrilegia, Delphici templi spolia ex eodem discas lib. Phocic. pag. 620. Εμέλλε δὲ ἄρα σὺ δὲ τῆς Νέρωνος εἰς πρῶτα ὀλιγωρίας ἀπειράτως ἔχειν ὃς τὸν Ἀπόλλωνα πενταχόσας θεῶν τε ἀνὰ μὲν ἀφείλετο, καὶ ἀνὰ δεξιὰν εἰκόνας χαλκᾶς. *Non postremò Neronis impietatem Apollinis donaria effugere potuerunt: is enim quingentas aeneas partim deorum, partim verò hominum sustulit imagines.* Patrenses, Nerone mortuo, successori Galbæ gratulabundi, nummus suos consecrarunt. De Legionum signis & epigraphe xxii. Veteranos Legionis vigesimæ-secundæ Patras transmissos indicantibus, in Claudio dictum est.

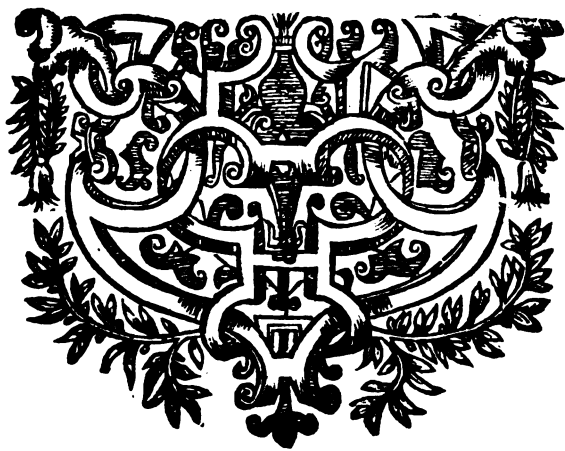
Hic nummus minimæ formæ, apud Patinum pag. 127. vulgatus, inter rarissimos & elegantissimos reponendus.

IMAGINVM DOMVS
AVG. CVLTORIBVS SIGNVM
LIBERTATIS RESTITVTAE
SER. GALBAE IMPERATORIS AVG.
CVRATORES ANNI SECVNDI
C. TVRRIANVS POLYBIVS
L CALPVARNIVS ZENA
C. MVRDIVS LALVS
C. TVRRANIVS FLORVS
C. MVRDIVS DEMOSTHENES.

Apud Grut. pag. 238. 12.

In sinistro latere.

DEDIC. IDIB. OCTOBR.
C. BELLICO NATALE
P. CORNELIO SCIPIONE. COS.

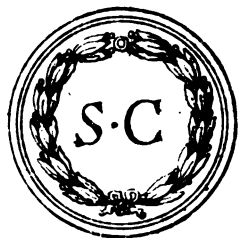
OTHO

Ix Otho Imperium arripuit, quin alter Imperator Vitellius in Germania à Legionibus electus sit. Provinciis itaque & Legionibus in utriusque partes divisus, cum fors pro Vitellio steterit, Otho post tres menses potius Imperio ostensus quam datus est.

OTHONIS nummi eximia raritatis & elegantia habentur.

INCERTA.

IMP. M. OTHO CAES. AVG. Caput Othonis laureatum.
s. c. id est, *Senatusconsulto*, in laurea.

Hæc nota s. c. nummorum symbolum est Romanorum : hic tamen omnium Antiquariorum consensu extra urbem percussus est, licet nec Colonia, nec Municipii nomen præferat ; hic tamen locum habere debet, præsertim cum Latina epigraphæ gaudeat ; quam sine concessio cudendæ monetæ jure gerere profectò non posset. Sed in quâ urbe, seu in qua provincia cusus sit, inquirendum.

Nummi in omnibus ferè Imperatoribus usque ad Gallienum cum s. c. in laurea observantur, extra Romam signati : ab Augusto quidem usque ad Trajanum cum epigraphæ Latina circa caput : à Trajano verò usque ad Gallienum cum inscriptione Græca, quos in Syria ex ipsorum forma, & incredibili copia quæ in hac regione ad hanc usque diem è terræ visceribus eruitur, percussos augurati sumus ; nostram verò sententiam confirmant similes ferè Macrin

A a ij

& Diadumeniani cum iisdem vocibus s. c. & Δ. E. Huic provinciae facultas cudendae monetae, quam sub Regibus suis habebat, tum relicta videtur. cum Pompeius illam redegit in provinciam; sed ut à Senatu id juris concessum Syriae fuerat, in nummis s. c. notam posuit, & quidem in laurea, ut Populum Romanum omnium gentium victorem denuntiaret. Quis nescit Syriam pro Othone contra Vitellium stetisse, & Mucianum ipsius provinciae Rectorem Legiones in ea collocatas sacramento illius Imperatoris adegisse: accedat testis luculentus Tacitus hist. lib. 1. *Judaicum exercitum Vespasianus, Syria Legiones Mucianus sacramento Othonis adegere: simul Aegyptus omnesque versae in Orientem provinciae nomine ejus tenebantur.* Unde nummi Othonis in Aegypto cum epigraphe ΑΥΤ. ΜΑΡΚ. ΟΘΩΝΟΣ ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. & Λ. Α. id est anno primo, percussi in Cimeliis asservantur.

Sed Amicus instat, quid indicent litterae Graecae in ejusmodi nummis Imperatorum, qui s. c. in laurea notam exhibent, aliquando observatae; illas modò esse Monetarii notas, modò Imperii annos designare, modò litteras nominis urbium initiales indicare autumant. Si verò nobis conjicere liceat, meras esse Monetariarum notas, & nummos illos cum s. c. in laurea Antiochiae percussos suspicamur, in qua duae nummorum cudendorum officinae fuisse videntur, una pro Syriae Praefide, quae nummos Graecos pro totius provinciae usu signaret; altera urbis, quae Latinam epigraphen usque ad Trajanum, & postea Graecam propter rationes nobis ignotas cum s. c. nota sibi à Senatu concessa: cui sententiae suffragari videntur omnes Antiochiae nummi à tempore quo illa deducta est à Caracalla Colonia usque ad Gallienum, qui semper hanc s. c. notam in area ad antiquam cudendam monetae facultatem sibi à Senatu concessam indicandam cælavere, ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. s. c. id est, *Αντοχείων μητροπόλεως κολωνίας senatusconsulto.*

Hic nummus mediae formae, apud Octavianum de Strada pag. 43. Patinum pag. 134. in Num. praestant. Impp. Rom. à nobis edito pag. 25. eximia raritatis est, & inter majores saepe collocatur.

~~~~~

VITELLIVS

VITELLII nummi in Coloniis, Municipiis, & aliis exteris urbibus percussi, haecenus non observati sunt, licet ille per sex menses imperaverit; sed civile bellum forsan obstitit.

A. VITELLIVS L. F.
IMPERATOR
COS. PERP.

Grut. pag. 239. 1.

XXX

VESPASIANUS

ESPASIANUS ad Imperium eveetus, ejus jura attingere studens, Colonias deduxit *Abellam* Municipium in Campaniam, *Cesaream* in Palæstinam, *Deultum* & *Flaviopolim*, in Thraciam, *Icosium*, quod Latii jure donavit ex Plinio, in Mauretaniam *Cæsariensem*, *Nolam* in Campaniam ex Frontino, *Panormitanæ* Coloniz territorium Veteranis & familiæ suæ assignavit. Eusebius in Chronico an. Chr. 69. ait, Colonias deduxit. Achaiam, Lyciam, Rhodum & Samnium insulas, & Byzantium libertate privavit; Thraciam, Ciliciam & Commagenam ditionis Antiochi Regis in provinciarum formam redegit; non autem Thraciam, ut ex Suetonio legitur cap. 8. sicut ex Regis Commagenæ nummis in secundo tomo de Syriæ Præsidibus aliquando sumus demonstraturi. Vespasianus tres Legiones instituit, i. *Auxiliariam* in Germania, iv. *Flaviam Felicem* in Syria, xvi. *Flaviam Felicem Fidelem* in Germania inferiore.

VESPASIANI. Coloniarum nummi secunda & minime formæ hastenus observati, inter rariores collocantur.

ANTIOCHIA Syria.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. T. R. P. Caput Vespasiani laureatum

ANTIOCHIA. Caput muliebre turratum.

Ad Antiochiam Syriæ Trifstanus & Patinus hunc nummum revocant;

Aa iij

P. verò Harduinus illum ad Antiochiam Pisidiæ Coloniam ex ejus epigraphe Latina pertinere contendit, sed hæc in nummis *Colonia Antiochensis* in omnibus suis nummis inscribitur; illa verò Latii jure tantum, ut in Othonis nummo diximus, nomen urbis nudum apponit, ut & Abdera, Eboræ, Osca, & aliæ urbes hac immunitate gaudentes. Antiochenfes inter primos Vespasiano à Legionibus Imperatori electo adhædere, ut ex Tacito histor. lib. 2. eruitur. *Ante Idus Jul. Syria omnis in eodem sacramento.* Et ut apud eos duæ, ut diximus, monetæ cudendæ erant officinæ, pecunia ad bellum contra Vitellium gerendum in urbe sua signata est, ex eodem Historico: *Prima belli curâ, agere delectus, revocare veteranos, destinantur validæ civitates exercendis armorum officinis: apud Anthiochenfes aurum argentumque signatur.* Nil mirum si Antiochia pro solita s. c. nota, quam ad indicandam facultatem sibi à Senatu cudendæ monetæ concessam apponebat, urbis nomen in moneta novi Imperatoris percussisset. Caput muliebri turritum, urbium principum symbolum est, eas fortissimis mœnibus cinctas indicans.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 142 vulgatus, tritus & obuius est.

CASSANDRIA.

IMP. CAES. VESPASIANO. Caput Vespasiani laureatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDRENS. *Colonia Julia Augusta Cassandrensis* Caput Jovis Ammonis cornutum.

Cassandria urbs Macedoniæ, Colonia à Julio Cæsare constituta, ab Augusto Colonis iterum seu Veteranis frequentata, de qua in Nerone dictum est, Ammonem Tutelatam Deum, cujus ab Ægypto cultum receperunt, exhibet. Jupiter sic appellatus est, qui in desertis Libyæ sub arietis forma colebatur, ideo cornu arietino insignis est, cujus appellationis ratio hæc fuisse traditur. Cùm Liber Pater per desertum Libyæ exercitum duceret, universa jam Asia deviæta & siti admodum laboraret, implorasse à Patre auxilium dicitur: quo facto, apparuisse ei extemplo arietem, quem dum fugientem prosequitur pervenisse illo duce ad fontem amœnissimum; quapropter voti compotem, existimasse arietem illum fuisse Jovem, eique templum miræ magnitudinis in arena constituisse, & Deum vocasse Ammonem, hoc est, Jovem Arenarium.

Hic nummus minime molis inter rariores adscribendus.

PHILIPPI.

IMP. CAESAR VESPASIANVS AVG. Caput Vespasiani laureatum.

COL. AVG. IUL. PHILIPP. *Colonia Augusta Julia Philippensis.* Duæ statuæ stantes, basi impositæ, una muliebris coronam alteri militari super caput imponens. DIVVS AVG. in basi.

Philippî, urbs est Macedoniæ, quam Philippus Alexaudri M. pater condere iussit, ut innuit Pausanias in Eliacis pag. 352. Πατρὶς δὲ τοῦ ἀπὸ νεωτέρων τῆς ἐν Μακεδονίᾳ πόλεως, καλεσμένη δὲ ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου. *Patria ei Macedonia civitatum recentissima, cui à Philippo Amyntæ filio nomen.* Sed cur Macedonia Colonia Vespasiano nummos suos potissimum dedicarint, nulla videtur causa, nisi forsan quòd illi provinciæ non auxerit tributa, ut aliis auxisse narrat Suetonius in ejus vita cap. 16. *Non enim contentus omissa sub Galba vectigalia revocasse, nova & gravia addidisse, auxisse tributa provinciis, nonnullis & duplicasse.* Macedones enim liberi à Populo Romano fuerant facti, si Livium audias Decad. 5. lib. 5. *Omniū primum liberos esse jubere Macedonas, habentes urbes easdem, agrosque, utentes legibus suis, annuos creantes Magistratus, tributum dimidium ejus, quod pependissent Regibus, pendere Populo Romano.* Duas illas figuras supra basim, cui DIVVS AVG. inscriptum est, positas, in Claudio Genium urbis coronam Augusti capiti imponere diximus. Holstenius nummum perperam ad Philippopolim Macedoniae revocat not. in Stephan. pag. 346.

Hic nummus secundæ magnitudinis, ab Ill. Sphanhemio in Cass. Julian. pag. 221. vulgatus, inter elegantiores ponendus.

STOBI.

IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. COS. IIII. CENS. Caput Vespasiani laureatum.

MUNIC. STOBENS. *Municipium Stobensium.* Templum quatuor columnarum, in quo figura paludata stans, dextrâ extensâ, levâ hastam.

Stobi, aliàs Stobos, urbs Macedoniae vetus, teste Livio Decad. 4. lib. 10.

Haud procul Stobis vetere urbe. A Plinio civium Romanorum dicitur lib. 4. cap. 10. *Oppidum Stobi civium Rom.* quo nomine saepe Municipia ille describit. Sic autem Stobi in nummis appellatur : *perperam igitur apud Stephanum, Στόβος πόλις Μακεδονίας Ρωμαίων ἐποικίας. Stobos urbs Macedoniae Romanorum Colonia.* Quis verò Municipis fecit Stobenses ? an Augustus, qui plurimas in Macedoniam, ut patet ex nummis, Colonias deduxit ? an potius Vespasianus, cui & filiis Macedonia ipsa nummos dedicavit ? Sed si mihi conjicere liceat, templum in Augusti honorem exstructum auguror, quòd plurima in provinciis ipsi dicata fuerint, ut narrat Aur. Victor de Cæsar. *Huicque uti Deo Roma provinciisque omnibus per urbes celeberrimas viro mortuoque templa, sacerdotes & collegia sacraverè.* Macedonia per urbium suarum erga Imperatorem studium Vespasiano gratulari videtur, quòd ademptâ Achaia conterminæ libertate, ipsi servaverit. Suetonium audias loquentem in ejus vita cap. 8. *Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samnum libertate ademptâ, item Tracheam Ciliciam, & Comagenem ditionis regiae usque ad id tempus, in provinciarum formam redegit.*

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino pag. 142. vulgatus, rarus est.

MUNICIP STOBENS. *Municipium Stobensium.* Mulier succincta capite turrato stans, dextrâ victoriam, lævâ cornucopiæ, hinc & inde armorum spolia.

Mulier hæc succincta & turrata, Genius Stoborum videtur ; corona ex turribus conflato, urbis symbolum, ut cornucopiæ, Genii præsertim urbani insigne est. Victoriam illa gerit ob Judæam devictam, cujus armorum spolia hinc & inde indices sunt de Judæa subacta. Xiphilinus pag. 38. *Καὶ ἐπ' αὐτοῖς πᾶσι τῶν αὐτοκρατορῶν ὄνομα ἀφότερον ἔλαβον, τὸ δὲ δὴ τῶν Ἰουδαίων οὐδ' ἕτερος ἔχει, καὶ πάλαι τε ἄλλα αὐτοῖς, ὅσα ἐπὶ τῇ αὐτῇ νίκῃ εἰκὸς εἶναι, καὶ ἀΐδεις Ἐπαγοφόροι ἐψηφίσθησαν.* His de causis uterque Imperatoris nomen obtinuit ; neuter tamen Judaicus cognominatus est, licet alia multa, ut par erat tam magna parta victoria, atque imprimis arcus triumphales eis decreti sint. Stobenses Imperatori gratulantes, Judæorum victoriæ monumenta in nummis percusserunt.

Hic nummus mediocris formæ rarissimus est.

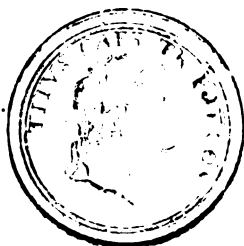
IMP. CAESAR VESPASIANVS
AVG. PONTIF. MAX. TRIB.
POT. VI. IMP. XIII. COS. VI.
DESIG. VII. CENSOR. VIAS
FACIENDAS CVRAVIT.

Thyatira in Asia minori supra columnam exscripti.

TITUS

TITUS.

TITUS cum patre omnium Imperii curarum participes fuit, communicatâ ipsi à Vespasiano Tribuniciâ potestate, cum ille ex Judæa victor anno Imperii ejus secundo rediisset; Coloniae verò *Flavia* gentis nomine deductæ sunt. Solus ille duos annos tantum regnavit, quo tempore etiam Colonias constituit, ex Dione lib. 66. pag. 756: Ο δὲ αὖ Τίτος τοῖς μὲν Καμπανοῖς δύο ἀνδρας ἐκ τῶν ἀπατευχόντων οἰκιστὰς ἐπέμψεν. *Titus ad Campanos misit duos viros Consulares, qui Colonias eò deducerent.* Solum CÆSARENSIUM Palæstinæ, quos Vespasianus pater Colonos fecerat, immune interpretatus est.

TITI nummi prima magnitudinis hætenus non reperiuntur; secunda, rarissimi; minima, inter elegantiores habendi, exceptis Antiochiæ Syria numismatibus.

ANTIOCHIA Syria.

T. CAES. IMP. TR. P. Caput Titi laureatum.
ANTIOCHIA. Caput muliebri turritum.

Antiochenſes Syriæ nummos ſuos Tito dedicant, ipſi gratulantes, quòd Velpaſianus pater illum Imperii conſortem Tribuniciâ potestate ei communicatâ fecerit; cujus rei meminit Suetonius in Tito cap. 6. *Eidem collega & in Tribunicia potestate, & in ſeptem Conſulatibus fuit.* Memores erant adhuc ejus in urbem ſuam adventus, quo die magnam lætitiâ teſtati ſunt, ſi Joſeph

Bb

fides de Bello Jud. lib. 7. cap. 14. Ο ὁ ἄνθρωπος Ἀντιοχίαν δῖμος, ἐπὶ πλεονασμῷ ὄντα Τίτῳ ἐπισημαίνοντι μὴ εἰς τοὺς τοίχους ἀπὸ γῆρας ἔχοντες ἐμδμον. Civitatis autem Antiochen-sium populus, postquam Titum adventare cognovit, manere quidem intra mœnia præ gaudio non sustinebat. Caput turratum, urbium celebrium vulgò symbolum est, de quo dictum in Vespasiano.

Hic nummus minimi moduli, à Trifano tom. 1. pag. 300. & à Patino pag. 150. vul-gatus, obvius & tritus est.

ANTIOCHIA Pisidia.

T. CAES. IMP. PONT. Caput Titi laureatum.

COL. ANT. Colonia Antiochen-sis. Colonus agens boves, dextrâ vexillum ge-rit, in vertice nummi crescens Lunæ.

Antiochia, urbs multiplex, sed nulla alia præter Antiochiam Pisidiæ Co-loniæ Titi tempore deducta erat, de qua Plinius lib. 5. cap. 27. *Insidens verti-cem Pisida, quondam Solymi appellati, quorum Colonia Casarea, eadem Antiochia.* Nomen Casarea eam vel à Julio, vel ab Augusto constitutam denotare vide-tur. Colonus agens boves, & vexillum gerens, cives ex Urbe & ex Veteranis in eam transmissos indicat. Lunæ crescens in nummi vertice spectat ad Deum Lunum, cujus erat summus Antiochiæ Pisidiæ cultus, de quo Strabo lib. 12. p. 577. *Ἦν δὲ ἐκεῖ καὶ ἱερῶσις τῆς Μηνὸς Ἀρκάου, πλεῖστος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χορίων ἱερῶν.* Fuit ibi etiam sacerdotium Mensis Arcai, multitudinem hierodulorum habens & sa-crorum locorum. Non audiendus ergò P. Harduinus pag. 55. qui hunc nummum ad Antium Latii Coloniam revocat. Colonus ad originem indicandam signa-tur, dextrâ vexillum gerit, quod aræ imponebatur post sacrificium, in quo vexillum Legionis deducendæ imponebatur, ita ut rectè Hyginus. *Multis Le-gionibus contrigit bellum feliciter transigere, & ad laboriosam agricultura requiem, pri-mo tyrocinii gradu pervenire: nam cum signis & aquilis, & primis ordinibus ac Tri-bunis deducebantur.*

Hic nummus minima formæ inter elegantiores reponendus.

CÆSAREÆ Palestina.

TITO FLAVIO VESPASIANO. Caput Titi laureatum.

COL. CAESARIA. LIB. ΦΑΑ. *Colonia Caesaria Libera Flavia*. Caput muliebre turribus ornatum.

Cæsarea, urbs Palæstinæ maritima, olim *Apollonia* Plinio, postea *Stratonis Pyrgos* Josepho, tandem mutato nomine *Cæsarea* in honorem Augusti ab Herode Judæorum Rege appellata est, ex eodem Historico Antiq. lib. 15. cap. 13. Τὸ πάλαι μὲν καλούμενον Στρατόντος Πύργον, Καίσαρειαν δ' ὕστερ' αὐτῆς προσεκαλεσθῆναι. Olim *Stratonis Turrim* dictam, ipse *Cæsaream* appellavit. Colonia facta est à Vespasiano, teste Paulo lib. 2. de Censib. *Divus Vespasianus Caesarienses Colonos fecit, non adjecto ut & juris Italici essent, sed tributum hic remisit capitibus. Sed Divus Titus etiam solum immune factum interpretatus est.* Unde Cæsarea beneficii memor, *Flavia* nomen accepit, & *Liberam* se in nummis inscripsit. Caput muliebre, principum urbium symbolum est.

De litteris ΦΑΑ. quædam apud Antiquarios videtur controversia. Ill. Spanhemius Diss. 9. pag. 784. nostrum Titi ex Gaza Christinæ Reginæ, quem contrectavimus, nummum vulgavit, & ad Cæsaream Palæstinæ, liberam à Flaviis pronuntiatam, utroque cognomento hac epigraphe insignem, pertinere retulit: at P. Harduinus pag. 48. supra Caracallæ nummum à Tristano tom. 2. p. 168. prolatum, in quo corruptè legitur, COL. CAESAREA. EIN. ΑΑΦ. vocem EIN. interpretatus est, ANT. & nummum ad Cæsaream Antiochiam Pisidiæ revocavit; has verò litteras ΑΑΦ. ad æræ urbis an. 531. ob idque Spanhemium reprehendit, quòd in Titi nummo voces ΦΑΑ. *Flavia* reddiderit. Sed, inquit, neque illud ΑΑΦ. de *Alphæa Diana* accipi oportet, ut ipse putat, nec de *Flavia* prænordine, ut alii volunt. P. Harduini æra 531. in Titi nummo haud stare potest; anteverteret enim Alexandri M. in illas provincias expeditionem: adde quòd idem æræ annus in Titi, qui in Caracalla, esse nequit; sed ad rem aliquo modo componendam, litteras ΦΑΑ. etsi idiomatis diversi, in Titi *Flavia* interpretandas cum Ill. Spanhemio arbitramur. In Caracalla verò, seu potius in Elagabalo, ut annotavit, P. Harduinus, æræ Cæsareæ Palæstinæ, Aradiis, & Tripolitæ simul convenire potest, sed non Cæsareæ Antiochiæ Pisidiæ, cui perperam nummum, ut suo loco dicemus, tribuit.

Hic nummus minimi moduli, pro rarissimo & elegantissimo habendus est.

STOBI.

T. IMPER. TR. POT. COS. VI. Caput Titi laureatum.

MVNIC. STOBENS. *Municipium Stobensium*. Templum quatuor columniarum, in quo figura paludata stans, dextrâ extensâ, levâ hastam.

Stobenses Macedoniæ nummos ut Vespasiano, ita & Tito filio dedicarunt:

Bb ij

hic verò in ejus Consulatu VI. signatus est, quem ille cum patre VIII. gessit, de quo Suetonius. *Eidem collega & in Tribunicia potestate & in septem Consulatus fuit.* Hoc verò U.C. anno 830. nummi argentei & aurei tum patris Cos. VIII. tum Titi Cos. VI. cum colono boves agente, Colonias à Vespasiano & filio deductas arguunt. De Stobis & hoc templo in Vespasiano dictum est.

Hic nummus secunde magnitudinis, pro raro & eleganti recensendus.

T. CAESAR. IMP. DOMITIANVS CAESAR. Capita Titi laureati, & Domitiani sine laurea, aduersa.

MVNICIP. STOBEN. *Municipium Stobensium.* Templum cum figura, ut supra.

T. VESPAS. DOM. CAES. Eadem capita aduersa.

MVN. STOB. *Municipium Stobensium.* Templum idem sine figura.

Stobenses Flaviae genti devoti, in his nummis Titum & Domitianum fratres exhibent, prior vivo patre, alter imperante Tito videtur signatus, uterque ad aeternitatem Imperii, seu ad fratrum concordiam indicandam, etsi Suetonius Domitianum à fruendis Tito insidiis nunquam desistere tradiderit, ipse nec occidere, neque seponere, ac ne in minore quidem honore illum habere sustinuit; sed ait in ejus vita cap. 9. *Nonnunquam secretò lacrymis & precibus orans, ut tandem mutuo erga se animo vellet esse.* Templum in quo nulla figura, idem videtur ac alterum, cum ejusdem fabricae & idem columnarum ordo sit.

Prior nummus secundi moduli, posterior minimi, in museo nostro uterque, inter elegantissimos computandus.

IMP. TITO. CAESARI. DIVI. VESPASIANI. F.

VESPASIANO. AVG. PONTIFICI. MAXIMO

TRIB. POT. X. IMP. XVII. COS. VIII. P. P.

PRINCIPI. SVO. S. P. Q. R.

QVOD. PRAECEPTIS. PATRIS. CONSILIISQVE. ET

AVSPICIS. GENTEM. IVDAEORVM. DOMVIT. ET

VRBEM. HIEROSOLYMAM. OMNIBVS. ANTE. SE

DVCIBVS. REGIBVS. GENTIBVSQVE. AVT. FRVSTRA

PETITAM. AVT. OMNINO. INTENTATAM. DELEVIT.

DOMITIANUS.

QUAMVIS Domitianus Imperium per quindecim annos tenuerit, nullas tamen Colonias seu ex plebe seu ex Veteranis ab eo deductas legimus; an revera nullæ sint, an Historicorum incuriâ neglectæ, non constat: nummi verò, *Corinthum* ob accepta à Domitiano beneficia *Flavia* nomen sumpsisse, nos edocent. Legionem unam nomine *Minerviam* ab eo constitutam

auctor est Dio.

DOMITIANI nummi prima magnitudinis inter elegantissimos reponendi; secunde & minimæ formæ, obvii & vulgares.

ANTIOCHIA Syria.

CAESAR DOMIT. COS. II. Caput Domitiani laureatum.

ANTIOCHIA. Caput muliebre turratum.

Antiochenſes Flaviz gentis ſtudioſiſſimi, tum Veſpaſiano, qui urbem, ex Chronico Alexandrino, *collapſam reſtituit*; tum Tito, qui, ex eodem, *in ea poſuit Cherubim ex ære, Seraphimque, Salomonis donum, quos in templo Hieroſolymitano ceperat*, nummos percuffere: hunc verò Domitiano ipſi gratulantes ſignarunt, ob adeptum ſecundum Conſulatum, quem ille Veſpaſiani imperii anno quarto, & U.C. 826. cum Valerio Meſſalino geſſit. Caput turratum, ut in patre & fratre, ad indicandam urbem primariam validis mœnibus eſſe munitam.

Hic nummus minimi moduli inter raros adſcribitur.

Bb iij

BERYTUS.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.
COL. FEL. BER. *Colonia Felix Berytus*. In aliis, COL. IVL. AVG. FEL. BER.
Colonia Julia Augusta Felix Berytus. Colonus agens boves.

Apud Berytum Phœniciz convenerunt ii, qui Vespasianum Imperatorem contra Vitellium appellarunt; ibi de bello contra ipsum gerendo à Legionum Syriacarum Ducibus, & Judaici exercitus Legatis actum est, ut tradit Tacitus Histor. II. *Consilium de summa rerum Beryti habitum*, illuc Mucianus cum Legatis Tribunisque, & splendidissimo quoque Centurionum ac militum venit. Berytenses ideo Flaviae genti devoti nummum Domitiano ob expeditionem ejusdem Germanicam, de qua Suetonius cap. 2. inquit: *Expeditionem quoque in Galliam Germaniasque neque necessariam, & dissuadentibus paternis amicis, inchoavit, tantum ut fratri se & operibus & dignatione adaequaret*. Ob id Germanici nomen in nummo præfert. Colonus agens boves, ad deductæ Coloniz originem spectat.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro numeratur.

CÆSAREÆ Palæstina.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.
COL. PR. FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea*. Caput Serapidis cum calathò insigne.

Ad Cæsaream Palæstinæ pertinet nummus, quam Vespasianum Coloniam deduxisse in Tito diximus, unde illi *Flavia* cognomen. Sed cur *Prima* vocitetur P. Harduinus in Notis ad Plinium lib. 5. pag. 567. habet: *Prima vocatur, quod prima Legionis milites Colonos haberet*. Sed cum Legio prima in Germania inferiore ab Augusto constituta, in Italiam bello civili Vitelliano contra Othonem venisset, eadem deinde à Vespasiano devicta, per Illyricum dispersa est; proindeque credibile non est, Veteranos illius à Vespasiano in Coloniam fuisse deductos, sed potius Emeritos Legionum quæ in bello Judaico cum eo militaverunt. Prima ego *Caesarea* dicta videtur; quod illa metropolis seu caput Palæstinæ sit, ut innuit Tacitus histor. lib. 2.

Haud dubia destinatione discessere, Mucianus Antiochiam, Vespasianus Caesaream; illa Syria, hæc Judæa caput est.

Caput Serapidis in plurimis Cæsareæ nummis ipsius in ea cultum ab Ægyptiis conterminis acceptum forsan denotat; Serapidem verò Sinope Alexandriam Ptolemæi Soteris curâ advectum narrant Tacitus & Plutarchus. De illius autem calathio loquitur Macrobius Saturn. cap. 20. ubi Serapin non aliud esse quàm Solem tradit. *Cujus, inquit, vertex insignitus calathio, & altitudinem sideris monstrat, & potentiam capacitatis ostendit; quia in eum omnia terrena redeunt, dum immisso calore recipiuntur.*

Hic nummus secundi & minimi moduli, nec rarus nec obuius est.

CORINTHUS.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GER. Caput Domitiani laureatum.

COL. IVL. AVG. COR. Colonia Julia Augusta Corinthus. Pegasus.

Nullos Corinthiorum nummos Vespasiano vel Tito percussos observavimus; an illi, quod Achaïæ libertatem à Nerone concessam ipse sustulerit, indignati, Pausanias in Achaïcis pag. 429. Οὐεσπασιανὸς γὰρ μὲν Νέρωνα δόξαντος, ἐς ἐμφύλιον πόλιν παρεήθησαν, καὶ σφαῖς ὑποτελεῖς τε αὐτοῖς ὁ Οὐεσπασιανὸς εἰς φόρον καὶ ἀκροῦν ἐκέλευεν ἡγεμόνος, ἀπομαμαθικέναι φήσας πλὴν ἐλδοθεῖαν τὸν Ἑλλησπόντον. *Nam cum Imperii gubernacula post Neronem Vespasianus teneret, is Græcos quasi patrio morbo seditione laborantes, coercuit, & annuo vectigali imposto, Romanis Magistratibus parere iussit; quod diceret, libertate uti Græcos jam didicisse. Magnus verò nummorum numerus Domitiano percussus, libertatis restituta, aut vectigalis remissionis videtur index. De Pegaso in Augusti nummis dictum est; ille ad antiquitatem urbis indicandam signatus, utpote ad Bellerophontis Glauci Epiphyræ quondam Regis tempora spectans.*

Hic nummus minima formæ obuius est.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GER. Caput Domitiani laureatum.

COL. IVL. AVG. COR. Colonia Julia Augusta Corinthus. Chimæra.

Chimæram in memoriam Bellerophontis herois sui in nummo, ad indicandam pariter urbis suæ antiquitatem, cuserunt Corinthii. Ille monstrum

hoc ex triplici forma Pegaso insidens interfecit. De Chimera Lucretius de rerum natura lib. 5.

*Qui fieri potuit, triplici cum corpore, ut una,
Prima leo, postrema draco, media ipsa Chimæra.*

Chimæra verò, mons est Lyciæ ignivomus, in cujus cacumine leones habitant; in medio, ubi pascuis abundat, capræ; in radicibus autem serpentes: hinc factus est locus fabulæ. Et quoniam Bellerophontes Glauci Ephyræ, seu Corinthi Regis filius, montem hunc habitabilem reddidit, Chimæram fingitur occidisse. Servius in Virgil. Æneid. 6.

Hic nummus minimi moduli inter raros collocatur.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. TR. P. Caput Domitiani laureatum.

COR. PERM. IMP. Corinthi permissu Imperatoris. In corona quercea.

Cudendæ monetæ facultas Corinthiis cum libertate provinciæ à Vespasiano videtur ablata, siquidem eam ipsis à Domitiano filio restitutam nummi significant, & quidem ad ampliorem ipsorum nummorum magnitudinem, si conjecturæ locus, cum nulli primæ magnitudinis antea percussi sint: an sub ipsius tantum imperio concessa permissio sit, Antiquariorum disquisitioni relinquimus, cum in sequentibus Augustis ad Gallienum usque, etsi obvii sint, non amplius observentur. Corona quercea ob cives à Domitiano servatos à Corinthiis dedicata est.

Hic nummus majoris formæ rarissimus est.

IMP. CAESAR. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. Caput Domitiani laureatum.
PERM. IMP. GER. Permissu Imperatoris Germanici. In corona spicea.

Corona spicea in nummo Domitiani à Corinthiis cusa est, ipsi gratulantes, quòd summopere annonæ providerit: frequentes enim hujus Imperatoris nummi senatusconsulto percussi cum epigraphæ, ANNONA AVGVST. sub diversis

diversis typis, ille patrem imitatus, de quo narrat Tacitus hist. 4. *Tum celerimas navium frumento onustas sævo adhuc mari committit: quippe tanto discrimine urbs nutabat, ut decem haud amplius dierum frumentum in horreis fuerit, cum à Vespasiano commeatus subvenere.* Cujus rei memor Domitianus, vites excindere jussit, ut frumentum ubique sereretur; ut innuit Suetonius in ejus vita cap. 6. *Ob summam quondam ubertatem vini, frumenti verò inopiam, existimans nimio vinearum studio negligi arva, edixit, Ne quis in Italia novellaret.*

Hic nummus primæ magnitudinis eximia raritatis habendus.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. P. M. TR. P. Caput Domitiani laureatum.

PERM. IMP. *Permissu Imperatoris.* Neptunus insidet scopulis, quibus dexterâ innixus, pedibus Delphinum calcit, lævam extendens versus mulierem ulnis puerulum complectentem.

Neptunus ut tutelare Corinthi numen in eorum nummis exhibetur; in hoc Amphitrites ejus uxor, puerulum ulnis gerens, comes, ut videtur, ei addita est. Amphitritem Oceani filiam tradunt, quæ cum Neptuni nuptias à principio fugeret, virginitatem servare cupiens, ad eam Neptunus Delphinum misit, qui eam per varia loca quæsitam, tandem ad montis Athlantis radices invenit, & ut Neptuno jungeretur persuasit. Corinthii Amphitrites signum in Neptuni templo in Isthmo collocarunt, teste Pausania in Corinth. pag. 87. Ταῖς γὰρ ὅτι μέγας οὐ μίλλον ἐφεστῆας Τείωνες χαλκοῖ· καὶ ἀγάλματα ἔστιν ἐν ταῖς προναῖς δύο μὲν Ποσειδῶνος, Τείων ὁ Ἀμφιτρίτης. In templo, quodmodica sanè magnitudine est, aenei stant Tritones: & in antica ejus parte (Pronaon appellant) Neptuni signa duo, Amphitrites unum.

Hic nummus majoris moduli, singularis est elegantia.

IMP. CAES. DOMITIANVS AVG. GERM. P. P. Caput Domitiani laureatum.
C. L. I. COR. PERM. IMP. Colonia Laus Julia Corinthus, permissu Imperatoris.

Cc

Imperator in quadrigis, dextrâ ramum olæ, sinistrâ sceptrum gerit.

Corinthii Domitianum triumphantem in nummis percusserunt, ad imitationem Senatus, qui ejusmodi nummos ob duos triumphos ipsi decretos signavit. Illorum meminit Suetonius in ejus vita cap. 6. *De Cattis Dacisque post varia praelia duplicem triumphum egit.* Ad quem eorum pertineat hic nummus, incertum est: Romæ vero percussus priorem in ejus Consulatu xi. anno Imperii 5. U. C. 839. alterum in xv. Consulatu, Imperii 9. U. C. 843. assignant.

Hic nummus prima & secunda forma rarissimus est, secunda à Patino in Suetonio pag. 431. vulgatus est.

IMP. CAES. DOMITIANVS AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. IVL. FLAVIA. AVG. COR. Colonia Julia Flavia Augusta Corinthus. Neptunus sedens, dextrâ tridentem, lævâ delphinum.

Corinthus plurimis à Domitiano adstricta beneficiis, assumpto *Flavia* cognomine, *Julia* nomen, quod à Julio Coloniz fundatore acceperat, adjunxit, sicque *Colonia Flavia Augusta Corinthus* vocata est. Figura sedens in aver-
sa parte, Neptunus est, Tutelaris Corinthi Deus, non autem Jupiter, ut Com. Mediobarbus pag. 140. refert. Delphinus quem lævâ gerit, solemne Neptuni symbolum est, de quo Hyginus Poët. Astron. lib. 2. *Qui Neptuno simulacrum faciunt, delphinum aut in manu, aut sub pede ejus constituere videmus; quod Neptuno gratissimum esse arbitrantur.* Quæ verò de causa Delphinus inter astra sit collocatus, Eratosthenes apud eundem Hyginum narrat.

Hic nummus minimi moduli inter rarissimos numerandus.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

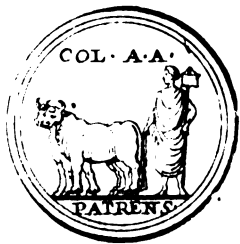
COL. FLAV. AVG. COR. Colonia Flavia Augusta Corinthus. Bellerophon in Pegaso decertans contra Chimæram.

Summæ Corinthiorum erga Domitianum adulationis est hic nummus: illi enim sublato *Julia* fundatoris Coloniz nomine, urbem suam à Domitia-
no privilegiis, immunitatibus & libertate donata, *Coloniam Flaviam Augustam* à Flavio Domitiano tanquam altero ejus fundatore nuncuparunt. Bellerophon

ad antiquitatem urbis indicandam in nummo signatus est : idque observandum in Corinthiorum nummis, à Domitiano ad Gallienum usque non amplius Duumvirorum nomina signari.

Hic nummus minima formæ inter elegantissimos reponendus.

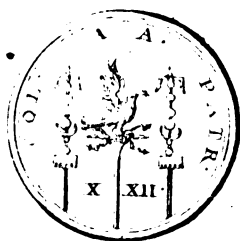
PATRÆ.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GER. TR. P. V. Caput Domitiani laureatum.
COL. A. A. PATRENS. *Colonia Aroe Augusta Patrensis.* In aliis voces LEG. XXII. additæ. Colonus agens boves.

Nulli Coloniae Patrensis Achaicæ urbis primariæ nummi Vespasiano & Tito ejus filio dicati, hætenus observati sunt; an quòd Vespasianus Græciæ libertatem ademerit, ut narrat Suetonius in ejus vita cap. 8. *Achaiam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samnium libertate ademptâ . . . in provinciarum formam redigit.* Sed plurimi cum Domitiani effigie occurrunt, an quòd provinciæ libertatem restituerit, aut plurima contulerit in urbem beneficia, quam Augustus libertate & plurimis præterea jam decoraverat honoribus, teste Pausania in Achaicis pag. 432. *Καὶ ἔδωκε αὐτὸν ἐλευθερίᾳ Ἀχαιῶν μάλιστα τοῖς Πατρέσιν ἑῇ.* Et solis certe Patrensis ex Achaïs omnibus, ut sua libertate uterentur concessit. Unde illa memor, *Augusta* nomen accepit. Colonus in hoc nummo, ad originem Coloniae indicandam cusus est; in aliis verò epigraphæ LEG. XXII. Veteranos Legionis vigesimæ secundæ, cognomine *Primigeniæ*, cum Colonis Romanis & aliarum urbium in eam transmissos arguit.

Hic nummus secundæ motis, à Patino pag. 163. vulgatus, frequens est; alii in quibus voces LEG. XXII. rarissimi sunt.

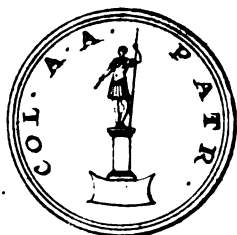
IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. TR. P. V. Caput Domitiani laureatum.
COL. A. A. PATR. XXII. *Colonia Augusta Aroe Patrensis, vigesima-secunda;* subauditur *Legio.* Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Hic nummus anno quinto Imperii Domitiani à Patrensi Colonia percussus est, cùm de Cattis & Germanis triumphavit, in cujus victoriæ memoriam

Cc ij

signa militaria Veteranorum symbolum potiùs quàm alium typum celavit. Sed quia quamplurimi reperiuntur in Consulatu v. nummi Domitiano dedicati, num ob libertatem toti Græciæ ab ipso hoc anno restitutam, aut immunitates Coloniae concessas, id factum fuerit, suspicari quis posset. De Legione vigesima-seconda in Claudio dictum est. Illa ab Augusto in Ægypto collocata est, cujus veterani milites Patras Coloni deducti sunt. In veteribus inscriptionibus *Augusta Pia Fidelis* nominatur, à Vespasiano ad bellum Judaicum ducta; ideo Coloni ab ea originem ducentes, Domitiano forsan gratulati sunt.

Hic nummus secunda magnitudinis nec rarus nec obuius est.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Columna Cochlidis, supra quam figura paludata colossica, dextrâ demissâ scipionem, sinistrâ hastam.

Adeò frequentes Achaiae Coloniæ nummi in Domitiani honorem occurrunt, cum nec ejus patri nec fratri, ob libertatem forsan ab ipsis Græciæ ademptam, percussi ulli reperiantur, ut eandem à Domitiano ipsi redditam existimemus, in cujus beneficii perenne monumentum Patrenses columnam hanc egregia Domitiani in Germanos & Dacos facinora exhibentem erexerint. Amicus noster illam Augusto Coloniae fundatori potiùs dicatam existimat: verum si res ita foret, idem certè columnæ typus vel in Claudii vel Neronis nummis hujus Coloniae frequentissimis observaretur; Antiquariorum tamen disquisitioni sententiam nostram de restituta Achaiae à Domitiano libertate submittimus, plurima enim nummi, de quibus silent Historici, nos edocent.

Hic nummus mediae formæ, à me ter observatus, & in Itiner. Cl. Weheler Eq. Angli vulgatus, inter elegantissimos reponendus.

IMP. CAES. DOM. AVG. GER. . . . Caput Domitiani laureatum.

GEN. COL. A. A. PATREN. *Genio Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Genius nudus stans cum strophio, dextrâ pateram super ara, laevâ cornucopiae.

Genius, ex Varrone & Festo, ab antiquis pro Deo qui vim haberet omnium rerum gignendarum, colebatur; ideo illi cornucopiæ datur, ipsique sacra fiebat mero, quare ille ex patera vinum supra aram effundens depingitur. Alii Genium esse putaverunt uniuscujusque loci Deum: ita Patrenses Genium in nummis exhibuerunt, cum ut Tutelarem Coloniam Deum colentes, forsan Domitiano de Colonia benemerito adulantes, eum Coloniam Genium appellarunt, ut alterum Deum Tutelarem, cum jam ille apud Suetonium in ejus vita cap. 13. Deus appellari vellet. *Pari arrogantiam cum Procuratorum suorum nomine formalem dictaret epistolam, sic cepit: Dominus & Deus noster sic fieri jubet.*

Hic nummus secundæ magnitudinis, mutilus à Patino pag. 163. sub Genio Col. Antiochenis vulgatus, inter raros adscribitur.

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.

COL. PATR. NEPTVNO. Colonia Patrensis, Neptuno. Neptunus stans nudus, pede saxo imposito, dextrâ delphinum, lævâ tridentem gerit.

Urbes maritimæ Neptunum ut matis Deum præcipuè coluerunt, quem idcirco Patrenses apud Pausaniam, Πελαγαῖον & Ασφαλιῶν, *Pelagæum & Asphaliæum* seu Tutelarem appellarunt. Huic templum crexerunt juxta portum, ut ipse tradit in Achaicis pag. 438. Περὶ ὃ τῶν λιμνῶν Ποσειδῶνος τε ναὸς καὶ ἀγάλματι ἐστὶν ὁρδὴ λίθου. *Proximè ad portum Neptuni ades est, cum signo marmoreo, cujus relictus est status.* Tridentem pro sceptro gerit, & delphinus ipsi gratus, ejus est, ut Jovis aquila, symbolum. Populi præcipua in nummis exhibere numina soliti erant, Neque Patrenses Neptunum in suis percusserunt.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 163. vulgatus, inter raros collocatur.

IMP. CAES. DOMIT. GERM. AVG. Caput Domitiani laureatum.

DIANA LAPHR. Diana Laphria. Diana venatricis habitu stans, dextrâ ad latus oppositâ, sinistrâ arcui innixa; in aliis canis & arula.

Dianam cognomine Laphriam, à Patrensibus cultam, in Nerone diximus; signum ejus erat venatricis habitu, ut refert Pausanias in Achaicis pag. 433.

Cc iiij

Τὸ μὲν δὲ χῆμα τῷ ἀγάλματι, θηρέωσά ἐστιν, ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ περιμυθόν. *Præfert signum venatricis habitum, ex ebore verò et auro est fabricatum.* Dianæ anniversarium sacrum patrio ritu, cujus descriptionem loco citato videre est, Patrenses faciebant. Illa sub diverso cognomine eadem quæ Venatrix Smyrnæ, ut in nummis visitur, ut ait idem Pausanias in Messenicis pag. 275. Τὸ μὲν δὲ καὶ Λαφείας ἀφίκατο ὄνομα ἔς τε Μεσσηνίους καὶ ἐς Πατρέας Ἀχαιῶν πόλεις. *Et tunc quidem Messenii, et ex Achaïs Patrenses duntaxat Laphria nomen usurparunt: Ephesiam quidem Dianam urbes propè cunctæ eodem celebrant cognomine.*

Hic nummus secundi moduli inter raros adscribendus.

PHILIPPI.

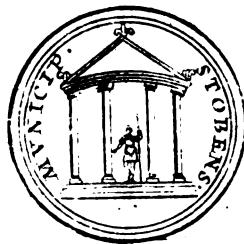

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XIII. Caput Domitiani laureatum.
COL. AVG. IVL. PHILIPP. *Colonia Augusta Julia Philippensis.* Dux figuræ
basi impositæ, quarum altera muliebris, virili alteri paludatæ coronam
imponit.

Philippenses Macedoniæ nummos ut Vespasiano, sic Domitiano cum eodem typo percusserunt, cum ille Consulatum XIII. & Tribuniciam potestatem V. ageret, in qua de Cattis & Germanis triumphavit, ipsi haud dubie eam ob rem gratulantes; sed Augusti Principis erga se munificentissimi gratiam ut rem aliis Imperatoribus qui ab illo Augusti nomen acceperunt, gratiam exhibere videntur: ab Augusto enim Philippensis Colonia juris Italici facta est, cujus meminit Celsus lib. 25. Digest. *Colonia Philippensis juris Italici est.*

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 163. vulgatus, nec rarus nec obuius est.

STOBI.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. Caput Domitiani laureatum.
MUNICIP. STOBENS. *Municipium Stobensium.* Templum quatuor columnarum, in cujus medio figura paludata stans.

Stobi, urbs Pelagoniæ regionis in Macedonia est, cujus meminit Livius Decad. 4. lib. 3. Circa Stobos Pelagonia improvise hostes oppressit. Stobenses verò Flaviæ genti studiosissimi videntur, quippe Vespasiano patri, Tito, & Domitiano nummos percusserunt. Templum Augusto dicatumpotius quàm Vespasiano arbitramur, cum plurimæ illi per omnes provincias erectæ sint ædes, apud Historicos; huic verò seu Flaviæ genti à Domitiano, apud Suetonium in ejus vita cap. 5. Romæ unicum exstructum sit: *Novam autem excitavit ædem in Capitolio, Custodi Fovij, & Eorum quod nunc Nerva vocatur. Item Flavia templum gentis.*

Hic nummus mediæ formæ inter rariores collocandus.

IMP. DOMITIANVS VESP.
CAES. AVG. GERM. P. M.
OPVS. PATERN. NEQVITIA
PVBLICANOR. INFECTVM
EA. GENTE. MALE. MVLCTATA
ET. OMNI. IN. POSTERVVM
MVNERE. PVBLICO. PRIV.
CONFICI. IVSSIT.

Emerita apud Grut. 155. 1.

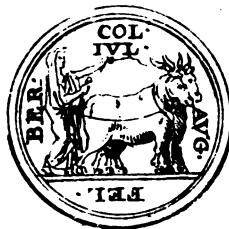
NERVA.

BREVE Imperii Nervæ tempus, & quidem procellosum; ad Colonias deducendas haud opportunum fuisse videtur; illum tamen narrat Frontinus Verulæ in Latio Coloniarum agrum limitibus Gracchanis in nominibus assignatum, Colonis reddidisse.

NERVÆ nummi eximia raritatis & elegantia sunt; prima forma, hætenus non observantur.

BERYTUS.

NERVA. CAES. AVG. Caput Nervæ laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia Julia Augusta Felix Berytus. Colonus agens boves.

Berytenses Phœniciæ inter Colonos Romani Imperii Nervæ primi nummos dedicarunt, ipsi gratulantes, quod extincto crudeli Imperatore, bonus gubernacula suscepit: nam, ut inquit Eutropius lib. 8. *Respublica ad prosperum statum rediit, bonis Principibus ingenti felicitate commissa: Domitiano enim exitiali tyranno Nerva successit, vir in privata vita moderatus & strenuus, nobilitatis mediæ, qui senex Imperator factus, æquissimum se præbuit; magis adhuc populis Trajani adoptione gratus.* Colonus, ad originem deductæ Coloniarum indicandam signatus est.

Hic nummus mediæ formæ inter rarissimos reponendus.

CASSANDRIA.

CASSANDRIA.

IMP. NER. CAES. AVG. Caput Nervæ laureatum.

COL. IVL. AVG. CASSANDR. Colonia Julia Augusta Cassandrensis. Caput Jovis Ammonis.

Cassandria Macedoniæ urbs est, de qua in Claudio, Nerone, & Vespasiano dictum est, ejus etiam meminit Justinus lib. 24. *ultrò virum in urbem suam Cassandream invitat.* Cassandrenses Nervæ gratulabundi, nummos percusserunt, quòd Imperator esset electus Domitiano occiso, qui, ut refert Eutropius lib. 7. *Ad ingentia vitia progressus, libidinis, iracundia, crudelitatis, avaritiæ, tantum in se odium concitavit, ut merita & patris & fratris aboleret.* Frequens est in Cassandrensi nummo Ammonis caput, cujus ex Ægypto cultus in Græciam allatus est; ille enim pro Jove in Libya habebatur, de quo Lucanus l. 3.

Pro Jove te Libyci coluerunt corniger Ammon.

Monendus interim Lector, ne nummum Nervæ apud Erizzum pag. 170. cum epigraphe COL. IVL. COSSA, & Ammonis capite, ad Cossam Hetruriæ revocet, ille est noster Cassandrensis, in quo vox AVG. exarsa est, & COSSA pro CASSANDR. perperam legit Antiquarius, quem errorem hausit Occo pag. 189. & ab eo Tristanus tom. 1. pag. 363. ab hoc Comes Mediobarbus pag. 146. ut & nuper P. Harduinus pag. 127.

Hic nummus minimi moduli inter elegantiores numeratur.

PATRÆ.

IMP. NERVA AVGVST. Caput Nervæ laureatum.

COL. A.A. PATRENS. Colonia Augusta Aroë Patrensis. Colonus agens bovem & vaccam.

De Colonia Patrensi ab Augusto deducta nobis frequens est mentio, cui multa ille beneficia contulit, teste Pausania in Achaicis pag. 432. *Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθέρους Ἀχαῖαν μοτοῖς τοῖς Πατρεῦσιν εἶναι, ἔδωκε δὲ καὶ ἐς τὰ ἄλλα γέρας σφίσι, ὅποσα τοῖς ἀποίκουσιν οἱ Ῥωμαῖοι νομίζουσιν.* Et solis certè Patrensis ex Achaïs

D d

omnibus, ut sua libertate uterentur concessit; atque alia in eam civitatem beneficia contulit, quibus à se deductas Colonias Romani afficere consueverunt. Coloniae autem Romanae sub initium cujusque Imperatoris, ut eorum benevolentiam sibi conciliarent, ipsis nummos immunitatum suarum conservandarum gratiâ offerre solebant, quam ob rem Cassandrenses Nervæ suos cum deductionis symbolo exhibent.

Hic nummus secunda magnitudinis, eximia raritatis est.

IMP. NERVAE. CAESARI. AVG.
PONTIFICI.
MAX. TRIBVNIC. POTEST. COS. III.
P. P. FORO. CL. CENTRON.

Ex Sponio Miscell. pag. 185.

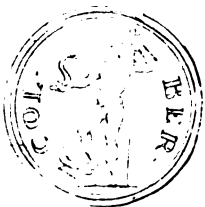
TRAJANUS.

ICET nulli Coloniarum quas deduxit Trajanus, nummi in tota hac Imperatorum serie haecenus reperi sint; quia tamen ex terræ visceribus plurimi quotidie eruuntur, occurrere poterunt nonnulli, qui Colonias aut ab Historicis aut in marmoribus expressas, ab ipso constitutas exhibeant, en earum, quæ nobis supersunt, nomina, *Apulensis*, *Ciernen-sium*, *Napocensis*, & *Paralifensium* in Dacia, *Ulpia Tamucas* in Numidia, *Ulpia Trajana* in Gallia Belgica, *Ulpia Trajana Hadrumetina* in Byzacena Africae provinciae, *Ulpia Trajana Zarmis-Ægethusa* in Dacia. Duas etiam Legiones instituit, II. *Trajanam Fortem* in Ægypto hiemantem, alteram XXX. *Ulpiam* in Germania: Trajanus enim inter cæteros Imperatores Romani Imperii limites longissimè propagavit.

TRAJANI nummi prima magnitudinis, rarissimi & elegantissimi habendi sunt; media & minima, obvii & frequentes.

BERYTUS.

IMP. CAES. NER. TRAIAN. AVG. GER. Caput Trajani laureatum.

COL. BER. Colonia *Berytus* aut *Berytensis*. Neptunus stans ignudus, in aliis cum strophio, dextrâ delphinum, lævâ tridentem gerit, pede supra proram, in aliis supra saxum imposito.

Dd ij

Berytenses Phœniciaë Trajano nummos paulò post ejus adoptionem, & ante Dacicam expeditionem, cùm Germanici tantùm nomen haberet, gratulantes percusserunt. Neptunus, de quo in Augusto pag. 15. dictum est, ut Tutelare Coloniaë Numen in eo signatum est; ille tridentem pro sceptro gerit, unde apud Ovid. Met. II.

Quumque tridentigero humidi genitore profundi.

Palæphatus de fab. narrat. ait illum tridentem ferre, quòd aquarum natura triplici virtute fungatur, id est liquida, fœcunda, & potabili.

Hic nummus minimi moduli, frequens & obvius est.

IMP. CAES. NER. TRAIAN. AVG. GERM. DAC. COS. VI. Caput Trajani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus.* In aliis, COL. BER. diversæ sunt epigraphæ. Colonus agens boves.

Hic nummus in Consulatu VI. Trajani à Berytensibus percussus est, cùm ille in Syriam bellum contra Parthos gessurus venit; hunc verò Consulatum iniit anno U. C. 867. CHr. 114. cum Vergiliano Pedone, qui Antiochia, postquam Trajanus ex Armenia victor rediisset, terræ motu extinctus est, ut ex Dione novimus lib. 68. pag. *Ὁν εἰς τὴν οὐρανὸν ὁ ὑπάρχων ἐξήγαγεν, καὶ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀνέβη.* In eorum numero fuit Pedito Consul, qui statim mortuus est. Berytenses Trajano de Armenia capta gratulantes, nummos ei dedicarunt: ipsi verò cùm se primis Imperii temporibus Colonos fuisse deductos gloriarentur, Colonia constitutæ typum in nummis plerumque exhibuerunt.

Hic nummus secundæ & minimæ formæ, à Patino pag. 179. vulgatus, obvius est.

IMP. CAES. TRAIANO. AVG. COS. VI. Caput Trajani laureatum.
COL. BER. *Colonia Berytus.* Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

En alter Coloniaë Berytensis deductionis seu potiùs supplementi typus, ut in Augusto pag. 15. diximus, eodem Consulatus Trajani VI. tempore quo superior nummus, in ejus honorem cusus est: nam cùm Berytenses à Julio Cæsare Coloni constituti fuissent, in eorum urbem Legionum V. Macedonica & VIII. Augustæ Veterani ad Coloniaë supplementum ab Augusto

transmissi sunt, in cujus rei memoriam ipsi duas aquilas legionarias, ad indicandas duas illas Legiones, in nummis exhibent. Sed cur in illis modò colonus, modò aquilæ signantur, id auctoritate Magistratuum, qui à civibus in Coloniam deductis, aut qui ab illis Veteranis in supplementum traductis, originem trahunt, fieri existimamus.

*Hic nummus tertiae magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 179. nec rarus nec ob-
vius est.*

IMP. CAES. NER. TRAIANO. OP. AVG. GER. DAC. .... Caput Trajani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus.* Mulier seminuda & turrata in templo tetrastyle, dextrâ baculum in crucem efformatum, lævâ cornucopiæ, ad sinistras icuncula alata columnæ imposita ei coronam porrigit.

Berytenses in superioribus Trajani nummis typos ad Coloniz foundationem spectantes exhibuerunt; in hoc tutelarem Deam Astarten sub Genii figura ex templo ipsi condito signant: caput ejus, quale urbis Genio familiare, turratum est, cui cornucopiæ, ut gignendarum rerum vim habenti tribuunt. Astarten verò Syrorum Deam (nam alii Atergatim, alii Decerto nominatam volunt) Cicero 3. de nat. Deor. fuisse existimat, cui hæc figura satis convenire videtur. cui an Cupido alatus, vel Victoria, coronam porrigit, videant Antiquarii.

Hic nummus secundæ magnitudinis nec rarus nec obvius est.

CAESAREA *Palæstina.*

IMP. CAE. NER. TRA. AVG. GER. P. M. TR. P. COS. II. P. P. Caput Trajani laureatum.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREN. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarensis.* Victoria stans, dextrâ coronam, sinistrâ palmam.

Caesarea Palæstinæ, prius Stratonis Pyrgos, ab Herode Judæorum Rege in Augusti honorem dicta est, qui eam ædificiis plurimis ornavit, quasi eam condidisset, ut innuere videtur Amm. Marcellinus l. 14. *Caesaream, quam ad hono-*

Dd iij

rem Octaviani Principis ex ædificavit Herodes. Illa nummum Trajano cum victoriæ signo percussit ob Germaniæ victorias, propterea quòd ei Germanici nomen delatum est, cum Romam anno Imperii sui 2. rediisset. Victoriæ pennas addunt & palmam, ut ex Claudiano de laudibus Stiliconis liquet.

*Ipsa duci sacras victoria panderet alas.
Et palma viridi gaudens.*

Hic nummus minimi moduli pro raro numeratur.

IMP. CAES. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESARENSIS. *Colonia Prima Flavia Augusta Casarensis*. Figura togata stans sacrificat super tripodem, lævâ cornucopiæ.

Alter est Cæsareæ Palæstinæ nummus in Trajani honorem, sed diverso tempore cujus, siverò conjecturæ locus, cum ille in Syriam venit, quod indicat *Dacici* cognomen, & sacrificantis habitus; nam etsi aperto capite sacra faciat, rectè id tanquam Imperator & non Pontifex Maximus exequi potuit, ut notat Cl. Raph. Fabrettus de Col. Traj. cap. 6. pag. 169. imò à Cæsarensibus tanquam urbis Genius depictus est. Cornucopiæ ejus Dei symbolum gerit. De vana urbium erga Imperatores adulatione, aliàs dictum est, qui eos urbis suæ Genios tanquam tutelares Deos pro vel minimo beneficio nominabant.

Hic nummus secundæ magnitudinis, mihi dono datus à D. Ricaut Juniore civis Massiliensi, inter rariores adscribendus.

DEULTON.

IMP. CAE. NER. TRA. AVG. GER. P. M. TR. P. COS. III. P. P. Caput Trajani laureatum.

C. F. P. D. *Colonia Flavia Pacensis Deulton*. Caput bovis.

Deulton urbs Traciæ, Colonia à Vespasiano deducta est, ut Flaviæ & Pacensis nomina illi ab eo indita arguunt, illud nomen gentis suæ, alterum

ob singularem erga Deam Pacem ejus cultum : Pax enim Græcis Εἰρήνη, Dea ab antiquis habita est, teste Juvenali.

Ut colitur Pax, atque Fides.

Vespasianus Romæ templum Pacis magnificentissimum, foro proximum, à Claudio inchoatum construxit. Ab eo Veteranos Deulton deductos innuit Plin. lib. 4. cap. 11. *Deulton, cum stagno quod nunc Deulton, Veteranorum.* Huic nomen Pacensis, non *Pacifera*, nec *Pacifica*, ut quidam putarunt Antiquarii, esse monuit P. Harduinus pag. 137. Caput bovis, sacrificium aut votum pro Trajano indicat: in templis enim boum capita appendere solebant. Vide Parlum p. 222. forsan pro ejus in Dacos expeditione, quam in hoc tertio Consulatu assignat Com. Mediobarbus pag. 140. eam tamen quarto tantum Consulatu suscepisse videtur.

Hic nummus tertii moduli pro raro notandus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. NER. TRAIANVS AVG. GERM. in aliis IMP. CAES. TRAIAN. AVG. COS. VI. Caput laureatum.

COL. PTOL. Colonia Ptolemais. Mulier velata & turrata, montibus insidens, dextrâ spicas, pro pedibus fluvium brachiis expansis.

Ptolemaidenfes Phœniciæ, de quibus in Claudio & in Nerone dictum est, nummos Trajano, cum Imperium esset adeptus, quod Germanici nomen arguit, modò in Syria ad bellum Parthicum properanti, quod Cos. VI. denotat, percusserunt. In utroque Genius urbis est; turri ornatur, ut hæc muris fortibus cincta; scopulis insidet, ut montibus ex parte terræ undique circumdata; dextrâ spicas gerit, ut iis abundans: in magno enim campo sita est; pede fluvium Beicum calcit, ut ipsi proxima, quæ omnia apud Josephum lib. de bell. Jud. 2. cap. 17. videre esse. Γένεσις ἡ πόλις αὕτη τῆς Γαλιλαίας παράλιος καὶ τὸ μέγα πεδῖον ἐκτισμένη, ὡς εἶχεται ὁ ὄρεσιν . . . . τῆ δὲ ἀπὸ δύο σταδίων ὁ καλούμενος Βήλεος ποταμὸς ὡς ἄρ' ἔπειτα παρὰ πᾶσιν ὁρίσας. Est autem hæc civitas Galilææ littoralis in magno campo sita: circumdatur autem montibus . . . Ab ea autem urbe distans duobus stadiis præterlabitur fluvius, quem vocant Beicum, exiguus prorsus.

Uterque nummus secunda magnitudinis inter raros adscribendus.

STOBI.

IMP. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. ....: Caput Trajani laureatum.
MUNICIP. STOBENSIVM. Templum quatuor columnarum, in quo fi-
gura paludata stans, dextrâ hastam.

Stobenses Pelagiæ regionis in Macedonia, de quibus in Vespasiano, Tito & Domitiano dictum est, nummos Trajano in obsequii monumentum dedi-
cant. Is Princeps ab omnibus desideratus est, &, ut narrat Eutropius lib. 8.
*Per orbem terrarum Deo proximus, nihil non venerationis meruit & vivus & mor-
tuus.* Stobenses in averſa nummi parte templum Augusto dicatum cuſerunt,
forſan ut duos Imperatores, quorum memoria apud poſteros grata erat fu-
tura, exhiberent; quippe idem auctor ſub Imp. Valente refert loco laudato.
*Hujus tantum memoriæ delatum eſt, ut uſque ad noſtram ætatem non aliud in Senatu
Principibus acclametur: Niſi felicior Auguſto, melior Trajano.* Adolphus Occo figuram
paludatam, Palladem eſſe exiſtimavit, ſed conſtanter hæc figura ſine galea,
ſed paludata, in Vespasiano cum eodem templo, ut in hoc nummo, conſpi-
citur. Ille in detricto nummo pag. 194. SIDOBENSIVM aut SIOBENSIVM
legit, Triſtanus ex eo tom. 1. pag. 401. SINOPENSIVM auguratus eſt, Co-
mes Mediobarbus pag. 163. & Triſtani SINOPENSIVM, & veram STOBEN-
SIVM epigraphen proferret.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis pro raro ponendus.

TROAS.

IMP. NERVA TRAIAN. AVG. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.
COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Caput turrirum, pone quod
vexillum.

Troas urbs Phrygiæ minoris, Hellesponto adjacens, paucis milliaribus à
Trojæ antiquæ ruderibus extructa, ab Alexandro M. dicta *Alexandria*, ab
Augusto Colonia deducta eſt, ut ex Strabone liquet lib. 13. pag. 593. *Καὶ δὲ
Ἀλεξάνδρεια ἐδωμένει, καὶ αὐξήσει, ὡς δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικίαν δίδεται.* *Et quidem
hæc*

hac Alexandria duravit & crevit, nunc etiam Romanorum Coloniam excepit. Nomen *Dacici* nummum à Troadensibus Trajano ob Daciam Imperio Romano acquisitam gratulantibus percussum indicat. Caput turratum, urbem mœnibus circumdatam arguit; vexillum ad Legionis Veteranos in eam transmissos spectat. In Goltzii Thesauro vigesima prima est; sed cum nulla hujus nominis in provinciis ab Augusto constituta sit, ideo non omnino huic Antiquario fides adhibenda.

Hic nummus minima forma inter raros computatur.

IMP. NER. TRAIAN. GERM. DAC. Caput Trajani laureatum.
COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Lupa cum puerulis.

Cum plurimos Troadensium nummos Trajano dicatos observemus, sicut & plurimarum Asiae Minoris urbium, nobis conjecturae locus est, ipsum urbem Troadem in memoriam Trojae antiquae, ex qua Romanos originem habere decantatum est, in Syriam profecturum adiisse, cum Asiam eum peragrassse novimus apud Dionem lib. 68. pag. 778. Καὶ διὰ τούτ' ἐπειδὴν εἰς τὴν Συρίαν ἔλθῃ πάντα τὰ παρ' ὧν ποιεῖται. Καὶ οὕτω διανοίας ὦν, ἐπὶ τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐπὶ Κιλικίᾳ, καὶ τὴν ἐξ ὧν ἐγένετο, ἐς Σελεύκειαν ἐκμίση. Ideoque se postquam in Syriam venisset, facturum omnia, cum fieri par esset. In hac sententia persistens, Asiam Siciliamque finitimis cum provinciis peragravit, ad Seleuciam adpulit. Lupa cum puerulis plerumque in Coloniarum Romanarum nummis signatur, tanquam ad Romae originem spectans.

Hic nummus minimi moduli pro raro computatur.

	IMP. CAESARI. DIVI. NERVAE. F. NERVAE	
	TRAIANO OPTIMO AVG. GERMANIC.	
PLOTINAE.	DACICO. PONT. MAX. TR. POT. XVIII. IMP. VIII.	DIVAE
AVG.	COS. VI. P. P. PROVIDENTISSIMO PRINCIPI	MARCIAE
CONIVGI. AVG.	SENATVS. P. Q. R. QVOD ACCESSVM	AVG.
	ITALIAE. HOC. ETIAM. ADDITO. EX. PECVNIA. SVA	SORORI. AVG.
	PORTV. TVTIOREM. NAVIGANTIBVS. REDDIDERIT.	

Exscripsi Ancona in portu ad arcum Trajani.

Ec

PLOTINA.

PLOTINÆ nummi ex minima forma hactenus observati, eximia raritatis sunt.

CASSANDRIA.

PLOTINA AVGVSTA. Caput Plotinæ.

COL. IVL. AVG. CASSANDRENSIS. Colonia Julia Augusta Cassandrensis. Caput Jovis Ammonis.

Cassandria, urbs Macedoniæ, de qua sæpius dictum est, Plotinam venerata, ei nummos suos dedicat. De Plotina hæc habet Dio lib. 68. p. 771. *Καὶ οὕτως καὶ αὐτὴς Ἀπὸ πᾶσης τῆς ἀρχῆς διόγαγον, ὥστε μνηστῆρας ἐκτρέφειν χάριν.* Ea quidem sic se gessit in principatu, ut iusta reprehensione caruerit. Cur Jupiter Ammon in Cassandriæ nummis percussus sit, à nobis dictum. Illius Dei cultum in Macedonia ob Alexandrum Magnum receptum fuisse suspicari quis posset. Macedones cum Jovis Ammonis filium prædicabant: cum enim ad eundem Ammonis Libyci oraculum cupido ipsum incessisset, ut quæ ad genus fortunamque suam pertinerent, certiùs cognosceret, aut saltem se novisse jactaret, ingredientem Ammonis templum, statim Antistes ut Jovis Ammonis filium salutavit. Ille lætus Dei adoptione, hocce patre natum censi iussit.

Hic nummus minimi moduli, eximia raritatis est & elegantia.

CORINTHUS.

PLOTINA AVGVSTA. Caput Plotinæ.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Isis faria utraque manu velum explicat.

Corinthii Plotinæ ad expeditionem Parthicam cum Trajano proficiscenti nummo s. dedicant: ut enim Trajanus in Syriam iter faciens Athenas invisit, teste Dione lib. 68. p. 778. Στρατεύσας δ' αὖτ' ἐπὶ Πάρθοις, ἐκὶ ἐς Ἀθῆνας ἀφικομένου. Hac verò expeditione contra Parthos institutâ cum Athenas adpelleret. Mihi liceat illum cum oram legeret, Corinthum etiam profectum, suspicari. Isis cultum apud Corinthios receptum, ex ejus templis in illorum urbe conditis novimus ex Pausania lib. 2. Κατὰ δ' ὃ ἐπεὶ πέραν τῆς λιμένος Ἀσκληπιδὸς καὶ Ἰσιδος ἱερὰ. In altero verò portus cornu, Æsculapii & Isidis fana. Imò duo alia in Acrocorintho memorat ibid. Εἰς δὲ τὸ Ἀκροκώρυον τῶν αἰῶνι, ἔστιν Ἰσιδος τεῖχος, ὡς πρὸς Πελαγίας, καὶ δὲ Αἰγυπτίας αἰτὴν ἐπωνομάζουσιν. Qui in Acrocorinthum ascendunt, fana duo Isidis videant, alterum Pelagiæ, alterum verò Ægyptiæ cognomento. Isis velum explicat, quòd velorum navium inventrix perhibeatur.

Hic nummus tertie magnitudinis, eximia raritatis est & elegantia.

INCERTA.

TRAIANVS AVG. Caput Trajani laureatum.

PLOTINA AVG. MARCIANA. AVG. Capita Plotinæ & Marcianæ ad-versa.

Præstantissimus est hic nummulus, à nobis Thesauro Regio additus, in aliqua Colonia, cum nullam s. c. notam præferat, percussus. Plotinæ Trajani uxoris, & Marcianæ ejus sororis effigies repræsentat, quarum nummi inter singularissimos collocantur, ita ut utriusque ex media forma nulli Senatus-consulto signati, imò primæ magnitudinis, Marcianæ tantum post ejus apothecofim reperiantur.

Hic nummus minimæ formæ, raritatis eximia est.

Ec ij

HADRIANUS.

PARTIANUS, qui Hadriani vitam accuratè scripsit, multas civitates nomine *Adrianopolis* illum appellasse narrat; sed Colonias deduxisse non meminit licet Eusebius in Chron. cum in Libyam plurimas misisse v. imperii sui anno, tradat. En quæ nobis tum à nummis, tum à marmoribus suppeditantur *AELIA CAPITOLINA* in Palæstina, Municipium *Ælium Cælium* in Numidia. *Hadriana Juvaviensis* in Norico, *Ælia Hadriana Gemellina* in Numidia, ex Ligorii nummis, sed suspectus admodum ille Antiquarius, *Ælia Thenitis*, & *Ælia Hadriana Zama* in eadem provincia. Hadrianus in Spartiano, multum beneficiorum in provinciis *Africanis* attribuit.

HADRIANI nummi primæ magnitudinis rari sunt, ceteri frequentes & obviæ.

AELIA CAPITOLINA.

IMP. CAES. TRAI. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. AEL. CAP. Colonia *Aelia Capitolina*. Templum distylum, in quo tres figuræ. Jupiter sedet inter Palladem & urbis Genium stantes.

Apud Seb. Erizzum pag. 218. pro COL. APO. reponere COL. AEL. CAP. nulla est Colonia Apollonia, hæc pariter delenda in Mediobarbo, apud

quem pag. 185. pro COL. HEL. CAP. lege COL. AEL. CAP. & in superiore, Hadriano perperam attributo restitue COL. AEL. CAP. COMM.

Hadrianus Judæos res novas molientes compressit. Apud Spartianum: *Lyciæ denique ac Palæstina rebelles animos efferebant. Et paulò post, Marcio Turbone Judæis compressis.* Hadrianus eos Jerosolyma expulit, & in illam Coloniam deduxit, quam de nomine suæ gentis Æliam appellavit, vide Jornandem lib. 1. de regn. & temp. succ. *Hierosolymam propriis reparavit expensis. . . Si quidem suo de nomine Æliam appellans, nulli Judæorum ingredi permisit.* Templum, Jovis est Capitolini, in quo sedet ille; hoc Jerosolymæ ædificari jussit Hadrianus, teste Xiphylino in ejus vita pag. 356. Ες δὲ τῆς Ἱερουσόλυμα πόλιν αὐτὸς αὐτὴ τῆς κατὰ σκαφείσης οἰκιστὸς, ὡς καὶ Αἰλίαν Καπιτωλίνῳ ὠνόμασε, καὶ ἐς τὸν τῆς ναοῦ τῆς θεοῦ τόπον, ναὸν τῆς Διὸς ἔπεσεν ἀντεγείρεται. *Cum autem in urbem Hierosolymam, quæ eversa fuerat, quamque ÆLIAM CAPITOLINAM appellavit, Coloniam deduxisset, ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Jovi ædificari curavisset.* Pallas & urbis Genius Jovi abstant.

Hic nummus media formæ, à Patino vulgatus pag. 195. inter rariores collocandus.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. AEL. CAP. Colonia Ælia Capitolina. Caput Solis radiatum.

Judæis Jerosolyma expulsis, & ipsâ Coloniâ Romanorum constitutâ, plerique eorum Dii in eam recepti sunt, ut innuere videtur Xiphylinus in vita Hadriani pag. 356. *Ἰουδαῖοι γὰρ δεῖνός τι ποιούμενοι, τὸ ἄλλοφύλοις ἵνα εἰς τὴν πόλιν σφῶν οἰκισθῶσι, καὶ τὸ ἱερὸν ἀλλότρια ἐν αὐτῇ ἰδρυθῶσι.* *Judæis graviter ferentibus, quòd exteræ nationes in urbem suam habitatum venissent, quòdque in ea fieri externa sacra viderentur.* Solis caput, Æliæ cultum ut in Syria indicat. Coloni Hadriano fundatori & patrono nummos suos beneficiorum memores dedicarunt.

Hic nummulus inter elegantiores numerandus.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. AEL. CAP. Colonia Ælia Capitolina. Aquila legionaria.

Hadrianus Jerosolymam evertit, & mutato nomine, de gente sua Æliam appellavit, ut refert Suidas in Excerpt. Cæs. vit. Ο γὰρ Ἀδριανὸς καθεῖλε τὴν πόλιν ἀρδύν . . . καὶ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἐπέθηκε τοῖς λειψύμοις τῆς πόλεως, Αἰλίδην αὐτὴν παρὰ σαρβύσας.

E e iij

HADRIANUS.

Hadrianus enim urbem Hierosolimam funditus evertit . . . . . Imperator autem urbis reliquias de nomine suo appellavit. Aquila legionaria Veteranos cuiusdam Legionis Hierosolimam cum civibus Romanis in Colonia supplementum una tractatos arguit. Legionis nomen forsan aliquando alter amplior nummus suppeditabit.

Hic nummus infimi moduli pro rarissimo habendus.

B E R Y T U S.

IMP. TRA. HADRIANVS AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.

COL. BER. Colonia Berytus aut Berytensis. Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Berytenses Phœniciæ Hadriano nummos percusserunt, non primis imperii ipsius temporibus, cum ille in Syria Imperator salutatus est, quia ille in hoc *Pater patriæ* renuntiatur; quod nomen in aliud tempus distulisse narrat Spartianus. *Patris patriæ nomen delatum sibi statim, & interim postea, de tulit: quod hoc nomen Augustus serò meruisset.* Illud Eusebius anno tantum imperii sui undecimo recepisse tradit in Chron. *Imperator Hadrianus P. ter patriæ appellatur, & ejus uxor, Augusta.* Anno verò insequenti Syriam lustravit. Duæ aquilæ legionariæ ad denotandos ex Quintæ Macedoniæ & Octavæ Augustæ Legionum Veteranis Colonos, ut in Augusto diximus, Berytum transmissos.

Hic nummus minime formæ, à Patino pag. 195. vulgatus, obuius & tritus est.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia Julia Augusta Felix Berytus. Mulier turrita seminuda stans in templo quatuor columnarum, dextrâ baculum, levâ cornucopiæ, ad sinistras icuncula alata, columnæ imposita, ei coronam porrigit.

Astarte Dea in Trajani nummis exhibetur, eandem in templo Berytensium nummi Hadriano percussi representant. Hæc sub variis nominibus colebatur in Syria vicinisque provinciis, etiam in Parthia, modò Decerto, modò Atergatis, modò Venus appellata, ut indicat Isidorus Characenus in Parthiæ Periegesi. Εἰς τὴν Βερύχου πόλιν, ἐν ᾗ ἱερὸν Ἀταργάτι. Tum Besechan urbs, in qua templum Atergati. Illam Ascalonitarum nummi in superiore parte mulier

cum infima piscis exhibent, ut & narrat Manilius in Astron. lib. 4.

Piscibus Euphrates datus est, ubi piscis amator,

Cum fugeret Typhona Venus, subsedit in undis.

Hyginus fabulam narrat Astron. 2. Diogenites Erithracus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem venisse, & eodem repente Typhona giganta apparuisse, Venerem autem cum filio in flumen se projecisse. Forsan ille est aliger columnæ impositus, qui matri coronam porrigens depingitur.

Hic nummus secundæ magnitudinis nec rarus nec obuius est.

CÆSAR EA Palæstina.

IMP. TRAIAN. HADRIANO. CA. AV. Caput Hadriani laureatum.

C. P. F. AV. CAESAR. Colonia Prima Flavia Augusta Casarea vel Casarensis.

Figura muliebris succincta & turrata stans, dextrâ caput humanum, lævâ baculum oblongum, pede supra fluvii figuram imposito.

Cæsarea Palæstinæ nummum hunc Hadriano primis imperii ejus temporibus, ob Trajani nomen quod tunc assumebat, percussisse videtur; in averſa ejus parte Aſtarte ſeu Venus eſt, paululûm veſtitu à Berytenſi, de qua ſuprà dictum eſt, diverſa, turribus quidem ornata, ut ipſa tanquam urbis tutelaris Dea, ſed caput dextrâ ſuſtinet, & pedem fluvii figuræ imponit. Nullus eſt Cæsareæ fluvius proximus, urbisenim ſitum apud Joſ. l. 3. de Bell. c. 14. videre eſt. Cùm autem Cæsarea Veneris cultum à Byblo Phœnicia accepiſſet, Deam hanc cum iſſdem inſignibus quæ gerit, in hac urbe percuffit: itaque fluvius ille Adonis eſt Byblo proximus, & caput illud papyraceum eſt, cujus hiftoriam narrat Lucianus de Dea Syria. Κεφαλή ἐκείνου ἔτεος ἔξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, πλωούσα τὸν μεταξὺ πλῆθος, ἐπὶ ἡμερίων, καὶ μὲν οἱ αἰετοὶ φερέουσι θεὴν ναυτιλίῃ, πρέπεται δὲ οὐδαμᾶ, ἀλλ' ἐς μωυῖον τὴν Βύβλον ἀπικνέεται, καὶ ἐστὶ τὸ σύμπαν θάψμα. Caput unoquoque anno ex Ægypto Byblum defertur, ſeptem diebus, quantum ſpatii ex illa in hanc eſt, enatans: ipſumque venti divina quadam navigatione ferunt: nec uſquam aliò vertitur, ſed ſolam Byblum perfertur, totaque re ea eſt admiranda. Illud caput cum Byblum appulit, anniverſaria Adonidis celebrantur, in quibus plangitur ille mortuus, & poſtea reviviſcens canitur; de quo idem Lucianus. Εἰς τὴν αὖτις θάψμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίῃ, ποταμὸς ἐκ τῆς Λιβάνου ὁ οὐρεός, ἐς τὴν θάλασσαν ἐκδιδδὶ, οὐνομα τῶς ποταμῶς Αδωνίς ἐπικνέεται. ὁ δὲ ποταμὸς ἐκείνου ἔτεος αἰμάσσεται, καὶ τὸ χροῖόν ὀλέσκει, ἀπὸ τῆς ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ σπέρματι τῆς Βυβλίου ἐκπνέεται. Porro etiam alia res admiranda eſt in terra Bybliorum, fluvius quidam ex Libano monte in mare defertur: fluvio nomen eſt Adonis. Hic quotannis cruore inſcitur, amiſſoque colore in mare dilabitur, tempusque lugendi Bybliis indicat. Hæc omnia in gratiam Veneris, quæ Adonin amaſium fleviſſe perhibetur; ideo illa ut tutelaris Dea, turrata depingitur; caput tenet, fluviumque premit, in Adonionum memoriam. Grætiſ Poeta lib. de Venatione.

HADRIANUS.

*Flet adhuc, & porro flebit Adonin
Victa Venus.*

Hic nummus infima molis, necrarius nec obuius, à Patino vulgatus pag. 195. est, cujus epigraphe, COL. FLAVI. CAESAR. ut in Thesauro Mauroceno pag. 98. C. I. P. CAESAR. repone C. P. F. AV. CAESAR.

IMP. TRAIAN. ADRIANO. CAES. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. P. FL. AV. G. CAESAREN. Colonia Prima Flavia Augusta Casarensis.

Colonus agit boves, Victoria per acrem volitans coronam & lauream gerit.

Nummus hic Cæsareæ eodem quo superior tempore cusus ob adoptivum Trajani nomen. Colonus ad originem Colonix indicandam signatus est: Victoria coronam ferens levis cujusdam victoriæ contra Parthos monumentum videtur; alter enim occurrit Hadriani Consulis cum VICTORIA AVGVSTI S. C. & Victoria stante, utraque manu trophæum: sed ille, ut ait Spartianus in ejus vita, *Adeptus Imperium, ad priscum se statim morem instituit, & tenenda per orbem terrarum paci operam intendit. Nam deficientibus his nationibus, quas Trajanus subegerat.... omnia trans Euphratem ac Tigrim reliquit.*

Detritum hoc numisma Com. Mediobarbus ob mutilam epigraphen ad incerta revocavit COL. T. FLAV. Eques verò Ursatus de Nob. Rom. pag 105. COL. T. ELAVI. interpretatus est, Colonia Trajana Elavia, Siciliæ Castellum. In utroque reponendum COL. P. FL. AV. G. CAESAREN.

Hic nummus primæ magnitudinis inter raros locum habet.

CORINTHUS.

IMP. CAES. TRAI. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

C. L. IVL. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Caput Jovis Olympii laureatum.

Corinthii ob beneficia ab Hadriano in urbem suam collata plurimos ipsi nummos

nummos percusserunt ; primas tenet hic cum capite Jovis Olympii , cuius erat apud illos cultus & templum, de quo Pausanias lib. Corinth. pag. 92. Ὑπὲρ δὲ τῆς θείας προῖον ἔστιν ἱερὸν Διὸς Καπιτωλίου φωνῇ τῇ Ῥωμαίων καὶ Ἑλλάδα δι' ὧσιν, Κορυφαῖος ὀνομάζεται αὖ. *Supra theatrum, templum est Jovis, quem Capitolinum Romanorum voce, Græcâ linguâ Coryphaeum rectè appellaris.* Κορυφαῖος, id est supremus, quem Cicero appellat Optimum Maximum. *Quo circa, inquit, te Capitoline, quem propter beneficia Pop. Romanus Optimum, propter vim, Maximum appellavit.*

Hic nummus mediocris moduli in rariorum numero collocandus.

IMP. CAES. TRAIANVS AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. L. IVL. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Caput Solis radiatum.

Sol alter tutelarior Corinthi Deus perhibetur, cui ex Briarei sententia Acrocorinthus adjudicatus est, apud Pausaniam in Corinth. pag. 86. Λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι Ποσειδῶνα εἰλθεῖν Ἠλίῳ παρὰ τὴν γῆν εἰς ἀμφισβήτησιν. Βριαρέων δὲ ἀμφισβήτησιν γένεσθαι σφίσι, ἰαθὼν μὲν καὶ ὅσα ταῦτα, διασώματα δὲ Ποσειδῶνος, πλὴν δὲ ἀκρῶν Ἠλίου δόντος πλεονάζειν τὴν πόλεως. *Ipsi quidem Corinthii Neptunium narrant in certamen cum Sole de regione descendisse: disceptatorem inter eos Briareum fuisse, qui cum Isthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicasset.* In Acrocorintho ideo colebatur, & ipsi aræ erant erectæ, eodem Historico teste pag. 93. Μετὰ δὲ αὐτῇ Ἠλίῳ πεποιήται βόμοι. *Sunt deinceps Solis aræ.* Coronatur radiis, unde illi nomen apud Hesychium, Αἰκτωρ, id est Emissor, ab emittendis radiis quasi sagittis.

Hic nummulus nec rarus nec obuius est.

IMP. TRAI. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. IVL. AVG. COR. Colonia Julia Augusta Corinthus. Bellerophon in Pegaso contra Chimæram decertans.

Bellerophon Glauci Corinthi Regis filius in ejus urbis nummis frequens occurrit, quem patri successisse sibi persuadere nequit Pausanias lib. 2. pag. 91. Βελλεροφόντιον δὲ ἔκ αὐτοκράτορος ὄντα βασιλεύειν, εἰ δὲ ἔπειτα καὶ Ἀργείοις ἐχθροῖς πεποιήσθαι. *Neque verò Bellerophontem regnum Corinthiorum unquam possedisse, sed*

F f

in Præti Argivorum Regis potestate fuisse, & ut ipse credam facile adduci possum. Illum tamen in exilium missum fuisse agnoscit in eodem lib. pag. 145. Βελλεροφόντιω δὲ ἔχειν ἐς Τριζίνια γυναικα αἰτησάμενα Αἰθραν ὡς Πιτθίως, ὅτιν δὲ γῆμαι, συμβῆναι οἱ Φυγαῖν ἐκ Κορίνθου. Addunt Træzenem venisse Bellerophontem, cum uxorem sibi à Pittheo Æthran poposcisset: verum ita accidisse, ut ante nuptias Corintho in exilium mitteretur. Bellerophon in Isthmicis Corinthi ludis apud Hyginum fab. 373. equo vicit, ideo equum volentem conscendisse dixerunt, & Pegaso cum donarunt. Summo autem honore Corinthi colebatur, cum in ea, teste eodem Pausania loco citato, templum haberet pag. 88. Εὐαῦτα Βελλεροφόντι τὸ ἐστὶ τέμενος. In eo Bellerophontis fanum est.

Hic nummus tertia magnitudinis obvius & frequens.

HADRIANVS AVGVSTVS. Caput Hadriani laureatum.

COL. IVL. AVG. COR. Colonia Julia Augusta Corinthus. Diana Venatrix succincta stans, crescentem in capite habet, dextrâ cervo admotâ, & lævo cubito columnæ imposito hastam gerit.

An Corinthii Hadriano adulantes in ejus nummis Dianam venatricem percusserint, quòd ille venationibus magnopere delectaretur, aut quòd ipsi Dianam colerent, videant eruditi. Corinthi duo ejus signa conspiciebantur, referente Pausania lib. 2. in foro unum. Ἐστὶ οὖν ἐπὶ τῷ ἀγορῆς (ὡς παῦθα γὰρ πλείστα ἐστὶ τῶν ἱερῶν) Ἀρtemis τε ἑπὶ κλησὶν Ἐφεσία, & Διοιόσου ἑδάμα ἑπὶ χερσὶ πάλω τῶν ποταμῶν. In foro, ubi plurima sunt templa, Diana est Ephesia, & Liberi Patris signa duo lignea, inaurata. Alterum in via quæ ad Lechæum rectâ iter est. Εἰς αὐτὰρ δὲ τῆς εἰσόδου Πρωτόδου, & μετ' αὐτὴν Ἀρtemis θηρῆυσσα ἔστηκα. Ad levam aditus Neptunus, secundum eum venatricis habitu Diana stat. Plurimis Diana nominibus à venatione desumptis donatur à Græcis, quia ipsi præesse creditur. Θηροφόνος & Θηροκτορος, Fericida, Ἀγροτίς, Venatrix, Ὀρεία, Montana, & Φιλόθηρος, Secetratrix ferarum. Dianæ cervus erat sacer, de quo Servius comm. Æn. 6. Agamemnon Diana cervum occidit ignarus; unde irata Dea, flatus ventorum removit.

Hic nummus infima magnitudinis, in rariorum numero collocatur.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. LAVS. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Fortuna stolata stans, dextrâ temonem, sinistrâ cornucopiæ gerit.

Fortunam Deam antiqui credidere, hinc illud Juvenalis Sat. 10.

Sed te

Nos facimus, Fortuna, Deam; cæloque locamus.

Quot illa habuerit sub variis cognominibus Romæ templa, vide apud P. Victorem de Reg. urbis. Corinthi etiam unum ipsi ædificatum narrat Pausanias lib. 2. Ἐστὶ δὲ καὶ Τόχης ναὸς, ἀγάλμα ὁρῶν Παιῖου λίθου. *Est præterea Fortuna ades, cujus signum recto statu, è Pario lapide.* Fortuna teste Lactantio lib. 3. effingebatur cum cornucopiæ & gubernaculo, tanquam opes tribuere, & humanarum rerum regimen obtinere putaretur.

Hic nummus minimæ formæ, pro raro servandus.

IMP. CAES. TRAI. HADRIANO. Caput Hadriani laureatum.

COL. L. IVL. COR. In aliis COL. LAVS. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum extaphylum in vertice montis.

Nummum hunc cum mutila epigraphe COL. V. IVL. C. pro COL. LAVS. IVL. COR. vulgavit Tristanus tom. 1. pag. 483. quem *Colonia victrix Julia Calaguris*, deinde dubius, *Colonia victrix Julia Constantia* etiam interpretatur. P. Harduinus pag. 119. Tristantum arguens, illum ad *Coloniam Victricem Juliam Celsam* revocat; Mediobarbus eum pag. 185. rectè Corintho tribuit. Templum in vertice montis, Veneris est, quod in Acrocorintho collocat Pausanias in Corinthiacis pag. 93. Ἀνελθόντι δὲ ἐς τὴν Ἀκροπόλιν, ναὸς ἔστι Ἀφροδίτης. *Jam in ipso ad Acrocorinthum aditu, delubrum est Veneris.* Corinthii autem quidquid memoria dignum haberent, in nummis signarunt.

Hic nummus minimæ formæ, obvius & tritus est.

IMP. CAES. HADR. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. LAVS. IVL. AVG. COR. *Colonia Laus Julia Augusta Corinthus.* Arcus supra quem Imperator in quadrigis, hinc & inde trophæum.

Tristanus tom. 1. pag. 184. nummum hunc descripsit, in cujus averfa parte porticum, vel anteriorem templi partem, vel fortè arcum triumphalem Corinthi in Hadriani honorem erectum, inesse dubius protulit. Patinus pag. 195. templum existimat; an num potius balnearum frontem suspicari debeat.

Ff ij

mus, quas Imperator impensis suis Corinthi fieri curavit, teste Pausania lib. 2. pag. 96. *Λατρεῖς ὅ ἐστι μὲν πολλὰ τοῦ Κορινθίου, καὶ ἄλλα, τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, τὰ δὲ βασιλέως Ἀδριανῆς κατεσκευάσμενα.* Balnea verò passim Corinthiis, & alia è publica pecunia extructa, & quas impensa sua Hadrianus Imperator exadificavit. Sæpe enim ædificia Imperatorum munificentia condita in nummis representabantur.

Hic nummus infimi moduli, in variorum serie computandus.

HELIOPOLIS.

IMP. CAES. HADRIANVS AV. Caput Hadriani laureatum.

COL. H. LEG. H. Colonia Heliopolis. Legio Heliopolis. Dux Fortunæ stantes, sese brachiis amplexantes, illa dextrâ remonem, hæc alterum lævâ tenet.

Ad Heliopolim Cælesyriæ Coloniam pertinet hic nummus; nec audiendi Trifanum & Patinus, qui nummos cum simili epigraphe COL. HEL. de Colonia Helvia in Picenum à Pertinace deducta interpretantur. Heliopolis à Julio Colonia constituta est, & ab Augusto in eam transmissi sunt ad Coloniam supplementum Veterani eodem tempore quo Berytum v. Macedonica & VIII. Legionum milites traducti fuisse, ut indicat perrarus noster Philippi senioris nummus, de quo infra: ideo ad originem Coloniam demonstrandam COL. HEL. LEG. H. Colonia Heliopolis, & Legio Heliopolis, visuntur in nummo signatæ, quod nostram de bipartito Colonorum, civium nempe & veteranorum, discrimine sententiam confirmat. Hæ verò figuræ sese mutuò amplexantes, utrumque hoc Colonorum genus exponunt, & quidem sub geminæ Fortunæ effigie, quæ pro loci genio sæpe in nummis exhibetur. Itaque Heliopolitani originis suæ memores, Genium Coloniam, & Genium Legionis Hadriano in Syria moranti dedicarunt.

Hic nummus infima magnitudinis, nobis Roma à V. Cl. Augustino Scilla civis Messanenfi dono datus, eximia raritatis habendus.

PATRÆ.

HADRIANVS AVG. COS. III. P. P. Caput Hadriani laureatum.

COL. A. A. PATRENS. Templum sex columnarum, in quo Jupiter sedens.

Colonia Patrensis, primaria Achaiae propriae civitas, ob Hadriani in provinciam adventum gratulabunda, nummos ei consecrat. Spartianus inquit: *Post hoc per Asiam, & in Insulas ad Achaiam navigavit. Et paulò post: Et in Achaia quidem etiam illud observatum ferunt, quòd cum in sacris multis cultros haberent, cum Hadriano nullus armatus ingressus est.* Templum illud superbissimum, Jovis Olympii videtur esse, cujus meminit Pausanias in Achaic. pag. 436. *Εστὶ δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, αὐτοῦ τε ἐπὶ θρόνου.* In foro Jovis Olympii templum est: sedet ipse in solio. Adulatores Græci ipsum Hadrianum Olympium indigitarunt, testes sunt Laodicensium & Ephesiorum nummi, KAICAP AΔPIANOC OΛYMPIOC, ut in basi ejus statuae inscriptum Smyrnae legimus, ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡΙ. ΑΔΡΙΑΝΩΙ. ΟΛΥΜΠΙΩΙ. ΣΩΤΗΡΙ ΚΑΙ ΚΤΙΣΤΗΙ.

Hic nummus secunda forma, pro raro computandus.

P E L L A.

IMP. CAES. TRAIAN. HADRIANVS. P. P. Caput Hadriani laureatum.

COL. IVL. AVG. PELLA. Colonia Julia Augusta Pella. Figura nuda rupibus insidens, dextram versus caput admovet, laevo cubito fistulae musicae vel campestris innixo.

Pella urbs est Macedoniae juxta Erigonis & Axii confluentes, in tumulo sita, à Philippo Rege, quòd in ea educatus fuisset, ampliata, de qua Strabo in Excerpt. l. 7. p. 330. *Τὴν Πέλλα ἔσθ' ὁ μὲν ἀνέπτερον, Φίλιππος εἰς μὴκος ὑψέσθαι τεταφείσθαι αὐτῇ.* Pellam prius parvam, Philippus in longitudinem auxit in ea educatus. Nomen Juliae Coloniam à Julio constitutam, & Augusta ab Augusto, deinde Colonis auctam arguit. Appianus narrat Julium Caesarem de condendis Colonis in memoriales tabellas retulisse, sed eo paulò post ab inimicis occiso, filium ipsius Caesarem Augustum tabellis compertis Colonias illas condidisse, unde forsan plurimis nomen Juliae & Augustae, tanquam ab his auctoribus tributum est. Figura haec nuda montibus insidens, ab Eq. Patino pag. 195. & ab Ill. Spanhemio Not. in Caes. Juliani Imp. pag. 400. signata est. De figura uterque ne verbum quidem, sed hic montes rectè ad urbis situm revocat, quem graphicè describit Livius Dec. 5. lib. 5. *Sita est in tumulo &c.* cujus etymologiam cum nomine egregiè congruentem Vir pereruditus ex Ulpiano refert ad Orat. de fals. Leg. *Πέλλα ὅ παλαιὸς Φιλίππος ἐκλήθη ἀπὸ &c.* ἢ ὡς

Ff iij

Τὴν πέλας τὴν λίθου, καὶ πλὴν Μακεδόνων Φωνήν. Figuram verò Apollinem suspicamur, qui coronam ob relatum de Marsia confidente nimium æmulovictoriam sibi imponit, & ipsius fistulæ tanquam exuvie vel trophæo innititur. Apollo nudus & juvenis depingitur, quem Pellæ cultum arguit caput ejus laureatum, in Pellensium nummis apud Goltzium tab. 23. cælatum.

Hic nummus secundi moduli, nec rarus nec obvius est.

PHILIPPI.

IMP. CAES. TRAIAN. HADRIANVS AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. AVG. IUL. PHILIP. Colonia Augusta Julia Philippensis. Statua virilis militari habitu coronatur à muliere: utraque figura supra basim, in qua legitur DIVVS AVG. Divus Augustus.

De Philippensi Macedoniæ Colonia in Claudio, Vespasiano, & Domitiano dictum est, ejus mentio in Dig. lib. 36. tit. de Senatusc. Trebon. *Rebellianus si caverit Colonia Philippensium, si sine liberis morietur, quantacunque pecunia ex hereditate de bonis meis ad eum pervenit, eam pecuniam omnem ad Coloniam Philippensium perventuram.* Macedoniam Hadrianum lustrasse indicat nummus ejus cum epigraphe ADVENTVI AVG. MACEDONIAE; illamque beneficiis devinxisse, alter cum hac RESTITVTORI MACEDONIAE arguit; si quidem Spartianus in vita Hadriani tradit. *In omnibus pene urbibus & aliquid edificavit & lusus edidit.* Philippenses statuam Augusti, pro solito nummorum suorum typo repræsentare consueverunt.

Hic nummus mediocris magnitudinis, pro raro notandus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. TRAI. HADRIAN. AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.

COL. PTOL. Colonia Ptolemais. Mulier turrata insidens scopulis, dextrâ spicas, pro pedibus fluvii natantis effigies.

Nummus ad Ptolemaidem Phœniciæ pertinet, cujus situm in Trajano vi-

deas, & qua de causa montibus insidet mulier, pedeque fluvium calcat. Ille Belus à Plinio lib. 5. cap. 19. dictus est, ubi primum compertum fuisse vitrum tradit. Beleus verò à Josepho lib. 2. de bel. Jud. cap. 9. qui mirabilem metalla in vitrum commutandi vim huic attribuit, fluvius è palude Lendevia à radicibus Carmeli profluit. Nomen *Patris patriæ*, quod sero Hadrianus accepit, nummum ipsi à Ptolemaidensibus cùm in Phœniciam venit, percussum denotat. Figura muliebris, urbis est Genius, ut in Trajano dictum est.

Hic nummus mediæ formæ inter raros numeratur.

IMP. TRA. HADRIANVS. AVG. P. P. Caput Trajani laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais*. Colonus agit boves, quatuor adsunt signa militaria.

Ptolemais, prius Ace ab Hercule dicta, Ptolemaidis deinde nomen à Ptolemæo Ægypti Rege accepit, illaque Rhodophorus, Macchab. lib. 3. ad aliarum hujus nominis urbium distinctionem appellata est; hanc verò Coloniam à Claudio deductam diximus, adstipulante Plinio: idcirco Colonus ad originem ejus indicandam cæatur. Signa verò militaria, cujusdam Legionis, cujus nomen ignoratur, Veteranos in eam transmissos arguunt.

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obuius est.

IMP. TRA. HADRIANVS AVG. P. P. Caput Hadriani laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais*. Fortuna stolata stans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Frequentes Ptolemaidensis Colonix nummi Hadriano dicati beneficium quoddam singulare ipsi ab eodem collatum indicant; munificentissimus enim erat is Princeps, de quo Sex. Aur. Victor. *Cum oppida universa restitueret, augeret ordinibus*. Suidas Excerpt. Cæf. vit. *Καὶ πολλοῖς πολλὰ, καὶ δημοῖς καὶ ἰδιωταῖς χαρίζεται*. *Quin multis rebus publicis, tum privatis hominibus multa est largitus*. Id omninò confirmat rarissimus & elegantissimus nummus ipsi senatusconsulto percussus cum hac epigraphe, LOCUPLETATORI ORBIS TERRARVM. Fortuna in aversa parte ut Dea Ptolemaide culta signatur, illa quidem stans dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ, CONSERVATRIX appellari vide-

tur ex statua ejusmodi attributis ornata, in cujus basi, Romæ in domo Marcelli Capisuci, legitur.

NVM. DOM. AVG.

SACRVM FORTVNÆ CONSERVATRICI. HORREOR.
GALBINIANORVM. M. LORINVS FORTVNATVS. MAGISTER
S. P. B. N.

Fortunam quidem veneratus fuisse Hadrianus videtur, si quidem Romæ ei templum condidisse narrat Athenæus lib. 8. pag. 361. Ετυχεῖν δὲ ὅσα εὐρετῶν, καὶ παρὶς αὐτῆς καλεῖται καλούμενα, νῦν δὲ Ρωμῆα, τῇ δὲ πόλει Τύχη ναοῦ καὶ ἱερῶν ἀπὸ τῆς πόλεως ὁμοῦ καὶ μουσικῶν βασιλέως Ἀδριανοῦ. Celebrabantur enim Parilium di-
ctæ quondam feriæ, nunc Romanas appellant, exstructo & dicato Fortuna urbis templo ab optimo & humanissimo Imperatore Hadriano.

Hic nummus infimæ molis pro raro habendus.

SINOPE.

IMP. CAES. HADRIANVS. AVG. Caput Hadriani laureatum.

C. I. F. S. AN. . . . . Colonia Julia Felix Sinopensis anno . . . . . Caput medio
insigne.

Sinope, urbs Ponti Asiatici, de qua Stephanus, Σινώπη πόλις ἀφ' ὧν ἀναστῆται τὸ Πόντου, Sinope urbs Ponti celeberrima, & quidem vetutissima. Ovid. Pont. i.

Urbs antiqua fuit Ponti celebrata Sinope.

Discrepantes auctorum sententias de ipsius conditoribus legas apud Eustathium ad Periegetæ v. 775. Illa diu suis legibus vixit, tandem à Pharnace Mithridatis Magni avo expugnata, deinde à Lucullo ipso Mithridate expulso capta, Colonia facta est, teste Strabone lib. 12. pag. 545. Νῦν δὲ καὶ Ρωμῆων ἀποικία δέδωκεται. Nunc Romanorum accepit Coloniam. Appianus de bel. Mithr. à Lucullo liberam factam narrat. Λούκουλος δὲ τὴν πόλιν βίβης ἐλάβηκεν ἡφ' ἑαυτοῦ. Lucullus eam civitatem mox fecit liberam, à quo tempore modò æram in nummo Gordiani Pii computat, ubi Colonia Romana & Julia inscribitur: in aliis verò ubi Julia tantum dicitur, epocham ab anno U. C. 705. sub Julio dinumerat, quòd primum à Lucullo deducta sit, & à Julio postea devicto Pharnace Mithridatis filio Colonis iterum frequentata. Hic paternum regnum recuperare fugato Domitio tentaverat. De quo Hirtius de bel. Alex. Pharnaces, rebus secundis elatus, multa oppida expugnavit; bona civium Romanorum Ponticorumque diripuit. Tum Jul. Cæsar relicta Ægypto ad eum pervenit, eoque victo & fugato, inquit Dio lib. 42. pag. 207. Τὴν χώραν ὅσπιν τῇ τε Ρωμῆων, καὶ τῇ ἐνόρχων σφίσι ἀποτέτμηκεν ὁ Φαρνακὴς ἦν, ἐχθρίσας, & αὐτὸν πᾶσιν ὡς ἐχθροῖς τοῖς ἀπολέσασιν ἔδωκε. Receptis omnibus quæ vel Romanis, vel eorum sociis Pharnaces ademerat, singula
iis

iis qui amiserant restituit. Quo tempore *Julia* nomen accepit, & æram in M. Aurelii & Caracallæ nummis signat, in hoc verò Hadriani typo illa pro dolor! temporis injuriâ detrita est.

Caput modio ornatum, Jovis est, seu Ditis, quem Ægyptii Serapidem vocarunt, postquam ejus statua ex urbe Sinope Alexandriam asportata est; Ptolemæus enim Soter Ægyptii Imperii fundator, cum hanc urbem templis exornasset, & ea dedicare vellet, somnio admonitus est, ut ex Ponto Dei statuam afferri curaret, quod officium Timotheo commisit, teste Tacito lib. Hist. 4. *Timotheus quasitis qui in Pontem meassent, cognoscit urbem illic Sinopem, nec procul templum vetere inter accolæ fama Jovis Ditis.* Cujus statuam cum à Scydrothemide Rege accepisset, ut inquit Plutarchus de Iside & Osiride pag. 362. Εἰς Ἀλεξάνδρειαν χυμθεῖς τὸ πρὸ Αἰγυπτίους ὄνομα τῷ Πλούτωνος ἐκτίσαστο τὸ Σαράπιν. *Allatus Alexandriam, Serapidis nomen, quo Ægyptii Plutonem afficiunt, invenit.* De ejus modio alicubi diximus.

Hic nummus tertie magnitudinis elegantissimus est.

T R O A S.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. TROAD. Colonia Troadensis. Caput muliebri turratum, pone quod vexillum.

Troas, urbs Phrygiæ minoris non longè à Trojæ antiquæ ruderibus, Alexandri jussu condita, tandem Coloniam Romanam ab Augusto accepit, ut nomen *Augusta* in plurimis ejus nummis arguit. Vexillum seu labarum, Veteranorum cujusdam Legionis in eam transmissorum index est. Goltzius nummum Titi refert cum epigraphæ COL. TROIAS ANTIGONIA ALEXAND. LEG. XXI. qui Legionis XXI. Veteranos indicaret, sed cautè huic auctori fides adhibenda, cum nullus nummus Antigoniæ Troadis nomina hæcenus tulerit, nec Legionis XXI. ulla sit mentio in Augusto, sed XXI. *Rapax* à Claudio tantum sit constituta. Troadenses nummum Hadriano dicarunt ob balnea & aquæductus quibus urbem ornavit, ut tradit Philostratus in vita Herodis Sophistæ.

Hic nummus minimi moduli pro raro & eleganti habendus.

IMP. CAES. DIVI. TRAIANI. PART.

F. DIVI. NERVAE. NEP. TRAIAN.

HADRIANO. AVG. PONT. MAX.

TR. P. VIII. COS. III. P. P.

Grut. 248. 10.

Gg

SABINA.

SABINÆ nummi minima forma hactenus observati, inter rarissimos collocantur.

CORINTHVS.

SABINA. AVGVSTA. Caput Sabinæ.

COL. L. IVL. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Aesculapius stans, dextrâ baculum cui serpens involutus.

Corinthii de Hadriano bene meriti Sabinæ ipsius uxori suos etiam nummos dedicarunt; forsân Aesculapium in hoc cuserunt, quòd huic numini ob adversam Augustæ valetudinem sacra fecissent in ejusdem Dei templo Corinthi exstructo, cujus meminit Pausanias lib. 5. pag. 93. *Περὶ τοῦ τοῦ γυμνασίου καὶ τοῦ θεοῦ εἰς, ὁ μὲν Διὸς, ὁ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὰ δὲ ἀγάλματα, Ἀσκληπιὸς μὲν καὶ Ἥγηά λυκοῦ λίθου.* Conjuncta sunt cum ipso ferè gymnasio, Deorum delubra duo, Jovis alterum, alterum Aesculapii: Aesculapius ipse cū Hygia candido lapide. Ejus imago describitur ut in nummo apud Albricum de Deorum imag. Aesculapius Deus Medecina putatur, cum barba valdè proluxa, indutus habitu Medici, cujus manus baculum cum serpente gestabat intorto. Phornutus de nat. Deor. serpentem ei appingi narrat, quòd ægrotantes & revalentes è morbis quasi reviviscant, ac senectutem exuant; baculum verò, ad indicandum, quòd nisi tali curâ erigamur ac confirmemur, continuo ad imbecilliolem valetudinem æquo citius prolapsuri simus.

Hic nummus infima magnitudinis elegantissimus est.

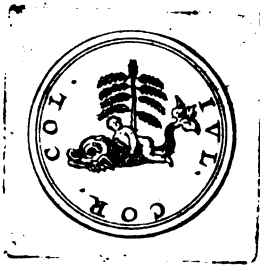

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.

COL. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Bellerophon capistro Pegasum retinens.

Per Sabinam beneficium quoddam ab Hadriano accepisse Corinthii significantur ex nummorum in ejus honorem cuforum multitudine. Cùm autem urbes inter se de generis vetustate sæpius disceptarent, illæ in numinis Heroes suos signare solebant, ideo Bellerophontem civem suum, cùm Pegasus in Pireneo fonte aquantem freno sisteret, frequenter cuserunt. Hyginus Bellerophontem Neptuni ex Eurynome Nyfi filia genitum tradit fab. 157. sed Pausanias eum Glauci Corinthii filium memorat, de quo fabulam confixerunt antiqui, ejusque contra Chimæram expeditionem enarrarunt: sed Palephatum, Fulgentium, & alios Mythologos ea de re consule, quibus Βελλεροφών, quasi Βουλφηόγος, sapientiæ consiliator dictus est.

Hic nummus minimi moduli inter rarissimos collocandus.

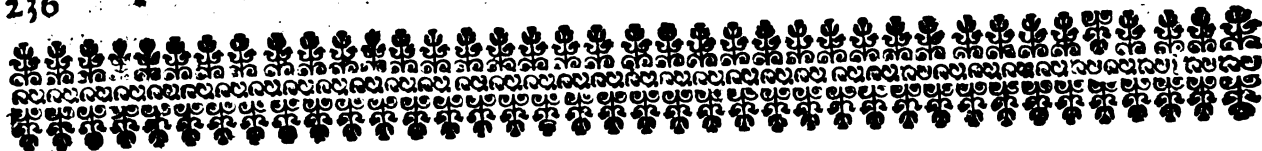
SABINA. AVGVSTA. Caput Sabinæ.

C. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Puer supra Delphinum, pone quem arbor.

Ad urbis etiam antiquitatem spectat hic nummus. Puer, Melicerta est; arbor, pinus, juxta quam inventum ejus cadaver à Delphino fuit in Isthmum deportatum: sic ejus narrant historiam. Melicerta filius fuit Athamantis Æoli Thebarum Regis, hic Nephelen uxorem duxit, ex qua Hellen & Phryxum genuit, sed cùm Nephele furore à Baccho percita, in silvas abiisset, Athamas liberis suis Inum Cadmi filiam superinduxit novercam, cujus operâ priores filii fugâ patris iram declinarunt; quapropter Juno irata, furias in Athamantem immisit, qui raptum Læarchum ex filiis alterum, saxo illiserit, quo facinore Ino perterrita, cum Melicerta altera prole fugiens, se ex rupe in mare præcipitem dedit, Melicerta à Delphino exceptus est, & in Isthmum deportatus, juxtaque pinum inventus. Sisyphus Corinthi Rex, ejus patruus, mutato Melicertæ nomine Palæmonem illum appellavit, divinosque ei honores decrevit, postmodum verò ludos Isthmicos in nepotis memoriam instituit, in quibus victores pinu coronati sunt. Vide Pausaniam in Attic. pag. 83.

Hic nummus infimæ molis, à Patino pag. 206. vulgatus, inter elegantiores reponitur,

ÆLIUS.

ÆLII Cæsaris nummi, tanta raritatis & elegantiae sunt, ut unicus minimi moduli hæctenus in GAZA Christina Regina observatus studiosè recondatur.

L. AELIVS. CAESAR. Caput Ælii Cæsaris nudum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Caput prolixâ barbâ ornatum cum pileo oblongo & parte superiore lato & rotundo.

Corinthii ut Ælio Cæsari ab Hadriano adoptato & successori destinato gratularentur, nummos percusserunt, signato in averſa parte Æſculapio, cùm ille tenuis eſſet valetudinis, de quo Spartianus in vita Hadriani. Commodus autem præ valetudine ne gratias quidem in Senatu agere potuit Hadriano de adoptione. Et in ipsius vita: Hic valetudinis adeo miſera fuit, ut Hadrianum ſtatim adoptionis pænituerit. Dio ægritudinem ejus narrat. Κομμοδὸν ὃν Λούκιον, καὶ τοὶ αἵμα ἐμῶντα, καὶ οὕτως Ρωμαίων ἀπὸ δέχε. L. Commodum quamvis ipſe quoque ſanguinem evomeret, Cæſarem Romanis designavit. Dedicatum Æſculapio Corinthi templum in Sabina diximus; barbâ prolixâ inſignis ille depingitur, ut ſenex Medicus, qui ſcientiâ & experienciâ valere debeat; caput verò ejus pileo rectum, quod ad corporis ſanitatē maximè conferat.

Hic nummus minima formæ, eximia raritatis & elegantiae eſt.

L. AELIO. CAES. DIVI. HADRIANI
AVG. F. COS. II. F.

Exſcripſi Romæ in Caſtello S. Angeli ad Molem Hadriani.

ANTONINUS PIUS.

NTONINUS Pius Tribuniciam potestatem xxiv. attigit, & plurima teste Julio Capitolino per Legatos suos bella gessit, quæ ut plurimum deducendarum Coloniarum causæ sunt, Historici tamen nullas ab eo constitutas memorant: quædam autem in nummis & marmoribus cum *Æliæ* nomine occurrunt, sed utrum illæ ab Hadriano aut ab Antonino in *Æliam* gentem adoptato deductæ sint, distinguere non facile est; testes sint *Æliæ Oæ* in Africa Coloniae nummi, nisi quis dixerit Colonias ad Antoninum spectantes *Æliæ Antonianæ* nomen gerere debuisse.

ANTONINI nummi primæ magnitudinis rarissimi sunt; secundæ & minimæ, obuii.

ÆLIA CAPITOLINA.

T. AEL. ANTONINO AVGVSTO: Caput Antonini Pii laureatum.

COL. AELIA. CAP. Colonia *Ælia*. *Capitolina*. Bacchus stans, dextrâ poculum, lævâ thyrsus, ad pedes Panthæra.

Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano deducta, Antonio Pio filio ejus adoptivo & successori gratulans, nummos cum simulacris Deorum, quos ipsa

G g iij

colebat, percussit, inter eos hîc Bacchus exhibetur. Urbs autem nova vicinorum populorum numina recepisse videtur: Bacchus enim apud Syros in summa erat veneratione, & jam sacra ei facere sub Antiocho Deo Epiphane coacta fuerat Jerosolyma, ut meminit Maech. lib. 2. cap. 6. *Judai ducebantur Jerosolyma, cum amara necessitate in die natalis Regis ad sacrificia, & cum Liberi sacra celebrarentur, cogebantur hæderâ coronati Libero circuire.* Bacchus vas dextrâ gerit, quod Cotylum nominat Athenæus lib. 11. cap. 8. pag. 418. Οἶνον ἔξο-
πῶδε χεῖρ' ἔχων. Πάμφιλος δὲ ποτηρίου φησὶ εἶναι ῥῶτος, ἴδιον δ' εἶναι Διονύσου. *Cotylouinum libavit. Pamphilus esse putat poculi quidem genus, sed Baccho peculiare.* Sinistrâ verò thyrsus seu hastam, cujus mucro hæderâ lambente porrectus est. Panthera ipsi comes attributa, & ut loquitur Philostratus Imag. lib. Παρδαλὶς τῷ Θεῷ σὺμβόλον. *Panthera Bacchi symbolum.*

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 220. vulgatus, inter raros computatur.

T. AEL. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum. In aliis capita Antonini Pii & M. Aurelii aduersa.

COL. AELIA CAP. Colonia Ælia Capitolina. Caput barbatum calathos seu modio insigne.

Caput illud Serapidis est, cujus cultum Ælia Capitolina ab Ægyptiis recepit: eorum enim supremum erat numen, Tacito de Alexandrinis loquente Hist. 4. *Monitu Serapidis Dei, quem dedita superstitionibus gens ante alios colit, quod confirmat B. Augustinus, Serapidis in Ægyptum adventum, non ut in Hadriano ex Tacito & Plutarcho diximus, narrans. Hic, inquit, temporibus Rex Argivorum Apis, navibus transvectus in Ægyptum, cum ibi mortuus fuisset, factus Serapis, omnium maximus Ægyptiorum Deus.* Macrobius ejus calathi meminit Satur. 1. 1. cap. 20. *Eidem Ægypto adjacens civitas, quæ conditorem Alexandrum Macedonem gloriatur, Serapin atque Isin cultu pene ætonitæ venerationis observat, omnem tamen illam venerationem soli se illius nomine testatur impendere, vel dum calathum capiti ejus insingunt, &c.* Et paulò post: *Cujus vertex insignitus calathos & altitudinem sideris monstrat, & potentiam capacitatis ostendat: quia in eum omnia terrena redeunt, dum immisso calore rapiuntur.*

Miratur P. Harduinus pag. 562. Holstenium Not. in Stephan. hunc nummum Coloniae Æliae Capitolinae ad Capitoliadem Cæsaryiæ oppidum pag. 159. revocasse, sed magis miror eruditum Patrem pag. 13. ejusdem Capitoliadis Sept. Severi nummum cum epigraphæ ΚΑΠΙΤΩ. ΙΕΡ. ΑΓ. ΑΥ. Καπιτωλίου ἱεροῦ ἀπὸ τοῦ αὐτονόμου. Coloniae Æliae Capitolinae attribuisse.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

T. AEL. ANTONINVS AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

C. A. C. Colonia *Ælia Capitolina*. Figura muliebris succincta tutulata seu turrita, dextrâ caput humanum, lævâ hastam, pede semifiguram premit.

C. A. C. *has notas*, inquit P. Harduinus, *quas ante nos expedire nemo tentavit*, sic interpretamur, COLONIA ASIDO CAESARIANA. Laudandus quidem illius conatus, sed genuina explicatio COLONIA AELIA CAPITOLINA est.

Figura illa turrita feminuda stans cum omnibus his attributis, in Cæsareæ Palæstinæ nummis Hadriano cufis expressa est; Jerosolyma autem Astarten seu Venerem, quam Cæsarea provinciæ caput colebat, facta Colonia recepit. Illa originem ex Byblo Phœniciæ urbe habet, de qua abunde in Hadriano pag. 223. diximus, & quod legere non erit forsan injucundum. Posterior nummus templum hujus Deæ exhibet, cui Salomon Rex, uni pellicum suarum obsequi volens, olim altaria condidisse fertur.

Hic nummus minimæ molis, rarus est & elegans; sed posterior secunda, inter rariores reponendus.

T. AEL. ANTONINVS, AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

C. A. C. Colonia *Ælia Capitolina*. Astarte seu Venus ut suprâ, in templo tetrastylo.

Insignis ille nummus non modò Veneris, seu Astartis cultum *Æliæ Capitolinæ* receptum, sed illam ipsi templum erexisse nos docet, cujus figuram nobis in nummis ad æternam rei memoriâ exhibet. Judæos *Æliam* ingredi vetuit Hadrianus, ex Eusebio in Chronico. *Ex quo tempore etiam introeundi eis Jerosolymam licentia ablata.* Iis verò hanc Antoninus Pius concessisse videtur, saltem iis circumcisionem permisit, ut tradit Modestinus Leg. circumcid. ff. ad Legem Corneliam. *Circumcidere Judæis filios suos tantum rescripto D. Antonini Pii permittitur.*

Hic nummus minimi moduli inter rariores adscribendus.

ANTOCHIA *Pisidia.*

ANTONINVS AVG. PIVS. TR. P. P. P. COS. IIII. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. MENSIS. *Colonia Caesarea Antiochia. Mensis.* sed malè apud Mediobarbum pag. 206. *Nemesis.* Figura stolata stans, capite Phrygio in capite, Crescente Lunæ dorso imposito, dextrâ hastam, lævâ victoriolam, ad pedes gallus gallinaceus.

Antiochia, urbs multiplex; hæc autem quæ Colonia sub Antonino Pio perhibetur, non ad Antiochiam Syriæ sub Caracalla tantum deductam, sed ad Pisidicam pertinet. Plinius lib. 5. cap. 27. *Insident vertice Pisida, quondam Solyymi appellati, quorum Colonia Caesarea, eadem Antiochia.* Nomen *Caesarea* ab Augusto constitutam arguit; nam Strabonis ejus situm describentis ævo jam Coloniz titulo gaudebat; sic enim ille lib. 12. pag. 577. *Πρὸς ἄρτον μὲν Φιλομήλιον, ἐκ θαλάσσης δὲ μέγας Ἀντιόχεια ἢ πρὸς Πισιδίαν καλουμένη, ἢ μὲν ἐν πεδίῳ καὶ μὲν πᾶσα, ἢ δὲ ὅτι λόφον ἔχουσα Στοιχίας Πυργίων.* *Versus Septentrionem Philomelium, ad Meridiem Antiochia quæ vocatur; illa in campo, hæc in colle sita, & Coloniam habens Romanam.* Illa videtur Antiochia, quam arsisse sub Antonino refert Capitolinus: *Et Narbonensis civitas, & Antiochia oppidum, & Carthagiense forum arsit.* Antiochia restorationis memor, munificentissimo Principi nummos dedicat. Figura, cui Crescens Lunæ dorso impositus, & gallus ad pedes, Deus Lunus est, cujus nomen MENSIS in nummo scriptum legitur, ut subolevit Patinus, pro quo legit P. Harduinus uno verbo ANTIOCHENSIS, pro ANTIOCH. MENSIS. Ejus Dei in hac urbe cultum memorat idem Strabo loco laudato. *Ἡς δὲ ἐστὶν αὐτὰ καὶ ἱερὸς αὐτῇ πρὸς Μιῶδος Ἀσκαίου πλῆθος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χειρῶν ἱερῶν.* *Fuit ibi etiam sacerdotium Mensis Ascai, multitudinem hierodulorum habens & sacerdotum locorum.* Antiqui Lunum & Lunam colebant, quod, ut inquit Macrobius Saturnal. lib. 3. cap. 8. *eadem & mas æstimatur & femina.* Gallus gallinaceus ei tributus est, quod Latonæ matri parturienti adfuisset, ob id gratissimus ipsi ex Aliano dicitur.

Hic nummus secunda magnitudinis, apud Patinum pag. 218. vulgatus, elegans & rarus est.

BERYTUS.

B E R Y T U S.

ANTONINVS. AVG. PIVS. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus*. Neptunus stans, dextrâ delphinum, lævâ tridentem, pede saxo, in aliis proræ imposito.

Berytensis Colonia nummos Antonino Pio Imperatori munificentissimo dedicat; plurima enim beneficia in provincias ab eo collata, Pausanias narrat in Arcadicis. Καὶ ὧν ἔργον καὶ κατασκευάσει ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ παρὰ τῶν Ἰωνίων, καὶ παρὰ τῶν Καρχηδόνων, τὰ καὶ ἐν τῇ γῇ Σύριων. *Qua operum magnificentia Græciam, Ioniam, Syriam, & postremò Carthaginem exornarit. Berytus Antonino Pio Patris patriæ titulum tribuit, de quo Capitolinus in ejus vita: Patris patriæ nomen delatum à Senatu, quod primò distulerat, cum ingenti gratiarum actione recepit.* Neptunus in nummo cusus Beryti cultum huic numini præstitum indicat: illam enim urbem à Saturno conditam narrat Stephanus. Βηρυτὸς πόλις Φοινίκης, κτίσμα Χρόνου. *Berytus urbs Phœnicia opus Saturni.* Ut confirmat Nonnus Dionys. 41.

Καὶ Βερύτιος ἰσχυρὸν πόλιν ἀποπέσφορον ἔδριν·

Ἦν Χρόνος αὐτὸς ἔδιδε.

Et Beroes habitabant urbem primò seminatam;

Quam Saturnus ipse edificavit.

Neptunum ejus filium aquis imperantem, urbs tutelarem Deum elegit, de cujus tridente & delphino dictum in Augusto.

Hic nummus secunde & tertie magnitudinis tritus & vulgaris.

CÆSAREÆ Palæstina.

IMP. T. AEL. ANTONINO AVG. Caput Antonini laureatum.

COL. PRIMA. FL. AV. CAES. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea vel Caesarensis.* Caput Serapidis cum calathò.

Cæsareæ Palæstinæ percussus est hic nummus, quam à Vespasiano Coloniā accepisse alibi diximus; in ea Serapis signatus, ipsius in hac urbe cultum indicat. Per Serapin autem Veteres universam Mundi molem & ipsa rerum

Hh

tur ex statua ejusmodi attributis ornata, in cujus basi, Romæ in domo Marcelli Capisuci, legitur.

NVM. DOM. AVG.

SACRVM FORTVNAE CONSERVATRICI. HORREOR.

GALBINIANORVM. M. LORINVS FORTVNATVS. MAGISTER

S. P. B. N.

Fortunam quidem veneratus fuisse Hadrianus videtur, si quidem Romæ ei templum condidisse narrat Athenæus lib. 8. pag. 361. Ετυχεῖν δὲ ὕστατον, τὰ παρὶς αἰῶνι παλαιὰ καλούμενα, νῦν δὲ Ρωμῆα, τῇ τ' πόλεως Τύχῃ ναοῦ κατηδρυμένου ὑπὸ τῷ πρῶτ' Ἰούλιου καὶ μνησικωπῆτος βασιλέως Ἀδριανοῦ. Celebrabantur enim Parilium dicte quondam feria, nunc Romanas appellant, exstructo & dicato Fortune urbis templo ab optimo & humanissimo Imperatore Hadriano.

Hic nummus infimæ molis pro raro habendus.

SINOPE.

IMP. CAES. HADRIANVS. AVG. Caput Hadriani laureatum.

C. I. F. S. AN. . . . . Colonia Julia Felix Sinopensis anno . . . . . Caput medio insigne.

Sinope, urbs Ponti Asiatici, de qua Stephanus, Σινώπη πόλις ἀφανιστάτη τῷ Πόντου, Sinope urbs Ponti celeberrima, & quidem vetutissima. Ovid. Pont. 1.

Urbs antiqua fuit Ponti celebrata Sinope.

Discrepantes auctorum sententias de ipsius conditoribus legas apud Eustathium ad Periegetæ v. 775. Illa diu suis legibus vixit, tandem à Pharnace Mithridatis Magni avo expugnata, deinde à Lucullo ipso Mithridate expulso capta, Colonia facta est, teste Strabone lib. 12. pag. 545. Νῦν δὲ καὶ Ρωμῆων ἀποικία δέδικται. Nunc Romanorum accepit Coloniam. Appianus de bel. Mithr. à Lucullo liberam factam narrat. Λούκουλος δὲ τὴν πόλιν αὐτὸς ἐλευθέρων ἤφει. Lucullus eam civitatem mox fecit liberam, à quo tempore modò æram in nummo Gordiani Pii computat, ubi Colonia Romana & Julia inscribitur: in aliis verò ubi Julia tantum dicitur, epocham ab anno U. C. 705. sub Julio dinumerat, quòd primum à Lucullo deducta sit, & à Julio postea devicto Pharnace Mithridatis filio Colonis iterum frequentata. Hic paternum regnum recuperare fugato Domitio tentaverat. De quo Hirtius de bel. Alex. Pharnaces, rebus secundis elatus, multa oppida expugnavit; bona civium Romanorum Ponticorumque diripuit. Tum Jul. Cæsar relicta Ægypto ad eum pervenit, eoque victo & fugato, inquit Dio lib. 42. pag. 207. Τὴν χώραν ὅσην τῷ τε Ρωμῆων, καὶ τῷ ἐνόχων σφίσι ἀπώτεται μνημένοι· ὁ Φαρνακὴς ἦν, ἐχθρότατος, ὃς αὐτὸν πᾶσιν ὡς ἐχθροῖς τοῖς ἀπολέσασιν ἔδωκε. Receptis omnibus quæ vel Romanis, vel eorum sociis Pharnaces ademerat, singula

iii

iis qui amiserant restituit. Quo tempore *Julia* nomen accepit, & æram in M. Aurelii & Caracallæ nummis signat, in hoc verò Hadriani typo illa pro dolor! temporis injuriâ detrita est.

Caput modio ornatum, Jovis est, seu Ditis, quem Ægyptii Serapidem vocarunt, postquam ejus statua ex urbe Sinope Alexandriam asportata est; Ptolemæus enim Soter Ægyptii Imperii fundator, cum hanc urbem templis exornasset, & ea dedicare vellet, somnio admonitus est, ut ex Ponto Dei statuam afferri curaret, quod officium Timotheo commisit, teste Tacito lib. Hist. 4. *Timotheus quasitis qui in Pontem meassent, cognoscit urbem illic Sinopem, nec procul templum vetere inter accolæ fama Jovis Ditis.* Cujus statuam cum à Scydrothemide Rege accepisset, ut inquit Plutarchus de Iside & Osiride pag. 362. Εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἔχμαθ' οὗτος τὸ πρὸς Αἰγυπτίους ὄνομα τῷ Πλούτωνος ἐκτίσας τὸ Σαράπιν. *Allatus Alexandriam, Serapidis nomen, quo Ægyptii Plutonem afficiunt, invenit.* De ejus modio alicubi diximus.

Hic nummus tertie magnitudinis elegantissimus est.

T R O A S.

IMP. CAES. HADRIAN. AVG. Caput Hadriani laureatum.

COL. TROAD. Colonia Troadensis. Caput muliebri turritum, pone quod vexillum.

Troas, urbs Phrygiæ minoris non longè à Trojæ antiquæ rudibus, Alexandri jussu condita, tandem Coloniam Romanam ab Augusto accepit, ut nomen *Augustæ* in plurimis ejus nummis arguit. Vexillum seu labarum, Veteranorum cujusdam Legionis in eam transmissorum index est. Goltzius nummum Titi refert cum epigraphe COL. TROIAS ANTIGONIA ALEXAND. LEG. XXI. qui Legionis XXI. Veteranos indicaret, sed cautè huic auctori fides adhibenda, cum nullus nummus Antigoniæ Troadis nomina hæcenus tulerit, nec Legionis XXI. ulla sit mentio in Augusto, sed XXI. *Rapax* à Claudio tantum sit constituta. Troadenses nummum Hadriano dicarunt ob balnea & aquæductus quibus urbem ornavit, ut tradit Philostratus in vita Herodis Sophistæ.

Hic nummus minimi moduli pro raro & eleganti habendus.

IMP. CAES. DIVI. TRAIANI. PART.
F. DIVI. NERVAE. NEP. TRAIAN.
HADRIANO. AVG. PONT. MAX.
TR. P. VIII. COS. III. P. P.

Grut. 248. 10.

Gg

SABINA.

SABINÆ nummi minima forma hactenus observati, inter rarissimos collocantur.

CORINTHVS.

SABINA. AVGVSTA. Caput Sabinæ.

COL. L. IVL. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Aesculapius stans, dextrâ baculum cui serpens involutus.

Corinthii de Hadriano bene meriti Sabinæ ipsius uxori suos etiam nummos dedicarunt; forsan Aesculapium in hoc cuserunt, quod huic numini ob adversam Augustæ valetudinem sacra fecissent in ejusdem Dei templo Corinthi exstructo, cujus meminit Pausanias lib. 5. pag. 93. *Γερὲς ὕπνω τῶν γυμνασίων καὶ τῶν εἰσὶν, ὁ μὲν Διὸς, ὁ δὲ Ἀσκληπιοῦ τὰ δὲ ἀγάλματα, Ἀσκληπιὸς μὲν καὶ Ὑγία λευκοῦ λίθου.* Conjuncta sunt cum ipso ferè gymnasio, Deorum delubra duo, Jovis alterum, alterum Aesculapii: Aesculapius ipse & Hygia candido lapide. Ejus imago describitur ut in nummo apud Albricum de Deorum imag. Aesculapius Deus Medecina putatur, cum barba valdè proluxa, indutus habitu Medici, cujus manus baculum cum serpente gestabat intorto. Phornutus de nat. Deor. serpentem ei appingi narrat, quod ægrotantes & revalentes è morbis quasi reviviscant, ac senectutem exuant; baculum verò, ad indicandum, quod nisi tali curâ erigamur ac confirmemur, continuo ad imbecilliolem valetudinem æquo citius prolapsuri simus.

Hic nummus infima magnitudinis elegantissimus est.

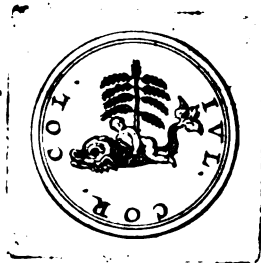

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.

COL. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Bellerophon capistro Pegasus retinens.

Per Sabinam beneficium quoddam ab Hadriano accepisse Corinthii significantur ex nummorum in ejus honorem cuforum multitudine. Cùm autem urbes inter se de generis vetustate sæpius disceptarent, illæ in numinis Heroes suos signare solebant, ideo Bellerophontem civem suum, cùm Pegasus in Pireneo fonte aquantem freno sisteret, frequenter cuserunt. Hyginus Bellerophontem Neptuni ex Eurynome Nyfi filia genitum tradit fab. 157. sed Pausanias eum Glauci Corinthii filium memorat, de quo fabulam confixerunt antiqui, ejusque contra Chimæram expeditionem enarrarunt: sed Palephatum, Fulgentium, & alios Mythologos ea de re consule, quibus Βελλεροφών, quasi Βουλκροέγς, sapientiæ consiliator dictus est.

Hic nummus minimi moduli inter rarissimos collocandus.

SABINA AVGVSTA. Caput Sabinæ.

C. L. IVL. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Puer supra Delphinum, pone quem arbor.

Ad urbis etiam antiquitatem spectat hic nummus. Puer, Melicerta est; arbor, pinus, juxta quam inventum ejus cadaver à Delphino fuit in Isthmum deportatum: sic ejus narrant historiam. Melicerta filius fuit Athamantis Æoli Thebarum Regis, hic Nephelen uxorem duxit, ex qua Hellen & Phryxum genuit, sed cùm Nephelen furore à Baccho percita, in silvas abiisset, Athamas liberis suis Inum Cadmi filiam superinduxit novercam, cujus operâ priores filii fugâ patris iram declinarunt; quapropter Juno irata, furias in Athamantem immisit, qui raptum Læarchum ex filiis alterum, saxo illiserit, quo facinore Ino perterrita, cum Melicerta altera prole fugiens, se ex rupe in mare præcipitem dedit, Melicerta à Delphino exceptus est, & in Isthmum deportatus, juxtaque pinum inventus. Sisyphus Corinthi Rex, ejus patruus, mutato Melicertæ nomine Palæmonem illum appellavit, divinosque ei honores decrevit, postmodum verò ludos Isthmicos in nepotis memoriam instituit, in quibus victores pinu coronati sunt. Vide Pausaniam in Attic. pag. 83.

Hic nummus infimæ molis, à Patino pag. 206. vulgatus, inter elegantiores reponitur.

ÆLIUS.

ÆLII Cæsaris nummi, tanta raritatis & elegantia sunt, ut unicus minimi moduli hæctenus in Gæza Christina Regina observatus studiosè recondatur.

L. AELIVS. CAESAR. Caput Ælii Cæsaris nudum.

C. L. I. COR. Colonia *Lau Julia Corinthus*. Caput prolixâ barbâ ornatum cum pileo oblongo & parte superiore lato & rotundo.

Corinthii ut Ælio Cæsari ab Hadriano adoptato & successori destinato gratularentur, nummos percusserunt, signato in aversa parte Æsculapio, cum ille tenuis esset valetudinis, de quo Spartianus in vita Hadriani. *Commodus autem præ valetudine ne gratias quidem in Senatu agere potuit Hadriano de adoptione. Et in ipsius vita: Hic valetudinis adeo misera fuit, ut Hadrianum statim adoptionis pœnituerit. Dio ægritudinem ejus narrat. Κομμοδὸν δὲ Λούκιον, καὶ τοὶ αἵμα ἐμύοντα, Καίσαρα Ρωμαίων ἀπέδξε. L. Commodum quamvis ipse quoque sanguinem evomeret, Cæsarem Romanis designavit. Dedicatum Æsculapio Corinthi templum in Sabina diximus; barbâ prolixâ insignis ille depingitur, ut senex Medicus, qui scientiâ & experienciâ valere debeat; caput verò ejus pileo tectum, quod ad corporis sanitatem maximè conferat.*

Hic nummus minimæ formæ, eximiæ raritatis & elegantia est.

L. AELIO. CAES. DIVI. HADRIANI
AVG. F. COS. II. F.

Exscripsi Romæ in Castello S. Angeli ad Molem Hadriani.

ANTONINUS PIUS.

ANTONINUS Pius Tribuniciam potestatem XXIV. attigit, & plurima teste Julio Capitolino per Legatos suos bella gessit, quæ ut plurimum deducendarum Coloniarum causæ sunt, Historici tamen nullas ab eo constitutas memorant: quædam autem in nummis & marmoribus cum *Æliæ* nomine occurrunt, sed utrum illæ ab Hadriano aut ab Antonino in *Æliam* gentem adoptato deductæ sint, distinguere non facile est; testes sint *Æliæ Oæ* in Africa Coloniarum nummi, nisi quis dixerit Colonias ad Antoninum spectantes *Æliæ Antonianæ* nomen gerere debuisse.

ANTONINI nummi primæ magnitudinis rarissimi sunt; secundæ & minimæ, obuii.

ÆLIA CAPITOLINA.

T. AEL. ANTONINO AVGVSTO: Caput Antonini Pii laureatum.

COL. AELIA. CAP. Colonia *Ælia*. *Capitolina*. Bæchus stans, dextrâ poculum, lævâ thyrsus, ad pedes Panthera.

Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano deducta, Antonio Pio filio ejus adoptivo & successori gratulans, nummos cum simulacris Deorum, quos ipsa

G g iij

colebatur, percussit, inter eos hîc Bacchus exhibetur. Urbs autem nova vicinorum populorum numina recepisse videtur: Bacchus enim apud Syros in summa erat veneratione, & jam sacra ei facere sub Antiocho Deo Epiphane coacta fuerat Jerosolyma, ut meminit Maech. lib. 2. cap. 6. *Judæi ducebantur Jerosolymæ, cum amara necessitate in die natalis Regis ad sacrificia; & cum Liberi sacra celebrarentur, cgebantur hæderâ coronati Libero circuire.* Bacchus vas dextrâ gerit, quod Cotylum nominat Athenæus lib. 11. cap. 8. pag. 418. Οἶνον ἔχει πενδε κατύλαφ. Πάμφιλος δὲ ποτηρίου φησὶν εἶναι ῥῆος, ἰδίον δὲ εἶναι Διονύσου. *Cotylorvinum libavit. Pamphilus esse putat poculi quidem genus, sed Baccho peculiare.* Sinistrâ verò thyrsus seu hastam, cujus mucro hæderâ lambente porrectus est. Panthera ipsi comes attributa, & ut loquitur Philostratus Imag. lib. Παρδαλὶς τῷ Θεῷ σὺμβολον. *Panthera Bacchi symbolum.*

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 220. vulgatus, inter raros computatur.

T. AEL. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum. In aliis capita Antonini Pii & M. Aurelii aduersa.

COL. AELIA CAP. Colonia Ælia Capitolina. Caput barbatum calathos seu modio insigne.

Caput illud Serapidis est, cujus cultum Ælia Capitolina ab Ægyptiis recepit: eorum enim supremum erat numen, Tacito de Alexandrinis loquente Hist. 4. *Monitu Serapidis Dei, quem dedita superstitionibus gens ante alios colit, quod confirmat B. Augustinus, Serapidis in Ægyptum adventum, non ut in Hadriano ex Tacito & Plutarcho diximus, narrans. His, inquit, temporibus Rex Argivorum Apis, navibus transvectus in Ægyptum, cum ibi mortuus fuisset, factus Serapis, omnium maximus Ægyptiorum Deus.* Macrobius ejus calathi meminit Satur. l. 1. cap. 20. *Eidem Ægypto adjacens civitas, qua conditorem Alexandrum Macedonem gloriatur, Serapim atque Isin cultu pene attonitæ venerationis observat, omnem tamen illam venerationem soli se illius nomine testatur impendere, vel dum calathum capiti ejus insingunt, &c.* Et paulò post: *Cujus vertex insignitus calathos & altitudinem sideris monstrat, & potentiam capacitatis ostentat: quia in eum omnia terrena redeunt, dum immisso calore rapiuntur.*

Miratur P. Harduinus pag. 562. Holstenium Not. in Stephan. hunc nummum Coloniae Æliae Capitolinae ad Capitoliadem Cælesyriæ oppidum pag. 159. revocasse, sed magis miror eruditum Patrem pag. 13. ejusdem Capitoliadis Sept. Severi nummum cum epigraphæ ΚΑΠΙΤΩ. ΙΕΡ. ΑC. ΑΥ. Καπιτλίς ἱερῆς ἀπὸ τοῦ ἀπὸνόμου. Coloniae Æliae Capitolinae attribuisse.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

T. AEL. ANTONINVS AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

C. A. C. Colonia *Ælia Capitolina*. Figura muliebris succincta tutulata seu turrata, dextrâ caput humanum, lævâ hastam, pede semifiguram premit.

C. A. C. *has notas*, inquit P. Harduinus, *quas ante nos expedire nemo tentavit, sic interpretamur*, COLONIA ASIDO CAESARIANA. Laudandus quidem illius conatus, sed genuina explicatio COLONIA AELIA CAPITOLINA est.

Figura illa turrata seminuda stans cum omnibus his attributis, in Cæsareæ Palæstinæ nummis Hadriano cufis expressa est; Jerosolyma autem Astarten seu Venerem, quam Cæsareæ provinciæ caput colebat, facta Colonia recepit. Illa originem ex Byblø Phœniciæ urbe habet, de qua abunde in Hadriano pag. 223. diximus, & quod legere non erit forsan injucundum. Posterior nummus templum hujus Deæ exhibet, cui Salomon Rex, uni pellicum suarum obsequi volens, olim altaria condidisse fertur.

Hic nummus minimæ molis, rarus est & elegans; sed posterior secunda, inter rariores reponendus.

T. AEL. ANTONINVS, AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

C. A. C. Colonia *Ælia Capitolina*. Astarte seu Venus ut suprâ, in templo tetrastylo.

Insignis ille nummus non modò Veneris, seu Astartis cultum *Æliæ Capitolinæ* receptum, sed illam ipsi templum erexisse nos docet, cujus figuram nobis in nummis ad æternam rei memoriâ exhibet. Judæos *Æliam* ingredi vetuit Hadrianus, ex Eusebio in Chronico. *Ex quo tempore etiam introeundi eis Jerosolymam licentia ablata.* Iis verò hanc Antoninus Pius concessisse videtur, saltem iis circumcisionem permisit, ut tradit Modestinus Leg. circumcid. ff. ad Legem Corneliam. *Circumcidere Judæis filios suos tantum rescripto D. Antonini Pii permittitur.*

Hic nummus minimi moduli inter rariores adscribendus.

ANTOCHIA Pisidia.

ANTONINVS AVG. PIVS. TR. P. P. P. COS. IIII. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. MENSIS. Colonia Caesarea Antiochia. Mensis. sed malè apud Mediobarbum pag. 206. Nemesis. Figura stolata stans, capite Phrygio in capite, Crescente Lunæ dorso imposito, dextrâ hastam, laevâ victoriam, ad pedes gallus gallinaceus.

Antiochia, urbs multiplex; hæc autem quæ Colonia sub Antonino Pio perhibetur, non ad Antiochiam Syriæ sub Caracalla tantum deductam, sed ad Pisidicam pertinet. Plinius lib. 5. cap. 27. *Insident vertice Pisida, quondam Solyymi appellati, quorum Colonia Caesarea, eadem Antiochia.* Nomen Caesareae ab Augusto constitutam arguit; nam Strabonis ejus situm describentis ævo jam Coloniarum titulo gaudebat; sic enim ille lib. 12. pag. 577. *Πρὸς ἄρτον μὲν Φιλομήλιον, ἐκ θατέρου δὲ μέγας Ἀντιόχεια ἢ πρὸς Πισιδίαν καλουμένη, ἢ μὲν ἐν πεδίῳ καὶ μὲν πᾶσα, ἢ δὲ ἐπὶ λόφον ἔχουσα ἀποικίας Πρωγίων.* Versus Septentrionem Philometium, ad Meridiem Antiochia quæ vocatur; illa in campo, hæc in colle sita, & Coloniam habens Romanam. Illa videtur Antiochia, quam arsisse sub Antonino refert Capitolinus: *Et Narbonensis civitas, & Antiochia oppidum, & Carthagiense forum arsit.* Antiochia restorationis memor, munificentissimo Principi nummos dedicat. Figura, cui Crescens Lunæ dorso impositus, & gallus ad pedes, Deus Lunus est, cujus nomen MENSIS in nummo scriptum legitur, ut subolevit Patinus, pro quo legit P. Harduinus uno verbo ANTIOCHENSIS, pro ANTIOCH. MENSIS. Ejus Dei in hac urbe cultum memorat idem Strabo loco laudato. *Ἦς δὲ ἐστὶν καὶ ἱερῶν πρὸς Μῆνός Ασκαίου πληθος ἔχουσα ἱεροδύλων καὶ χορίων ἱερῶν.* Fuit ibi etiam sacerdotium Mensis Ascae, multitudinem hierodulorum habens & sacerdotum locorum. Antiqui Lunum & Lunam colebant, quod, ut inquit Macrobius Saturnal. lib. 3. cap. 8. eadem & mas æstimatur & femina. Gallus gallinaceus ei tributus est, quod Latonæ matri parturienti adfuerit, ob id gratissimus ipsi ex Aliano dicitur.

Hic nummus secundæ magnitudinis, apud Patinum pag. 218. vulgatus, elegans & rarus est.

BERYTUS.

B E R Y T U S .

ANTONINVS. AVG. PIVS. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus*. Neptuneus stans, dextrâ delphinum, lævâ tridentem, pede saxo, in aliis proræ imposito.

Berytensis Colonia nummos Antonino Pio Imperatori munificentissimo dedicat; plurima enim beneficia in provincias ab eo collata, Pausanias narrat in Arcadicis. Καὶ ὡς ἔργον καὶ αὐτοκράτει ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ παρὰ Ἰωνίαν, καὶ παρὰ Καρχηδονία, τὴν καὶ ἐν τῇ γῇ Σύειον. Qua operum magnificentia Graciam, Ioniam, Syriam, & postremò Carthaginem exornarit. Berytus Antonino Pio Patris patriæ titulum tribuit, de quo Capitolinus in ejus vita: Patris patriæ nomen delatum à Senatu, quod primò distulerat, cum ingenti gratiarum actione recepit. Neptuneus in nummo cusus Beryti cultum huic numini præstitum indicat: illam enim urbem à Saturno conditam narrat Stephanus. Βηρυτὸς πόλις Φοινίκης, κτίσμα Χρόνου. Berytus urbs Phœnicia opus Saturni. Ut confirmat Nonnus Dionys. 41.

Καὶ Βερύτις ἰασηδὺν πόλιν ἀποτίσσορεν ἔδριν·

Ἢν Χρόνος αὐτὴν ἔδιδιμε.

Et Beroes habitabant urbem primò seminatam;

Quam Saturnus ipse edificavit.

Neptunum ejus filium aquis imperantem, urbs tutelarem Deum elegit, de cujus tridente & delphino dictum in Augusto.

Hic nummus secunde & tertie magnitudinis tritus & vulgaris.

CÆSAREÆ Palæstina.

IMP. T. AEL. ANTONINO AVG. Caput Antonini laureatum.

COL. PRIMA. FL. AV. CAES. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea* vel *Cæsarenfis*. Caput Serapidis cum calathio.

Cæsareæ Palæstinæ percussus est hic nummus, quam à Vespasiano Coloniam accepisse alibi diximus; in ea Serapis signatus, ipsius in hac urbe cultum indicat. Per Serapin autem Veteres universam Mundi molem & ipsa rerum
Hh

principia intellexerunt, aërem scilicet, aquam, & terram; per aërem seorsum Jovem, per aquam Neptunum, & per terram Plutonem interpretati: sed uni Serapidi omnia eorum attributa, calathum, tridentem, & cerberum dederunt: per calathum ejus capiti impositum, Jovem; per tridentem, Neptunum; & per cerberum, Plutonem agnoscunt. Serapis autem idem est cum Jove apud Diodorum, eundem cum Plutone existimat Plutarchus. Serapidis cultores vocat Christianos Hadrianus Imp. in epist. ad Servianum, apud Phlegontem, forsan quòd unum colerent Deum. *Illi qui Serapin colunt, Christiani sunt; Serapi, qui se Christi Episcopos dicunt. . . . Unus illis Deus est, hunc Christiani, hunc Judæi, hunc omnes venerantur & gentes.*

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 220. vulgatus, nec rarus nec obvius est.

IMP. T. CAES. ANTONINO. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. PRIMA F. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea vel Caesarensis. Apollo stans, dextrâ serpentem, læva innixa tripodi.*

Cæsaream Palæstinæ in Augusti Cæsaris honorem ab Herode vocatam jam antè diximus. Josephus Antiq. Jud. lib. 15. cap. 13. nominis hujus causam Augusti statuam in templo positam tradit. *Καὶ τὰς μύσας κλωνὲς ὕς, ἐφ' οὗ νεῶς Καίσαρος ἀποπλεῖς ὧς εἰσπλέουσιν, ἔχον ἀγάλματα, τὸ μὲν Ρώμης, τὸ δὲ Καίσαρος, ἥ τε πόλις αὐτῇ, Καίσαρεια καλεῖται.* Extante in medio tumulo, in quo templum Cæsaris à longè conspicuum adnavigantibus, & in eo statua, Roma altera, altera Cæsaris, unde Cæsareæ nomen. An Apollo in gratiam Augusti, cui summus Deus erat, apud Cæsaream receptus sit? an verò idem Apollo, cujus erat magnus Antiochiæ cultus, longè antè in Syriam translatus à Seleuco Nicatore, qui se ipsius filium prædicabat, Antiquariorum disquisitioni permittimus: cùm enim Apollinem quatuor artibus præfuisse existimaverit antiquitas, illum modò ut Citharædum cum lyra, modò ut Medicum cum lauro, modò ut Jaculatorem cum sagitta, postremò ut Vatem cum tripode designavit; in hoc autem nummo tanquam Medicus & Vates; serpens enim sanitatis symbolum, tripodes verò vaticiniorum instrumentum est, imò serpens Apollinis etiam symbolum. Hinc apud Delphos, Draco sub tripode vocem ederet, juxta Lucianum: unde plures etiam nummi, de quibus loquitur Ill. Spanhemius Diff. 3. p. 175. in quibus occurrunt tripodes serpente involuti, aliquando etiam suprâ tripodem erecti.

Hic nummus minimæ formæ inter raros adscribendus.

CARTHAGO *Africa.*

IMP. CAES. ANTONINVS. AVG. Caput Antonini Pii laureatum.

C. I. C. A. GENIO. P. R. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua, Genio Populi Romani, decreto Decurionum.* Genius seminudus stans, dextrâ remonem, sinistrâ cornucopiæ.

Carthaginem Africæ urbem, à Jul. Cæsare Coloniam in ejus nummis deductam diximus, unde has notas C. I. C. *Colonia Julia Carthago* interpretati sumus: additur in hoc A. id est *Antiqua*, & non *Augusta*, ut in Treb. Gallo videbimus. Illa beneficentiæ Antonini Pii, qui ejus forum restituerat, memor, nummos ipsi percussit. De fori Carthaginensis incendio Capitolinum in Ant. Pio audias. *Et Narbonensis civitas, & Antiochense oppidum, & Carthaginense forum arsit: quæ omnia mirificè instauravit.* Carthaginenses ad Romanorum imitationem, qui in nummis Antonini GENIVS POPVLI ROMANI inscripserant, cum ipsi Coloni essent Romani, Antonino tanquam Genio suo nummos blandientes dedicarunt, illi remone, mari symbolo, cum ad littus essent, pro sceptro Romæ insigni, attributo. Cave ne has notas cum P. Harduino pag. 108. *Colonia Julia Casaraugusta* interpreteris. Casaraugusta urbs Hispaniæ Tarracoenensis nunquam dicta est *Julia* in obviis ejus nummis, sed per has litteras C. C. A. semper exhibetur, aut integrè CAESARAUGVSTA.

Hic nummus primæ magnitudinis, inter rarissimos collocandus.

COELLI vel COILLV.

IMP. CAES. T. AEL. ANTONINVS. Caput Antonini Pii nudum.

AEL. MVNIP. COEL. in aliis COIL. *Ælium Municipium Coelli seu Coillitanum.* Prora navis, in aliis cornucopiæ desuper.

Cullu Plinio, *Chulli Municipium* Antonino Pio, Κολλη Ptolemæo, urbs est Numidiæ littoralis ad Ampsacum fluuium, ad quam nummus pertinere videtur. Hæc autem urbs *Municipii* epigraphen gerit, & ab Antonino Pio in Iti-

Hh ij

nerario suo hoc titulo donata fuit cum prænominē *Ælii* ab *Ælio* Hadriano patre adoptivo, aut ab ipsomet Imperatore ipsi concessio. In marmore apud Gruterum pag. 372. 2. producitur cum inscriptione *MVNICIPES MVNICIPI. T. AELI. HADRIANI. AVG. CIVILITANI.* quod idem esse videtur, etiam si marmor Præsidi provinciæ Byzacenæ sub Constantino Magno dedicatum sit. Prora navis ad indicandum urbis situm signatur. Cornucopiæ fructuum & frugum in agro ubertatem arguit. Polybius in Excerpt. pag. 175. Massinissam Numidiæ Regem illam omni fructuum & frugum genere fertilem reddidisse. Τῆς γὰρ Νομαδίας ἀπείσης ἀρχῆς τοῦ τῷ πατρὶ τῷ ῥομιοῦ ἀδυνατοῦ τῇ φύσει τοῦς ἡμέτερος καρποὺς ἀπάρχειν, τοῦτος καὶ μόνος ἀπέδειξε. διὲν δυνάμει πᾶσις ἐκφέρειν τοὺς ἡμέτερος καρποὺς, ὅς οἱ ποίαι ἦτον, ἐκείνῳ τῷ καρπῶν ἐν δυνάμει μολοπληθὺς ἀρχὴς καὶ ἀποδόσεως παμφορίας. Cūm omnis Numidia antea temporis infertilis esset, nec gignendis fructibus ullatenus idonea esse crederetur, ipse primus ac solus demonstravit, nullum esse fructum quem producere illa non posset eadem fertilitate qua ceteræ regiones, cūm ipse agros innumerabiles singulis fructuum generibus per intervalla consitos, ferocissimos reddidisset.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

CORINTHUS.

ANTONINVS. AVG. PIVS. Caput Antonini Pii nudum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Neptunus sedens, dextrâ delphinum, lævâ tridentem.

Corinthii Antonino Hadriani de ipsis bene meriti filio adoptivo & successor gratulantes, nummos suos consecrarunt, rebellionis cuiusdam tamen in eorum provincia meminit Capitolinus in ejus vita. *In Achaia, inquit, etiam & in Ægypto rebellionem repressit.* Neptunus, frequens Corinthiorum nummorum typus, utpote Tutelaris eorum Deus. Ejus in Lechaeo templum memorat Pausanias in Corinth. p. 88. Εστὶ δὲ ἐν Λεχαίῳ μὲν Ποσειδῶνος ἱερὸν, καὶ ἄγαλμα χαλκοῦ. *In Lechaeo Neptuni templum est cum signo aeneo.* Delphinum narrat Fulgentius ob nuptias Neptuni cum Amphitrite pro mercede inter sidera collocatum. De tridente Neptuni sæpius dictum. Porro Lilius Giraldu de hist. Deor. syntagm. 5. pag. 141. se legisse tradit Græcum epigramma, quod Corinthi in Isthmo positum fuit, quo & Τεταροχέτης appellatum observavit.

Hic nummus minimæ formæ obuius & frequens.

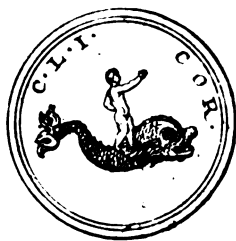

ANTONINVS. AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.

C. L. I. COR. *Co'lonia Laus Julia Corinthus*. Mulier stans, dextrâ hastam, sinistrâ pomum gerit.

Mulier illa stans, Venus est, cui varia sub diversis nominibus templa ædificarunt Corinthii, Pausania teste lib. 2. Primum est in Cenchreis. *Ἐν δὲ Κενχρείῃς Ἀφροδίτης τὸ ἔστι ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου. In ipsis Cenchraeis Veneris delubrum, & mirtoreum signum.* Alterum est in suburbio. *Περὶ δὲ τῆς πόλεως κυπαρίσπων ἔστιν ἄλλος ὀνομαζόμενος Κρανειὸν. Ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τὸ ἔστι τέμενος, καὶ Ἀφροδίτης ναὸς Μελαΐδος. Maximè suburbanus est curæborum lucus, cui Craneo nomen. In eo Bellerophontis fanum est, & Veneris Melanidis delubrum.* Signum Veneris in foro est. *Ἔστι καὶ ἄγαλμα Ἀφροδίτης, Ἑρμοῦ τοῖς Κυθηίου ποιήσας. Est & Veneris signum, Hermogenis Cytheris opus.* Tertium in Acrocorintho, quem Solem Veneri concessisse narrant Corinthii, ejus est templum. *Ἀνελθοῖσι δὲ εἰς τὸν Ἀκροκρινθον ναὸς ἔστι Ἀφροδίτης, ἄγαλματα δὲ, αὐτὴ τε ὀπλισμένη, καὶ Ἡλῖος, καὶ Ἔρως ἔχων τόξον. Jam in ipso ad Acrocorinthum aditu delubrum est Veneris; signa in eo, ipsa Dea armata, Sol, & Amor arcum tenens.* Venus divinitatis hastam, tenet & malum aureum, quod ob formæ præstantiam Paris ipsi dedit. Corinthii Venerem in Antonini nummo, Faustinae ejus uxori blandientes, signarunt, in cujus honorem Romani nummos cum epigraphe VENERI AVGVSTAE, & eodem typo inscripserant.

Hic nummus mediocris formæ, in rariorum numero collocandus.

IMP. CAES. ANTONINVS AVG. Caput Antonini Pii laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Puer stans supra delphinum.

Frequens est Melicertæ typus in Corinthiorum nummis ad antiquitatem eorum indicandam: ille mutato nomine Palæmon dictus est, Latinis Portunus, quod portubus præesse putetur. Virgilius *Æneid.* 6.

Qui Melicerta prius, Portunus ritè vocatur.

P. Victor duas fuisse Romæ Portuni ædes narrat, alteram ad Pontem *Ænili*; alteram inter Apollinem *Cælispicem*, & Herculem *Olivarium*: an harum aliquam restituerit Antoninus Pius, in cujus memoriam Corinthii in ipsius Principis nummis Palæmonem signarunt. Rectus ille supra delphinum visi-

Hh iij

tur, qualem effictum in Neptuni templo narrat Pausanias lib. 2. p. 83. Τῷ δὲ ἄρματι Ἀμφιτρίτη καὶ Ποσειδῶν ἐφεσκήασι. καὶ παῖς ὁρῶς ἔστιν ὅτι δελφῖνος ὁ Παλαίμων, ἐλέφαντος δὲ καὶ χρυσοῦ καὶ οὗτοι πεποιῶται. In curru stant Amphitrite & Neptunus : & rectus delphini insistit Palamon puer, ebore & auro hæc etiam expolita. De delphinis fabula dictum est

Hic nummus secunda magnitudinis tritus & vulgaris est.

ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Mensa supra quam puer delphino substratus est, pone cum arbor.

Mensa hæc ad ludos spectat, sæpe lebetes seu urnæ cum palmæ ramis supra mensas pro sacris certaminibus in nummis exhibentur; Corinthii verò pro urna Melicertam Delphino substratum ad Isthmicos ludos indicandos repræsentarunt: hi in Melicertæ honorem à Sisypho Rege sunt instituti, cum ille nepotis corpus à Delphine in Isthmum expositum offendisset, teste Pausania lib. 2. pag 86. Ες ὧν τὸν τόπον ἐκκομιθεῖται τὸν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγεται κειμένον δὲ ὅτι τυχόντα Σίσυφον θάψαι τὸ ἐπὶ τῷ Ἰσθμῷ, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ ποιῆσαι τῷ Ἰσθμίων. Eò enim euectum puerum memorant: quem cum offendisset expositum Sisyphus, & humavit in Isthmo, & Isthmicos in ejus honorem ludos instituerit. Arbor pone Delphinum pinus est, juxta quam inventum est Melicertæ corpus, in cujus memoriam Isthmicorum ludorum victores pinu coronati sunt, vide infra in M. Aurelij & L. Veri nummis in quibus ISTHMIA.

Hic nummus mediocris inter insigniores numerandus.

D I U M.

IMP. CAES. ANTONINVS. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. IVL. AVG. DIENSIS. D. D. Colonia Julia Augusta Diensis, Decreto Decurionum. Minerva galeata stans, dextrâ pateram, sinistrâ hastam gerit.

Dium, urbs Macedoniae littoralis, inter Halicmonis & Baphyri ostia sita est, de qua loquitur Livius Decad. 5. lib. 3. Sed cum ad Dium per littora cum equitibus vagaretur Rex Persens. Urbem hanc Julius Cæsar Coloniam constituit, ut

nomen *Juliae* denotat, quam deinde Augustum Colonis iterum frequentasse *Augusta* appellatio arguit; unde *Colonia Julia Augusta Diensis*. dicta est. Hæc Antonino Pio in obsequii monumentum nummos dedicat, in quibus Minervam, quam Macedones cognomine *Alcidam* coluere, signasse videtur. Illius meminit Livius eadem Decad. lib. 2. de Perseo agens. *Ipse tantum hostiis sacrificio regaliter Minervæ, quam vocant Alcidam, confecto, cum purpuratorum & satellitum manu profectus Citium est.* Minerva hastam gerit, unde *Pallas* ἡ Πάλλης ὁ δῆρυ, id est, à vibranda seu concutienda hasta, dicta est.

Hic nummus minimæ formæ, inter rariores recensetur.

O E A.

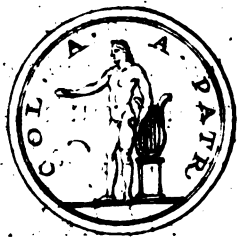
IMP. ANTONINVS AVG. P. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

C. A. O. A. F. *Colonia Ælia Oea vel Oensis Augusta Felix.* Caput muliebri turratum.

Hanc interpretationem cum P. Harduino communicatam, & ab ipso pag. 368. vulgatam, nobis tanquam verè nostram vindicamus. *Oea* Melæ, *Ocea* Plinio, Antonino Pio, & Ammiano Marcellino, urbs Africæ littoralis, Colonia Romana fuit, ut tradit Itinerarium Antonini Pii: *A Macomadibus in Alexandriam Ocea Colonia* M. P. XXVIII. Nomen *Ælia* ab Hadriano aut Antonino Pio, quibus gentis appellatio communis est, deductam indicat; sed Holstenius nummum affert rem penitus dirimentem in Annot. ad Ortelium pag. 134. cui cum *Ælia* cognomine conjuncta est *Antonina* appellatio: *Ut restatur nummus, in quo duo boves terram exarantes, cum hac inscriptione, COLONIA ÆLIA ANTONINA OEA AVGVSTA.* Quanto lux historiæ ex nummis affulget! *Oenses* beneficii memores fundatori nummos cum capite turrato, urbis scilicet Genio, percusserunt.

Hic nummus mediocris formæ, quem Regio Thesauro addidimus, à Dom. Clotomont Nob. Gallo Alexandria Ægypti redeunte, & nunc à Turcis capto, Caminsecumque Podolia ducto, dono datus, eximie raritatis est.

P A T R Æ.

IMP. ANTONINVS AVG. FIVS. Caput Antonini Pii laureatum.

C. O. L. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aex Patrensis.* Apollo nudus stans, dextrâ pateram, sinistra lyræ innixa.

Patrenses paucos dedicarunt Antonino Pio nummos, an propter excitatam in Achaia rebellionem, cujus meminit Capitolinus in ejus vita: *In Achaia etiam atque in Ægypto rebelliones repressit.* Appollo in averfa signatus, ejus in urbe cultum arguit. Pateram ille gerit ob sacrificia pro Imperatore facta. Apollinis templum in foro Corinthi locat Pausanias in Achaic. pag. 136. *Ἱερὸν τε Ἀπόλλωνος πεποιήται, καὶ Ἀπόλλων χαλκῆς γυμνὸς ἐσθῆτος, ὑποδήματα δὲ ὑπὸ τοῖς ποσὶν ὄντιν αὐτῷ, καὶ ἐτέρῳ ποδὶ ὅτι κρηπίου βέβηκε βοός.* *Apollini etiam fanum dedicarunt: Dei nudum est ex ære signum, pedibus tantum calceatis, quorum altero bovis calva insistit.* Paulò post ejus statuam in Odeo esse positam tradit idem auctor: *Ἐστὶν δὲ τῆς ἀρχαῆς ὁ αἰετῖον, καὶ Ἀπόλλων ἐν ταύτῃ ἀνίσταται θεὸς ἄξιος.* *Cum foro Odeum conjunctum est, in eo Apollinis simulacrum eximia admodum specie.* Lyræ innixus est Apollo, cœlestis harmoniæ imaginem demonstrans, unde apud Phornurum de Nat. Deor. Musicus & Citharædus inducitur.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter raros collandus.

ANTONINVS. AVG. PIVS. Caput Antonini Pii laureatum.

C. O. L. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Mercurius sedet in templo distylo, dextrâ extensâ, læva caducenna gerit, prò pedibus aries.

Mercurius sedens in nummis Patrensiū frequens occurrit, hic verò Antonini Pii, & alter Commodi illum in templo distylo exhibent, ex quibus hunc Deum apud ipsos cultum fuisse novimus, etiam si nulla ipsius apud Pausaniam in Patrarum urbis descriptione mentio sit. Aries Mercuriò comes additur, ut in Corinthiorum nummis, eâdem forsan ratione quam ipse Pausanias affert in Achaïcis, quod Mercurius præ cæteris greges tueri & augere existimetur: vulgò enim Pastorum Deus appellatus est, imò apud eundem scriptorem, *Κριοφόρος*, arietem ferens, hoc nomine à Tanagræis cultus, quod circa urbis eorum muros arietem gestans, illos pestilentiam liberarit, ut ipse narrat lib. 9. pag. 574. *τὸ μὲν ἐς τὴν ἑπικλησὶν λέγουσιν, ὡς ὁ Ἑρμῆς σφίσι ἀποτρέψαι νοσὶν λοιμῶν παρὰ τοῦ τειχὸς κρῖον παρὲνέκων* superioris quidem cognominis eam esse causam dicunt, quod pestilentiam Mercurius averterit, circumlato in murorum ambitum ariete. Mercurius caduceum sinistrâ gerit, virgam nimirum, cui impliciti sunt duo serpentes, pacis causâ: hinc legati, qui de pace mittuntur, Caduceatores nominati.

Hic nummus mediocris moduli pro raro habendus.

TROAS.

TROAS.

IMP. ANTONINVS. AVG. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

COL. AVG. TROAD. Colonia Augusta Troadensis. Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Troas, urbs Prygiæ minoris, ab Alexandro Magno, unde *Troas Alexandri*, seu *Alexandria*, ut pluribus narrat Q. Curtius, paucis tantum milliaribus in Austrum à Trojæ ruderibus distans, Colonia Romanorum facta est, teste Strabone lib. 13. pag. 593. Νῦν δὲ τῆς Ρωμαίων ἀποικίας δίδει. Nunc etiam Romanorum Coloniam excepit. Ab Augusto deductam arguit nomen *Augusta*. Ipsa beneficiorum Hadriani memor, Antonino Pio filio adoptivo gratulans ob aliquam victoriam, nummos signavit; sed cum ille ex Capitolino plurima bella per Legatos suos gesserit, quænam illa fuerit, non facile est pronunciare.

Hic nummus minimi moduli rarus est.

IMP. ANTONINVS. AVG. P. P. Caput Antonini laureatum.

COL. AVG. TROAD. Colonia Augusta Troadensis. Aquila volitans caput bovis unguibus tenet.

Aquilæ caput bovis unguibus gerentis typus in Troadensis Colonix nummis frequens signatus, ad veterem aliquam urbis historiam spectare videtur. Jo. Malela Antiochenus in Chronico inedito narrat, Seleucum de loco urbis condendæ dubitantem, Jovi Cassio ex oraculo sacrificasse, aquilam verò parte carnis sacrificii ablatâ, in Pieriæ emporium transtulisse, ubi urbem de nomine Seleuciam condidit. Aquila caput bovis rapiens, Troadi condendæ idem augurium videtur. Strabo enim urbem à veteri Troja remotam, imò sæpe locum mutasse, & tandem Oraculi jussu ubi nunc est tradit positam. Καὶ ἄλλοι δὲ ἱεροῦσι, πλείους μεταβέβηκεναι ὅπου πλεὺς πόλιν, ὅσα τε δι' αὐτὰ συμβῶναι καὶ χρησιμὸν μέλισσα. Alii etiam narrant sapius urbem hanc locum mutavisse, & tandem ibi positam ubi nunc est, maximè Oraculi jussu. Patinus capita boum cum anteriore illorum parte templis appendi solita refert; sed hîc aquila caput bovis tenet, templis appendi haud consueta.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 221. vulgatus, pro raro habendus.

I i

FAUSTINA.

FAUSTINÆ Senioris nummi ex omni modulo, eximia sunt raritatis & elegantia, solus hic ex are majori & minori hætenus observatus est.

CORINTHVS.

FAVSTINA AVGVSTA. COR. *Faustina Augusta Corinthi.* Caput Faustinae Senioris.

ANTONINVS. AVG. PIVS. P. P. Caput Antonini Pii laureatum.

Corinthii beneficiorum ab Hadriano acceptorum memores, Antonino Pio ejus filio adoptivo, de se etiam bene merito, nummos non modò dedicaverunt, sed huic blandientes, Faustinae ejus uxori consecrant, ambos in eodem nummo, Antoninum ab una parte, Faustina ab altera signantes, quòd eodem tempore ille *Patris patria* appellationem, hæc verò *Augusta* nomen receperint, ut innuit Capitolinus in vita Antonini: *Uxorem Faustina, Augustam appellari à Senatu permisit, Pii appellationem recepit.* Uterque titulum sibi à Senatu concessum in nummo præfert.

Hic nummus primæ & secundæ formæ rarissimus est.

DIVAE FAVSTINAE.
IMP. CAESAR. T. AELI.
HADRIANI. ANTONINI.
AVG. P. P.
D. D.

Ap. Gruter. pag. 260. 1.

M. AURELIUS

COLONIAS sub M. Aurelio deductas paucas novimus, etiam si Aur. Victor sic de ipso loquatur: *Multa sub eo urbes conditæ, deductæ, repositæ, ornataque.* Capitolinus vicum *Hahale* in Cilicia; in quo Faustina uxor obiit, Coloniam constituisse tradit, quam *Faustinopolim* vocatam narrant. Ex marmoribus *Aureliane Laureacensis*, & *Aureliæ Antoninæ Ovilabis* in Norico nobis superest monumentum: his verò nummi *Aureliam Singaram*, & *AURELIAM CARRHENAM* in Mesopotamia addunt. Ulpianus lib. 22. Dig. de statu hominum, inquit: *In orbe Romano qui sunt ex constitutione Imp. Antonini crues, Romani effecti sunt.* Cui adstipulatur Aur. Victor suprâ laudatus in ejus *civitas Romana*. Id confirmat Cujacius de M. Aurelio, qui apud Dionem lib. vita: *Data cunctis promiscuè s. s. duas constituit Legiones II. & III. Italicam, illam in Norico, hanc verò in Rhætia hiemantem.*

M. AURELIi nummi primæ magnitudinis, eximie sunt raritatis; secundæ & minime formæ, vulgares & obvii.

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. CAESAR. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AEL. CAP. Colonia Ælia Capitolina. Jupiter sedens, dextrâ pateram, lævâ hastam, pro pedibus aquila.

Ælia Capitolina, prius Jerosolyma dicta, quam ab Hadriano Coloniam deductam diximus, plurimos M. Aurelio nummos, gratulans quod bello Parthico per L. Verum Imperii consortem suscepto Syriam à vastatione liberasset, signavit. Vologæsus enim Rex, ut narrat Capitolinus in ejus vita, bellum quod paratum sub Pio, Marci & Veri tempore indixit, fugato Atidio Corneliano, qui Syriam tunc administrabat. Jupiter Capitolinus in averfa summi parte exhibetur, ut supremus urbis Deus, à quo nomen illa ferebat. Jovis statuam jam Caligula in templo Jerosolymitano per Petronium ponere statuerat, si Jornandi lib. 1. de reg. succ. fides: sed ipsi Titus Judæos didrachmum pendere jussit, teste Dione in Vesp. Καὶ ἀπὸ τοῦ κείνου διδραχμὸν ἐπέταξε τοῖς καὶ πάντες αὐτῶν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Καπιτωλίου Διὸς καὶ ἔπος ἀποφέρειν. Ab eodem Tito jussi sunt quotannis didrachmum pendere Jovi Capitolino qui patrias leges eorum tuerentur. Æliæ Templum Jovis ab Hadriano exstructum in ipsius nummis observavimus.

Hic nummus mediæ magnitudinis inter raros numeratur.

IMP. CAES. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum, in aliis capita Antonini Pii & M. Aurelii, in aliis capita M. Aurelii & L. Veri etiam adversa.

COL. AEL. CAP. Colonia Ælia Capitolina Caput Serapidis modio ornatum.

Serapidis cultum apud Æliam Capitolinam ex Alexandria receptum, in Antonino Pio diximus, qui Deus etiam apud Ægyptios erat peregrinus, cujus templum extra muros locatum narrat Macrobius Saturnal. 1. Nullum itaque Ægypti oppidum intramuros suos aut Saturni aut Serapis fanum recepit. Ad Æliæ Capitolinæ urbem pertinet idem M. Aurelii nummus sub prava COL. PAPIÆ..... epigraphe à Tristano tom. 1. p. 631. vulgatus, quem ille ad Papiam Cæsariensem Mauretaniæ revocat: hunc secutus est Com. Mediobarbus pag. 229. nummum verò P. Harduinus pag. 380. ad Puppiam Proconsularis Africæ urbem pertinere frustra contendit.

Hic nummi secundæ & minimæ formæ pro raris & elegantibus habendi.

IMP. CAESAR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
COL. AEL. CAP. Colonia Ælia Capitolina. Trophæum.

Trophæum illud in nummo Æliæ signatum, ad bellum Parthicum spectare videtur ob Mesopotamiam recuperatam. Hæc à Trajano acquisita, & ab Hadriano Parthis relicta est : illam verò provinciam quater amissam, & quater recuperatam tradit Rufus in Breviario. Primò ab Hadriano Parthis redditam recepit L. Verus, eam Commodus iterum perdidit, recuperavit Severus; tertio à Persis Valeriano capto occupatam, restituit Odenatus sub Gallieni auspiciis; quartò sub Caro deperditam, Diocletiani temporibus Galerius Maximianus Imperio restituit. Trophæum, limitum propagatorum monumentum est; arboris autem truncus ramis ejus amputatis, in excelsissimo loco hostium spoliis ornatus erigebatur. Bellum licet à L. Vero gestum sit, iidem honores M. Aurelio redditi sunt, si Capitolinum audias. *Partumque est ipsi nomen Armenici, Parthici, Medici, quod etiam Marco Romæ agenti delatum est.*

Hic nummus secundæ formæ inter rariores collocandus.

IMP. ANTONINVS AVG. IMP. L. AVR. VERO AVG. M. Aurelii & L. Veri capita aduersa.

COL. AEL. CAP. Colonia Ælia Capitolina. Astarte in templo tetrastylo.

Ælia utrique Imperatori M. Aurelio & L. Vero nummos dedicat, *tunc quia*, inquit Capitolinus, *primùm Romanum Imperium duos Augustos habere cæpit.* Uterque ideo *Imperatoris* nomen gerit, uterque coronâ laureâ insignis conspicitur; nummus quidem ob bellum Parthicum utrique cusus, Lucio quidem, quòd ad Euphratem usque progressus sit; Marco verò, quòd Romæ omnia quæ ad bellum essent necessaria, rite disposuisset & ordinasset. Templum in Astartis honorem exstructum est, cujus simulacrum in ejus aditu visitur, de quo in Antonino Pio dictum est; Astarte verò à plerisque Venus cœlestis habetur.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximiæ raritatis ob molem reputandus.

Ii iij

ANTIOCHIA Pisidia.

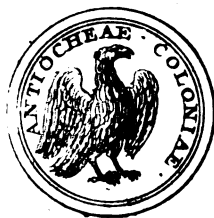

AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.

COLONIAE. ANTIOCHIAE. Lupa cum puerulis.

Cæsaream Antiochiam Pisidiæ Coloniam sub Antonino Pio arsisse, ex Capitolino diximus: hæc à munificentissimo Principe restaurata, ipsi non modò nummos, sed & M. Aurelio ab eo adoptato, & Cæsare nuncupato percussit. *Adoptionis lex*, inquit Capitolinus, *hujusmodi data est: ut quemadmodum Antoninus ab Hadriano adoptabatur, ita sibi ille adoptaret M. Antoninum fratris uxoris suæ filium, & L. Verum Ælii Veri, qui ab Hadriano adoptatus fuerat, filium.* Lupam ubera Romulo & Remo præbentem in nummo signarunt Antiochenenses, ut se Romanos & ejusdem originis esse indicarent; hicque typus pro Colonia Romanæ symbolo frequens exhibetur.

Hic nummus minimi moduli obuius & tritus est.

AVRELIVS CAESAR. Caput M. Aurelii nudum.

COLONIAE ANTIOCHEAE. Aquila alis expansis.

Nummus ab iisdem Antiochenensibus Pisidiæ, non autem Syriæ, ut tradit Patinus pag. 234. M. Aurelio adhuc Cæsari percussus est. Ille quamvis adoptatus ab Antonino Pio, vivente adhuc Hadriano, nondum Cæsaris nomen nisi post Hadriani mortem adeptus est, anno scilicet U. C. 891. CHrist. 138 de quo Capitolinus: *Adhuc Quaestorem & Consulem secum Pius Marcum designavit, & Cæsaris appellatione eum donavit.* Tribuniciam verò potestatem tantum post nuptias Faustinae in secundo Consulatu anno U. C. 899. CHrist. 146. accepit, ut inquit idem Capitolinus: *Post hæc Faustina duxit uxorem, & susceptâ filiâ, Tribunicia potestate donatus est.* Imperator demum post Antonini Pii mortem est appellatus. Aquila, Imperii Romani symbolum, ad Coloniae dignitatem spectat. Antiochenenses autem in superiori nummo lupam cum puerulis ad Romanorum originem; aquilam in hoc, ad eorundem potentiam indicandam, seu ut solemne Romæ symbolum percusserunt.

Hic nummus minimi moduli obuius & frequens est.

B E R Y T U S.

IMP. CAESAR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum, aquilæ velut impositum, in area COL. Colonia.

IMP. CAES. L. AVREL. VERVS. AVG. Caput L. Veri laureatum, aquilæ velut impositum, in area BER. Berytus vel Berytensis.

Colonia Berytensis nummum belli Parthici tempore percussisse videtur, M. Aurelio & L. Vero gratulabunda ob Parthos per Syriam grassantes, Romanorum armis longè propulsos. Nummus utrumque laureatum, Augustum, & Imperatorem aquilæ superimpositum exhibet: nam M. Aurelius L. Verum Imperii participem fecerat, teste Capitolino. *Fratrem sibi participem in Imperio designavit: quem L. Aur. Verum Commodum appellavit, Cæsaremque atque Augustum dixit, atque ex eo pariter cæperunt Remp. gerere. Tuncque primum Romanum Imperium duos Augustos habere cæpit.* Ideo uterque laureatus est in nummo, & uterque Augustus: nam Cæsares laureâ non coronabantur. Uterque Imperatoris nomen gerit, & ideo uterque aquilæ superimponitur, ut ambo Imperii Romani participes; aquila enim, ut diximus suprâ in Antiochiæ nummis, Imperii Romani symbolum est.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Parino pag. 241. vulgatus, inter rariores numerandus.

C Æ S A R E A Palæstina.

A V R E L I V S C A E S A R. Caput M. Aurelii nudum.

COL. P. F. AVG. CAESAR. Colonia Prima Flavia Augusta Cæsarea. Variæ sunt epigraphæ. Apollo stans dex. ramum, al. serpentem, laevo cubito tripodi incumbit.

Cæsarense Palæstinæ nummum M. Aurelio Cæsari, ut Principi ad Imperium designato, percusserunt, quippe, teste Capitolino, *formandus ad regendum statum Resp. patris actibus intererat.* Eadem in M. Aurelio quæ in Antonino Pio patre Apollinis imago, aut propter cultum hujus numinis ex Syriæ Regibus derivatum, aut propter Augustum ejusdem Apollinis studiosissimum, in cujus honorem urbs quondam *Stratonis Turris*, mutato nomine *Cæsarea*

vocata est. Apollo Antiochiæ cultus, Daphnæus, id est Laureus vel Laurifera, dicebatur, cui superbissimum Anthiochus Deus Epiphanes templum exstruxit, ex Amm. Marcellino lib. 22. idemque Apollinis typus, qui in Romanis Imperatoribus, in Syriæ Regum nummis exihetur.

Hic nummus minimi moduli pro raro censendus.

IMP. M. AVR. ANTONIN. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PRIMA FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea.*

Caput Serapidis calathio insigne.

In superiori nummo M. Aurelius dictus est *Caesar*; in hoc verò *Imperatoris* nomen gerit, ille à Cæsariensibus ad Imperium designato, hic ad illud electo, in obsequii monumentum percussus est: Serapis ideo in eo cælatus, quòd hoc numen Cæsareæ potissimum coleretur; non verò, ut putat Tristanus tom. i. pag. 631. quòd Marcus summopere Serapidem veneraretur, juxta mentem Capitolini, qui narrat Imperatorem *juvenum nobilium sacra Serapidis à vulgaritate Pelusæ submovisse*. Serapidis enim Ægyptiis maximus erat Deus, ut inquit Macrobius Saturnal. i. *Nam Serapis, quem Ægyptii Deum maximum prodiderunt.* Hic à Syris ob viciniam receptus est. Variæ sunt de hoc Deo opiniones; alii Jovem, Plutonem, Osirim antiquissimum Ægyptiis numen, Æsculapium, & Nilum; alii cum Apide confundunt. Libet hic Ruffini verba subtexere, quæ calathum Serapidis capiti impositum clarissimè explicant. *Alii Jovem putant, cujus capiti modius superpositus, vel quia cum mensura modoque cuncta indicet moderari, vel vitam mortalibus frugum liberalitate præberi.*

Hic nummus secunda magnitudinis nec rarus nec obvius est.

AVRELIO. CAES. ANTONINO. P. P. Caput M. Aurelii laureatum.

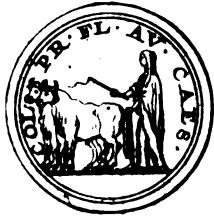
COL. PRIMA FL. AVG. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea*
Hercules clavæ innixus quiescit.

Opportuna Cæsarensibus nummorum M. Aurelio Imperatori cudendorum occasio sese obtulit, vel dum L. Verus ejus collega in Syria pro bello Parthico morabatur, vel cum Marcus ipse in Syriam ob Avidii Cassii rebellio-

nem

nem profectus esset. Hercules in nummo signatus, sui cultum in urbe Cæsarenſi denotat, forſan ex urbe Tyro proxima accitus. Ille creditus eſt Iovis & Aſterix Latonæ ſororis filius, quem Tyrii maximè venerabantur: quidam multos Hercules fuiſſe volunt. Varro quatuor & quadraginta collegit; Cicero tantum ſex enumerat. Theologorum autem vetus fuit opinio, per Herculem, Solem ſignificari: unde & illi duodecim certamina attributa ſunt, quòd videlicet duodecim ſigna Sol percurrat.

Hiſ nummus mediocris formæ rarus & elegans eſt.

IMP. M. A. V. R. ANTONIN. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PR. FL. AV. CAES. *Colonia Prima Flavia Augusta Cæsarea.* Colonus agens boves.

Cæsaream Palæſtinæ Caput à Tacito vocatam, & inde à Veſpaſiano *Primam* fuiſſe cognominatam, in Domitiani nummis diximus: illam quidem *Maximam Judææ civitatem* appellat Joſephus de bello Jud. lib. 3. cap. 28. & affectu quodam Romanos dilexiſſe narrat. Καὶ οὕτως ἐς τὴν ὀρθολίον ἀφικνεῖται Καϊσάρειαν, μεγίστην τῆς τε Ιουδαίας πόλιν, καὶ ὅππῃ οὐκ ἑλλήνων ἐποικισμῶν Εὐδένχορτο δὲ καὶ τὴν στρατῶν, καὶ τὸν στρατηγὸν, μετὰ πόσης φιλοπίας καὶ φιλοφροσύνης οἱ ὀπτιχάριοι, καὶ καὶ ἑτοίμοι ἔχον τὴν πόλιν τοῖς Ρωμαίοις. *Veſpaſianus inde in loca maritima Cæsaream pervenit, Judææ maximam civitatem, & quæ majorem incolarum partem Græcos haberet. Igitur exercitum & rectorem indigenæ omni favore ac benignitate suscipiunt, affectu quidem quo Romanos diligerebant. Hoc Cæsarenſium erga Romanos studium Veſpaſianum forſan excitavit, ut in eorum urbem Coloniam Romanam deduceret. Colonus, constitutæ Colonix symbolum eſt.*

Hiſ nummus minimi moduli, inter raros & elegantes adscribendus

CARTHAGO *Africa.*

M. AURELIUS CÆSAR. Caput M. Aurelii nudum.

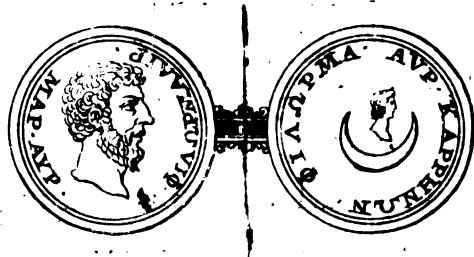
C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua, Decreto Decorionum.* Lupa cum Romulo & Remo.

Carthago Africæ nummos M. Aurelio Cæsari iu gratiam Antonini Pii per-

Kk

cussit, à quo restauratum ex Capitolino diximus forum urbis incensum. De ejusdem Imperatoris munificentia in hanc urbem loquitur Pausanias lib. 8. pag. 526. Καὶ ὡς ἔργων κατεσκεύασεν ἐν τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐν τῇ Ἰωνίᾳ, καὶ ἐν τῇ Καρχηδονίᾳ, καὶ ἐν τῇ Σύρῳ, καὶ δὲ μὴ ἄλλοι ἔργα αὐτοῦ ἐς τὸ ἀκριβοῦς εἶναι. Qua operum magnitudine Graciam, Ioniam, Syriam, & postremò Carthaginem exornavit, ab aliis accuratissime scriptum. Littera A. Antiquam potius quàm Augustam interpretari sumus ob nummum Treboniani Galli, in quo duo A. A. subsequenter scripta sunt, C. I. C. A. A. P. Colonia Julia Carthago Antiqua Augusta Pia, quæ alio modo explicari posse non videtur. Carthaginenses Lupam cum puerulis signarunt, ut se Romanos indicent, cùm illa sit urbis Romæ symbolum.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores numerandus.

MAP. AYTP. ΦΙΛΩΡ. M. A. AIP. Μάρκῳ Αὐρηλίῳ Φιλωρομαῖοι μητροπόλεως πρώτης αἰρ. Marco Aurelio Philoromæi metropoleos primæ anno 101. Caput M. Aurelii nudum.

AYTP. KAPPHNΩN. ΦΙΛΩΡ. M. A. Αὐρηλίῳ Καρρήνων Φιλωρομαῖοι μητροπόλεως πρώτης. Caput in crescente. Apud P. Hardunum pag. 241. malè KAPPHNΩN ΦΙΛΩΡΩΜΕΩN.

Ad Carrhenos Mesopotamiæ spectat hic M. Aurelii nummus, quorum urbs ad Chaboram fluvium sita, Colonia, bello Parthico per L. Verum confecto sub fratribus Imperatoribus, constituta est, ut *Aurelia* nomen, & *Coloniæ* titulus in nummis infra describendis indicant. Carrheni se *Aurelios* in grati animi monumentum, & forsan Philoromæos appellaverunt, sed potius hæc nomen elatio illis videtur tributa, an ab ipsis Augustis M. Aurelio & L. Vero, vel ab Imp. Nerone, sub quo æram dinumerare cæperunt cùm videlicet inter Romanos recensiti sunt, & Vologæses amicitiam cum his redintegravit, ut innuit Tacitus de Tiridate ejus fratre loquens Histor. 13. *Mittebatque Oratores, qui suo Parthorumque nomine ex ostularent, cur datis nuper obsidibus, redintegratâ amicitia, quæ novis quoque beneficiis locum aperiret.* Itaque si anni 101. ad annum U.C. 809. quo Vologæses victus à Corbulone obsides tradidit, adjiciantur, annum Romæ 919. quo Colonia deducta est, conficiunt. Carrheni cum Colonix dignitate, provinciæ Mesopotamiæ primatum accepisse videntur, & se Metropolitæ primos inscribunt, retento Græco idiomate seu ob longum urbis recessum, ut in his tractibus plerasque Colonias observamus, seu quòd Colonia jus Italicum non habuerit. Caput in Crescente Deus Lunus est, Carrhis maximè cultus, cujus meminit Spartianus in Caracalla: *Atque inde Carrhas Lunæ Dei gratiâ venisset.*

Hic nummulus inter rarissimos collocandus.

For the first time, the inscription 'C. I. C. A. A. P.' is found on a coin of this emperor, which is a very rare occurrence.

CORINTHUS.

M. AVR. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Neptunus stans seminudus cum strophio, dextrâ delphinum, sinistrâ tridentem.

Corinthus plurimos quidem M. Aurelio & L. Vero nummos percussit, cum uterque Imperator in eorum urbem venisset, Verus quidem cum ad bellum Parthicum proficisceretur, Aurelius vero cum ex eadem provincia ad reprimendam Avidii Cassii rebellionem rediret. Neptunus ut Tutelaris Corinthiorum Deus in nummis eorum exaltatur, cui Isthmus erat sacer, ut tradit Pausanias lib. 2. pag. 86. Ἀπὸ μὲν οὗτου λέγεται εἶναι τὸν ἱεῶνα Ποσειδῶνος. Ex eo Isthmum Neptuni fuisse. Unde videtur apud eundem Historicum pag. 102. dictus Isthmius. Μετὰ δὲ Ἀράτου ἡρώων, ἔστι μὲν Ποσειδῶνι ἱερὰ καὶ βωμός. Post Arati monumentum ara est Isthmio Neptuno dicata. De delphino ipsi consecratio pag. 11. & de ejus tridente pag. 118. vide quæ diximus.

Hic nummus minimi moduli obuius est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Neptunus ante aram, dextrâ delphinum, laevâ tridentem.

In superiori nummo Neptunus stat, in hoc vero sedet, dextrâ delphinum, sinistrâ tridentem in utroque gerit. Duo ei templa exstructa narrat Pausanias lib. 2. unum in Isthmo, de quo pag. 86. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν τοῦ θεοῦ ἱερόν. Quæ ad ipsum Dei fanum aditus est. Alterum in navali Lechæo pag. 88. Statius :

Curva Palemonio secluditur unda Lechæo.

Ἐστὶ δὲ τὸ Λεχαιῶν μὲν Ποσειδῶνος ἱερόν καὶ ἀγάλμα χαλκῶν. In Lechæo Neptuni templum est cum signo æneo. An signum in uno sedens fuerit, an in altero stans, an vero ex illis duobus signis, quæ refert idem Pausanias p. 87. in antica prioris templi parte positus, alterum steterit, alterum vero sederit. Καὶ ἀγάλματα ἕστιν αὐτοῦ παλαιὰ δύο μὲν Ποσειδῶνος. In antica ejus parte (Pronaon appellant) Neptuni imago duo. Vel illæ Neptuni images ad sculptoris libitum effectæ sunt.

Hic nummus minimæ formæ nec rarus nec obuius est.

Kk ij

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Neptunus in quadrigis, dextrâ tridentem, lævâ victoriolam.

Neptunus variis modis depictus prodit, nunc sedens, ut pacatus & tranquillus; modò rectus, ut commotus; nunc nudus, modò strophio imo & veste copertus, aliquando in quadrigis, modò in concha à marinis equis tractus. Corinthii forsan Græco more Imperatoribus adulantes, eorum gesta sub Deorum suorum simulacris repræsentarunt: nihil enim frustra in nummis percussum est. Victoriola in Neptuni manu ad M. Aurelii victoriam, ob quam triumphans spectare videtur. M. Aurelius sub Neptuni figura in quadrigis exhibetur, dextrâ ut Neptunus tridentem, sinistrâ ut Imperator Victoriâ gerens. Licet enim M. Aurelius navalem victoriâ obtinuerit, hic tamen tanquam Tutelaris Deus, qui ipse Neptunus erat, exhibetur.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter raros recensetur.

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Caput Solis radiis ornatum.

Sol alter Corinthi urbis Tutelaris Deus perhibetur, Neptunus enim & Sol de Corinthi protectione disputarunt, quos conciliasse Briareum narrat Pausanias l. 2. p. 86. attributo nimirum Neptuno Isthmo, Soli verò Acrocorintho: *Λέγεται δὲ καὶ οἱ Κορινθιοὶ Ποσειδῶνα ἐλθεῖν Ἠλίῳ πρὸς τῆς γῆς εἰς ἀμφισβήτησιν. Βεβαίῳ δὲ ἀγλακτὴν ἡμέρας σφίσι, ἰαδμὸν μὲν καὶ ὅσα ταῦτα, διγασμὰ εἶναι Ποσειδῶνος, τὴν δὲ ἄκραν Ἠλίῳ δόντος τὴν ὑπὸ τῆς πόλεως. Ἀπὸ μὲν οὗτου λέγεται εἶναι τὸν ἰαδμὸν Ποσειδῶνος.* *Ipsi quidem Corinthii Neptunum narrant in certamen cum Sole de regione descendisse: disceptatorem inter eos Briareum fuisse, cui cum Isthmum Neptuno, Soli verò promontorium quod urbi imminet, adjudicasset, ex eo Isthmum Neptuni fuisse. Sol idem est cum Apolline, ut ait Macrobius Saturnal. 1. cap. 23. Ad Apollinis potestatem refertur, qui idem atque Sol est. Dicitur autem Apollo ἀπὸ τοῦ πάλαιεν τὰς ἀκτῖνας.* hoc est, à jaculando radios: ideo ipsius caput iis ornatur, & ejus simulacrum arcu & sagittis decoratur, ut per eas vir emissa radiorum intelligatur.

Hic nummus minimi moduli obvius est.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.
C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Sol radiatus in quadrigis, dextrâ flagrum, lævâ habenas equorum.

Solem currus moderatorem nummus exhibet, qualem forsan illum Corinthi depictum supra quoddam vestibulum notat Pausanias lib. 2. p. 89. *Ἐκ δὲ τῆς ἀγορῆς ἐξίόντων πλὴν ἐπὶ Λέχαιον, παρὰ πύλαμα ἔστι, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀρρατὰ ἐπιχρυσά, τὸ μὲν Φαέδοντα Ἡλίου παῖδα, δὲ γὰρ Ἡλίον αὖθις φέρον. Cùm è foro exieris Lechaum versus, vestibula videas, & super ipsis inauratos currus duos, quorum altero Phaëton Solis filius, altero Sol ipse vehi videtur. Equorum nomina sunt Pyrons, id est igneus seu rubeus, Eous, id est Aurora, Aëthon, id est splendidus, & Phlegon, id est flammeus. Sol flagrum tenet ut auriga, teste Macrobio Saturnal. 1. cap. 23. Simulacrum enim aureum specie imberbi instat, dextrâ elevatâ cum flagro in auriga modum. Synhodus Apollo inscriptione marmorea Lanuvii legitur, quæ à M. Aurelio Augusto posita fuit. Ex Lil. Gyrardo syntagn. 7. pag. 217.*

Hic nummus secunda formæ rarus & elegans est.

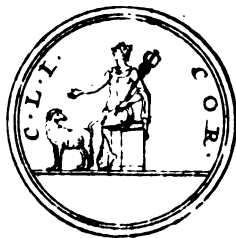

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Bacchus stans cum strophio, dextrâ poculum, lævâ thyrsus, pro pedibus panthera.

Corinthio Bacchum veneratos indicat nummus hic Dei simulacrum representans. Duo ejus signa in foro urbis locata fuisse tradit Pausanias lib. 2. p. 88. *Ἐστὶν οὖν ἐπὶ τῆς ἀγορῆς (ἐνταῦθα γὰρ πλείστα ἔστι τῶν ἱερῶν) Ἀρτεμὶς τε ἐπὶ τέλει ἐφεστία, καὶ Διονύσου ξόανα ἐπιχρυσά πλὴν τῶν παρὰ πύλων. In foro ubi plurima sunt templa, Di na est Ephesia co-nomento, & Liberi Patris signa duo lignea, inaurata. Horum alterum Lysium, alterum Bacchum nominant. Bacchus poculum gerit, in quo vinum, cujus usum, & vitis plantandæ rationem docuisse ferunt. Cùm autem vinum rixas & lites excitet, thyrsus hæderâ ornatus Baccho datus est ex Macrobio Saturn. 1. cap. 19. Quod ostendit vinculo quodam patientiæ obligandos impetus furoris: habet enim hædera vinciendi obligandique naturam. Panthera Baccho comes additur, si Fulgentio fides, Mythol. lib. 2. Quod vino efferræ mentes mulceantur, unde & Lyæus dicitur, quasi lenitatem præstans.*

Hic nummus minimi moduli inter raros adscribendus.

Kk iij

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Mercurius sedens, dextrâ extensâ, sinistrâ caduceum, pro pedibus aries.

Jam antea in Antonino Pio diximus Mercurium Corinthi cultum, quem sedentem in templo distylo exhibet illius nummus. Hujus Dei sanum in foro est; & ejusdem sedentis signum in via quâ ad Lechaum itur, collocat Pausanias lib. 2. pag. 89. Αὐτὸς δὲ ἰούσῃ ἐκτὶ Λεχαίου τῆς ὁδοῦ, χαλκοῦς καὶ μέδιον ἔσῃ Ερμῆς, πρὸς τῇ δὲ οἰκίᾳ. Rursus in via quâ ad Lechaum r. ita iter est, Mercurius ex aere sedens visitur, cui adsistit aries. Deus hic pro insigni caduceum gerit. Virga erat ipsi ab Apolline data, cui duo serpentes additi sunt, quod nimirum ille in Arcadiam proficiscens, duos serpentes inter se pugnantes virgâ interpositâ dicto citius dirimerit; unde ab eo Caduceatorum dicti sunt Legati pro pace missi, ut innuit Amm. Marcellinus lib. 21. Caduceatoribus missis ex more. Mercurius autem Deorum Nuncius perhibetur. Cæsar lib. 3. de bell. civ. Sanctis nunciis afficit homines Mercurias, & nunciis præest.

Hic nummus secunda magnitudinis nec rarus nec obuius est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Hercules nudus stans, dextrâ clavam, sin. spolia leonis.

Hercules inter Deos quos Corinthii cultu prosecuti sunt, adnumeratus videtur; ejus signum versus Lechaum ultra vestibula positum narrat Pausanias l. 2. p. 89. Ολίγον δὲ ἀπὸ τέρου τῆς προπυλαίων εἰσοῦσιν ἐν δόξῃ, ἔστιν Ἡρακλῆς χαλκοῦς. Ultra propylaea ingressis, ad dextram est Hercules aeneus. Quis fuerit ille Hercules, Græcus videtur: Diodorus enim lib. 4. tres enumerat, Græcum, Ægyptium, & Cretensem. Cicero de Nat. Deor. sex profert; sed Varroni sunt quadraginta tres. Herculi clava ut insigne ejus tribuitur, ut & spolia leonis, de quibus Diodorus Histor. l. 1. p. 14. Οὐκ ὡς δὲ τὸ, τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν τὰ παλαιὰ ὀρέπειν Ἡρακλῆς, ἀλλὰ τὸ καὶ ἐκείνους τοὺς χρόνους μὴ τῷ ὅπλῳ δὴ ῥοπαλίου τοὺς ἀνδράσιν τοὺς ἀνδράσιν ἀμυνέσθαι τοὺς ἀντιπατομάχους, ταῖς δὲ δόξαις τῶν ἡμῶν συνεπαγέμενους χρῆσθαι. Ad eundem modum clava & leonis exuviae Herculi antiquo congruunt, quia nondum inventis illo tempore armis, homines secum congressos lignis repellebant, & belluarum co-

riis pro tegumentis utebantur. Alii Herculem portentosi cujusdam leonis ab ipso in Nemea silva occisi spolia gestare narrant.

Hi nummi mediocres formæ rarus est.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Hercules stans, dextrâ super remora, brachio sinistro clavæ saxo impositæ innixus cum spoliis leonis.

Paululum diversus à superiore Hercule prodit alter in Corinthiorum nummis; num forsan dissimili modo sculpra erant duo ejus in urbe signa, quorum meminit Pausanias lib. 2. alterum versus Lechaum, alterum juxta theatrum. De priori suprâ, de altero hæc idem Historicus p. 92. Τὸ δὲ ἱερὸν τῆς Ἀθηνῶν τῆς Χαλκιδεύς παρὰ τῷ θεῷ σφίσι βῆτε καὶ πλησίον ἑορῶν γυμνῶν Ἡρακλέους, Δαίδαλου δὲ αὐτὸ φάσιν εἶναι τέχνη. Templum verò Minervæ Frenatricis juxta theatrum est, & ei proximum Hercules nudo corpore ligneum signum, quod a Dedalo factum tradunt. Hercules innixus clavæ post tam multos labores exantlatos quiescens repræsentatur, quem ob fortitudinem & gloriam inter Deos relatum tradunt.

Hic nummus secundi moduli, à Patino vulgatus pag. 236. inter raros computatur.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Puer nudus inequitans Delphinum.

Puer ille in Corinthiorum nummis frequens, Melicerta est Athamantis Thebarum Regis & Inus filius, quem illa mariti iram fugiens in mare præcipitavit. Uterque numen marinum creditur, de quibus Vig. 4. Georg & Ovid. 4. Metam.

Principe Thebarum satius est Melicerta Athamante.

Hic materque Ino finguntur numina Ponti.

Melicertam excepit Delphinus, quem in Isthmum Corinthi detulit, cui divini honores delati, & Isthmici ludi decreti sunt, teste Pausania lib. 1. p. 84. Εξ ἡμετέρων δὲ ἐς τὸν Κορινθίων Ἰσθμὸν ἀπὸ δελφίνου (ὡς λέγεται) τῆς παιδὸς, ἡμεῖς καὶ ἄλλαι τῶ Μελικέρτῃ δίδονται μετονομασθέντι Παλαίμονι, καὶ τῷ Ἰσθμίων ἐπ' αὐτῷ τὴν ἀγῶν ἀγροῦν. I nterum quidem à delphine exceptum, cum in Corinthiorum Isthmum fuisset expositus,

mutato nomine, ex Melicerte Palemorum appellatum: eique cum alias habitos honores, tum verò Isthmicos ludos decretos.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 236. vulgaris, frequens est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Puer delphino rectus insistens.

Melicerta in nummo representari videtur, quale ejus signum in via quâ ad Lechæum rectâ iter erat, fuisse narrat Pausanias l. 2. p. 89 Αὐτὸς δ' ἰοῦσιν ἐπὶ Λεχέου τὴν ἀγέαν, χαλκὸς καὶ ἡρώδης ἐστὶν Ἑρμῆς . . . . Μετὰ δὲ τὸ ἀγαλμα τῷ Ἑρμῶς, Ποσειδῶν καὶ Ἀθηνᾶ, καὶ ἐπὶ Δελφῖνός ἐστιν ὁ Παλαίμων. Rursus in via quâ ad Lechæum rectâ iter est, Mercurius ex gre sedens visitur . . . . Post Mercurii signum Neptunus & Matuta & Delphino insistens Palemon. Ejusmodi Melicertæ figuram in templo Neptuni ab Herodē Atheniensi positam narrat idem Pausanias, de qua in Antonino Pio diximus.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino pag. 236. vulgaris, obvius est.

M. A N T O N I N V S A V G . T R . P . XXIX. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Delphinus sub arbore, cui incumbit puer.

Melicertam mortuam Delphino incumbentem eodem pene modo quo translatus fuit in Isthmum, nummus exhibet: arbor verò videtur esse pinus, juxta quam à Delphino fuit appositus, ut postmodum ibidem inventus, cujus rei meminisse Pausanias l. 2. p. 86. Περιοδοὶ γὰρ ἡ πύλος ἀγέει τε ἑμὸς ἐπεφύκει τῷδε τὸν αἰγάλον. Καὶ Μελικέρτου θάμος ἐστὶν. Ἐς τοῦτον τὸν τόπον ἐκχευομένην τὴν παῖδα ὑπὸ δελφῖνος λέγουσι, &c. Operis index est pinus, quæ in ipso adhuc littore se progredientibus ostendit. Fuit hoc in ipso loco & Melicertæ ara; eò enim à delphine evectum verum memorant, &c. Tribunicia potestas XXIX. nummum arguit à Corinthiis signatum ad obsequium ipsorum erga M. Aurelium denotandum, promulgatâ videlicet M. Avidii Cassii in Syria rebellionē. Corinthii autem Imperatori gratulantes, quod hostis sublatu esset, nummum hunc ipsi percusserunt: nam ut habet Velleus Paterculus in ipsius vita; Amor Antonini hoc maximè enituit, quòd consensu omnium, præter Antiocheneses, Avidius interemptus est. Utinam nummi omnes

nes Tribuniciam potestatem uniuscujusque Imperatoris exhiberent.

Hic nummus secundi & minimi moduli, ab Ill. Spanhemio Diss. 3. pag. 196. vulgatus, nec obuius nec rarus est.

M. AVR. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Templum rotundum quatuor columnis suffultum, hinc & inde Delphino ornatum, in cuius medio Melicerta Delphino substratus est, propè verò arbor.

Divinos Melicertæ honores, eumque vocatum Palæmonem, & inter portuum Præsides relatum, jam antè diximus, de quo Virg. Georg. 1.

Votaque servati solvent in litore nautæ

Glaucò, & Panopææ, & Inoo Melicertæ.

Templum Corinthi in ipsius honorem erectum tradit Pausanias l. 2. p. 87. Τοῦ θεοῦ ἐὸς δὲ ἐστὶν ἐν τῷ Παλαίμονος ἐν δεξιτερᾷ ναὸς ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῇ Ποσειδῶν, καὶ Λευκοθέα, καὶ αὖτις ὁ Παλαίμων. Intra templi septum ad sinistram est Portuni ædes: in qua signa sunt, Neptunus, Leucothea, & in se Portunus. Duo Delphini ad templi ornamentum videntur additi, & nummus valde Pausaniæ locum illustrat.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino vulgatus pag. 236. inter raros & elegantes reponendus.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Bellerophon in Pegaso decertans contra Chimæram.

Jam prodiit Bellerophon in nummis decertans contra Chimæram, quem Corinthiorum heroem fuisse diximus, utpote Glauci Ephyræ Regis filium, cum prius Corinthus Ephyra vocaretur Stephano. Ἡ αὐτὴ ἐκαλεῖτο Εφύρα. Eadem nominabatur Ephyra. Bellerophonti templum etiam Corinthii crexerunt, si Pausaniæ fides, quod collocat extra portam Diogenis Sinopenfis in suburbio, p. 88. Πρὸ δὲ τῆς πόλεως κυπριασάν ἐστιν ἄλλος ὀνομαζόμενον Κρανεῖον. Ἐνταῦθα Βελλεροφόντου τὸ ἐστὶν τέμενος. Maximè suburbanus est cypressorum lucus, cui Κρανεο nomen. In eo Bellerophontis fanum est. Vide in Nerone pag. 171. de Bellerophontis cum Chimæra certaminis affabulatione.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 236. obuius est.

C. L. I. C. O. R. Colonia Laus Julia Corinthus. Pegasus.

Bellerophonti succedit Pegasus, quo ille à Minerva sibi dato ad decertandum contra Chimæram usus est. Fulgentius Myth. lib. 3. Pegasus ex Medusæ sanguine procreatum narrat; Hyginus verò Fab. 15. ex Medusa Gorgonis filia & Neptuno natum tradit. *Ex Medusa Gorgonis filia & Neptuno nati sunt Chrysaor & equus Pegasus.* Inter astra illum collocatum aiunt, cùm Bellerophon ad cœlum evolare contendens, timore permotus, despiciens ad terram, decidisset, ejus signum Corinthii cum Bellerophonte, in via qua ad Lechæum itur, repræsentarunt, teste Pausania lib. 2. p. 90. *Θέας δὲ μάλιστα ἄλιστα καὶ τὸ ἀγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ὁ Βελλεροφόντης ἐπέσι, καὶ τὸ ὕδωρ ὃ δι' ὀπλῆς ἵππου εἰς τὴν Πηγάσῳ. Spectatu dignissima sunt, ubi à Diana signo discesseris, Bellerophontes, & ex ipsa Pegasi equi ungula manans aqua.* Sed illi non modò signum Pegasi in urbe ad ejus memoriam, sed etiam in nummis posuerunt, Troezenios imitati, qui teste Plutarcho tridentem in iis sculpsērunt ob Neptuni à se culti reverentiam. Pollux Corinthi monetam, Pullum fuisse vocatam, quòd Pegasus haberet insculptum, tradit.

Hic nummi mediocris formæ titulus est.

C. L. I. C. O. R. Colonia Laus Julia Corinthus. Chimæra. Diversi sunt typi.

Chimæra ad historiam Bellerophontis spectat, & ad antiquitatem urbis denotandam in nummo signata est: Chimæram, monstrum narrant; caput & pectus leonis, ventrem capræ, & caudam leonis habentem, de qua Lucret. lib. 5.

Qui fieri potuit, triplici cum corpore, ut una

Prima leo, postrema draco, media ipsa Chimæra.

Hyginus Fab. 151. Chimæram ex Typhone gigante & Echidna natam scribit: aliis verò mous est, aliis navis. Fulgentius Mythol. 3. qui per Bellerophontem sapientiam interpretatur, Chimæram quasi *καὶ μὲν ἔρωτος* definit, id est fluctuatio amoris. Sic Bellerophontes occidit Chimæram.

Hic nummus secundi moduli, à Pasino p. 236. vulgatus, frequens & obvius est.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Figura virilis seminuda stans, dextrâ malleum, sinistrâ forcipes gestat.

Ferrea hæc instrumenta quæ tenet illa figura seminudâ, Cabyrum aut Vulcanum Cabyrorum patrem exhibere suadebant; sed cum apud Corinthios nullum eorum cultum ex Pausania observaremus, unum ex Cyclopibus esse suspicati sumus, inter quos tres præcipuè celebrantur à Poëtis. Virgil. lib. 8. *Æneid*.

*Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro,
Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyracmon.*

Cyclopes autem Neptuni & Amphitrides filii existimantur, & Apollodorus Neptunum ab iis tridentem accepisse tradit lib. 1. de Deorum orig. *Cyclopes Neptunum tridente condonavit*. Cum autem Neptunus urbis Deus esset tutelar, Corinthii ideo ejus filios forsan venerati sunt, & iis sacra fecerunt, tradente Pausania lib. 2. pag. 83. Καὶ δὲ ἰσογύστῳ ἀρχαῖον Κυκλωπῶν καλούμενος βωμὸς, καὶ θύραι ἐν αὐτῷ Κόρινθοι. Est etiam vetus quam Cyclopiam appellant aram, ad quam Cyclopibus divinam rem faciunt. Strabo illos in Græciam, ubi plurima eorum opera fuere, à Lycia Bellerphontis ævo adscitos narrat.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores recensendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Venus seminuda stans in templo basi prægrandi superimposito, ambabus clypeum tenet.

Venerem à Sole Acrocorinthi tutelam accepisse diximus, in cujus aditu ejus templum locat Pausanias lib. 2. p. 93. Sed cum ejus figura sex columnis ornata frequens in nummis occurrit, hoc templum duabus solum insigne ipsi igitur convenire nequit: alia verò sunt in urbe Veneris fana apud eundem Historicum, alterum in urbe, alterum in suburbio, hoc Melanitidis Veneris, illud in Cenchreis. Εν δὲ Κένχρεϊς Ἀφροδίτης τὴν ἐστὶ ναὸς, καὶ ἄγαλμα λίθου. In ipsis Cenchreis est Veneris delubrum, & marmoreum signum. Venus plurimis cognominibus apud auctores appellatur, 82. colligit Lil. Gyrardus, inter quas, *Victrix* dicta, videtur esse nostra, cujus ædem Porphyrius fuisse ait Romæ in theatro Pompeii. Sic

Lij

illa feminuda depingitur in nummis s. c. cufis cum epigraphe VENERI VICTRICI, in quibus M. Aurelium sub Martis specie ad bellum properantem retinere videtur. Corinthii Romanorum exemplo Imperatori nummum cum Veneris Victricis effigie signarunt, ipsi per uxorem Faustinam tanquam alteram Venerem gratulantes. Venus scutum gerit seu ut Victrix, seu tanquam eorum inventrix, teste Colutho de raptu Helenæ. Vide infra in Lucilla.

Hic nummulus inter rariores collocandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura muliebris turrata & stolata stans, dextrâ extensâ, pateram, sinistrâ cornucopiæ.

Mulier turrata urbem ipsam Corinthum seu Genium urbis designat; corona ex turribus composita urbis symbolum est; patera & cornucopiæ, illius Genii insignia sunt: figura stolata est Romano more, ipsa enim Corinthus Colonia Romanorum constituta est, annosque 217. ab ejus deductione dinumerat Pausanias cum Æliaca scriberet, p. 287. Κορινθίων μὲν γὰρ οἱ καὶ νεώτεροι Πελοποννησίων εἰσι, καὶ σφίσι αὖ οὗ τῆν γῆν ὡς βασιλείας, ἔχουσιν αἰχμαίετι καὶ ἀφαιρέσειν τελευτῶντα ὡς ἐς ἐμὲ. Siquidem hu us ætatis Corinthii omnium maxime novi in Peloponneso sunt. Abhinc enim annos ferme ducentos decem & septem, Colonia hac ab Imperatore Romano deducta est. Pausanias autem sub M. Aurelio florebat. Additis igitur illis 117. annis ad annum U. C. 710. quo Corinthus Colonia à Julio Cæsare condita est, annum U. C. 227. M. Aurelii Tribuniciam potestatem xxvii. annumque illius Imperii xii. constituent, nam ille ex eodem Pausania Olymp. 235. regnare cœpit, quod Eusebius in Chronico confirmat.

Hic nummus secundi moduli, à Patino, pag. 236. vulgatus, rarus est & elegans.

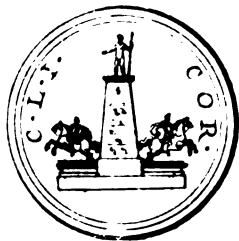

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Homo nudus stans, dextrâ victoriam ut videtur, lævâ palmam, pone eum arbor & Melicerta delphino substratus.

Nummus hic ad ludorum Isthmicorum in Melicertæ institutorum originem, ut putamus, spectat. Vir nudus, Athleta est Isthmionica, cujus victoriæ, ipsius simulacrum & palma symbola sunt. Arbor, pius illa, sub qua inven-

tum Melicertæ corpus, & ex qua coronabantur horum ludorum victores. Melicerta Delphino substratus signatur, ad indicandum in ipsius honorem ludos esse institutos, de quibus loquentem audias Pausaniam lib. 2. p. 86. *Ες Ἰσθμὸν πρὶν τοῦτον ἐκχομαιδῶσαι τὸν παῖδα ὑπὸ δελφίνου λέγρουσι· κειμένῳ δὲ ὅτι τυγχάντα Σίσυφον θάλατταν τὴν ἐν τῷ Ἰσθμῷ, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ ποιῆσαι τῷ Ἰσθμῷ.* Eò enim euectum puerum memorant : quem cum offendisset expositum Sisyphus, & humarit in Isthmo, & Isthmicos in ejus honorem ludos instituerit. Sisyphus autem Melicertæ erat patruus, nam hujus pater Athamas & Sisyphus Æoli filii recensentur. Pinu coronatos fuisse Isthmicos victores affirmat Pausanias ipse lib. 8. pag. 531. *Ἐν Ἰσθμῷ δὲ ἡ πίτυς, καὶ τὰ ἐν Νεμέᾳ σέλινα ὅτι τῷ Παλάμῳ καὶ τῷ Ἀρχεμόρῳ τοῖς πάθῃμασιν ἐσομάθησαν.* In Isthmo autem pinum, in Nemea apium ad Palæmonis. & Archemori casus testandos dari institutum est. Corinthii nummum eo anno quo illi ludi celebrati sunt, in M. Aurelii honorem percussisse videntur.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter rariores numerandus.

6. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Obeliscus supra quem icuncula nuda sinistra hastam, hinc & inde figura equestris paludata veluti decurrens.

Ad ludos Isthmicos hunc nummum pertinere duximus. Obeliscus & equites veluti decurrentes, certamen equestre in Hippodromo persuadebant, sed cum equites paludati sint, & basibus impositi videantur, statuas suspicati sumus M. Aurelio & L. Vero dicatas, obeliseo interposito, in quo eorum gesta fuerint insculpta. Uterque Imperator de Corintho bene meritus esse videtur, cum tam multos Corinthii in eorum honorem nummos percussissent, & si fuisset in urbe Hippodromus, Pausanias qui accuratè res ejus descripsit, ejus haud dubie meminisset.

Hic nummus secundi moduli rarissimus est.

6. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Victimarius stans coram ara taurum immolaturus, ante eum mons, in cuius vertice templum.

Nummus in memoriam sacrificii cujusdam signatus est, quod primò ob

L I ij

aliquam M. Aurelii victoriam, vel ob ejus decennalia aut vicennalia celebrata, confectum suspicati sumus. Sed templum Veneris, quod Pausanias in Acrocorintho ædificatum narrat, sacrificium potius in Faustinae honorem perpetratum esse persuasit; ea quippe à Corinthiis altera Venus existimata est, & in cujus nummis senatusconsulto percussis eadem sæpe sæpius sub Veneris Felicis, Genitricis, & Victricis simulacro exhibetur. Faustina autem mortua est in eo itinere, quo ea unà cum M. Aurelio redibat. Porro huic multos ille honores detulit, teste Capitolino: *Petiit à Senatu ut honores Faustinae ademque decernerent, laudata eadem . . . novas puellas Faustianas instituit in honorem uxoris mortuae. Divam etiam Faustinae à Senatu appellatam gratulatus est.* Corinthii beneficiorum Imperatoris memores, Augustae inter Deas relatæ tanquam alteri Veneri in ipsius templo sacra fecerunt, cujus memoriam in nummis consignarunt.

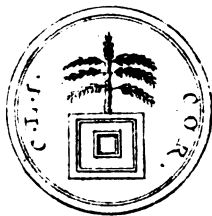
Hic nummus secundæ magnitudinis in rariorum numero locandus.

C. L. I. C. O. R. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum quatuor columnarum à latere positum in vertice montis prærupti, ad ejus radices hinc & inde porta, à dextris arbor, & altera in imo nummi.

Mons ille, Acrocorinthus est; templum autem Veneri dicatum, cujus frequens typus in Corinthi nummis visitur. Hinc & inde porta ad radices montis, duas esse ad Acrocorinthis ascensum vias indicare videtur. Arborea an in eo loco sitas ostendat nummus, incertum est; an verò duæ illæ sint, quas Corinthi cultas memorat Pausanias, pinum scilicet, quæ in nummis cum Melicerta frequenter signatur; & alteram Penthei, de qua in sequenti nummo, dijudicent Antiquarii.

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 236 vulgatus, inter rariores adscribendus

IMP. M. ANTONINVS. AVG. ARME. Caput M. Aurelii laureatum.

C. L. I. C. O. R. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Arbor super aram quadratam,

Hanc arborem aræ impositam P. Harduinus pag. 125. ad historiam Penthei revocat, quem Pausanias in Corinthiacis tradit ad montem Citherontem profectum, ut foeminarum operta sacra specularetur, in arborem ascendisse,

atque inde omnia conspiciat; quod cum Bacchæ animadvertissent, impetu facto viventem eum lacerasse, ac membratim discerpisse memorantur. Corinthii redditum sibi postea oraculum narrant apud Pausaniam lib. 2. pag. 89. *Αὐθιγόντας τὸ δένδρον ἐκείνο ἴσα παρ' ἧς σέβειν. Ut eam arborem quærent, & inventa divinos honores haberent.* Sed Patinus pag. 236. ad Melicertam pertinere nummum existimat, de quo in Vero.

Hic nummus minimi moduli, à Patino vulgatus p. 236. inter elegantiores numerandus.

ISTH MIA. in corona ex pinu contexta.

Hic nummus etiam si urbis nomen non habeat, ad Corinthum tamen spectare videtur, in cuius Isthmo certamina Isthmica celebrabantur, quæ à Theseo in honorem Neptuni, vel à Sisypho in Palæmonis memoriam instituta, in Nerone diximus; quod conciliare videtur Plutarchus, cum ea initium habuisse ex Melicerta, deinde ob Neptunum ampliata demonstrat in Theseo pag. 11. *Φιλοπμηγίς ἀγὼν τοῖς Ἑλλήσιν· ὁ γὰρ ἐπὶ Μελικερτῇ τελεῖς αὐτῷ, νυκτὸς ἐδράτῃ, τελετὴς ἔχων μᾶλλον ἢ ἡδὴ καὶ πρὸς ἡγεμονίαν τῶν.* *Quod enim ludicrum in Melicertes honorem conceptum nocte illic peragebatur, initia potius, quàm spectaculum & celebritas publica censebatur.* De Isthmicorum ludorum celebrationis tempore controversum videtur; plurimi πεντετηρικὸν agonem ut alios existimant, alii τελετηρικόν. hoc est, tertio quoque anno celebratum putant: quod Pindarus Nem. Od. 6. Ep. 2. & Græca quoque ad ipsum scholia comprobant. Aristides etiam Rhetor de Isthmo Corinthiaco pag. 102. loquens, id pereleganter explicat. Isthmia verò Juliani Imp. temporibus intra quinque annos duplicia, hoc est bis celebrata videntur, ut ille testatur in Epist. pro Argivis: *Ἦτος δὲ τοῖς Ἑλλήσιν μὲν καὶ Δελφοῖς διὰ τὸ πολυθρύλλητον πενταετηρίδος ἀπαξ ἐπιτελεῖν εἰώθασι· διττὰ δὲ ἐστὶ Νέμεα καὶ τοῖς Ἀργείοις, κατὰ τὴν Ἱσθμίαν καὶ Κορινθίοις.* *Præterea Elei & Delphi propter nobiles illas Olympiadas semel duntaxat pecunias conferre solent: at duplicia sunt Nemea apud Argivos, sicut & Isthmia apud Corinthios.* De corona pinea in L. Vero infrà.

Hic nummus mediocris moduli pro raro notandus.

HIPPO REGIUS.

AVR. ANTONINVS. CAES. Caput Marci Aurelii sine laurea.

C.G.I.H.P.A. *Colonia Gemella Julia Hipponensis Pia Augusta*. Ceres gradiens ambabus facem accensam gerit.

Ad Hipponem Africae urbem littoralem nummum revocavimus, cujus litteras initiales C.G.I.H.P.A. sic interpretati sumus, *Colonia Gemella Julia Hipponensis Pia Augusta*. Hippo urbs, *Colonia* ab Antonino Pio in Itiner. nominatur: *A Tingitanis Carthagine . . . Hippona Regio Colonia P. XXXII*. Urbs illa quidem *Gemina* Straboni, altera *Hippo Regius*, altera *Hippo Diarrhytos*, id est irriguus, lib. 17. pag. 832. Καὶ οἱ δύο Ἰππωνές, ὁ μὲν πλησίον Ἰτύχης, ὁ δὲ ἀπέναντι τῇ Τετὰς μαλὸν, ἀμφω βασιλεία. Et duo Hippones, alter *Utica* proximus, alter remotior, & *Trito* propinquior, *amba regiae*. Unde in nummo *Gemella* perhibetur. Hæc *Julia* dicitur, à Julio Cæsare, ut ejus nomen indicat, deducta, quales plurimæ ab eo in Africa constitutæ recensentur, *Julia Babba*, *Julia Banasa*, *Julia Carthago*, *Julia Constantia*, & *Julia Leptis*. *Pia* nomen ob Colonos iterum ab Antonino Pio missos, vel ob quoddam acceptum ab eo beneficium, assumpsisse videtur. Capitolinus enim in ejus vita inquit: *Multas etiam civitates adjuvit pecuniâ, ut opera vel nova facerent, vel vetera restituerent*. Memores Hipponenses M. Aurelio ab Antonino adoptato nummos suos dedicarunt. Ceres in nummo signata, Hippone cultam fuisse indicat. Tertulianus Africanam Cererem summo cultu & continentia celebratam à viduis mulieribus narrat lib. 2. ad uxorem. *Ceterum*, inquit, *Africana Cereri viduas assistere scimus*. Et alibi: *Fæminas verò Cereris Africana, cui etiam & sponte abdicatedo matrimo adsenescunt*. Ceres tædas utrâque gerit, filiam Proserpinam raptam quærens, ut fabula est notissima.

P. Harduinus pag. 189. c pro c substituendo, has litteras C. C. I. H. P. interpretatus, *Colonia Concordia Julia Hadrumetina Pia*, Patinum, Mezobarbum & alios hoc arcanum latuisse gloriatur: at non illis felicius contra Gruterum producit, cum ex eo Hadrumetina Colonia à Trajano deducta sit, & *Ulpia Trajana* appelletur, ut testis est ipsa Gruteriana inscriptio pag. 362. COLONIA CONCORDIA VLPPIA TRAIANA AVGVSTA FRVGIFERA HADRVMETINA. Hippo verò *Colonia Gemella Julia & Pia* in nummo nominata est.

Hic nummus minima forma pro raro habendus.

PARIUM.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. PARIANA IVL. AVG. *Colonia Pariana Julia Augusta*. Mulier stolata stans cum calathio in capite, dextrâ signum militare, sinistrâ cornucopiae.

Parium,

Parium, urbs Mysiæ ad Propontidem, à Pariis insulæ maris Ægæi condita, ut ex Strabone liquet lib. 10. pag. 487. Ὑπο ᾧ Παριῶν ἐκτίσθη Θάσος, καὶ Παρίου ἐν τῇ Προποντίδι πόλις. *Parii Thasum condiderunt, & Parium urbem in Propontide.* Colonia dicitur à Plinio lib. 5. cap. 32. *Parium Colonia, quam Homerus Adrastiam appellavit.* A Julio Cæsare deducta, *Julia* nomen habet, ut docet inscriptio vetus à Sponio Miscell. sect. 5. pag. 173. laudata.

DIVI IVLI FLAMINI
C. ANTONIO M. F.
VOLT. RVFO FLAMIN.
DIVI AVG. COL. CL. APRENS
ET COL. IVL. PHILIPPENSIS
EORVMDem ET PRINCIPI
ITEM COL. IVL. PARIANAÆ.

Augusta verò nomen præfert, utpote veteranis iterum Colonis frequentata ab Augusto; quod signum militare eorum symbolum à muliere dextrâ gestatum arguere videtur. Illa urbs seu urbis Genius est, cornucopiæ præ manibus habens. P. Harduinus pag. 381. nummum hunc sub *PARLAIS COL.* epigraphæ vulgavit, quam in Lycæonia frustra quærit.

Hic nummus mediæ formæ, olim in cimelio Card. de Massimi; mihi dono datus ab excell. Hieronymo Corrari Nobili Veneto, eximia raritatis & præstantiæ est.

PATRÆ.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Hercules stans sinistro brachio clavæ innixus, ut Farnesius.

De Colonia Patrensi sæpius dictum est. Patrenses quidem M. Aurelio simul & Vero collegæ blandientes, plurimos utrique nummos percusserunt. Hercules in nummo signatus, sui cultum apud Patrenses celebratissimum indicat. Clavam gerit, quâ pro armis utebatur; spoliis leonis ornatur, quippe leo ab eo occisus, primum ac præstantissimum fuit ejus factum, unde Ausonius Idyll. 19.

Prima Cleonæi tolerata ærumna leonis.

Hic nummus secundi & minimi moduli nec obvius nec rarus est.

Mm

IMP. CAE. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis*. Diana venatrix, dextrâ faciem, sinistrâ hastam, ad pedes canis venaticus.

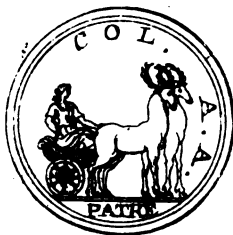
Diana hæc, Laphria est, quam Patrenses summo cultu venerabantur, ut in Nerone & Domitiano diximus. Ejus simulacrum Calydone Ætolix ab Augusto vastata, Patras translatum est; Pausanias lib. 4. p. 275. inquit : Καλυδανίαις ἡ Ἀρτέμις (αὐτῇ γὰρ παρὶν μέγιστα ἔσθαι) ἐπὶ κλησὶν εἶχε Λαφρεία. *Calydonii Dianam imprimis colunt, cognomento Laphriam*. Venatricis habitu efficta est, cui hasta & canis tribuuntur, quia venationi præesse dicitur; alii quòd illa canes feros domuerit, de quo Tibullus:

Sola feros Hecates perdomuisse canes.

Tædam dextrâ gerit, cùm eadem sit ac Luna, unde DIANA LVCIFERA in nummis cum face pariter ardente inscribitur. Hecate, Luna, Diana à plerisque una eademque habita est, unde à Poëtis ipsa *Triformis* & *Tergemina* appellatur, de qua Claudianus.

Tria virginis ora Diana.

Hic nummus minima formæ, à Patino pag. 234. vulgatus, nec rarus nec obuius est.

COL. A. A. PATRE. *Colonia Augusta Aroe Patrensis*. Figura muliebris in curru à duobus cervis tracto, sinistrâ habenas.

Plurimi hanc figuram bijuges cervos agentem, esse Dianam existimant, inter quos Eques Patinus de re nummaria bene meritus; sed illa nec Lunæ crescente, nec pharetrâ ornata est, imò nulla Dianæ attributa præfert. Virgo igitur est, quæ in anniversario sacro, quod Dianæ Laphrix patrio ritu Patris celebrabatur, sacerdotio fungens, in bijugo cervorum curru vehabatur, cujus rei testis luculentus est Pausanias in Achaicis p. 433. Πρώτη μὲν δὲ πομπὴν μεγαλοπρεπείᾳ τῇ Ἀρτέμιδι πομπεύουσι, καὶ ἱερουργίᾳ πρῶτος ὀχεῖται τελευταία δὲ πομπῆς ἐπὶ ἐλάφῳ καὶ ὁ αὐτὸς ἀρμα ἐξελκύνει. *Pompam Dea magnificentissimo apparatu transmittunt; in ea virgo qua sacerdotio fungitur, postremo omnium cervorum bijugo curru invehitur. De celebri illo Dianæ sacrificio, vide quæ apud hunc auctorem narrantur.*

Utinam extarent magno Antiquariorum bono ejus Asiatica, Syriaca, & quæ de Phœnice scripsit, à Stephano Byzantino memorata.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino pag. 234. vulgatus, inter rarissimos numerandus.

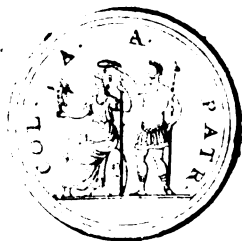

IMP. M. ANTONINVS. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PAT. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Minerva galeata stans in templo distylo, dextrâ extensâ, sinistra hastam, pro pedibus hinc noctua, inde clypeus.

Minerva Jovis filia, ex ejus cerebro sine matre procreata dicitur, quam Patris templum habuisse indicat nummus, ut Pausanias in Achaicis confirmat pag. 436. Τοῦ Ἀερόλου δὲ ἐστὶν οἶκος τῆς Λαφρίας, καὶ Ἀθηνᾶς ναὸς ἐπὶ κλησὶν Παναχίδος· ἐλεφαντος τὸ ἄγαλμα καὶ χρυσοῦ. *Intra Laphriae ambitum, Minerva etiam ades est, cognomento Panachædis, cujus signum ex auro et ebore.* Panachæis vocata est, quia ejus templum commune omnibus Achæis fuit. Hastam Minerva gerit, ut refert idem Pausanias in Attic. Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ δέου, *Minerva hastam tenet.* Noctua ei tribuitur, quâ illa maximè delectabatur, quæque in ejus tutela erat, ut tradit Fulgentius Mythol. lib. 2. *In hujus etiam tutela noctuam volunt, quod Sapientia etiam in tenebris proprium fulgorem possideat.*

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 234. sub COL. BER. nomine vulgatus, inter raros recensendus.

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Roma galeata insidens clypeo, dextrâ victoriolam, coronatur ab Imperatore paludato stante, lævâ hastam gerente.

Patrenses M. Aurelio gratulantes, in ipsius victoriæ monumentum hunc nummum signarunt: sed quo modo Imperator ad Reip. gloriam sua egregia belli facinora revocabat; ille enim Romam spoliis insidentem, tanquam hostium victricem coronat; Marcus autem Remp. ita gerebat, ut publica res ab ipso geri, non privata perspiceretur, quod insinuasse Commodus filio videtur in bel-

Mm ij

lo Marcomannico apud Capitolinum in ipsius vita. *Ab eo primum petiit, ut belli reliquias non contemneret, ne videretur Remp. prodere.* Ideo provincias Romanas ingenti moderatione ac benignitate tractavit, & ne ærario in bellis à se susceptis exhausto ipsis aliquid ad reliquias Marcommannici belli conficiendas extra ordinem imperaret, in foro Trajani auctionem ornamentorum imperialium fecit, itaque in amore omnium Remp. administravit.

Hic nummus mediocris moduli inter rariores collocandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Caput muliebre turratum.

Muliebre caput turratum in nummis tum Cybeles, cum urbium symbolum notat: Cybele enim ipsa creditur Terra, idè corona turrata ipsi tribuitur, ad indicandas superpositas terræ esse civitates, quas insignitas turribus esse videmus: urbes autem omnes coronâ turratâ non ornantur, sed tantum insigniores, ac potissimum Metropoles: sed Patrensis Colonia ab Augusto deducta, & ex oppidis vicinis ejus jussu aucta, Achaia Metropolis effecta est, solisque Patrensis ut sua libertate uterentur concessit Augustus, Pausania auctore in Achaicis pag 432. *Καὶ ἔδωκε μὲν ἐλευθερίας Ἀχαιῶν μόνοις τοῖς Πατρῶσι εἶναι.* Et solis certè Patrensis ex Achaia omnibus, ut sua libertate uterentur concessit. Alia in eam civitatem beneficia contulit.

Hic nummus secunda magnitudinis in rariorum numero numerandus.

IMP. CAE. M. AVREL. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Lupa puerulis ubera præbet.

Plurimæ Romanorum Coloniae ad originem indicandam in nummis lupam cum Romulo & Remo cælavere. Ejus lupæ his gemellis ad Tyberis ripam mammas præbentis fabulam nemo nescit, de qua Ovid. Fastor. lib. 2.

Lacte quis infantes nescit crevisse ferino.

Roma à Romulo, qui prius Romus vocabatur, appellata est, teste Servio: ut autem pro Romo Romulus diceretur, blandimenti gratiâ factum est; sed urbs Romula haud nominata est, ne nominis diminutio urbis majestati aliquid de-

traheret: licet autem non conveniat inter scriptores de Romæ nomine, à quo urbs, & qua de causa illud invenerit, receptissima tamen hæc est opinio.

Hic nummus minimi moduli obvius est.

M. AVR. ANTONIN. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. A. A. PATR. Colonia *Augusta Aroe Patrensis*. Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Signa hæc Legionum militaria ad Legionem *XXII*. primigeniam spectant, cujus veteranos milites Patras ab Augusto Colonos missos fuisse numismatum fide novimus. Duumviri autem, sub quorum magistratu cusa fuit moneta, ut originem se ex iis habere denotent, illa signarunt, aut ut antiquitatis suæ memoriam renovarent. Urbes autem ante Cæsariana tempora id genus insignium in nummis, unde origines suas indicarent, exhibentes videre est apud *III. Spanhemium* diss. 9. p. 883. *Pegasus* in nummis Syracusanorum, *Corinthum*; *Palma* Carthagenensium, *Tyrum*; *Minotaurus* Tauromenitarum, *Cretam*; *Noctua* Megaræ, *Athenas*; *Quadrangularis area* Dyrrachensium, *Corcyram*; *Diana* Massiliensium, *Phocæam* indicant.

Hic nummus minimæ formæ inter raros computatur.

PHILIPPI.

IMP. CÆS. M. AVR. ANTONIN. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. IVL. PHILIPP. Colonia *Julia Augusta Philippi*, vel *Philippensis*. Augusti statua in basi, ab altera muliebris coronata.

Hic typus in Philippensis Coloniae nummis frequens, imò ferè in omnibus, si Commodi nummum excipias, in quo lupa cum puerulis, nomen *Julia*, Coloniam à Julio Cæsare constitutam arguit; *Augusta* verò appellationem ab Augusto habuit, qui teste Dione in eam extorres Italiae conventuum Antonii partes sequutos, transmisit, ut in Claudio diximus. Augusti verò statuam à Philippensibus publicè positam ob jus Italicum iis ab illo concessum, in Domitiano retulimus. Philippi Macedoniae urbs duobus quidem

M m iij

civilium bellorum præliis celebris, ut habet Lucanus lib. 1.

Æmonia hinc urbem veteres dixere Philippos :

Hic bis Romano maduerunt sanguine campi.

Hic nummus secunda magnitudinis obuius & frequens est.

S I N O P E.

M. AVR. VERO. CAES. Caput M. Aurelii sine laurea.

C. I. F. S. ANNO CCIIII: Colonia Julia Felix Sinope, anno 204. Figura muliebris sine brachiis, in terminum desinens, in imo hinc ramus, inde caduceus.

Ad Sinopen Ponti Asiatici urbem, de qua in Hadriano diximus, nummus pertinet: illa hunc M. Aurelio adhuc Cæsari signare videtur in memoriam ipsius adoptionis ab Antonino Pio Hadriani jussu factæ, ut narrat Spartianus in Ælii Cæsaris vita. *Post hunc denique Hadrianus diu anceps quid faceret, Antoninum adoptavit, Pium cognomine appellatum: cui conditionem addidit, ut ipse sibi Marcum & Verum Antoninos adoptaret.* Sinopenses Hadriani beneficiis fuerunt devincti; ille enim aquæductum sub Trajano incæptum perfecisse videtur, de quo Plinius lib. 10. Epist. *Neque enim dubitandum puto, quin aqua perducenda sit in Coloniam Sinopensem.* Urbs illa autem aquâ plurimum indigebat, Plinius quippe eo loco valde sitientem Coloniam eam dicit.

Quid figura muliebris illa telamonum more sine brachiis repræsentet, dictu foret difficile sine Taciti auxilio lib. 4. qui in Ptolemæi Soteris somnio de arcessendo ex Sinope Jove seu Sinopite Deo, ubi Dianam seu Proserpinam indicat his verbis, *Timotheus quasitis qui in Pontum meassent, cognoscit in Ponto esse Sinopen, nec procul templum vetere inter accolæ fama Jovis Ditis; namque & muliebrem effigiem assistere, quam plerique Proserpinam vocant.* Proserpina, eadem quæ Diana. Ptolemæus autem legatos & dona ad Scydrothemidem Sinopensibus imperantem mittit, præcepitque iis, ut Pythium Apollinem adirent, unde Oraculi fors non ambigua, ait Tacitus ibid. *Irent, simulacrumque sui patris revereant, sororis relinquerent.* Nemo nescit Apollinis sororem esse Dianam. Itaque legati statuam Jovis abstulerunt, & Dianæ simulacrum apud Sinopenses mansit, quod illi in hoc nummo cælarunt: sed Amicus reclamât, quænam ista Dianæ figura?

Dianæ tres à Cicerone de Nat. Deor. commemorantur, inter quas notior est Jovis & Dianæ filia, quam vario modo populi venerati sunt, diversoque modo ejus figuram exhibuerunt, unde diversa illius nomina, quæ centum & octo recenset Lilius Gyraldus syntagm. 12. Sinopites nostra non multum à

Diana Ephesia & Magnesia, quas norunt Antiquarii, differt: sed si conjicere licet, nomen habet Priapinae, sic apud Plutarchum in Lucullo p. 499. appellata. *Λέγουσι γὰρ Ἀρτέμιδος καὶ Πριαπίνης ὀχευὸν ἐμπιπτεῖν τοῖς Ποντικαῖς συλίσασιν αἰτίας τὸ ἐρεῖν καὶ τὸ ξόανον αἰσπασσάσθαι.* Fama tenet Diana Priapina irâ fuisse tempestatem illam Ponticis immissam, quod fanum ejus spoliassent, & signum loco movissent. Ejus forma sine brachiis in truncum definit, qualem videre est in nummis Priapum hortorum Præsidentem, de quo Horatius in sermone de ipso,

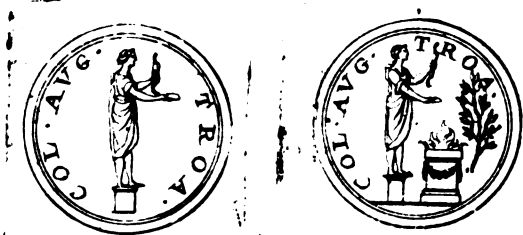
*Olim truncus eram ficulnus, & inutile lignum,
Cum faber incertus, scamnum faceret-ne Priapum,
Maluit esse Deum.*

Ejusmodi muliebres figuras ex Vitruvio Caryatides appellant à Cary Peloponnesi urbe, in qua Diana Caryatis summa veneratione colebatur.

De æra urbis in nummo signata nobis superest dicendum. Sinope epocham geminam in nummis computavit, unam à libertate concessa, alteram à Colonia deducta: posteriorem in hoc M. Aurelii numismate & in altero Caracallæ exhibet: antiquiorem verò in Gordiano Pio signat. Sinope, Ponto post Mithridatis mortem in provinciam redacta, Romanis subdita est, quam Pharnaces Domitio Calvino Julii Cæsaris in Ægypto tunc morantis Legato, in Armenia devicto diripuit, & Pontum avitum patris regnum occupavit, de quo Hirtius bell. Alex. *Multa oppida expugnavit, bona civium Romanorum Ponticorumque diripuit.* Cæsar Sinopes calamitatum misertus, Pharnace fugato, & receptâ provinciâ, illi dato *Julia* nomine, Coloniam constituit anno U. C. 706. cui si addideris annos 204. in nummo signatos, efficient U. C. 909. quo M. Aurelius ab Antonino Pio adoptatus, Tribuniciam potestatem ix. Plautio Silvano & Sentio Augurino Coss. agebat, cum Antoninus Pius xviii. gereret.

Hic nummus secunda magnitudinis, in musco nostro, eximia raritatis est & elegantia.

T R O A S.

M. ANTONINVS AVG. P. P. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Figura in cippo, pone dorsum arcus, dextrâ pateram, lævâ arcum.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Eadem figura in cippo, ante quam ara ignita, & pone lauri ramus.

De Colonia Troadensi diximus in Antonino Pio. Figuram basi in utroque nummo impositam, alii Apollinem, alii Dianam ejus sororem arbitrantur; sed cum de Diana in Troadis historia apud auctores nulla sit mentio, Apol-

linem esse arbitramur. Apollo autem Trojam muro cum Neptuno cinxisse dicitur; unde Virgilius Georgic. lib. 3.

Er Troja Cynthius auctor.

Hyginus fab. 113. tradit Apollinem in obsidione urbis Trojanis opitulatum, & Achillem sub Alexandri figura occidisse. Apud Stephanum: Ἰλιάς ὁ Ἀπόλλων ἐν Τροίᾳ. *Ilius Apollo in Troja.* Callimachus hymn. in Apollinem, arcum & pharetram ei tribuit:

Χρυσὰ παρ' Πάλλωνι, τὸτ' εἰδὴ πόν' ἤ τε ὄπιπρπις,
Ἡ τε λύρη, πὸ τ' αἴμμα δ' Λύκποιον, ἢ τε Φαρέτην.
*Aurea sunt Apollini & indumentum & fibula,
Et lyra, & arcus Lycæus, & pharetra.*

Ara ignita ante Apollinis simulacrum, sacrificia ipsi pro M. Aurelio perpetrata indicat. Lauri ramus signatus est, ut Apollini sacer, vel ob ejus erga Daphnem in laurum conversam amores, vel ob vaticinia, cum laurus ad aspirationem & afflatum, & ut Græci dicunt, enthusiasmon conferat, quemadmodum Sophocles in Cassandra docet.

Uterque nummus secunda formæ, à Patinop. 235. vulgaris, nec rarus nec obuius est.

IMP. M. AV. ANTONINVS. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Augusta Troadensis.* Figura senilis nuda stans, dextra elata, humero lævo utrem hircinum.

Figuram senilem cum utre hircino in Troadensium nummo Panem, existimat Ill. Spanhemius in Julian. Cæs. observ. pag. 361. sed Pan in nummis fistulam gerit, & sæpius cum hircinis pedibus effingitur: hic verò utrem hircinum gerit, ideo Silenum esse suspicamur. Satyrum esse existimat Holstenius Not. in Stephan. pag. 331. Silenus pædagogus & nutricius Bacchi dicitur, teste Horatio in Poët.

An custos famulusque Dei Silenus alumni.

Ille utrem hircinum, in quo vinum reponebatur, vel ut vino indulgens gestat; vel ut Maximus Tyrius Diss. 30. cum Φίλωνος vocat, quod vites coluerit: illas autem Sileno attribuit Neptunus apud Julianum in Cæsar. γὰρ τῷ ἰσχυρῷ θεῷ ὃν οὐκ ἀμπελίων μάλλον, ἢ τῷ ἐμψύχῳ πηγῶν, ἀξίον εἶναι θεῷ δεδιέναι. *Tuis igitur te vineis quàm me meis fontibus timere magis convenit.* Silenus manum versus sidera erigit, quem inter ipsa relatum tradit Aratus, quod confirmat Virgil. in Bucol.

Sidera qui petiit, nutrit Silenus Iacchum.

Silenum Troade cultum indicat hic M. Aurelii nummus; sed consulendus alter egregius Alexandri Severi typus.

Hic nummus minimæ formæ, ab Ill. Spanhemio in Julian. Cæsar. pag. 362. vulgaris.
FAUSTINA.

FAUSTINA.

FAUSTINÆ Junioris nummi minima forma hætenus observati, eximia sunt raritatis & elegantia.

CÆSAREÆ Palaestina.

FAUSTINA AVGVSTA. Caput Faustinae M. Aurelii.

COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREÆ. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea.* Venus seu Astarte stans, dextrâ caput Serapidis, lævâ hastam, pedibus figura Fluvii emergens.

Ad Cæsaream Palæstinæ urbem pertinet nummus, quam olim Stratonis Turrim, de Cæsaris Augusti nomine Rex Herodes Cæsaream nominavit, & Coloniam Vespasianus deinde constituit. Hunc in Faustinae honorem percusserunt Cæsarenses, cum illa in Syriam cum M. Aurelio ob Avidii Cassii rebellionem venisset, in cujus reditu obiit, ut narrat Capitolinus in vita M. Aurelii. *Faustinam uxorem suam in radicibus Montis Tauri in vico Hahale exanimatam subito morbo amisit.* De Veneris seu Astartes cultu ex Byblo urbe Cæsaream allato, vide quæ in Hadriano p. 223. diximus. Illa caput Serapidis tenet, ex Bocharto. Cæsarenses Veneris typum in Faustinae nummo cuserunt, Senatum imitati, qui eam in suis nummis sub Veneris nominibus repræsentarunt.

Hic nummus minimi moduli, eximie raritatis, à Patino pag. 249. vulgatus, in quo pro capite Victoriæ, & pro Fluvii figura captivum perperam calavit, illum sequutus est P. Harduinus p. 111. qui nummorum indices & libros solum transcripsit, nulla autem ferè rei nummarie studiosorum Cimelia observavit, nec cum iis sermo vel commercium.

FAVSTINAE.

AVG.

DIVI. PII.

FILIAE.

COL. SARMIZ.

Apud Grut. pag. 250. 9.

N n

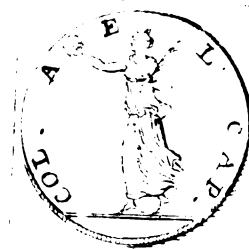
L. VERUS.

Lucius Verus, Mesopotamiâ post Parthicum bellum quadriennio feliciter confectum recuperatâ, CARRHAS & Singaram ipsius provinciæ urbes Imp. M. Aurelii collegæ consensu constituit Colonias, collocatis in ipsis militibus veteranis, ut illæ Imperii Romani contra Parthos essent propugnacula, quibus *Aureliæ* gentis suæ nomina imposuit.

L. VERI nummi primæ formæ, raritatis eximiæ sunt; secundi & minimi moduli, frequentes & obvii.

ÆLIA CAPITOLINA.

IMP. CAES. M. ANTON. IMP. CAES. L. VERVS. Capita adversa M. Aurelii & L. Veri.

COL. AEL. CAP. Colonia *Ælia Capitolina*. Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

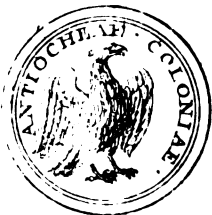
Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano deducta, Nepotibus gratulatur ob victorias à L. Vero de Armenis, Medis & Parthis relatas, quod confirmat Capitolinus in vita Veri. *Partumque est ipsi nomen Armenici, Parthici, Medici, quod etiam Marco Romæ agenti delatum est.* Ideò Marcus & Lucius ambo in anteriori nummi parte exhibentur. Victoria graditur, tanquam ad alias pergens, &

provincias à Parthis occupatas mox receptura, coronam victoris præmium gestat, palmam verò victoriæ symbolum. In certaminibus palmam signum esse placuit victoriæ: quoniam ingenii ejusmodi lignum est, ut urgentibus opprimentibusque non cedat.

Hic nummus secunda magnitudinis inter rariores adscribendus.

ANTIOCHIA Pisidia.

L. AVREL. CAESAR. Caput Lucii Veri sine laurea.
COLONIAE ANTIOCHAEAE. Aquila alis expansis.

Antiochenſes Piſidiæ beneficiorum ab Antonino Pio acceptorum memores, teſte Capitolino, nummos ipſi & filiis ejus adoptivis percufferunt. De illis in Antonino & M. Aurelio diximus, in hoc L. Verus *Caſaris* nomen ut M. Aurelius præfert, is enim Ælii Cæſaris filius in Aureliam gentem tranſiit à M. Aurelio adoptatus, cui Cæſaris & Auguſti nomen tantum mortuo Antonino Pio dedit. De L. Vero inquit Capitolinus in ejus vita, *nec aliud ei honorificentiae ad nomen adjunctum eſt, quàm quòd Auguſti filius appellatus eſt.* Idque idem Hiſtoricus confirmat in M. Aurelio. *Post exceſſum D. Pii à Senatu coactus regimen publicum capere, fratrem ſibi participem in imperio designavit, quem L. Aurelium Verum Commodum appellavit, Cæſaremque atque Auguſtum dixit.* Sic Cæſaris nomen tanquam ſecundi ſtigii titulum non habuit, idè nulli ipſius nummi cum Cæſaris nomine Senatuſconſulto percuſſi, nec aurei nec argentei reperiuntur. Aquilam Imperii Romani ſymbolum in M. Aurelio diximus, idè Antiochenſes illam etiam in Vero ſignant, ut utrumque Imperii participem denotent.

Hic nummulus ob Caſaris nomen inter raros reponendus.

CÆSAREÆ Palæſtina.

IMP. CAES. L. AV. VERVS. AVG. Caput L. Veri sine laurea.
COL. PRIMA. FL. AVG. CAESAREÆ. Caput Serapidis modio inſigne.

Cæſarenſes Palæſtinæ nummos Vero gratulantes, quòd in Syria ad bellum Parthicum veniſſet, cuſiſſe videntur. De illo Dio lib. 71. pag. 802. Ο *τῶν Ἀδριανῶν*
Nn ij

ἐλθὼν εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ πλείους στρατιώτας συλλέξας, ἐπὶ τὰς ἀείρους τῶν ἡγεμόνων ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων, αὐτὸς μὲν ἐν τῇ πόλει ἐκάθητο ἀνατάττον ἕκαστα, καὶ τὰς τῷ πολέμῳ χρηγίας ἀσείζων. *Lucius, ut venit Antiochiam, comparato maximo militum numero, & optimis ducibus delectis, ipse in oppido remansit, ut inde constitueret omnia, & commeatum militibus compararet.* Serapis modio ornatus in nummo percussus est, ut Deus veneratione singulari apud Cæsarense cultus, quem ex Ægypto receptum in Domitiano diximus, cū Vespasianus Cæsaream Coloniam fecit, forsan ob ægros qui ad eum Serapidis monitu venerant, sanatos, de quo Tacitus Histor. 4. *Ex plebe Alexandrina quidam oculorum tabe notus, genua ejus advolvitur, remedium cecitatis exposcens gemitu, monitu Serapidis Dei, quem dedita superstitionibus gens ante alios colit, precabaturque Principem, ut genas & oculorum orbes dignaretur respergere oris excremento. Alius manu ager, eodem Deo auctore, ut pede ac vestigio Caesaris calcaretur, orabat. Vespasianus ut sibi Serapidem de Imperii firmitate propitium redderet, consuluisse narrat Suetonius in ejus vita cap. 7. Hic cū de firmitate Imperii capturus auspiciam, adem Serapidis, submotis omnibus, solus intrasset: ac propitiato multū Deo, tandem se convertisset.*

Hic nummus secunda magnitudinis nec rarus nec obvius est.

C A R R H Æ.

ΑΥΤ. Κ. Α. ΑΥΡ. ΟΥΗΡΟC. Caput Lucii Veri laureatum.

ΚΟΛ. ΑΥΡ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Κολωνία Αὐρήλια Καρρήνων. *Colonia Aurelia Carrhenorum.* Astrum in crescente.

Carrhas sub Augustis M. Aurelio & L. Vero fratribus Coloniam ob Aureliæ nomen constitutam jam antè diximus, ambo enim adoptati sunt in Aureliam Antonini Pii gentem, ille ex Annia familia, hic ex Ccionia seu ex Ælia gente. Carrheni in grati animi monumentum utrique Imperatori nummos percusserunt. Crescens Lunæ ad Dei Luni cultum Carrhis observatum spectat, de quo Spartianus in Caracalla. *Et quoniam Dei Luni fecimus mentionem, sciendum doctissimis quibusque id memoriae traditum, atque ita nunc quoque à Carrhenis præcipuè haberi, ut qui Lunam femineo nomine ac sexu putaverit nuncupandam, is addictus mulieribus semper inserviat: at verò qui marem Deum esse crediderit, is dominetur uxori, neque ullas muliebres patiatur insidias.* Astrum verò in crescente, Sol esse videtur, à quo Luna lumen accipit, ideò à Tragicis, inquit Theon in comment. ad Aratum, Solis filia, Luna vocata est.

Hic nummus minima formæ inter rariores numerandus.

COELLU.

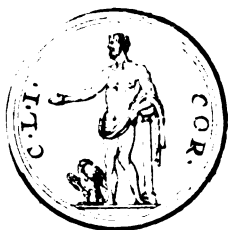
IMP. L. AVREL. VERVS AVG. Caput L. Veri laureatum.

AEL. MVNICIP. COEL. *Ælium Municipium Coellutanum*. Lupa cum puerulis.

Coellu Numidiæ littoralem urbem Municipii dignitatem ob nomen *Ælium* ab Hadriano ipsi impositum obtinuisse, in ejus nummis diximus. Coellutani L. Vero gratulantes, quòd *Ælio* Cæsare ejus patre ad Imperium à fundatore suo designato, & in ipsamet adoptione mortuo, ipse tandem per alteram adoptionem ad Imperii societatem venerit, nummos suos ei dedicarunt. Lupa cum puerulis, Romanæ gentis symbolum est, ipsam Municipipes signant, ut muneris honorarii cum P. Romano participes. Coloniae autem Lupam tanquam proprium insigne sibi vendicant: Municipipes enim & legibus suis utebantur; Coloni verò ex urbe Roma propagati, jura institutaque omnia P. Romani non sui arbitrii habebant.

Hic nummus minimi moduli inter rariores recensendus.

CORINTHUS.

IMP. CAES. L. AVR. VERVS. AVG. Caput Veri sine laurea.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Jupiter seminudus stans, dextrâ pateram, læva innixa columnæ, pro pedibus aquila.

Frequentes Corinthiorum nummi cum effigie L. Veri occurrunt, quos illi in ejus honorem, quòd cum ad bellum Parthicum proficisceretur, in eorum urbe moratus sit, memores percusserunt, de quo Capitolinus in ejus vita. *Nam quum interfecto legato, cæsis legionibus, Syriis defectionem cogitantibus, Oriens vastaretur, ille in Apulia venabatur, & apud Corinthum, & inter symphonias & cantica navigabat.* Jupiter in adversa nummi parte Capitolinus est, Græcè Coryphæus vocatus, id est Supremus, à Romanis autem Optimus Maximus; cujus cultum Coloni ex Urbe Corinthum transmiserunt: ejus templum supra theatrum fuisse constructum narrat Pausanias lib. 2. de quo in Hadriano diximus.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores numerandus.

N n iij

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mars barbari caput pede premit, dextrâ hastam, humeris trophæum.

In memoriam belli Parthici à L. Vero confecti percussus videtur hic nummus, Mars enim pede barbarum calcit, & trophæum gerit, illud autem in excelso provinciarum acquisitarum loco ad rei memoriam erigebatur. Corinthii Romanos imitati, qui suis in nummis similem Martis typum Vero dedicarant, percusserunt; Romani quidem existimabant in præliis Martem sibi adesse, cum quippe sui generis auctorem faciebant teste Livio Dec. 1. lib. 1. *Ea belli gloria est Populo Romano, ut cum suum, conditorisque sui parentem Martem potissimum ferat.* Idcirco frequens in eorum nummis ad bella & victorias spectantibus repræsentatur.

Hic nummus medii moduli pro raro notandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Figura tunicata capite radiato gradiens, dextrâ flagrum.

Figura gradiens radiata, Sol est dextrâ gerens flagrum. De Solis cultu apud Corinthios in M. Aurelio egimus. In ejus tutela Acrocorinthus dicitur apud Pausaniam lib. 2. Solis diversa videntur esse simulacra, Occidentis meminit l. 10. p. 643. Δύσις τῇ Ἡλίῳ, καὶ Διόνυσός τε, ἔτι αἱ γυναικὲς αἱ Θυιάδες, τὰ μὲν δὲ περὶ τὸν αὐτῶν Ἀθωαῖος Πραξίας μαθητὴς Καλάμιδος ἐστὶν ἐργασάμενος. Sol Occidens, Liber Pater, femina quæ Thyiades dicuntur: horum omnium signorum ora elaboravit Atheniensis Praxias Calamidis discipulus. Orientis imago capite radiato cum flagro in nummis frequens occurrit, qualem apud Heliopolitas Syriæ memorat Macrobius 1. Saturn. *Simulacrum enim aureum specie imberbi instat dextrâ elevatâ cum flagro in auriga modum.* Forſan Sol Oriens in hoc Veri nummo cum flagro alludere videtur Imperatori ad Parthos ex Orientis provinciis depellendos properanti, nulli enim typi in nummis sine causa, quæ nobis arcanum, signabantur.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores reponendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Figura ignuda capite radiato in curru quatuor agit equos, dextrâ flagrum.

De Solis statua in curru, Corinthi Lechæum versus supra vestibulum locata, vide in M. Aurelio pag. 261. cui Imperatori similem nummum cuserunt Corinthii: verum ut Solem gradientem cum flagro, ad L. Verum Parthos fugantem alludere suspicati simus, ita Sol quadrigas agens, in utroque Imperatore cusus referri videtur ad eorum de Oriente triumphum, quasi per eos Oriens triumpharet. De utriusque Augusti triumpho loquitur Capitolinus in vita Marci. *Petiitque Lucius ut secum Marcus triumpharet.* Et paulò post: *In triumpho autem liberos Marci utriusque sexus secum vexerunt.* Sol caput gerit radiatum, ut diximus, unde Apollo dictus est, ut Plato scribit, ἀπὸ τοῦ πύλλειν τὰς ἀκτῖνας, hoc est, à jaculando radios.

Hic nummus secundi & minimi moduli obvius.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Mercurius sedens, dextra extensa, sinistrâ caduceum, pro pedibus aries.

Idem Mercurii typus jam in M. Aurelio prodiit, de cujus statua sedente in via quâ ad Lechæum itur jam satis diximus, ut de ejus templo in foro exstructo, cujus iconem in Antonino Pio pag. 245. protulimus. Juxta Mercurium arietem collocatum tradit Pausanias, quod ille præter reliquos Deos, curare Pastores, & opibus augere videatur, unde dictus est Nomius, Pastorum Deus; Hesiodus illum in Theogonia cum Hecate stabulis præfuisse narrat.

Εσθλη δ' ἐστὶ σαθραῖσι σὺν Ἑρμῇ λήϊσιν ἀέξειν,
Βυβλάας τ' ἀγέλας τὴν, καὶ αἰπόλια πλατὺν ἀγῶν,
Ποίμνας τ' ἐρεπτόκων γ' ὄϊων, θυμῷ γε θελάσσει.

Hoc est, ut Mombricius Mediolanensis reddidit apud Liliū Gyraldum syntag. 9. pag. 203.

*Quid quod Mercurio comes it, stabulisque capellas,
Armentumque ferax, & oves augere putantur.*

Hic nummus secunda magnitudinis, ap. Patinum pag. 256. vulgatus, nec rarus, nec obvius est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Æsculapius & Hygeia stantes, ille baculo, cui serpens involutus, innixus est, hæc serpentem pascit.

Æsculapius Medicinæ Inventor, seu Medicæ artis ampliator, eamque ob rem in Deorum numerum receptus fertur, cui comes Salus, seu Hygeia filia adstat. Utriusque simulacra in templo Æsculapii apud Corinthios fuisse tradit Pausanias lib. 2. p. 93. Πρὸς τούτῳ καὶ γυμνασίῳ τοῖς θεῶν εἰσὶν, ὁ μὲν Δίος, ὁ δὲ Ἀσκληπιῶ· καὶ ἡ Ἀγάλαμα, Ἀσκληπιὸς μὲν ἐκ Ὑγίαι λευκῆ λίθου. *Conjuncta sunt cum ipso ferè Gymnasio, Deorum delubra duo, Jovis alterum, alterum Æsculapii: Æsculapius ipse & Hygeia è candido lapide sunt.* Corinthii pro Veri salute sacrificia Æsculapio forsan fecerunt, cum ille ad Parthicum bellum contendens in Apulia ægrotasset, cujus morbi meminit Capitolinus in vita Veri. *Morbo implicitus, apud Canusium ægrotabat: quò ad eum invisendum frater contendit.* In restitutæ salutis memoriam Corinthii Æsculapium & Hygeiam in nummo cælasse videntur.

Hic nummus mediæ formæ pro raro numerandus.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Melicerta Delphino inequitans, in aliis ipsi instans Delphino, in aliis eidem substratus.

Vario modo effingitur Melicerta Athamantis filius à Delphino Corinthum delatus, modò stans super ipsum, modò ipsi insidens quasi vivus, modò stratus super ipsum ut mortuus & ab eo delatus, de quo Pausanias lib. 2. Καὶ Μελικέρτης βωμὸς ἔστι. Ες τούτον τὸ τόπον ἐκκομιοῦναι τὸ πῆμα ὑπὸ δελφίνου λέγουσι. *Fuit hoc in ipso loco & Melicertæ ara: eo enim à Delphine evectum puerum memorant.* Deus ut erat ille patrius, nec ex aliis gentibus adscitus, nil mirum si tam frequenter & variis modis in nummis à Corinthiis repræsentetur.

Hi nummi secundi moduli frequentes & triti; minimi verò, rari habentur.

C. L. I COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Melicerta Delphino substratus juxta arborem in templo tetrastylo, hinc & inde Delphini figura.

De hoc nummo in M. Aurelio diximus: exhibet ille figuram templi in honorem Melicertæ sub Palæmonis nomine in Isthmo constructi, de quo loquitur Pausanias lib. 2. Arbor, videtur pinus illa sub qua inventus est Melicerta, in cujus memoriam instituti à Sisypho Ephyræ seu Corinthi vetustissimo Rege ludi Isthmici, quorum victores pinu ad rei monumentum coronabantur. Vide Ill. Spanhemium Diss. 3. pag. 196. qui blandos quorundam puerorum, & Delphinum eos gestantium amores recenset.

Hic nummus media formæ, à Patino pag. 256. vulgatus, pro raro notandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Bellerophon in Pegaso decertans contra Chimæram.

Ita frequens in Corinthiorum nummis depictus occurrit Bellerophon contra Chimæram decertans, ut de illo vix nova referre possimus. Pausanias eum exulem ante nuptias Corinthum venisse narrat lib. 2. pag. 145. Βελλεροφόντην δὲ ἐλθόντα εἰς Τεγίρην αἰτήσαντα Αἰθραν ὡς Πιθέως τῶν δὲ γῆμαι, συμβῆναι οἱ φύγειν ἐκ Κορίνθου. Addunt Træzenem venisse Bellerophontem, cum uxorem sibi à Pittheo Æthran poposcisset: verum ita accidisse, ut ante nuptias Corintho in exilium mitteretur. Sed quid egregium Bellerophon Corinthi fecerit, non narrat Pausanias; illum verò Corinthiorum regnum nunquam obtinuisse, quin potius ipsum penes Prætum Argivorum Regem semper fuisse, eodem libro contendit. Apollodorus Bellerophontem Glauci filium, ob cædem imprudenter factam Corintho pulsum, ad Prætum Argivorum Regem confugisse tradit: res ad cō antiquas detegere non facile est. Erizzus pag. 345. ad Perseum pro Bellerophonte nummum revocat, & *Colonia Latina Julia*, pro *Col. Laus Julia* interpretatur.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, ab Erizzo vulgatus non, ita obvius est quàm secunda.

Ο ο

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Venus seminuda stans, ambabus clypeum tenet, pro pedibus Cupido.

Corinthii Venerem summâ religione colebant, cui plurima templa condiderunt teste Pausania lib. 2. pag. 88. Unum memorat in Cenchreis. Εἰ δὲ Κενχρείας Αφροδίτης τὸ ἔστι ναὸς καὶ ἄγαλμα λίθου. In ipsis Cenchreis Veneris delubrum & marmoreum signum. Alterum in suburbio sub nomine Veneris Melanidis, id est Nigellæ. Εἰς αὐτὰ Βελλεροφόντου τὸ ἔστι τέμενος, & Αφροδίτης ναὸς Μελανίδος. In eo Bellerophontis fanum est, & Veneris Melanidis delubrum. Tertium verò in Acrocorintho p. 93. Ἀνεληῖσι δὲ ἐς τὸν Ἀκροκόρινθον, ναὸς ἔστι Αφροδίτης ἄγαλμα τε ὃ, αὐτὴ τε ὠπλισμένη. Jam in ipso ad Acrocorinthum aditu delubrum est Veneris: signa in eo, ipsa Dea armata. Hæc Venus victrix esse videtur, ut ipsa quæ clypeum porrigit Cupidini, Corinthiis Lucillæ alteri Veneri alludentibus, in cujus gratiam typum hunc in L. Veri mariti honorem signarunt, uti similem in Lucillæ uxoris nummis, de quibus suo loco agemus, percusserunt.

Hic nummus secunda forma inter rariores numerandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Imperator eques decurrens barbarum jam humi prostratum hastâ impetit.

L. Verus eques barbarum prosternens à Corinthiis depingitur ob bellum Parthicum ab eo susceptum: talis in nummis Senatusconsulto percussis exhibetur. Solebant autem Romani Imperatores diverso modo equites repræsentare, pro variis eorum gestis: cum aliquis solito equi gradu incedit, *profectio* est Augusti; accelerato passu, ejus *expeditio*; captivum prosternens, *virtus* Imperatoris; denique lento gradu, *adventus* ejus in urbem. Licet autem Verus luxuriæ se dederit, & maximam belli partem per legatos confecerit; Capitolinus tamen narrat in ejus vita, illum ad Euphratem impulsu comitum suorum secundò profectum esse, unde Armeniaci & Parthici nomina adeptus est. De illo narrat Rufus in Breviario: *Ex his Antoninus junior ad expeditionem Parthicam profectus est; multaque & ingentia adversus Persas feliciter gessit, &c.* Erat autem ex Dione robustus & ad rem militarem aptior.

Hic nummus mediocris moduli pro raro notandus.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Verus in curru triumphali quadrigas agens.

Nummus hic, L. Veri de Parthis triumphus monumentum est, de quo Capitolinus in ejus vita. *Confecto sanè bello, regna Regibus, provincias verò comitibus suis regendas dedit. Romam inde ad triumphum invitatus, quod Syriam quasi regnum suum relinqueret, rediit, & pariter cum fratre triumphavit.* Verus autem eodem auctore in Marci vita, petierat à Senatu, ut secum Marcus triumpharet. Domitis multa cæde hostibus habebatur triumphus à Senatu decretus; quantum fuerit apud Romanos celebratus, legas apud Livium, Tacitum, & alios historiarum Romanarum auctores, quorum scripta collegit Wolfgangus Lazius comment. lib. 9. cap. 3. ubi de illo fusè disseruit.

Hic nummus mediocris forma inter elegantiores reponendus.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Chimæra.

Chimæra in memoriam Bellerophontis Corinthiorum herois ab iis in nummis signatur: quid verò per eam antiqui intellexerint, non facile est instituere. Strabo lib. 14. pag. 665. Lyciæ montem indicare videtur. *Περὶ τῶντα μνηστέον τὰ ὄρη, τὰ περὶ τὴν Χιμæραν, Huic monti Fabula Chimæra affingitur.* Cui adstipulari videtur Servius ad lib. 6. Æneid. *Revera Chimæra mons est Lyciæ, cujus hodieque ardet cacumen, juxta quod sunt leones: media autem pars hujus pascua habet, quæ capris abundant: ima verò montis, serpentibus plena sunt.* Hunc montem Bellerophontes habitabilem fecit: unde Chimæram dicitur occidisse, quæ ore leo, postremis partibus draco, media capra fuerit. Apollodorus Chimæram ab Amisodaro enutritam fuisse scribit, quod etiam cecinit Homerus lib. 16. Iliad. unde nonnulli navem pyraticeam fuisse existimarunt. Apud Plutarchum de virtutib. mulier. Bellerophontes dicitur Chimæram quendam Amisodari ducem, qui Lycios navibus pyraticeis infestabat, prostravisse. Chimari navis, inquit, *Ἐπλεῖ δὲ πλοῖα λέοντα μὲν ἔχοντι, πρῶτα δὲ ἐπίσημον, ὅκα δὲ πρυμνὴς δράκοντα.* Ejus navis in prora leonis: in puppi, draconis habebat insigne. Paulò post addit: sunt qui

O o ij

affirment, Chimæram illam Poëtarum fabulis nobilitatam, montem omnino fuisse Soli oppositum.

Hic nummus secunda formæ, à Patino vulgatus pag. 256. obvius est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Pegasus.

Bellerophontis contra Chimæram victoriæ insigne est Pegasus à Corinthiis ad antiquitatem urbis indicandam percussus : ille juxta fabulam, equus fuit alatus, à Bellerophonte captus, quo usus est in expeditione contra Chimæram. Sed Palæphatus de fab. narr. navem fuisse existimat. Nomen autem Pegasus erat, ut nunc quoque suum cuilibet navigio nomen est inditum : nomen autem Pegasi navigio magis, quàm equo aptum fuisse videtur. Bellerophontes igitur navi, cujus Parafemon erat equus alatus, vectus, prædatoriam navem cognominare Chimæram, cui in prora leo, & in puppi draco, expugnavit : alteram navem nomine Chimæram Gyas Æneæ dux habebat in ludicro apud Hyginum fab. 273. Ex hoc igitur Bellerophontis factò, fabula de Pegaso & Chimæra conficta est.

Hic nummus secundi & minimi moduli obvius est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Leo in pedes posteriores recumbens.

Quid Leo in Corinthiorum nummis repræsentet, pronunciare maximè dubitavimus; sed cùm illos quidquid in urbe insignius habuerint, in iis exhibere noverimus, nummum ad Laïdis illius formosæ muliebris memoriam spectare augurati sumus, de qua Pausanias lib. 2. p. 88. θαυμάσια τὴν ἑταίρην Κερκυραίων, ὡς ἀμφισβητοῦν σφᾶς καὶ νῦν ἐν Λαϊδῶς. Tanta verò fuit Corinthiis admirationi, ut nunc etiam de Laïde certent. Ille autem Historicus sepulcri Laïdis antè meminit, cui Leænam insculptam narrat. καὶ τῆς Λαϊδῆς, ἣ δὲ Λαίνα ἐπιθήματα ἔσται. Laïdis etiam sepulcrum, cui Leana insculpta est. Fulcimenta duo illa parva, quorum priori Leænæ pedes anteriores, posteriori verò posteriores insunt, substratum Laïdis, simulacrum forsan denotant. Corinthii memoriam formosissimæ mulieris renovasse videntur in gratiam Imperatoris amoribus indulgentissimi, de quo tradit Capitolinus. Fuit voluptuarius, & nimis latus, & omnibus deliciis, ludis, jocis decenter aptissimus.

Hic nummus mediocris formæ inter rarissimos reponendus.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Templum tetrastylum à latere in rupibus.

De fano Veneris in Acrocorintho sæpiùs ex Pausania dictum est, quod confirmat Strabo lib. 8. pag. 279. Η μὲν οὖν χρυφὴ ναΐδειον ἔχει Αφροδίτης. In summo vertice fanum habet Veneris. De cuius divitiis & celebritate paulò antè loquitur idem auctor loco citato. Τοῦ, τι τῆς Αφροδίτης ἱεροῦ ἔτι πλούσιον ὑπάρξει, ὥς πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, αἷς ἀνεπήλυσαν τῇ πόλει καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Καὶ οὐδὲν οὖν πολιορκεῖτο ἡ πόλις, ἐπλητίζετο. Et fanum Veneris Corinthi ita fuit locuples, ut plures quàm CIO. habuerit sacrorum famulas meretrices, quas Dea viri mulieresque dedicarunt. Ob hæc igitur & magna hominum multitudo ea in urbe & divitiæ fuerunt. Corinthii hoc Veneris templum in nummis Veri signasse videntur, quòd ille Venerem maximè coleret: libidini enim illum plurimum deditum fuisse tradit Capitolinus in ejus vita. Ubi verò in Syriam profectus est, non solum licentiâ vitæ liberioris, sed etiam adulteriis & juventutis amoribus infamatus est, siquidem tanta luxuria fuisse dicitur.

Hic nummus secundi moduli, nec rarus nec obvius est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Ara supra quam arbor.

Hæc est arbor quam in M. Aurelio P. Harduinus ad Pentei factum, Patinus verò ad Melicertæ historiam spectare pronunciaverunt. Pausanias in Corinth. utrique favere videtur. Arbor ex ara emicans, pro P. Harduino certat; nam auctor narrat, oraculum Corinthios monuisse, ut eam arborem quærent, & inventa divinos honores haberent. Ara igitur exstructa est, cui arboris simulacrum superimpositum videtur. Constat etiam ex eodem Historico, Melicertæ corpus juxta pinum arborem inventum, & ibi aram erectam. Operis index est pinus, quæ in ipso adhuc littore se progredientibus ostendit, fuit hoc ipso in loco & Melicertæ ara. Ob pinum illam ramis ipsius Ludorum Isthmicorum in Melicertæ memoria institutorum coronabantur victores, & frequens in nummis Melicerta Delphino incumbens juxta arborem depingitur; hæc verò aræ imposita, pinus est.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, in Vero rarior, quàm in M. Aurelio habendus.

O o iij

IMP. CAES. L. AVR. VERVS. AVG. Caput Veri laureatum.
ISTHMIA. In corona ex pinu contexta.

Comes Mediobarbus pag. 233. rectè monet Eq. Patinum non in hoc nummo lauream à L. Vero Isthmicis ludis relatum esse, sed pineam coronam Isthmicorum ludorum præmium. At quia coronam alteram ex apio in Neronis nummis pro ludis Isthmicis observavimus, unde illa coronarum mutatio obvenit, nobis inquirendum videtur. Cùm primùm Isthmici ludi in Palæmonis honorem instituti sunt, eorum victores pinu coronabantur ob corpus Melicertæ prope pinum arborem repertum, deinde ad Nemeorum imitationem, Herculis gratiâ apium obrepfit, sed aridum, nam viridi insigneabantur Nemei: denuò pinus redintegrata est, ut apud Plutarchum Sympof. lib. 5. p. 676. subjicit Lucanius. Ως ἡ μὲν πίτυς ὡς εἶμμα τῆς ἀγῶνις πάτειον, ὅτε δὲ Νεμέας καὶ Ζήνων ἡ τῆς Πελίου ξένος ὧν ἐπιστῆλθε δὲ Ἡρακλέα, καὶ κρατήσας ἡμετέρωσιν ἐκείνοι, ὡς ἰσθμὸν ἐπιτήδειον, εἶπα μόντοι χρόνῳ πάλιν ἀνακτησαμένη δὲ πάτειον γάρας ἡ πίτυς αἰδῶι τῇ πμῇ. Ut pinea fuit apud majores nostros Isthmiorum corona: apium autem è Nemea imitatione quadam, alienum cùm esset, huc obrepfit Herculis gratiâ, pinusque suo loco expulsa est, habito apio pro re his sacris idonea: aliquantò post tempore pinus recuperavit pristinam dignitatem, et nunc est in summo flore atque honore. Sed cum Neronis tempore apio ex nummis coronarentur victores, & Plutarchi ætate pinus esset recepta, id sub Domitiano qui Græciæ restituisse videtur libertatem, factum conjicere nobis liceat. Vide quæ de Corintho in hoc Imperatore diximus.

Hic nummus secundi moduli pro raro habendus.

P A T R Æ.

IMP. CAES. L. AVREL. VERVS. AVG. Caput L. Veri laureatum.
COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Hercules sinistrâ axillâ
clavæ cippo impositæ innixâ.

Jam prodiit hic Hercules typus à Patrensis in M. Aurelii honorem percussus, qui ejus cultum Patris denotat, licet nulla sit in urbis descriptione de ipsius statuæ vel templi apud Pausaniam mentio, ille autem Historicus Her-

culem Minervæ ope in periculis servatum in Arcadia, ab ea in Deorum consortium introductum fuisse, in Lacon. tradit, cui à Marathoniiis divinos honores tributos in Atticis scribit p. 61. Μαρεθώνιοι, Φάμενοι πρώτοις Ελλήνων σφίσιν Ηερακλέα καὶ νομαδῆνας. *Marathonii Herculi sacra se primos instituisse dicuntur.* Varro Hercules quatuor & quadraginta numero colligit.

Hic nummus minimi moduli inter raros adscribendus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Diana venatricis habitu gradiens, crescentem in capite gerit, dextrâ facem, lævâ hastam, pro pedibus canis venaticus.

De Diana Laphria apud Patrenses culta passim diximus; sed ut Dianæ imagines vario modo effingebantur, hæc venatricis habitu depicta erat, ob venationis studium, quæ cum Delo in Agram terræ Atticæ regiunculan prope Nessum amnem venisset, ibi primam venationem exercuit, ab eo loco dicta est Αρεοτιεα Αρτεμις, quod ibi templum ipsi constructum fuit cum ejus statua arcum tenente. Alii Agrestem interpretantur, quæ apud Pollucem Venatrix Diana dicitur; unde illi comes canis, quod canes Dianæ sacri sint, ut tradit Phornutus de Nat. Deor. *Quod commenti sint illam arcu insignem semper venari. Cui concinit & illud, quod huic canes sacros esse putarint, qui ad venatum accommodati sunt, ac ad custodiam & ad latratum nati.* Facem gerit, quod illa dicta sit Luna, cujus orbis lucidus noctu circumfusus aërem illuminat.

Hic nummus minimæ formæ pro raro notandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Figura virilis nuda sacrificans super aram, dextrâ pateram, sinistram imponens capiti cujusdam simulacri in quadratam formam desinentis.

Trifstanus figuram virilem illam nudam ad Athletam Mercurio Palæstrarum Præfidi sacrificantem tom. 1. pag. 687. revocat. Cum autem Græci antiquas urbium suarum historias renovare in nummis consueverint, de Euripyllo nummum interpretari nobis liceat. Lege integram Herois hujus in Pausaniæ Achaicis fabulam. Euripylus in Trojæ excidione cum arcam invenisset, eâ apertâ statim ut simulacrum conspexit, mentis impos factus, Delphos per-

rexit, & ab oraculo responsum accepit, ipsum quo in loco homines offendisset peregrino ritu sacrum facientes, furoris morbo liberatum iri, si ibi arcam expositam dedicaret, & ipse sedem suam statueret. Ventis Patras delatus, incidit in tempus quo puer & virgo ad Triaclearum Dianæ aram mactarentur. Fortuitus rei eventus Euripylum & sacri infamia oppidanos liberavit. Patrenses illum ex patriis antiquitatis monumentis norunt, ipsi parentalia faciebant anniversaria post Liberi Patris sacrum. Deo autem qui in arca fuerat abditus, cognomen erat Æsymnetes. Nil mirum si Patrenses ut Corinthii qui Bellerophontis memoriam in plurimis nummis renovarunt, Euripyli pariter historiam in suis consignarint, ille Diis gratias agens ob usum mentis recuperatum, simulacro Lyberi Æsymnetis cui manum imponit dedicato, sacrificat.

Hic nummulus à Tristano tom. 1. pag. 687. vulgatus, pro rarissimo numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Roma galeata insidens spoliis, dextrâ victoriam, lævâ hastam, coronatur ab Imperatore paludato stante.

Patrensis Colonia L. Verum Romæ ut Deæ coronam imponentem ob bellum Parthicum exhibet, tanquam ipsius ope victoriam de hostibus retulisset: Roma enim jamdudum divino nomine & cultu fuerat decorata. Testes sunt Græci veteres nummi, in quibus Θ Ε Α Ρ Ω Μ Η, *Dea Roma*, inscribitur, & Augusti vulgare numisma cum templi effigie & inscriptione, R O M. E T A V G. *Roma & Augusto*, qui honor huic Deæ gentium habitus videtur ab Antonino Pio, cujus nummi nos docent illum superbissimum R O M A E A E T E R N A E templum crexisse, quâ de re Patrenses in patris memoriam M. Aurelio & L. Vero gratulantes, illos in nummis suis Romam immortalem coronantes exhibuerunt, quam ut Deam in bello invocaverant. Vide in erudita Illustr. Spanhemii dissertatione §. quid ille de sacro Senatu & de Dea Roma protulerit.

Hic nummus secundæ magnitudinis rarus est & conspicuus.

COL. A.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis. Aquila legionaria inter duo signa militaria.*

Ad Coloniae Patrensis originem indicandam illa signa militaria caelari in Claudio Nerone, Vespasiano & aliis diximus. Cujusnam Legionis Veterani Patras missi fuerint, ignoraremus, si ampliores nummi inter signa hanc XXII. epigraphen, quæ nos 22. Primigeniam docent, non prætulissent, quam inscriptionem nummus iste forsan, cum minimæ sit formæ, omisit, quamobrem colligendi sunt ii omnes ex eadem urbe percussæ, ut quæ in his desunt, per alios innotescant, optandumque esset ut novus nummorum scriptor Goltzium imitaretur, qui omnes ejusdem urbis typos exponeret, unde multa quæ Historicos fugerunt, antiquitatis studiosi recuperarent.

Hic nummulus inter raros locum habere meretur.

IMP. CAESARI.
L. AVRELIO. VERO. AVG.
ARMENIACO. MEDICO. PARTHICO.
MAX. TRIB. POT. VII. IMP. IMP. VIII.
COS III. P. P. DIVI. ANTONINI PII. F.
DIVI. HADRIANI. NEPOTI. DIVI.
TRAIANI PARTHICI. PRONEPOTI.
DIVI. NERVAE. ABNEPOTI. DEC. DEC.
Exscriptus Medionali in vico ad Columnam

MAGNAE MATRI.
LVCILLAE
AVG.

Apud Grut. pag. 1065. 1.

LUCILLA.

LUCILLA L. Veri uxor nomen habuit *Annia à Faustina matre, Annia Faustina dicta, ad distinctionem matris, quæ Galeria Faustina appellabatur. Ejus nummi ex omni modulo eximia sunt raritatis & elegantia, cum unicum tantum Roma in Gaza Barberina observaverimus.*

CORINTHUS.

LVCILLA AVGVSTA Caput Lucillæ Augustæ.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Venus seminuda stans, ambabus clypeum tenet, pro pedibus Cupido.

Venus victrix in Corinthiorum nummis ob Lucillæ matrimonium cusa videtur, illa M. Aurelii filia L. Vero Imperii consorti juncta est, de qua Capitolinus in vita Marci. *Filiamque suam Lucillam fratri despondit.* Cum autem Verus in Syria ad bellum Parthicum moraretur, illam ad ipsum pater misit, Verusque Ephesum, ut Lucillam reciperet, venit. Idem Historicus: *Medio belli tempore & Civicam patrum Veri & filiam suam nupturam sorori suæ eandem locupletatam, Brundisium usque deduxit, & ad eum misit.* Et in Veri vita: *Ephesum etiam rediit, ut Lucillam uxorem missam à patre Marco susciperet.* Corinthii Romanos imitati, qui Lucillam formâ conspicuam sub Veneris victricis effigie signarunt, ut denotarent Lucillam Venerem, Verum alterum Martem à militaribus laboribus per blanditias & delinimenta amatoria revocasse, unde clypeum illa victrix, & non speculum, ut quidam putant, Cupidini ostendit, quod cum id magnis Imperatoribus ac summis Ducibus contingeret, veteres per Veneris & Martis fabulam designare voluerunt. Venus autem victrix in nummis Romanis sæpe cum clypeo, galea & hasta occurrit; sed præcipuè forsan clypeum gerere videtur, quod illa clypeos facere docuerit, ut ait Homerus hymno ad Venerem: Coluthus etiam de raptu Helenæ, Venerem scutorum Reginam appellat.

Hic nummus secundi moduli eximia raritatis & elegantia est.

COMMODUS.

COMMODOUS M. Aurelio patre mortuo cum Barbaris pacem iniit, & è Germania urbanæ tranquillitatis cupidissimus Romam reversus, Imperii fines non ampliavit, nec Colonias extra urbem deduxit, ipsam contentus, Romam æternam, felicem Coloniam, Orbem terrarum appellare: *Volebat enim, inquit Dio, urbem suam esse Coloniam videri. Ad hæc ei statua aurea mille librarum cum tauro & vacca facta est.* Nummi cum eodem typo senatusconsulto signati sunt, cui addita est epigraphe, COL. L. AN. COMM. P. M. &c. *Colonia Lucii Antonii Commodi Pontificis Maximi, &c.* Ælia tamen Capitolina ob beneficia ab eo accepta se Commodianam nuncupavit, ut urbis nummi superstites exhibent, COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.*

COMMODI nummi ex ære magno sunt rarissimi; media & minima formæ, obvii.

BERYTUS.

L. AVR. COMMODVS CAES. Caput Commodi sine laurea.

COL. BER. *Colonia Berytus.* Neptunus stans, pede saxo, in aliis, proræ imposito, dextrâ Delphinum sustinet, lævâ tridentem gerit.

Berytus urbs est Phœnicia, & Romanorum Colonia, ut ex Josepho videre
Pp ij

licet de bell. Jud. lib. 7. cap. 8. Μετὰ τὸ Κᾶϊς εἰς Βηρυτὸν ἦκεν, ἣ δὲ ἔστιν ἐν τῇ Φοινίῃ, πόλις Ρωμαίων ἀποικία. Postea Cæsar Berytum venit, hæc autem est civitas Phœnicia provincia, Colonia Romanorum. Berytenses autem nummum hunc Commodi Cæsari gratulantes signarunt, quando cum patre ob Avidii Cassii rebellionem in Syriam venit, forsan & Berytum appulit, dum in Ægyptum iter faceret. De Commodi in Syriam profectio loquitur Lampridius in ejus vita. Et eo tempore quo Cassius à Marco descendit, profectus est, commendatus militibus, cum patre in Syriam & Ægyptum, & cum eo Romam rediit. Neptunus tutelaris est urbis deus, in Berytensis Coloniae nummis frequens, de quo dictum est in Augusto pag. 15. & passim.

Hic nummus minima formæ obvius & tritus.

M. COMMODVS ANTONINVS AVG. Caput Commodi laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia Julia Augusta Felix Berytus. Astarte feminuda stans, capite tutullato, pede proræ imposito, dextrâ baculum, à sinistris Victoria supra columnam ei coronam porrigit.

Alterum prodit Beryti urbis tutelare numen Astarte dea, Venus à plurimis existimata, variisque nominibus celebrata. A Macrobio Architis dicitur lib. Saturn. cap. 21. *Apud quos Veneris Architidis & Adonis maxima olim veneratio viguit, quam nunc Phœnices tenent.* De hac Dea varias opiniones lege apud Lucianum in opusculo de Dea Syria. Turrata est ut Beryti Genius, sub cujus tutela urbs posita est: pedem proræ navis imponit, ad denotandum urbis situm: scipionem oblongum gerit, ipsius symbolum: feminuda est, qualis Venus depingitur, cui Victoria columnæ imposita coronam porrigit ob regni fines ejus auxilio ampliatos.

Hic nummus secunda magnitudinis inter obvios relegandus.

IMP. COMMODVS ANTONINVS AVG. Caput juvenile Commodi laureatum.

COL. BER. SEC. AVG. Colonia Berytus, Securitati Augusti. Eadem Astarte in templo tetrastylo.

Colonia Berytus gratulans Commodi, quod vitarit insidias, ejus securitati nummos inscripsit. Caput Imperatoris juvenile nummum percussum suadet post

primas, quas ei Herodianus à Quintiano structas narrat insidias l. i. p. 473. Λαβόντα ἐλχειρίδιον ἔκαστον χάλκον, καὶ φουλάξοντα καὶ τρεῖς ὀπίσθιον, ὀπίπτεσθαι τὴν πρὸ Κορμηίδω καὶ Φονεύσαι. Persuasitque uti pugionem in sinu celans, tempusque locumque caperet, factoque repente impetu Commodum occideret. Plurimi ob id conjurati, & omnes quantulacumque suspicione attracti, supplicio affecti sunt. Lampridius narrat Commodum ob Perennem ab hinc duobus annis ejus jussu sublatum, Felicem fuisse appellatum, quòd ejusdem Perennis insidias effugerit. Berytenses forsan Astarten urbis Tutelarem Deam signarunt, cujus patrocinio Commodum commendaverant.

Astartis figuram Deæ Securitati tribuit Tristanus in Elagabalo, quem sequutus est Harduinus pag. 91. Goltzius mutilum hunc Tristani nummum COL. BER. SEC. interpretatus erat, Colonia Berytus Secundanorum. cui Sert. Ursatus pag. 9. addit: Hoc est inquam secunda legionis milites deducti.

Hic nummus mediocris, à Tristano sub Elagabali nomine vulgatus tom. 2. pag. 326. inter rariores adnumerandus.

CÆSAREÆ Palestina.

COMMODOVS AVGVSTVS. Caput Commodi laureatum.

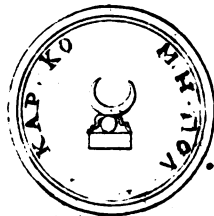
COL. PRIMA FL. AVG. CAES. Colonia Prima Flavia Augusta Cæsarea. Diversæ sunt inscriptionis epigraphæ. Caput Serapidis calathò insigne.

Cæsarea Palæstinæ urbs primaria est, cujus situm Josephus appositè describit de bel. Jud. lib. 3. cap. 27. Αλεξινὴ ἥ ἐν κακείνῃ χειμῶνος ὥρα, καὶ ὅσον ἦν πριχρότης θεοῦς καὶ ὁ καὶ μακρὸς πεδὺς ὅσα ἐν τῷ ὄρει. Erat autem illa quoque aprica per hyemem quantum æstatis caloribus æstuosa, ut in planicie sita atque maritima. Serapidis imago in Cæsareæ nummis frequens à Cæsarensibus cultum ejus numen indicat, quod ipsos ex Ægypto recepisse augurati sumus ob viciniam provinciæ: sed licet Serapis proprius & peculiaris esset Ægyptiorum deus, nihilominus in Græcia multisque in locis cultus fuit, in primis Athenis teste Pausania, & Romæ in circo Flaminio, nova urbis regione, ut P. Victor scribit. Idem Serapis cum Plutone à plurimis existimatus est. De ejus calathò loquitur Macrobius lib. i. Saturn. c. 20. Calathum, inquit, ejus capiti insingunt. Et paulò post: Cujus vertex insignitus calathò, & altitudinem sideris monstrat, & potentiam capacitatis ostentat: quia in eum omnia terrena redeunt, dum immisso calore rapiuntur. Alii calathum, modium appellant, & ad Osiridem agriculturæ inventorem spectare contendunt.

Hic nummus secunda & minima formæ vulgaris & obvius, à Patino pag. 261. vulgatus est.

Pp iij

CARRHÆ.

ΚΟΜΜΟΔΟΥ. CEB. Caput Commodi laureatum.

ΚΑΡ. ΚΟ. ΜΗ. ΠΟΛ. Καρρᾶ Κολωνία Μητρῶπολις. Astrum seu Sol in crescente supra basim ad ornamentum.

Carrhæ, urbs Mesopotamiæ antiquissima, si quidem Abraham olim æ Tarrhi ejus patris domicilio insignis perhibetur apud Josephum Antiq. lib 1. cap. 7. p. 15. Θάρρου ὃ μισήσαντες πρὸ Καλδαίαι ἀφ' τοῦ Αβραάμου πείρας, μετακίζονται πόλιν εἰς Χαρρᾶν τῆς Μεσοποταμίας· ὅπου ὁ Θάρρον τελευτήσαντα θάψουσιν, ἔτι βιώσαντα πέντε καὶ δεκάσια. Caterum cum Tharrus exosam haberet Chaldaeam propter luctum Aranis, omnes simul migraverunt Carrhas Mesopotamia, ubi etiam Tharrum defunctum sepelierunt, anno exacta vite ducentesimo-quinto. Carrheni autem apud se constitutæ à Divis fratribus Coloniae memores, Commodio Marci filio nummos suos consecrarunt, in quibus Solem in crescente ob singularem Dei Luni cultum cælarunt, de quo in Marco & Vero suprâ diximus, ut & de Græca in nummo epigraphæ.

Hic nummus minimi moduli inter rariores adscribendus.

CARTHAGO Africa.

IMP. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

C. I. C. A. D. D. Colonia Julia Carthago Antiqua. Decreto Decurionum. Triremis cum remigantibus.

Carthago quondam Romæ æmula, diu jacens, Colonia Romana à Julio Cæsare constituta est, qui eam restituit, uti tradit Pausanias in Corinth. p. 85. Ανοικίσαι δὲ ὁ Καρχηδὼνα ὅτι τὸ ἄρχος τῆς αὐτῆς. Nam et Carthaginem etiam Cæsar restituisse dicitur. Deinde ita aucta & ampliata est, ut Mela, qui Claudii temporibus floruit, de ipsa dixerit lib. 1. cap. 7. Jam quidem iterum opulenta, etiam nunc tam priorum exordio rerum, quam ope presentium clarior. Carthaginenses Commodio nummos dedicasse videntur gratulabundi, quod eorum urbem Alexandriam Commodianam Togatam vocasset, uti narrat Lampridius in ejus vita.

COMMODUS.

303

Ridiculè etiam Carthaginem ALEXANDRIAM COMMODIANAM TOGATAM appellavit. Cùm Carthaginem, si Alexandrina frumenta cessassent, annonam urbi suppeditare posse existimaret, Togatam quidem Alexandriam illam vocavit, quòd cùm Carthago esset Colonia, Romanorum more cives ejus togæ usum habebant. Navis vel urbis situm in littore, vel classem ad obsequium Imperatoris paratam indicat.

Hic nummus minimæ formæ inter elegantiores numerandus.

COELLU.

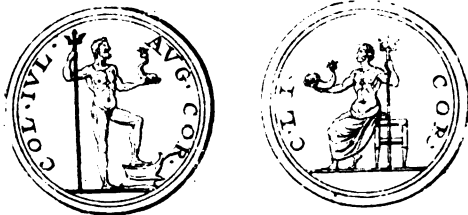
IMP. CAES. MAR. COMMOD. Caput Commodi laureatum.

AEL. MVNIP. COEL. *Ælium Municipium Coellitanum.* Dimidia navis, supra quam cornucopiæ. P. Harduinus pag. 13. legit AEL. MVNIP. COMM. pro COEL. & nummum perperam ad Æliam Capitolinam revocat.

Coellu urbs est Numidiæ littoralis, de qua dictum est in Antonino Pio, ab Hadriano Æliæ gentis nomen habuisse Ælium ob beneficia ipsi concessa, aut jus Municipiorum ei forsan collatum, quorum memores Coellutani, Commodus ejus pronepoti nummos consecrarunt, vel ipsi gratulantes quòd in Africam se venturum pronunciaisset, cujus meminit Lampridius in ejus vita: *Simulavit se & in Africam iturum, ut sumptum itinerarium exigeret.* Vel quòd classem Africanam instituisset ad frumenta transmittenda, unde Africæ & Numidiæ provinciis ingens lucrum. Commodus etiam cùm spectacula edere profiteretur, Numidas jaculatores collegit, teste Herodiano in ejus vita p. 483. *Συνήσθη δὲ παρδούρους αὐτὸν Παρθύριον οἱ ὀξυκλώ ἀριστεύοντες, καὶ Μαυρωσίαν οἱ ἀξιπύζειν ἀέλαιοι.* Erantque cum illo assidue Parthorum lectissimi sagittarii, ac Numida præstantissimi jaculatores. Dimidia navis in Coellutani Municipii nummis frequens urbis ad mare situm, ut cornucopiæ fructuum frugumque in ipsius agro ubertatem arguit.

Hic nummus minimæ molis pro raro & conspicuo habendus.

CORINTHUS.

IMP. L. AVR. COM. Caput Commodi laureatum.

COL. IVL. AVG. Colonia Julia Augusta Corinthus. Neptunus stans pede pro-
ræ imposito, dextrâ Delphinum, sinistrâ tridentem gerit.

IMP. M. AVR. COM. ANTON. AVG. Caput Commodi laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Neptunus sedens, dextrâ Del-
phinum, lævâ tridentem.

Corinthus cùm M. Aurelii & L. Veri plurimùm fuisset studiosa, Commodus Marci filio Imperium evecto nummos suos dedicavit, cui in urbem ex Germania redeunti plurimùm gratulati fuerant Romani, ut narrat Herodianus in ejus vita p. 471. Τοῖς τὸν δὴ βασιλεύοντι τῷ βασιλεῖ οἱ Ῥωμαῖοι ἐν φημίαις τοῖς πύργοις αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀνδράσι βολαῖς ὑπεδέχοντο. Talem igitur Imperatorem conspiciati, faustis ominibus acclamationibusque & coronarum florumque sparsionibus exceperunt. Neptunus ut tutelariorum Corinthiorum Deus in ipsorum nummis exhibetur, de quo legas Pausaniam in Corinthiacis, & quæ de ipso in superioribus nummis sparsim diximus. Diodorus Siculus, cur maris Deus appellatus sit, narrat Histor. 5. Τῶν δ' ἄλλων θεῶν φασὶ Περσεύοντα μὲν πρῶτον χρησάμενον πλοῦ καὶ θαλάσσης ἐργασίας, καὶ εὐλαίᾳ αὐτῆς ἀδόντος αὐτὰς πλοῦ ἡγεμονίαν λαβεῖν τῷ Χρόνῳ. δὲ καὶ πρῶτον ἀδόντος τοῖς ἐπιχειροῦσιν τῶν πλοῦ κέρδιον ὑπάρχειν τῷ καὶ θαλάσσης πρῶτον ἀδόντος, καὶ θυσίαις ὑπὸ τῷ ναυπηγοῦσιν ὑμᾶσαι. Inter alios porro Deos (aiunt) Neptunus maris negotia primus tractare cepit, classemque instituit, præfecturam hanc à Neptuno adeptus: ideoque fama apud posteros increbuit, quæ in mari geruntur, in hujus potestate & arbitrio esse, & propterea solennibus eum sacris Nauta honorant.

Hic nummus minimi moduli obvius & tritus est.

IMP. M. COMMODVS ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Neptunus nudus stans, dextrâ pateram supra aram juxta arborem.

Neptunus tutelariorum Corinthi Deus pateram super aram tenet, ad indicandum sibi sacrificium à Corinthiis pro Imperatoris Commodi salute & securitate perpetratum ad urbis Romæ forsan imitationem, de qua loquitur Herodianus lib. 1. pag. 477. Καὶ σωτήρια τῷ βασιλεῖ οἱ δῆμος μὲν τῇ ἑορτῇ ἐπισημαίνοντες. Sed & populus omnis pro Imperatoris salute diem letabundus celebrabat. Commodus autem insidiis Quadrati nobilissimi locupletissimique adolescentis, Perennis Prætorii Præfecti, deinde Materni militis, facti perditorum hominum ducis peritus est, quas cùm evitasset, Felix appellatus est, primusque Imperatorum hoc nomen in titulis tulit. Arbor juxta quam sacrificat Neptunus, pinus esse videtur, ad denotandum Neptuni templum in quo sacrificia fuerant confecta; nam alterum erat in Lechæo, alterum in Isthmo, juxta quod pinus erant confitæ.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro & conspicuo habendus est.

IMP.

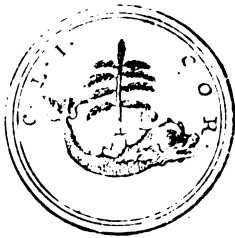

IMP. M. COMMODVS ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Mercurius insidens rupibus, dextrâ extensâ, sinistrâ caduceum, pro pedibus aries.

Pausanias ad Mercurii pedes arietem poni tradit apud Corinthios, quòd ille greges tueri crederetur; ideò illum stabulis præesse in M. Aurelii & Veri nummis ex Hesiodo diximus. Unde Mercurius apud Giraldum dictus est Nomius, quoniam & pastorum Dèus: quin & ei bucolicum carmen consecratum Donatus in Cominentariis ait, ut Daphnidis patri pastorum principi. Mercurius scopulis insidens, ipsius templum in Acrocorintho significare videtur, licèt ejus nulla mentio habeatur apud Pausaniam, qui ipsius ædem cum signo erecto in foro collocat.

Hic nummus mediocris formæ nec rarus nec obuius.

C. L. I. COR. Colona Laus Julia Corinthus. Melicerta supra Delphinum extensus juxta arborem.

Puer ille Delphino substratus, in Corinthiorum nummis obuius & frequens, Melicerta est, cujus historiam narrat Pausanias in finè lib. 1. Arbor ei comes adjungitur, quòd ejus cadaver juxta pinum fuit à Sisypho repertum, & cùm Isthmici ludi fuissent ab eo in ipsius honorem instituti, victores ludorum in illius mèmoriam pinu coronabantur. Polybius Hist. lib. 2. pag. 101. narrat Romanos an. U. C. 525. à Corinthiis Isthmiorum ludorum participes factos ob primam eorum ad ipsos legationem. Ρωμαῖος μὲν διῆλως ἄλλους ἐπέσβεσας ἔξαπείλας πρὸς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους· ὅτι δὴ καὶ Κορινθιοὶ πρῶτον ἀπεδίξαντο μισθὸν Ρωμαίοις τῶ τῷ Ἰσθμίων ἀγῶνος. Legati deinceps alii ad Corinthios atque Athenienses missi fuere à Romanis: eoque primum tempore à Corinthiis decretum est, ut Isthmici ludicri participes Romani fierent. Vide quæ passim de Melicerta suprâ diximus.

Hic nummus secunda magnitudinis vulgaris & tritus est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Pegasus.

Pegasus, vulgaris est Corinthi typus, de quo in superioribus nummis abundè dictum est, imò etiam & in Coloniis Corinthiorum sæpè percussus, qualem videre est in Corcyreorum & Syracusanorum nummis, ut jam annotavit illustrissimus Spanhemius Dissert. 3. retentis à filiabus matris insignibus, iis denique publicis monumentis ad memoriam originis arguendæ signatis. An revera fuerint Pegasi, alata illa monstra, mera fabula est; sed velocibus equis nomen id tributum videtur, sicut & in Circensibus ludis apud Romanos narrat idem auctor. Cùm autem Bellerophon Corinthi Hæros celeri quodam usus esset equo, de eo facta est eadem propè fabula, ipsique aliger equus est attributus.

Hic nummus minimi moduli tritus & frequens est.

COMMODO CAES. AVG. FIL. GERM. Caput Commodi juvenile sine laurea.
C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Victoria stans, dextrâ coronam, sinistrâ palmam.

Nummus in honorem Commodi adhuc Cæsaris percussus est, & ad victoriam Germanicam spectat, unde *Germanici* nomen Commodò à patre communicatum, cùm res contra Germanos feliciter gessisset, ut colligere est ex Capitolino in vita Marci. Pannonias ergo Marcomannis, Sarmatis, Vandalis, simul etiam Quadis extinctis, servitio liberavit, & Romæ cum Commodò, quem jam Cæsarem fecerat, filio, ut diximus, suo triumphavit. Typum huic ferè similem signavit ob eandem causam Senatus Romanus, in cuius posteriori parte legitur, COMMODOVS CAES. AVG. GERM. in posteriori verò VIC. GER. Victoria clypeum tenet trunco arboris impositum, in quo S. C. visitur, æternum Germanicæ victoriæ monumentum.

Hic nummulus inter rariores collocandus.

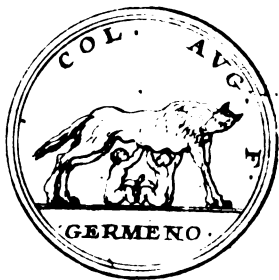
IMP. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Victoria dextrâ bigas agit, sinistrâ palmam gerens.

Hunc Victoriæ bigas agentis typum non ad aliquam in bello, sed in ludis victoriam auguramur; an in memoriam agonis Cæpitolini, quo tempore conjurationem Perennis contra Commodum detectam narrat Herodianus in ejus vita pag. 474. Ερωτάει δὲ ἡ ὑπεβουλή τῶν ἀδελφῶν ἑπὶ τῷ ἱερῷ ἀγῶνι πολλοὺς Ρωμαῖοι Διὶ Καπιτωλίῳ. Proditæ autem sunt insidiæ incredibili quodam modo: ludos Romani Jovi Capitolino faciunt, &c. An verò quòd Imperator in certamine curuli, cui se vehementer dederat, victor fuisset, ut innuere videtur Xiphilinus pag. 377. Τοῦ γὰρ Κομμοῦδου ἀρματοπλοῖαι καὶ ἀσπλῆλαις ὀκιδεδωκότες ἑαυτὸν, καὶ τῷ τῇ ἀρχῇ προσηκόντων ἐστὲν (ὡς εἰπεῖν) πρῶτοντος. Cum enim Commodus se studio agitandorum curruum, & libidinibus cujusvis generis dedidisset, nec quidquam ferè ageret eorum quæ ad principatum spectarent. Corinthii Imperatori adulantes, Victoriæ in bigis exhibuerunt, qualem in Adrianopolitanorum, Pergamenorum & aliorum Græcorum nummis observamus.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro & præstanti computandus.

GERMENO.

IMP. M. AVR. COM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.

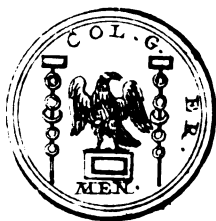
COL. AVG. F. GERMENO. Colonia Augusta Felix Germanorum. Lupa puerulis ubera præbet.

Mirum in modum Antiquariorum ingenia torsit hic nummus sub voce contracta GERMENO, pro integra GERMANORVM. Primus cum vulgavit Tristanus tom. 1. p. 716. sub nomine CERMENO, & de antiqua regione urbis Romæ parùm feliciter interpretatur, ut annotavere Spanhemius Diss. 9. pag. 767. & Luc. Holstenius Not. in Stephan. pag. 84. cujus verba hîc referre liceat: Ingenio suo abutitur vir egregius, dum numisma istud de urbe Roma exponit. Sed Spanhemius & Holstemius illud revocant ad Germani Hellepontii urbem, quam Coloniam ex Ptolemæo memorant, cum Geographus ille Germani Coloniam in Galatia describat, ut jam vidit eruditus P. Harduius p. 184. Germani quidem urbs gemina, una Hellepontii, teste Stephano. Γέρμαν πόλις Ἑλλησποντίας, πλησίον Κυζίκου. Germani urbs Hellepontia prope Cyzicum. Altera urbs Galatiæ prope Pessinuntem apud Ptolemæum lib. 5. cap. 4. Γέρμα Κολωνία. Utriusque urbis gentile nomen Germanus, unde nummi obvii cum epigraphæ ΓΕΡΜΗΝΩΝ

Qq ij

ad Germem Helleponti urbem spectant. Qui verò Latina epigraphe COL. GERMENO gaudent, ad German Galatiæ Coloniam pertinent, cujus meminisse videtur Notitia Græc. Episcop. in hac provincia sub voce Γερμοχλωνείαι. Vulgaris est in hoc tractu Coloniarum inscriptionis usus, Colonia AVG. F. Germanorum, ut & Colonia IUL. AVG. F. COMANORVM in Caracalla. *Auguste* nomen, Coloniam ab Augusto deductam indicat, & non à Vespasiano, vel Domitiano, quod denotari putat Holstenius loco cit. per litteram F. quæ hîc non *Flavia*, sed *Felix* exponenda est, in honorem Commodi, qui teste Lampridio: *Quum occidisset Perennem, appellatus est Felix.* Quod cognomen primus omnium Imperatorum tulit. Lupa cum puerulis, Romanarum Coloniarum insigne est.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Thesauro Regio, ut & similis Roma in Gazophylacio Cardinalis Carpinei, eximiæ raritatis habendus.

IMP. COM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.

COL. GERMEN. Colonia Germanorum. Aquila cippo imposita inter duo signa militaria.

Germe urbs Galatiæ in Bithyniæ & Phrygiæ confinio inter Pessinuntem & Ancyram, Colonia ab Augusto deducta, ut diximus, ex omnibus Imperatoribus soli Commodi nummos signavit; sed cum diversos ipsi typos dedicaverit, beneficium quoddam ab Imperatore accepisse conjecturæ locus est. Urbs in Notitia Episcoporum Episcopalis, sub Archiep. Pessuntino uno verbo Γερμοχλωνεία, hodieque adhuc extat: *Girmasti* nomine dicta est, teste Leunclavio. Aquila inter signa militaria, Veteranos cujusdam Legionis, cujus nomen ignoratur, ab Augusto in eam transmissos indicat.

Hic nummus minimi moduli, è Cimelio Ill. Harlai Procuratoris Generalis in Thesaurum Regium euectus, inter elegantissimos reponendus.

HIPPON.

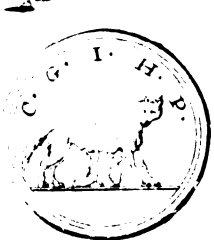

IMP. CAES. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

C. G. I. H. P. Colonia Gemella Julia Hipponensis Pia. Ceres gradiens, utrâque manu facem.

Similis in M. Aurelio vulgatus est nummus, quem ad Hipponem Regium Africae littoralis urbem revocavimus, ideò *Gemellam* nuncupatam, quòd alia urbs sit hujus nominis Hippon Diarrhytos, id est *Irriguus*. Nomen alterum *Julia* præfert, ut Colonia à Julio Cæsare cum plurimis aliis in Africa constituta; *Pia* verò alterum, ob collata Antonini Pii erga se beneficia: quapropter memor, M. Aurelio Cæsari filio ejus adoptivo nummos, ut & Commodus ipsius nato & successori dedicat. De Cereris Africanæ cultu ex Tertulliano in M. Aurelio diximus: cùm autem illa sit frugum Dea ab antiquis existimata, & Africa frumento abundet, nil mirum si Hipponensis Colonia Cererem sit venerata. Hujus urbis D. Augustinus fuit Episcopus.

Hic nummulus inter rariores numeratur.

C. G. I. H. P. Colonia Gemella Julia Hipponensis Pia. Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Hipponensis Colonia Commodus per nummos gratulari videtur, quòd classem Africanam instituerit, quæ subsidio esset, si fortè Alexandrina frumenta defecissent. Hanc, ut tradit Lampridius in ejus vita, Commodianam Herculeam vocavit. *Quum classem quoque Africanam Commodianam Herculeam appellasset.* In cujus memoriam Senatus Romanus ipsi nummum percussit cum epigraphæ, PROVIDENTIAE AVG. Commodus sub Herculis effigie, pede proræ imposito, spicas ab Africa Elephantis proboscide ornata accipit. Lupa cum puerulis in nummo signatur, ut Coloniae Romanae insigne, originem à Romulo & Remo indicans, de qua hæc narrat Livius Dec. 1. lib. 1. *Tenet fama, cùm fluitantem alveum, quo expositi erant pueri, tenuis in sicco aqua destituisset, lupam sitientem ex montibus qui circa sunt, ad puerilem vagitum cursum flexisse: eam summissas infantibus adeò mitem præbuisse mammas, ut linguâ lambentem pueros magister regii pecoris invenerit.*

Hic nummus tertiæ magnitudinis inter præstantiores reponendus.

PATRÆ.

Qq iij

IMP. M. COM. ANTONINVS. AVG. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Jupiter sedens, dextrâ victoriam, lævâ hastam.

Patrenses Jovem Olympium colebant, cui apud Pausaniam in Achaïcis templum crexerunt, ut in Hadriano pag. 229. diximus. Ille sedens Victoriam dextrâ gerit, ob prælium aliquod à Commodi Legatis feliciter gestum, ut innuere videtur Lampridius in ejus vita. *Victi sunt sub eo tamen, quum ille sic viveret, per Legatos Mauri, victi Daci, Pannonia quoque composita: in Britannia, in Germania & in Dacia imperium ejus recusantibus provincialibus.* Patrenses Jovem Victoriam gestantem exhibuerunt, quasi Commodus eam Jovis ope reportasset.

Hic nummus secunda magnitudinis pro raro habendus.

M. COMMODY. ANT. AVG. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Mercurius sedens in templo distylo, dextrâ extensâ, lævâ caduceum, pro pedibus aries.

Nulla est à Patrensibus Mercurii culti, nulla ejus statuae aut ædis apud Pausaniam mentio; nummus tamen in templo ejus signum exhibet, quod Pharae ditioni Patrensium ab Augusto adjecitæ summa cum religione colebant sub *Agoræi* seu *Forensis* cognomine, ut idem Pausanias lib. 7. pag. 440. tradit. *Ερμῆς τε ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ λίθου πεποιημένον ἄγαλμα, ἔχον ἐν ἡρμείᾳ.* In medio Mercurii signum marmoreum cum barba. *Καλεῖται μὲν δὲ Ἀγοραῖος, ὅθεν δὲ αὐτῶν καὶ χρηστήριον καλεῖται.* Cognomen ei est *Agoræo*, quod idem omnino est ac si *Forensen* dicas. Forsan Mercurio templum à Patrensibus post Pausaniæ peregrinationem ædificatum aut restitutum est, alias antiquitates narrat Sponius Misc. sect. 10. pag. 364.

Hic nummus minimi moduli rarus est & conspicuus.

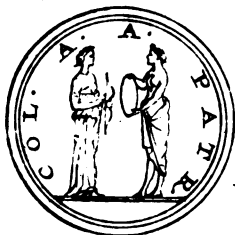
AVG. COM. ANTO. AVG. Caput Commodi laureâ insigne.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Æsculapius stans, dextrâ ad latus appositâ, sinistrâ baculo, cui serpens involutus est, innixâ.

Æsculapium apud Patrenses cultum docet Pausanias in Achaïcis, ubi refert signum ejus in area ex adversâ fori regione sita, & templum illius sub arce

exstructum. De signo sic loquitur: Τὸ μὲν δὲ ἀγάλμα τῷ Ἀσκληπιοῦ, πλεῶν ἐοικώς, λίθου καὶ ἄλλα. Ibi Æsculapii signum, præter vestem, è marmore fabricatum. De templo hæc habet: Ἐστὶ δὲ καὶ ἱερὸν Πατρῶσιν Ἀσκληπιοῦ· τῷ δὲ ἱερῷ ὑπὸ πύλῳ Ἀκρόπολιν τῷ πύλων ἔστι· ἐξ ἧς αἱ ὁδοὶ Μεσάπιν ἀγνοοῦν. Est etiam apud Patrenses supra arcem, ad eam partem per quam exeunt qui Messatin iter habent, Æsculapii templum. Patrenses Æsculapium in nummis Commodi forsan percusserunt ob ingentem pestem quæ Romam depopulabatur, de qua Herodianus loquens, multa pro Commodi salute sacrificia perpetrata commemorat.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 261. vulgatus, rarus est & elegans.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Apollo muliebri habitu stans, dextrâ arcum, ex adverso Venus victrix feminuda, pariter stans, utrâque manu clypeum.

Patrenses hoc in nummo Apollinem & Venerem simul in nummo percusserunt, Commodo & Crispinæ blandientes, quòd ille Apollo Palatinus & Monetalis dici voluerit, ipsa Venus in nummis sæpè vocata sit, apud Patrenses etiam, teste Pausania in Achaic. pag. 439. Tempia Apollini & Veneri in eodem loco erant erecta, & iis in urbe communis erat arca. Τὸ δὲ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀφροδίτης ἱερὸν τῷ λιμένι δι' ἔστι τέμενος, λίθου μὲν πρὸς ὄψιν, καὶ ἄκραι χεῖρες καὶ πόδες, ξύλου δὲ τὰ λοιπὰ εἰργασται. Ἐστὶ δὲ σφίσι καὶ ἄλλος ὁδοὶ θαλάσσης, δρόμος τε ἐπιτηδεύοντων, ἥ ἐστι τὰ ἄλλα διατὸν ἡδίστον ὄρα πρὸς ἑλίου πρὸς ἡλίου· ἐν τούτῳ τῷ ἄλλοι καὶ καὶ ἡδὺς Ἀπόλλωνος, ὁ δὲ Ἀφροδίτης πεποινηται, λίθου καὶ τούτοις τὰ ἀγάλματα. Est sacra etiam Apollini & Veneri communis area, cum ipso ferè portu conjuncta: simulacris os, manus, & imi pedes è marmore; reliquæ partes è ligno sunt. Est etiam in ipsa maritima ora lucus, in quo curricula luculenta & æstivæ stationes valdè elegantes. In eodem luco Apollinis & Veneris delubra spectantur cum signis marmoreis. Apollo & Venus ambo ex Jove nati sunt, ille ex Latona, hæc ex Dione Nympha.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Figura muliebris sedens, dextrâ hastam juxta quam clypeus, coronatur ab Hercule lævâ clavam tenente.

Patrenses Commodo adulantes, eum, ut Romani, sub Herculis effigie repræsentarunt, cum ille se Herculem appellari jussisset, teste Herodiano in ejus vita p. 483. Εἰς ἑσούτων τι μολίας καὶ περὶ οἰνίας παρυσχώρουν, ὡς παρὸν μὲν πλεὺς πατρῶν παρυσχωρίαν περὶ αἰτήσανται, ἀπὲρ ὁ Κομμόδου καὶ Μάρκου υἱοῦ Ηρακλῆα τε καὶ Διὸς υἱὸν αὐτὸν καλεῖσθαι καλεῖσθαι, ἀπεδυσάμενός τε τὸ Ρωμαῖον καὶ βασιλεῖον ἄλμα, λεοντὴν ὑπερῶν, ἐρῶπαλον μὲν χεῖρας φέρειν. Εὐὲν νεκordia petulantiaque processit, ut paternum primò cognomen repudiaret, ac pro Commodò Marci filio, Herculem se Jovis filium jussisset appellari, depositoque principum Romanorum cultu, leonis pellem substerneret, manuque clavum gereret. Coronam imponit Romæ tanquam Deæ, cui Antoninus Pius ejus avus templum in urbe sub titulo ROMÆ AETERNAE crexerat : cujus Imperatoris studiosi Patrenses, in rei memoriam, M. Aurelium, L. Verum, & Commodum cum eodem ferè typo coronam Romæ imponentem exhibuerunt.

Hic nummus secundi moduli inter raros reponendus.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Caput muliebre turritum, pone quod cornucopiæ.

Caput muliebre turritum in nummis, solenne est urbium Principum symbolum, quod Patris convenit, si Straboni fides lib 8 pag. 387. Μετὰ δὲ ὑποτίς Γάτρας, πόλις αξιόλογος. Postea sequuntur Patra, urbs memorabilis. Patrenses cum olim apud Pausaniam floruisent, insigni verò clade pluribus præliis acceptâ fortunis propè omnibus eversis per agrum dispersi sunt, Augustus vel quòd ad navium appulsum Patras valde esse appositas judicaret, vel aliâ quacunque de causâ eos in urbem remigrare jussit, urbemque Coloniam Romanam constituit, eaque Achaia caput effecta est. Cornucopiæ fertilitatem agri indicat.

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obvius est.

IMP. CAES. M. AVR. COMMODVS. AVG. Caput Commodi laureatum.
COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Figura muliebris turrita stans, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Figura

Figura muliebris illa Genium urbis repræsentat pro salute Imperatoris sacrificium perpetrans, ob ingentem forsan pestilentiam per totam Italiam & Romæ præsertim sævientem, ita ut Commodus persuasum sit Laurentum secedere, teste Herodiano. Σωθέν ἡ κατ' αἰνὸν χειρὸς λοιμῶδη νόσον καθαγεῖν πᾶσι τῇ Ἰταλίᾳ, μάλιστα δὲ τὸ πάθος τῇ Ρωμαίων πόλει ἤκμασεν, ἅτε πολυαυθρόπῳ τε οὕσῃ καὶ τοῖς πᾶσι βλάψαντι ὑποδυσχελεῖν. Τότε ὁ Κόμμοδος συμβουλευσάντων αὐτῶν ἑνῶν ἰατρῶν εἰς τὴν Λαύρεντον ἀνέχωρσεν. *Per idem tempus accidit, ut ingens Italiam quidem universam pestilentia occuparet: sed in civitatem Romanam vehementius tamen sæviret, utpote quæ et per se populo abundaret, et advenas toto orbe confluentes exciperet. Tum Commodus (ita scilicet quidam medicinæ periti persuaserant) Laurentum secessit. Cornucopiæ, solenne est Genii symbolum, utpote qui rerum gignendarum vim habere perhibeatur, vel ad indicandam soli feracitatem.*

Hic nummus secunda magnitudinis obvius est.

IMP. ANTONINVS. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Colonus agens boves, dextrâ vexillum.

Patrenses ad originem Coloniz indicandam, modò Colonum, modò signa militaria in nummis percusserunt: imò in hoc illa conjungunt; Colonus enim dextrâ signum militare, sinistrâ aratrum ducit; illud Coloniz militaris, hoc plebeiz symbolum. Veteranos Legionis vigesimæ - secundæ, cognomine *Primigenia*, Patras transmissos, ex nummis accepimus. Pausanias verò, multitudine ex oppidulis vicinis ab Augusto in hanc urbem remigrare iussâ, eandem ab eo Coloniam constitutam tradit in Achaïcis pag. 432. Καὶ ἐς τὰ ἄλλα χάρας σφίσι, ὅποσα τοῖς ἀποίκους νέμειν οἱ Ρωμαῖοι νομίζουσι. *Atque alia in eam civitatem beneficia contulit, quibus à se deductas Colonias Romani afficere consueverunt. Hæc autem ex septem pagis frequentata est, teste Strabone.*

Hic nummus secundi moduli, à Patino pag. 261. vulgatus, inter obvios relegandus.

AV. COM. ANTO. AVG. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Rr

Patrensis Coloniae situm describit Plinius lib. 4. cap. 4. *Patra Colonia, in longissimo Promontorio Peloponnesi condita, ex adverso Ætolia & fluminis Eveni.* Illa signa militaria, in originis Coloniae ex Veteranis constitutæ memoriam cælata sunt; Augustum emeritos Legionis vigesimæ-secundæ milites Patras traduxisse nos edocuerunt nummi cum epigraphe XXII. signis militaribus ornati; Augustus enim, qui Lepidi & M. Antonii Legiones partim in suas adsciverat, post provinciarum cum populo divisionem, plurimos milites exauctoravit, in Coloniaeque deduxit, ut ex plurimis nummis colligimus, quorum rariores nobis Legionum nomina exhibuerunt.

Hic nummus tertiae magnitudinis inter obvios collocatur.

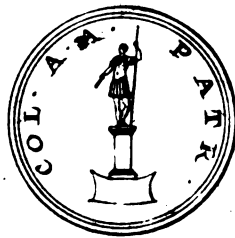

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Coloniae Romanae Lupam cum gemellis, ad originem indicandam, in nummis cudere consueverunt, ut eadem jura habere dicerentur cum Roma, quæ Romulum à Lupa nutritum jactabat, de quo Messala Corvinus lib. de Aug. Progenie inquit: *Regio edicto in Tybridis alveo exponuntur gemini. Fama est in Lupam geminos lambentem, regium pastorem Faustulum casu quodam incidisse, qui uxori Laurentia nutriendos dedit.* Unde Roma pro insigni Lupam cum puerulis ejus ubera suggentibus exhibuit, de quibus Virgilius lib. 8. in Æneæ clypeo signatis.

*Geminos huic ubera circum
Ludere pendentes pueros, & lambere matrem
Impavidos, illam tereti cervice reflexam
Muliere athereas & fingere corpora lingua.*

Hic nummus minima molis pro vulgari notandus.

IMP. M. COMM. ANTONINVS. Caput Commodi laureatum.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Figura paludata Colossæ ferè magnitudine supra columnam basi rotundæ & prægrandi imposita.

Colonia Patrensis ab Augusto deducta est, ideò columnam hanc ipsi dicatam suspicati sumus; sed cùm plurimos Patrenses illi, ut & Claudio & Neroni, nummos dedicarint, in quibus typus ille non est percussus, Domitiano ob restitutam Græcis libertatem à Vespasiano patre ademptam, fortasse erecta est. Græcis beneficium à Romanis bis, imò ter declaratum est, Plutarchus. Quintium Flaminium & Neronem liberos suis legibus illos esse iussit, Quintium verò per præconem, Neronem verò pro tribunali in foro concionem ad populum habentem tradit: Vespasianus ipsis infensus libertatem abstulit; Domitianus iis benevolus illam iterum restituit, & Græcorum imitatione, Romæ ludos constituit, teste Suetonio cap. 4. *Instituit & quinquennale certamen, Capitolino Jovi triplex, musicum, equestre, gymnicum.* Togamque Græcorum assumpsit in eorum celebratione: *Certamini præfedit crepidatus, purpureâque amictus togâ Græganicâ.* An verò columna hæc Augusto Colonizæ fundatori, vel Domitiano libertatis Græciæ restauratori tribuenda sit, penès eruditos sit iudicium, opus quidem illud insigne fuisse videtur, ut in Augustorum nummis repræsentetur.

Hic nummus secunda magnitudinis pro rarissimo adscribendus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Prospektus urbis, in cuius vertice tria templa, in imo duæ triremes in mari, in cuius littorè statua basi imposita, in medio duplicis columnarum ordinis ædificium.

Patras urbem aspectu decoram fuisse utpotè in clivo conditam oportet, ut prospektus ejus in nummis exhibeatur, imò ejus inter cæteras Peloponnesi urbes grata celebratur habitatio apud Ciceronem epist. lib. 7. ad Curionem 28. *Erat enim multò domicilium hujus urbis aptius humanitati & suavitati tuæ, quàm tota Peloponnesus, nedum Patra.* In superiori nummi parte templa urbis celebriora, in ima ædificium quoddam columnis ornatum, quod circum seu stadium Sponius in. 2. tom. Itin. pag. 12. fuisse putat, de quibus non meminit Pausanias in urbis descriptione: sed cùm aspectu digniora in nummo repræsententur, Odeum in theatri formam exstructum, quod ille auctor magnificentissimum tradit in Achaïcis, apud Patras extitisse, potius sculptum fuisse existimamus. *Κεχόσμηται ὅτι καὶ ἐς ἄλλα πρὸς ὁδεῖον ἀξιολογώταται ἢ ἐν Ἑλλήσι, πλεονάζει δὲ τῇ Αἰωνίᾳ. τῆς γὰρ μεγάλης τῆς καὶ ἐς πλεονάζοντος ὑποφύκει καὶ ἀσκήδω.* Exornatum Odeum illud est omnium, quæ in Græcia sunt, magnificentissimè, excepto duntaxat eo quod Athenis est: illud enim & magnitudine & ornamentorum insignibus facile superat. In imo duæ conspiciuntur triremes, cùm urbs sit littoralis & portu ornata, ut idem Pausanias innuit p. 432. *Αἰγυπτος δὲ ἡ τῆς ἀρχαίου νομίζον καὶ ὁδοῦ καλῶς ἐν Γάτραις.* Augustus deinde, vel quòd ad navium appulsum Patras valdè esse appo-

Rr ij

sitas judicaret. Patrenses in rei memoriam Augusti ut Coloniae fundatoris statuas in litore posuisse videntur, praesertim cum hæc figura paludata sit.

Hic nummus mediocris moduli, licet paululum diversus à Sponio lib. Itin. pag. 172. vulgatus, eximia raritatis habendus.

PHILIPPI.

IMP. L. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

COL. AVG. IVL. PHILIP. Colonia Augusta Julia Philippiensis. Lupa puerulis ubera præbens.

Philippi, urbs est Macedoniae, quæ olim *Datus* nominata est, & antè etiam *Crenides*, id est *fontes*, quòd ii crebri circa eum tumulum scaturiant; à Philippo Alexandri M. patre de nomine suo appellata, teste Appiano de Bel. Civ. l. 4. qui situm ejus describit. Φιλίππου ὃ ὡς διφύες ἐπὶ Θερμακῶν χωρίον ὠχυρωσὲς τε καὶ ἀφ' ἑαυτῶν Φιλίππου παρσιπεν. Εστὶ τε, δὲ ἡ πόλις ἐπὶ λόφου περικείμενη, ὅπου τῆς πόλεως ὡς ἐστὶν ὁ λόφος τὸ ὄνομα, ὅπου τῆς πόλεως ὡς ἐστὶν ὁ λόφος τὸ ὄνομα. Hunc locum, ut opportunum bello adversus Thracas gerendo, Philippus muniit, & appellavit de suo nomine. Sita est urbs in prærupto tumulo, totam ejus latitudinem occupans, &c. Lupa cum puerulis solenne est Coloniæ symbolum, de quo passim.

Hic nummus minima formæ pro raro & conspicuo numerandus.

TROAS.

COMMODO GAESARI. AVG. F. GERM. SARM. Caput Commodi nudum.

COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Apollo stans in cippo, dextrâ pateram, lævâ arcum, in aliis ad imum basis ara ignita, pone quam laurus.

Troadenses Commodo Cæsari patre vivente nummos dedicarunt; nam M. Aurelius tribuniciam potestatem ipsi communicaverat, nummis & Capitolino testibus. Commodum deinde sibi Collegam in tribuniciam potestatem junxit. Frequens Apollinis in Troadensium nummis typus summâ veneratione in eorum urbe cultum docet, de quo in M. Aurelio dictum est; Apollo quidem in

aliarum urbium nummis rami laurum aut lyram gerit, & tripas ei comes ut plurimum datur, sed Troadenſes illi arcum præſertim tribuunt.

Hic nummus mediæ & tertie magnitudinis pro raro habendus.

COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadenſis. Silenus ſtans, dextrâ elatâ humero lævo utrem hircinum gerit.

Similem Sileni in Troadenſium nummis M. Aurelio dicatis typum jam vulgavimus, ideò Silenum ut Deum ab iis cultum docemur; ille quidem non modò in Troadenſi Colonia, ſed in plurimis Syriæ & Africae urbibus ſignatus exhibetur. Pausanias Sileno templum in Eleorum urbe exſtructum narrat lib. 6. p. 391. Εἰ δὲ καὶ Σιλῶνος τοῦ αὐτοῦ, ἰδίᾳ τὰς Σιλῶν καὶ οὐχ ὁμοῦ Διονύσου πεποιημένος. Templum ibidem Silenus habet proprium, non (ut multis in locis) cum Libero Patre commune. Silenus autem plurimum commendatur à Diodoro lib. Hiſt. 3. p. 148. Φασὶ δὲ καὶ παιδαγωγῶν καὶ ἑρμῆα πελάσσειν καὶ τὰς ἐρατίας αὐτῶν Σιλῶν, εἰσηγητὴν, καὶ διδάσκαλον γυναικῶν τῶν καλῶν ἐκτελεσμάτων, καὶ μετὰ ταῖς συμβάλλεσθαι τὰς Διονύσου αὐτοῦ δῶκεν τε καὶ δέξαι. Pedagogus Bacchi (porrò aiunt) ac nutritor, bellorumque ſocius erat Silenus; optimorum auctor ac magiſter ſtudiorum, qui multum Baccho ad virtutem & gloriam commodavit. Nil mirum ſi talis vir pro Deo cultus ſit.

Hic nummus ſecundi moduli rarus eſt & conſpicuus.

IMP. CAE. M. AVR. COMMODVS. Caput Commodi laureatum.

COL. AVG. TROAD. Figura nuda, pede ſaxo imposito, dextrâ ramum gerit, lævâ ſuper femur.

Tristanus figuram hanc nudam in nummo Crispinae Commodi uxoris, ad Sibyllam Herophilam revocat, de qua egregiè diſſeruit tom. 1. pag. 751. Herophile autem Aeditua ſeu Sacerdos fuit, cujus ſepulchrum in Troade regione narrat Pausanias: ſed quædam partis virilis nota in illa figura Apollinem manifeſtat, quem ſummo honore apud Trojanos cultum ſæpius diximus: ille in eo corporis ſtatu, quo oracula edebat, depictus videtur. Lauri ramum gerit,

R i iij

utpotè ad divinationem conferentem, ideò ipsi sacram ferunt. Porphyrius Philolophus ex lauri crematæ strepitu futura colligere tradit: fragosius enim combusta, felicitatem; contrà si tacitè conflagrasset, tristitia pertendere credebatur.

Hic nummus secundi & minimi moduli, nec rarus nec obuius est.

C. L. AVG. TROA. *Colonia Augusta Troadensis. Lupa cum puerulis.*

Lupæ ubera Romulo & Remo præbentis typus, solenne est Coloniarum Romanarum suam hoc modo originem indicantium insignis: sed Troas jure & merito hoc symbolum signare potest, cum ea se originis parentem jactet: Romulus enim & Remus ab Ænea Trojano ortum ducebant, ut canit Virgil. Æneid. 1.

*Ilia Mavortii peperit te, Romule, eodem
Æque Remum partu, Romæ qui mania condis.*

In hujus rei memoriam Livius Decad. 1. lib. 10. an U. C. 457. Q. Ogulinum & Cn. Ogulinum Ædiles curules Lupæ cum puerulis simulacrum Romæ posuisse narrat. *Ad ficum Ruminalem simulacra infantium, conditorum Urbis sububeribus Lupæ posuerunt.* Inde idem signum in omnium ditionis Romanæ urbium foro erectum est, & Coloniarum plurimarum in nummis illud cælarunt.

Hic nummus minimæ formæ vulgaris est.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troadensis. Equus pascens.*

Similem typum in Troadentium nummis Caracallæ dicatis vulgavit Trifstanus tom. 2. pag. 180. ubi trahit equum pascentem, non modò urbem suis legibus & jure Latii utentem tanquam Coloniam Romanam indicare, sed & ejus solum pascuis abundans, ideò equis alendis idoneum arguere. Patinus eandem Lupam in Commodo. pag. 262. ad soli fertilitatem & equorum velocissimorum proventum revocat: sed equus ille liber & solutus Troadenses liberos & omni publico onere immunes arguit, quibus Imp. Claudius tributa in perpetuum remissa declarat, unde locus Taciti lib. 12. mirè illustratur. D. Junio, Q. Haterio Coss. *se decim annos natus Nero, Octaviam Caesaris filiam in matrimonium accepit. Utque studiis honestis, & eloquentiæ gloria innotesceret, causâ Iliensium susceptâ, Romanum Trojâ demissum, & Juliæ stirpis auctorem Æneam,*

aliaque haud procul fabulis vetera facundè exsecutus impetrat, ut Ilienses omni publico onere solverentur. Per equum pascentem non intelligendus tantum vehicularis cursus remissus, cujus causâ Nervæ nummus cælatus est, in quo duæ mulæ pascentes conspiciuntur, sed intelligenda præterea remissa quæcumque provinciarum onera, sumptusque omnes qui tum in Magistratum & Legatorum adventu, tum in Proconsulum comitatu fieri solebant, de quibus eruditè Ill. Spanhemius Diss. 9. loquutus est.

Hic nummus minimi moduli obvius & frequens est.

COL. AVG. TROAD. Colonia Augusta Troadenfis. Equus pascent, & arbor.

Equus pascent, ad urbem ab omnibus tributis immunem indicandam signatus est. Alexander Magnus Troadem urbem liberam & tributis immunem esse primus voluit, cum à pugna ad Granicum in eam ascendisset, teste Strabone lib. 13. p. 593. Ελευθερίας τὴν κρίσιν, καὶ ἀφροσύνην. *Inter liberas quoque & tributis immunes retulisse.* Cumque illa in Alexandri successorum possessionem cecidisset, Senatus Populusque Romanus Seleuco Regi amicitiam & societatem ita demum pollicitus est, si consanguineos suos Ilienses ab omni onere immunes præstitisset; deinde cum Romani contra Antiochum Magnum ejus filium bellum gererent, ingressi Asiam, Ilium venerunt, & ut ait Justinus lib. 31. c. 8. *Mutua gratulatio Iliensium ac Romanorum fuit; Iliensibus Æneam, ceterosque cum eo Duces à se profectos, Romanis se ab his procreatos referentibus, tantaque latitia omnium fuit, quanta esse post longum tempus inter parentes & liberos solet.* Ilium à Fimbria incensum est, sed ut ait Strabo loco cit. Sylla Τῇς Ἰλίου πᾶσι πολὺν πόρον ἐπέσπευσε. *Ilienses multis beneficiis refecit atque consolatus est.* Julius Cæsar simul & Alexandrum imitatus est. Χώραν τε διὰ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῖς, καὶ πλεὺς ἐλευθερίας, καὶ τὴν ἀλειουργήσας αὐτοῖς σωφροσύνην, & μέχρι νῦν συμμένουσιν ἐν τούτοις. *Itaque & agrum iis attribuit & libertatem, publicarumque operarum immunitatem eis servavit, quâ conditione etiamnum manent.* De arbore quid sentiamus, in sequenti nummo videre est.

Hic nummus infimæ molis inter raros adscribendus.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troadensis.* Equus pascens, arbor & Silenus.

Troadenses per equum pascentem, urbis immunitatem, & per Silenum, ipsorum erga eum venerationem indicant. Arbor, si conjecturæ locus, ad Apollinem spectat, cujus simulacrum in eorum nummis frequens, de quo suprâ abundè dictum est; namque si hæc ad equum pascentem pertineret, equus sine arbore non tam frequenter occurreret. Eligant Antiquarii eruditi, utri faveant sententiæ. Troadem suprâ Julio Cæsari gratam fuisse diximus; is enim ut cognationem cum Iliensibus confirmaret, ad eorum patrocinium acriter animum appulit; nam originem à Venere trahere se jaçtabat: Augustus verò ejus successor in Juliam gentem adoptatus, in patris memoriam Troadem Romanorum Coloniam constituit, ut arguit ejus *Augusta* nomen. Claudius ipsi immunitates restituit, & eam in perpetuum liberam pronuntiavit. Possidemus rarissimum nummum hoc tempore ab Iliensibus percussum, in quo ex una parte exhibetur caput Augusti radiatum, ante quod icuncula Minervæ cum epigraphe ΘΕΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΙΛΙΕΩΝ. ex altera caput Claudii nudum ΤΙ. ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. ille ut Colonix Fundator, hic verò tanquam urbis immunitatum Restaurator.

Hic nummus secundi moduli in rariorum numero collocandus.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troadensis.* Aquila per aëra volitans unguibus caput bovis gerit.

Idem aquilæ unguibus caput bovis gerentis typus in Antonini Pii nummis jam prodiit, quem ad augurium condendæ Troadisubi nunc est, retulimus, freti auctore Strabone, qui Oraculi jussu rursus alio in loco ædificatam, & ab eo in quo primùm condita fuerat, xxx. ferè stadiis disitam narrat. Aquila pariter, cùm Seleucus de loco condendæ urbis anxius sacrificaret, bovis immolandi partem versus mare abstulit, ubi Oraculi jussu Seleuciam Rex ædificavit. Idem ferè fuisse videtur pro Troade rursus ædificanda augurium, quod confirmare videtur sequens Crispinæ nummus, in quo urbis renovator sacrificat coram Apolline, & ipsamet aquila cum eodem bovis capite in nummi vertice cælata apparet.

Hic nummus minima forma inter raros asservandus.

CRISPINA.

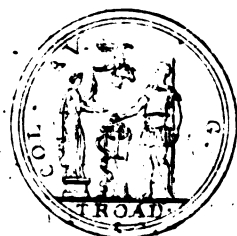
CRISPINA.

CRISPINA, cognomen fuit uxoris Commodi Imperatoris ex Bruttia gente : illum filiam Bruttii Præsentis bis Consulis uxorem duxisse narrat Capitolinus ; ΒΡΟΥΤΤΙΗ autem ipsa vocatur in Græco Numismate Theſauri Regii.

CRISPINÆ. nummi secundæ & minimæ formæ rarissimi sunt , primæ hætenus non inspecti.

TROAS.

CRISPINA. AVGVSTA. Caput Crispinæ.

COL. AVG. I. TROAD. Colonia Augusta Julia Troadenſis. Figura militaris paludata ſtans, ſacrificat ſupra tripodem, cui involutus ſerpens ante ſimulacrum Apollinis cippo impoſiti, lævâ arcum gerentis, in vertice aquila unguibus caput bovis.

Ad Coloniam Troadenſem pertinet hic Crispinæ nummus : ſed figura illa militaris ſacrificans ante Apollinem urbis tutelarem Deum, non eſt Commodus Crispinæ maritus, tum quòd ille poſt partum imperium Troadem non adiecit, cum ſimilis typus in aliis Imperatoribus occurrat ; ſed hic nummus ſententiam noſtram de condendæ novæ Trojæ urbis augurio confirmat ob aquilam caput bovis per aëra gerentem : Strabo enim lib. 13. Trojam novam, ubi nunc eſt, ex antiquæ ruderibus Oraculi jūſſu ædificatam tradit ; quæ omnia exhibere videtur nummus, in quo dum conditor urbis de loco ubi eam conſtitueret, anxius coram Apolline tutelari Trojæ veteris Deo ſacrificat, aquila cum bovis capite in illius vertice ſignata eſt, quæ in eodem loco ad quem hanc ſacrificii partem detuliſſet, novam urbem ædificandam monet : unde Troadenſes in conditæ urbis novæ memoriam, modò ſolam aquilam bovis caput unguibus per aëra gerentem, modò illam cum conditore ſacræ ante Apollinem faciente percuſſerunt.

Hic nummus mediocris inter præſantiſſimos & elegantiffimos reponendus.

S f

CRISPINA AVGVSTA. Caput Crispinæ Augustæ.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troadensis.* Apollo nudus humero, repando dextrâ lauri ramum tenet, pede saxo seu cippo imposito.

Nummum hunc in Commodo ad Herophylen Sybillam à Tristano tom. 1. p. 751. revocasse indiximus; sed pluribus huic simillimis inspectis virum non fœminam esse deprehendimus, Apollinemque tutelarem Troadis Coloniz Deum pronuntiamus. Nudus ille sæpe in nummis depingitur, præsertim quando de vaticinio agitur, quia veritas nuda est; at cum autem Apollo & Sol idem sit, Chrysippus Apollinem dictum ait, ab α, το αἶον, id est non, particula privativa, καὶ πολλοί, quod non multi, sed solus claritatem obtineat: ideo Fulgentius Myth. lib. 1. Vatem Apollinem esse tradit. *Hunc etiam divinitatis Deum voluerunt, quod Sol omnia manifestet.* Vates quâ ratione factus sit ille, ex veterum fabulis docet Lucanus lib. 5. vers. 83.

*Ut vidit Paean vastos telluris hiatus   Exhalare solum, sacris se condidit antris,
Divinam spirare fidem, ventosq; loquaces,   Incubuitque adyto, vates ibi factus Apollo.*

Hic nummus secundi & minimi moduli pro rarissimo in Crispina habendus.

PERTINAX, DID. JULIANUS, PESCENNIUS, ET ALBINUS.

In Coloniarum nummis à nobis triginta annorum spatio quo nummos per totum terrarum orbem collegimus, hætenus non observati sunt.

Quum PERTINAX Imperium Rom. per quatuor menses tenuerit, quumque præterea Græcus cum ejus effigie nummus in remota Tomitarum urbe cufus à nobis Thesauro Regio sit additus, spes non abjicienda videtur nummos in ejus honorem à Coloniis signatos aliquando recuperandi.

DID. JULIANI brevius quàm Pertinacis Imperium ultra duos menses & sex dies non extensum vix sperare sinit, nummos ejus in Coloniis cufos à nobis esse reperiendos.

PESCENNIUS annum & dimidium imperavit in Syria electus: nummos à Græciæ, Asiæ & Syriæ Coloniis ipsi signatos fuisse credibile est; unum in Gaza Parmensi in Colonia Cæsarea Palæstinæ cælatum D. Joseph Magnavacca Bononiensis Antiquarius nobis indicavit, quem ut suspectum P. Pedrusius S. J. Cæmelio Præfectus nobis & aliis ostendere renuit, ne vir aliàs eruditissimus, in noscendis nummis parum versatus videretur, habet nummus ille ex capitis parte ΑΥΤ. Κ. Γ. ΠΕΚ. ΝΙΡΟC. ΙΟΥC. C. ex adversa COL. P. F. AVG. CÆSAR, cum capite Serapidis.

CL. ALBINUS ut Cæsar & Imperator per tres annos & octo menses regnavit, sed in Gallia, & Britannia, Germania, ubi Coloniz nummos cudere non erant solitæ.

INDEX

AUCTORUM VETERUM.

A LIANUS,	240	Joannes Antiochenus,	249
Albricius,	234	Jornandes,	221. 252
Ammianus Marcellinus, 161. 213. 247.		Josephus, 193. 195. 215. 223. 231. 242. 257. 299.	
256. 262		301. 302	
Anthologia,	172	Isaacius,	180
Anonymus Geographus Ravennas,	68	Isidorus	106. 139
Antonini Itinerarium, 50. 63. 70. 103. 243.		Isidorus Characenus,	222
247. 272.		Julianus Apostata,	271. 280
Apollodorus,	189	Julius Cæsar, 18. 34. 55. 56. 64. 68. 101. 111. 114.	
Appianus, 11. 32. 45. 55. 60. 98. 169. 229. 232. 316		124. 262.	
Aratus,	280	Justinus Trogi,	169. 209. 319
Asconius Pædianus,	71	Juvenalis,	215. 227
Athenæus,	232. 238	Lactantius,	141. 227
Augustinus,	238. 309	Lampridius,	300. 302. 303. 308. 309. 310
Aufonius,	273	Lapis Ancyranus,	2. 12. 15
Callimachus,	280	Livius, 6. 9. 11. 28. 30. 34. 36. 37. 39. 49. 52.	
Capitolinus, 237. 240. 241. 243. 244. 248.		68. 102. 109. 116. 139. 143. 177. 191. 207. 229.	
249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 258.		246. 247. 286. 309. 318	
270. 272. 276. 280. 281. 282. 283. 285. 287.		Lucanus,	1. 42. 52. 209. 278. 322
288. 290. 291. 292. 293. 298. 306. 316		Lucianus,	223. 242. 300
Cælius,	206	Lucretius,	200. 266
Cicero, 4. 9. 23. 28. 38. 53. 76. 102. 123. 128.		Machabæorum scriptor,	231. 238
165. 213. 225. 257. 262. 278. 315		Macrobius, 92. 199. 238. 240. 252. 256. 260.	
Chronicon Alexandrinum,	197	261. 286. 300. 301.	
Claudianus,	214. 274	Manilius,	120. 213
Coluthus,	268. 298	Martialis,	17. 94. 108
Commentator Pindari,	180. 271	Martianus,	173
Curtius,	249	Maximus Tyrius,	280
Digesta Juris Civilis,	230	Mela,	53. 62. 63. 67. 68. 111. 247. 302
Dio Cassius, 2. 3. 8. 9. 10. 11. 14. 15. 16. 18. 20.		Messala Corvinus,	5. 314
21. 24. 27. 30. 50. 58. 60. 61. 63. 65. 66.		Nicolaus Damascenus,	14
67. 69. 73. 75. 76. 77. 79. 82. 89. 93. 95.		Modestinus,	239
96. 100. 104. 108. 117. 118. 124. 125. 127. 132.		Nonni Dionysiaca,	241
147. 151. 154. 157. 159. 160. 162. 169. 170.		Notitia Episcop. Græcorum,	308
173. 174. 176. 177. 180. 186. 193. 197. 212.		Nummi Antiqui, 37. 231. 245. 247. 268. 296.	
217. 218. 219. 236. 252. 277. 283. 290. 299.		299. 306. 307. 308. 309. 320.	
Dio Chrysostomus,	39	Orosius,	41
Diodorus Siculus, 38. 41. 160. 242. 262. 304. 317		Ovidius, 26. 37. 102. 148. 165. 212. 232. 276	
Dionysius Halycarnassensis,	25	Palæphatus,	171. 212. 235
Donatus,	305	Paulus J. C.	16. 53. 112. 170. 195
Eusebii Chronicon, 2. 15. 25. 59. 94. 160. 169.		Pausanias, 3. 46. 47. 48. 106. 156. 164. 173. 178.	
189. 220. 222. 239. 268		179. 180. 186. 191. 199. 201. 203. 205. 206.	
Eustathius in Dionys. Perieget.	232	209. 219. 225. 226. 227. 228. 229. 234. 235.	
Eutropius,	64. 66. 208. 209. 216	241. 244. 245. 246. 248. 258. 259. 260. 261.	
Facti Capitolini,	39	262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270.	
Florus,	32. 50. 52. 56. 111. 143	271. 274. 275. 276. 285. 286. 288. 289. 290.	
Frontinus Colon.	90. 133. 145. 189. 208	291. 292. 295. 301. 302. 305. 310. 311. 313. 315.	
Fulgentius,	235. 244. 261. 266. 275. 322	316. 317	
Gellius,	28. 55. 124	Philostratus,	238
Gratius,	223	Phlegon Trallianus,	242
Herodianus,	301. 303. 304. 307. 312. 313	Phornutus,	234. 248. 295
Hesiodus,	165. 287. 305	Pindarus,	172. 271
Hesychius,	225	Plato,	287
Hieronymus,	35	Plinius, 2. 6. 13. 14. 19. 20. 25. 30. 33. 34. 36. 37.	
Hirtius,	30. 125. 139. 232	38. 41. 46. 47. 49. 52. 53. 55. 59. 62. 63. 64.	
Homerus,	291	68. 70. 77. 88. 91. 92. 103. 104. 109. 110. 111.	
Horatius,	42. 45. 58. 87. 173. 279. 280	114. 116. 120. 135. 136. 145. 150. 154. 156. 161.	
Hyginus, 15. 50. 58. 155. 171. 194. 202. 223		163. 165. 168. 189. 192. 194. 195. 215. 231. 240.	
226. 235. 266. 292.		247. 273. 314.	
Inscriptiones Antiquæ,	132. 196. 232	Plinius Junior,	278

Plutarchus, 4. 5. 10. 20. 23. 25. 26. 27. 38. 39. 45. 55. 106. 112. 114. 172. 199. 233. 238. 242. 271. 291. 244. 315.		Suetonius, 1. 2. 12. 21. 33. 40. 58. 65. 88. 90. 93. 97. 105. 117. 118. 123. 135. 137. 138. 140. 144. 146. 147. 150. 152. 154. 157. 158. 159. 166. 167. 170. 174. 178. 179. 181. 182. 189. 192. 193. 196. 198. 201. 202. 203. 205. 207. 284. 315.	
Polyænus,	172	Suidas,	28. 94. 221. 231
Polybius,	244. 205	Tacitus, 7. 33. 36. 58. 66. 74. 86. 90. 91. 95. 96. 108. 113. 118. 119. 123. 126. 129. 132. 134. 135. 137. 139. 142. 144. 159. 163. 168. 176. 180. 181. 182. 184. 185. 188. 190. 198. 199. 201. 233. 238. 257. 258. 278. 284. 318	
Pollux,	46. 158. 266. 295	Tertullianus,	172. 272. 309
Pomponius Festus, 10. 23. 60. 92. 110. 121. 150. 166.		Theon,	284
Porphyrius,	94. 318 [205	Thucydides,	175
Probus,	18. 23	Tibullus,	274
Prudentius,	27. 35. 51	Valerius Max. 10. 25. 28. 39. 97. 112. 128. 150. 257. 262. 295	
Prothomæus, 20. 42. 71. 84. 85. 105. 111. 116. 243. 307		Vegetius,	92
Quintilianus,	67. 78	Velleius Paterculus,	38. 44. 85. 97. 134
Ruffinus,	256	P. Aur. Victor.	33. 192. 245. 251. 301
S. Rufus,	253. 290	Sex. Aur. Victor.	231
Sallustius,	6	Virgilius, 15. 28. 44. 56. 97. 104. 169. 176. 245. 263. 265. 267. 280. 314. 318.	
Seneca Philosophus,	57. 101	Vitruvius,	279
Servius,	66. 200. 226. 291	Ulpianus,	2. 229. 251
Silius Italicus,	26. 88	Vopiscus.	20
Solinus,	11. 64	Vulcatius.	264
Sophocles,	280	Xiphilinus,	192. 221. 307
Spartianus, 106. 119. 142. 143. 160. 220. 221. 222. 224. 229. 230. 236. 258. 276. 284			
Statius,	259		
Stephanus Byzantius, 98. 161. 192. 232. 241. 275. 307			
Strabo, 2. 11. 15. 17. 19. 20. 31. 41. 42. 48. 57. 59. 60. 62. 63. 66. 68. 76. 81. 84. 86. 91. 113. 116. 156. 158. 194. 216. 219. 232. 240. 249. 272. 273. 291. 293. 312. 313. 313. 319. 320. 321			

INDEX AUCTORUM RECENTIORUM.

J O. Fr. Andreas,	36	128. 130. 139. 143. 144. 154. 156. 158. 171. 202	
Angeionus,	126. 127	Paul. Merula,	34. 37. 51
Begerus,	76	Ambr. Morales,	60. 36
Jo. Pet. Bellorius,	148. 151. 158. 159	Morellius,	48. 83. 99. 179. 180
Sam. Bochartus,	68. 281	P. Norisius Augustinianus, 2. 30. 54. 61. 67. 83. 84. 125	
Ant. Augustinus, 17. 31. 34. 41. 42. 53. 54. 64. 65. 70. 82. 114. 116. 121		Occo, 23. 24. 26. 183. 209. 216. 220. 224. 227. 240. 252. 294.	
Casaubonus,	41	Onuphrius Panvinus,	92. 97. 98. 121. 177
Cujacius,	251	Patinus, 2. 3. 7. 17. 45. 51. 63. 96. 99. 109. 112. 113. 116. 127. 130. 135. 143. 149. 153. 156. 160. 161. 168. 189. 215. 244. 227. 228. 229. 254. 271. 275. 281. 293. 294. 318	
Dapper,	168	Pighius,	51. 53. 95. 102. 113. 134
Seb. Erizzus,	135. 209. 220. 289.	Relendus,	7. 49.
Jo. Faber,	36	Rodericus Carus,	85.
Raph. Fabrettus,	2. 3. 24. 49. 61. 175. 214	Scaliger,	49
Glandorpius,	94. 148	Seguinus, 10. 22. 36. 59. 61. 71. 73. 76. 100. 121	
Goltzius, 24. 57. 59. 105. 150. 217. 230. 233. 297. 301		Sigonius,	39. 98.
Gruterus, 24. 25. 35. 39. 50. 64. 69. 72. 78. 79. 82. 84. 89. 95. 101. 104. 107. 121. 124. 128. 129. 131. 139. 143. 144. 147. 148. 149. 152. 157. 166. 169. 170. 186. 188. 207. 233. 244. 250. 281		Spanhenius, 21. 51. 125. 161. 183. 191. 195. 229. 242. 277. 280. 289. 296. 306. 307. 319	
P. Harduinus, S. J. 3. 6. 17. 18. 41. 42. 48. 49. 78. 88. 103. 105. 108. 109. 114. 115. 116. 130. 135. 139. 154. 161. 168. 171. 182. 190. 194. 195. 198. 209. 215. 227. 228. 238. 239. 240. 243. 247. 252. 258. 270. 272. 273. 281. 293. 301. 303. 307.		Sponius, 47. 48. 54. 57. 132. 160. 210. 273. 310. 315.	
Holstenius, 49. 83. 191. 238. 247. 280. 307. 308		Oct. Strada,	159. 188
Ligorius,	46	Tristanus, 3. 6. 42. 77. 79. 98. 135. 168. 183. 189. 209. 216. 227. 228. 252. 256. 296. 301. 307. 317. 318. 322	
Geraldinus,	181	Jo. Vaillant Hist. Syr. 84. 139. 141. 188. 192.	
Leunclavius,	308	Velferus,	129 [217. 236.
Lilius Giralduus, 244. 261. 267. 278. 287. 365		Volfangus Lazius,	291
Mediobarbus, 22. 23. 24. 25. 26. 29. 31. 32. 34. 41. 43. 46. 47. 50. 51. 53. 54. 71. 85. 109. 112. 121.		Urfatus,	127. 224. 301
		Ursinus, 5. 7. 31. 35. 36. 38. 41. 45. 51. 53. 102. 126. 127. 164. 173. 176.	
		Weheler,	304

INDEX

RERUM ET VERBORUM MEMORABILIMUM.

A

- A** Littera, Augur vel Augustalis explicata, 129
Abdera Hisp. Bæticæ urbs à Pænis condita, 91
Abelbalus Berytiorum Rex, 94
Abella Municipium in Campania, Colonia à Vespasiano deducta, 189
Accis urbs Hispaniæ Tarrâconensis, 31
 Colonia à Julio Cæsare deducta, *ibid.*
 unde Gemella dicta, 13. 91
Achaia Provincia M. Antonio cecidit, 8
 Claudio Imperatori grata, 166
 libertate à Vespasiano privata, 189
 ipsi à Domitiano restituta, 200
Acheron flu. è lacu Acherusia profluens, 19
Acilia gens, plebeia, à verbo *αἰσίου* sano. 45. 163
Acratus à Nerone ad Achaiam & Asiam diripiendam missus, 185
Acrocorinthus mons & arx urbis Corinthi, 47
 stadium trium & dimidiati altitudine, 158
 Soli attributus, 160 in ejus tutela, 280
Acte, serva ex Asia empta, 182
 à Nerone Octaviæ uxori prælata, *ibid.*
Adonidis anniversarium Bybli celebratum, 223
Adonis flu. Byblo proximus, ex Libano ortus, *ibid.*
Adoptati suæ gentis nomen producunt, 74
Adventus Augusti, eques lento gradu, 290
Æbutia gens patricia, 9. 99
Ædemon Ptolemæi Mauritanie Regis libertus
 Mauros ad rebellionem excitat, 154
Ædiles Sarranus & Libo, primi Ludos scenicos Romanæ celebrant, 37
Ædilibus togæ pretextatæ, sellæ curulis, & juris imaginum honos concessus, 123
Ædilitas, gradus ad Præturam, 127
 inter minores magistratus quotannis creandos annumerata, 123
Ædilitii Ædilitatis munere functi, 124
Ædiliū cura ex lege, & unde illi dicti, 38. 102
Ægyptus & Orientis provinciæ pro Othone contra Vitellium, 188
Ælia Capitolina urbs Palæstinæ Colonia ab Hadriano deducta, 220. Antonino Pio, 237. Aurelio, 252. L. Vero nummos percussit, 282
 se Commodianam ob beneficium à Commodio acceptum appellavit, 299
Ælia Hadriana Gemellina, Colonia ab Hadriano in Numidiam deducta, 220
Ælia Hadriana Zama, Colonia ab Hadriano in Numidiam deducta, *ibid.*
Ælia Thænitis, Colonia ab Hadriano in Numidia constituta, *ibid.*
Ælium Municipium Coëllutanum in Numidia ab Hadriano factum, *ibid.*
Ælius Cæsar ab Hadriano adoptatus, 230
Æmilia gens patricia, 5. 104
Æmilius, à dulci facundia & lepore, 51
Æra Antiochenis Syria cum annis, 531 in nummis Titi stare nequit, 195
 Sinopensium in nummis M. Aurelii, 279
Ære anni Corinthi urbis, 168
Ærias Veneris templū apud Cyprios condidit, 135
Æsculapii Caput in nummis Coloniae Babbenis, 168
Æsculapius Medicinæ inventor, 288
 in Deorum numerum receptus, *ibid.*
 in nummis Corinthiorum signatus, 234
 in Patrensiū nummis Commodio signatis, 310
 cum Hygeia in L. Veri nummis Corinthi cufis, 288
Æsymnetis Liberi signum apud Patrenses, 296
Æthon, id est splendidus, Solis equus, 261
Æthra Præti Argivorum Regis uxor, 226
Afranius Pompei M. legatus, 52
Africa Proconsularis provincia, 129
 post pugnam Philipensem Antonio cecidit, 11
 frumento plurimo abundat, 309
 elephantis proboscide ornata depingitur in nummis, *ibid.*
Agenor Phœnicum Rex, Europæ pater, 155
Agra terræ Atticæ regiuncula, 245
Agrippa, qui cum labore matris natus, 46. 176
 Vipsianæ gentis cognomen, 46
 M. Agrippæ tres habuit uxores, 80
 Asiæ & Syriæ præfectus, *ibid.* in Syria moratur, 16
 ex ea reversus an. U. C. 741. *ibid.* Colonos militares Aug. jussu Beryti constituit, 30. 156. ob Trib. potestatem ante filios in nummorum ordine locatus, 80
 Augusto filios Caium & Lucium adoptandos permittit, 82
Agrippa Postumus ab Augusto adoptatur, 65
Agrippina Marci filia, Caligulæ mater, 140
 Germanico nupsit, 80
 obiit in insula Pandateria, 140
 ejus reliquiae à Caligula Romam relatae, *ibid.*
Agrippina junior, Julia dicta, 165
 Germanici & Agrippinæ senioris filia, 165
 forma insignis, 174. altera Venus in Corinthiorum nummis, 164. 174 sub salutis effigie depicta, 164.
 Cn. Domitio nupta, ex cujus matrimonio Nero natus, 163. Claudio patruo deinde collocata, *ibid.*
 Augustæ nomen, 163. hoc titulo in nummis, à matre distincta, *ibid.* penes eam tota imperii potestas, 164. Coloniae in Germania fundatrix, 163
Alabandensium nummus rarissimus, 83
Alacer, cognomen à sensuum omnium vigore, 110
Albanum urbs Latii, 5
 L. Albino utraque Mauritania à Galba concessa, 184
Albinus, cognomen ab Albo diminutivum, 39
Albogalerus à galea, 60
Alexander M. Troadem urbem liberam primus promuntiavit, 319 Ammonis Lybici oraculum adit, 218
Alexandria Aegypti ab Alexandro M. condita, 238
 Serapin & Isis colit, *ibid.*

Tt ij

- Alexandrinus quidam oculorum tabe à Vespasiano sanatus, 284
 Alitia gens incerta, 9
 Alliaria gens incerta, 24
 Alusitæ gentis apud auctores nulla mentio, 45
 Amathus Veneris templum apud Cyprios ædificari iussit, 135
 Ambracius Sinus in Epiri littore, 19
 Amisodarus Rex Lyciæ Chimæram nutrit, 291
 Ammonis Jovis cultus in Ægypto, 190
 Amphitrite Oceani filia, Neptuni uxor, 201
 ejus signum Corinthi in Neptuni templo, *ibid.*
 Ampsacus fluv. Numidiæ, 243
 Anagnia ex Municipio Colonia à Druso facta, 90
 Anas fluvius Lusitanæ, 49. 108
 Annia gens plebeia, 7. 164
 Ancyra urbs Galatiæ, 308
 Anni 43. ad consulatum gerendū ex lege requisiti, 34
 Anniversarium Adonidis Bybli celebratum, 223
 Dianæ Laphriæ apud Patrenses, 274
 Annum vectigal Græcis à Vespasiano impositum, 199
 Anteon vel Anton, Herculis filius, 31
 ab eo Antoniorum familia, *ibid.*
 Antestia gens eadem quæ Antestia, plebeia, 31
 Antiochia Pisidiæ urbs, Colonia ab Augusto deducta, 240. nummos Tito dedicavit, 194
 sub Antonino Pio arsit, 240
 M. Aurelio nummos cussit, 254. L. Vero, 283
 Antiochenes Syriæ primi Vespasiano adhæserunt, 190
 Flavii gentis studiosissimi, 197
 pro Avid. Cassio contra M. Aureliū steterunt, 264
 Coloni sub Caracalla facti, 240
 Antiochus Deus Epiphanes Rex Syriæ, 238
 superbissimum Antiochiæ templum condidit, 256
 Antistes templi Ammonis Dei Alexandrum M. Jovis filium salutavit, 218
 Antistius Augusti legatus in Hisp. Tarraconensi, 51
 Antium urbs Latii Colonia à Nerone deducta, 167
 Antonia gens in patricias & plebeias divisa, 31. 105
 Antonia Claudii filia ex Ælia Patina, 159
 Cn. Pompeio M. nupsit, deinde Fausto Syllæ, 16
 Antoninus Pius bella per legatos gessit, 237
 in Achaia, & in Ægypto rebelliones repressit, 244
 multas civitates pecunia adjuvit, 272
 operum magnificentia Græciam, Ioniam, & Syriam ornavit, 241
 Tribuniciam potestatem xxiv. attigit, 237
 M. Antonius Triumvir Colonias deduxit lege Triumvirali, 8
 Antoninus Hipparchus Duumvir Corinthi, 87
 Apex Pontificis maximi ornamentum, 14. 69
 Aphytis urbs in Pallene insula, 156
 in ea Jovis Ammonis cultus, 157
 Apis Argivorum Rex, Alexandriæ mortuus, 238
 Apium in Nemæis ludis præmium, 293
 Apollo ὁ θεὸς τῆς ἀκρίαις, hoc est à jaculando radios dictus, 160. 287
 Apollo & Sol idem, 322
 quatuor artibus præest, 242
 vates existimatus, 322
 oracula reddit, 317
 oracula reddentis more signatus in Commodi nummis, 317. in Crispina, 321
 duos serpentes inter se pugnantes virga interposita diremit, 262
 Trojæ urbis muros fecit, 280
 Achillem in bello Trojano interfecit, *ibid.*
 Cælispe Romæ vocatus, 245
 Ilienſis cognominatus, 280
 Monetalis in nummis Commodi, 311
 Palatinus in iisdem, *ibid.*
 Pythius appellatus, 278
 Sinodus, Lanuvii dictus, 261
 Antiochiæ Syriæ cultus, 242
 ex ea in alias Syriæ urbes receptus, 255
 in nummis Patrenſium signatus, 248
 cum Venere in iisdem Commodi cussis, 311
 in Pellenſium nummis, 230
 in Troadenſium nummis M. Aurelii, 279. Commodi, 316
 peculiariter in iis arcum gerit, 317
 L. Apronius Germanici legatus, 134
 sub Augusto Consul, *ibid.*
 Africæ Proconsul, 126
 Apros Colonia in Thraciam à Claudio deducta, 153
 Apulensis Colonia in Dacia à Trajano facta, 211
 Aqua lustralis, 38
 Aquæductus apud Sinopenſes à Trajano inchoatus, ab Hadriano perfectus, 278
 Aquæ Sextiæ in Gallia Colonia, 38
 Aquila Imperii Romani symbolum, 254. 255. 283
 in nummis Antiochiæ Pisidiæ M. Aurelio cussis, 255. L. Vero, 283
 carnis partem in sacrificio unguibus rapit, 249
 caput bovis in Troadenſium nummis, 320
 Troadis condendæ augurium, 249
 Aquila legionaria ex clade Variana recuperata, 157
 legionis insigne, 92
 militaris Coloniæ deductæ symbolum, 2
 duæ in nummis signatæ, veteranos in Coloniâ transmissos ex duabus legionibus indicant, 15
 ipsæ cum vexillo, idem arguunt, 54
 eadem cippo imposita inter duo signa militaria in nummis Germenorum Commodi cussis, 308
 in Patrenſium nummis M. Aurelio dicatis, 277
 L. Vero, 297. M. Commodi, 313
 Aquinum Colonia, 8
 Aquinus, an cognomen, 10
 Ara in Coloniâ deductione ad quid erecta, 28
 Cyclopius Corinthi dicata, 207
 ab Illicitanis Augusto, 113
 ab Italicenſibus eidem, *ibid.*
 à Tarraconenſibus ejusdem æternitati, 67
 Providentiæ Augusti, 55
 Aratrum, Coloniæ deductæ symbolum, 7
 Arbor super aram in Corinthiorum nummis M. Aurelio cussis, 270. L. Vero, 293
 Archelais Colonia in Cappadociam à Claudio deducta, 153
 Archemori casus, 269
 Architis, cognomen Veneris, 200
 Arcus à Corinthiis in Augusti honorem extructus, 44
 Arca templi apud Cyprios in qua non pluit, 135
 Aries in Libya Bacchum ad fontem ducit, 190
 Mercurio cur comes datus, 248
 Armenia Asiæ regio notissima, 30
 Armeniaci nomen M. Aurelio & L. Vero à Senatu delatum, 282
 Arminius à Germanico devictus, 119
 Armorum spolia ob Judæam devictam in Stobenſium nummis, 190
 Aroë

- Arœ dicta Colonia Patrensis, 59
 Arria gens, plebeia, 35. 105
 Asdrubal Carthaginem novam condidit, 38
 Aspergillum, ex qua re factum, 61
 Asta urbs & Colonia Hisp. Bœticæ, 14
 Astarte, Venus appellata, 222. 253
     Syrorum Dea, 213
     Beryti tutelare numen, 213. 300
     Cæsareæ Palæstinæ tutelar dea, 281
     ejus cultus in illam ex Byblo allatus, *ibid.*
     ejus vestitus Beryti & Cæsareæ paulò diver-
     sus, 223
 Astigi urbs & Colonia Hisp. Bœticæ, 14
 Asturica urbs & Colonia Hisp. Tarracon. *ibid.*
 Atellæ gentis mentio apud Gruterum, 150
 Atergatis eadem quæ Derceto & Astarte, 213
 Athamas Thebarum Rex, 235
 Athenæ, civitas Græciæ celeberrima, 301
 Athleta in nummis Corinthiorum M. Aurelio si-
     gnatis, 268
 Audius Cornelianus Syriæ Rector sub M. Aure-
     lio, 252
 Atina urbs Latii, Colonia à Nerone facta, 167
 Atlas mons Africæ altissimus, 201
 Atratinus M. Antonii Legatus, 11
     classis Præfectus, 127
 Attubi urbs, nunc Claritas Julia, 68
 Augurium urbis Troadis condendæ, 320
 Augusta Illici, urbs & Colonia, 153
 D. Augustinus Hipponensis Episcopus, 309
 Augustus in Pontificum collegium adscriptus, 14
     Flamen Martialis creatus, 27
     Pontifex Maximus factus, 69
     Lepido Triumviratus principatum non ademit, 12
     Lepidi & Antonii legiones in suas partim adsci-
     vit, 314
     in plurimas Colonias centum & viginti homines
     transtulit, 12
     Colonias duodeviginti in Italiam deduxit, *ibid.*
     Veteranos V. Macedonicæ & VIII. Augustæ
     Berytum Colonos transmisit, 2
     Carthaginem Colonis iterum frequentavit, 2
     Emeritensibus quadringenta jugera dedit, 50
     Patrensis plurima contulit beneficia, 209
     eorum urbem deduxit Coloniam, 276
     Troadenis Coloniam fundator, 320
     Tarracone morbo correptus, 67
     in eadem urbe bis consulatum iniit, 88
     Hispania pacata novos cives in ejus urbes &
     Colonias traduxit, 68
     viam Consulatum tempore inchoatam Gades usque
     stravit, 50
     à Senatu solus Rempublicam gerere coactus, 79
     provincias cum ipso partitus est, *ibid.*
     ipsi cudendæ monetæ facultatem reliquit, 79
     Patris patriæ nomen universo consensu accepit, 33
     post 17. annos consulatum 12. recepit, 23
     censum à Julio Cæsare abolitum restituit, 40
     M. Agrippam sibi æquavit, 85
     Juliam filiam ipsi collocavit, *ibid.*
     ipso mortuo illam Tiberio dedit, 69
     Caium & Lucium ipsius filios adoptavit, *ibid.*
     Caio sacerdotium detulit, 30
     Caio & Lucio mortuis Tiberium adoptavit, 65
     Apollinis studiosissimus, 255
     tabulâ Veneris in templo Julii patris dedicavit, 165
     in quadrigis à Patrensisbus calatus, 76
     coronatur à Genio in Philippenis nummis, 160
     Monarchiæ Romanæ fundator, 1
     Cælum cum Jove regere dictus, 120
 Avidius Cassius Syriæ Rector sub M. Aurelio, 256
     ab eo descivit, 300
 Avitus cognomen Romanum, 112
 Avonia gens, plebeia, 104
 Aurelia Carrhena in Mesopotamia Colonia à M.
     Aurelio constituta, 251
     Aureliana Laurea census in Norico, *ibid.*
     Aurelia Antoniniana Ovila, *ibid.*
     Aurelia Singara in Mesopotamia, *ibid.*
 M. Aurelius uxoris Antonini Pii fratris filius, 254
     ab Ant. Pio Hadriani jussu adoptatus, 16. 278
     Cæsaris nomen vivo Hadriano non tulit, 254
     Tribun. potestatem post Faustinae nuptias acce-
     pit, *ibid.*
     Imperatoris nomen post Ant. Pii mortem ha-
     buit, *ibid.*
     regnare incœpit Olymp. 235. 268
     L. Verum Imperii participem fecit, 255
     Romæ omnia ad bellum Parthicum necessaria
     disposuit, 253
     Canusium Apuliæ Verum ægrotantem invisit, 188
     ipsi ut Vero, pro bello Parthico iidem honores
     reddidit, 253
     Duas constituit legiones, 251
     bellum Marcomannicum gessit, 275
     auctionem ornamentorum Imperialium pro eo-
     dem bello in Trajani foro fecit, 276
     Corinthum adiit, 259
     in Syriam ob Avidii Cassii rebellionem venit, 256
     Ægyptum lustravit, 300
     Marcomannos, Sarmatas. Vandalos, & Quados
     repressit & vicit, 306
     res contra Germanos iterum feliciter gessit, *ibid.*
     Pannonias servitio liberavit, *ibid.*
     Commodo Tribuniciam pot. communicavit, 316
     provincias Romanas ingenti moderatione tracta-
     vit, 276
     egregia sua facinora ad Reip. gloriam revoca-
     vit, 275
     sub Neptuni figura in quadrigis representatus
     apud Corinthios, 160
     Serapidem magnopere coluit, 256
     cives Romanos qui sunt in orbe omnes pronun-
     ciavit, 251
 Axilla, cognomen ab alæ vitio, 130
 Axius Macedoniæ fluvius, 227.
- B
- B** Abba urbs Mauritanie Tingitanæ, 167
     Ad Garguam amnem sita, 168
     Colonia à Julio Cæsare constituta, 154
     Julia Campestri appellata, *ibid.*
     Claudio hummos consecravit, 153. 154. 155.
     Neroni, 167. 168. Galbæ, 184
     Bacchi duo signa in foro Corinthi, 261
     Bacchus dictus Lyæus quasi lenitatem præstet, 161
     vitis plantandæ rationem docuit, 265
     in nummis Eliæ Capitolinæ calatus, 235
     in Corinthi nummis, 261
     apud Syros in summa veneratione, 238
     Baculus serpente involutus, Esculapii symbolum,
     234
- Vu

- Bæbia gens plebeia, 31
 Baggia, seu Baccia gens, nullibi memorata, 41. 103
 Baphyrus, Macedoniæ fluvius, 246
 Barbatia gens, à Barbati cognomine, 45
 Barbatus, cognomen Valeriæ gentis, 45. 127
 Idem, ac Barbula à barba desumptum, *ibid.*
 Baronisus, mons Mauritaniz Tingitanæ, 168
 Bassus, cognomen Duumviri, 4
 Beleus flv. Phœnices prope Ptolemaidem, 215
 metalla in vitrum commutans, 231
 Belitani Hispaniæ cives Romani, 41
 Bellerophontis Historia apud scriptores ambigua, 289
 Glauci Ephyræ Regis filius, 45. 171
 Neptuni ex Eurynome Nisi filia, 171
 Phrygius vir genere Corinthius, *ibid.*
 ob eadem fratris Corintho pulsus, 289
 in exilium missus, 226
 exul ante nuptias Corinthum venit ex Paulania, 289
 equum conscendere primus docuit, unde de pictus cum equo alato, 46
 in Isthmicis ludis equo vicit, unde equum volantem conscendisse dixerunt, 226
 Pegasus ad Pyrenen fontem aquantem sistit, 235
 cum capistrò retinet in nummis, 171
 contra Chimæram decertat, 165. 202
 in nummis Julii Cæsaris, M. Aurelii, 165. L. Veri, 289
 montem Chimæram in Lycia habitabilem reddidit, 201
 Corinthiorum heros, 165
 ab iis summo honore cultus, 226
 ad urbis antiquitatem arguendam cusus, 170
 pro Perseo ab Erizzo creditus, 289
 Βουλοφῶν quasi Βουλοφῶρος, sapientiæ conciliator, 235
 Bellia gens, incerta, 45
 Belo seu Belon, urbs Hispaniæ Bæticæ, 68
 Berecynthiæ matris festa, 102
 Berytus urbs littoralis, 2. 15
 à Saturno condita, 93. 241
 à Tryphone Syriæ Tyranno diruta, 156
 Colonia à Julio Cæsare constituta, 2
 ab Augusto Veteranis militibus frequentata anno U. C. 740. 160
 Juliz & Augustæ nomina præfert, 2
 jure Italico donata ab Augusto, 16
 in ea ædum est de bello Vespasiani contra Vitellium, 198
 nummos dicavit Julio Cæsari, 2. Augusto, 14. 15. 16. Tiberio, 93. Claudio, 155. Domitiano, 198. Nervæ, 208. Trajano, 211. 112. 213. Hadriano, 222. Ant. Pio, 241. M. Aurelio, 255. L. Vero, *ibid.* Commodò, 299. 300
 Beneventum urbs in Hirpinis, Colonia à Nerone facta, 167
 Bibulus M. Antonii præfectus, 11
 Bibilis urbs Hispaniæ Tarrac. in Celitberis, 17. 146
 municipium in nummis, 17. 18. 94
 Augusta ab Augusto cognominata, 18
 nummos dicavit Augusto, 16. 17. 18. Tiberio, 94. 95. Caligulæ, 146
 Blæsus Sejani avunculus Africæ, Proconsul, 129
 Bætica Hispaniæ provincia, Colonis à Julio frequentata, 68
 ab Augusto concessa Pop. Romano, 51
 Bætis Hispaniæ Bæticæ fluvius, 54
 Bogud Mauritaniz Rex, 154
 Bos Municipiorum insigne, 30. 37
 fertilitatem etiam indicat, 23
 infusus ad sacrificia spectat, 37. 96
 cornupeta, ludos indicat, in Nerone, 168
 Bosapis ab Egyptiis cultus, 155
 Botrus in nummis Juliz Traductæ, 84
 vini abundantiam arguit, *ibid.*
 Bovis caput in Calaguris nummis ludos indicat in Augusto, 37. in Tiberio, 202
 pro sacrificio in Trajani nummis à Deultanis cufis, 215
 Briarei sententia de Corinthi tutela, 225
 Britannicus Claudii filius, 159
 patre vivo virilem togam non accepit, 166
 Brochus dictus est, cui dentes prominebant, 32
 Brontes, unus ex tribus Cyclopibus, 167
 Brundisium urbs Italiæ in maris Adriatici littore, 296
 Buccus cognomen Pompeiæ gentis, 43
 Bucolicum carmen Mercurio consecratum, 305
 Buthrotum urbs Epiri littoralis, 19
 Colonia ab Augusto deducta, *ibid.*
 Byblus urbs Phœniciz littoralis, 223
- G
- C & K pro eadem litera usurpata, 39
 Caduceatores dicti sunt legati de pace, 248
 Caduceus post caput Mercurii in Tiberii nummis, 134
 ejus insigne & symbolum, 162. 248
 Cæcas, Aeneas comes, 4
 Cæcilia gens, plebeia, 4. 97
 à Cæcade dicta, 121
 Cæculus, Præneste condidit, 4
 Cæsar augusta urbs Hisp. Tarraconensis, 136
 olim Salduba vocata, *ibid.*
 Colonia ab Augusto deducta, 20
 Veteranos ex tribus legionibus accepit, 148
 nummos Augusto dicarunt plurimos, 20. & seqq.
 Liviz, 73. Agrippæ, 80. Tiberio, 96. & seqq.
 Germanico, 136. Agrippinæ sen. 140. Neroni & Druso Cæsaribus, 142. Caligulæ, 146. & seqq.
 Liviz statuum posuit, 96
 Neronem & Drusum Cæsares urbis suæ Duumviros nominavit, 143
 sacrificia pro Caligulæ salute perpetravit, 147
 Cæsarea urbs Mauritaniz sub Jubæ junioris ditione, 3
 Colonia à Claudio deducta, 153
 Cæsarea urbs Palæstinæ littoralis, 195
 olim Apollonia & Stratonis Pyrgos vocata, *ibid.*
 ejus situs, 301
 ipsi nullus fluvius proximus, 223
 in honorem Augusti ab Herode Judæorum Rege Cæsarea nominata, 195
 Judææ caput, 199
 regionis maxima, 257
 Colonia à Vespasiano facta, 189
 cur Primæ nomen in nummis, 198
 Flaviz gentis cur appellatio, 195
 illius solum immune à Tito dictum, 193

- nummos dicavit Tito, 194. Domitiano, 198.
 Traiano, 213. 214. Hadriano, 223. 224. Ant.
 Pio, 241. 242. M. Aurelio, 255. 256. 257. Fau-
 stinæ jun. 281. L. Vero, 283. Commodus, 301
 Cæsarienses Palæstinæ cultum Veneris seu Astar-
 tes à Bybliis acceperunt, 223
 eorum erga Romanos studium, 257
 Cæsares, laurea in nummis non coronaban-
 tur, 255
 Cæsaris nomen, secundi fastigii titulus, 283
 Cælonia Caligulæ uxor sub Salutis effigie, 149
 Cæus seu Gajus, prænomen à gaudio patrum, 25. 97
 Caius Agrippæ F. ab Augusto adoptatus, 84
 Cof. designatus in Armeniam profectus est, 30
 in Cilicia decessit, *ibid.*
 Calaguris urbs Hisp. Tarraconensis, 30
 Julio Cæsari contra Pompeii legatos adhæsit,
 34. 101
 Julia à Julio Cæsare vocata, 34
 Iudæi scenici in ea à Scipione Nasica instituti, 37
 iidem à Valerio & Sextio Ædilibus renovati, *ibid.*
 ejus cives inter armigeros ad corporis custodiam
 ab Augusto admissi, 33
 Calagna urbs Latii, Colonia à Druso Cæsare facta, 90
 Calathus, Serapidis insigne, 238
 quid denotat, 326. 301
 Calvus cognomen Corneliz gentis, 146
 idem Semproniz, 18
 Caligula ex Julia familia oriundus, 146
 Germanici & Agrippinæ filius, *ibid.*
 exoptatus ad imperium ob patris memoriam, 138
 omnia ex Senatus arbitrio administraturum se
 professus est, 151
 Cives urbi restituit, 146
 Consulatum iniit cum Claudio patruo, 151
 libellos de actionibus Tiberii exussit, 152
 morbo conflictatus mortem evasit, 147
 Romam convalescens plaudente populo rediit, *ib.*
 Augusti templum dedicavit, 21
 Jovis statuem in templo Hierosolymitano poni
 decrevit, 252
 Ptolemæum Mauritaniz Regem consobrinum
 suum occidere jussit, 145
 ejus regnum in duas Provincias divisit, *ibid.*
 Cæloniam uxorem ardentem amavit, 150
 parentum effigies in nummis restituit, 80
 nummos cum Augusti imagine percussit, 21
 in matrem Agrippinam pius, 140
 Agrippæ avi memoriam oderat, 81
 Calvinus, cognomen gentis Sextiz, 38
 Calydon, urbs Ætoliz, 274
 Camalodunum Colonia à Claudio in Britanniam
 deducta, 153
 Candidus, cognomen à corporis colore, 104
 Caninia gens consularis, 25. 176
 Caninius Agrippa Ædilis templum Corinthi resti-
 tuit, 185
 Canis, cur Dianæ comes, 274. 295
 Canis civis Gaditanus, 108
 Cantabri Hispaniz populi, 41
 Canusium, Apuliz urbs, 288
 Capeduncula, vas à capiendo dictum, 60
 Capella, cognomen Antistiz gentis, 94
 Capita Drusi & Germanici ad concordiam eorum
 arguendam signata, 139
 Capito, à capitis vitio dictus, 33
 cognomen Mariz gentis, *ibid.*
 Capitolienses Hadriano fundatori nummos per-
 cusserunt, 221
 Caprarius, cognomen ob ingenii tarditatem, 94
 Capricornus, capri pars cum cauda piscis, 58
 Zodiaci signum, *ibid.*
 Augusti symbolum, *ibid.*
 Caprilia gens, à Capris dicta, 27
 Capua urbs Veteranis à Nerone firmata, 167
 Caput Osiridis quotannis ex Alexandria Byblum per
 mare delatum, 223
 Caput muliebre turritum, urbium principum sym-
 bolum, 190
 Caput pileo tegitur ad sanitatem conservandam, 236
 Carbo cognomen ab arte, 53
 Caracalla Luni Dei invisendi gratiâ Carrhas ve-
 nit, 258
 P. Carisius Augusti legatus in Lusitania, 50
 Carrhæ urbs Mesopotamiz antiquissima, 302
 æram sub Nerone inchoavit, 258
 Colonia sub M. Aurelio & L. Vero deducta, 284
 Metropolis in nummis dicta, 258
 nummos percussit M. Aurelio, 258. L. Vero, 284.
 & Commodus, 302
 Carrinas cognomen, 98
 Carrilia gens incerta, 98
 Carteia urbs Hispaniz Bæticæ, 67
 Carthago urbs Africæ lictoralis, 2
 Tyriorum Colonia, 277
 à Didone condita, 169
 Romæ quondam æmula, 302
 Colonia à Julio Cæsare constituta, 2
 in nummis Antiqua nominata, 169
 operum magnificentia ab Ant. Pio exornata, 241
 nummos consecravit Julio Cæsari & Augusto, 2
 Agrippinæ sen. 141. Neroni, 169. Ant. Pio 243.
 Commodus, 301
 Carthaginense forum sub Ant. Pio arsit, 240
 Carthaginenses Agrippinam sen. tanquam Deam
 coluerunt, 141
 Carthago urbs Hispaniz citerioris lictoralis, 10
 à Pœnis condita, 143
 Asdrubalis opus, 38
 illius situs à Livio fusè descriptus, 143
 à Scipione expugnata, 11. 143
 Colonia à Julio facta, 38
 in nummis Nova appellata, 169
 Neronem & Drusum Cæsares urbis suæ Quin-
 quennales nominavit, 143
 nummos percussit Augusto, 38. Druso & Neroni
 Cæsaribus, 143. Caligulæ, 149
 Carya urbs Peloponnesi, 279
 Caryatides figuræ muliebres sine brachiis, *ibid.*
 Calsantum, urbs & Municipium Hisp. Tarraconen-
 sis, 103
 Cassandria, urbs Macedoniz, 156
 olim Potidea, *ibid.*
 à Cassandro de nomine suo vocata, *ibid.*
 Colonia à Julio Cæsare constituta, 150
 ab Augusto Colonis iterum frequentata, 170
 juris Italici ab eo facta, *ibid.*
 nummos Claudio percussit, 156. Neroni, 169.
 Vespasiano, 190. Nervæ, 209. Plotinz, 218
 Cassia gens, patricia & plebeia, 25. 129
 Cassilinum, Colonia à M. Antonio deducta, 28
 Cassius Longinus Tiberii progener, 58

- Cata Sabini dicunt aëta, 98
 Cato Porciæ gentis cognomen à verbo cata, *ibid.*
 Caunus, mons Hispaniæ Tarraconensis, 70
 Celer cognomen à celeritatis officio, 57. 101. 113
 Gelsa urbs Hispaniæ Tarrac. ad Iberum flu. 41
   Colonia à Julio Cæsare constituta, 103
 Celtiberi Hispaniæ Tarrac. populi, 17
 Censores primi Romæ Postumius Albinus & Camillus, 40
   eorum habitus & insigne, *ibid.*
   ipsis facultas eudendæ monetæ concessa, 175
 Censuræ agendi mos, 40
 Ceres frugum dea ab antiquis credita, 300
   cur duabus tædis accensis Proserpinam filiam quærit, 272
   ejus in Africa peculiaris cultus, 272. 309
   in nummis M. Aurelii à Carthaginensibus cufis, 272. in Commodò ab Hipponensibus dictis, 308
 Cethegus cognomen Cornelie gentis unde dictus, 42
 Cetratæ cohortes in Bætica, 68
 Cervus Dianæ sacer, 220
 Chaboras Mesopotamiæ flu. in Euphratem labitur, 258
 Chaldeæ Asiæ majoris regio versus Babylonem, 302
 Cherubim & Seraphim Salomonis dona urbi Antiochenis Syriæ, 197
 Cherusci Germaniæ populi à Germanico victi, 116
 Chimæra Typhonis gigantis ex Ecnida filia, 266
   Lyciæ mons ignivomus, 200. 290
   omnino Soli oppositus, 291
   monstrum cujus caput Leo, venter Capra, cauda Serpens, 266
   ab Amiodaro Lyciæ Rege enutrita, 291
   Navigii genus, *ibid.*
   unde illius fabula conficta, 292
   in Corinthiorum nummis ob memoriam Bellorophontis victoriæ, 199
   in nummis M. Aurelii cusa, 266. L. Veri, 291
 Chimæra Amisodari dux, *ibid.*
 Christiani Serapidis cultores ab Hadriano appellati, 242
 Chrysaor Medusæ filius ex Neptuno, 266
 Chrysus fluvi. Hispaniæ Tarraconensis, 13
 Ciernensium Colonia in Daciam à Trajano deducta, 211
 Cilicia Romanorum Provincia, 30
   Trachea ditionis Antiochi Commagenæ Regis in provinciam à Vespasiano redacta, 189
 Circumcisio Judæis ab Ant. Pio permessa, 239
 Civem unum mavult servare Scipio, quàm mille hostes perdere, 20
 Civica Pompeianus L. Veri patruus, 298
 Civitas Romana cunctis promiscuè à M. Aurelio data, 25
 Clava, Herculis insigne, 262
   ipsi ob philosophiam tributa, 180
 Claudia Lugdunensis Colonia in Galliam à Claudio deducta, 153
 Claudianus adoptione dictus ex gente Claudia, 147
 Claudiolis urbs Isauriæ, 161
   Colonia à Claudio deducta, 153
 Claudius Neroni dextram porrigit, 166
   bis procellis jactatus Massiliam appulit, 157
   ipsi ob res feliciter in Britannia gestas plurimi honores, à Senatu decreti, *ibid.*
   Mauros per Legator devicit, 154
 Achaiam patribus commendat, 159
 de ipsa bene meritus, 157
 in omnes orbis partes colonias deduxit, 153
 III. Id. Octob. decessit, 171
 inter divos Neronis curâ relatus, 181
 Troadenis Colonie immunitatem restaurator, 310
 Claudius optatus Claudii libertus, 157. 170
   Duumvir Quinquennalis, 175
 Cleander idem quod celebris vir, 178
   cognomen Colonie Patrensis magistratus, *ibid.*
 Clemens cognomen Duumviri, 99
 Clodius Aneæ socius, 23
 Clodius Macer in Africa Proconsul, 184
   nova sub Nerone molitur, *ibid.*
   per Garucianum Galbæ Procuratorem interceptus, 185
 Clunia urbs Hisp. Tarr. ad Durium flu. 104
 Clypei in templis apponi pro votis soliti, 139
 Clypeus votivus propter aquilam Variæ legionis receptam, *ibid.*
   ob recepta à Parthis signa militaria, *ibid.*
 Cneius cognomen ob insigne navi, 24. 150
 Coeliæ gens, plebeia, sed consularis, 78
 Coëlu seu Coillu urbs Numidiæ littoralis, 245
   Municipium Aëlium vocatum, 285
   ab Hadriano constitutum, 245
   nummos dicavit Ant. Pio, 243. Vero, 285.
   Commodo, 303
 Cognomina à majore & à minore pecore, 94
   Græcæ sæpius cōposita, Latina verò simplicia, 178
 Cohors in 50. manipulos dividitur, 92
 Coloni togâ ut Romani utebantur, 303
   jura institutaque P. Romani non sui arbitrii habebant, 285
 Colonie Colonice & Augustalibus constabant, 119
   earum deducendarum mos & ritus, 194
   effigies & simulacra majestatis P. Romani, 119
   ante Marii tempora ex civibus togatis tantum deductæ, 97
   eo quo ipsa Roma administrationis genere rectæ, 78
 Censores in iis dicti Quinquennales, *ibid.*
   plurimæ nudum Colonie nomen habentes, 19
   matris insignia in nummis retinebant, 306
 Syriacæ Duumvirorum nomina in nummis haud apponebant, 83
   in Ægypto nullæ constitutæ, 11
   in Africa plurimæ à Julio factæ, 309
   censum Romam mittebant, 78
   Julie dictæ à Julio Cæsare factæ, 68
   Augustæ ab Augusto, *ibid.*
   Julie verò simul & Augustæ à Julio primum constitutæ, deinde ab Augusto colonis frequentatæ, *ibid.*
 Coloniarum nummi post Caligulam nulli, 85
   earum nomina in nummi,
   Accitana Hisp. Tarraconensis in Augusto, 132
   Tiberio, 91. Caligula, 145
   Ælia Capitolina Palæstinæ in Hadriano, 220.
   Ant. Pio, 237. M. Aurelio, 251. L. Vero, 262
   Antiochenis Pisidæ in Tito, 104. Ant. Pio, 240. M. Aurelio, 254. L. Vero, 288
   Apamena Bythyniæ,
   Asturica Hisp. Tarraconensis in Augusto, 14
   Babbenis Numidiæ in Claudio, 153. Nerone, 167. Galba, 184
   Berytensis

INDEX.

334

- Berytenſis Phœniciz in Julio, 2. Auguſto, 14.
Tiberio, 93. Claudio, 155. Domitiano, 198.
Nerva, 208. Trajano, 211. Hadriano, 221. Ha-
driano, 222. Ant. Pio, 241. M. Aurelio, 255.
Commodo, 299
Buthrotum Epiri in Auguſto, 19
Cæſarauguſta Hiſp. Tarr. in Auguſto, 20. Li-
via, 73. M. Agrippa, 80. Tiberio, 96. Ger-
manico, 136. Agrippina ſen. 140. Nerone &
Druſo, 142. Caligula, 146
Cæſarea Palæſtina in Tito, 194. Trajano, 213
Hadriano, 223. Ant. Pio, 241. M. Aurelio,
255. Fauſtina jun. 281. L. Vero, 283. Com-
modo, 301
Carthago Antiqua Africæ in Julio, 2. Agrippi-
na ſen. 140. Nerone, 160. Ant. Pio, 243. M.
Aurelio, 247. Commodo, 302
Carthago Nova Hiſpaniæ in M. Antonio, 10.
Auguſto 38. Nerone & Druſo, 143. Caligula,
149
Carrhenorum Meſopotamiæ in M. Aurelio, 258.
L. Vero, 284. Commodo, 302
Caſſandrenſis Macedoniæ in Claudio, 256. Ne-
rone, 169. Veſpaſiano, 190. Nervæ, 209.
Plotina, 218
Celfa Hiſp. Tarraconenſis in Auguſto, 40. Ti-
berio, 103
Corinthus Achaiz in Julio, 3. M. Antonio, 8.
Auguſto, 44. Caio & Lucio, 87. Tiberio, 106.
Germanico, 136. Claudio, 137. Agrippina
jun. 163. Nerone, 170. Octavia, 182. Galba,
185. Domitiano, 199. Sabina, 234. Elia Cæ-
ſare, 236. Ant. Pio, 244. Fauſtina ſen. 256.
M. Aurelio, 259. L. Vero, 284. Lucilla, 298.
Commodo, 305
Dertola Hiſpaniæ Tarrac. in Auguſto, 43. Tibe-
rio, 106
Deultum Thraciæ in Trajano, 214
Dienſis Macedoniæ in Ant. Pio, 246
Emeritenſis Luſitaniæ in Auguſto, 50. Livia, 74.
Tiberio, 108
Germenorum Galatiæ in Commodo, 307
Heliopolitana Cæle-Syriæ in Hadriano, 228
Hipponenſis Africæ in M. Aurelio, 271. Com-
modo, 308
Illicitana Hiſp. Tarracon. in Auguſto, 53. Tibe-
rio, 111
Nemaufenſis Galliæ Narbonenſis in Agrippa, 31
Norbenſis Luſitaniæ in Caio & Lucio, 88
Ocenſis Africæ littoralis in Antonino Pio,
247
Panormitana Siciliæ in Auguſto, 47. Livia, 75
Pariana Myſiæ in M. Aurelio, 272
Patrenſis Achaiz in Auguſto, 58. Livia, 76.
Claudio, 159. Agrippina jun. 166. Nerone, 177.
Galba, 185. Domitiano, 203. Nerva, 209. Ha-
driano, 218. Ant. Pio, 247. M. Aurelio, 273.
L. Vero, 294. Commodo, 309
Patricia Hiſp. Bæticæ in Auguſto, 55
Pellenſis Macedoniæ in Hadriano, 229
Philippenſis Macedoniæ in Claudio, 160. Veſ-
paſiano, 191. Domitiano, 206. Hadriano, 230.
M. Aurelio, 277. Commodo, 613
Ptolemaidenſis Phœniciz in Claudio, 161. Ne-
rone, 181. Trajano, 215. Hadriano, 231.
Romulea Hiſp. Bæticæ in Auguſto, 62. Livia,
77. Germanico, 138. Nerone & Druſo, 144.
Ruſcino Galliæ Narbonenſis in Auguſto, 63
Sinopenſis Ponti Aſiatici in Hadriano, 232. M.
Aurelio, 278
Tarraconenſis in Hiſp. citeriore in Auguſto, 64
Caio & Lucio, 89. Tiberio, 117.
Troadenſis Phrygiæ min. in Trajano, 216. Ha-
driano, 233. Ant. Pio, 249. M. Aurelio, 279.
Commodo, 316
Valentia in Julio, 3
Lupam cum pueriſ Romæ inſigne ſibi attri-
buunt, 285
Coloniarum nummos cum litteris initialibus inter-
pretari haud facile, 88
quas Julius deducere conſtituerat earum nomina
in ejus tabulis memorialibus ab Auguſto inven-
ta ſunt, 229
quibuſdam monetæ cudendæ facultas ab Augu-
ſto conceſſa, 63
Italicis haud videtur data, *ibid.* 148
Colonus conſtitutæ Coloniæ ſymbolum, 2. 148
Columna Domitiano Corinthi erecta, 204
Commagena in Prov. Romanam in Veſpaſiano
redacta, 189
Commodus M. Aurelii filius, 299
militibus à patre commendatus, 300
Germanici nomen ipſi à patre cōmunicatum, 306
in Syriam patrem comitatus eſt, 300
patre mortuo cum barbaris pacem iniit, 299
ex Germania rediens plurimis exclamationibus à
P. Romano exceptus, 304
Parthis ſagittariis & Numidis jaculatoribus ſem-
per ſtipatus, 303
Pannoniam, Germaniam, & Daciam per legatos
compoſuit, Mauros vicit, 310
in Africam ſciturum ſimulavit ut ſumptum iti-
nerarium exigeret, 303
Carthaginem Alexandriam Commodianam to-
gatam ridiculè appellavit, 302
plurimos conjuratos ſupplicio affecit, 301
os ſublato Perennem Felix cognominatus, *ibid.*
hunc titulum primus Imperatorum tulit, 308
Herculem ſe appellari juſſit, 312
à Patrenſibus ſub ejus figura repræſentatus, *ibid.*
Romam orbis terrarum Coloniā vocavit, 299
paciſ amantiffimus, Imperii fines non amplia-
vit, *ibid.*
Compoſtus à compoſito diminutivum cognomen, 56
Concordiæ nomen unde in Coloniæ nummis, 88
Conditor Troadis urbis in ejus nummis ſacrificans,
321
Congiarium cur à Tiberio datum, 144
Conſidia gens, plebeia, 105
Conſulatus Tiberii tertius à Bilbilitanis cur in ejus
nummis inſcriptus, 95
Conſulem iterum nominare ante decem annos ex
lege non licebat, 34
Conſecrationis decernendæ honos penes Senatum,
121
Corbulo Neronis in Syria legatus, 258
Corcyrei Corinthiorum Coloni, 306
Corduba urbs, in nummis Colonia Patricia, 59
Cordus, dictus ultra tempus legitimum in utero ge-
ſtatus, 78
Corinthus urbs Græciæ celeberrima, prius Ephyræ
dicta, 45. 263

X X

- à Romanis capta & delēta, 87
 Colonia à Julio Cæsare deducta, 3
 Laus Julia nominata, 4
 Triremium inventores ejus cives, 175
 fabularum amatores, 171
 quidquid in urbe insignius, in nummis cudit, 227. 292
 Imperatorum gesta subdeorum simulacris aliquando repræsentavit, 260
 Duumvirorum nomina signare solita, 43
 cur unum tantum aliquando cælavit, 45
 à Domitiano ea non amplius scripsit, 203
 M. Antonii partes contra Augustum sequuta est, 24
 Neronis adventum in nummis cudit, 174
 nummos Vespasiano & Tito cur non consecravit, 199
 Domitianum triumphantem exhibuit, 202
 pro Veri salute sacrificia perpetravit, 288
 Cornelia gens in patriciam & plebeiam divisa, 41. 58
 Cornelius Lentulus Consul. an. U. C. 740. 160
 Cornucopiæ, ubertatem loci indicat, 141
 Corona victoris præmium, 283
 Civica ob cives servatos, 70. 68
 Laureæ ob victoriam in prælio, 139
 navalis ob maris certamina, 21
 querceæ ob cives servatos, 283
 ipsa in fastigio domus Palatinæ suspensa, 154
 radiata pro apotheosi, 108
 Spicea ob annonæ curam, 200
 turrata, urbium principum symbolum, 192
 ex apio in ludis Isthmicis, 105. 106. 171. 172
 ex pinu in iisdem, 294
 sub Domitiano ipsa recepta, *ibid.*
 unde ipsa mutatio, *ibid.*
 Corticata, urbs Hispaniæ Bæticæ, 85
 Coryphæus Jupiter, 285
 Cotylum, Bacchi vas, 238
 Craneo, nomen suburbii Corinthi, 245
 Crenides, urbs Macedoniæ à Rege Philippo dicta, 160
 Crescens Luna ob Dei Luni cultum, 284
 in Antiochiæ Pisidiæ nummis, *ibid.*
 in Carrhenis M. Aurelii, 258. L. Veri, 284. & Commodi, 302
 Crispina Bruttii Præsentis filia, Commodi uxor, 321
 Crispus, cognomen à capillis crispis, 107
 Crocodilus cur palmæ alligatus, 82
 Cybele pro terra credita, ideo turrata, 276
 Cybira, urbs Lycaoniæ, Coloniz titulo perperam à Patino donata, 133
 Cyclopes Neptuni ex Amphytrite filii, 267
 à Lycia in Græciam acciti, *ibid.*
 Cyclops in Corinthiorum nummis M. Aurelio cufis, *ibid.*
 Cyprii jus asyli tuentur, 135
 Cytheron Duumviri cognomen, 162
- D**
- D** D. voces, *Decreto Decurionum* explicatæ, 127
 DD. PP. *Decuriones posuere*, *ibid.*
 Dacici nomen in Troadensium nummis Trajano tributum, 217
 Daphnæus cur Apollo dictus, 250
 Dea mæta instar in Cypriorum nummis, 335
 Decianus Emeritenfis, Martialis Poetæ amicus, 108
 Decimæ Legionis Veterani in Coloniâ Patriciam traducti, 62
 Dei vesana nomenclatio, Augusto data, 66
 Delphinorum erga pueros amor, 289
 Delphinus Neptuni symbolum, 202
 ipsi consecratus, 15. 259
 Melicertæ corpus excipit, 363
 inter astra collocatus, 202. 244
 Delphinus versus Amphytritē à Neptuno missus, 201
 Denarii Romani sub Ædilibus Curulibus cufi, 102
 Derecto, eadem quæ Atergatis, aut Astarte, 213
 Dertona, urbs Italiæ in Luguria, 48
 Dertosa, urbs Hisp. Tarraconensis, 48. 107
 Colonia à Julio Cæsare deducta, 48
 Deulton, urbs Thraciæ, 189
 Colonia à Vespasiano deducta, *ibid.* 214
 Dianæ tres à Cicerone commemoratæ, 278
 centum & octo apud auctores recensentur, *ibid.*
 varia earum apud Græcos nomina, 226. 274
 diversæ apud populos earum imagines, 295
 Apollinis soror, 278
 Caryatis, ab urbe Carya Peloponnese, 279
 Corinthi ejus duo signa, 205
 Laphriæ signum Venatricis habitu, *ibid.*
 ab Atolis ereptum, & Patrensis ab Augusto concessum, 180
 ejus anniversarium apud Patrenses, 206. 274
 Priapina in nummis Sinopensium M. Aurelio cufis, 278
 Triclarid apud Patrenses vocata, 296
 Venatrix cur appellata, 296. 295
 in Patrensis nummis M. Aurelio dicatis, 274
 & L. Vero, 295
 Smyrnæ culta, 206
 cur facem gerit, 955
 Diales Flamines cum apice capitis ornamento, 60
 Didius Julianus legionis 22. Primigeniæ Præfectus, 160
 Dii cur Æterni dicti, 66
 Dives, gentis Bæbiæ cognomen, 31
 Divi titulus, apotheosis symbolum, 62
 Divi, qui Dei ex hominibus facti, 66
 Divini honores arbori apud Corinthios habiti, 271
 Dium, urbs Macedoniæ littoralis, 246
 Colonia à Julio constituta, 247
 Dolabella, Corneliz gentis cognomen, 132
 P. Dolabella legatus Tiberii prætor in Dalmatia, *ibid.*
 Africa Proconsul bellum Numidicū confecit, 126
 Domitia gens in patricias & plebeias divisa, 24. 43
 Domitianus quando Consulatum cum Val. Messalino gessit, 197
 legionem Minerviam constituit, *ibid.*
 de Cattis in consulatu xi. triumphavit, 202
 De Dacis in consulatu xv. *ibid.*
 edixit ne quis in Italia novellaret, 201
 Dominus & Deus appellari voluit, 205
 Jovis statuam in templo Jerosolimitano poni jussit, *ibid.*
 à struendis fratri insidiis nunquam destitit, 196
 Græcis libertatem restituit, 199
 De Corinthiis benemeritus est, 202
 De Colonia Patrensi idem, 205
 Romæ Græcorum more ludos instituit, 315
 ipsorum togam assumpsit, *ibid.*

INDEX.

333

- Impetium** per 15. annos tenuit, 197
Domitii, singuli singulis geniti feruntur, 43
Ca. Domitius L. Domitii & Antonia min. filius, 58
 avus Imp. Neronis, 174
Domitius Calvinus Jul. Cæf. in Ponto legatus, 279
Draco vocem edens sub tripode, 216
Drusus Tiberii & Vipsania Agrippina filius, 133
 Imperii successor Tr. pot. accepta designatus, 199
 adolescens bonæ indolis, 113
 veneno sublatu est, 93
Drusus Germanici filius, 127
Vibii Marci Africa Proconsulis Quæstor, *ibid.*
 Sejani i. fidiis peritus, Tiberii jussu occiditur, 142
Duumvir Coloniae, erat ut Romæ Consul, 9
 tribus mensibus ante magistratū designabatur, 34
Duumviralis, Duumviratus munere functus, 175
 ejus dignitas ad Censoriam gradus, *ibid.*
Durius Hispaniæ Tarraconensis fluvius, 104
Dyrrachenses Corcyreorum Colonia, 277
- E**
- E Bora**, urbs Lusitaniæ, 49
Emerita, Lusitaniæ, urbs, Colonia ab Augusto facta, 50
 jugera quadringenta ab eo accepit, *ibid.*
 ipsius studiosissima, 108
 ejus æternitati templum consecravit, 109
 Lusitaniæ legati sedes, 51
Eous Solis eques, nomen habens ab Aurora, 261
Ephesus, urbs Ionie litoralis, 298
Ephyra, nomen Corinthi vetus, 165
Eques decurrens, Hispaniarum urbis insigne, 17, 56, 64
Equitatus Hispanorum à Jul. Cæsare laudatus, 56
Equorum in Hispania abundantia, 17
Equus pascens in nummis Troadensium Commodi cufis, 318
 tributorum remissionis symbolum, *ibid.*
 idem cum arbore, 319
 idem cum arbore & Sileno, 320
Ergavica, urbs Hisp. Tarrac. apud Celtiberos, 109
 Municipii titulo donata, 150
 ejus cives inter populos Latinorum veterum recensiti, *ibid.*
Erigon, Macedoniæ fluvius, 227
Euripilus, mentis impos factus, 295
 Delphis oraculum consulit, *ibid.*
 Patris sanitatem recuperat, 296
 ejus signum in Patrensi nummis L. Verocufis, *ib.*
Europa à Jove sub figura Tauri rapta, 155
Exercitus Judaicus in bello civili pro Othone stetit, 188
Expeditio Aug. cum equite lento gradu incedente in nummis depingitur, 290
Exorres Italiæ in Coloniam Philippensem ab Augusto transmissi, 160
- F**
- Abia gens patricia**, 26
Fabii ab agrorum fossione Fodii prius dicti, *ibid.*
 Augusti ævo. novi omnes, & non ex antiqua Fabiorum gente, 31
Raph. Fabrettus Columnam Trajanam feliciter interpretatus est, 2
Fabricia, gens consularis, 28
Fabula Chimææ unde confecta, 292
 Pegasi unde inventa, 306
Fadia, gens plebeia, 27
Faliscæ, urbs & Colonia Hetruriæ, 8
- Fanum heroi consecratum, Æpuri appellatur**, 166
Faustina senior, Ant. Pii uxor, 250
 à Corinthiis in nummis signata, *ibid.*
Faustina junior M. Aurelii uxor, 268
 à Corinthiis altera Venus existimata, 270
 ex Syria cum M. Aurelio rediens, interit, *ibid.*
 ipsi plurimi honores à Senatu delati, *ibid.*
 inter Deas relata, *ibid.*
Faustulus, cognomen à favore, 128
Faustulus Pastor regius, 292
Faustus Sylla Antonia Claudii maritus, 159
 soceri jussu occisus, *ibid.*
Felix, cognomen à Fortuna, 129
 Commodi inter Imperatores primum datum, 308
Femoria tria, Siciliae symbolum, 18
Fenestella, gentis Valeriae cognomen, 25
Fenia gens, parum nota, 36
Festum die Sejani cædis à Senatu celebrari jussum, 100
Ficus Ruminalis, arbor prope quam Romulus & Romus inventi, 318
Fida semper Romanis Panormus, 57
Flaccus, ab auribus latis vel quibus sunt immobiles, 46
 cognomen Fulviae genti peculiare, 165
Q. Flaminius Græcos pronuntiavit liberos, 315
Flaviopolis urbs Thraciæ, Colonia à Vespasiano constituta, 189
Flavus, à capillitio dictus, 23 32. 102
 Cognomen Bæbii gentis, 32. & Clodia, 23
Florentia, urbs & Colonia Hetruriæ, 8
Fœminis principibus nummi sub virtutum nominibus initio Imperii tantum percussi, 70
Fontei M. Antonii præfectus, 11
Fontei Capito nova in Germania molitus est, 184
Formiæ urbs & Colonia Latii, 8
Fortuna pro Dea ab antiquis habita, 227
 pro Genio culta, 141
 Conservatrix vocata, 231
 cum gubernaculo & cornucopiæ depicta, 141
 opestribuere credita, *ibid.*
 gemina in Heliopolitanis nummis Hadriano percussis, 227
Forum Julii, aliàs Illiturgi in Hisp. Bæticæ, 68
Forum Julii, urbs & Colonia Gallia Narbonensis, 6
Fronto, à fronte dictus, 103. 146
 cognomen Corneliae gentis, 43
Fusia gens, plebeia, 11
Fulmen, consecrationis & divinitatis symbolum, 21. 62
Fulvia, gens plebeia, 164
 à fulvo colore dicta, 35
 ab Hercule Tusculano à quo sacra accepit, deducta, 168
Eulvia M. Antonii uxor, 11
Fulvius Sparsus, insignis declamator, 101
Furia gens in patricias & plebeias divisa, 48. 107
Furius Camillus Africa Proconsul Numidas profligavit, 126
G pro C. in nummis, 39
Gabinus Gauchos vicit, 157
Gades urbs Hisp. Bæticæ, 50
Galba Proconsul Hisp. Imperium Cluniæ accepit, 105
 ab utraque Mauritania Imperator proclamatus, 184
 legionem I. Hisp. à Nerone constitutam exauctoravit, 167
 legionem III. Aug. in Africa exauctoravit, 184

X x ij

- legiones, duas unam Victtricem, & V I I. Galbiana constituit, *ibid.*
 pecuniam Isthmiorum ludorum iudicibus à Nerone concessam repetiit, 185
 Gallia Narbonensis M. Antonio ab Augusto permissa, 11
 Gallus gallinacens Luno & Lunæ sacer, 240
 parturientibus adest, *ibid.*
 Garucianus Galbæ in Africa Procurator, 185
 Gemellæ nomen, unde Colonia Hippōnensis, 272
 Gemellus, cognomen ab ortu, 97
 Genius, Deus loci seu tutelaris creditus, 141. 179
 omnium rerum creandarum vim habens, 178
 ipsi res sacra ex mero & floribus fiebat, *ibid.*
 sæpe coronam Imperatori in nummis imponit, 161
 P. Romani in Carthaginensibus, 243
 sub turritæ mulieris forma in Corinthiis, 268
 idem in Parianis M. Aurelio percussis, 273
 idem in Patrensisbus Commodο signatis, 312
 montibus insidens in Ptolemaidenisbus Trajani, 215
 Germanici nomen Commodο à M. Aurelio communicatum, 306
 Germanicus Tiberio adoptandus ab Augusto datus, 93
 Imperii socius vehementer expetitus, 136
 Drusi patruelis & adoptione frater, 113
 Tiberio suspectus, in Syriam mittitur, 136
 consulatum secundum apud Nicopolim Achaia init, 137
 Pisonis & Plancinae artibus circumventus, veneno perit in Syria, 93. 118. 136
 ejus effigies in Caligulae nummis, 137
 Germanorum Praefectus cum Duumviri dignitate inscriptus, 23
 Germanus, Cassiae gentis cognomen, 147
 unde ortum, 148
 Germe urbs Gemina, una Hellesponti, altera Gallatiae, 307
 Gallatica, Colonia ab Augusto deducta, 308
 à Commodο quoddam accepisse videtur beneficium, *ibid.*
 Glaucus Rex Ephyræ seu Corinthi, 45. 199
 Glaucus Deus marinus, 265
 Graccuris urbs Hispaniae Tarraconensis, 110
 à Graccho nomen habens, *ibid.*
 Graecia libera à Nerone pronuntiata, 178
 jam ante à Quintio Flaminio dicta, 315
 Grania gens, plebeia, 32
 Graviscolis urbs Hetruriae, Colonia ab Augusto deducta, 90
 Gyas Aeneas dux, Chimæram navim conscendit, 292
- H
- H** Adriana Juvaviensis Colonia in Noricum ab Hadriano deducta, 220
 Hadrianus in Syria Imperator salutatus, 222
 Patris patriæ nomen sibi delatum distulit, *ibid.*
 animum plus paci quam bello intendit, 224
 Augusti templum Tarracone restituit, 119
 Macedoniam lustravit, 230
 Graciam adiit, 229
 Judæos res novas molientes repressit, 221
 Jerusalem penitus avertit, 222
 Aliam Coloniam ingredi Judæos prohibuit, 239
- in Phœniciam profectus est, 231
 L. Aelium adoptavit, 236
 Duumvir renunciatus in Colonia, 106
 per oppida Dictator, Aedilis, & Duumvir, 142
 Quinquennalis in patria sua, 143
 Idem Adriæ in Piceno Coloniae, 141
 multa beneficia Africanis contulit, 220
 balnea impensis suis Corinthi ædificari jussit, 228
 aquæductum apud Sinopenes perfecit, 278
 Troadem Coloniam balneis & aquæductibus ornavit, 233
 in omnibus pene urbibus & aliquid ædificavit & lusus edidit, 230
 munificentissimus princeps, 231
 Locupletator orbis terrarum in nummis Romanis vocatus, *ibid.*
 in Græcis, Olympius dictus, 229
 Fortunam coluit, 232
 Venationibus maximè delectatus est, 226
 Hahale pagus Ciliciæ, Colonia à M. Aurelio constituta, 251
 Halicmon Macedoniæ fluvius, 246
 P. Harduinus S. J. erud. notis Plinium illustravit, & de re nummaria bene meritus, 3
 Hasta pura, divinitatis symbolum, 119
 Haterius Consul an. U. C. 774, 274
 Hecate eadem ac Luna, 287
 stabulis præesse credita, 106
 Heia gens, plebeia, *ibid.*
 Heius Pollio, Duumvir Corinthi, 185
 Hellanodici Græciæ quid à Nerone concessum, 228
 Heliopolis Cælesyriæ Colonia à quo constituta, 228
 nummos Hadriano percussit, *ibid.*
 Helles, Athamantis Thebarum Regis filius, 235
 Helvia gens, incerta, 146
 Helvia Colonia in Picenum à quo deducta, 228
 M. Helvius ex Hisp. citeriore ovans Romam ingressus est, 140
 Heraclitus, Juliae gentis cognomen, 9
 Hercules, quadraginta à Varrone numerati, 257
 295
 à quibustres crediti, Græcus scilicet, Ægyptius, & Cretensis, 262
 Jovis & Asteriæ filius, 257
 Minervæ ope in periculis servatus, 295
 ab ipsa in Deorum consortium introductus, *ibid.*
 ob fortitudinem & gloriam inter Deos relatus, 263
 primi honores divini à Marathonis ipsi tributi, 295
 Philosophus existimatus, 180
 illum Theologi Solem intellexerunt, 257
 ipsi duodecim certamina pro Solis signis tributa, *ibid.*
 Olympiorum certaminum institutor, 180
 Leonem in Nemea silva occidit, 263
 Olivarius Romæ cognominatus, 245
 Cæsareæ Palæstinæ cultus, 257
 in Corinthiorum nummis cælus, 262
 ejus signum Corinthi versus Lechæum, 261
 alterum in eadem urbe versus theatrum, 263
 Romam coronat in Patrensis nummis, 311
 ut Farnesius in ipsis depingitur, 294
 maxima ejus apud Tyrios veneratio, 257
 auctor Antonia gentis, 31
 idem Fabia, 26
 Herodes Judææ Rex Cæsaream urbem de Cæsaris Augusti nomine appellavit, 281
 Herodes

- Herodes Atheniensis Melicertæ signum Corinthi
in templo Neptuni posuit, 204
Herophyle Apollinis æditua, 319
Hibera, urbs Hisp. Tarrac. Illergavonia dicta, 111
Hipparchus Antonii libertus, primus partes ejus
deseruit, 4
Hippia gens, incerta, 19
Hippius cur cognominatus Neptunus, 47
Hippo, urbs Africæ littoralis gemina, 309
Regius, Colonia à Julio constituta, 272
Hispalis, urbs Hisp. Bæticæ, 62
Colonia Romulea vel Romulensis dicta, 139
à Julio Cæsare deducta, *ibid.*
Hispalus Celtiberorum Rex, 41
Hispalus Juniz gentis cognomen, *ibid.*
Hispania equis optimis abundat, 56
equos feros & versicolores alit, 17
ejus equitatus à Julio Cæsare laudatus, 56
ipsius præstantia, 138
præ cæteris provinciis bellatrix, 56
prima ejus Colonia, Corduba, 60
Colonis à Julio Cæsare frequentata, 6. 68
Augusto cessit, 11
Ad eo pacata, 61
in tres provincias ab eodem divisa, 51
ipsi facultas cudendæ monetæ à Caligula
adempta, 8
Hispani togati, cives Romani, 66
Historiæ lux quanta ex nummis, 247
Homerus Parium in Propontide, Adrastrum vo-
cat, 273
Homines initio coriis pro tegumentis utebantur, 263
ante armorum usum, ligna adhibebant, 262
inter Deos relati, secundi ordinis habentur, 55
Honores Liviz plurimi delati, 75
Hygeia Æsculapii filia, 188
- I
- Iadera, urbs & Colonia Dalmatiæ, 132
Iberus Hispaniæ fluvius, 7. 11. 20. 30. 41. 48
Icosium, urbs Mauritaniz Cæsariensis, 189
à Vespasiano jure Latii donata, *ibid.*
Idæa mater Pessinunte Romam asportata, 52
Jerosolymam Hadrianus propriis expensis repa-
ravit, 221
Ilerda, urbs Hisp. Tarraconensis, *ibid.*
Cæsaraugustanorum foro subjecta, *ibid.*
Ilergetes Hispaniæ populi, 134
Illergavonia, urbs Hisp. gemina, 111
Illici, urbs Hisp. Tarraconensis, 53
Colonia, à quo deducta, 111
juris Italici facta, 53
immunis dicta in nummis, 111
Illiturgi, urbs, Forum Julii à Julio Cæsare, 68
Illurcis, urbs Hisp. Tarraconensis, postea Graccu-
ris dicta, 110
Ilybirris fluv. ex Pyrena fluens, 63
Indulgentia vox, pro permissione in innummis, 76
Infula ex lineis filamentis bovi ad pompam impo-
sita, 97
Ino Cadmi filia, Athamantis Thebarum Regis uxor
secunda, 235
mariti iram fugiens se præcipitem in mare de-
dit, 263
Leucothea, maris Dea vocata, *ibid.*
- Imp. V. titulus Tiberio ob Ariminum in Ger-
mania repressum concessus, 117
VII. ob vastatam cum Germanico Germaniam,
116
VIII. ob Cheruscos cum Arimino devictos, 123
Imperatores cur se Pontifices Maximos dixere, 49
aperto capite & coperto sacrificant, 214
Duumviratum in Colonia non respuerunt, 166
sæpe in nummis pro Geniis habiti, 172
quo ritu inter Divos reponerantur, 121
Imperium Romanum quo jure Neroni cessit, 170
Jo. Petrus Bellorius Christinæ Reginæ Antiquarius,
de re nummaria benemeritus, passim, 151
Jozæ, vocabulum Punicum, 68
Ilis velorum inventrix, 219
gemina apud Corinthios culta, *ibid.*
Isthmici ludi, an in Neptuni an in Melicertæ hono-
rem instituti, 105. 171. 172
sic dicti, quod in Isthmo Corinthi celebraren-
tur, 172
an intra quinque annos bis celebrati, an verò
tertio quoque anno, 171
eorum præmium cur modò apium, cur modò
pinus, *ibid.*
Isthmioniz ipsorum victores, dicti, 289
Isthmus Neptuno sacer, 259
Italiz Colonis an facultas cudendæ monetæ con-
cessa, 48
Italica, urbs Hispaniz ad Bætim flu.
à Scipione condita, 133
Municipii titulo ab Augusto donata, *ibid.*
ejus nummi fere omnes cum his vocibus P E R M.
A U G. 114
Trajani & Hadriani natalibus insignis, 133
Itucci urbs Bæticæ, nunc Virtus Julia, 68
Judæi didrachmum pendere à Tito jussi, 252
eorum victoriæ monumenta in nummis Stoben-
sium, 192
ex urbe Jerosolyma expulsi, 221
ipsis circumcisio ab Antonino Pio permessa,
239
Judæorum magistratus, 131
Julia gens in patricias & plebeias divisa, 15
ejus origo à Venere, 5. 158
Julia Augusti filia, M. Agrippæ uxor, 3. 80
Julia Agrippæ filia L. Paulo nupsit, *ibid.*
Julia Babba à quo Colonia deducta, 272
Banasa Africæ urbs à Julio constituta, *ibid.*
Calaguris à Julio denominata, 30
Carthago à quo deducta, 272
Constantia, olim urbs Oset, 68
à quo Colonia facta, 272
Leptis, à quo colonia Constituta, *ibid.*
Traducta, urbs Bæticæ, 67
Cetraria à Cetratis Bæticæ cohortibus, 68
Jozæ idem sonat ac Traducta, *ibid.*
Traducta Mauritaniz Tingintanz Colonia à
Claudio constituta, 153
Julii Genius, olim Vergentum, 68
Julius Cæsar originem à Venere trahere se jacta-
bat, 320
Reip. Romanæ fundamenta evertit, 1
Pharnacem Mithridatis filium vicit, 232
censendi Populi Romani morem abrogavit, 40
cives bellis dispersos Romam revocavit, 1
Hispalim urbem occupavit, 139

- Hispaniam provinciam sibi peculiarem constituit, 30
eam Colonis frequentavit, *ibid.*
Bæticam præsertim ipsis replevit, 68
Colonias quas deducere destinaverat, in tabellis memorialibus scripsit, 229
octoginta millia hominum in transmarinas deduxit, 1
Carthaginem Africæ Coloniam fecit, 302
cognitionem cum Iliensibus confirmavit, 320
Troadensibus libertatem concessit, 319
Julius Montanus Poëta, 148
Junianus nomen à Junio productivum, 73
Junianus cohortis Cæsarianæ Præfectus, 74
Junianus Lupus Dunmvir, 73
Junius Blæsus Africæ Proconsul, 126
Junonis templum apud Illicitanos, 73
Jupiter varietate depictus, 179
in desertis Libyæ sub arietis forma cultus, 190
Ammon dictus & Arenarius, *ibid.*
in nummis Coloniarum Cassandrensis, 156
Pallenes insulæ præcipuum numen, *ibid.*
illius cultus ex Ægypto in Græciam translatus, 309
sub bovis natantis specie in Babbensium nummis, 155
Capitolinus Romæ Optimus Maximus, 225
idem apud Græcos Coryphæus, 285
in Æliæ Capitolinæ nummis, 252
ejus caput in Corinthiis, 224
Cassius cognominatus, 249
Europam Agenoris filiam rapit, 155
præcipuum Cypri insulæ numen, 135
in Corinthiorum nummis L. Verocensis, 285
in Patrensis Commodi dicatis, 310
sub Ditis effigie in Sinopensibus, 273
Juramentum per principis Genium, 172
Jus asyli à Cypriis defensum, 135
Justus, cognomen à probitate, 130
Juventia gens, consularis, 23
- L
- L**abeo, à labiorum vitio, 107
cognomen Antistie gentis, 31. Furie, 107
Labyrinthus, carcer dictus, 58
Lælia, urbs Hispaniæ Bæticæ, 85
à Scipione in Lælii socii gratiam condita, *ibid.*
Lælii duotriusque Scipionis amici, *ibid.*
Laidis sepulcrum Corinthi, 292
Languidus, gentis Vettie cognomen, 28
Laphrius vir Phocensis, à quo Laphria Diana, 180
Latona Dianæ mater, 240
Laurentum urbs Latii versus litus Tyrreni maris, 313
Laurus cur Apollini sacra, 280
triumphis dicata, 20
fulmine cur non tangitur, *ibid.*
Leæna Laidis sepulchro insculpta, 292
Learchus Athamantis Thebarum Regis filius, 235
Lechæum, unum à Corinthi navalibus, 292
Legio prius 4000. hominum ad 6200. conscripta, 92
in decem cohortes divisa, *ibid.*
I. in Germania inferiore ab Augusto constituta, 198
I. Classica à Nerone facta, 167
- I. Hispana à Galba exauctorata, *ibid.*
I. Minervia à Domitiano constituta, 197
I. Italica à Nerone conscripta, 167
II. Auxiliaria à Vespasiano instituta, 189
II. Italica à M. Aurelio facta, 251
II. Trajana Fortis à Trajano, 211
III. Augusta à Galba exauctorata, 134
III. Gallica à Jul. Cæsare constituta, 91
III. Italica à M. Aurelio, 251
IV. Flavia Felix à Vespasiano, 189
VI. Scythicæ Veterani Cæsaraugustam Coloni transmissi, 22
V. Macedonicæ Veterani Berytum Coloni traducti, 2. 15
ejusdem pars, Heliopolim missi, 15
pars etiam in Coloniâ Patriciam traducti, 61
VI. Ferratæ Veterani Accim Coloni deducti, 13
ejusdem pars Cæsaraugustam, 22
VI. Victricis Veterani Cæsaraugustam Coloni transmissi, *ibid.*
VI. an Ferratæ an Victricis Ruscinonem Coloni traducti, 63
VII. Galbiana in Pannonia locata, 184
VIII. Augustæ Veterani ab Augusto in Coloniâ Berytum missi, 2. 15. 212
ejusdem pars forum Julii traducta, 7
pars etiam Heliopolim transmissa, 15
X. Ferratæ Veterani Cæsaraugustam Coloni missi, 22
pars altera in Coloniâ Patriam deducti, 62
X. Victrix in Syria locata, 62
XVI. Flavia Felix Fidelis à Vespasiano constituta, 189
XXI. Rapax à Claudio conscripta, 233
XXII. Primigenia ab Augusto in Ægypto collocata, 160
ejus Veterani Patras Coloni ab Augusto missi, 297
à Vespasiano ab Bellum Judaicum ducta, 204
XXX. Ulpia Trajana à Trajano constituta, 211
Legiones duæ à Galba institutæ, 184
Germanicæ Vitellium elegere Imperatorem, *ib.*
Syriacæ pro Othone sacramento adactæ, 188
earum nomina à variis eventibus dicta, 177
Lendevia palus à Carmeli radicibus profluens, 231
Leo ab Hercule occisus, primum ejus factus, 273
Leonenses Hisp. Tarracensis populi, 52. 110
Lepidus, cognomen ab orationis lepore, 97
Lepidus Pontificatum Maximum per vim invasit, 49
Carthaginem Colonis orbavit, 3
Leptis urbs Africæ gemina, 134
Leucas urbs insulæ maris Ionii, 10
Leucothea, Dea marina, 265
Liber Pater exercitum per Libyæ desertum duxit, 199
ipsi circuire Judæos coëgit Antiochus Epiphanes, 238
apud Patrenses Æsymnetes dictus, 296
Liberalitas Julia à quo dicta, 49
Libertas toti Græciæ à Nerone concessa, 178
à Vespasiano adempta, 202
à Domitiano restituta, 199
Libertatis effigies olea coronata, 53
Licinia, gens plebeia, 19. 33
Licinianus ex Licinia gente adoptatus dictus, 147
Licinius Crassus Consul an. U. C. 740. *ibid.*

Lituus, baculus est aduncus,	61	Lyra Apollinis insigne,	248
Augurum insigne,	69		
Livia in Juliam familiam adoptata,	75	M	
Genitrix orbis dicta in nummis,	77		
Mater patriæ in iis nominata,	ibid.	M acedonia provincia P. Romano ascripta,	157
ipsa tanquam Venus sic appellata,	ibid.	à Tiberio ablata,	ibid.
sub Pietatis effigie signata,	73	à Claudio ei reddita,	170
sub salutis imagine,	149	Macedones Alexandrum M. Jovis filium prædica-	218
sub Dianæ nomine à Græcis,	73	bant,	
sæpe etiam Hæ,	53	Minervam appellant Alcidam,	247
solatii causâ statuis donata,	75	liberi à Romanis facti,	191
ejus statua à Cæsaraugustanis dicata,	96	Macrinus cognomen, idem ac maceæ,	124
se Imperium Tiberio dedisse jactabat,	74	Malonendus dux in deditionem acceptus,	139
à Claudio Nepote consecrata,	75	Manipulus milites 25. comprehendit,	92
Lixos Colonia à Claudio ubi constituta,	153	Manius, dictus est qui mane ortus,	25. 162
Lollia gens, plebeia,	131	Manlia gens in patricias & plebeias distincta,	39. 54
Londinum, Colonia à Claudio deducta,	153	Marathonii primi divinos honores Herculi tribue-	
Longus, cognomen à longo corporis habitu,	112	runt,	295
Lucanus, cognomen plurimis familiis commune,	123	Marcella Octaviæ filia, M. Agrippæ uxor secun-	80
Lucilla M. Aurelii filia,	298	da,	
L. Vero nuptura Brundisium usque à patre du-	ibid.	Marcellus Cordubam condidit,	59
cta,	ibid.	Marcianæ nummus cum adverso Plotinæ capite,	219
Ephesi à L. Vero excepta,	ibid.	Marcus Tubero Hadriani legatus,	221
ipsi tanquam Veneri alludunt Corinthii,	290	Marcomannicum bellum à M. Aureliogestum,	275
Lucina partuum præses,	77	Maria gens, plebeia, sed consularis,	33. 71. 121
Lucius, prænomen ejus qui lucis initio natus,	23	Marius Aquilam pro signo militari dicavit,	92
Lucius Cæsar in Juliam gentem ab Augusto adop-	84	Sex. Marius Hispaniarum ditissimus,	33
tatus,		Mars Romanorum parens,	286
ad exercitum Hispanicum missus, Massiliæ inte-	86	ipsis adesse in præliis creditus,	ib.
ruit,		ab Accitanis cultus,	92
Lucretia gens, in patricias & plebeias divisa,	99	in Corinthiorum nummis L. Vero cufis,	286
Lucullus Sinopen liberam pronunciavit,	232	unde ipsius Dei fabula,	298
Ludi, & supplicationes pro Livie morbo decreti,	119	Marsus, cognomen ex Marforum gente Italix,	122
Ludi Isthmici omni quinquennio celebrati,	105	cognomen Domitiorum & Octaviorum,	120
eorum victores pinu coronabantur,	235	Martialis poëta Bilbilis Municeps,	17. 94
Megalenses prid. Id. April. edi soliti,	102	Marullus, cognomen vulgare,	56
in matris Idææ instituti,	37	Masiniſſa Numidiæ Rex fertile regnum reddidit,	244.
iidem ac Scenici,	ibid.		
Lugdunum, urbs & Colonia Gallix,	6	Massilia Phocæorum Colonia,	277
Luna, eadem quæ Diana,	274	in ea Lucius Cæsar obiit,	86
Solis filia vocata,	284	Mater Patriæ, Livia in nummis dicta,	77
Lumen à sole accipit,	ibid.	Maternus perditorum hominum dux insidias Com-	
mas & fœmina,	240	modo struit,	304
Lunus deus in Luna crescente,	258	Mauritania Jubæ filio pro Numidia ab Augusto	
in Antiochiæ Pisidiæ nummis depictus,	240	concessa,	154
Carrhis maximè cultus,	258	in duas provincias à Caligula divisa,	ibid.
Lupa cum puerulis, Romæ urbis insigne,	ibid.	ob Ptolemæi Regis eadem rebellavit,	ibid.
ab Ædilibus ejus simulacrum in urbe positum,	318	utraq; Cæsariensis & Tingitana Galbam Im-	
Coloniarum symbolum,	306. 308	peratorem acclamavit,	184
in Antiochiæ Pisidiæ nummis,	254	Medicus cum proluxa barba, ut senex depictus,	236
in Carthaginensibus Africæ,	257	Megalenses ludi in matris Idææ honorem insti-	
in Coillutaniæ Numidiæ L. Vero cufis,	285	tuti,	202
in Germaniæ Gallatiæ Commodo dicatis,	307	Megarenſes Atheniensium Coloni,	277
in Hipponensibus ejusdem Imp.	309	Melaria urbs Hisp. Batiæ,	68
in Patrenſibus M. Aurelii,	276	Melicerta Athamantis Thebarum Regis filius,	235
in Philippenſibus Commodi,	316	in mare præceps cum matre datus,	263
in Troadensibus Trajani, 217. & Commodi,	318	à Delphino exceptus,	235
Lupercus, cognomen à buccinatoribus luporum pel-		ab ipso in Isthmum delatus,	263
les gerentibus,	23	ejus corpus juxta pinum repertum,	246. 243
Lurinus, cognomen Duumviri,	183	divini honores ipsi decreti,	235
Luscinus à lusco diminutivum,	108	inter portuum præsides relatus,	205
cognomen gentis Fabriciæ,	28	illi ara apud Corinthios dicata,	288
Lusitania Augusti provincia,	51	templum in eorum urbe extructum,	265
Lustralis aqua à Censoribus populo data,	40	variis modis in nummis representatus,	288
Lutatia gens, plebeia, sed consularis,	16	insidens Delphino in M. Aurelio, 263. in L.	
Lycia provincia libertate à Vespasiano privata,	189	Vero,	288

Yy ij

- rectus supra delphinum in Ant. Pio, 245. in M. Aurelio, 264
 substratus delphino prope arborem in Sabina, 235. in M. Aurelio, 264. & in Commodo, 305
 eo modo juxta mensam in Ant. Pio, 246
 in templo in M. Aurelio, 265. in Vero, 289
 cur ita frequens in Corinthiorum nummis, 288
 Memmius Gemellus quando Prætor urbis, 126
 Menia gens, incerta, 9
 Mensa in Corinthiorum nummis ad ludos Isthmicos, 246
 Mensis, idem ac Deus Lunus, 240
 Mercurius Deorum Nuncius appellatus, 262
 Pastorum Deus, 248
 unde Nomius dictus, 287
 Agoræus cur appellatus, 310
 stabulis præesse creditus, 305
 pastores curare & opibus augere, 287
 ἀριόφειρος, id est arietem ferens, unde dictus, 248
 Palæstrarum præses, 295
 sedens in Corinthiorum nummis M. Aurelio dicatis, 262. L. Vero, 287. & Commodo, 305
 in templo apud Patrenses in Ant. Pio, 248. & Commodo, 310
 à Tanagræis cultus, 249
 ejus caput petaso ornatum, 134
 Meretrices scæminæ in Veneris templo famulæ, 293
 Merula, cognomen à merularum studium, 102
 Mesopotamia à Vero recuperata, 282
 quater amissa, quater recuperata, 253
 Messalina, sero Augustæ nomen habuit, 162
 Metallinum, urbs & Colonia in Lusitania, 49. 88
 Metellus Hispanos rebelles ad Cluniam fudit, 104
 Metellus Numidici filius, unde Pius dictus, 128
 Minerva Jovis filia, ex ejus cerebro nata, 275
 Pegasus Bellerophonti tradidit, 3
 Herculis in periculis servatrix, 295
 in Diensium nummis Ant. Pius cufis, 246
 à Macedonibus culta, 247
 in Patrensi nummis cum templo M. Aurelio dicatis, 275
 Minotaurus cur in Tauromenitarum nummis, 277
 Minturna Colonia, an à Caligula deducta, 147
 Misenum, urbs Campaniæ, 7
 Mætecus, quid de una civitate in aliam migrat, dictus, 104
 Monetæ cudendæ jus, summæ potestatis nota, 79
 ejus signandæ Aedilibus concessa, 37. 176. 202
 ipsa penes Censores, 40. 175
 Colonia sub Augusto adempta, 79
 cudendæ facultas à Proconsulibus data, 128
 ejus signandæ apud Antiochenfes gemina, 188
 Corinthiis à Domitiano jus cudendæ illius restituta, 200
 ipsa Corinthiaca Pullus appellata, 158
 Montanus, Cartiæ, Juliæ, Juniæ, & Vatinæ gentis cognomen, 148
 Terentiæ etiam, 54
 Mucianus Syriæ Præses, 188
 Mundi universa machina per Serapin intellecta, 242.
 Municipales legibus suis utebantur, 285
 Municipia in nummis Imperatorum,
 Aluum Coillutanum in Ant. Pio, 243. L. Vero, 285. Commodo, 203
 Bilbilis in Augusto, 16. Tiberio, 94. Caligula, 146
 Calaguris in Augusto, 30. Tiberio, 101
 Cascantum in Tiberio, 103
 Clunia in Tiberio, 104
 Ergavica in Augusto, 52. Tiberio, 109. Caligula, 150
 Graccuris in Tiberio, 110
 Ilherda in Augusto, 52
 Illergavonia in Tiberio, 111
 Italica in Augusto, 54. Livia, 75. Tiberio, 113.
 Druso, 133. Germanico, 137
 Osca in Augusto, 55. Tiberio, 114. Germanico, 138. Caligula, 150
 Oficerda in Tiberio, 115
 Stobense in Vespasiano, 191. Tito, 195. Domitiano, 206. Trajano, 216
 Turtaso in Augusto, 70. Livia, 77. Tiberio, 120
 Uticense Julium in Tiberio, 124
 Mussidia gens, plebeia, 106
 Musus cognomen, alibi non memoratum, 120
- N
- Nævia gens, plebeia, 19
 Napocensis Colonia in Dacia à Trajano constituta, 211
 Narbonensis civitas sub Ant. Pio arsit, 240
 Navis Prætoria in Corinthiorum nummis, 175
 ab ea recedere, nisi datâ facultate, nefas, *ibid.*
 Navis dimidia, frequens Coellutani municipii insignis, 243
 urbis situm dehotat, 303
 Nautæ Neptunum cur sacrificiis honorent, 304
 Nemausus, urbs Galliæ Narbonensis, 81
 Colonia ab Augusto deducta, 82
 Nemæa certamina in Herculis honorem instituta, 294
 Nephelæ Athamantis Thebarum Regis uxor, 235
 Neptunus Saturni & Opis filius, 15
 tridentem pro sceptro gerit, 205
 illum à Cyclopibus accepit, 267
 unde Τριπύλον ἄρ' appellatus, 244
 in Orbis divisione mare obtinuit, 15
 maris negotia primus tractare cœpit, classemque instituit, 104
 Isthmius appellatus, 259
 Pelagæus & Asphaliæus dictus, 205
 Cur maris Deus nominatus, 304
 Primus equos domuit, & artem equitandi docuit, 47
 Beryti tutelare numen, 15. 211. 30
 nudus stans in Augusto, 14. Trajano, 211. Ant. Pio 241. Commodo, 299
 Corinthi tutelæ Deus, 202. 259. 304
 innixus rupibus ex adverso Amphytrite in Domitiano, 201
 sedens dextrâ Delphinum in eodem, 204. Ant. Pio, 244. M. Aurelio, 259. Commodo, 303
 stans cum Delphino & tridente in M. Aurelio, 259. L. Vero, 285. Commodo, 303
 Nereides Maris & Doridis filiæ, 165
 Nero ex Julii Cæsaris familia, 169
 Claudii privignus, ab ipso prælatus filio, 181
 in Claudiam familiam adoptatus, 168
 Octaviam Claudii filiam, duxit uxorem, 170
 ipsi toga virilis maturè concessa, 163
 eloquentiæ

- eloquentiæ gloria Iliensium causam suscepit, 308
ei consulatum inire anno 20. permillum, 160
in castris Imperator salutatus, 181
Patris Patriæ titulum imperii initio recusavit, 170
nummus ejus cum Octavia uxore, 183
eam post Claudii mortem citò aspernatus, 182
matri summam rerum omnium permisit, 174
Acten servam uxore cariorem habuit, 182
Ponti regnum concedente Polemone in Provin-
ciæ formam redegit, 167
Item Alpes defuncto Rege Cottio, *ibid.*
edictum de condendis in Africa urbibus promul-
gavit, 169
Ædiliū potestatem coërcuit, 176
tres legiones instituit, 167
tabulam Veneris in delubro Julii Cæsaris pro
erosa substituit, 165
ludos & taurorum spectacula Romæ exhibuit,
169
cantavit & aurigavit, 174
in Græciam profectus est, 172
pro armis in itinere citharas & plectra & perso-
nas militibus dedit, 177
in citharædorum certamine victor, 178
in omnibus Græciæ urbibus, Athenis & Lace-
dæmone exceptis, certavit, 177
Græcos liberos pronuntiavit, 315
templum Delphicum spoliavit, 186
Achaiam rapinis & sacrilegiis verat, 185
ejus pompa Romæ, ob reditum è Græcia, 180
ut Genius urbis in Corinthiacis, 173
ut Apollo à Romanis signatus in nummus, *ibid.*
pontem in Africæ Colonia Babba ædificari ius-
sit, 168
sub Solis figura in iisdem, *ibid.*
ut Apollo in Patrensis, 180
Romæ & à populis Apollo vocatus, 173
ut Genius in Patrensiū nummis, 179
illius mors omnibus grata, 184
Nero Cæsar Germanici filius, 142
Vibii Marci in Africa Quæstor, 125
juvenis modestus, cui forma principe digna, 142
Quinquennalis cum fratre Druso, Carthagine
nova in Hispania honoris causâ nominatus, 143
Sejani insidiis petitus, in Pontia insula relega-
tus est, & tandem occisus, 142
Nerva optimus princeps Domitiano successit, 208
nummus ipsi ob vehicularem cursum remissum,
Romæ signatus, 319
breve ejus fuit Imperium, 208
Nessus amnis in Atticæ terræ regione, 195
Niceræ gens, incerta, 19
Noctua in Megarensiū nummis, 277
cur in Minervæ tutela, 275
Nola urbs Campaniæ, Colonia à Vespasiano de-
ducta, 189
Nomen Liviz aliquandiu Tiberii epistolis ascri-
ptum, 75
Nomina Romanorum semper in ius desinentia, 98
Nomius, cur Mercurius appellatus est, 287
Nonia gens, plebeja, 71
à novenario numero dicta, 4
Nonnius Bassus Corinthi Duumvir, 3
Norba, urbs & Colonia Lusitaniz, 88
P. Norisius Vir erud. Cænotaphia Pisana nummis
illustravit, 67
Nuceria, Veteranis militibus à Nerone firmata, 167
Numidæ, præstantissimi jaculatores, 303
Numidia infructuosa, à Masinissa Rege fertilis
reddita, 244
Augusto cessit post Lepidi mortem, 11
Nummi Coloniæ ad Romanarum familiarum
noticiam perutiles, 32
nulli in Hispania post Caligulam, 81
Corinthiorum cur frequentes Domitiano cusi, 199
Principibus fæminis imperii initio rarò signati, 70
Syriaci, cur cum nota S. C. 187
Nummorum usus in litteris eorum initialibus expli-
candis apprime necessarius, 88
Nummus Coloniæ Antiochiæ in Pisidia perpe-
ram ad Antium revocatus, 154
Trajani à Berytensibus cum V I. consulatu cu-
sus, 212
Fauſtinæ senioris cum *Veneri Augusta* epigra-
phe, 245
Græcus eximius noster cum Augusti capite, &
in altera parte Claudii effigies, 320
Maximus argenteus, cum epigraphe C O M.
A S I A E, 135
Cum *Providentia Aug.* inscriptione, Romæ
Commodo cusus, 309
securitati Commodi à Berytiis signatus, 300
cum Trib. pot. x x i i x. in Corinthiacis M.
Aurelii, 264
- O
- O Beliscus in nummis Corinthiorum M. Aure-
lio dicatis, 269
Octavia gens, antiquissima, 158
gemina à C. Octavio Rufo defluxit, 47
Octavia, Augusti soror Antonio nupsit, 11
in sacratio Julio post mortem publicè exposita, 66
Octavia, Claudii filia ex Messalina, 159
Silano desponsata, Neroni uxor data, *ibid.*
à Nerone post patris mortem spreta, 182
ut sterilis ab eo dimissa, *ibid.*
12. die post divortium in Pandatariam insulam
relegata, *ibid.*
anno ætatis 20. mori iussa est, *ibid.*
pro Genio in Corinthiorum nummis cusa, *ibid.*
Octavianus, nomen ex Octavio productum, 47
Octavius in Juliam familiam adoptatus, 158
Odeum Patris magnificentissimum, 178. 315
Oea urbs Africæ litoralis, 147
Colonia à quo deducta, *ibid.*
Ant. Pio nummos consecravit, *ibid.*
Ogulinus uterque, Q. & Cn. Ædilis Curulis lupæ
signum cum pueris, Romæ posuit, 318
Olea in lustratione pro aspersorio usurpata, 40
Olyſipo Lusitaniz Municipium, 49
Omnes Tiberii in consulatu collegæ, morte violen-
ta perierunt, 95
Operibus publicis faciendis applicata pecunia mul-
tata, 176
Oppius M. Antonii Præfectus, 11
Præfectus classis, 127
Optabilis Tiberio subrogari in consulatu quam
cum illo gerere, 95
Oriens sub M. Aurelio & L. Verovastatus, 285
- Zz

- sub iisdem triumphans, 287
 qualis ejus imago apud Heliopolitas Syriæ, 280
 Orospeidamons Hisp. Tarraconensis, 126
 Oſca urbs Hisp. Tarraconensis, 55
 inter civium Romanorum populos recensita, 114
 urbs per excellentiam dicta, *ibid.*
 Victrix, ab eventu quodam felici, 88
 de Julio Cæsare benemerita, 115
 Oficerda, urbs Hisp. Tarraconensis, *ibid.*
 Ofset urbs olim dicta, quæ nunc Julia Constantia, 68
 Ofiris agriculturæ inventor, 301
 Otho Imp. potius imperio ostensus quàm datus, 187
 Emeritensibus familiarū adjectiones concessit, 108
 Ovilis gens, incerta,
- P
- P**Acensis nomen, Deultanæ Coloniz à Vespasia-
 no inditum, 214
 Palæmon idem qui Portunus Deus, 235
 Pallas, unde nominata, 247
 in Æliæ Capitolinæ nummis Hadriano cufis, 220
 in Diensibus Ant. Pii, 246
 Pallene, Macedoniæ insula, 156
 Palma urgentibus & opprimentibus haud cedit, 283
 victoriæ symbolum, 268. 283
 cur in Babbensium nummis, 154
 in Carthaginensibus, 277
 in Tarraconensibus super aram enata, 67. 120
 Paludatus vir ante Apollinis signum in Troaden-
 sium nummis, 321
 Paludatus cognomen, ab ornamento militari, 121
 Pamienſis Episcopus nummos eximie raritatis possi-
 det, 179
 Pan fistulam gerit, & cum hircinis pedibus effin-
 gitur, 280
 in Capricornum mutatus, 58
 Panacheidis cognomen, unde Minervæ tributum,
 275
 Pandataria, versus oram Latii insula, 140
 Pangæus, mons Macedoniæ, 160
 Panopæa, dea marina, 250
 Panormus urbs Siciliæ littoralis, 76
 à Pœnis condita, 77
 Colonia ab Augusto deducta, 76
 ejus territorium Veteranis & familiæ Vespasia-
 ni assignatum, 189
 nummos Augusto dicavit, 58. Liviz, 75
 Panthera Baccho sacra, 288
 Papia gens, plebeia, sed consularis, 113
 Papia, urbs Mauritaniz Cæsariensis, 252
 Papiria gens, in patricias & plebeias divisa, 53
 Paralifensium Colonia in Daciam à quo deducta,
 211
 Parasimon navis, illius insigne est, 292
 Parium, urbs Myfiæ ad Propontidem, 273
 à Paris insularis condita, *ibid.*
 Colonia à Julio Cæsare deducta, *ibid.*
 perperam sub nomine Coloniz Parlais, *ibid.*
 Pariliæ quondam Feriz dictæ, 232
 Parthi sagittarii eximii, 303
 per Syriam grassantes à Romanis expulsi, 255
 Patera VIIrorum Epulorum insigne, 61
 ad Quindecimviros etiam spectat, 69
 Patræ, urbs Achaiz à Patræo dicta, 59
 ejus situs apprime descriptus, 314
 urbis prospectus in nummis Commodi, 315
 ad navium appulsum valde appoſita, 312
 Colonia ab Augusto deducta, 160
 ex septem pagis frequentata, 313
 ab Augusto libertate donata, 179
 à Nerone, Neroniana dicta, 178
 nummos urbs cufit Augusto, 58. Liviz, 76
 Claudio, 159. Neroni, 177. Galbæ, 185. Do-
 mitiano, 203. Nervæ, 209. Hadriano, 218.
 Ant. Pio, 247. M. Aurelio, 273. L. Vero, 294.
 Commodi, 309
 anniversarium Euripilo fecit, 246
 Commodum sub Herculis figura repræſenta-
 vit, 310
 Patricia Colonia, urbs Bæticæ, 59
 prima in Hispania à Romanis constituta, 60
 ab Augusto Veteranorum supplementum acce-
 pit, 61
 ipsi de se benemerito nummos cufit, 60
 Patris patriæ nomen cur Augusto datum, 33
 Pausanias sub M. Aurelio floruit, 268
 omnia ejus opera plurimum exoptata, 275
 Pax pro Dea ab Antiquis habita, 214
 Pax Julia, Lusitaniz urbs & Colonia, 49
 Pecunia Isthmiorum ludorum Judicibus à Nerone
 largè concessa, 185
 pro bello Vespasiani contra Vitellium Antiochiz
 percussa, 190
 Pegasi, an revera fuerint, 306
 Veloces equi in Circensibus ludis dicti, *ibid.*
 pegasus Neptuni ex Medusa Gorgonis filius, 266
 equus alatus Bellerophontis, 292
 ipsi à Minerva concessus, 266
 bibens ad Pyrenen fontem ab ipso captus, 158
 ob ejus memoriam in Corinthiacis nummis cu-
 sus, 45
 in moneta Pullus vocatus, *ibid.*
 inter astra collocatus, 266
 in nummis Corinthiorum M. Aurelio cufis, 266.
 L. Vero, 292. Commodi, 306
 in Syracusanorum nummis, 277
 supra Acrocorinthi montem in Nerone, 158
 Pegasus nomen navigii, 171. 292
 Pella, urbs Macedoniæ in tumulo sita, à Philippo
 Rege condita, 277
 Pentheus à Bacchantibus dilaceratus, 271
 Perennis Prætorii Præfectus, 301
 Commodi Imperatori insidias struit, *ibid.*
 ejus conjuratio agonis Capitolini diebus de-
 tecta, 307
 jussu Commodi occiditur, 301
 Perm. Imp. voces, in Domitiani nummis Corin-
 thiæ, 201
 Perm. Aug. in nummis Hispanicis frequens, 79
 Permissu L. Apronii Proconsulis, 134
 P. Dolabellæ Proconsulis, 132
 Peregrinus, unde dictus, 48
 cognomen, Ariæ gentis, *ibid.*
 Perseus Rex Macedoniæ, 247
 Pessinus, urbs Galatiz, 36. 308
 Pestis ingens sub Commodi, 311
 Petreius Pompeii M. legatus, 52
 Petronia gens, plebeia, 54. 88
 à Petrone cognomine dicta, 39
 Petronius Syriæ Præses sub Caligula, 252
 Phaëton Solis filius quadrigis vectus, 161

- Quintæ legionis Macedonicæ Veterani in Coloniam transmissi, 62
 Quintilianus Rhetor, patriâ Calaguritanus, 35
 Quintilius Varus Duumvir, 83
 Quintus prænomen à numero, 42
 Quinquennales Duumviri, 7
 in Coloniis Censores, 78
 pene ipsos cudendæ monetæ facultas, 53
 templorum cura, 35. 39
 Quinquennalis iterum in nummis, 40
 Quinquennialitatis honos Imperatori delatus, 143
 Quinquennialicii dicti, qui Quinquennialitatis munere functi, 9. 78
- R
- R**adiata corona, consecrationis symbolum, 58
 Ravenna, urbs Italiæ littoralis, 7
 Rebello Avidii Cassii in Syria, 264
 Rectus, cognomen Duumviri, 101
 à bonis moribus dictus, 124
 Refectus cognomen Cornelie gentis, 46
 Resp. Romana rectè à M. Aurelio administrata, 276
 Rheginus, cognomen Antistie gentis, 31
 Rhodanus Galliæ fluvius, 11
 Rhodus insula libertate à Vespasiano privata, 189
 Roma à Romulo, qui prius Romus vocabatur, dicta, 276
 gentium Dea habita, 296
 ipsi nummi sub Deæ nomine cusi, *ibid.*
 Æterna & immortalis appellata, *ibid.*
 duos primum Augustos M. Aurelium & L. Verum habuit, 253
 in nummis M. Aurelii sedens, 275. L. Veri, 290. Commodi, 311
 Colonia à Commodo constituta, 299
 Romani originem suam ex Trojanis duxerunt, 217
 contra Antiochum M. bellum gesserunt, 319
 Isthmiorum ludorum participes à Corinthiis facti, 305
 pro Commodo salute sacra fecerunt, 304
 Romanum, urbs ad Hissaram in Delphinatu, 77
 Romulus, nomen à Romo diminutivum, 276
 à Lupa nutritus, 314
 ab Ænea Trojano ortum duxit, 318
 Rubellius Blandus progener Tiberii, 58
 Rufri Agrippæ devoti, 83
 Rufasus Colonia Augusti, 63
 Ruscino urbs Galliæ Narbonensis, an ab Augusto deducta, *ibid.*
 Fluvius ad urbem cognominem, *ibid.*
 Rusconie Colonia ab Augusto constituta, *ibid.*
 Rustia gens, incerta, 78
 Rusucurium Colonia Mauritanie Cæsariensis à Claudio civitate honorata, 63. 153
 Rutilus, à corporis colore, 18
 Cognomen Fulviæ gentis, 33. Sempronie, 18
- S
- S**. C. Romanorum numismatum vota, 187
 Sabarum Colonia in Noricum à Claudio deducta, 153
 Sabina Hadriani uxor, 234
 Sabini Italiæ populi, 25
 Sabinus unde cognomen, 27
- Sacerdotii conferendi ritus, 90
 Sacrum Julii Romæ, 66
 Augusti, *ibid.*
 Sapium, urbs in Samnio, 153
 à Claudio & Nerone deducta, 167
 Saguntum, urbs Hispanie Tarraconensis, 116
 ejus cives à Zacyntho insula orti, *ibid.*
 Salaminus Jupiter apud Cyprios cultus, 135
 Salduba, urbs Hisp. Tarraconensis, 20
 ab Augusto dicta Cæsarea, *ibid.* 136
 Salo fluv. Hisp. Tarraconensis, 17. 94
 Salomon Astarti sacra fecit, 239
 Salona Colonia in Liburniam à Claudio deducta, 153
 Salustia gens, à sale, vel à salute, 130
 Salustius Justus Uticæ Duumvir, *ibid.*
 Samos insula libertate à Vespasiano privata, 189
 Sanchoniaton Historicorum omnium, dempto Moyse, vetustissimus, 93
 Sardinia insula in provincie formam, à quo deducta, 179
 Saturninus, Duumviri cognomen, 101
 Scipio cognomen, unde repertum, 149
 Corneliæ gentis, 81
 Scipio Africanus Italicam urbem condidit, 54
 Scipio Nasica Matris Magnæ signum hospitio Romæ excepit, 36. 102
 ludos in ejus memoriam vovit & celebravit, 37
 Scipio eburneus, proconsularis imperii symbolum, 163
 Scydrthemis, Ponti Asiatici Rex, 233. 278
 Secundinus, cognomen à secundo diminutivum, 42
 Secundus Carrinas ad expoliendas provincias, à quo missus, 185
 Segobriga, urbs Hisp. Tarraconensis gemina, 64. 116
 Sejani nomen cum Tiberio in Bilbilitanorum nummis, 95
 Sejanus Tiberii jussu occisus, 96
 Seius Tubero sub Tiberio Consul successus, 95
 Selambina, urbs Hisp. Bæticæ, 91
 Seleucia Pieria, urbs Syriæ littoralis, 249
 Seleucus Nicator Rex Syriæ, Apollinis filium se prædicabat, 242
 Seleuciam ad mare, Aquilæ augurio, condidit, 320
 Seleucus Callinicus Syriæ Rex, Romanorum amicus, 319
 Sempronia gens patricia, ad plebem traducta, 123
 Sempronius Gracchus Scipionis Afr. gener, 110
 Senatores in Coloniis, Decuriones appellati, 78
 Senatus Romanus Seleuci Callinici amicus, 319
 Augusti tempore juris sui adhuc multum retinens, 70
 Senatusconsultorum custodia apud Ædiles, 38
 Sentius Augurinus sub Ant. Pio Consul, 279
 September mensis, à quo Germanicus vocatus, 136
 Seranus, à sero pro sermo, dictus, 104
 Serapis per universam mundi molem intellectus, 242
 idem cum Plutone, 301
 Sinope Alexandriam advectus, 109
 omnium maximus Ægyptiorum Deus, 238
 ejus templum Romæ in circo Flaminio, 301
 de ipso variae opiniones, 256
 illius Calathus quid denotat, 199. 238
 ejus cultus apud Cæsarienses Palæstinæ in M. Aurelii

Aurelii nummis, 199. L. Veri, 283. Commodi, 301
 apud Sinopenfes in Hadriano, 233
 Serpens Æſculapii inſigne, 234
 Apollinis etiam ſymbolum, 242
 Salutis ſignum, 168. vel Sanitatis, 242
 Sertorius bellum geſſit in Hiſpania, 17
 victoriam ad Calagurim retulit, 32
 Servilia gens, à Servio, in patrias & plebeias diviſa, 87
 Servilius primus, Corinthi Duumvir, *ibid.*
 Settalus, cognomen nullibi memoratum, 113
 Severus, à morum aſperitate, 71. 112
 Sextia gens, plebeia, 38
 Sextum Firmum Julium urbs Hiſp. Bæticæ, 91
 Sextus, prænomen à numero, 99. 128
 Sicambri, Hiſpaniæ populi, 15
 Sicilia cum Sardinia, quando Auguſto ceſſit, 8
 Sicoris, fluv. Hiſp. Tarraconenſis, 52
 Siculi, à quo cives Romani facti, 76
 Signum Æſculapii cum Hygeia apud Corinthios, 288
 Æſculapii Patris, ex adverſa fori regione, 310
 Bacchi, Corinthi geminum, 161
 Dianæ Laphriæ, Patris, 274
 Veneris armata apud Corinthios, 290
 Signum militare, Colonia militaris ſymbolum, 22. 30. 148. 273. 313
 Cohortium inſignia, 92
 Silanus à ſilo dictus, cognomen Junie gentis, 166
 Silanus, Conſul cum Auguſto, 65
 Silenus, Bacchi nutricius & pædagogus, 280
 Bacchum ad virtutem & gloriam excitavit, 317
 vites coluit, 280
 tutrem hircinum humeris gerit, *ibid.*
 in Troadenſium nummis M. Aurelio cuſis, 280
 Commodus, 317
 Silus, à naſo ſuſum repando, 166
 Simpulum, vas non cyathodiffimile, 60
 collegii Pontificum inſigne, 14. 69
 Sinope urbs Ponti, vetuſtiſſima Romanorum Colo-
 nia, 232. 278
 ipſius æta in nummis varia, 279
 Hadriano nummos cuſit, 233. M. Aurelio, 278
 Sifyphus Ephyriæ ſeu Corinthi Rex, 239. 289
 Æoli filius, Melicertæ patruus, 269
 Sol unde dictus emiſſor, 225
 tutelaris Corinthi Deus, 173. 225. 360
 ipſi Acrocorinthus adjudicata, 47
 illius aræ in Acrocorintho, 225
 quadrigas agit in nummis, 261. 287
 flagrum gerit tanquam auriga, 261
 caput ejus in nummis Æliæ Hadriano cuſis, 221
 idem in Corinthiis, 260
 Solſtitium hibernum à Capricorno, 56
 Soſius M. Antonii Præfectus, 11
 Ezech. Spanhemius, de nummis benemeritus, de iis
 eruditè diſſeruit, 183
 Sparſus, cognomen Fulviæ gentis, 57
 Spica, frumenti copiam arguit, 85
 Spolia leonis, Herculis inſignia, 262
 Jac. Sponius D. M. de renummaria bene meritus, 154
 Statia gens, plebeia, 28
 Statilius Taurus cum Auguſto Conſul, 65
 Statua Jovi Liberatori à Patrenſibus poſita, 179
 Apollinis in Patrarum Odeo, 248
 Auguſti in Cæſareæ Palæſtinæ templo, 242

eidem à Philippenſibus poſita, 230
 à Turiaſonibus Hiſpaniæ erecta, 120
 Liviæ ab Uticenſibus, 115
 Tiberio & Sejano conjunctim, 95
 equeſtris Tiberio cur à Cæſarguſtanis, 100
 Neroni à Patrenſibus, 178
 Steropes unus ex tribus Cyclopibus, 267
 Stobi, urbs Macedoniæ regionis Pelagoniæ, 207
 eadem, Flaviæ gentis ſtudioſa, 196. 207.
 nummos dicavit Veſpaſiano, 191. Tito, 195
 Domitiano, 206. Trajano, 216
 Stratonis turris, urbs Palæſtinæ, cur Cæſarea di-
 cta, 72
 Suſſetes, Carthaginiſummi Magiſtratus, 72
 non diſſimiles Conſulibus, 130
 Suillia gens, à ſuib. dicta, 27
 Sulca, cognomen Bæbiæ gentis, 31
 Sulpicia gens, patricia, 123
 C. Sulpicius ſub Tiberio Conſul, 119
 Sura, cognomen à ludo ſpheræ, 43. 116
 Surdaones Hiſpaniæ populi, 52
 Syracuſani Corinthiorum Coloni, 277. 306
 Syria pro Othone contra Vitellium ſtetit, 188
 interfecto rectore defectionem cogitat, 285
 ipſi cudendæ monetæ facultas à Pompeio M. con-
 ceſſa, 188

T

T Abula Veneris è mari exeuntis, 166
 Tacfarinas in Numidia rebellavit, 126
 Tadia gens, incerta, 128
 S. Tadius Utiæ Duumvir, *ibid.*
 Tadder, fluvius Hiſp. Tarraconenſis, 111
 Tagus, fluvius Luſitaniæ, 49. 88
 Tampilus, cognomen Bæbiæ gentis, 31
 Tarquinius Rex paludamentum à Tuſcis devictis
 ſumpſit, 121
 Tarracina, gentis Cornelie cognomen, 41. 138
 Tarraco, urbs & Colonia Hiſp. citerioris, 64
 à Scipione Africano condita, *ibid.*
 Victrix, à felici quodam eventu dicta, 88
 contra Pompeii legatos ad Cæſarem tranſiit, 64
 Auguſti ſtudioſiſſima, 51. 88
 ipſi legatos cur Romam miſit, 66. 77
 Tauromenitæ Cretenſium Coloni, 277
 Taurus inter aſtra conſtitutus, 155
 Taxilus, cognomen à tali vitio, 139
 Teſteri, Hiſpaniæ populi, 15
 Teleſia, urbs & Colonia, 8
 Templorum cura, peneſ Cenſores & Duumviros
 Quinquennales, 38. 39
 Templum Æſculapii Corinthi, 219. 234
 Apollinis, Antiochiæ Syriæ, 256
 ejusdem, Delphiſ à Nerone ſpoliatum, 186
 Patris, in foro, 248
 ejusdem cum Venere, eodem loco, 311
 Aſtartes, Æliæ Capitolinæ, 239. 253
 ejusdem, Beryti in Commodo, 1300
 Auguſti in plurimis urbibus, 55. 192
 apud Corinthios, 47. 107
 ipſi, à Tiberio Romæ dedicatum, 58
 apud Stobenſes Macedoniæ, 192. 216
 ejus æternitati apud Tarraconenſes, 66. 91
 ipſius Genio dicatum, 179
 Bellerophontis, apud Corinthios, 226. 245
 Dianæ, in Agræ terræ Atticæ regiuncula, 295

- Dianæ Laphriæ apud Patrenses, 180
 Dianæ Priapinæ in Ponto, 279
 Flaviæ gentis, Romæ, 207
 Fortunæ apud Corinthios, 227
 ejusdem Romæ ab Hadriano, 232
 Fortunæ Primigeniæ in colle Quirinali, 177
 Jovis à Bacche in arena ædificatum, 190
 Capitolini, Æliæ Capitolinæ, 221. 252
 ejusdem apud Corinthios, 225
 Romæ à Domitiano erectum, 207
 Jovis Custodis Romæ ab eodem, *ibid.*
 Jovis Eleutherii à Platenſibus, 179
 Jovis Olympii apud Athenienſes, *ibid.*
 Iſidis apud Corinthios, 219
 Livæ, 53
 ejusdem ſub Pietatis Auguſtæ nomine, 73
 Melicertæ apud Corinthios, 265. 289
 Mercurii in Acrocorintho, 305
 in foro Corinthi, 262
 apud Patrenſes, 311
 Minervæ apud Corinthios, 275
 ejusdem apud Patrenſes, 263
 Neptuni in Iſthmo Corinthi, 243
 ejusdem in Lechæo, 244
 Octaviæ Auguſti ſororis apud Corinthios, 47
 Pacis Romæ à Veſpaſiano, 215
 Portuni Romæ, 245
 Romæ Æternæ ab Ant. Pio, 296
 Serapidis extra Alexandriæ muros, 252
 Sileni in Eleorum urbe, 317
 Veneris in Acrocorintho, 47. 157. 227. 293
 Melanitidis cognomine in Cenchreïs, 245. 267
 ejusdem Romæ in theatro Pompeii, 267
 Paphiæ apud Cyprios, 134
 Terentia gens, plebeia, 53
 à Tereno voce Sabina, quæ molle ſignificat, 112
 Teucer Telamonis filius, 135
 Tharrus Abrahami pater anno 205. mortuus, 302
 Thafus, urbs à Pariis condita, 273
 Thera, fluvius Hiſpaniæ, 14
 Therebes, fluvius Hiſpaniæ, 92
 Theſeus Iſthmiorum ludorum in Neptuni honorem inſtitutor, 271
 Thurium, urbs magnæ Græciæ, 6
 Thyrfus, Bacchi inſigne, 238. 261
 Tiberinus unde dictus, cognomen Sempronæ gentis, 18
 Tiberis, fluvius Italiæ notiſſimus, *ibid.*
 Tiberius, prænomen Clodiæ gentis, 23
 Tiberius, ab Auguſto quando adoptatus, 65. 117
 Imperium Livæ matri debebat, 96
 templum Auguſti inchoavit, 21
 ob matris, morbum Romam properat, 119
 nullum per ſe bellum Imperator geſſit, 93
 an deduxerit Colonias, 90
 nullum Imperatoris titulum, Germanico mortuo, conſequutus eſt, 123
 Druſo filio defuncto, Germani filios patribus commendavit, 142
 Neronis & Druſi Cæſarum diem tyrocinii congiario celebravit, 144
 ob illos Diis commendatos valde commotus, *ibid.*
 Domui Germanici nunquam mitis, *ibid.*
 Seajnum litteris apud Senatū accuſavit, 100
 Corinthi Duumvir renunciatus, 106
 Quinquennialis in Colonia, 107
 valetudine proſperriſima uſus eſt, 97
 Timotheus, à ſacrificiis Ptolemæi Regis, 233. 278
 Tingeterra, vetus nomen Juliæ Traductæ, 67
 Tingis, urbs Mauritanæ Tingitanæ, 154
 Tingitani, ex Julia Traducta in avitas ſedes redu-
 cti, *ibid.*
 Tiridates Vologæſis Parthorum Regis frater, 258
 Titia gens, plebeia, 15
 Titullus, cognomen Minatiæ & Vibæ gentis, 148
 Titus, prænomen à quo, 10. 97
 Titus, patris legatus Antiochiam venit, 193
 Judæos didrachmum pendere juſſit, 252
 cum patre omnium Imperii curarum particeps
 193
 quas Colonias conſtituit, *ibid.*
 V I. Conſulatum geſſit cum patre, 196
 V I I. eundem etiam cum illo iniit, 193
 Domitiani fratris amicitiam precatus eſt, 196
 ſolus duos annos regnavit, 193
 Toga unde dicta, & ejus forma, 175
 ipſius uſus in pace, *ibid.*
 virilis Neroni maturè conceſſa, 163
 Traducta urbs gemina,
 una Bæticæ, à Traductis civibus dicta, 68
 Traductani, in Turdulis à Ptolemæo locati, 84
 Trajanus, princeps ab omnibus deſideratus, 216
 ex Germania anno imperii ſecundo redit, 214
 Daciam Imperio acquiſivit, 217
 ex Armenia victor regreſſus, 212
 Athenas inviſit, 219
 Aſiam peragravit, 217
 in Syriam bellum cum Parthis geſturus profe-
 ctus eſt, 212
 Conſulatum V I. cum Vergiliano Pedone iniit,
ibid.
 Imperii limites longè propagavit, 218
 duas legiones inſtituit, *ibid.*
 plurimas Colonias deduxit, *ibid.*
 Tranquillus, à quietis moribus, 94
 cognomen Plætoriæ gentis, 34
 Tribunicia, poteſtas Imperii ſucceſſori communi-
 cata, 80
 in quinquennium Agrippæ, ab Auguſto con-
 ceſſa, 82
 Tito, à Veſpaſiano patre data, 193
 in omnibus Imperatorum nummis valde exoptan-
 da, 265
 Tridens, peculiare Neptuni ſymbolum, 15
 triplicem aquæ naturam denotat, 212
 Trinacria, cur appellata Sicilia, 58
 Triquetra, Siciliæ ſymbolum, *ibid.*
 Triremes, noſtris navibus utiliſſimæ, 175
 in nummis urbis ſitum arguunt, 116
 cum remigantibus in Carthagenenſibus, 302
 Triton, Neptuni & Salaciæ nymphæ filius, 165
 Triumphus M. Aurelii & L. Veri, 287
 à Romanis quomodo celebratus, 298
 geminus Domitiano, à Senatu decretus, 202
 Triumviri deducendæ Coloniz, 19
 Troas, à Trojæ ruderibus Alexandri juſſu, condi-
 ta, 233
 ex augurio deinde ædificata, 321
 Julio Cæſari grata, 320
 Colonia ab Auguſto deducta, 218
 ſe Romanæ originis parentem jaſtat, 318
 nummos Trajano percuffit, 216. Hadriano, 233.

Ant. Pio, 249. M. Aurelio, 279. Commodo,
316. Crispinæ, 321
Troezenii tridentem pro Neptuno signarunt, 266
Trophæum, arboris truncus hostium spoliis orna-
tus, 253
ad provinciarum adquisitarum memoriam ere-
ctum, 286
Tubertus, cognomen Postumiæ gentis, 30
Tuderte Fida, urbs & Colonia, 8
Tulcis, fluvius prope Tarraconem, 64
Tullus, prænomen gentis Nicereæ, 19
Turditani & Turduli idem, 84
Hispaniæ Bæticæ populi, 85
vino plurimo abundant, 84
Turias, Hisp. citerioris fluvius, 5
Turiaso, urbs & Municipium Hisp. Tarracon-70
Turulbia gens, parum nota, 39
Turulis, fluvius Hispaniæ Tarraconensis, 116
Tusculum, urbs & Municipium Latii, 27
Typhon Gigas Deos perterrit, 58

V

V Alentia, urbs Hisp. Citerioris à Pompeio de-
lecta, 5
Colonia à Julio Cæsare deducta, 6
ab Augusto pro horreo & apotheca constituta, 16
Valeria gens, à Sabinis oriunda, 25
inter patricias & plebeas divisa, 36. 122
Valerius, cognomen à medio quodam temperamen-
to decorum, 121
Varia gens, plebeia, 123
Q. Varius Suetonensis, cognomnatus Hybrida,
ibid.
Varus, cognomen à curvis cruribus desumptum, 27
Væcones, Galliæ populi, 34
Vates, qua ratione factus Apollo, 322
Vegetus, cognomen à bono animi seu corporis ha-
bitu, 121
Vehicularius cursus à Nerva remissus, 319
Velorum inventrix ad navigationem Isis credita, 219
Velum, divinitatis symbolum, 73
Venafrum, urbs & Colonia Samnii, 8
Venationem primum exercuit Diana, 295
Ventidius M. Antonii Præfectus, 11
Venus Jovis ex Dione nymphea filia, 311
ex spuma maris genita, 164
variis nominibus appellata, 267
Anadyomene, quod ex mari exiret, 165
Aphrodite cur & Pelagia, 164
Architis, unde dicta, 300
Melanitis apud Corinthios, 299
Victrix in nummis, 290. 268
Amorum, Gratiarum, & pulchritudinis Dea,
174
Acrocorinthis tutelare numen, 164
à quo tutelam accepit, 267
Adonim Amasium flevit, 223
Cupidini clypeum porrigit, 290
clypeos cadere docuit, 298. 298
in curru à Tritone & una ex Nereidibus vecta,
165
in Agrippinæ nummis, 164. 165. Neronis, 174
in templo nummi M. Aurelio dicati, 290
ejus signum in foro Corinthi, 245
templum ejus in Cenchreis, 164

Vergentum urbs, postea Julii Genius, 68
Vergilianus Peto Consul cum Trajano terræ motu
extinctus, 217
Verria gens, incerta, 24
Verna urbs, & Colonia in Latio, 208
Verus Ælii Cæsaris F. per adoptionem ad impe-
rium evectus, 285
sub Ant. Pio pro Augusti filio tantum habitus,
283
post ejus mortem Cæsaris nomen gessit, *ibid.*
M. Aurelii in Imperio consors, 252
ejus habitus robustus & ad rem militarem aptus,
290
bellum Parthicum suscepit, 253
in Apulia venando tempus terebat, 285
apud Canusium ægrotavit, 288
Corinthum adiit, 259. 285
in Syriam venit, 283
Antiochiæ mansit initio belli Parthici, 284
ad Euphratem usque progressus, 253
per legatos maximam belli partem confecit, 290
regna Regibus, & provincias legatis suis regen-
das dedit, 291
Armeniæ & Parthici nomina adeptus est, 290
Carrhas & Singaram Colonias annuente Marco,
constituit, 282
de Parthis triumphavit, 291
luxuriæ deditus, 290. 293
omnibus deliciis, ludis, & locis decenter aptif-
simus, 29
Eques barbarum impetens, in Corinthiorum
nummis signatus, 291
quadrigas agit triumphales, *ibid.*
Romæ coronam imponit in nummis Patrensi-
bus, 290
Vespasianus, Alexandriæ Serapidem consulit, 284
Antiochiam urbem restituit, 197
Cæsaream Palæstinæ, Coloniam deduxit, 281
capitis tributum Cæsariensibus remisit, 195
templum Pacis magnificentissimum Romæ con-
struxit, 215
vestigalia à Galba omissa revocavit, 191
Græcis libertatem ademit, 215
tres Legiones instituit, 189
Veterani plurimi devicto Antonio in Colonias ab
Augusto missi, 82
Berytum Coloni ab eo traducti, 15
Vettia gens, plebeia, 24
Vettiæ, nullibi memoratus, 98
Vetus, cognomen Antistii gentis, 31
Vexillum, militaris Coloniarum symbolum, 13. 92. 217
aræ impositum, pro signo deductæ Coloniarum, 28. 194
Vibenna Etruscus Cælio monti Romæ nomen in-
dit, 78
Vibia gens, plebeia, sed consularis, 129
à Vibo Brutiorum urbe dicta, 45
Vibius habitus Consul, 134
Vibius Marcius Germanici Legatus, 122
Africæ Proconsul, 125
in Smyræorum causa sententiam in Senatu di-
xit, 126
Vibus Brutiorum urbs, 45
Victimarius in Corinthiorum nummis, 269
Victores ludorum Isthimorum pinu coronaban-
tur, 293
Victoria gradiens, quid denotat, 282

A a a ij

cur ei pennæ datæ,	214	Colonia, à Trajano facta,	<i>ibid.</i>
Astarti coronam cur imponit,	306	Ulpia Trajana Zarmis Ægethusa, Colonia in Da-	
in bigis, in memoriam Agonis Capitolini,	307	cia à Trajano condita,	<i>ibid.</i>
in Æliæ Capitolinæ nummis L. Verodicatis,	282	Volaterra, urbs & Colonia Hetruriz,	8
in Corinthiorum nummis Commodò cufis,	306	Volagæsus Romanis bellum indixit,	252
Victrix & Julia, cur urbs Celsa dicta,	41	ipsis dat obsides,	258
cur Osca, Victricis nomen,	55	cum iis amicitiam redintegrat,	<i>ibid.</i>
Viduz Cererem in Africa venerabantur,	272	Volumnia gens, plebeia, sed Consularis & Cen-	
Vinicia gens, plebeia, sed consularis,	173	soria,	183
M. Vinucius Tiberii progener,	58	Vota Marti pro salute & reditu Augusti,	157
Vinum in utre hircino reposita,	280	pro reditu Claudii ex Britannia,	<i>ibid.</i>
rixas & lites excitat,	261	Urbes de antiquitate inter se disputare solebant,	235
Vipsania gens, inter incertas recensita,	46	maritimæ, Neptuni studiosæ,	204
Vipsania Agrippina, Tiberii uxor,	80	Urbs magna, cur Osca dicta,	55
Virga Mercurio ab Apolline data,	162	Ulpipes, Hispaniæ populi,	15
Virgo currum agit in Patrensis nummis,	274	Utica contra Pompeium Julio Cæsari adhæsit,	122
Virtus Julia, olim Ituci urbs,	68	Municipium ab ipso factum,	<i>ibid.</i>
Virtus Augusti, quomodo in nummis signata,	290	ei jus civitatis ab Augusto concessum,	<i>ibid.</i>
Vitellius sub Claudio Censor,	159	illius Duumvirorum nomina separatim in num-	
Vitellius in Germania Imperator electus,	187	mis,	128
ipsius nummi in coloniis hætenus non observa-	188	Uvæ racemus quid denotet in nummis,	80
ti,		Vulcanus, Cabyrorum pater,	267
Vites jussit excindere Domitianus,	201	Weheler Eques Anglus peregrinationes suas cum	
Vitis plantandi ratio Baccho tributa,	261	nummis vulgavit,	204
Ulabra, urbs & Colonia,	8	Uxores Drusi & Germanici inter se discrepan-	
Ulpia Tamucas, Colonia in Numidiam à Trajano		tes,	130
deducta,	211		
Ulpia Trajana, Colonia in Gallia Belgica ab eodem			
constituta,	<i>ibid.</i>		
Ulpia Trajana Hadrumetina, in Byzacena Asiæ			

Z

Z Elitani Africæ in Hispaniam traducti, 68
 Ζεύς Ελαδίων, ab Atheniensibus cultus, 179

Addenda, delenda, aut emendanda.

P Ag. 1. lig. 16. lege BERYTUS.	que ad Cæcilia gens.
2. lin. 22. lege C. 1. C. XXXVI. Colonia Julia	103. lin. 6. lege Cæcantenses.
Carthago anno 36.	113. lin. 2. lege Germanicum.
lin. 23. lege 11 D. D. Ex Decreto Decurionum.	122. lin. 2. lege Germanici.
lin. 25. post Quatuorviros, addo ex una parte, &	lin. 8. lege Annal.
ex altera Duumviros.	155. lin. 3. lege Phœnicibus.
12. lin. 3. lege tenuit.	148. lin. 28. post nummus adde istius.
lin. 7. lege transmisit.	199. lin. 23. post Bellerophonis adde filii.
13. lin. 4. pro Tarracensis, repono Baticæ.	202. lin. 13. lege dext. delphinum, sin. tridentem:
17. lin. 13. post equi, dele eum.	lin. 10. pone Suetonius.
39. lin. 10. pro nudum, repono radiatum.	209. lin. 22. post vaccam, pone lævâ vexillum.
43. legenda est secundi nummi epigraphæ ante in-	216. lin. 3. lege sinistra.
scriptionem primi.	224. lin. 25. pro Olympii, lege Capitolini.
48. lin. 2. lege veterem inscriptionem.	226. lin. 21. post Ephesia, adde cognomento.
50. lin. 21. pro PROP. repono AVGVSTI.	227. lin. 13. lege exastylum.
72. lin. 12. post cognitionem, adde nos.	272. lin. 27. post contra, adde ipsos.
47. lin. 8. post vocem Bos, dele infulatus.	322. lin. 36. lege GALLIA, BRITANNIA, ET GER-
lin. 9. post insignis, repono sed sole mne Colo-	MANIA.
niarum symbolum, & dele virg. & sequentia us-	

SUMMA PRIVILEGII.

CAUTUM est auctoritate Regis Christianissimi, ne quis in Galliarum regno, hæc Numismata Impp. Romanorum per Ioannem Vaillant, absque ipsius consensu, intra quindecim annos excudat, aut divendat; qui secus fecerit, indicta multa, prout amplius in ipso Regio diplomate continetur, coërcebitur. Dat. Lutetiæ Parisiorum xxvi. Maii, an. R. S. M. DC. LXXIV. De mandato Regis, signat. DALENCE.

Quod quidem Diploma in Acta Typographorum Parisiensium relatum est die 11. Iunii eodem anno à D. Thierry Syndico.

VILLE DE LYON
 Biblioth. du Palais des Arts

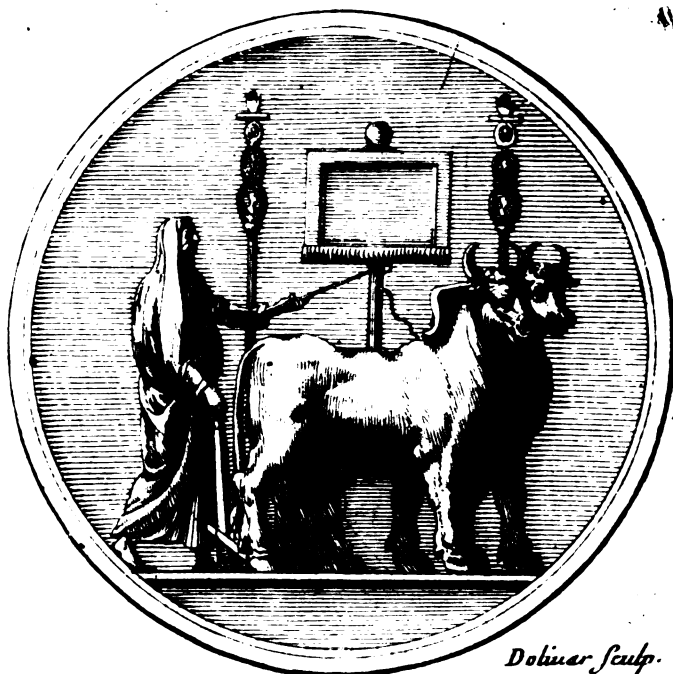
NUMISMATA ÆREA

IMPERATORUM,
AUGUSTARUM ET CÆSARUM,
IN COLONIIS ET MUNICIPIIS

Ex omni modulo percussa.

PARS ALTERA.

*Auctore IO-FOY-VAILLANT Bellovaco, Doct. Med. & Seren. Ducis
Genomanensium Antiquario.*

Dolivier sculp.

PARISIIS,
SUMPTIBUS AUCTORIS,

Apud	{	Viduam EDM. MARTIN.	{	viâ Jacobæâ,
		JOANNEM BOUDOT.		sub aureo
		ET STEPHANUM MARTIN.		Sole.

M. DC. LXXXVIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

VILLE DE LYON
Biblioth. du Palais des Arts

NUMISMATA

IN COLONIIS ET MUNICIPIIS

PERCUSSA.

SEPTIMIUS SEVERUS.

Uerius Septimius Severus Mesopotamiam sub Com-
modo à Parthis occupatam recuperavit : Colonias
Helviam Ricinam in Picenum, *Laodiceam* in Syriam,
Nisibim in Mesopotamiam, *Pataviam* hodie *Pas-*
savv in Noricum, *Rhesainam* in Mesopotamiam, Ty-
rum in Phœniciam deduxit. Heliopolis Phœniciaë,
Carthago, Leptis Magna, & Utica Africae ab eo juris
Italici factæ sunt ; Legiones tres nomine Parthicas
constituit, primam & tertiam in Mesopotamia, se-
cundam in Italia hiemare jussit.

SEVERI nummi primæ magnitudinis rari sunt, secunda & minima obvii.

ÆLIA CAPITOLINA.

VILLE DE LYON
Biblioth. du Palais des Arts

IMP. L. SEP. SEVERVS AVG. Caput Sept. Severi laureatum.

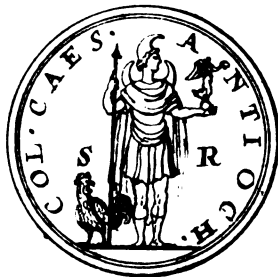
COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana*. Astarte seu Venus tutullato capite stans in templo tetrastylo, dextrâ caput Scrapidis, lævâ scipionem, pede fluvio imposito.

Eques Ursatus de Not. Rom. Comment. pag. 97. epigraphen COL. AEL. CAP. COMM. malè *Colonia Ælia Capua Commodiana* interpretatur. Jac. Oise-lius tab. 17. num. 4. nummum cum eadem inscriptione perperam ad Hadrianum revocat, & de templo Jovis Capitolini explanat. Com. Mediobarbus pag. 185. illius sententiam sequutus est. P. Harduinus pag. 13. epigraphen nummi mutilam, COL. AEL. COMM. protulit: sed aliud commentum addidit, AEL. MVNIC. COMM. *Ælium Municipium Commodianum*, quasi verò Ælia Capitolina eodem ferè tempore Colonia & Municipium fuerit: posterior quidem nummus, etsi mutilus, ad Municipium Coellutanum Numidiæ pertinet.

Ælia Capitolina Colonia Palæstinæ ab Hadriano deducta, fundatori & adoptivo ejus filio Ant. Pio non modò percussit, sed & M. Aurelio & L. Vero etiam Hadriani jussu adoptatis pariter consecravit: nulli verò Imperat. Commodi Marci filio nobis supersunt, licèt Æliam Coloniam ex Numismatum ipsorum fide *Commodianam* ab ipso dictam noverimus, ob beneficium aliquod in illam ab eo collatum forsan sub ejus imperii finem. Cùm autem Severus post occisum Commodum solus eorum qui Imperatores Romani fuerant acclamati, superstes & victor extiterit, Capitolienſes præsertim ipsi, quòd se Marci filium & Commodi fratrem asseruisset, nummos percusserunt, Severum latantes Commodum erga se munificentissimum Principem inter Divos referri jussisse, ut narrat Capitolinus in ejus vita. *Commodum inter Divos referendum censuit, quasi hoc genere se de Senatu posset ulcisci, primusque inter milites Divum Commodum pronuntiavit.* De Astarte seu Venere, & de ejus templo, in Ant. Pio abundè dictum, cujus cultum Capitolienſes à Bybliis accepisse retulimus.

Hic nummus secunda formæ in rariorum serie describendus.

ANTIOCHIA Pisidia.

IMP. CAES. L. SEP. SEVERVS. PER. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Casarea Antiochensis*. Deus Lunus stans cum pileo Phrygio in capite, crescente Lunæ dorso appposito, dextrâ hastam, lævâ Victoriâ, pro pedibus gallus gallinaceus.

Antiochenſes Pisidiæ hunc nummum in Severi honorem post Pescennium & Albinum devictos percussisse videntur ob Victoriâ globo impositam, quam

gerit Lunus ipforum tutelar̃is Deus, quasi Oriente post occisum Pescennium, & Occidente post interfectum Albinum in ejus potestate redactis, orbis dominus extiterit, seu, ut in nummis inscribitur PACATOR ORBIS. Antiochiæ Pisidiæ meminit Strabo lib. 12. pag. 569. Τὴν γὰρ Ἀντιόχειαν ἔχον πρὸς τὴν Πισιδίαν. Cùm enim Antiochiam Pisidiæ conterminam haberet. In hac urbe Deum Lunum summâ veneratione cultum in Antonino Pio diximus, cui comes additur gallus gallinaceus, quòd cùm idem sit Lunus & Luna, hæc parturientibus favere dicatur, ut & gallum iis adesse, facilesque partus efficere narrat Ælianus lib. 5. de varia Hist.

Hic nummus majoris formæ inter rariores numerandus.

SEVERVS PIVS AVG. Caput Severi laureatum.

COL ANTIOCHEN. Colonia Antiochensis. Mulier cum calathò in capite stolata stans, dextrâ pateram, sinistrâ cornucopiæ.

Antiochenſes in nummis Severi Genium urbis suæ cum patera signare videntur, ut sacrificia se in victoriæ omen perpetrasse testarentur, ipso in Parthos contendente; nam illi Mesopotamiam occupaverant, dum is Albino bellum intulerat, ut tradit Dio lib. 75. pag. 853. Μετὰ δὲ τῷ πρὸς τὸν Σεβήρου ἐκστρατεύειν καὶ τῆς Παρθων ἀρχαυμένην γὰρ αὐτὴ ἐς τὰ ἐμφυλίου πολέμου, ἐκείνοι ἀδύνατοι λαβόμενοι, πρὸς τὴν Μεσοποταμίαν εἶλον, στρατεύσαστες πανμπληθεῖς. Post hæc bellum intulit Parthis, qui occupato Severo in bellis civilibus, arreptâ licentiâ Mesopotamiam ceperant, magnis copiis conductis. Mos enim Romanis erat precari Deos ut felix belli esset eventus, adstipulante Livio Dec. 4. lib. 4. Res divinas facere majoribus hostiis jusserunt in omnibus fanis, precarique quòd Senatus de novo bello in animo haberet, ut ea res Senatui Populoque Romano bene atque feliciter eveniret. Idcò Genius urbis pateram vas sacrificiis aptum gerit. Ejus meminit Cicero 6. Verr. Patera quâ mulieres ad res divinas uterentur.

Hic nummus minimi moduli obvius est & tritus.

COL. ANTIOCH. Colonia Antiochensis. Mulier ut suprâ, dextrâ ramum lauri, sinistrâ cornucopiæ.

Iterùm prodit mulier stolata, quam Isim putat Patinus in Indice, sed Genius Antiochensis sub Romanæ fœminæ habitu; stola enim honestæ Romanæ

A ij

matronæ vestis fuit, quæ usque ad imos pedes dimissa erat, & cūjus extremam partem ambibat instita assuta, quæ erat fasciola quædam sive limbus: eâ utebantur fœminæ Antiochenfes ut Colonæ. Hæc lauri ramum, ad indicandam Severi de Parthis victoriam, de qua Herodianus in ejus vita p. 529. Φυγόντος δὲ τῆ βασιλείας σὺν ὀλίγοις ἰσχυροῖσι, τοῖς τε θησαυροῖς τῆς χρημάτων αὐτοῦ ἀερίσι, καὶ πρῶτα τὸν χρῆμα καὶ κειμήλια ἀρπάσσοντες, ἐπιδύσαντο· οὕτω μὲν δὲ Σεβήρου τὴν μάλλον ἢ γῶμην, τῇ καὶ Παρθυσίων νίκη κεκόσμητο. Tantùm ipso Rege cum paucis equitibus elapso, thesauris illius ornatuque omni & supellectile potiti, victores præcediuntur. Ita Severus fortunâ magis quàm consilio Parthicam victoriam adeptus est. Laurus ipsâ victoriam apud Scriptores significat: triumphantes enim laureâ coronabantur.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 281. vulgatus, frequens est.

GEN. ANTIOCH. Genio Colonia Antiochenfis. Mulier ut suprâ, dextrâ temonem, sinistrâ cornucopiæ.

Mulier hæc stolata, pro Genio Colonia Antiochenfis in superioribus nummis existimata, in hoc tandem Genii nomen præfert: temo autem non ad finem urbis denotandum signatus est; illa enim haud littoralis est, totaque Pisi-
dia mediterraneis limitibus undique circumscribitur, Antiochia verò in colle sita est apud Strabonem pag. 577. Η δ' ἐπὶ λόφου, ἔχουσα ἀποικίαν Ῥωμαίων. Hæc in colle, & Coloniam habens Romanam. Genios autem populi & urbes proprios Deos vocabant, in quorum erant moderamine & tutela, unde Prudentius contra Symmachum lib. 2.

Sic urbibus adfert

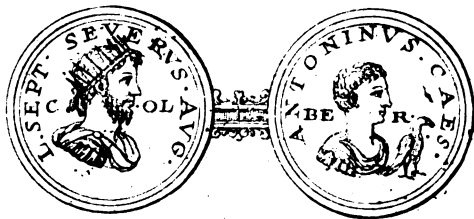
Hora diesque suum, cū primū mœnia surgunt,

Aut Fatum aut Genium, cū moderamine regnent.

Deos illos Commentator erud. P. Chamillard, ἐνάρχαι, πολιούχαι καὶ ex Juliano appellat, Gentium rectores, urbiumque curatores Genios. Festus iis dat rerum omnium gerendarum facultatem, ideò forsan Genio temo & cornucopiæ tribuuntur, ad denotandam ejus in terra & mari vim seu potentiam.

Hic nummulus inter raros locum habere meretur.

BERTUS.

SEPT. SEVERUS.

SEPT. SEVERVS. AVG. COL. Colonia. Caput Severi radiatum.

ANTONINVS CAES. BER. Berytus. Caput Caracallæ nudum, ante quod aquila.

In civili bello post interfectum Pertinacem Syriæ Legiones Pescennium Imperatorem proclamarunt, totaque Syria & Phœnicia partibus ejus adhæserunt: sed cum Severus ab Illyricis electus, à Senatu confirmatus, Æmilianum Pescennii ducem ad Cyzicum delevisset, seditio discordiaque urbes Phœnicia Syriaque æmulatione quâdam & dissentione invasit, inter quas Laodicea Antiochenorum odio & Tyrus Berytiis infensa, ut tradit Herod. l. 3. p. 518. Λαοδικαία καὶ Συρία, Ἀντιοχείων μίση, καὶ ἡ Φοινίκη Τύροι, Βηρυθίων ἔχθρῃ, μάχονται τε τὸν Νίγηρος πεδύρῃ, καὶ μὲν ὑμᾶς ἐκείνου κατελεῖν ἐπιτάσσου, τὸν δὲ Σεβῆρα διφήμεσαν. Laodicea quidem in Syria, Antiochenorum odio: Tyros autem in Phœnicia, Berytiis infensa, quæ nuntiatâ Nigri fugâ, sublati illius honoribus, Severo prosperè acclamarunt. Sed cum ex Spartiano in vita Caracallæ, Severum filii interventu Antiochenis pepercisse docemur; ita hic nummus eundem Berytiis veniam dedisse testis est luculentissimus, cujus rei ipsi memores Caracallam in eodem nummo cum Severo patre percusserunt.

Hic nummus minimi moduli in præstantiorum serie collocandus.

IMP. CAES. L. SEVERVS ET ANTONIN. CAES. Capita Severi laureati & Caracallæ sine laurea adversa.

FEL. BER. DECENNALES ANTONIN. COS. III. Felix Berytus, Decennales Antonini Consulis tertium. Astarte cum attributis in templo quatuor columnarum coronatur, Victoria columnæ imposita.

Apud Com. Mediobarbum ex Schedis Sponianis, pro DECENNALES. ANTONINI. AVG. reponere superiorem epigraphen.

Berytii in honorem Caracallæ, quod ejus interventu Severo fuissent reconciliati, patrem & filium ex una parte percusserunt, ex altera verò in eo se vota decennalia pro Caracalla suscepisse & solvisse indicantes, ut voces COS. III. denotent. Caracalla autem Tribuniciam potestatem agebat decimam, cum is Consul III. cum Geta fratre II. factus est, ut docent Fasti Capitolini, antequam ipsi in Britanniam cum patre profiscerentur. De Astarte & ejus templo in Berytiorum nummis sæpius dictum est.

Hic nummus secunda & minima forma inter rariores reponendus.

IMP. L. SEPT. SEVERVS. AVG. Caput Sept. Severi laureatum. In aliis capita Severi & Caracallæ adversa.

COL. BER. Colonia Berytus. Neptunus stans, pede proræ imposito, dextrâ delphinum, lævâ tridentem.

Dionysius Afer in Orbis descriptione Berytum vocat amœnam, Βερύτιν τὴν αἰὲν ἐράνιαν, *Berytique terram amœnam* : quod Ammianus Marcellinus suo ævo confirmat, eamque inter celebres Phœniciæ urbes collocat. In quibus, ait, amœnitate celebritateque nominum Tyrus excellit, Sydon & Berytus. Erat enim in littore Phœniciæ sita, teste Scylace in Descriptione Syriæ & Phœniciæ, ut & Mela lib. 2. cap. 6. Et in ora ejus urbes Seleucia, Paltos, Berytus, &c. Ideò Berytus Neptunum maris Deum pro tutelari Numine venerata est; ille forsan iratus, quòd Tryphon Syriæ Tyrannus urbem, ut ex Strabone colligimus, diruisset, Tryphonianos milites per maris fluctus in terram irruentes, alios in mare abreptos, alios in locis concavis relictos suffocavit : unde Sarpedon Demetrii dux Neptuno sacrificavit, teste Athenæo lib. 8. cap. 2. Καὶ οἱ τότε τὸ Σαρπηδὸνα ἀχρὺσθαι πρὸς τὴν συμφορὰν, ἐπιλθόντες, τοῖς μὲν τῆς πολεμίας σώμασιν ἐφάρθησαν, ἰσχυρὰν τὴν ἀφρονίαν ἀπηνέγκαν, καὶ ἔθυσαν ΠΟΣΕΙΔΩΝΙ ΤΡΟΓΑΙΩ πρὸς τοῖς περὶ αὐτοῦ πόλεως. *Quam Tryphonis calamitatem Sarpedon cùm intellexisset, eò celeriter reversus, hostium quidem corporibus pepercit, pisces verò abundè multos collegit, & ante suburbium oppidi AVERSORI NEPTVNO sacrificavit. De ejus Tridente, & Delphino ipsi dicato, dictum est.*

Uterque nummus minimi moduli, prior obvius est, posterior rarissimus.

CARRHÆ.

CEP. GEOYHPOC. CE. Caput Severi laureatum.

KOA. KAPP. Κολωνία Καρρήνων. Colonia Carrhenorum. Crescens Lunæ cippo impositus, ante quod caput turratum.

Carrhæ, urbs Mesopotamiæ ad Chaboram fluvium, de qua in M. Aurelio, L. Vero & Commodo diximus, à divis Fratribus Colonia facta, nummos Severo dedicasse videtur, cùm ille in Mesopotamiam venit contra Vologæsem Parthorum Regem; sed ut ait Xiphilinus in Epist. Dionis. Τῶν δ'

SEPT. SEVERUS.

7

Παρθῶν οὐ μεινῶτων αὐτῶν, ἀλλ' εἴκοι διαχωρησῶτων. Parthi adventu Severi minimè expectato, domum sunt reversi. Severus Seleuciam & Babylonem cepit, Ctesiphontem diripiendam dedit militibus: sed induciis cum Vologæse Rege constitutis, Imperator recessit, & post Atram Barsenii Regis urbem frustrà tentatam, in Palæstinam contendit. Carrheni crescentem Lunæ in nummo signarunt, & ex adverso caput turritum, ut singularem suam erga Deum Lunum & urbis Genium tutelare Numen venerationem indicarent.

Hic nummus infimæ molis inter raros recensendus.

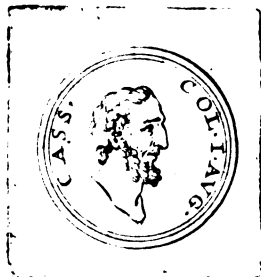
СЕП. СЕΟΥΗΡΟΣ. ΙΟΥ. ΛΟΜΝΑ. Capita Sept. Severi & Julæ ejus uxoris adversa.

ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝ. Κολωνίας Καρρηῶν. Colonia Carrhenorum. Caput Caracallæ, ex adverso crescens Lunæ in quo astrum.

Carrheni in hoc nummo imperialem familiam signarunt, in rei fortè memoriam quòd Severus in Mesopotamiam contra Parthorum Regem profectus, unà cum Julia uxore & Caracalla filio in urbem suam venerit; vel forsan Caracalla in averfa parte signatus est, quòd milites illum ob Parthicam victoriam Imperii participem appellarint, ut Spartianus innuit in vita Severi *Æstate igitur jam exeunte Parthiam ingressus, Ctesiphontem pulso Rege pervenit & cepit... & Parthicum nomen meruit. Ob hoc etiam filium ejus Bassianum Antoninum, qui Caesar appellatus jam fuerat, annum decimum-tertium agentem, participem Imperii dixerunt milites. Crescens Lunæ cum astro ad Dei Luni cultum, de quo in M. Aurelio & Vero dictum est, spectat.*

Hic nummus minimi moduli rarissimus est.

CASSANDRIA.

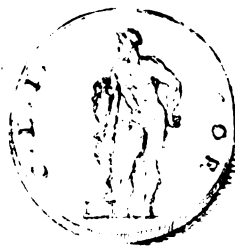
IMP. L. SEP. SEVER. Caput Severi laureatum.

COL. I. AVG. CASS. in aliis C. IVL. AV. CASSAN. Colonia Julia Augusta Cassandrensis. Caput Jovis Ammonis.

Cassandria urbs est Macedoniæ, de qua Livius Dec. 5. lib. 4. *Condita est à Cassandro Rege in ipsis faucibus quæ Pallenensem agrum cetera Macedonia jungunt, hinc Toronaico, hinc Macedonico septa mari. Eminent namque in altum lingua in qua sita est.* Opportunus itaque situs in causa forsan fuit, cur Julius Cæsar urbem constituerit Coloniam, & Augustus eam novis iterum frequentarit Colonis, unde illi *Julia & Augusta* nomina. Hæc Severo nummos cussisse videtur ad obsequium ipsi in bello civili indicandum : nam ille in provincias proximas milites miserat, ne eas Pescennius invaderet, teste Lampridio in Severi vita. *Miserat sanè Legionem quæ Græciam Thraciamque præriperet, ne eas Pescennius occuparet : sed jam Byzantium Niger tenebat.* De Jovis Ammonis in Cassandrensi Colonia cultu vide Claudii & Neronis nummos.

Hic nummus minutus pro raro notandus.

CORINTHUS.

L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. III. Caput Severi laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Hercules, sinistrâ axillâ clavæ impositâ.

In civili bello Severi contra Pescennium, Græcia prioris partibus adhæsit, Corinthusque nummos ipsi dedicavit, & hunc præcipuè cum titulo Imperatoris tertium, quem exercitu Pescennii in Bithynia deleto reportavit. Corinthii inter plurimos quos venerarentur Deos, Herculem in averfa parte signasse videntur, Severo blandientes, quod ille cum præcipuè coleret, cujus testes sunt illius nummi S. C. percussi, in quibus hæc epigraphe, *DIIS AVSPICIBVS*, cum Hercule & Baccho, quod confirmat Xiphilinus in Epist. Dion. in ejus vita pag. 424. *Καὶ πολλὰ μὲν ὠκεοδρομικὰς ἐκ χειρὸς, πολλὰ δὲ καὶ ἐπισκλαβικὰς ὅς γε καὶ τοῦ Διονύσιου καὶ τοῦ Ἑρκαλέως νέων ἡρώων μεγάλῃ ὠκεοδρομίᾳ.* *Nova ædificia exstruxit, vetera restituit : quippe Baccho & Herculi templum maximum ædificavit.* Vide quæ de Neptuno in Corinthiorum nummis M. Aurelio dicatis diximus.

Hic nummus secunda & minima magnitudinis pro raro habendus.

C. L. I.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Bellerophon decertans contra Chimæram.

Cicero pro Lege Manilia Corinthum totius Græciæ lumen appellat, cujus situm describit in Lege Agrar. ad Pop. Erat enim posita in angustiis atque in faucibus Græciæ, sic ut terra claustra locorum teneret, & duo maria maxime navigationi diversa panè conjungeret cum pertenui discrimine separarentur. Opportunus loci situs urbem in eo jam Moysis circa tempora condendi occasionem dedit, ut liquet ex Eusebio in Chron. Corinthus condita est, quæ prius Ephira vocabatur, anno M. 2486. ante Christ. 1517. ab Ephyro Myrmecis uxoris Epimethei filio, ut Stephano videtur: sed Eustathius ad Iliad. B. pag. 290. aliter sentit. Εκαλείτο δὲ φασὶ ἡ Κόρινθος ποτὲ καὶ Εφύρα ἀπὸ Εφύρης υἱοῦ Ἠριωνός. Vocatur verò, inquiunt, Corinthus, quæ & Ephyra ab Ephyra quadam Heroïna. Illam Pausanias Oceani filiam vocat, urbs tandem Ephyra à Corintho Marathonis filio Corinthi nomen habuit. Corintho autem sine liberis mortuo, Corinthus Sisypho Æoli filio cessit, cujus nepos Bellerophontes ob egregia belli facinora à Corinthiis pro Deo habitus est, in cujus memoriam post tot sæcula illum contra Chimæram certantem in nummis signarunt, si quidem ille an. M. 2660. ante Chr. 1343. florebat, ut tradit Simsonius in Chron. part. 2. De Chimæra abundè dictum est.

Hic nummus secunda & minima formæ obuius est.

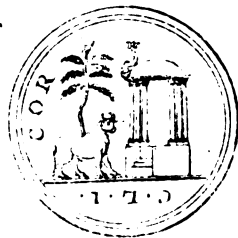
L. SEVER. AVG. IMP. VIII. Caput Severi laureatum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Puer nudus Delphino substratus, prope arborem.

Corinthii plurimos nummos Severo dedicarunt cum titulo Imperatoris III. ipsi ob Pescennii exercitum in Bithynia profligatum delato: hunc verò nummum cum IMP. VIII. ob expugnatum Byzantium percusserunt, quod ejus facti fama longè citiùs ad ipsos quàm aliorum belli facinorum ab Imperatore editorum pervenerit. Cùm de Melicerta sæpiùs dictum sit, ipsius erymon examinandum liceat. Ino mater ejus, Cadmi filia, Agenoris Tyri Regis neptis, Herculis patris Numinis cognomentum filio indidisse videtur, Tyrius ille Hercules Phœnicum linguâ Μελκαρδος vocabatur, ut docet Eusebius Præp. lib. 1. Melcarthus, est Melec Cartha, rex urbis. Quod magnus haberetur Patronus civitatis ipsorum & tutelaris Deus.

Hic nummus secundi & minimi moduli, à Patino vulgatus pag. 282. non obuius est.

B

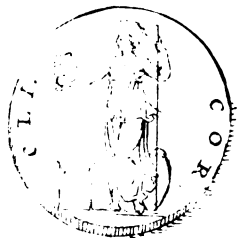

L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. III. Caput Severi laureatum.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Templum rotundum à latere cum Delphino in corona, ante quod taurus & arbor.

Templum illud rotundum Melicertæ est, jam ejus figura in M Aurelii nummis vulgata est, in cujus medio ipse Delphino substratus exhibebatur; arbor illa videtur esse pinus, sub qua Melicertæ corpus ad maris littus inventum est; taurus ad sacrificium in hoc templo perpetrandum spectat, fortasse ob ludos Isthmicos in Melicertæ honorem hoc anno celebratos, quos Sisyphum Corinthi Regem in nepotis memoriam instituisse narrat Pausanias lib. 2. Glaucus Sisyphi F. in patruelis honorem illos continuavit, si quidem apud Clementem notat verus Chronologus. A raptu Ganymedis ad expeditionem Persæi. Οτι κ̃ Γλαῦκος ἐπὶ Μελικέρτῃ τῇ Ἰαθμια ἔθηκεν. Anni sunt quindecim, imò Corintho à Romanis excisâ ludi non intermissi sunt, sed Sicyoniis, quibus majorem agri partem concesserat Mummius, eorum cura commissa est. Verùm hæc urbs à D. Cæsare restaurata, eademque Colonia facta, pristino ludorum honore insignita, ut tradit Pausanias in Corinth. p. 88. Ο ὃ Ἰαθμικὸς ἀγὼν ἐπὶ ἀναστάτων ὑπὸ Μιμμίου Κορινθίων ἐξέλειπεν. Αλλ' ὅσον μὲν χρόνον ἡρήμωτο ἡ πόλις, Σικωνίοις ἀγὼν ἐπιτίτραπτο τῇ Ἰαθμια οἰκισταῖς δ' αὖθις, εἰς τοῦ νῦν οἰκῆτορας ἀπεκλήθη ἡ πόλις. Isthmici ludi ne excisâ quidem à Mummius Corintho, intermissi sunt: sed etiam in ipsa urbis vastitate, ut eos faciundos curarent, datum negotium fuit Sicyoniis. Restitutâ Corintho, ad eos qui nunc sunt inquilinos pristinus honos rediit.

Hic nummus mediæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 282. in rariorum serie scribendus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Minerva stans, dextrâ Victoriâ, lævâ hastam, pro pedibus hinc noctua, in aliis ara, inde clypeus.

Minerva summo honore Corinthi culta fuit, si quidem in foro ejus statua posita erat, & templum in via quæ ab Isthmo Genchreas ducit exstructum, in quo signum ejus perverus ligneum. De statua quæ in foro conspiciebatur audias Pausaniam lib. 2. p. 89. ἐν μέσῳ δ' τῆς ἀγορᾶς ἔστιν Ἀθηνᾶ χαλκῇ, τῷ βαθρῷ δ' αὐτῆς ἔστι Μουσῶν ἀγάλματα ἐπιγραφμένα. In medio foro est Minerva ex ære, in cujus base

Muse insculptæ sunt. Minerva in primis Pallas dicta est variis de causis, inter quas, ἀπὸ τῆς πάλλαιν δόρου, à vibranda & concutienda hasta, ideò Bellatrix à Silio lib 3. dicitur.

Hinc qui stagna colunt Tritonidos alta paludis

Qua virgo (ut fama est) Bellatrix edita lymphæ.

Corinthii ipsi Victoriæ signum in manu posuerunt, Severo gratulantes ob victoriam de Pescennii duce relata, propter quam nummus Severum indicat Imperatorem tertio fuisse proclamatum.

Hic nummus secundi moduli pro raro notandus.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Mulier stans, altero pede supra petram, altero suspenso, dextrâ puerulum brachia extendentem, & non Victoriæ ut putat Com. Mediobarbus pag. 280. in imo Delphin.

Mulier ista Ino est, Cadmi & Hermonis filia, Athamantis Thebarum Regis uxor, Dea à Græcis habita, de qua Ovid. 4. Metam.

Hermione & Cadmo generata parentibus Ino:

Cui conjux Athamas, Dea fingitur inde marina.

Hæc cum mariti furorem fugeret, accepto minore filio Melicerta se præcipitem in mare è Moluride saxo egit: Delphinus filium dorso impositum in Isthmum transtulit, Deorum miseratione illa in Deam marinam mutata est, quam Leucotheam Græci, Matutam verò Latini vocant; Melicerta autem Palæmon, quem Fortunum dicunt, nominatus est, de quibus Pausanias in Atticis sub finem pag. 83. λέγουσι δὲ εἶναι ἐς τὴν πέτραν αἱ καὶ τὸ πρὸν τῆς ὁδοῦ μέγιστα ἀνέχουσι, ἐς ἃν πρὸς Μολυρίδα ὡς ἀπὸ τούτης αὐτὴν ἐς θαλάσσαν Ἰνώ ρίπτει. De saxis verò quæ in via angustiis eminent, fabula prodita est ejusmodi. Ino se cum Melicerta natu minore filio, de saxo, quam Moluridem petram appellant, in mare præcipitem dedisse. Ino supra Moluridem petram pede uno consistit, Melicerta perterritus extendit manus versus matrem: Delphin in imo paratus ad eum recipiendum.

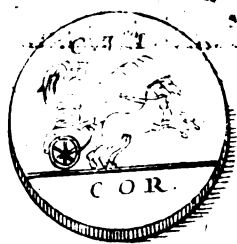
Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 282. vulgatus, inter rarissimos collocandus.

C. L. I. C O R. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Mulier seminuda insidens rupibus, quibus lævâ innititur, dextrâ poculum gerit.

Figuram hanc seminudam, ob urceum quem illa gerit, P. Harduinus pag. 126. Bacchum esse putat, cujus duo ipsius simulacra, alterum nomine Λύσιον & Βακχείον, alterum in foro fuisse narrat Pausanias; sed figura rupibus insidens, ad Acrocorinthum spectare videtur, ideò Nympham Pirenen suspicamur: cùm enim illa filium Cenchriam lugeret, quem Diana per imprudentiam occiderat, tantam profudisse lacrymarum vim fertur, ut in fontem sui nominis conversa fuerit. Fons ille in Acrocorintho à tergo Veneris delubri est, de quo Pausanias l. 2. p. 93. Ηχουσα τῇ ἡδὴ τῇ Γειρλώνι φαρμάκων εἶς τρυπῶν, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῆς ἀπορρεῖν εἰς τὴν πόλιν. *Audiui etiam qui dicerent eum fontem Pirenen esse, & aquam ex eo in oppidum defluere.* Quamobrem nummus Pirenen Nympham cum poculo Acrocorintho insidentem exhibet, cujus iconem vide rursus infra in Plautilla.

Hic nummus minimi moduli inter præstantiores numerandus.

IMP. L. SEP. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

C. L. I. C O R. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Bigæ aurigante Victoria, sinistrâ flagrum.

Victoria in bigis cum palma à Corinthiis percussa, non ad Severi de hostibus victorias, sed ad præmium de bigis in agone Capitolino à Caracalla suo & patris nomine relatum spectat. Severus agonem Capitolinum an. U. C. 958. Caracallâ & Getâ Coss. celebravit, Mediobarbus hunc vigesimum-nonum à Nerone qui id ludicrum an. U. C. 813. instituit, fuisse refert. Bigarum cursum his in ludis Olymp. 93. receptum narrat Diodorus l. 13. p. 370. Μεγαλειῶν δὲ καὶ Συνοεῖς καὶ πρὸς Ὀλυμπιάδα. *Hac Olympiade Synoris (equorum duorum jugum dixeris) insuper adjecta fuit.* Corinthii Severo gratulantes quòd hi ludi ad Græcorum imitationem celebrarentur, seu quòd Caracalla ejus filius victor ex iis recessisset, nummum similem Romanis ex omni metallo cum hoc typo & epigraphæ VICTORIAE AVG. signatis percusserunt.

Hic nummus mediæ magnitudinis pro raro & conspicuo habendus.

D I U M.

IMP. L. SEPT. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. IVL. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Diensis, Decreto Decurionum.* Jupiter stans, dextrâ pateram, lævâ hastam, in imo prora navis : in aliis aquila.

Dium, urbs est Macedoniae littoralis in Pieria regione, de qua Livius Dec. 5. l. 3. *Ipse Dium urbem ingressus, sicut non magnam, ita exornatam publicis locis & multitudine statuarum, munitamque egregiè.* Dieneses Severo nummqs obsequium suum testantes dicarunt : nam ille Legionem in Macedoniam & Græciam ne has provincias occuparet Pescennius, miserat. Dium Coloniam à Julio constitutam, & ab Augusto Colonis iterum frequentatam in Antonino Pio diximus : unde in quibusdam ejus nummis *Julia & Augusta* nomina, sed in hoc *Julia* tantùm appellationem ad antiquitatem indicandam præfert. Jupiter cultum suum in hac urbe denotat, quod innuere videtur Stephanus, qui certamen Olympiacum in eo celebrare solitum tradit. Διον πόλις Μακεδονίας ἐνθα τὸ Ολυμπιακὸν ἀγῶνα ἐτέλειον. *Dium urbs Macedonia, ubi Olympiacum celebrabant certamen.* Magna quidem ab Hercule Pisæ circa Olympiam Elææ regionis urbem, minora verò Dio celebrabantur ab Archelao Rege instituta, quod nos docet Demosthenis Scholiastes ad Orat. πρὸς τὴν ἀρεσθείας, his verbis. Τὰ Ολύμπια δὲ πρῶτος Ἀρχέλαος ἐν Δίῳ τῇ Μακεδονίᾳ κατέδειξεν, ἥ γε δὲ ἐπὶ ἐνείᾳ, ὡς φησὶν, ἡμέρας ἰσαριθμῶν τῶν Μουσῶν. Olympici autem ludi Jovi erant dicati. Prora navis urbis situm ad maris littus arguit.

Hic nummus minimæ formæ inter raros adscribitur.

IMP. CA. SEP. SEVERVM PE. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. IVL. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Diensis, Decreto Decurionum.* Jupiter in templo distylo, dextrâ fulmen.

Dieneses Jovem in superiori nummo signarunt, eundem in templo exhibent, cum autem Dio celebrarentur Olympia certamina. Jovis fanum extra urbem constructum erat, cujus Livius Dec. 5. lib. 3. meminit. *Secundis castris pervenit ad Dium, metarique sub ipso templo, ne quid sacro in loco violaretur, jussit ; cum paulò antè dixisset, Partem planicie aut Jovis templum, aut oppidum tenet.* Polybius Scopam Ætolorum ducem hoc templum spoliasse narrat Hist. lib. 4. pag. 326. Ποιοῦµενος πλεὺς πορείας ὡς ἐπὶ τὸ Δίον· ἐκλείποντων δὲ τῶν κατοικησάντων τὸ πόπον εἰσελθὼν, τὰ πείχη κατέσκαψε καὶ τὰς οἰκίας, καὶ τὸ γυμνάσιον· πρὸς δὲ τοῖς οἰκίαις τὰς τοῦ εὐαγγελίου τὰς τοῦ εὐαγγελίου, καὶ τὰ λοιπὰ διέφθειρε τῶν ἀναθημάτων, ὅσα πρὸς κόσμον, ἢ χρείαν ὑπῆρχε τοῖς εἰς τὰς πόλιν οὖν συμπορευομένοις. *Dium iter avertit : urbemque ab incolis derelictam ingressus, muros ac parietes solo aquavit, porticus ad hæc circa fanum incendit, quæ vel ornatus causâ eo loci posita erant, vel ad usus eorum qui ad solennium celebrationem undique illuc soliti convenire.* Jupiter fulmen pro symbolo gerit,

B iij

unde dictus Altironans apud Nævium, à quo desumpsit Virgilius.

Panditur intereà domus Altironantis Olympi.

Hic nummus minimæ formæ, apud celeberrimum Antiquarium Josephum Magnavacca Bononiensem singulari amicitia mihi conjunctum, inter rarissimos asservandus.

IMP. L. SEP. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. IUL. DIENSIS. D.D. Colonia Julia Diensis, Decreto Decurionum. Minerva galeata stans, dextrâ pateram, lævâ hastam.

Jam signata est Minerva in Diensium nummis Antonino Pio dicatis, quam Alcida à Macedonibus cognominatam diximus. Pausanias Dienses Apollinis signum Delphis dicasse refert in Phocicis p. 633. Ἀνέθεσαν καὶ Μακεδόνων οἱ ἀπὸ τῆς Πιερίας πόλιν Δίον οἰκουῦντες . . . Μακεδόνες ὅ οἱ ἐν Δίῳ τὴν Ἀπόλλωνα ὅς εἰλημμένος ἔστι τὴν ἐλάφην. Dedicarunt & Macedones qui sub Pieria Dion urbem incolunt . . . Diata verò Apollinem cervam prensantem. Polybius Perseum Gentii Regis Legatos ad fœdus contra Romanos incundum missos apud Diem recepisse tradit Excerpt. Leg. 85. Ο ὃ Γερσικὸν ἀρχιμοῦνον εἰς πλεὺς Μακεδονίας τῆς περὶ Δίον ἀρχὴς τῆς Γεντίας . . . μὲν πρῶτον τῆς ἰππικῆς, ἀπὸ τῆς οὐσίας περὶ τῆς Δίον. Perseus verò venientibus in Macedoniam Legatis Gentii . . . cum omni equitatu profectus, ad Diem occurrit. Urbs erat enim Macedonia percelebris. Minerva galeata est, & hastam gerit, quia bellatrix fuisse dicitur, de qua Diodorus lib. pag. 142. Ζηλώσας δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ ῥώμην ἀναφύεσθαι. Cumque animi & corporis robore præstaret, rebus etiam bellicis operam navasse. Illa pateram gerit ob sacrificia ipsi pro Severo perpetrata.

Hic nummus minuti moduli pro raro censendus.

HELIOPOLIS.

IMP. L. SEPT. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. HEL. Colonia Heliopolis vel Heliopolitana. Caput muliebre velatum & turratum, pone quod lauri ramus, in aliis cornucopia.

Heliopolis urbs gemina, una Ægypti, altera Phœnicia, ad quam pertinet nummus, ut in Hadriano diximus, & non ad Ægyptiacam, ut Onuphrio placet

in Remp. Rom. Comm. lib. 3. & Trifano tom. 2. pag. 105. In Ægypto enim nulla fuit Romanorum Colonia : hæc à Julio deducta est, & non à Sept. Severo, ut Holstenius in Stephan. pag. 129. & alii putant ob Ulpiani verba lib. 1. de Censibus. *Est & Heliopolitana, quæ à Divo Severo per belli civilis occasionem, Italica Colonia Rempublicam accepit.* Quæ de Colonia deducta non intelligenda, si quidem *Julia & Augusta*, & non *Septimia* nomina præfert; sed de jure Italico ipsi à Severo concessio, ut Paulus lib. 2. de Censibus, jus idem Carthagini & Lepti Coloniis, & Uticæ Municipio ab eodem concessum tradit. *In Africa, Carthago, Utica & Leptis Magna à Divis Severo & Antonino juris Italici factæ sunt.* Cum Ulpianus tradit Heliopolitanam Coloniam per belli civilis occasionem hanc immunitatem accepisse, sciendum est Syriæ & Phœniciæ urbes, quæ Pescennii partibus favebant post Æmiliani exercitum in Bithynia deletum, seditiones inter se agitasse, inter quas apud Herodianum Laodicea & Tyrus Severo acclamarunt, Heliopolis earum exemplum sequuta ex Ulpiano videtur, ob id illæ Coloniæ deductæ, hæc jam constituta jus Italicum obtinuit, ipsis à Severo concessum, ut innuit idem Ulpianus loco laudato. Caput turratum, urbium illustrium insigne, imò vulgare Syriæ, Phœniciæ & Mesopotamiæ symbolum. De lauro & cornucopiæ in Caracalla dicturi.

Hic nummus minimi moduli non obviat.

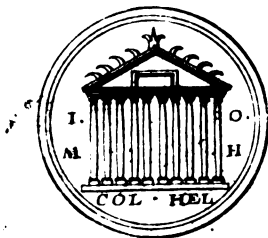

COL. HEL. Colonia Heliopolis vel Heliopolitana. Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Aquilam legionariam in Coloniæ nummis signari ad originem ex cuiusdam Legionis Veteranis indicandam, suprâ passim diximus; imò quando duæ aquilæ exhibentur, Colonos ex duarum Legionum militibus transmissos arguunt, quod in Heliopolitana Colonia factum penitus ignoraremus, nisi rarissimi ejus superstites nummi nos Quintæ Macedonicæ & Octavæ Augustæ Veteranos in eam deductos docerent, ut in Philippo patre uberius videbimus. Coloniæ autem & urbes de antiquitate inter se plurimum gloriabantur, & in nummis sæpe quæ ad illam spectarent consignarunt. Heliopolis hæc juxta Libanum montem sita est, ut tradit Anonymus quem vulgavit Gothofredus in Exegesi totius Mundi §. 10. *Ἡλιόπολις, ἡ πλησιάζει τῷ Λιβάνῳ ὄρει.* *Heliopolis quæ propinqua est Libano monti.* Ex quo loco colligitur cur Libanisiæ dicatur ab auctore Chronici Alexandrini; cui perperam Holstenius in Steph. pag. 129. Caracallæ cum viro equum ducente tribuit, in quo scripsit *ΗΛΙΟΝ. ΠΡΟΣ ΛΙΒΑΝΟΝ*, pro *ΛΑΟΔΙΚ. ΠΡΟΣ ΛΙΒΑΝΟΝ*. Holstenium sequutus est P. Harduinus pag. 192. qui eundem Caracallæ profert cum hac epigraphe, *ΗΛΙΟΠΟΛΙΣ ΠΡΟΣ ΛΙΒΑΝΟΝ*, & alterum adjicit, *ΗΛΙΟΠΟΛΙΣ ΕΝ ΛΙΒΑΝΩ*, cum his verbis *Alius quem vidimus*; sed hallucinatur Erud. P. Græci Coloniæ Heliopoli ad Libanum nummi haud conveniunt,

sed illi ad Laodiceam Cælesyriæ ad Libanum, quæ Cabiosa dicitur, pertinent, ut ipse P. Harduinus pag. 285. agnoscit, dum eundem Caracallæ nummum cum hac epigraphe in Cimelio Regio, ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΠΡΟΣ ΛΙΒΑΝΩ, recenset, quem suprâ Heliopoli ad Libanum tribuit.

Hic nummus tertiæ magnitudinis nec rarus nec obuius est.

IMP. L. SEPT. SEV. PERT. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. HEL. I. O. M. H. Colonia Heliopolit. Jovi Optimo Maximo Heliopolitano. Templum decem columnis suffultum.

Templum illud dicatum est Jovi, qui à Colonis urbis Heliopolis, Heliopolitanus dictus est, ut Romæ vocarunt Romani Capitolinum, quem Optimum Maximum appellabant, teste Cicerone de Natura Deorum. *Quo circa te, Capitoline, quem propter beneficia P. Rom. OPTIMUM, propter vim MAXIMUM nominant.* Pontifices ex numero civium electi Romanorum, etiam si Deorum cultum in Colonias in quas deducebantur, deferrebant, sacra etiam urbium in quibus erant collocati, sequebantur. Hoc templum Jovi Optimo Maximo Helvio in Colonia Helvia Piceni erectum refert Patinus, quem sequuti sunt Cuperus pag. 208. & Mediobarbus pag. 28. quod ad Heliopolim Cælesyriæ pertinere jam notavit P. Harduinus pag. 191.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 281. pro raro habendus.

DIVO SEVERO. Caput Severi laureatum.

COL. HEL. I. O. M. H. Colonia Heliopolis Jovi, Optimo Maximo Heliopolitano. Templum decem columnarum cum gradibus à latere.

Idem esse Jovis templum à latere cælatum, eadem Jovis Optimi Maximi Heliopolitani epigraphe, & idem columnarum in fronte numerus demonstrant. Tristanus tom. 2. pag. 167. fanum illud Helvio Pertinaci in Helvia Piceni Colonia unâ & Sept. Severo post ejus mortem quem, vocatum Jovem Optimum Maximum Helvianum contendit, consecratum perperam tradit. Heliopolitani

litani Cælesyriæ beneficiis Severi devincti, qui iis jus Italicum, ut diximus, concesserat, memores, nummos cum Jovis Optimi Maximi Heliopolitani nomine ad instar Capitolini dedicarunt : sed an hunc cui inscriptum est **D I V O S E V E R O**, in consecrationis ejus memoriam illi percusserint, dubium aliquod movere potest corona capitis laurea, nisi forsan pro radiata, hæc invicto Imperatori in æternum concessa sit.

Hic nummus secundi moduli, à Tristano tom. 1. pag. 106. vulgatus, inter variores numerandus.

PATRÆ.

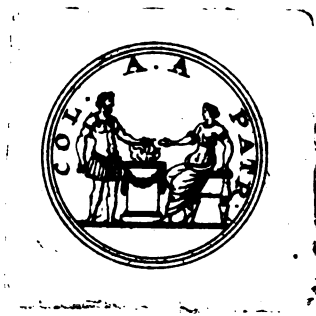

IMP. C. L. SE. SEVERVS PIVS. Caput Severi laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Neptunus stans, pede dextro basi columnæ imposito, dextrâ Victoriâ, lævâ tridentem.

Patrenses, de quibus passim dictum est, nummos suos victori Severo obtulerunt; Neptunus enim Victoriâ dextrâ gerit in memoriam illius quam de Parthis retulit, si conjecturæ locus, ob Pii titulum quem usurpasse videtur in Tribunicia potestate **V I I I.** relicto *Pertinacis* nomine, de quo Capitolinus in ejus vita. *Se quoque Pertinacem vocari jussit, quamvis postea id nomen aboleri voluerit, querimoniâ amicorum.* In Neptuni honorem templum Patris ædificatum cum ejus signo narrat Pausanias in Achaicis. *Ἦτος δὲ λιμὴν Περσιδωνίος τε ναὸς καὶ ἀγάλμα ὅστιν ὁρθὸν λίθου.* Proximè ad portum Neptuni ades est, cum signo marmoreo, cujus rectus est status. Tridentis, Neptuni peculiare est sceptrum.

Hic nummus secunda magnitudinis pro raro numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Figura militaris stans, & altera muliebris sedens, utraque pateram super aram teneat.

Figura illa militaris videtur esse Severus; hæc muliebris, urbs, sub Genii figura; ille stans ut Mortalis, hæc sedens ut Dea; ille pateram tenet ipsi sacrificans, hæc quoque alteram gerit, ut sacrificium sibi gratum denotet. Severus imperatorio & militari habitu ad bellum proficiscens sacrificat; sacra enim

tum ut Imperator, tum ut Pontifex Maximus facere poterat. Sacrificari velato capite cœptum narrant ex Ænea. Cùm ille sacrificium in littore ageret, traditur fortè advertisse Argivam classem in qua Ulysses erat : cùmque vereretur ne ab hoste cognitus periculum subiret, itemque rem divinam interrompere summum nefas duceret, caput velamento obduxisse, atque ita pleno ritu sacra perfecisse : inde posteris traditum morem ita sacrificandi.

Hic nummus secunda magnitudinis, inter raros computandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Caput muliebre turritum.

Caput muliebre turritum, vulgare urbium symbolum esse non semel diximus, quòd Patræ sæpius usurparunt, seu ut urbs memorabilis dicta Straboni, seu ut antiqua, Silio 15.

Urbe olim veteri gaudebat Achaia Patris.

Alii Patras urbem à Patreo Preugenis filio conditam memorant : alii Aroes priùs dictæ pomœrio tantùm ampliato veterem oppidi ambitum novo inclusisse tradunt. Plutarchus autem Alcibiadem in ejus vita Patrensisbus suasse, ut muris utrimque exporrectis urbem cum mari conjungerent. Turres supra caput mulieris apponi videntur, propter quod urbes & arces in summitate montium antiquitus extruebantur : urbs autem Patrensis in edito loco erat condita, arcemque habebat, ex eodem Pausania. Πατρὸν δὲ ἐν ἀρχῇ τῇ πόλει Λαφειᾷ ἱερὸν ἔστιν Ἀρτέμιδος. *Est Patrensisbus in arce Laphriae Dianæ fanum.*

Hic nummus secunda & minima forma obvius est.

P T O L E M A I S.

IMP. C. L. SEP. SEVERVS. Caput Augusti laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Caput Serapidis cum modio.

Ptolemais urbs Phœniciæ littoralis, de qua dictum est in Claudio, Nerone, & Trajano, Colonia à Claudio deducta, nullâ immunitate præter Coloniam titulum donata est, si Ulpianum audias lib. 1. de Censibus. *Ptolemensium enim Colonia, quæ inter Phœnicem & Palæstinam sita est, nil præter nomen Colonia habet.* Serapis cum modio in plurimis Phœniciæ & Palæstinæ nummis occurrit,

cujus cultum illæ urbes ex Ægypto, ubi summâ veneratione habetur, acceperunt : supremus enim erat ejus provinciæ Deus, teste Juliano in Cæss. Καὶ ὁ Ζεὺς, ἀπιδὼν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Σέραπιν, καὶ τὸ Οὐεσπασιανὸν δείξας, Πέμπι, εἶπεν, τὸν συγκρίνον τῷ τινὶ ἀπὸ τοῦ Αἰγυπτίου λαχέως, ἵνα πλεὺς φλόγα τούτῳ καὶ κατασβέσσει. Deinde Jupiter derepente ad Serapim fratrem suum conversus, Vespasianum ostendens, Mitte, inquit, & hunc parcum & restrictum virum, quàm citissimè fieri poterit, ex Ægypto, qui hanc flammam extinguat. De ejus calathò quid dixerit Macrobius, vide in Domitiano pag. 199.

Hic nummus secundi & minimi moduli pro raro & conspicuo habendus.

IMP. C. L. SE. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. PTOL. Colonia Ptolemais. Caput medio pectore tenus, barba prolixa in floccos convoluta, & plurimis veluti cornubus ornatum, ante quod cornucopiæ.

Cujusnam Numinis hoc caput esset in Ptolemaidensium nummis obsignatum pronuntiare, diu ancipites hæsimus, ac modò illud ad Panem ob cornua velut hircina, tandem ad Nilum esse revocandum suspicati sumus. Ptolemaidenses, ut Serapim ex Ægypto acceperunt, ita & Nilum, quem ut Jovem Ægyptiis colebant, de quo citatur Parmenides in Græcis Comment. Αἰγυπτίῳ Ζεὺς Νεῖλος. Fluviorum simulacra in nummis cum ejusmodi barba incompta & capillis horridis exhibentur, ut sæpe ipsius Nili effigies in Ægyptiis occurrit : cornua illis apponuntur ad diversa eorum ostia in mare effudentia denotanda, unde Virgilius Æn. 8 Rhenum vocat Bicornem : Nilus verò plurima habere videtur, quòd in septem, ut ferunt, brachia, dividatur, ut canit ipse Virgilius Æn. 6.

Et septem gemini turbant rapida ostia Nili.

Cornucopiæ fertilitatem & frugum omnium abundantiam indicat.

Hic nummus secunda magnitudinis inter rarissimos numerandus.

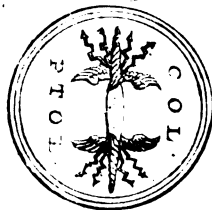

IMP. C. L. SEP. SEVERVS. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais*. Mulier turrita stans, & stolata, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ, ad sinistrum latus columna, cui imposita Lupa cum puerulis.

Mulier illa turrita, Genius est urbis, cujus situm non longè à Belo fluvio in campo videas apud Josephum de Bel. Jud. l. i. cap. 17. in cujus amplitudine narrat Judæos Petronio à Caligula misso occurrisse, ac supplicasse de non collocanda in templo Jerosolymitano Imperatoris statua. *Ιουδαῖοι ὃ μὲν γυναικὶ καὶ τέκνων ἀσπασθέντες εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς Πτολεμαίδα, κατήκτεον τὸν Γετρώιον. Judæi autem cum mulieribus & filiis collecti in campum, in quo sita est Ptolemais, Petronio supplicabant.* Ptolemaidensis Colonia à Claudio deducta, ad indicandam originem, Lupæ ubera Romulo & Remo præbentis simulacrum imposuit, ut omnes Colonix solebant in foro, ut nos Senis urbe Hetruriæ pervetere adhuc vidimus, ejusdemque Lupæ typum Colonix ut plurimum in nummis signarunt, cujus rei testes sunt residui illi præ manibus Antiquariorum obvii.

Hic nummus secundi moduli inter præstantiores adscribendus.

IMP. C. SEPT. SEVERVS. AVG. Caput Sept. Severi laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais*. Fulmen.

Fulmen, notum est Providentiæ ac Imperii symbolum; sed in hoc Ptolemaidis nummo ad aliquam urbis historiam spectare videtur, forsan ut Ptolemaidenses ab Ægyptiis vicinis eorum Numinum cultus admiserunt; sic & Seleucensium Jovem Ceraunium sub fulminis figura veneratos fuisse conjecturæ locus est. De fulmine pro Deo Seleuciæ habito audias Appianum de Syriacis p. 125. *Φασὶ δ' αὐτὰς τὰς Σελευκείας οἰκίζοντι, τὸ μὲν ὅτι θαλάσσης ἀρσημίῳ ἡγήσαντο κατεσκευάσθαι, καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ Ἰὸς ἀλγῆς κεραυνὸν ἔχειν, ὃν ὁρῶντες καὶ νῦν κεραυνόν.* *Adiuntque in condenda ad mare Seleucia, secutum augurium fulminis, ideoque ibi fulmen tanquam numen consecratum, hodieque coli hymnis propriis ac ceremoniis.* Illud postea Jovem fulminatorem nuncuparunt, ipsique templum dedicarunt, ut narrat Joan. Malela Antiochenus in Seleuco. *Post triduum in Jovis Fulminatoris fano sacrificavit.* Seleucienfes idcò in nummis Syriæ Regibus seu Imperatoribus à se dicatis, fulmen exhibuerunt: Regios in Historia nostra Syriaca pag. 348. Imperiales verò apud Eq. Patinum pag. 282. consulas.

Hic nummus mediocris moduli inter præstantiores habendus.

STOBI.

IMP. C. SE. SEVERVS. Caput Severi laueratum.

MVNIC. STOB. *Municipium Stobensium.* Victoria gradicens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Stobi urbs est Macedoniae, de qua in Vespasiano, Tito, Domitiano & Trajano dictum. Paulus lib. 2. de Censib. Stobenses juris Italici facit. *In provincia Macedonia, Dyrracheni, Cassandrenses, Philippenses, Dienses, Stobenses juris Italici sunt.* Victoriâ gradientem in nummis Severi celsasse videntur Stobenses, in monumentum ejus victoriâ quam ille ad Cyzicum contra Pescennii duces retulit: gradicens autem effingitur, ad alias properans, soletque ita depingi post primam de hostibus reportatam.

Hic nummus secundæ magnitudinis non obvius est.

TROAS.

IMP. C. SEP. SEVERVS. Caput Severi laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Augusta Troas seu Troadensis.* Equus pascens.

Troas urbs Phrygiæ minoris, de qua passim dictum est, & præsertim de equi pascentis typo in Commodo, quem ad indicandam immunitatem omnium onerum à Claudio Coloniae concessam spectare retulimus: illa autem inter alias Colonias ab Augusto fundatore deductas juris Italici pronunciata est, si quidem ejus meminit Caius lib. 6. ad Legem Juliam & Papiam, *juris Italici sunt, Τρωας Βρυτιος, Διρράχιοι*, id est, *Troas, Berytus & Dyrrachium.* Quod confirmat Paulus l. 2. de Censibus. *In provincia Asia duæ juris Italici sunt.* Cum omni onere soluti essent Troadenses, equum idè solutum in nummis signarunt, qui typus præsertim cursum equorum publicum penitus sublatum indicare videtur. Appositè ergo ab iis in Severo cælatus est, ob illa quæ de ipso narrat Spartianus in ejus vita. *Rei vehiculariæ munus à privatis ad fiscum traduxit*, ut se ejus oneris immunes facti denotarent.

Hic nummus minimi moduli tritus est & frequens.

C iij

IMP. CAES. L. SEPT. SEVERVS. Caput Severi laureatum.

COL. SEPT. TYRVS METROP. *Colonia Septimia Tyrus Metropolis.* Colonus
agens boves, pone vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica.*

Tyrus urbs ad mare sita, Phœniciæ metropolis, à Sept. Severo Colonia ob belli civilis merita constituta est; à Pescennii autem partibus ut tota provincia sterit, sed nunciata apud Cyzicum ejus exercitus clade, Severo cum Laodice-
nis protinus acclamavit, quâ re audita Niger cum Antiochiæ ageret, ejus de-
fectione irritatus Mauros utrisque urbibus immittit jussos occidere obuium
quemque: illi Laodice-
nis de improvise oppressis, deinde Tyrum pervenerunt,
ut tradit Herodianus l. 3. p. 518. *Ἐκείθεν τε αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἐκείνου τῆς Τύρου, καὶ τῆς αὐτοῦ
σῶν, καὶ πολλὰ ἀρπάζοντες καὶ φόνον εἰργάζονται.* Inde Tyrum peragentes, direptis omnium
bonis, ac patrata ingenti clade, totam incenderunt. Severus miseratione ductus Co-
loniam in fidei monumentum illi indito *Septimia* gentis nomine eam deduc-
xit, jusque ipsi Italicum concessit Ulpiano teste lib. 1. de Censibus. *Huic
enim Divus Severus ob egregiam in Rempublicam, Imperiumque Romanum insignem
fidem, jus Italicum concessit.* Tyrum perperam Coloniam ab Elagabalo deduc-
tam refert Scaliger lib. 3. Can. Isag. pag. 301. Vexillum in quo legitur LEG. III.
GAL. *Legio tertia Gallica*, nos docet Veteranos ejus Legionis in Phœnice à Vespas-
iano locatæ, & tunc hiemantis Colonos in eam à Severo transmissos.

Hic nummus primæ magnitudinis rarissimus est.

IMP. CAES. L. SEPT. SEVER. PII. PERT. AVG.
PARTH. ET. IMP. CAES. M. AVR. ANTONINI.
PII. FELIC. AVG. PARTH. MAX. BRITANN.
MAX. P.P. ET. IVLIAE. AVG. MATR. AVG.
N. ET. SENAT. ET. PATRIAE. ET. CASTR.
MINERVAE. AVG. SACR.
DASIMIVS. FIRMAN. CORN. LEG. ET. AVR.
VICTORIN. ACTAR. CVM. IMM. LIB.
EX EXACTIS VOT. M. F.

Ex Sponio pag. 270.

JULIA DOMNA.

JULIÆ DOMNÆ nummi secunda & minima forma rari sunt, prima verò rarissimi.

ANTIOCHIA Pisidia.

IVLIA DOMNA A. Caput Juliae Domnae.

COL. CAESAR. ANTIOCH. Colonia Caesarea Antiochensis. Deus Lunus stans cum crescente humeris apposito, dextrâ hastam, sinistrâ Victoriâ, pro pedibus gallus gallinaceus.

Antiochia, urbs Pisidiæ, Caesarea dicta, nummos plurimos in Severi honorem percussit; nil mirum igitur si Juliae Domnae ejus uxori hunc ipsi consecrarit. Xiphilinus in Dionis Epit. Juliam Plautiani calumniis impetitâ se studio Philosophiæ consolari solitam tradit. Καὶ ἡ αὐτὴ φιλοσοφεῖν ἀπὸ τούτ' ἤρξατο, καὶ ὁ φιλοσοφῶν συνεμύρβισεν. Qua dum ob eam causam philosopharetur, & tempus cum Sophistis transigeret. Ipsa Severo forsan ob id grata, cum ille Spartiano teste Latinis Græcisque litteris esset instructissimus. De Dei Luni apud Antiocheneses cultu, vide in Antonino Pio. Ipse Victoriâ gerit in monumentum earum quas retulit Severus. Gallus gallinaceus ei sæpe comes in Latonæ matris memoriam, vel ob ejus vigilantiam additur.

Hic nummus minimi moduli inter raros collocandus

APAMEA Bithynia.

IVL. DOMNA. AVGVSTA. Caput Julix Domnæ.

COL. IVL CONC. AVG. APAM. *Colonia Julia Concordia Augusta Apamea* vel *Apamena*. Figura muliebris tunicata insidens Delphino, dextrâ victoriolam, lævâ acrostolium ut in nummo nobis visum est.

Apameæ nominis urbes plurimæ sunt, de quibus eruditam vide Oâstavi Falconerii de nummo Apamensi Dissertationem: sed nulla præter illam quæ in Bithynia ad ostia Rhyndaci fluminis sita est, Colonia Romanorum fuit: ejus meminit Strabo lib. 12. pag. 564. Οἱ δὲ Ἀπαμειῖς Σπουχίαν ἐδίξαντο Ρωμαίων. *Apameam Colonia deducta est.* Nomen *Julia* à Julio Cæsare conditam arguit. Prusienſes & Apameni Bithyniæ cùm pro Julio contra Pompeium steterissent, illi libertatem sunt consequuti, hi Coloni ab eo facti sunt: utramque eorum urbem Prusias Ziela F. Bithyniæ Rex, è ruderibus excitatam, Cium, de nomine suo Prusiadem, Myrleam verò ab uxore, Apameam appellavit, quas ob causas *Concordia* in nummo Apamea dicta videtur. *Augusta* cognomen quando *Julium* non sequitur, non ab Augusto inditum, sed aliam ob causam, ut in plurimis Colonis observatur, adjectum est. Mulier Delphino insidens, ad veterem aliquam urbis historiam spectat. Mulier illa forſan Myrlea est Amazona, quæ urbem condidit, ut alicubi legimus. Οἱ δὲ Στὸ Μυρλείας Ἀμαζόνος. *Alii autem ab Amazone Myrlea.* Quod confirmat Strabo eod. lib. cit. pag. 550. Γεγονέναι δὲ τὴν πόλιν Ἀμαζόνων, καὶ ἐπὶ τῶν πόλεων Ἰνὰς εἶναι φασί. Καὶ γὰρ Ἐφεσον, καὶ Σμύρνην, καὶ Κόμην, καὶ Μηρλείαν. *Et aiunt urbes quasdam Amazonum esse cognomines, Ephesum, Smyrnam, Cumam, Myrleam.* Vestitus mulieris plurimùm Amazonæ convenit; illa Delphino insidet, & acrostolium dextrâ gerit, quòd navim, cui nomen Delphini ob velocitatem inditum, forſan conscenderit, supra quam victoriam acrostolio designatam reportavit. Nummi hujus olim apud Gottifredum, nunc in Gaza Christinæ Reginæ asservati epigraphen Lucas Holstenius Not. in Stephan. pag. 26. ita corruptè legit COL. IVL. CONC. CAΥCAPMA, quam ad Alifarnam Troadis urbem revocavit.

Hic nummus secundæ magnitudinis, eximie raritatis est & elegantia.

B E R Y T U S.

IVLIA AVGVSTA. Caput Julix Domnæ.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus.* Astarte in templo tetrastilo, dextrâ scipionem, ex adverso Victoria columnæ imposita, ipsi coronam porrigit.

Berytus Phœnicix, quæ priùs Pescennii partibus faverat, veniâ à Severo acceptâ, Julix Augustæ uxori forſan interventu ipsi nummos memor dedicavit; illa

illa enim Syra erat, ut tradit Spartianus in vita Severi. *Quum audiisset esse in Syria quandam quæ id genitura haberet, ut Regi jungeretur, eandem uxorem petiit, Juliam scilicet: & accepit interventu amicorum.* Berytenses Astarten seu Venerem in Julæ nummis percusserunt, illam tanquam Deam topicam venerantes. Quidam volunt Astartes nomen ab Astarto Tyri Rege derivatum: *Astoret* verò Regum l. 3. c. 11. v. 5. septuaginta Interpretes vertunt Astarten. Plutarchus eam ita describit in M. Crasso p. 553. Γένεσθαι δὲ αὐτῆς σπέρματι ἀπὸ τῆς θεοῦ Γαύτης, καὶ οἱ μὲν Ἀφροδίτῃ, οἱ δὲ Ἥρᾳ, οἱ δὲ τῇ Δῖᾳ καὶ αἰσχροῖς πάνσιν ἐξ ὑγρῶν ἀναχούσθαι αἰτίας καὶ φύσιν νομίζουσι, καὶ τὴν πρῶτον εἰς ἀνδρῶν σπέρματι ἀγαθῶν καὶ ἀδελφῶν.

Omen primum ei offertur ab hac Dea, quam Venerem, alii Junonem, nonnulli eam quæ incunabula & semina omnibus ex humido præbuit, causam & naturam arbitrantur esse, & quæ principium omnium bonorum docuit mortales. Ipsa seminuda in nummis, Venus potius, quàm Juno videtur.

Hic nummus mediocris formæ inter raros adhibendus.

JULIA DOMNA AVG. Caput Julæ Domnæ.

COL. BER. Colonia Berytus. Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Berytenses aquilas legionarias in nummis percussisse sæpius diximus, ad memoriam Colonorum ex Legionum v. Macedonicæ & viii. Augustæ Veteranis ab Augusto in urbem transmissorum; sed in nummis Julæ fortasse militaria hæc signa percusserunt, alludentes Senatui, qui illam ante signa castræntia sacra facientem in nummis signaverat, ob *Matris castrorum* titulum ipsi concessum, ad imitationem Faustinae Junioris, cui illum Marcus Aurelius dederat, quòd cum ad castra proficiscentem comitaretur, ut narrat Capitolinus in ejus vita. *Divam etiam Faustinam à Senatu appellatam gratulatus est: quam secum & in æstivis habuerat, ut Matrem castrorum appellaret.* Nam ut Severus Divi Marci filium nuncupari voluit, sic Senatus Imperatori adulans, Julæ Domnæ, ut Faustinae Aurelii uxori *Matris castrorum* titulum decrevit; imò nummi ejus Romani nos docent magnificos *Matris Augustorum, Matris Senatus, Matris Patriæ* fuisse ipsi tributos.

Hic nummus minimi moduli, inter præstantiores collocandus.

CÆSARE A Palæstina.

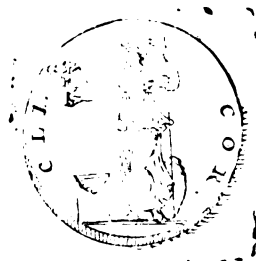
D

IVL. DOMNA. AV. Caput Juliae Domnae.

COL. PR. FL. AVG. CAESAREA. Venus seu Astarte, pede saxo imposito, dextrâ caput Serapidis, sinistrâ scipionem, pro pedibus Fluvius emergens.

Astarte, seu Venus Byblia iterum prodit in Caesareae nummis, quam in Hadriano & Faustina Juniore vidimus; hæc Dea caput dextrâ tenet, illud nempe papyraceum, quod Lucianus ipsemet vidit quotannis in mare projectum, & diabolicâ vi Byblum septem diebus ex Alexandria Ægypti delatum, & cujus capitis adventus planctus Adonidis indicabat; unde pro pedibus Veneris ipsa Adonidis figura sub Fluvii specie emergens: cujus rei meminisse videtur Esaias 18. 1. *Va terra cymbali orarum quæ est trans flumina Thus, mittenti in mare imagines, idque in vasis papyraceis super aquas.* Nec dissimilia habent D. Cyrillus & Procopius in hunc Prophetam. Vasa porro papyracea sunt Ægyptiaca navigia, quæ ex papyro fiebant, teste Theophrasto. Αὐτὸς γὰρ ὁ πάπυρος πρὸς πλείους χρήσιμος, καὶ γὰρ πλοῖα ποιοῦσιν ἐξ αὐτοῦ. Ipse quidem papyrus ad plura utilis, ex eo enim navigia texunt. Bochartus caput illud Osiridis esse refert, lib. 4. cap. 2. sed Osiris idem est cum Serapide.

Hic nummus minima forma, inter elegantiores recensendus.

IVLIA DOMNA. AVG. Caput Juliae Domnae.

C.L.I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Minerva galeata stans, dextrâ Victoriâ, lævâ hastam, pro pedibus hinc ara, inde clypeus.

Corinthus, quam Cicero totius Græcia lumen appellat, pro Lege Manilia, cujus ager optimus & fructuosissimus L. Mummi imperio ac felicitate ad vectigalia P. Romano adjunctus fuerat, Julius Cæsar ad eundem colendum libertinos transmisit, & Corinthum Coloniam deduxit eodem tempore quo Carthaginem, ut tradit Plutarchus in Julio pag. 734. Ων ἑπιφάνειαται Καρχηδῶν καὶ Κόρινθος ἡσθμὶ αἵς καὶ πρὸς πλεονέκλειαν, καὶ πῶς τὴν ἀνάλυσιν αἶμα, ἐκ τῆς αὐτῆς χρόνον ἀμφοτέραις ἡμέραις σωίτησαν. *Quarum fuerunt clarissima Carthago & Corinthus: quibus & capi ante & tunc instaurari unâ eademque tempestate ambabus contigit.* Corinthii sicut Severo, ita Juliae uxori nummos, ut amborum benevolentiam sibi conciliarent, Pallade in utroque signata, dedicarunt: sed in hoc nummo Victoriæ signum forsan Domnae tanquam Palladi bellorum Præsidi tribuerunt, vel quia Victoria adstitrix Minervæ in bello contra Gigantes data est; Corinthii hoc modo Juliae blandientes, quod illa Severo in bello comes fuerit. Minervæ statuam in medio Corinthi foro positam narrat Pausanias lib. pag. 89. Εἰ μὲν οὖν δὲ τῆς ἀγορᾶς ἔστιν Ἀθηνᾶ χαλκῇ. *In medio foro est Minerva ex ære.* Et ejus fanum prope Medæ filiorum sepulcrum locat pag. 91. Τῆς μνήματος δὲ ἔστιν οὐ πόρρω Χαλκιδέως Ἀθηνᾶς ἱερὸν. *A*

sepulcro non multum distat Fratricis Minerva (Chalinitida appellant) fanum.

Hic nummus secunda magnitudinis, rarus est.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Corinthii Victoriâ in nummis Juliæ, ut in Severo exhibentes, eorum existimationis erga Augustam monumentum est, ipsi Severum Juliæ consiliis ad bellum usum fuisse indicantes : illa enim non modò litteris erat imbuta, sed ingenio consilioque præpollebat. Dio eam Caracallæ filii libellorum ac epistolarum curam habuisse narrat lib. 77. pag. 878. Οὐδὲ ἐπιθεῖν τῇ μητρὶ πολλά καὶ χρεῖσθαι πρᾶντος καὶ τοῦ καὶ πλεὺν τῶν βιβλίων τῶν τοῦ βασιλέως ἐπιστολῶν ἐκατέρων, πλεὺν τῶν πρὸς αὐτῶν διοίκησιν αὐτῇ ἐπιτελέσαι. Non obtemperabat matri, justa & utilia monenti, licet ei curam libellorum atque epistolarum utriusque generis, præter admodum necessarias, commisisset. Ob id Mater castrorum videtur appellata, quod nomen jam quarto scilicet Imperii anno post vastatam Arabiam, Parthosque & Adiabenos devictos, ei vetus inscriptio apud Gruterum pag. 277. tribuit.

IVLIAE DOMNAE AVGVSTAE
IMP. CAES. L. SEPTIMI SEVERI PII PERT. AVG.
ARABICI ADIABENICI
P. P. P. M. TR. POT. IIII. IMP. VIII. COS. II.
ET. M. AVRELI. ANTONINI. CAES. MATRI
ITEMQ. CASTRORVM.
DECVMANI. NARBON.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 289. vulgaris, pro raro habendus.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Pegasus.

Pegasus sæpe occurrit in Corinthiorum nummis, ita ut ab illo olim moneta Pullum vocari Jul. Pollux vulgaverit ; hunc ad antiquitatem urbis indicandam signari passim diximus : eo enim usus est Bellerophon Glauci Ephyræ seu Corinthi Regis filius, cum per imprudentiam Deliadem fratrem

.D ij

interemisset, contra Chimæram certaturus, in Acrocorintho ad fontem Peirenen ille bibentem cepit, hujus fontis aqua apud Athenarum lib. 2. cap. 6. erat frigidissima. *Ἐπὶ Κορινθοῦ προάγουσι, φησὶ, ἡμῖν διὰ τῆς Κοιτοπέρας καλουμένης καὶ τῆς ἀκρόρειας προσβαίνοισιν, ἐν τῇ κρήνῃ νῆμα ἀνιέσθαι χιόνος ψυχρότερον.* Corinthum, inquit, nos cum essemus progressi per viam quam Contoporiam nuncupant, cumque ad montis summum jugum pervenissemus, fons occurrit aquam niue gelidiorem effundens. Pegasus δὲ πρὸ τῆς πηγῆς, id est à fonte, nomen habuit, quod juxta πηγᾶς, i. fontes Oceani natus sit.

Hic nummus secunda & minima formæ, pro raro computandus.

EMISA.

ΙΟΥΛΙΑ. ΔΟΜΝΑ. Caput Juliae Domnae.

EMICΩN KOΛΩNIA C. H K Φ. id est anno 528. Ædificium pulcherrimum cum duplici ordine, & tribus statuis in utroque.

Emisa, urbs est Phœnicia ad Libanum montem, celebris, amœna, & valdè vetusta, teste Amm. Marcellino lib. 24. cap. 26. In quibus amœnitate celebritateque nominum Tyrus excellit, Sydon, & Berytus, iidemque pares, Emisa & Damascus, seculis condita priscis. Hæc patria Juliae Domnae Syrae fuisse videtur, si quidem Herodianus Juliam Mæsam ejus sororem in ipsa urbe natam scribat lib. 5. *Μαῖσα ἡ δὲ ὡς ὄνομα, ὃ ἄνθρωπος Φοίνισσα, ἀπὸ τῆς Εὐμέσου καλουμένης οὕτω πόλεως ἐν Φοινίκη. Μάσα erat quædam nomine Phœnissa mulier ab Emesa urbe Phœnicia.* Nil mirum si Emisa in matris honorem Colonia ab Antonino Caracalla filio deducta sit, de qua Paulus lib. 2. de Censibus. *Imperator noster Antoninus civitatem Emisenorum, Coloniam & juris Italici fecit.* Emiseni in grati animi monumentum Juliae Augustæ basilicam seu templum condiderunt, cujus figuram in nummis consignarunt. Notæ H. K. Φ. ad annos 528. ætæ urbis Emisæ spectant, de qua in Caracallæ nummis.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 290. & à Spanhemio pag. 369. vulgatus, inter præstantiores habendus.

HELIOPOLIS.

JULIA DOMNA.

29

IVLIA FEL. AVG. *Julia Felix Augusta.* Caput *Julia Domnae.*
COL. HEL. *Colonia Heliopolis seu Heliopolitana.* Duæ aquilæ legionariæ
in laurea.

Heliopolitani Phœnicia ad Libanum montem, beneficiorum à Severo acceptorum (ut in ejus nummis diximus) memores, *Julia Augustæ* ejus uxori nummos dedicarunt; & inter alios typos signa militaria, quæ in aliis ad antiquitatem *Coloniae* indicandam exhibentur, insculpere: in hoc verò ad imitationem Berytiorum, & in memoriam adulatorii *Matris castrorum* tituli *Julia domnae* à Senatu delati, eadem hæc signa percusserunt. Ideò videtur à filio Caracalla nomen ejus cum exercitus nomine adscribi apud Dionem lib. 77. pag. 878. Καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐν τοῖς πρὸς τὴν βουλῇ ἐπιστολαῖς ὁμοίως τὰς τιδα καὶ τὰς στρατομαχίας, ὅτι σώζεται, καὶ ἐπαινῶν πολλῶν ἐξελθόν. *Ejusque nomen pariter cum suo & exercitus nomine poneret adjunctis multis laudibus in epistolis, quas mittebat ad Senatum, dum omnes valere scriberet.* Heliopolitani *Juliae* plurimum adulabantur, cum illa ex ipsorum provincia esset oriunda.

Hic nummus minimæ formæ, pro raro habendus.

PTOLEMAIS.

IVLIA DOMNA. AVG. Caput *Julia Domnae.*
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Mulier turrita insidens rupibus, dextrâ
spicas. In aliis figura Fluvii emergens.

Ptolemais Phœnicia urbs, de qua in Claudio, Nerone, Trajano & Severo diximus, Colonia à Claudio deducta est, sed sine ulla immunitate. Situm ejus vide in Severo ad littus maris, ex altera cujus parte campus adest, in quo Beleus fluvius non longè ab urbe præterfluit. Ptolemaidenfes Genium urbis in nummo *Domnae* percusserunt, eradulantes, tanquam ipsorum urbs sub ejus patrocínio, quasi sub Genii tutela foret. Ptolemais urbs quidem magna fuit, quondam *Ace* dicta; quo tempore Strabo narrat eam Persas veluti receptaculo adversus Ægyptum usos fuisse. Deinde à Persis ab Alexandro ablata, tandem à Ptolemæo Ægypti Rege nomen habet; sed ignoratur quis ille fuerit Ptolemæus, cum omnes idem nomen prætulerint.

Hic nummus secundi & minimi moduli, inter raros & elegantes adscribendus.

D iij

IVLIA. DOMNA. AVG. Caput Juliae Domnae.

COL. SEBASTE. Colonia Sebaste, vel Sebastena. Tres figurae stantes in templo tetrastilo.

Sebaste, urbs est Palaestinae in monte sita, teste Plinio lib. 5. cap. 13. Sebaste in monte & altiore Gamala. Antè Samaria dicta est, sed illam Herodes Rex Judææ in Augusti honorem Sebasten nominavit, ut innuit Josephus Antiq. l. 13. cap. 18. Καὶ στρατὸς μὲν ἐπὶ Σαμαρείαι πόλιν ὀχυρωτάτην, ᾧ ἦς ὄντα καλεῖται νῦν Σεβαστή, κατέσται ὑπὸν Ἡρώδου, καὶ ὁλὴν δηλώσεται. Quapropter duxit exercitum ad Samariam urbem munitissimam, quæ quod nunc Sebaste vocetur ab Herode condita, cum erit opportunum dicemus. Sebaste Colonia à Sept. Severo constituta est, ut liquet ex Ulpiano lib. 1. de Censibus. Divus quoque Severus in Sebastenam civitatem Coloniam deduxit Nil mirum igitur si Sebasteni nummos Juliae Domnae Fundatoris uxori dedicarint. Templum exhibet tres figuras stantes, quarum media est Jupiter, cui fanum exstructum videtur, duæ aliæ non rectè distinguuntur.

Hic nummus secunda & minima formæ, rarissimus est.

COL. SEBASTE. Colonia Sebaste, vel Sebastena. Figura militaris paludata stans coronatur à Victoria, ex adverso mulier stolata stat, capite turrito, dextrâ extensâ, lævâ cornucopiæ.

Herodes cum haberet duas arces in urbe, tertiam foris munire voluit, itaque Samariam ob situm in monte selegit, eamque Sebasten vocavit, ut narrat Josephus Antiq. l. 15. c. 11. Τρίτην πόλιν ἣν καλεῖται Σαμαρεία ἐκτίθειν ὅπως ἔσται, καλεῖται μὲν αὐτὴν Σεβαστή, οἰόμενος ὅτι καὶ τὴν χώραν ὅλην ἐλαττον ἰχυροποιεῖν τὴν πόλιν, ἀπέχοντα μὲν Ἱεροσολύμων μίαις ὁδοῖς ἡμέρας. Visum est tertiam quoque munire Samariam, mutato nomine Sebasten, quæ foris totam gentem contineret in officio, abest ab Hierosolymis itinere unius diei. Ejus situm eleganter describit Benjamin Thudelensis in suo Itinerario pag. 66. Unde die uno Sebasten me contuli, dictam ab antiquis Samariam: hodieque Achabi Israëlitarum Regis aula dignoscuntur ibi vestigia.

JULIA DOMNA.

31

Urbs in monte quondam munitissima, fontibus est irrigua. Sebasteni Severum Coloniae fundatorem, ob egregia belli facinora contra Parthos, Adiabnicos & Arabes devictos à Victoria coronatum spectante urbis Genio, in Juliae Domnae exhibent, qualem ejus fortè statuam in foro beneficiorum memores erexerunt.

Hic nummus secundae magnitudinis, inter rarissimos & præstantissimos reponendus.

STOB I.

IVL. DOMNA. AVG. Caput Juliae Domnae.

MUNICIP. STOBENS. *Municipium Stobensium.* Figura capite turrato stans, dextrâ hastam, cui involutus serpens, sinistrâ cornucopiae.

Stobenses Macedoniae ut Severo, ita & Juliae uxori nummos cum Victoriae signo percusserunt, sed in Julia Victoriam cum Genio urbis conjunxerunt. De ipsius Deae alis loquitur Ovidius Eleg. 1. lib. 1. Trist.

Victoria Dea te solitis circumvolet alis.

Serpens Victoriae comes adjungitur, quia illam portendit, ut innuit Valerius Maximus de Sylla lib. 1. cap. 6. Caput præfert turratum, ut Genius urbis depingi solet; Cornucopiae gerit Genii symbolum, ut vim rerum omnium gignendarum habens. Itaque Victoria sub Genii forma exhibetur à Stobensibus in nummo Juliae, tanquam ipsa urbis seu Imperatoris Genius Victoriae comes.

Hic nummus mediocris formae, à Patino pag. 189. vulgatus, pro raro habendus.

TROAS.

IVLIA. PIA. AVGVSTA. Caput Juliae Domnae.

COL. ALEX. AVG. TRO. *Colonia Alexandrina Augusta Troadensis, vel Colonia Alexandria Augusta Troas.* Diversae sunt epigraphae. Equus pascens.

Troadenses plurimis antè Imperatoribus nummos suos quidem dedicaverunt, sed urbs non se Alexandriam Troadem nuncupavit, licèt Troas & Alexandria eadem sit apud veteres Historicos, ut videre est apud Strabonem lib. 2. pag. 134. *Εν δὲ τοῖς αὐτοῖς Αλεξανδρεῖσι μέρει τῆς Τρωάδος.* Inde apud Alexandream Troadis. Troas autem ab Alexandro Magno dicta est Alexandria, ut

diximus : cùm autem Trbadenses Caracallam Alexandri Magni esse amantissimum intelligerent, ut ipsi adularentur, nomen Alexandriae in nummis addiderunt ; ille enim se Alexandrum verè prædicabat, ut narrat Dio lib. 78. pag. 873. Καὶ οὗτοι τῶν μὲν τοι αὐτῶν δέηκασιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν οὐκ εἰναι Εὐὸν Αὐγούστου ἐπεκαλεῖτο. *Quibus rebus minimè contentus, sese Alexandrum Orientalem Augustum appellavit.* Nummus in Juliae honorem post Severi mortem, cùm illa Troadem unà cum Caracalla venisset, percussus est. Equus pascens, ad immunitates urbis indicandas signatus videtur.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 289. vulgatus, inter raros locum habere meretur.

T Y R U S.

IULIA AVGVSTA. Caput Juliae Domnae.

COLON. SEP. TYRO. in aliis TYRVS METROP. *Colonia Septimia Tyrus Metropolis.* Bos ante quod conchylium, & pone vexillum, in quo LEG. III. GAL.

Tyrus de Phœniciae Metropoli cum Sidone ab antiquo decertavit apud Strabonem lib. 16. pag. 756. Αμφοτέραι δὲ οὗτοι ἐσθλὲς, καὶ λαμπραὶ, καὶ παλαιαί, καὶ νῦν ὁπότῃαι δὲ αὐτὴς εἴποι μὴ ἔστι πόλιν Φοινίκων, ἔστι δὲ ἀμφοτέραις ὅτιν. *Ergo ambae et nunc et antiquitus clarae illustresque sunt, controversumque manet, utra earum Phœnicum Metropolis dici debeat.* Suidas Tyrii Hadrianum Metropoleos dignitatem in gratiam Pauli Tyrii concessisse narrat, quod confirmat nummus noster ; sed Sidon Colonia ab Elagabalo constituta, Metropolis etiam nuncupata est, ut infra videbimus. Bos ad civium deductionem spectat : vexillum seu labarum in quo LEG. III. GAL. Veteranos etiam Legionis tertiae Gallicae in Phœnicia hiemantes ad eam transmissos indicat. Conchylium, urbis Tyri insigne est, ex ejus enim cruore purpureus fiebat ille color toto orbe celeberrimus, ut tradit Strabo pag. 757. Πολὺ γὰρ ἐξήπασαι πασῶν ἡ Τυρία καλλίστη πορφύρα. *Tyria enim purpura optima omnium perhibetur.* De qua Virg. Georg. 2.

Et Tyrio conspectus in ostro.

Ad Tyrum pertinet Juliae Domnae nummus, quem Trifstanus tom. 2. pag. 136. sub nomine SEPHYRVS vulgavit, & non ad Sephorim Galilææ, ut putat Spanhemius Diff. 9. pag. 775. De hac dubius hæret Patinus 323. qui LEG. XII. pro III. scribit in vexillo. Pro Sephyro certat Mediobarbus pag. 283. & capedunculum pro conchylio ponit ; P. Harduinus pag. 513. ex nostro Regio Catalogo legit SEP. TYRVS, sed errorem hausit Patini LEG. XII. pro LEG. III.

Hic nummus secundae formae, à Trifstano tomo 2. pag. vulgatus, inter rariores recensendus.

CARACALLA.

CARACALLA.

ANTONINVS Severi filius, *Britannici* nomen cum patre cepit; sed Getâ fratre Imperii consorte occiso, in Germaniam profectus, *Germanici* cognomen, *Britannico* relicto, desumpsit; deinde bellum Parthicum insidiis egit. Colonias **ANTIOCHIAM** ad Orontem in Syria, **EDESSAM** in Mesopotamia, **EMISAM** in Phœnice constituit.

CARACALLÆ nummi ex omni forma & modulo obvii & frequentes.

ANTIOCHIA Syria.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΜΑ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. CΕ. Caput Caracallæ laureatum.
ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛ. Α. *Αντιόχεια Μητροπόλεως Κολωνίας*
in area verò S. C. Δ. Ε. Mulier turrata sedens in rupibus, dextrâ extensâ, in aliis spicas gerit, pro pedibus Fluvius, in vertice aries.

Antiochia urbs Syriæ ad Orontem, à Seleuco Syriaci Imperii fundatore condita, sub Regibus suis diu stetit: at verò post Antiochum Asiaticum seu Callinicum Syriæ regno à Pompeio spoliatum, illa *αυτονομία* ab ipso emit, teste Porphyrio in Græcis Euseb. Scaligeri pag. 227. deinde Romanis subdita, à Pescennii partibus contra Severum stetit. Illi autem hic iratus privilegia ademit, eaque Laodiceæ tribuit, ut tradit Herodianus lib. 3. pag. 523.

E

Τὸ Βυζάντιον καὶ μετὰ δουλῶν Περσῶν δῶρον ἔδωκεν, ὡς περ καὶ Ἀντιόχεια Λαοδικεῦσιν. *Byzantium urbs in vici formam redacta, Perinthiisque in servitutem adjudicata est, quemadmodum Antiochia Laodicea.* Sed tandem Caracallæ interventu ei Severus jura & immunitates reddidit, si Spartiano fides in Caracallæ vita. *Antiochensibus & Byzantiis interventu suo jura vetusta restituit, quibus iratus fuit Severus, quod Nigrum juverant.* Antiochenſes beneficii per filium à patre accepti memores, Caracallæ urbem suam ingredienti plurimos honores tribuerunt, ut narrat idem Herodianus. *Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο, καὶ ἐκεῖ τε ὑποδεχθεὶς πολυτελῶς, καὶ διατείνων χρόνον ἔμεινε.* *Devenit Antiochiam: ibi exceptus honorificentissime, atque aliquandiu moratus.* Caracalla illam bello civili populo exhaustam, Coloniam Romanam tandem constituit, sed salvis tributis, ut notat Paulus lib. 2. de Censibus. *Divus Antoninus Antiochenſes Colonos fecit salvis tributis.* Quem Pauli locum Ill. Spanhemius Diff. 8. pag. 755. de Antonino Pio intelligendum, & non de Caracalla, ex nummorum penu contendit, sed nullos ante Caracallam inveneris, qui ei Coloniae nummos tribuant. Nec audiendus Scaliger, qui Antiochiam à M. Aurelio deductam tradit Can. Isagog. p. 301. De muliere rupibus insidente, & notis S. C. Δ. E. in nummo sequente.

Hic nummus primi moduli obvius & frequens est.

ANTIOXEON. MH. KO. Ἀντιόχων Μητροπόλεως Κολωνίας. In aeca S. C. Δ. E.
Mulier ut suprà sedens.

Mulier insidens rupibus, Genius est urbis, vestitu patrio, non Romano: turribus coronatur velut provinciae Metropolis. Dio in Hadriano: *Εν τῇ μητροπόλει Συρίας Ἀντιόχεια.* *Antiochia, quae urbs est Metropolis Syria.* Rupibus insidet, ad situm in colle notandum, utpotè in clivo Silpii montis, ut tradit Eustathius in Comm. ad Dion. lib. *Ea verò juxta Silpium montem est sita.* Pro pedibus Fluvius est Orontes, de quo Strabo lib. 16. pag. 750. *Πρὸς τὴν πόλεως πλησίον ὄρεντης ποταμός.* *Prope urbem Orontes labitur.* Spicas gerit, ad frugum abundantiam in agro suo indicandam. Notas S. C. ob facultatem monetæ Antiochenſibus à Senatu concessam appositas, in Othone diximus: has verò Δ. E. Antiquarii interpretantur *Δημαρχικῆς ἐξουσίας*, *Tribunicia potestate*, quam Trifstanus tom. 2. pag. 225. ad Imperatorem, & non ad urbem spectare tradit; sed nos ad urbem potius, quàm ad Imperatorem pertinere suspicamur: In omnibus enim Antiochia nummis eadem litterae semper occurrunt, quae Populi auctoritate, vel Populi jussu referunt, quòd facultas cudendae monetæ ut à Senatu, ita à Populo Romano Antiochenſibus concessa fuerit.

Hic nummus mediocris formae, à Trifstano tom. 2. pag. 225. & à Patino pag. 302. vulgatus, frequens & obvius est.

CARACALLA.
ANTIOCHIA Pisidia.

35

IMP. CAE. M. AVR. ANTON. AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Casarea Antiochensis.* In area s. r. Colonus agens boves, pone duo signa militaria.

Ad Antiochiam Pisidiæ pertinet nummus ; hæc enim per *Casarea* nomen ipsi ab Augusto datum, ut diximus, ab aliis distinguitur. Seleucus autem Imperii Syriaci fundator de patris Antiochi nomine sedecim urbes condidit Antiochias, & sex à matre Laodiceas, teste Appiano pag. 124. in Syriacis. Πόλεις δὲ ὤκισεν ὅτι δὲ μέγας ἦ δὲ ὅλης, ἐκατάδικα μὲν Ἀντιοχείας, ὅτι πατρὶ. Ornavit autem Imperium suum, exstructis per totam ejus longitudinem urbibus, quarum sedecim à patre denominavit Antiochias, &c. Augustus verò cum eam deduxit Coloniam, nomen suum veteri in beneficii memoriam addidit : quam ob rem Antiochenfes in hoc Caracallæ nummo, ad Colonix originem indicandam, Coloni typum & signa militaria cælarunt, ut non modò cives Romanos, sed Legionum etiam Veteranos à se receptos denotarent. Hæ litteræ s. r. *Senatus Romanus*, pro s. c. *Senatusconsulto*, ad arguendam nummorum eudendorum facultatem à Senatu concessam videntur appositæ, quòd forsàn majoris formæ sint ; nam ejusmodi signare haud solent Colonix.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro numerandus.

COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Casarea Antiochensis.* Jupiter stans, dextrâ aquilam, sinistrâ hastam gerit.

Antiochiam hanc Pisidiæ memorat Stephanus : Ἀντιόχεια, τετάρτη Πισιδίας, *Antiochia quarta Pisidiæ.* Ipsa plurimos Severo & Juliæ Antonini Caracallæ parentibus consecravit : nil mirum si in filii honorem tot signet, in iisque præcipua urbis Numina exponat. En Jupiter, quem supremum antiquitas Deum existimabat, ut innuit Virgilius *Æneid.* 10.

Juppiter omnipotens divûm Pater atque hominum Rex.

Aquilam Jovi attributam Lactantius ita tradit. Cùm Jupiter ex Insula Naxo
E ij

contra Titanas proficisceretur, & sacrificium faceret in littore, aquilam ad eum advolasse ferunt, auspiciūque fecisse: hinc ergo victor bono omine aquilam acceptam tutelæ suæ Jupiter subjugavit.

Hic nummus secunda formæ in rariorum numero collocandus.

COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Caesarea Antiochensis.* Deus Lunus stans cum crescente Lunæ humeris imposito, dextrâ hastam, sinistrâ Victoriā, pro pedibus gallus gallinaceus.

Lunam marem & fœminam esse non modò Ægyptii existimarunt, ut apud Eusebium & Diodorum observamus, sed & Græci. Strabo enim l. 12. p. 557. in Phrygia & in Armenia minori templum Mensis, id est Luni, sed præcipuè in agro Antiocheno sub *Ascei* nomine templum fuisse narrat. Εἰς δὲ τὴν τῆς Σελλωῆς τὴν ἰερόν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν Ἀλβανοῖς, καὶ ἐν Φρυγίᾳ, πρὸς τὴν Μιῶος ἐν ὁμωνύμῳ ποταμῷ, καὶ πρὸς τὴν Ἀσκαίου πρὸς τὴν Ἀντιοχείᾳ πρὸς τὴν Πισιδίᾳ, καὶ πρὸς τὴν χώραν τῆς Ἀντιοχείας. Est autem hoc quoque templum *Lunæ*, ut quod in *Albanis* est, & quod in *Phrygia*, & *Mensis* aliud in loco cognomine, & *Ascei* apud *Antiochiam Pisidiæ*, & quod est in agro *Antiocheno*. Antiochenes præ Luni manibus posuerunt Victoriā, in memoriam illius quam de Germanis vel de Parthis Imperator reportavit. Gallus gallinaceus huic Deo Luno comes semper astitit, quod *Diana*, quæ *Lucina* dicta, parturientibus favere existimata sit, ut Catullus ad *Dianam*.

*Tu Lucina dolentibus,
Juno dicta, puerperis.*

Gallus verò apud *Ælium Hist. animal.* parientibus etiam feliciter adest; eis enim faciles partus efficit.

Hic nummus mediocris moduli obvius est.

COL. ANTIOCH. *Colonia Antiochensis.* Diana venatrix stans, dextrâ telum è pharetra dorso imposita extrahit, sinistrâ extensâ arcum.

Ad *Antiochiam Pisidiæ* pertinet nummus, etsi solitum *Caesarea* nomen non præferat, sola ex duabus illis *Coloniis* quas ex sedecim nomine *Antiochias* urbes diximus, constitutas, linguâ Latinâ nummos exhibet; *Antiochia* enim *Syriæ* à *Caracalla* deducta, Græcam exhibet epigraphen, & *Metropolis* digni-

tate ornatur; minuti autem nummi sæpe inscriptiones contrahunt. Dianæ effigies varix à diversis locis ubi culta est desumptæ; hæc venatricis habitu effingitur, ut narrat Pausanias in Achaieis. Ἐστὶ δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἱερόν Ἀρτέμιδος, ὃ ἐξ ἀούων δι' εἰκασταί. In foro etiam est Diana templum: sagittas Dea ejaculantis effigiem præ se fert. Quòd illa venationibus operam dedisset, & forsan Antiochenſes eam in nummis Caracallæ signarunt ob venationis Imperatoris studium.

Hic nummulus pro raro habendus.

GEN. COL. ANTIOCH. *Genio Coloniae Antiochenſis. Mulier stolata stans, dextrâ pateram, sinistrâ cornucopiæ.*

Spectat & hic nummus ad Antiochiam Pisidiæ, & non ad Antiochiam Syriæ, ut putat Patinus pag. 301. Antiochia autem Syriæ Græcè suos nummos cum Metropolis titulo inscribit. Similem jam nummum Antiochenſes cum Genii typo patri Severo dedicarunt, sed cum temone pro patera. Genius modò sub Dei habitu effingitur, modò sub Deæ effigie; ille Imperatorem, hæc Augustam repræsentat. Itaque mulier hæc sub Genii forma in Severo & Caracalla Juliam exhibet. Antiochenſes illi per uxorem, huic per matrem blandientes, urbem suam in Augustæ tutela posuerunt, in cujus rei monumentum utrique Imperatori nummos suos dedicarunt.

Hic nummus minimi moduli obuius est.

COL. CAES. ANTIOCH. S. R. *Colonia Casarea Antiochenſis. Lupa cum puerulis Romulo & Remo sub arbore.*

Coloniæ Romanæ pro symbolo in nummis plerumque Lupam cum puerulis ad indicandam urbis originem signabant. Arbor; ficuserat illa Ruminalis, juxta quam Romulus & Remus Lupæ ubera sugentes, inventi sunt, ut tradit Plutarchus in Romulo p. 19. Ἦν δὲ πλυσίον ἐλαιός, ὃν Ρωμυλιῶνι καὶ Ῥομύλῳ. . . . Ἐνταῦθα δὲ τοῖς βρέφεσι καὶ ἀδελφοῖς πλὴν τι λυγμένα ἰσορροῦσι θηλαζομένη. *Erat juxta ficus, quam Ruminalem dicebant. . . . Ad pueros ibi jacentes Lupam tradunt lactantem cursum flexisse. Cùm autem ipsi inter se de condenda urbe tractarent, Romu-*

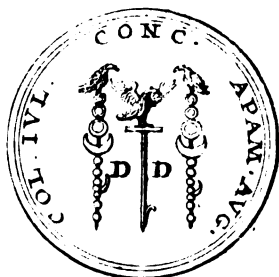
E iij

CARACALLA.

lusque vellet de nomine illam Romam vocare, Remus autem Remuriam appellare, res in Romuli gratiam auspiciis peracta est, Romaque urbs pro inguini Lupam cum puerulis usurpavit.

Hic nummus primæ magnitudinis in rariorum serie numerandus.

APAMEA Bithynia.

M. AVREL. ANTONINVS. P. F. AVG. Caput Caracallæ laureatum.
COL. IVL. CONC. APAM. AVG. D.D. Colonia Julia Concordia Apame-
na Augusta, Decreto Decurionum. Aquila legionaria inter duo signa
militaria.

Apamea Bithyniæ urbs & Colonia jam nummum Juliæ Domnæ obtulit, sic & Caracallæ suos dedicat, quando forsan ille Nicomediæ Bithyniæ Metro-
poli moratus est, ut Dio tradit lib. 77. pag. 878. *Γενὴ δ' ἀπαμειβόμενος ἀντιπαύσας ἐπὶ τοῖς ἐαυτοῦ θυμολογίοις ἐποίησεν.* Antoninus antequam excederet
Nicomedia, ludos gladiatorios fecit suo natali die. Nicomedia autem à Nicomede
Bithyniæ Rege nomen habet, & Apamea ab Apama ejus uxore, teste Eusta-
thio in Dionys. Perieg. *At veluti Apamia, quam excellens Nicomedes condi-
dit, nomen accepit à muliere quadam Apama.* De Apamenorum privilegiis narrat
Plinius Epist. lib. 10. ad Trajanum. *Quum vellem Apamea, Domine, cognoscere
publicos debitores, & redditum, & impendia, responsum est mihi, cupere quidem univer-
sos, ut à me rationes Colonia legerentur, nunquam tamen esse lectas ab ullo Pro-
consulum, habuisse privilegium, & vetustissimum morem, arbitrio suo Rempublicam
administrare.* Aquila legionaria & signa militaria, deductorum in Coloniam
Veteranorum insignia sunt, ad illius antiquitatem arguendam percussa; sed ex
qua Legione transmissi sint illi, ignoratur, nisi fortè fortunâ alius num-
mus illius nomen exhibeat.

*Hic nummus primi moduli, à nobis Thesauro Regio additus, rarissimus & elegan-
tissimus est.*

BERTTUS.

IMP. M. AVR. ANTONIN. Caput Caracallæ laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus*. Neptunus stans, pede proræ imposito, dextrâ Delphinum, lævâ tridentem.

Stephanus Byzantinus Berytum urbem, *ἡ πόλις Χερὸν, Saturni opus*, esse tradit. Sanchoniaton apud Eusebium lib. 1. Præparat. illam Neptuno deinde concessam narrat. *Καὶ ὅτι τοῖσι ὁ Χερὸς Βούλεται μὴ πλεῖν πόλιν ἢ τῇ Βααλπίδι, τῇ καὶ Διῶνι δίδωσι. Βηρυτὸν δὲ Ποσειδῶνι καὶ Καβήρησι. Interea Saturnus Byblum quidem urbem Deæ Baaltidi, quæ ἔσθ' Dione, dono dedit : Berytum autem Neptuno ἔσθ' Caberis.* Nil mirum si frequens in Berytensium nummis occurrat tutelaris urbis Deus, urbem Saturnus condidit, quam Neptuno dedit; Neptunus forsan in Beroes Nymphæ gratiam, Beroam vocavit, quæ à Romanis dicta est Berytus, ut refert Nonnus in Dionys. Vide apud eundem Stephanum aliam Beryti etymologiam, de qua Thomas Lusitanus ejus Commentator egregiè disseruit.

Hic nummus tertie magnitudinis obvius est.

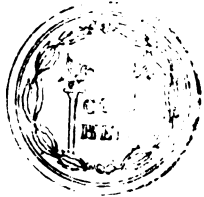

IMP. M. AVR. SEV. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus*. Neptunus in curru à quatuor equis marinis vecto, dextrâ Delphinum, lævâ tridentem.

Berytenses à Pescennii partibus stetisse notat Herodianus, sed Severum iis ignovisse testantur nummi ejus Beryti percussi, & id interventu Caracallæ, qui Antiocheneses etiam patri reconciliaverat, factum fuisse suspicati sumus; unde frequentes Berytensium nummi in hujus Imperatoris honorem signati. Neptunus urbis tutelaris Deus exhibetur, cujus hic typus insolens & non obvius: in curru autem cum equis marinis vehitur, tanquam Deus maris: Neptuno tribuuntur equi marini, parte anteriore equi figuram habentes, posteriore piscis, quòd ille perhibeatur primus equos domuisse, unde Hyppius vocatus, id est equester. Phornutus ita dictum refert à velocitate navigationis maritimæ, quòdque naves in mari quasi equi esse videantur.

Hic nummus minimæ formæ, rarissimus est.

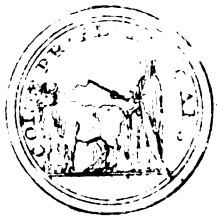
ANTONINVS PIVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. BER. *Colonia Berytus*. Duæ aquilæ legionariæ in laurea.

Duas illas in nummo Beryti aquilas legionarias, Veteranos duarum Legionum Colonos in eam transmissos indicare sæpius diximus; porro unam modò in Legione aquilam extitisse, cum plura & signa & vexilla fuerint, videtur confirmare Tacitus Annal. lib. 1. *Primani stratis unà Vicefimanorum Principibus, aquilam abstulere. Quo dolore accensa Legio, & plura signa vexillaque ex hostibus rapuit.* Qualis verò fuerit aquilæ Legionariæ figura, Dionem audias lib. 40. pag. 128. Ο γὰρ αἰετὸς ὀνομασμένος (ἐστὶ τὸ νεώτερος μικρὸς, καὶ ἐν αὐτῷ χερσὶν αἰδρυται) καὶ ἵπται τε ἐν πᾶσι τοῖς ἐν τῷ κατὰ λόγον τραπέδις, καὶ οὐδαμῶς ἐν τῷ χιμαδίῳ, πλὴν εἴποι σύμπας ὁ τραπὶς ὁξίος, κινεῖται καὶ αὐτὸν εἰς ἀνὴρ ἐπὶ δόρυ μικροῦ ἐξ ὃ τὸ εὖρεκα ἀπηγμένου, ὥστε καὶ ὃ ἐς δάπιδον κατὰ πῆγνυται, φέρει. *Aquila, exigua quædam est sacelli effigies, inque ea, aquila aurea est collocata: constituitur autem in omnibus Legionibus Romanis, neque prius hibernaculis effertur, quam universus exercitus egrediatur. Eam aquilam hastæ impositam unus quidam vir portat, cujus hastæ pars infima præacuta est, ut in solum defigi possit. Sed quia hæc avis Romani Populi peculiaris erat, Marius in secundo consulatu eam inter alia signa militaria dedicavit, eique primum in Legione locum attribuit.*

Hic nummus minimi moduli, nec rarus nec obuius est.

CÆSAREA *Palæstina.*

IMP. M. AV. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. P. FL. AVG. CÆS. *Colonia Prima Flavia Augusta Cæsarea*. Colonus velatus agens boves.

Cæsarea urbs Palæstinæ prima, seu Metropolis, à Vespasiano Colonia deducta est. Colonus, Colonix ex civibus conflatæ symbolum est. Qui verò in novam Coloniam deduci volebant, sua apud Triumviros deducendæ Colonix destinatos nomina conscribebant; sicque rei familiaris pondere gravati, ad novas quibus indigerent divitias gratis datas cum familia accedebant. Cæsarea verò ab Herode Rege condita, erat ditissima, plurimis ædificiis admodum superba, cujus descriptionem legas apud Josephum Antiq. 15. c. 13. quam à templo & statua Cæsaris Cæsaream dictam refert. Περιλαμβάνει τὸ κύκλω τὸ λιμὸν, λειοπέπυ λίθου κατὰ σκεδῆ, συνεχεῖς οἰκῆσις, καὶ πᾶς μέσῃ κολωνός τις, ἐφ' οὗ νεὼς Καίσαρος ἀποπῆς τοῖς εἰσπορεύουσιν, ἔχον ἀγάλματα, ὃ μὲν Ρώμης, τὸ δὲ Καίσαρος, ἥ τε πόλις αὐτὴ, Καίσαρεια καλεῖται, καλῆς τε ὕλης, καὶ κατὰ σκεδῆς τετυχηκυῖα. *Circum portum ades continuatâ serie marmore politissimo exstructæ sunt, extante in medio tumulo, in quo templum Cæsaris à longè conspicuum adnavigantibus, & in eo statua, Roma altera, altera Cæsaris;*

Cæsaris; unde nomen Cæsarea, urbi tam materiâ, quàm artificio structura conspicua. Hæc duodecim annorum spatium est absoluta, Rege nec labori parcente, nec sumptibus.

Hic nummus secundæ magnitudinis, pro raro habendus.

COL. CÆSAREA LIB. A Λ Φ. Colonia Cæsarea Libera 531. Perperam apud Tristinum COL. CÆSARÆE IN A Λ Φ. Mulier loto insignis pectore tenus in templo.

Quamvis religiosè admodum observaverimus nummos à nobis non inspectos in hac serie non evulgare, liceat tamen hunc à Tristano Caracallæ tributum tom. 2. pag. 168. in Tyrònum gratiam proferre, ut quæ fides nummis alienâ manu transmissis adhibenda sit, demonstretur. Si vix eorum epigraphen, cum illa paululùm detrita est, assequantur etiam peritissimi; Tristanus nummum ad Caracallam, sed P. Harduinus pag. 48. ad Elagabalum spectare contendit; plurimi autem Antiquarii hunc & illum Imperatorem confundunt. Tristanus Letrinum Coloniam in Elidem à Caracalla nomine Cæsaream deductam hariolatur: P. Harduinus nummum ad Cæsaream Antiochensem Pisidiæ revocat, & pro corrupta Tristani voce EIN, substituit ANT. Ferè autem similis epigraphè in superiori Titi nummo Cimelio Christinæ Reginæ, ad Cæsaream Palæstinæ pertinere docet; exhibet ille COL. CÆSAREA LIB. A Λ Φ. In nummis Cæsareæ Palæstinæ, sæpe Astarte in templo repræsentatur, nec ulla in Cæsarea Antiochenfi æra, imò verò in nullis Pisidiæ nummis occurrit, quæ frequens in Syriæ provinciis reperitur, sed contentio est, an voces A Λ Φ. pro æra accipiendæ, vel Flavia exponendæ. Res jam in Tito dirempta videtur. Litteræ in hoc nummo inversæ pro P. Harduino certant, & æram denotant, sed ipsæ recto ordine in Tito Φ Λ Α. pro nomine gentis Flaviæ accipiendæ; nam in iisdem nummis à se invicem tam longo tempore remotis eadem æra convenire nequit; quamobrem nummus Caracallæ à Tristano datus, rectè à P. Harduino Elagabalo tribuitur, ob eandem Cæsarensium Palæstinæ, & Tripolitarum Phœniciæ in eodem littore æram à primo Seleucidarum anno inchoantem.

Hic nummus secundæ formæ, à Tristano tom. 1. pag. 168. vulgatus, inter variores collocandus.

C A R R H Æ.

ΑΥΤΟΚ. ΑΝΤ. ΓΕΤΑΣ ΚΑΙ. Αὐτοκράτωρ Ἀντωνίνος, Γέτας Καίσαρ. Capita
Caracallæ laureati & Getæ sine corona, adversa.

ΚΟΛ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Κολωνία Μητροπολις Καρρήνων.
Astrum in crescente Lunæ.

Carrhæ, urbs est Mesopotamiæ, Colonia sub M. Aurelio & L. Vero deducta, cum hic Mesopotamiam Parthis ab Hadriano relictam recuperasset, quam Severus iterum à Commodò dimissam recepit. Carrheni Severo gratulantes, quòd Ctesiphonte Parthorum regiâ captâ, milites ejus filios Caracallam scilicet Imperii participem, & Getam Cæsarem dixissent, nummos utriusque in rei memoriam percusserunt. Spartianum in Severi vita audias. *Æstate jam exeunte Parthiam ingressus, Ctesiphontem pulso Rege pervenit, & cepit hiemali prope tempore . . . & Parthicum nomen meruit. Ob hoc etiam filium ejus Bassianum Antoninum, qui Cæsar appellatus jam fuerat, annum decimum-tertium agentem, participem Imperii dixerunt milites. Getam quoque minorem filium, Cæsarem dixerunt. Harum appellationum causâ donativum militibus largissimum dedit, concessâ omni prædâ oppidi Parthici : quod milites quærebant. Crescens, Lunæ in quo astrum ad Deum Lunum, quem Carrheni summâ veneratione colebant, spectat, de quo in M. Aurelio diximus.*

Hic nummulus in Cimeliarchio Ducis Canomanensium, inter elegantissimos describendus.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ. Caput Caracallæ laureatum.
ΚΑΡ. ΜΗΤΡΟΠΟΛ. ΚΟΛ. Καρρα Μητροπολις Κολωνία. Figura virilis
pectore tenus in Lunæ crescente.

Elegans est nummus qui Deum Lunum uti à Carrhenis colebatur, exhibet; ille veluti chlamyde indutus videtur : crescentem in capite, ut Luna præfert. Lunus mas, & Luna fœmina idem est Carrhenis apud Spartianum in Caracalla. Sciendum doctissimis quibusque id memoriæ proditum, atque ita nunc quoque à Carrhenis præcipuè haberi, ut qui Lunam fœmineo nomine ac sexu putaverit nuncupandam, is addictus mulieribus semper inserviat : at verò qui marem Deum esse crediderit, is dominetur uxori, neque ulla muliebres patiatur insidias. Unde quamvis Græci, vel Ægyptii, è genere quo fœminam hominem, etiam Lunam Deam dicant, mysticè tamen Deum dicunt. Carrheni verò hunc nummum Caracallæ obtulisse videntur, cum ille in urbe sua hyemaret, ut narrat idem Historicus. Deinde quum iterum vellet Parthis bellum inferre, atque hibernare Edessa, atque inde Carrhas Luni Dei gratiâ venisset. Carrheni idè Deum Lunum in rei memoriam signasse videntur. Καρρα in singulari pro Καρραι in nummo Alex. Severi infra describendo legitur.

Hic nummus minimi moduli, inter elegantiores & præstantiores numerandus.

CARACALLA.
COILLU vel COELLU.

43

ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

AEL. MVNIC. COIL. *Ælium Municipium Coillutanum*. Prora navis, desuper cornucopiæ.

Cocllu & Coillu in nummis legitur, urbs est Numidiæ littoralis ad Ampsacæ ostia, de qua in Antonino Pio, & Commodo dictum. Caracallæ nummos dedicavit, ei forsan gratulans, quòd Augustus à patre fuisset renunciatus, de quo Herodianus in vita Severi p. 527. Διατελής ὁ ἱεροῦ θεοῦ καὶ τῆς πόλεως τοῦ αὐτοῦ κοινωνοῦντος τῆς βασιλείας καὶ ἀποδείξας. *Eratur aliquamdiu Romæ moratus, participato filiis Imperio*. Caracallam jam Cæsarem nominavit Augustum, & Getam minorem filium, Cæsarem pronunciavit. Prora navis situm urbis ad mare indicat: cornucopiæ, illius agrum frugibus & fructibus abundare arguit: hoc autem idem fuisse existimatur quod Hercules cum Archeloo in speciem tauri mutato congressus, ei detraxit: id Naiades acceptum, & omnem fructum primitiis refertum, Copiæ consecrarunt: hujus meminit Ovidius.

*Naiades hoc pomis & odore flore repletum
Sacrarunt, si vesque meo bona Copia cornu est.*

Nummum Gruteri pag. 362. cum epigraphæ MVNICIPI. CIVILITAN. ad hanc urbem spectantem, P. Harduinus Not. ad Plin. lib. 4. pag. 496. ad Cibilitanos populos Lusitanæ stipendiarios revocat.

Hic nummulus, pro raro computatur.

ANTONINVS PIVS. A. Caput Caracallæ laureatum.

AEL. MVNICIP. COIL. *Ælium Municip. Coillutanum*. Diana stans Venatricis habitu, dextrâ sagittam è pharetra dorso imposita depromit, sinistrâ arcum gestat.

Coillutani Dianam in nummo Caracallæ signarunt, quòd illam colerent, ut Caracallæ gratularentur, quòd venationi studeret: sed Caracallæ vocem in nummis haud quæras, ludibrii id cognomen est, quod illi inditum tradit Xiphilinus in Epist. Dionis, ob proprium genus indumenti in modum pænulæ ab eo excogitatum. Ωτι καὶ Καρχηδονίος ἀπὸ τῆς ἑπικληθείας, καὶ

F ij

ὅτι ἐραπίωνες μάλιστα ἀμφιέννυσθαι ἐκέλευον. Ex quo Caracallus cognominatus est, jussitque militibus ut se eodem genere vestis induerent. P. Harduinus hunc Caracallæ nummum legit mutilum pag. 13. AEL. MVNIC. quem ad Æliam Capitolinam revocat; & ut id probet, hæc addit. *Judaicum egit triumphum Caracalla, ut Spartianus refert in Severo pag. 70.* Sed eruditus Pater ingenio suo abutitur, dum Æliam Capitolinam recenset Coloniam, postea illam pro Municipio accipit, imò eodem loco ipsi Græcam ΙΕΡΑC ΚΑΠΙΤΟΛΙΕΩC alterius nummi Severi epigraphen tribuit.

Hic nummus minimi moduli, pro rarissimo habendus.

IM. ANTONINVS PIVS. A. Caput Caracallæ laureatum.

AEL. MVNICIP. COIL. ANT. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.* Silenus digito dextro indicans, humero lævo utrem hircinum gerit.

Municipium Coillutanum insigne quoddam à Caracalla beneficium accepisse videtur, ut in grati animi monumentum *Antoniniani* cognomen accepit. Caracalla primò *Bassianus* appellabatur, sed Severus illius pater Antoninum appellavit, ut narrat Jul. Capitolinus in vita Severi. *In itinere apud Viminatium filium suum majorem Bassianum, apposito Aurelii Antonini nomine Cæsarem appellavit; & nomen quidem Antonini idcirco filio apposuit, quod somnia verat Antoninum sibi successurum.* Senex ille utrem gerens, Silenus est, quem Coillutani venerabantur; nec ut existimat P. Harduinus pag. 120. *Vir sacrum humeris gestat, Colonia argumentum, ut in nummis Neapoleos Samariae.* Non modò enim Silenus Neapoli Samariae, sed apud Laodiceos Syriae, Damascenos Cælesyriae, Troadenses Phrygiae, Deultanos Thraciae, & in aliis regionibus, ut docent nummi, cultus est, quem in urbe Eleorum templum habuisse narrat Pausanias lib. 6. P. Harduinus loco cit. redarguit eos qui nummum hunc ad Cæliobrigam Hispaniae retulere, sed ille non rectius ad Cœlium in Calabria non procul à Brundusio revocavit: at verò Cœlium nequidem Municipium ab illis Geographis dictum est.

Hic nummus minutus, inter rariores collocandus.

COMANA.

IMP. CAES. M. AV. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. IVL. AVG. F. COMANORVM. *Colonia Julia Augusta Felix Comanorum.* Mulier tunicata & calathò ornata in templo distylo, manibus extensis, dextrâ verò pateram.

Comanà urbs ter gemina, una Cappadociæ, altera Ponti, tertia Pisidiæ, ad ultimam pertinent nummi in quibus K O M A N E Ω N epigraphæ cum Deo Luno: is autem in hæc provincia peculiariter cultus erat; de prioribus tantum ambigitur. Capadocia Regibus usque ad Tiberium paruit; Pontus verò post Mithridatem profligatum, Romana facta est provincia. At cum nummus *Julia & Augusta* nomina præferat, ad Comana Pontica pertinere videtur, illum tamen ad Cappadocicæ spectare existimat P. Harduinus pag. 120. Videant eruditi Antiquarii. Illa urbs Colonia à Julio Cæsare post devictum Pharnacem Mithridatis filium deducta est, eodem forsitan tempore quo in hoc tractu *Sinope*, unde ab eo *Julia* ambæ dictæ sunt: Comana verò urbs ab Augusto Veteranis frequentata, aut beneficio accepto dicta est Augusta. Caracalla videtur Ponticæ provinciæ beneficium aut immunitatem aliquam contulisse: non solum enim Comani, sed & Sinopeneses nummos ei dedicarunt, imò ipsi urbem suam Aureliam in accepti beneficii monimentum appellarunt. Is ambobus Comanis seu Cappadocicis, vel Ponticis, Bellonæ sacra fiebant, quæ putabantur è Scythica Taurica ab Oreste ejusque sorore Iphigenia eò delata: in hac autem urbe Iphigeniam lugubrem deposuisse comam tradunt, unde Comana urbi nomen factum, teste Strabone l. 12. p. 557. Ὡς δὲ τῆς Φαναργίας ἐστὶ καὶ τὰ Κόμανα καὶ ἐν τῷ Πόντῳ, ὁμοῖον μὲν ἐστὶ ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ, καὶ τῇ αὐτῇ καὶ κατερωμένα, ἀφιδρύονται ὡσεὶ θινὸς γένους δὲ καὶ τῇ ἀγωγῇ ὡσαύτως καὶ κατερωμένα τῇ τε ἱερουργίᾳ, καὶ τῇ ποσειδῶνι, καὶ τῇ ἑστὶ ἐστὶ ἱερίας ἡμῶν. *Super Phanaream sunt Comana Ponti, ejusdem nominis cum his quæ in magna sunt Cappadocia, eidemque consecrata, atque adeo inde imitata, sed & iisdem fere utuntur ritibus sacrorum, divinorum instinctuum & honoribus sacerdotum.* Templum, in quo Bellona Dea calathum gerit, ut Genius urbis.

Cum autem quædam litteræ in nummo per typum geminatae fuerint, P. Harduinus pag. 120. ejus epigraphen ita protulit COL. IVL. AVG. C. I. F. COMANORVM, & sic interpretatus est, *Colonia Julia Augusta Colonia Julia Felix Comanorum*; sed cum minùs arrideret, aliam substituit pariter adulterinam, *Colonia Julia Augusta Concordia Invieta Felix Comanorum*. Sed I. & C. expungenda.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximia raritatis est & elegantia.

CORINTHUS.

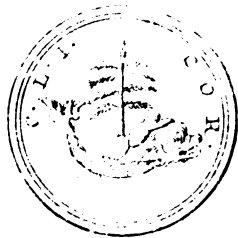

M. AVREL. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

C.L.I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Hercules nudus stans, dextram super femora admovet, lævâ axillâ innixâ clava, cyppo impositâ.

Corinthii eundem Herculis typum in Caracallæ & Severi nummis percusserunt, quòd pater peculiarem illi cultum adhiberet: Herculem enim & Bacchum Deos *Auspices* vocabat, ipsisque Romæ templum erexit, teste Dione; Corinthii etiam Herculem venerabantur, cujus statuas in urbe eidem positas tradit Pausanias lib. 2. Una est ultra Propylea, de qua in M. Aurelio pag. 262. diximus; altera juxta templum Minervæ Frenatricis. Τὸ δὲ ἱερόν ἐστι τῆς Καλλιπιδος πρὸς τὰς Πύλας σφίσι βεβαίον. Καὶ πλησίον ἑστάναι γυμνῶν Ἡρακλέους, Δαίδαλου δὲ αὐτὸ φασὶν εἶναι τέχνην. Templum verò Minervæ Frenatrix juxta theatrum est, & ei proximum Herculis nudo corpore ligneum signum, quod à Dedalo factum tradunt. Caracalla autem se ad Herculis virtutem accessisse jactabat, apud Spartianum, quòd apros frequenter excepisset, & contra leonem stetit.

Hic nummus secunda & minima forma, nec obvius nec rarus est.

IMP. CAES. M. AVREL. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

C.L.I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Puer Delphino substratus juxta arborem.

Puer ille Melicerta est à Delphino exceptus. Cùm autem Ino mater se in mare præcipitem cum eo dedisset, illa à Megarensibus suscepta, Dea ab ipsis vocata est Leucothea; hic in Isthmum deportatus, Palæmon à Corinthiis cognominatus est, de quibus Ovidius Metam. 4.

Leucotheaque Deum cum matre Palæmona dixit.

Arbor, pinus est, juxta quam inventum narrant Melicertæ corpus. Hujus arboris ramis victores ludorum Isthmicorum in ejus honorem institutorum ad rei memoriam sunt coronati; nemus erectis & præaltis pinibus confitum erat ad stadium, & templum in quo positæ victorum statuae, ut tradit Pausanias lib. 2. pag. 86. & 87. Θέας δὲ αὐτῇ ἄξια ἐστὶ μὲν ἡ αἴα, ἐστὶ δὲ τὰς ἐν λίθου λαβὴν. Ελθόντι δὲ ἐς τὴν πόλιν τὸ ἱερόν τε καὶ τὸν ἀθλητῶν νικησάντων τὰ ἱερὰ ἐστὶν εἰκόνες, τὸν δὲ πύλων δένδρα βεβαίον πεφυτευμένα ἐπὶ τοῦ τοῦ πολλὰ ἐς ὀφθαλμῶν ἀνίσχοντα. Insignia verò illic opera, theatrum & stadium è candido lapide. Quà ad ipsum Dei fanatissimè aditus est, una in parte athletarum positæ sunt statuae, qui victores in Isthmiis renunciati fuere: in altera pinus confitæ, & earum multæ quasi ad rectam lineam.

Hic nummus mediocris & minuti moduli tritus & frequens.

M. AVRELIVS ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

C.L.I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Victoria bigas agit, sinistrâ flagrum.

Corinthii, ut patri Severo, sic Caracallæ filio Victoriâ bigas agentem, non ad victoriâ de hostibus relatam, sed ob eam quam ille in Agone Capitolino patris nomine reportavit, signasse videntur: Victoriâ enim flagrum & non palmam gerit, ut denotet ludos quos Caracallam plurimum dilexisse tradit Dio lib. 77. pag. 873. *Εκ τῆς αὐτῆς φέρων ἐς τοὺς παιδίας ἀποκλίνων. Post hæc ex his cadibus animum ad ludos applicat. Et pag. 874. Προσέτι καὶ ἡγεῖα κυνηγετικὰ, καὶ ὑποδρομὰς ποδῶν, ὅπου καὶ ἐχέμεσιν, ἢ καὶ χιμαῖσιν ἤλπισι, κατεσκεύασαντο, μηδὲν πρὸ αὐτῶν λαβόντες. Præterea amphitheatra, & circos in omnibus locis, in quibus hiemavit, aut se speravit hiematurum, gratis exstruximus, eaque diruebantur illico. Bigas in ludis & agonibus Olympicis tandem admissas alicubi diximus.*

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro notandus.

DEULTUM.

IMP. M. AVREL. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. FL. PAC. DEULT. Colonia Flavia Pæcensis Deultum. Pallas galeata stans, dextrâ clypeo innixa, sinistrâ hastam.

Deultum urbs Thraciæ nummos Caracallæ forsan consecravit, dum ille per Thraciam in Syriam proficisceretur, ut meminit Herodianus l. 4. in ejus vita p. 584. *Ἐπεὶ δὲ ἐκ τῆς παρὰ Ἱερὸν στρατοπέδου διέλθοι, κατήλθε τε εἰς Θράκην, Μακεδόσι χιττωσάμην. Sed ubi milites apud Danubium ordinavit, atque in Thraciam Macedonibus conterminam discessit. Deultum Colonia à Vespasiano ex Veteranis deducta est, & de nomine gentis suæ dicta est Flavia, & à cultu Deæ Pacis, cui templum Romæ in quarta regione ædificavit, teste P. Victore de Reg. urbis, Pæcensis vocata est. Nummus exhibet Minervam, cui fortè templum Deultani, Domitiano Fundatoris filio gratulantes, crexerunt, ob peculiarem ejus Imperatoris erga hanc Deam cultum. Minerva seu Pallas eadem est, ut*

innuit Virgilius *Aeneid.* 1.

Nata Jovis Pallas, suprà est quæ dicta Minerva.

Hic nummus mediocris moduli, inter rariores numerandus.

COL. FL. PAC. DEVL'T. *Colonia Flavia Pacensis Deulton.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

En Deulti alterum erga Caracallam observantiæ monimentum ; urbs Romani juris facta, Lupam cum puerulis exhibet, ad originem Romæ indicandam : Coloniae quidem Romanæ symbolum est hic typus, sed non constitutæ ex Romanis militibus argumentum, ut refert P. Harduinus pag. 137. Deductæ civium Coloniae index Colonus est agens boves : aquila legionaria, vel signa militaria, Veteranorum sunt insignia : Lupa verò ab ambobus promiscuè usurpatur.

Hic nummus secunda magnitudinis, à Patino pag. 301. vulgatus, pro raro notandus.

E D E S S A.

ΑΥΤ. Κ. Μ. Α. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΣ. Caput Caracallæ laureatum.

ΜΑΡ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩ. ΕΔΕΚΚΑ. *Μαρκία Αυρηλία Αντωνιανή, & ut in multis occurrit nummis, Αντωνιανή Εδισσα, & non Μάρκος Αυρήλιος Αντωνίνος Εδισσα, ut putat P. Harduinus pag. 144.*

Edeffa olim Antiochia, Osrhoënorum in Mesopotamia urbs, Abgarenorum Regum sedes, ipsis à Caracalla crepta : cum enim Abgarus Rex à Severi partibus contra Parthos magnâ sagittariorum manu ei in auxilium missâ stetit, in summo honore ab eo habitus est, Romamque allectus, illum magnificè Imperator excepit ; Caracalla verò contra Parthos bellum gesturus, cum decepit, & vinctum retinuit, ut narrat Dio lib. 77. pag. 875. *Ηπαρκώς γάρ τ' βασιλέα τῶν Οσροηνῶν Αβγαρον ὡς δὴ φίλον αὐτὸν ἦκειν, ἐπειπε συλλαβεῖν ἔδισε, καὶ τὸ Οσροηνὸν ὄντω ἀβασίλευτον δεῖν λατὸν ἐχειρώσαντο* Cum ad ipsum tanquam ad amicum, Abgarus Rex Osrhoënorum fraude plectus venisset, ei fidem fre-

git, comprehensumque coniecit in vincula, & Osrhoënen Regem destitutum cepit. Edessam regni primariam urbem deduxit Coloniam, & illi gentis *Aurelia*, in quam ipse transierat, nomen dedit, uti supertistes ejus nummi nos edocent. Caput turratum, Coloniz Genius est; Fluvius, Scirtus est, ad quem sita urbs.

Hic nummus mediæ formæ tritus est.

ΚΟΛΩ. ΕΔΕΣΣΑ. Κολωνία Εδεσσα, in aliis ΚΟΛΩ. ΜΑΡ. ΕΔΕΣΣΑ.
Κολωνία Μαρκία Εδεσσα, in aliis ΚΟΛΩ. ΜΑΡ. ΑΥΡ. ΕΔΕΖΖΑ. Κολωνία Μαρκία Αὐρηλία Εδεσσα. Caput velatum & turratum.

Genius urbis in Syriæ provinciæ civitatibus sæpe sub muliebri capite turrato præsertim in primariis urbibus exhibetur. Edessa autem Osrhoënæ, ut diximus, caput erat, urbs ampla ad Scirtum in Chaboram fluvium defluentem in clivo sita, de qua inquit Spartianus. *Edessam in Osrhoëna in provinciæ formam redegit amico Rege Abgaro, non victo, sed victo perfidissimè.* Nummi Marciz & Aureliz nomina præferentes, urbem à Caracalla Coloniam constitutam demonstrant; nam, ut ipse Edessenorum animos sibi conciliaret, illam etiam Metropolim pronunciavit: cùm autem in ea hiberna ageret, Coloni vel aduantes, vel beneficii memores, non urbem amplius Edessam, sed tantùm *GOL. MET. ANTONINIANA*, Colonia Metropolis Antoniniana, inscripsisse videntur, uti legitur in altero nummo obvio, qui mutilus à Patino pag. 298. num. 8. vulgatus est: si nostra non arridet sententia, posterius hoc numisma inter incerta amandetur.

Hic nummus secundæ & minimæ formæ obvius, alter minimi tantùm moduli rarus.

ΑΥΤΟ. ΚΑΙC. ΜΑΡ. ΑΥΡ. ΑΝΤ. Caracalla medio corpore tenuis, capite laureato.

ΚΟΛΩ. ΜΑΡ. ΕΔΕ. Κολωνία Μαρκία Εδεσσα. Nec substituendum tantquam nummo mutilo Μ. ΑΥΡ, pro ΜΑΡ, ut P. Harduinus pag. 145. contra Patinum contendit. Duo capita turrata & velata adversa, arulâ intermediâ.

Caracallam Edessæ mortuum narrant Rufus & Eutropius, ille in Breviario. *In Osrhoena apud Edessam properâ morte obiit, & ibidem sepultus est.* Hic verò lib. 8. *Defunctus est Edessæ in Osrhoena, moliens adversus Parthos expeditionem.* Sed cur duo capita velata in Edessæ nummis? An duo sint ejusdem urbis Genii, vel potius duæ urbes, una superior in clivo, ut denotat Genius urbis montibus insidens in priori Edessæ nummo signatus; altera verò inferior ad fluvium condita, ut arguit figura illa Fluvii enatantis formâ depicta. Arula intermedia utrique Genio sacrificia perpetrari indicat. Edessam antiquissimam urbem memorat D. Isidorus lib. 15. Etym. nempe à Membroth conditam.

Hic nummus minimi moduli, inter raros adscribendus.

EMISA.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. Caput Caracallæ laureatum.
EMICΩN KOΛΩNIAC. Z.K.Φ. 527. Aquila globo seu lapidi in
coni formam insistent, rostro coronam gerit.

Emisa urbs Phœnicia, Colonia à Caracalla in matris Juliae, ex qua erat oriunda, honorem deducta est, ut in Juliae nummis diximus. Aquilam globo seu lapidi insistentem, ad Jovem potius, quàm ad Imperium Romanum spectare existimamus, & quidem Aquila Jovis est ales, sub cujus figura sæpe ille repræsentatur. Jupiter & Sol idem est Macrobio Saturn. lib. 1. cap. 22. *Nec ipse Jupiter Rex Deorum Solis naturam excedere videtur.* Imò Jupiter Emisæ sub Solis nomine imprimis colebatur, ideò Elagabalus Solis Sacerdos aquilam lapidi in coni formam insistentem super currum in nummis pro Deo suo cælari jussit cum hac epigraphe, SANCT. DEO SOLI ELAGABAL. Litteræ numerales Z K Φ. annum æræ urbis Emisæ 527. indicant, quæ cum Tripolitanis Phœnicia annos 531. 532. & 533. in nummis Elagabali computantibus convenit, & idem initium habere videtur cum celeberrima Seleucidarum æra, cujus caput anno urbis Romæ 442. assignatur: nam si his addantur 527. in nummo signatis, efficient U. C. 968. quo tempore in Syriam venit Caracalla. Eusebius in Chronico eandem Edessenis epocham tribuit. Tristanus similem nummum tom. 2. pag. 221. vulgavit, cui post EMICΩN KOΛΩNIAC, additâ voce ΑΥΤ. duas tantum priores æræ litteras Z. K. omisâ Φ. apposuit, quas P. Harduinus numerales tanquam superfluas, non inspecto nummo regio, prætermisit, sed rectè eas Ill. Spanhemius observavit.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, à Spanhemio Not. in Juliani Cass. pag. 369. calatus, inter rariores numerandus. Alter eodem typo insignis nummus, sed cum litteris ΗΚΦ. asservatur Bononia apud Heredes Val. Polazzini, de cujus æra in sequenti nummo.

EMICΩN KOΛΩNIAC H.K.Φ. 528. Ingens lapis in conum assurgens super ara in templo sex columnarum.

Lapis ille prægrandis in hoc templo aræ impositus, simulacrum est Dei Elagabali seu Solis, supra quod aquila insistere videtur in superiori nummo: ipsius descriptionem legas apud Herodianum in vita Macrini pag. 563. Λίθος δὲ ὡς ἐστὶ μέγιστος, καί τωθεν περὶ φερόμενος, ληγων εἰς ὀξύτητα κωνοειδὲς αὐτῷ ῥῆμα, μέλαινα τε ἡ χροιά· δὴ περὶ τῇ αὐτῇ εἰ δὲ μολογοῦσιν, ὅτι καὶ τε ὡς βραχέας καὶ τύποις δεικνύουσιν· εἰκόνα τε Ἡλίου ἀνέρας ἐν τῇ ἡλυσιν, οὕτω βλέποντες. Sed lapis est maximus, ab imo rotundus, & sensim fastigiatus propemodum ad conī figuram. Niger lapidi color, quem etiam jaçant cœlitus decidisse. Eminent in lapide quadam, formæque nonnullæ visuntur, ac Solis imaginem esse affirmant. Templum illud auro argentoque plurimo ac lapidum eleganti magnificentiâ exornatum narrat idem Historicus; quod Vopiscus Aurelianum post Zenobiam devictam ingressum tradit. Emessam victor Aurelianus ingressus est, ac statim ad templum Elagabali tetendit. Id adeo excelsum fuisse memorant, ut Festus Avienus illud cum Libano monte conferat.

*Libanus frondosa cacumine turget,
Et tamen his certant celsi fastigia templi.*

Litteræ numerales H K Φ. annum aræ urbis designant 528. initio ab anno U. C. 442. & Seleucidarum epochæ primo desumpto, ut suprâ diximus: sed has omnes Syriæ & Phœniciæ æras fusè mox explanabit eruditissimus P. Norisius in libro *De annis & epochis Syro-Macedonum*; cujus legendi summo desiderio literati, sed præsertim rei nummariaæ studiosi, flagrant. Nummum hunc vulgavit Tristanus tom. 2. p. 220. sed cum detrita & mutila epihraphē, quam ex Goltzii Thesauro mutuatus est, KOIN. ΔΕΙΗΝΩΝ, & ad nescio quam urbem nomine Diam juxta Sinum Arabicum revocavit. P. Harduinus p. 135. utrumque redarguens, inquit, *Neuter quo spectaret hic nummus vidit.* Sed eruditus Pater illum Dio Decapolitanæ regionis in Syria urbi non feliciori fato tribuit, cum is ad Coloniam Emisenam spectet.

Hic nummus primæ magnitudinis, in museo D. Dron Can. D. Thomæ à Lupara; apud Tristanum tom. 2. pag. 220. vulgatus, pro rarissimo habendus.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΑΥΡ. ΑΝΤΟΝΙΝΟC. Caput Caracallæ radiatum.

ΕΜΙCΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC. ΚΦ. Mulier turrita patrio habitu sedens, pro pedibus figura Fluvii enatantis instar, brachiis expansis.

Mulier illa sedens turrita, Genius est Emisæ, quæ inter alias Phœniciz urbes celeberrima memoratur à Metaphraste in vita SS. Martyrum Galattonis & Epithemis. *Phœnicia*, inquit, *quæ ad montem Libanum est, multæ quidem sunt aliæ civitates, sed aliarum omnium præstantissima, & ad partes Boreales sita Emisa.* Fluvius in ima nummi parte Orontem designat urbi adfluentem, ille autem ex Libano monte ortum ducit.

Litteræ ΚΦ, in nummo minimæ formæ Thesauri Regii integerrimo, æræ annum designant; hunc tamen murilum vulgavit Patinus pag. 304. . . ΕΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑC, ductâ lineolâ supra utramque litteram ΚΦ. quas P. Harduinus solito numeralium modo interpretatus est 220. cum altero Juliæ cætypo in eadem urbe cuso, sed apud Patinum p. 290. exeso, ambos ad annum Sept. Severi 17. revocavit. rectè quidem initio epochæ ad æram Seleucidarum assignato, sed ex Ulpiani verbis ab erudito Patre allatis, de Censibus Leg. 1. *Sed & Emisena civitati Phœnices, Imperator noster jus Coloniae dedit, jurisque Italici eam fecit.* Probatum Emisa Colonia à Caracalla post patris mortem constituta. Nummus ergo Coloniae titulum sub Severo habere, & ad 17. ipsius Imperii annum spectare nequit; itaque ad Archetypa Regia confugere oportuit, in nummo autem Juliæ literas ΗΚΦ. 528. quas jam notaverat Ill. Spanheimius Not. in Juliani Cæss. p. 361. æræ congruentes observavimus: in hoc autem Caracallæ, lineam supra Κ tantum, & non supra Φ, ut signavit Patinus, ductam vidimus: at æra 520. cum Coloniae titulo sub Caracalla haud stare potest, nihilque superflui in nummis, præsertim verò in notis numeralibus, cæleri videtur. Lineam illam esse litteram Γ sic deductam, aut Τ ut in nummis Syriacis ita exaratam suspicatur vir eruditissimus D. Toinardus, prior 523. æræ Emisenorum, & primum Caracallæ Imperii annum: altera verò 526. epochæ & 3. regni exhibet; posteriori libenter accedimus, quòd hoc U. C. 927. anno Caracalla cum Julia matre Emisena in Syriam venerit, in cujus gratiam illum Emisam constituisse Coloniam verisimile est.

Hic nummus minima formæ, à Patino pag. 324. vulgatus, inter rarissimos numerandus.

HELIOPOLIS.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Augusta Felix Heliopolis, vel Heliopolitana.* Tres urnæ, in una quaque palmæ ramus; infra verò

CERT. SACR. CAP. OEC. IS. HEL. *Certamen sacrum Capitolinum Occu-
menicum, Iselasticum, Heliopolitanum; & non Certamina, &c. ut legenda
monet P. Harduinus p. 192. teste Valeriani nummo infra describendo.*

Heliopolis, urbs est Phœnicia, Colonia à Julio constituta, ab Augusto Veteranis frequentata, de qua passim dictum est. Tres urnæ cum lauri ramis spectant ad certamen Heliopoli celebratum, in quibus triplex erat, scilicet Equestre, Gymnicum, & Musicum: unde tres urnæ in nummis percussæ. Occumenicum dicitur, quod Syriis non modò athletis, sed ex toto terrarum orbe receptis, celebraretur: Iselasticum, quod victores in patriam quadrigis, Græci *εισὶ λαβόντες*, *transvehunt*, dicerentur, quibus Trajanus Imp. apud Plinium Jun. lib. 10. ep. 190. & 120. annonaria commoda jubet præstanda à civitate ex qua essent oriundi, non ex eo die quo essent Athletæ coronati, sed quo eorum quisque in urbem suam *εἰσὶ λαβὼν αὐτὸν*, *ingressus esset*. Certamen illud dictum erat sacrum, quia in honorem Dei alicujus celebrabatur: hoc verò dicatum fuerat Jovi Capitolino à Colonis Roma Heliopolim allato. Horum ludorum in urbe institutionem à Furio Camillo Dictatore factam tradit Livius Dec. 1. lib. 6. *Capitolinos ludos solemnibus aliis addimus, Collegiumque ad id novum auctore Senatus condidimus.* Eorum fit mentio in veteri inscriptione apud Sponium Miscell. sect. 10. pag. 364. ΚΑΠΙΤΩΛΙΑ ΕΑ ΡΩΜΗ, *Capitolia Roma.*

Hic nummus mediocris formæ petrarus est.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis seu Heliopolitana.* Templum decem columnarum à latere, in cujus vertice I. O. M. H. *Jovi Optimo Maximo Heliopolitano.*

Heliopolitani beneficiorum Sept. Severi memores nummos ipsi dedicarunt, sic & suos Caracallæ filio percutiunt. Severus eos ob merita belli civilis jus Latii dedit, quod etsi Coloni longè antè, ut diximus, constituti non obtinuerant, aut eo ab aliquo Imperatore privati fuerant, templum idem, quod & in patre Jovis, nimirum Capitolini, qui ab incolis Heliopolis urbis, Heliopolitanus dictus est; nam ut observat alicubi Diodorus, Dii à loco denominabantur, unde apud Tertullianum trecenti Joves numerantur. Lucas Holstenius Not. in Stephan. pag. 129. famosissimum templum quod in hac urbe τῷ Βαλβανίου Chronicum Alexandrinum refert à Theodosio Christianorum cultui concessum, in verbo Βαλβανίου latere Beli aut Baal Solis Numen existimat. Jam diximus apud Syrios & Phœnices eundem esse Jovem & Solem ex Macrobio: *Assyrii quoque Solem sub nomine Jovis, quem Dia Heliopolitem cognominant, maximis ceremoniis celebrant in civitate quæ Heliopolis nuncupatur.*

Hic nummus secundi moduli, rarior est in Caracalla, quàm in Severo.

G iij

COL. HEL. *Colonia Heliopolis.* Caput velatum & turratum, pone quod laurus, in aliis cornucopiae.

Hic nummus ad Heliopolim, & non ad Helviam urbem, ut refert Patinus in Indice pag. 19. spectat. De Heliopoli Phœniciae loquitur Anonymus, quem vulgavit Gothofredus in Hexegeſi totius Mundi §. 10. *Ἡλιόπολις, ἡ πλησιάζουσα τῷ Λιβάνῳ ὄρει.* *Heliopolis, quæ propinqua est Libano monti.* Multæ enim erant urbes Heliopolis nomine, quæ recensentur à Stephano de Urbibus. Hæ ob idem nomen eadem Numina venerari videntur. Macrobius enim Saturn. 1. cap. 23. Heliopolim Phœniciae ab Heliopoli Ægyptiaca simulacrum Jovis seu Solis accepisse narrat, unde forsan nomen. *Ejus Dei simulacrum sumptum est de oppido Ægypti, quod & ipsum Heliopolis appellatur, regnante apud Ægyptios Senemure, seu idem Senepos nomine: perlatumque est primum in eam per Opium Legatum Deleboris Regis Assyriorum, Sacerdotesque Ægyptios, quorum Princeps fuit Partemotis; diuque habitum apud Assyrios, postea à Heliopolim commigravit.* Caput turratum, solenne est urbium symbolum. Lauri ramus in area nummi, pone caput muliebri, an Monetarii nota, an potius laurus dicata Soli, qui idem est cum Apolline apud eundem Macrobius loco laudato. *Hujus templi religio etiam divinatione præpollet, quæ ad Apollinis potestatem refertur, qui idem atque Sol est.* Quod confirmat Pausanias in Achaic. pag. 443. *Ἀπόλλωνι δὲ Ἡλίον, Apollinem, qui Sol ipse est.*

Hic nummus minimi moduli, nec rarus nec obvius est.

HIPPO Regius.

ANTONINVS PIVS. AV. Caput Caracallæ laureatum.

C. G. I. H. P. A. *Colonia Gemella Julia Hipponensis Pia Augusta.* Ceres gradiens, utraque facem ardentem.

Hippo urbs Africæ littoralis gemina, unde *Gemellæ* nomen, à Julio Colonia deducta, dicta est Julia; ejus meminit Plinius Secundus ad Caninium lib. 9. epist. *Est in Africa Hipponensis Colonia mari proxima.* Hipponem à Phœnibus conditam tradit Salustius de bello Jugurthino. *Postea Phœnices . . . Hipponem, Adrumetum, Leptim, aliasque urbes in ora maritima condiderunt.* Hunc Caracallæ nummum vulgavit P. Harduinus pag. 189. quem ad

Coloniam Hadrumetinam frustra revocat. Hanc ex Gruteri inscriptione Coloniam indicat à Trajano deductam, unde VLPPIA TRAIANA AVGVSTA FRVGIFERA HADRVMETINA. Nostra Gemellæ Juliæ Hipponensis Piz Augustæ cognomina exhibet, de quibus in Marco Aurelio diximus, ut de Cereris in Africa cultu ex Tertuliano : illa accensis in Ætna monte tædis Proserpinam filiam perquirat, ut canit Statius Theb. 12.

*Qualis ab Ætnais accensâ lampade saxis
Orba Ceres magna variabat imagine flamma
Ausonium Siculumque latus.*

Hic nummus minima formæ, inter raros adscribendus.

L A O D I C E A.

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL LAODICEAS METROPOLEOS. Colonia Laodiceas Metropoleos.
Δ. Ε. in arca, Δημάρχης ἐξουσίας. Aquila in templo distylo.

Sex sunt Laodiceæ urbes à Seleuco Nicatore de Laodices matris nomine conditæ, teste Libanio in Antioch. ex quibus una tantum Colonia à Sept. Severo constituta est, quam Tristanus & P. Harduinus ad eam quæ in Cælesyria est, pro illa quæ in Syria ad mare collocatur, revocarunt ; Ulpianum in lib. 1. de Censibus forsan sequuti, cujus hæc sunt verba. *Est & Laodicensis Colonia in Syria Cale, cui divus Severus jus Italicum ob belli civilis merita concessit.* Sed expungenda est vox *Cale*, ut docet Paulus lib. 2. de Censibus. *Laodicea in Syria, & Berytus in Phœnice juris sunt Italici.* Holstenius in Stephanum p. 187. Tristani quidem errorem arguit. *Proculdubio enim, ait, Syria Laodicea, & quidem illa maritima ibi intelligitur, quæ Colonia facta, jus Italicum ob belli civilis merita à D. Severo accepit.* Sed ipsius Laodiceæ nummos antequam facta sit Colonia, cum aliis hujus nominis Laodiceæ urbium numismatibus confundit : unde dubius inquit : *Qui omnes quorsum referendi, videndum amplius.* P. Harduinus fol. 286. hunc Caracallæ nummum Laodiceæ Cælesyriæ adscribit, utriusque Laodiceæ Syriæ scilicet propriæ, & alterius Cælesyriæ quæ ad Libanum est, nummos promiscuè describit, quorum distinctionem in Tyronum gratiam, etiamsi id ad Librum quem de nummis Græcis, Deo juvante, edituri simus, pertineat, hinc proferre lubet.

Laodiceni Syriæ, Λαοδίκαι, id est ad mare, cum à Julio Cæsare beneficium quoddam accepissent, se Julienses appellarunt, ad quos pertinent nummi in plurimis Imperatoribus cusi cum epigraphe ΙΟΥΛΙΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ, addita à beneficio æra puta in Trajano ΒΞΡ. anno 162. de qua Eusebius loquitur in Chron. ad 2. annum Probi Imp. *Juxta Laodicenos*

CCCXXIX. supra quod Scaliger in Comm. pag. 240. inquit. Ergo epocham Laodicenam Antiochena antevertit anno uno. Haud dubie à Cesare est, quemadmodum & Antiochena. Sed hanc ille ad Cælesyriam perperam revocat, Laodicea deinde in bello civili Pescennii cum Severo, in odium Antiochiæ Severo acclamavit, teste Herodiano. Laodicea quidem in Syria, Antiochenorum odio, Tyros in Phœnicia Berytiis infensa, quæ nunciata Nigri fugâ, sublati illius honoribus, Severo prosperè acclamarunt. Antiochiâ igitur à Severo captâ, ille Antiochiæ privilegia Laodiceæ attribuit, ut innuit idem auctor. Byzantium urbs, omni cultu atque honore detractò, Perinthis adjudicata est, quemadmodum Antiochia Laodicenis. Laodiceni beneficii memores, se Julienses Laodicenos Severianos indigitarunt cum titulo Metropolitaram, testibus Severi nummis cum epigraphe ΙΟΥΛ. ΛΑΟΔΙ. CΕΟΥ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. Ἰουλίας Λαοδικείας Σεουερειανῆς Μητροπόλεος. Sed cum Caracallæ interventu Severus Antiochenis ignovisset, & ipsis jura reddidisset, Severus quasi pro remuneratione Laodiceam Coloniam constituit, jure Italico ipsi concessò, & relicto Metropoleos secundæ titulo, unde in nummis COL. LAODICEAS METROP. inscribitur. Ad hanc etiam urbem pertinent minuti nummi cum epigraphe Latino-Græca ΛΑΟΔΙCΕΟΝ. cum capite turrìto in templo, & aliis typis.

Laodicea Cælesyriæ, quæ Cabiola Plinio dicitur, ad Libanum montem sita, omnes habet nummos ad prioris distinctionem cum Libani nomine. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΕΝ ΤΩ ΛΙΒΑΝΩ, in Antonino Pio. ΛΑΟΔΙΚ. ΠΡΟC ΛΙΒΑΝΩ, in Severo & Caracalla. ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΛΙΒΑΝΟΥ, in Trajano Decio. Aquila in templo potiùs ad Jovem, quàm ad Imperium Romanum spectare videtur. De litteris Δ. Ε. in Antiochia Syriæ suprâ dictum est.

Hic nummus secunda magnitudinis, à Tristano tom. 2. pag. 177. & à Patino pag. 298. mutilus etsi vulgatus, pro raro habendus.

PATRÆ.

M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ nudum.

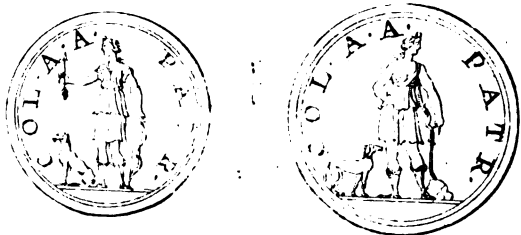
COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Mercurius insidens scopulis, dextrâ extensâ, sinistrâ caduceum, pro pedibus aries.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Idem Mercurii signum in templo duarum columnarum.

Patræ urbs Achaïæ inter nummos quos præsertim Caracallæ dedicavit, alter Mercurii signum, alter verò ejus templum cum eodem simulacro exhibet: sed de Mercurii signis, templo, aut cultu in Colonia Patrensi, ne verbum quidem apud Pausaniam. In arce tamen aut in clivo Mercurius insidens rupibus, templum

templum habuisse denotat. Sed ad quid Mercurius in his Caracallæ nummis? an ut ille facundiæ Deus creditus, Colonia Patrensis adularetur Imperatori, quòd ille eloquens videri vellet? Spartianus de illo tradit. *Non erat ille tardus in litteris.* Et Suidas in ejus vita hæc habet. Οὐ Σαυῆρος καὶ πάνυ πᾶσι τοῖς εἰς ὄρεσι τείνοισι, καὶ καὶ ὁ σῶμα, καὶ καὶ ὁ ψυχὴ, ἥσκησι τὸν Ἀντωνίνου ὥστε καὶ ἀδελφεύοντα ἦδη ὄντα, καὶ διδασκαλοῖς σιωπεῖν, καὶ καὶ τὸ πολὺ τὸ ἡμέρας φιλοσοφεῖν. *Traditur Severus omnibus rebus ad animi corporisque virtutem pertinentibus, Antoninum studiosè excolluisse; ut jam Imperator quoque, & magistris adhuc uteretur, & magnam diei partem philosopharetur.*

Uterque nummus mediocris magnitudinis, rarus. Prior à Patino pag. 298. vulgatus est.

M. AVR. ANTONINVS PIVS AVG. Caput Caracallæ cum laurea.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Diana Venatrix stans cum pharetra dorso imposita, dextrâ spiculum gerit, pro pedibus canis venaticus.

IMP. ANTONINVS PIVS AVG. GERM. Caput Caracallæ laureatum.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Diana Venatrix stans; sinistrâ arcu innixâ.

Licet uterque nummus Dianam Venatricem exhibeat, diversus tamen illarum situs & positio ad eandem Dianam non pertinere denotat; variæ enim Patris colebantur apud Pausaniam in Achaicis: Laphria, Limnatis, & Triclararia; de priori sic loquitur ille pag. 44. Τὸ μὲν δὲ γῆμα τῆ ἀγάλματος θηροβοῦσα ἔστι. *Præfert signum Venatricis habitum.* Ad eam spectat nummus posterior; nam Diana in Neronis & Domitiani nummis lævâ arcu innixâ eodem modo percussa est, cum epigraphe **DIANA LAPHR.** Prior nummus Limnatidis esse videtur, cujus signum Preugenem Spartanis subripuisse narrat idem Pausanias pag. 437. nullum autem erat in Triclarariæ templo simulacrum eodem Historico teste pag. 442. Καὶ τὸ ἱερόν τῆς Τειχλαρίας ἔστιν, ἀγάλμα ὅθεν ἐπ' ἔχει. *Et Triclarariæ templum, in quo signum omnino nullum reliquum est.* Posterior nummus Germanici nomen præfert, quem titulum Caracalla, teste Spartiano, sibi assumpsit. *Et quum Germanos subegisset, Germanum se appellavit.* Apud Herodianum, ille ad ripas Danubii pervenit, ac partes Imperii Romani Septentrioni subiectas ordinavit. Patrenses Imperatori adulantes, nummum in ipsius honorem cum Germanici titulo percusserunt.

Prior nummus minimi moduli, alter secundi; uterque nec rarus nec ob-
vius

PELLA.

IM. C. M. AVR. ANTONINVS.

C. IV. in aliis, COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Augusta Pella.*
Mulier tunicata sedens cum calatho in capite, dextra versus faciem ad-
movere videtur, sinistrâ sellæ innixâ.

Pella urbs Macedoniæ, de quâ in Hadriano dictum, Colonia à Julio Cæsare constituta, & Veteranis ab Augusto frequentata est, unde *Julia & Augusta* nomina. Mulier illa calatho insignis, Genius est urbis sedens, & sicut in nummis Romanis Securitas depingitur, tanquam urbs in tumulto sita, & ut notat Livius, ad provinciæ securitatem naturâ & arte munita; ita ut Philippus Rex Macedoniæ in ea natus, illam plurimum auxerit, adstipulante Strabone in Excerpt. lib. 7. pag. 330. Οὕτῃ τῇ Πέλλῃ οὕτῃ μικρὸν πρὸς τὴν Φιλίππου εἰς μῆκος πύξῃσι παφείας ἐκ αὐτῇ. Idcò rectè Livius lib. 44. c. 45. *Situm urbis undique adspiciens, quam non sine causa delectam esse regiam advertit.* Quapropter à Julio Colonia videtur constituta, & ab Augusto conservata ad provinciæ securitatem, cui alludit Lucanus ab Ill. Spanhemio laudatus.

Exigua secura fuit Provincia Pella.

Hic nummus mediocris formæ, ab Ill. Spanhemio Not. in Julian. Cass. pag. 166. vulgatus, pro raro habendus.

PHILIPPI.

IMP. M. AVREL. ANTONIN. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. IVL. in aliis. IVL. AVG. PHILIP. *Colonia Julia Augusta Philippiensis.* Dux figuræ in basi, una muliebris alteri paludatæ coronam imponens.

Philippi, urbs est altera Macedoniæ, cujus D. Lucas Act. 16. meminit. Εκεῖθεν εἰς Φιλίππου ἢ πῶς ἐστὶ πρῶτη τῆς μεμενῆς τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνία. Et illinc *Philippus* quæ est prima Macedoniæ partis civitas, Colonia. Hæ om-

nes urbes in Caracallæ honorem nummos percussisse videntur, cum in Macedoniam transiit, in Syriam profecturus, de quo Suidas in Excerpt. *Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐς τὴν Μακεδονίαν ἀφίκετο, Ἀλέξανδρον ἑαυτὸν ἀνόμενασιν. Postquam in Macedoniam perrexit, se Alexandrum vocavit.* Macedones ipsi blandientes, quod ille prodiret per urbes provinciæ suæ Macedonico habitu, causiam supra caput gestans, & crepidas indutus, illas prout quamque potuerat, ordinans. Philippenses in omnibus suis nummis Augusti beneficentissimi erga se Principis memoriam perpetuò colentes, ejus statuam in foro locatam percusserunt.

Hic nummus secundæ magnitudinis in Caracalla rarus est.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. M. AVR. ANTON. Caput Caracallæ laureatum.

COLONIA PTOLEMAIS. Imperator eques, dextrâ explicitâ, levâ habentibus.

Ptolemais urbs Phœniciæ littoralis, à Claudio Colonia deducta, adventum Caracallæ in urbem suam demonstrare videtur. Ille enim Pacificatoris habitu eques depingitur, quales Romam ingressos Imperatores exhibent nummi Romani. Cum autem Caracalla ad bellum Armeniacum Parthicumque in Syriam venisset, & in ea moraretur, Herodianus illum ex Antiochia Alexandriam progressum fuisse narrat p. 549. *Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο, καὶ τὴν ὑποδοχὴν πολυτελεῖς, καὶ δακτυλίαν χρυσοῦ ἔλαβε, ὅτι τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐπέμελλε. Devenit Antiochiam, ibique exceptus honorificentissime, atque aliquandiu moratus, Alexandriam contendit.* Caracalla Ptolemaidem inter Antiochiam & Syriam ferè sitam ingressus fuisse videtur, in cuius rei memoriam Ptolemaidenses illum in equo posuerunt, nisi forsan sit ejus statua equestris ob beneficium quoddam ab ipso acceptum, à Colonis erecta.

Hic nummus secundi moduli, inter præstantiores reponendus.

COL. PTOL. Colonia Ptolemais. Caput Serapidis calathio insignis.

Hic

Plurimæ urbes Syriæ, Phœnices, & Palæstinæ Serapidem in nummis exhibent, ejus apud se cultum indicantes; an eum ab Ægypto, ubi supremus erat Deus, receperunt, an ab ipsa Roma cum Colonis allatus; nam in urbis regione I. & VI. templum erat ipsi exstructum: in III. autem & V. ædículas Serapidis, Rufus & Victor fuisse tradunt. Templum verò primæ regionis non procul erat à Thermis Severianis. Caracallam ex templo Serapidis Alexandrinorum civium strages vidisse narrat Dio lib. 77. pag. 880. Καὶ ἑὶς τῶν ἐκ τῆς Σεραπείου προσητάτης ἑστῆς ἐν τῷ τῆς Πρωτοῦς πύλωνος ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν ὄρον ἐποίη, ὅς ἐστι καὶ ἐκ τῆς Σεραπείου προσητάτης ἑστῆς ἐν τῷ τῆς Πρωτοῦς πύλωνος ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν ὄρον ἐποίη, ὅς ἐστι καὶ ἐκ τῆς Σεραπείου προσητάτης ἑστῆς ἐν τῷ τῆς Πρωτοῦς πύλωνος ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν ὄρον ἐποίη. *Horum magnam partem Antoninus præfens vidensque gerebat, imperabatque multa è templo Serapidis, in quo erat dies noctesque homo tot cadidus pollutus. Cæsarienses Caracallæ adulantes, præcipuum urbis Numen in ejus nummis signarunt.*

Hic nummus mediæ formæ, à Patino pag. 299. vulgatus, pro raro habendus.

COL. PTOL. *Colonia Ptolomais.* Fortuna stolata stans cum calathio in capite, dextrâ temonem, sinistrâ cornucopiæ, pone quam Victoriæ columnæ imposita, ei coronam porrigit.

Fortunæ simulacrum in Ptolemaidis nummis frequens, illam pro dea Ptolemaidensibus cultam fuisse arguit, quod Elagabali & Annæ Faustinae numismata, in quibus illa stat in aditu templi, confirmant. Assistit ei Victoriola alata columnæ imposita, coronam ei porrigens, veluti Astarti seu Veneri Cælesti; forsan eadem est, quam Ptolemaidenses sub Fortunæ effigie venerantur. Pausanias in Achaicis p. 451. Fortunam in templo cum cornucopiæ & Cupidine Ægira repræsentat, causamque earum conjunctionem refert. Οἶδα καὶ οἶκημα ἐν Αἰγίρᾳ θεοσάμνης, ἀγαλματὶ ἐν τῷ οἴκηματι Τύχης, ὃ κέρας φέρουσα πρὸς Ἀμαλθείας. Ὡς δὲ αὐτὴν ἔρωσ πλεονέχων ἔστιν. Ἐπεὶ δὲ ὁ συμβαίνει, ὅτι ἀνδρῶσι καὶ τὰ ἐς ἔρωτα τύχη μᾶλλον ἢ ἡ πόρ καὶ ἄλλοις κατεργάζεται. *Ædícula etiam quædam Ægira est, in qua Fortuna signum sum conspicatus, Amalthea cornu præ se gerens; cui adstistit volucer Cupido. Significat hæc nimirum Amoris cum Fortuna conjunctio, plus ferè in amore homines ope Fortuna, quam pulchritudine proficere. De temone & cornucopiæ dictum, sed Victoriæ illa columnæ imposita, frequens in Coloniarum Phœniciæ nummis ad indicandas Phœnicum antiquorum victorias, & Colonias ab iis longè lateque deductas, exhibetur.*

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

SINOPE.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

C. I. AV. SINOPE. ANN. CCLII. Colonia *Julia Augusta*, vel *Aurelia Sinope* anno 252. Jupiter cubat in lectisternio, capite calathæ ornato, dextrâ aquilam, lævâ hastam divinitatis.

Hic nummus ob tartaream materiam quâ tectus erat, mutilus à Patino pag. 299. vulgatus, curâ nostrâ integer restitutus est, & æræ urbis anni penitus detecti. Nummus quidem ad Sinopen Coloniam spectat, de qua in Hadriano & M. Aurelio diximus. In utroque Colonia *Julia* dicta est Sinope, sed in hoc addita vox AV. quæ potius pro *Aurelia*, quàm pro *Augusta* accipienda est. Sed unde *Aureliæ* nomen? An in M. Aurelii honorem, cui Sinope suos dicavit, ut suprâ vidimus, nummos, Caracallæ videlicet gratulans, quòd ille in *Aureliam* gentem transisset: ipsius enim pater Severus se Marci filium in nummis inscribat? An verò tantùm in Caracallæ gratiam: Colonia enim Troas *Aurelia* dicta est, sed adjuncto nomine Antoniniana. Id verò Antiquariorum disquisitioni relinquimus. Jupiter, cujus tantùm caput Hadriani & Gordiani nummi exhibent, hic integer repræsentatur in lectisternio cubans, prout in templo non procul ab urbe Sinope forsitan colebatur, de quo Tacitus Histor. 4. *Cognoscit urbem illic Sinopen, nec procul templum vetere inter accolæ fama Jovis Diris.* Aquilam Jovi attributam nemo nescit. ANN. CCLII. anni sunt æræ Coloniz Sinopensis, quorum caput in M. Aurelio ad an. U. C. 706. revocavimus, quo Julius Cæsar Pharnacem in Ponto profligavit, & Sinopen à Rege direptam Colonis frequentavit: unde illi *Juliz* nomen, quod confirmare videtur Strabo lib. 12. pag. 546. *Νῦν δὲ καὶ Ῥωμαίων ἀποικία δίδεται, καὶ μέγας δὲ πόλεως καὶ δὲ χώρας ἔχουσιν ἐστὶ.* Nunc Romanorum recepit Coloniam, quæ in partem urbis agrique venit. Anni verò U. C. 706. & æræ in Caracalla signatæ 252. simul juncti efficient U. C. 957. quo anno Caracalla Imperii consors cum patre factus, Tribuniciam potestatem VI. agebat, L. Fabio Cilone & M. Annio Libone Consulibus.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 299. vulgatus, eximia raritatis est & elegantia.

STOBI.

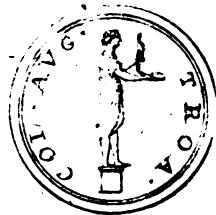
H iij

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.
MUNICIP. STOBENS. *Municipium Stobensium*. Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Stobi urbs Macedoniae, de qua in Vespasiano, Tiro & Domitiano dictum, Severo, Julæ, Caracallæ, & Getæ nummos consecravit, omnes quidem cum Victoriæ signo, ut jam vidit Patinus. Stobenses autem Imperatoriæ familiæ sic gratulati sunt, quòd post victorias de hostibus relatas Imperium Romanum non modò sibi asseruisset Severus, sed barbaris longè latèque profligatis, Adiabeni, Arabici, Parthici, & Britannici nomina esset assequutus. Caracallæ quoque nummis oblati adulati sunt, quòd ille pacatâ Germaniâ Parthis bellum illaturus, in Macedoniam provinciam suam pervenisset. Dio autem Caracallam Macedones propter Alexandrum valdè dilexisse narrat lib. 77. pag. 874. Οὕτω δ' οὖν δὴ πρὶν Ἀλέξανδρον, καὶ τοὺς Μακεδόνας ἐφίλει. *Igitur tanto amore prosequabatur propter Alexandrum Macedones*. Nil mirum si Coloniz & Municipia hujus provinciæ suos huic Imperatori nummos in grati animi monumentum dedicarint.

Hic nummus secundi moduli, à Patino vulgatus pag. 298. nec rarus nec obuius est.

TROAS.

M. AVR. ANTONINVS PIVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.
COL. AVG. TROA. *Colonia Augusta Troadensis*. In aliis COL. ALEX. AVG. *Colonia Alexandria Augusta Troadensis*. In aliis COL. AVG. ALEX. TRO. *Colonia Augusta Alexandria Troadensis*. Apollo muliebri habitu stans in cippo ante aram, dextrâ pateram, sinistrâ arcum.

Hæ omnes variæ inscriptiones ad Coloniam Troadensem pertinent, quæ Troas & Alexandria appellatur, ut innuit Plinius lib. 5. cap. 30. *Troas Antigoniam dicta, nunc Alexandria, Colonia Romana*. Jam ante Plinii tempora utrumque nomen habuisse videtur apud Polybium lib. 5. pag. 447. Τὸ ὅτε πλεοναχὸν καὶ πολιορκεῖν τοὺς Ἰλίου ὀπισθαλλομένων, ἐγένετο μὲν πρὶς τοῖς ἀρχαίοις αὐτοῖς τοῖς Ἰλίοις, καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πρὶν Τρωάδα καλεσθέντων Ἀλεξανδρῶν. *Qui cùm Ilienses ad extremum obsidere essent aggressi, egregium sanè facinus ab Alexandrensisibus qui Troadem colunt, est editum*. Figura in cippo, Apollo est muliebri habitu ornatus, pharetram supra humerum gerens, qualis ille depingitur ab Homero Iliad. 8. in Trojæ oppugnatione pestem in Græcorum exercitum immittens.

Τὸ δ' ὅμως ἔχει ἀμφιρεφεία τοῦ φαρέτρου.

Arcus in humeris habens, circumjectamque pharetram.

Hic nummus minima forma rarus est.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troadensis*. Figura paludata sacrificat super tripodem ante signum figuræ arcum gerentis, in vertice aquila unguibus caput bovis. Diversi sunt typi.

Figura cippo imposita Apollinem exhibet, tutelare, ut diximus, Trojæ Numen. Hic Apollo à Stephano de Urb. Ἀπόλλων Ιλίου dictus, qui idem ac Smintheus esse videtur, non quidem à Smintheo oppido, quod sibi finxit Stephani Epitomator, vocatus, sed ab occisis ab Apolline muribus qui à Trojanis Sminthii appellantur, ut tradit Strabo lib. 13. pag. 613. Ταῦτ' οὖν οἱ τοὺς Τρώων καὶ τοὺς μύρας, ἀφ' ὧν ὁ Σμινθεὺς, ἐπὶ σμίνθιοι οἱ μύρες δὲ οὗ μινεκετῖον. Enimvero quæ de Teucris & muribus traduntur, unde Smintheo nomen sit: quando Sminthii sunt mures, huc sunt transferenda. Ille est Deus, quem Chryses ipsius Sacerdos oravit apud Homerum lib. 1. Iliad. ut sagittis Danaos Trojam obsidentes perderet.

Τίσινα Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.

Pendant pœnas Danaï ob meas lacrymas tuis sagittis.

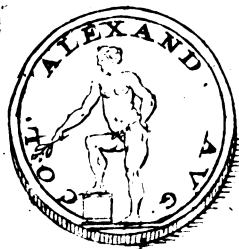
Apollo Sacerdotis sui precibus annuens, in Græcorum exercitum pestem immisit, Iliad. 1. vers. 90.

Αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἔχε πικρὸν ἀφ' ἰσθμοῦ
βαλὼν.

Sed postea in ipsos sagittam mortiferam immittens jecit.

Figura paludata sacrificans, non Caracalla est, cùm jam similis typus in Crispinæ nummis vulgatus sit, sed Alexander vel Lyfimachus, seu alius qui Troadem novam condidit, capto per sacrificium augurio, cujus partem aquila ab eo in locum ubi nunc est, abstulit, ut alibi diximus.

Hic nummus mediocris moduli, pro raro & conspicuo habendus.

M. AVR. ANTONINVS PIVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troadensis*. In aliis, COL. ALEXAND. AVG. *Colonia Alexandria, vel Alexandrina Augusta*. Diversæ

sunt epigraphæ. Figura nuda, cippo pede imposito, dextrâ lauri ramum, lævâ retro dimissâ.

Ille idem est Apollo nudus eodem modo quo ex hiatu terræ repando corpore spiritum haurit, ut Oracula reddat, instinctu divino motus, de quo Plutarchus de Oracul. defectu pag. 338. *Ἐν τοῖς προφητεύουσιν ἀνάγκη γίνεσθαι τὸ ἐνθουσιασμοῦ ὅπου μὴ οὕτως μὴ γίνεσθαι ἢ γίνεσθαι ἁπλοῶς, &c.* *Necesse est Vates instinctu divino cieri, sin verò, aut nullius erit enthusiasmus, aut incompositus.* Apollo laurum tanquam symbolum gerit, illam huic Deo amicam esse tradit Hyginus ob somniorum interpretationem, cui laurum maximè convenire ferunt. Tristanus tom. 1. pag. 751 figuram hanc Apollinis nudam ingeniosè ad Herophilen ejus ædituam in Troade clarissimam revocat; sed partes habet viriles, teste etiam Holstenio Not. in Stephan. pag. 331. *Apud Ill. Cassianum Puteum vidi nummum Commodi, Ænea vici manu depictum, in cujus aversâ parte circa virum nudum dextro pede basi quadrata innixum, & manu dextrâ rārum porrigentem legitur COL. AVG. TROAD.*

Hic nummus secunda & minima formæ, cum epigraphæ COL. AVG. TROAD vulgaris, cum inscriptione verò COL. ALEXAND. à Patino pag. 298. vulgatus inter raros habendus.

COL. AVG. TROA. *Colonia Augusta Troadensis.* Figura senilis barbata stans, lævo humero utrem hircinum gerit, dextram extollit indicando.

Senem illum barbatus quem Satyrum existimat Holstenius pag. 331. rusticum verò appellat P. Harduinus pag. 508. Silenum in M. Aurelio & Commodo esse diximus, cujus cultum apud Troadenses soli nummi nos edocent. Sileni nomen derivant à Σίλος, quod apud Hesychium ἀναφάλαμπος, calvum explicat Ill. Spanhemius in Julian. Cæss. Observat. pag. 341. Silenum Bacchi nutricium fuisse ferunt, quem vites colere, & ex earum racemis in torculari vinum exprimere docuisse narrat; idcirco Silenus utrem hircinum, in quo vinum asservabatur, gerit: Bacchum vero Hesiodi interpres dictum ait, quasi δίδιμι-σσι, à δίδωμι videlicet τὸ οἶνον, quia sit dator vini. Bacchus apud Athenæum lib. 15. pag. 675. dicitur vitem è Rubro mari in Græciam transtulisse, ubi idem auctor vini aquâ temperandi primum usum sic tradit inventum. Quibusdam ad litus maris compotantibus, ingruente pluvîâ, dissolutum fuit convivium, ac poculum, in quo parum vini relictum fuerat, aquâ repletum est: deinde cum factum rursus esset sudum ac serenum cælum, convivæ in eundem locum reversi, vinum dilutum gustantes, mitem ac minimè molestam voluptatem senserunt. Silenus dextram attollit indicans, inter astra se esse relatum, ut tradit Aratus.

Hic nummus infimæ magnitudinis, nec rarus nec obvius est.

COL:

COL. AVR. ANTONINIANA ALEX. *Colonia Aurelia Antoniniana Alexandria.* Caput muliebre turrîtum, pone quod vexillum.

Muliebre caput, Genius est Coloniz; turrets quidem gerit tanquam regionis primaria. Urbs autem Troas, Alexandria ab Alexandro vocata est, cujus deinde cura ab Antigonon susceptra dicitur, de quo Strabo lib. 13. pag. 593. *Οτι η Αλεξανδρείας ηδη επεμεληθη.* Quo quidem tempore Alexandriam etiam curandam sibi duxit. Hanc urbem idem auctor eodem lib. Alexandriam Troadem vocat, *Αλεξανδρειαν ην Τρωαδα*, quam interpres malè vertit *Alexandriam ac Trojam*, ut vidit Ill. Spanhemius pag. 716. cum una & eadem sit urbs, ut Livius Dec. 4. lib. 5. confirmat. *Tres Antiochum civitates tenebant, Smyrna & Alexandria Troas, & Lampfacus*: Troas Alexandriæ non modò nomen renovare videtur in gratiam Caracallæ in urbe morantis, & Alexandri nomine superbientis, teste Xiphilino in Epist. Dionis pag. 428. *Και ουδεν Γαυπα μωβι αυτα εζηρεσι, αλλα η αυτον εκεινον Εων Αυγουστιν επικαλειρ.* Quibus rebus minime contentus sese *Alexandrum Orientalem Augustum* appellavit. Sed hæc ipsamet urbs Aureliam se Antoninianam, ob Caracallæ gentis nomen, appellari voluit. Vexillum Veteranos in eam transmissos arguit. P. Harduinus pag. 508. hunc nummum dubius ad Elagabalum pro Caracalla refert.

*Cette medaille
ne paroit plus
appartenir à la
col de Troas
le Vexillum est
mal. car c'est une
Colonne d'Alexandre.*

Hic nummus minimi moduli, inter rariores collocandus.

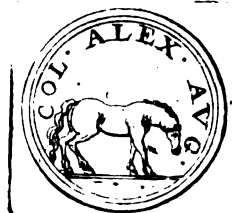
M. AVR. ANTONINVS PIVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troadensis.* Figura paludata sacrificat super aram coronatur à figura muliebri turrîta & tunicata pariter stante, lævâ quidem vexillum gerente.

Figura militaris, Caracalla est, pro felicissimo suo in Troadensem Coloniam adventu sacrificans paludatus, ut Imperator, & ad bellum Parthicum proficiscens; ille ex Græcia in Asiam appulit, Troademque venit, teste Herodiano in ejus vita. *Ηκεν εις Ιλιον επηλθων η παλαια η η πολεις λειψουα, ηκεν οτι η Αχιλλεως Γαφοι.* Ilium mox petiit, & cunctis urbibus reliquis collustratis, ad *Achillis tumulum* processit. Figura muliebris succincta, Genius est urbis. Vexillum, Coloniz militaris symbolum gerit, pileo Phrygio insignis est patrio ritu: pileus

ille in extremitate recurvus erat, quem honoratiores inter Phrygios gestasse videntur : eo Deus Lunus, Atis, & Julius Æneæ filius in nummis ornati unt.

Hic nummus secundæ magnitudinis, rarissimus est.

COL. ALEX. AVG. *Colonia Alexandria Augusta*, in aliis COL. ALEX. AVG. TRO. *Colonia Alexandria Augusta Troas, vel Troadensis. Equus pascens.*

Frequens in plurimis Imperatorum nummis occurrit hic pascentis equi typus à Troadensibus cusus, ad indicandam à Claudio concessam huic urbi immunitatem, ut passim diximus : sed non ille spectat ad Æsculapium, ut P. Harduinus contra Tristanum harricatur. ob curam equorum, quam huic Deo tributam tradit pag. 508. Tacitus refert Neronem summâ facundiâ pro Iliensibus elocutum ab Imperatore obtinuisse, ut ipsi onere publico levarentur. Interim observandum, Historicos sæpe Ilienses pro Troadensibus usurpare, licet Troas & Ilium duæ fuerint urbes post Trojæ veteris excidium distinctæ, ut liquet ex Strabone lib. 13. pag. 593. & ex nummis, in quibus Troas urbs Colonia inscribitur, & Ilium Græcam ΙΛΙΕΩΝ præfert epigraphen. In Ilii typis frequens Minervæ galeatæ effigies occurrit ; unde illustratur Strabo loco laudato. Τὴν δὲ τῆς Ἰλίου πόλιν ἢ τὴν, τίς μὲν καὶ μὴ τῆς Φασί, δὲ ἰερὸν ἔχοντα τῆς Ἀθηνᾶς, μικρὸν δὲ ὀστελεῖς. *Ilium quod nunc est, aiunt antea pagum duntaxat fuisse, & habuisse exiguum ac vile templum Minervæ.* At verò in Troadensibus nunquam Minerva visitur ; sed obvius est Apollo, seu Smintheus, seu qui Trojæ mœnia cum Neptuno condidit. Minerva Trojæ infensa, excidii causa fuit : Apollo Trojanis favens. Achillem sagittâ percussit & occidit.

Hic nummus tertie magnitudinis, à Tristanò tom. 2. pag. 180. vulgaris, tritus & vulgaris est.

COL. AVR. TROA. *Colonia Augusta Troadensis. Equus pascens, arbor, & Silenus.*

Troadenses cum equo pascente exhibent Silenum, quem ipsi maximè venerabantur : sed an arbor ad pascentem equum spectet, an laurus sit Apollini dicata, & sæpe in nummis ad cultum ejus indicandum signata, videant

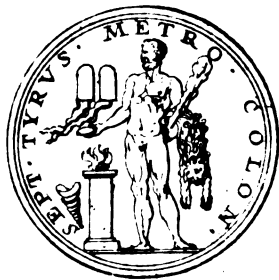
M. AVR. ANTONINVS. A. Caput Caracallæ laureatum.

COL. ALEX. TROA. *Colonia Alexandrina Troadensis.* Diversæ sunt epigraphæ, Tripus.

Tripus circa quem involutus serpens in templi aditu, ad Apollinem, non autem ad Æsculapium spectat, ut P. Harduinus pag. 308. contra Tristani mentem prodit. Fanum illud Apollinis est, de quo sæpe diximus: nullum autem in Troadensium nummis Æsculapii signum, aut attributum occurrit. Tripodem Apollini dicatum esse ob Oracula nemo nescit; Tripus autem à machina illa terræ imposita, unde ipsa petebantur, quæ tribus fulcris sustinebatur, nomen accepit; sed loquentem audias Athenæum lib. 2. pag. 38. Καὶ οὗτός ἐστιν ὁ τῆς ἀληθείας οἰκεῖος τεῖχος, ὃν Ἀπόλλωνος οἰκεῖος ὅλβον πλεὶς ἐν μὲν ἀληθείᾳ. *Est itaque tripus hic veritatis congruus index Apollini ob certa Oracula sua conveniens.* Serpens tripodi involutus, Apollini sacer, & vaticiniorum symbolum est; hinc apud Delphos serpens sub tripode vocem edens refertur à Luciano.

Hic nummus minima formæ, à Tristano tom. 2. pag. 179. vulgatus, inter rariores computandus.

T Y R V S.

M. AVREL. ANTONINVS. PIVS. AVG. Caput Caracallæ laureatum.

SEPT. TYRVS. METRO. COLONIA. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.*

Hercules nudus stans sacrificat super aram, lævâ spolia leonis & clavam, ante eum duo lapides prægrandes, ex quibus aquæ defluunt, in imo conchylum.

Tyrus urbs Phœniciz littoralis antiquissima à Sidoniis condita; Esaias enim cap. 22. 13. Tyrum nominat filiam Sidonis, cui adstipulari videtur Homerus, qui Sidonios sæpe laudat; Tyri ne meminit quidem. Illa Phœniciz Metropolis ab Hadriano facta, Colonia à Septimio Severo deducta, ob gentis nomen *Septimia* vocata est. Hercules ille Tyrius, Astrochiton, & Melcarthus nominatus est: Tyrius, ut innuit Suidas, Ἀνεφάνη ὃ ἐπὶ Μίνωος Ηρακλῆς Τύριος. *Inclaruit Minoe regnante Hercules Tyrius.* Astrochiton à Nonno lib. 4. dicitur, Ἀστροχίτων Ηρακλῆς ἀναξ πύργου. *Hercules, ὁ Rex ignis.* Μέλκαρτος, *Melcartus*, quod idem est ac Melec-Chartha, *Rex urbis*, apud Eusebium Præp. Evang. lib. 1. Duæ illæ petrz, Ambrosiæ sunt, ad quas inveniendas Hercules Tyrios tamdiu navigare iussit, donec illas reperirent errantes, quibus firmatis Tyrium conderent. Conchylum in imo est, ex cuius cruore fiebat purpureus color, de quo in Julia Domna pag. 32. diximus.

Hic nummus majoris formæ, à P. Seguino fol. 168. edit. 2. vulgatus, pro raro & conspicuo habendus.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

SEP. TYRVS. MET. COLONIA. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Astarte stans dextram imponit trophæo, lævâ hastam, pro pedibus hinc parvum Sileni signum, inde conchylium, à sinistris columna supra quam Victoria coronam ipsi porrigens.

Tyrrii beneficiorum à Severo acceptorum memores plurimos in Caracallæ ejus filii honorem percussere nummos; in hoc Astarte habetur illorum tutelaris & Topica Dea, ut affirmat Cicero lib. 3. de Natura Deor. *Quarta Venus Syria Tyroque concepta, quæ Astarte vocatur, quam Adonidi nupsisse traditum est.* Illa trophæo manum imponit, non ob Caracallæ contra Parthos victoriam, ut videtur, si quidem typus ille in aliis Imperatoribus vulgaris est; sed potius in memoriam Coloniarum à Tyriis deductarum usque ad Columnas, quas vocant, Herculis, ubi trophæum erexerint, de quibus Diodorus lib. 5. pag. 208. Πολλὰς μὲν καὶ τῇ Λιβύῃ ἀποικίας ἐποιήσαντο, οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ τῆς Εὐρώπης ἐν τοῖς περὶ δύοσι κεκλιμένοις μέρεσιν. *Quo factum, ut multarum in Africa Coloniarum, nec paucarum in his Europæ partibus quæ ad Occidentem vergunt, auctores fierent.* Victoria supra columnam porrigens coronam, videtur potius ad Astartem spectare, cum idem typus in Berytensium nummis & aliis occurrat, quàm ad Tyrum, licet illa apud Esaiam cap. 23. 8. Coronata, vel potius Coronaria, id est coronas imponens suis, appelletur. De conchylio dictum est. De Sileno infra in Elagabalo.

Hic nummus secundæ magnitudinis obvius est.

IMP. C. M. AV. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

SEP. TYRVS. METRO. COLONI. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Mulier succincta stans cum calathos in capite, dextram versus os admo- vet, sinistrâ cornucopiæ gerit, pro pedibus hinc ara, inde conchylium.

Figura illa succincta Genius urbis est. Tyrum supra diximus à Phœnici- bus conditam apud Q. Curtium lib. 4. cap. 4. *Tyrus condita ab Agenore.* Et

eruditi : Coloni autem sua præsertim Numina, ipsorumve attributa cælare ut plurimum solebant. Equus pascens, immunitatum index est, ut confirmat Caius lib. 6. ad Legem Juliam, & Papiam. Juris Italici sunt, Τρωάς, Βηρυτις, Δυρράχιον, id est, Troas, Berytus, Dyrrachium. De Sileno passim dictum est; sed ut ille vites novellare docuit, forsan Troadenses illum venerari sunt ob plurimas à se in Ida monte consitas, ad cujus imum urbs sita erat, teste Ptolemæo lib. 5. cap. 2. Τῆς δ' Ἰδῆς μετὰ τὸ, καὶ τὴν θαλάσσης ἢ Τροία καὶ τῆς πελάγους πρὸς ὅρα. *Inter Idam & mare sita est Troja, montem attingens.* De arbore, qua de causa sit insculpta, diximus.

Hic nummus minimæ formæ, inter raros adscribendus.

ANTONINVS. PIVS. AVG. Diversæ sunt epigraphæ. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. ALEX. TROAD. *Colonia Augusta Alexandrina Troadensis.* Equus pascens, pone quem arbor, à latere equi figura rustica, dextrâ pedum gerens.

Hic nummus equum pascentem exhibet, sed arbor in alio nummo signata, eadem quæ suprâ non esse videtur. Figura autem non Silenum repræsentat, sed potius pastorem dextrâ pedum seu virgam incurvam, quâ pecudum pedes detinentur, gerentem. Hic typus cum pastore & equo pascente immunitatum confirmationem Troadensibus à Caracalla concessam indicare videtur, cum ille in hanc Coloniam venit, teste Herodiano in ejus vita. *Ἐκεῖ ἐς Ἰλίου. Ἰλίῳ μοχ πέτιι.* At ut ille Alexandrum Magnum imitari conabatur, ejus exemplo Troadem liberam iterum pronunciavit, de qua Paulus coëtanus illius Jurisconsultus lib. 2. de Censibus, inquit. *In provincia Asia duæ sunt juris Italici, Troas, & Parium.* Ex pascuis autem petebatur vectigal, ut ait Plinius lib. 18. c. 3. *Pascua, inquit, in censoriis tabulis dicebantur omnia ex quibus populus reditus haberet, quia diu hoc solum vectigal fuerat.*

Hic nummus secundi moduli, inter elegantissimos reponendus.

ANTONINVS. PIVS. AVG. Caput Caracallæ laureatum.

I ij

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troadensis.* Aquila volitans unguibus caput bovis gerit.

Similem jam in Antonini Pii nummis typum exhibuimus, quem ad augurium condendæ urbis, ubi nunc est, spectare suspicati sumus, exemplo aquilæ quæ sacrificii partem abstulit, dum dubius Seleucus sacra faceret de condenda Antiochia, ut tradit Io. Malela Antiochenus in Chron. inedito. *Tunc quoque aquila ablatam ab altari partem holocausti juxta Silphium montem deposuisse dicitur . . . ubi mœnium jecit fundamentum.* Hanc nostram confirmare videtur sententiam, tum quòd eadem aquila cum simili bovis capite signetur in vertice nummorum Crispinæ & Caracallæ, in quibus figura paludata sacra facit ante simulacrum Apollinis Sminthei; tum etiam quòd Strabo lib. 13. p. 593. narret novam urbem sæpius locum mutasse. *Δ' Ἐλευσὶν συμβῶναι τῇ Ῥωμαίωνι πόλει.* Et tandem ibi positam, ubi nunc est, maximè Oraculi jussu. Urbium autem conditores sacrificium antequam earum fundamenta jacerent, perpetrare solebant, ut narrat idem Malela de ipso Seleuco in condenda Seleucia, ubi pariter aquilam parte carnis sacrificii raptâ, in Pieriæ Emporium dejecisse refert: Appianus verò in Syriac. pag. 125. Seleucum augurium fulminis secutum fuisse edidit.

Hic nummus minimæ formæ, nec rarus nec obvius.

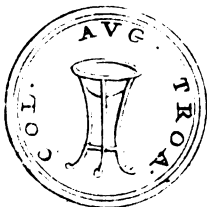

MA. AVREL. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Augusta Troadensis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo,

Nil mirum si Troadenses Lupam Remulo & Remo ubera præbentem in nummis signarint ad indicandam Romanorum originem, si quidem Romani ab iis ipsam traherent; illi enim Æneam gentis suæ principem ponunt, atque ex ejus posteris duo fratres Numitor & Amulius fuerunt, à Numitore autem Romulus & Remus per matrem orti sunt, qui expositi Amulii patrui jussu, à Lupa nutriti sunt. Plinius secundus lib. de Vir. Ill. *Amulius ipsam in vincula compegit: parvulos in Tyberim abjecit, quos aqua in sicco reliquit. Ad vagitum Lupa occurrit, eosque uberibus suis aluit.* Unde signum Lupæ cum gemellis ad memoriam P. Romani arguendam in locis publicis expositum.

Hic nummus secundi moduli, inter singulares & raros reponendus.

eodem loco: *Quippe utram urbem Agenorem condidisse credebant. Eam quando condita refert, Eusebius in Chron. Tyrus condita ante templum Ierosolymorum CCXL. Genius ante aram dextram ori apponere videtur, forsan ad indicandum silentium in sacrificiis esse pernecessarium: id non absimile videtur à silentii mysterio, quod ἐχίμωσις Pythagoras suis discipulis præcipiebat. Sed quidam Angeronam silentii Deam, tutelare Romæ numen esse putabant, ut tradit Macrobius Saturn. 3. cap. 5. ubi de tutelari Deo urbis Romæ agit. Sunt, inquit, qui Angeronam putent, quæ digito ad os admoto silentium denotat. Angeronæ rem divinam faciebant Romani XII. Calend. Januar. ut Solinus scribit. Coloni vero Romæ Tyrum traducti pro tutelari Dea Angeronam forsan selegerunt: idè ara, cui sacra Angeronæ faciebant, ad ejus pedes signata. Cornucopiæ, solenne est tutelaris Dei symbolum. Conchylum, Tyri insigne.*

Hic nummus mediocris formæ, inter elegantissimos adscribendus.

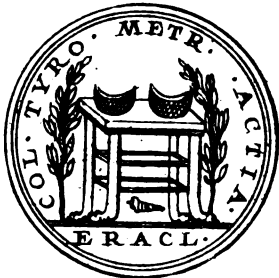

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

SEPT. TYRVS METRO. COLON. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia. Aquila alis expansis rostro coronam, pone eam vexillum, in quo LEG. III. GAL. Legio tertia Gallica, in area conchylum.*

Aquila Imperium Romanum hoc in nummo designat; Tyrii nempe Coloni facti, Romæ symbolum prætulerunt. Tacitus aquilam Romanam, avem appellat Ann. 2. *Irent, sequerentur Romanas aves, propria Legionum numina. Vexillum seu labarum ad Veteranos Legionis Tyrum Colonos cum civibus Romanis transmissos spectat. Epigraphe LEG. III. GAL. Legionis tertia Gallica, ex qua illa educti sunt, à Sept. Severo nomen habet. Illa in Phœnicia hiberna agebat, teste Dione lib 55. pag. 564. Καὶ τὰ τεῖλα τὰ τεῖτα, π, π ἐν Φοινίκη τὸ Γαλατικόν. Tres tertia, una in Phœnicia, GALLICA nomine. Hæc videtur à Julio Cæsare conscripta; nam sub M. Antonio Parthos debellavit, & ab Augusto in Hispania locata est; deinde à Vespasiano, pro quo contra Vitellium steterat, in Syriam traducta, ubi Severi tempore adhuc manebat, ut apud Dionem vidimus. De conchylio, ex quo purpura extrahebatur, dictum est.*

Hic nummus secundæ magnitudinis, pro raro habetur.

IMP. M. AVR. ANTONIN. AVG. Caput Caracallæ laureatum.

SEPT. TYRVS METRO. COLONIA. ACTIA. ERACLIA. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia. Actia Eraclea.* Mensa supra quam duo lebetes, in utroque palmæ ramus, infra conchylum.

Duo lebetes & duo palmæ rami, duo certamina indicant, ut confirmare videntur duo Deorum, in quorum honorem hæc celebrata sunt, nomina. Similem nummum protulit Ill. Spanhemius diff. 4. pag. 300. ubi ait. *Unde certè discimus ab Hercule Tyrio noto loci numine dictos Heraclios seu Herculanos.* Sed Apollo Deus erat etiam tutelaris Tyri, apud Plutarchum in Alexandro pag. 678. *Ἀλέξανδρος ὅταν εἶδε τὸ Ἡρακλέα δαδίου μῦθον αὐτὸν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ καλοῦντα τὴν Τυρίων πολλοῖς καὶ τοῖς ὑπὸ τοῖς ἑσθλοῖς ἔδοξε τὸν Ἀπόλλων λέγειν ὡς ἄπεισι πρὸς Ἀλέξανδρον οὐ γὰρ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ πρᾶσι μῦθον καὶ πρὸς πόλιν, ἀλλ' αὐτὸν μὲν, ὡς περ ἄνθρωποι αὐτὸν καλοῦντα πρὸς τοῖς πολεμίοις ἐκ' αὐτοῦ τὸν εἰληφότες, σιγῆς τε τὸν Κολύωνα πρὸς ἑαλόν αὐτὸν, καὶ κατὰ τοῦ πρὸς τὸν βασιλῆα, Ἀλεξάνδρου καλεῖται.* *Alexander per quietem Herculem vidit ex muro sibi manus tendentem invitantemque. Tyriorum multis visus in somniis Apollo est dicere ad Alexandrum se transire: neque enim sibi cordi esse ea quæ in urbe agerentur. Illi verò, sicut transfuga, sceleris comperti, Apollinis simulacrum devinxere catenis, clavisque basi affixere, Alexandri fautorem appellantes. Actia certamina ab Apolline Actio videntur dicta. Vox ἀκτιος, id est littoralis: in litore autem Sinus Ambracii Promontorium erat Apollinis, juxta quod illius templum frequentabatur. Non longè ab eo pugna Actiaca commissæ est, in cujus memoriam Augustus templum Apollini majus exstruxit, & ludos in Apollinis Actiaci honorem ab Acarnanibus celebratos restituit, quorum meminit Dio lib. 51. pag. 442. Καὶ γὰρ μὲν ἀκτιοῦ μῦθον ἀγῶνα τε ἡνὶ καὶ μουσικῇ, & γυμνικῇ, ἰπποδρομίας τε πνέσσειν ἱερὸν κατεδείξει. . . . Ἀκτιὰ αὐτὸν πρᾶσι μῦθον.* *Templum majus exstruxit: ludos musicos ac gymnicos, & certamen equestre cum cum sacro quinquennali constituit. . . . Actios illos ludos dicens. Actia hæc certamina Tyrii forsan celebrarunt in Apollinis honorem, ut videmus Pythiâ in marmoribus antiquis Miletum, Magnesium, Sidam, Pergas, &c. translata: Herculeæ verò, quæ pariter in Herculis alterius Dei tutelaris gratiam sunt instituta, ab Atheniensibus, Scyonis, Ambraciotis, & Thebanis apud Sponium Miscel. fol. 365. celebrata legimus. Palmæ rami, victorum præmia sunt, de quibus alibi plenius.*

Hic nummus secundæ magnitudinis, ab Ill. Spanhemio diff. 4. pag. 300. vulgaris, inter elegantiores numerandus.

O M I S S A.

CÆSAREÆ Palestine.

IMP.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Caracallæ laureatum.

COL. PR. F. ANT. AV. CAESAR. *Colonia Prima Flavia Antoniniana Augusta Caesarea.* Astarte in templo tetrastylo, dextrâ scipionem, lævâ pallium colligit, à sinistris Victoria columnæ imposita coronam ei porrigit.

Cæsarea urbs Palæstinæ nummos quidem Caracallæ dedicavit, sed singularis iste *Antoniniana* nomen in illius honorem præfert, ob quoddam beneficium ab hoc Imperatore acceptum; & si conjecturæ locus, ob immunitates ab eo urbi restitutas, vel confirmatas, ut indicare videtur nummus alter ejusdem Coloniz, sub ipsius nomine à Tristano tom. 2. p. 41. vulgatus cum hac insigni epigraphæ COL. CAESAREA LIB. *Colonia Caesarea Libera*, cui similem Imperatori Tito Colonia gratulans percussit, quod immune solum suum pronunciaffet, teste Paulo lib. 2. de Censibus. *Divus Vespasianus Caesarienses Colonos fecit, non adjecto ut & juris Italici essent, sed tributum hic remisit capitis, sed Divus Titus etiam solum immune factum interpretatus est.* Idcò Cæsarea in utroque nummo se *Liberam* nominavit. Templum Astartes seu Veneris est in Cæsareæ nummis obvium quidem, sed illud hætenus non inspectum; unde res novas semper & nondum observatas, urbibus peculiariter attributas, varii Coloniarum nummi nobis continuò suppeditant.

Hic nummus secunda magnitudinis, museo R. P. de la Chaise Regis à Confessionibus recenter additus, inter rarissimos numerandus.

PTOLEMAIS.

IMP. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Caracallæ laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Templum in quo Dæ simulacrum.

Ptolemais Phœniciz urbs plurimos Caracallæ nummos percussit, sed hic novus & insolens admodum videtur, si templum & numen spectes: fanum quidem insolitæ fabricæ est, numen verò hætenus nobis non inspectum; si tamen conjecturæ locus, Dianæ est figura, ea autem ab illa quæ *Priapina* apud Sinopenses appellatur, de qua in M. Aurelio p. 278. dictum, non planè discrepat. Ejus Dæ effigies variz sunt, & diversa apud Historiz Scriptores nomina, ex quibus centum & quinque collegit Lilius Gyrardus Syntag. 12. Sed hujus appellatio nobis est adhuc incognita. Dianam, & Lunam, eandem esse sæpius diximus. Syrii Solem præcipuè coluerunt, quidni & ejus sororem, cum asserat Macrobius lib. 1. cap. 18. Luna & Sole præcipuè vitam nostram gubernari: *Sic utriusque luminis beneficio hæc nobis constat vita, qua fruimur.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter rarissimos collocandus.

K

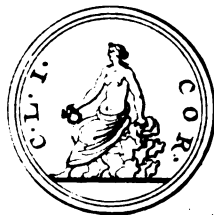

PLAUTILLA.

PLAUTILLÆ nummi minima tantum forma, & quidem rarissimi, apud Corinthios cusi observantur.

CORINTHVS.

PLAVTILLA AVGVSTA. Caput Plautillæ.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Mulier seminuda insidet rupibus, quibus sinistra innititur, dextrâ poculum gerit.

Corinthii nummos suos Plautillæ Caracallæ uxori dicarunt, ut sibi Plautiani ejus patris Prætorii Præfecti, & in Imperio potentissimi, benevolentiam conciliarent. Dio lib. 75. pag. 856. Πλαυτιανὸς δὲ πρὸς δυνάστεων τῶν Σεβήρων, καὶ πλεῖστον ἐπὶ τῇ ἐπαρχίᾳ ἔχων ἐξουσίαν, πλείους τε αὐθροῦν καὶ μέγιστα δυνάμεις. Plautianus verò, cujus erat apud Severum maxima auctoritas, quique Præfecti potestatem habebat, eratque omnium hominum potentissimus. Figura illa seminuda urceum gerens, non Bacchus est, ut putat P. Harduinus p. 126. sed Piræne Nympha in fontem conversa, cujus aquæ in oppidum defluunt, teste Pausania in Corinth. Strabonem audias lib. 8. pag. 379. Ὑπὸ δὲ τῇ κρυφῇ πύλῃ τῇ Πιρήνῳ ἐστὶ συμβαίη κρήνη, ἐκρίσιν μὲν οὐκ ἔχουσα, μετὰ δ' αἰεὶ διαχεῖται καὶ πότιμον ὕδατος. Sub ipso autem vertice fons est Piræne, effluxu carens, semperque plenus aquæ pellucidæ ac potabilis. Mulier montibus insidet, ad indicandum locum ubi colitur, & urceum tenet, prout ipsius signum in Acrocorintho positum est.

Hic nummus minimi moduli, à Patino vulgatus, in quo Corinthus Latina pro Laus ab eo pag. 312. appellatur, inter rarissimos collocandus.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Venus seminuda stans, ambabus clypeum gerit, Cupido pro pedibus versus ipsam tendit manus.

Corinthii Romanos imitati, qui Venerem Victricem in Plautillæ nummis signarant, Augustæ pariter blandientes, ipsam in suis depinxerunt. Illa utraque manu clypeum tenet tanquam Martis victrix: hac verò imagine Plautillæ alludunt, quæ tanquam altera Venus, à belli curis Caracallam amovisse videtur. Nam ille ex Oriente victor & triumphans cum patre reversus, Plautillam uxorem duxit; de cujus matrimonio loquitur Dio lib. 76. pag. 859. *Επειδησαν ὃ καὶ οἱ γάμοι τῆς περὶ Ἀντωνίνου καὶ τοῦ Σεβήρου καὶ τῆς Πλαυτίλλης τῆς τῆς Πλαυτίλλης θυγατρὸς καὶ ἑστέα τῆς θυγατρὸς ἑστὶ δίδωκεν, ὅσα καὶ πενήκοντα χίλια βασιλείας ἤρχοντο ἄν.* Eodem anno celebrata sunt nuptia Antonini filii Severi, & Plautilla Plautiani filia. Is tantum filia sua dedit, quantum regnis quinquaginta satis fuisset. Victricem Venerem cultam à Romanis legimus, cujus ædem in nona regione urbis locat Onuph. Panvinius. Corinthi verò tria Veneris erant templa, unum in Cenchreis, alterum in Suburbio, tertium in Acrocorintho, ut in L. Vero diximus. Typus planè idem in Lucilla Veri uxore videri potest.

Hic nummus minimæ formæ, eximia raritatis est.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Fortuna stans, dextrâ timorem, sinistrâ cornucopiæ gerit.

Genius urbis sæpe in nummis sub Fortunæ imagine representabatur, præsertim in Augustis; Corinthii verò Plautillæ adulantes, ipsam ut Genium exhibuerunt: porro plurimi populi Fortunam ut Deam venerabantur, de qua Juvenalis.

Sed te nos facimus, Fortuna Deam, cæloque locamus.

Bupalus omnium primus Fortunæ simulacrum apud Smyrænos sculpsit. Corinthii in foro templum in ejus honorem ædificarunt, ut narrat Pausanias in Corinth. pag. 89. *Εστὶ καὶ τῆς Τύχης ναὸς, ἀγάλμα ὁρῶν Παιδείου λίθου.* Est præterea Fortuna ades, cujus signum recto statu è Pario lapide. Fortuna ut juvenis mulier depingitur, teste Artemidoro; ipsi cornucopiæ & gubernaculum tribui tradit Lactantius lib. 3. tanquam opes tribuere putaretur, & humanarum rerum regimen obtinere.

Hic nummus minimi moduli, in Cimeliarchio M. Ducis ab Angelonio in edit. 2. pag. 211. vulgatus, inter rarissimos reponendus.

Ex una tantum Colonia nummos in Plautilla honorem eius recuperavimus; quadraginta verò in Græcis urbibus ipsi decati à nobis observati sunt; unde colligendum nummos Coloniarum rariore esse quàm Græcos.

SEPTIMIUS GETA.

GETA à patre Severo Nonis Martii anni U. C. 951. CHr. 198. Cæsar dictus, ab eodem post decem annos Nonis Martii Tribuniciam potestatem accepit, & Augustus appellatus est, quo tempore Severus cum filiis in Britanniam profectus est. Patre autem mortuo ad Nonas Febr. an U. C. 964 CHr. 211. Imperator ejus testamento cum fratre renunciatur; sed ab eodem post Imperii menses decem & dies quindecim, annos natus 23. in matris gremio occisus, Colonias deduxisse non videtur.

GETÆ nummi primæ magnitudinis rarissimi sunt, secunda & minima forma obvi.

ANTIOCHIA Pisidia.

IMP. CAES. P. SEPT. GETA. AVG. Caput Getæ laureatum.

VIRT. AVGG. COL. ANTIOCH. S. R. *Virtus Augustorum Colonia Antiochenfis.* Figura equestris decurrens jaculo barbarum impetit.

Ad Antiochiam Pisidiæ Coloniam pertinet nummus: Antiochia enim Syriæ literis Græcis utebatur, & tantum post Getæ mortem Colonia à Caracalla facta est. Antiochenfes Sept. Severi familiæ devoti, nummum Getæ dedicarunt, cum ille Imperator unà cum fratre patris testamento renunciatus esset:

uterque enim filius Severum patrem contra Britannos comitatus est, teste Herodiano pag. 537. Τὸν μὲν νεώτερον τῶν υἱῶν, τὸν Γέταν καλούμενον, καὶ ἀλιπὸν εἶναι ὑπὸ Ρωμαίων ἐστὶν ἀκούοντά τε καὶ τὰ λοιπὰ δι' ἐκείνου τα πολιτικὰ τῆς δόξης, τὸν γὰρ Ἀντωνίνον ἀδελφὸν, ἐπὶ τοῖς βαρβαροῖς ὑπεῖχετο. *Junio rem filium, Getam nomine, in parte insula Romanis subjecta reliquit, ut juri dicundo rebusque civilibus administrandis praeesset, Antonino secum adversus barbaros educto.* Severo autem Eboraci mortuo, novi Imperatores pacem barbaris concesserunt, unde utrique *Britannici* nomen à Senatu concessum, & epigraphe *VIRTUS AVGVSTORVM* in nummis posita.

Hic nummus majoris formae, inter elegantissimos locum habere meretur.

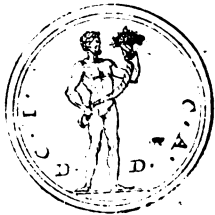

VICT. D. D. N. N. COL. ANTIOCH. S. R. Victoria Dominorum nostrorum, Colonia Antiochensis. Victoria gradiens, utraque manu trophæum gerit.

Victoria illa, Britannica est, utrique Imperatori Caracallæ & Getæ ab Antiochenis tributa. Severus autem utrumque filium Imperatorem nominaverat, ut tradit Zozymus l. i. p. 637. Καὶ ἐπειδὴ πλεονεχίαν ἔμελλε, ἀφ' ὧν τὸ δόξαι τὸν Ἀντωνίνον καὶ Γέταν τὸ ἐπὶ τῶν υἱῶν καθεστῆαι. *Moriturus & Antonino & alteri filio Getæ Imperii heredibus institutis, &c.* Observanda est *DOMINI* appellatio, quæ prænominis vice, & pro vulgari Imperatoris vocabulo in hoc nummo usurpatur. Hic titulus à Caio vulgatus, qui, ut ait eruditus Spanhemius diff. 8. pag. 729: *Dominum se dici tentaverat*, quem renovavit Domitianus, licet tamen in publico ære nunquam hoc titulo designatus sit; quâ adulatione Neapolitani Palæstinæ erga Philippos patrem & filium postea usi sunt: hæc autem appellatio sub Aureliano Romæ tandem recepta est.

Hic nummus primæ magnitudinis, eximia raritatis est & elegantia.

CARTHAGO Africa.

L. SEPT. GETA. CAES. Caput Getæ sine laurea.

C. I. C. A. D. D. Colonia Julia Carthago Antiqua Decreto Decurionum. Figura virilis barbata & nuda, utraque cornucopiæ.

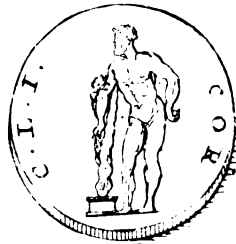
K iij

Hæc per litteras initiales epigraphe, à Carthagine usurpata, in Africæ Colonis sæpe occurrit, pro more apud eas recepto. Carthaginenses indulgentes habiti sunt à Severo ex Africa oriundo; unde ipsi & Caracallæ nummi Romæ signati occurrunt, cum inscriptione *INDVLGENTIA AVGG. IN CARTH.* Verissimile est ipsos Colonos beneficiorum memores Severi familiæ nummos ejusmodi cussisse, quorum hætenus hic solus Getæ nobis superest. Figura illa virilis nuda & barbara, ambabus cornucopiæ gerens, Herculis esse videtur, cujus cultum Carthaginenses à Tyriis conditoribus acceperunt. Hercules cum Acheloo certavit pro Dejanira, sed hic videns Herculem fortio rem se vertit in taurum, cui Hercules amputavit cornu quod Copiæ, comiti Fortunæ datum est. Itaque Hercules illud ambabus gerit, tanquam trophæum. De quo Ovidius Metam. 9.

*Rigidum fera dextera cornu
Dum tenet, infregit, tunicâque à fronte revellit.
Naiades hoc, pomis & odore flore repletum
Sacrarunt, divesque meo bona copia cornu est.*

Hic nummus minimi moduli, rarissimus est.

C O R I N T H U S.

P. SEPT. GETA. CAESAR. Caput Getæ nudum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Hercules stans, axillâ clavæ impositæ innixâ.

Corinthii eundem Herculis typum Getæ offerunt, quem patri & Caracallæ fratri dicaverunt. Hercules & Bacchus Dii erant, Severi auspices: his templum Romæ munificentissimum erexit, teste Dione in ejus vita. In nummis Caracallæ & Getæ s. c. percussis ipsi dicuntur *DII PATRII*, qui pietati præsunt patrum in liberos, & liberorum in parentes. Dii patrum, familiæ, & generis præsides sunt. Virgil. *Æneid.*

Dii Patrii servate domum, servate parentes.

Herculem etiam venerabantur Corinthii, cujus duo in urbe signa memorat Pausanias, unum quidem ligneum à Dædalo factum juxta Minervæ Frenatricis theatrum: alterum verò æneum ultra Propylæa, ad dexteram Herculis insistit clavæ, post exantlatos nimirum labores.

Hic nummus secundæ & minimæ formæ, pro raro habendus.

P. SEP. GETA CAES. Caput Getæ nudum.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Diana Venatrix gradiens; dextrâ telum è pharetra dorso imposita depromit, sinistrâ arcum, pone eam cervus.

Plurima templa Dianæ ædificarunt Corinthii, teste Pausania; sed ille Venatricis signum prope balnea publica locatum narrat. p. 90. *Εν ἀριστερᾷ δὲ τῆς εἰσοδου Ποσειδῶν, καὶ μετὰ αὐτὸν Ἀρτέμις θηρεύουσα ἔστηκε. Ad levam aditus, Neptunus; secundum eum Venatricis habitu Diana stat.* Hæc ob virginitatis amorem fertur hominum consortia fugisse, & ut à se libidinis pruritum amoveret, venando silvas incoluisse: arcum & pharetram ferebat, succincta semper incedens: ob hanc causam Venationis Dea putabatur. Cervus Dianæ dicatus est, de quo narratur Agamemnonis fabula apud Servium in Æn. 6. qui illum, cùm in Aulidem venisset, occidit imprudens.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino pag. 317. vulgatus, inter raros locandus.

C. L. I. COR. Colonia Laus Julia Corinthus. Diana gradiens cum pharetra dorso imposita, utraque manu facem gerens, pone eam cervus.

Diana hæc Venatricis quidem habitu est, & pharetram dorso impositam gerit, sed pro arcu duas tædas præfert. Diana dicta est, si Macrobio fides, ab Iana, ὁ literâ additâ. Iana enim Luna est, ita ut Diana & Luna eadem sit. Luna à lucendo nominata, vel quòd sola noctu splendeat; vel quòd luceat luce alienâ, hoc est à Sole acceptâ: ob id forsan duæ faces adhibentur. Diana Luciferæ, Φῶσφορος Græcis dicitur. Amicus noster putat nummum in memoriam Hellotiorum ludorum Minervæ consecratorum cûsum, eo argumento, quòd Pindari Scholiastes ad Olympionic. 13. ad verba Ελλώσια δὲ ἐπὶ ἁκίς, hæc asserat. Γίνεται οὖν ἑορτὴ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Κορίνθῳ, ἐν ᾗ καὶ ὁ ἀγὼν τελεῖται ὁ καλούμενος λαμπάδδρομικός· ἐν ᾧ ἔπρεχον ἰεανία λαμπάδας κρατοῦντες· αὐτὴ δὲ ἡ πανήγυρις εὐρήθη, καὶ μετὰ Ζηνός, ἐπεὶ δὴ τὸν ἱεῶνα τῷ Βελλεροφόντι ὑπέταξεν ἡ θεὸς τὸν Πήλασον, καὶ περιέθηκεν αὐτῷ τὰ χαλινὰ, καὶ ὅπως εἶλεν αὐτόν. Est igitur Minervæ festum apud Corinthios, in quo certamen cursus cum lampadibus celebratur: currebant juvenes lampades tenentes. Hæc

autem celebritas fuit inventa secundum quosdam, cum Bellerophontis equum Pegasus subjugavit Dea, franosque imposuit, & sic eum apprehendit. Cervum Dianæ sacrum nemo nescit.

Hic nummus secundi moduli rarior est superiore.

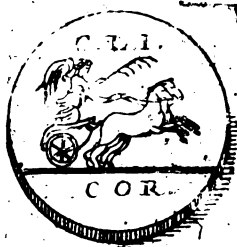

P. GETA. CAESAR. Caput Getæ sine laurea.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Cum Geta Cæsaris nomen præferat, ad victoriam Parthicam nummus spectare videtur. Severus ejus pater in hoc bello Ctesiphonte captâ, & Rege Parthorum longè pulso, Parthicum nomen meruit, ut narrat Spartianus in ejus vita: ob hoc etiam Caracallam jam Cæsarem Imperii participem nominarunt milites. *Getam quoque minorem filium Cæsarem dixerunt.* Corinthii Severo per filios gratulantes, Getæ nummos Victoriâ in iis signatâ dicarunt in rei memoriam: harum enim appellationum causâ Severus donativum militibus largissimum dederat. Corona, victoris præmium est, ut & palma, Victoriæ symbolum; unde Palmaris Dea dicitur Apuleo lib. 2. de Asino. *Attollebant statuas Palmari Dea.* Quod & Cicero videtur confirmare de Nat. Deor.

Hic nummus mediocris magnitudinis, pro raro numerandus.

P. SEPT. GETA. CAES. Caput Getæ Cæsaris.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus.* Victoria in bigis, dextrâ equorum habenas, lævâ palmam.

Jam prodiit similis Victoriæ bigas agentis in Severi & Caracallæ nummis typus, quem non ad victoriam de hostibus relatam spectare diximus, sed ad illam quam in Agonalibus certaminibus Caracalla Severi patris nomine reportavit: unde in Severo & filiis idem nummus cum epigraphæ VICTORIÆ AVGE. Senatusconsulo percussus frequens occurrit. Bigæ autem in ludis Agonalibus erant receptæ, nec ipsæ ad victoriam de hostibus pertinebant; Victoria enim non lauream hostium devictorum indicem, sed palmam ludorum insigne gerit: loquentem audias Suetonium in Tiberio cap. 26. *Natalem suum plebeiis*

plebeiis incurrentem *Circensibus* vix unius BIGÆ adjectione honorari passus est. Plinius lib. 7. cap. 6. bigas primum junxisse Phrygios, quadrigas Erichthonium tradit.

Hic nummus secundi moduli, à Patino pag. 317. vulgatus, rarus est.

C. L. I. COR. *Colonia Laus Julia Corinthus*. Capitulum ex ordine Corinthiaco, desuper Bellerophon impetit Chimæram, ut videtur; nam in ea parte detritus est nummus.

Corinthii quod in urbe illustre & memoriâ dignum fuit, id in nummis studiosè consignarunt: en capitulum utpotè in architectura elegantissimum Corinthiorum inventum in hoc Getæ nummo percussum, cujus lepidam originem Vitruvius ad calathum in monumento Virginis Corinthiæ supra Acanthi radicem positum, folia & cauliculos verno tempore profundentem revocat, & ex eo Callimachum ad id exemplar columnas apud Corinthios fecisse tradit lib. 4. cap. 1. Tum Callimachus, qui propter elegantiam & subtilitatem artis marmorea, ab Atheniensibus Catatechnos fuerat nominatus, præteriens hoc monumentum, animadvertit eum calathum, & circa foliorum nascentem teneritatem, delectatusque genere, & formæ novitate, ad id exemplar columnas apud Corinthios fecit, symmetriasque constituit, ex eoque in operum perfectionibus Corinthii generis distribuit rationes. Columnis addita sunt pro ornamento capitula seu epistylia quæ iis superimponuntur, & bases sive spiræ quæ ipsis supponuntur. Plinius prima columnis capitella Ephesi adjecta narrat lib. 36. cap. 23. In Ephesiæ Diana ade, primum columnis spiræ subdita, & capitula addita. Bellerophon decertans cum Chimæra, ad urbis antiquitatem designandam percussus videtur, de quo abundè.

Hic nummus minimæ formæ, in Thesaurio Regio, rarissimus est.

HELIOPOLIS.

GETA CAESAR. Caput Getæ sine laurea.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis*. Caput turratum & velatum; pone quod lauri ramus, in aliis cornucopiæ.

Heliopolis urbs Cælesyriæ, Colonia à Julio Cæsare constituta, & Vet.

L

ranis ab Augusto frequentata, ob civilis belli merita, à Sept. Severo^s jus Latii obtinuit, ut in illius nummis diximus. Nil mirum si Heliopolitæ beneficiorum memores, nummos Imperatoris munificentissimi filio dicarint. Herodianus in vita Caracallæ, Getam ob aliquas animi dotes ipso populis cariorem tradit. Καὶ πὶ γὰρ πλείστοι μίεθς εἰς τὴν Γέταν ἐβλεπε, φαντασίαι γὰρ ἡναι ἐπιεικείας ἐπιδείκνυντο, μιστεῖον τε καὶ παρὰ τὸν εἰσὸς ποροποιῶσι πρῆϊχαν. Major tandem pars ad Getam spectabat, quod opinionem nonnullam ostenderet probitatis, moderatumque se & lenem in congressibus præstaret. Caput turrutum, Genii urbis symbolum est. Lauri ramus pone caput ad Apollinem spectat, cujus erat magnus apud Heliopolitas cultus, ut narrat Macrobius Satur. cap. 22. Assyrii quoque Solem sub nomine Jovis, quem Dia Heliopoliten cognominant, maximis ceremoniis celebrant in civitate quæ Heliopolis nuncupatur. Paulò infrà. Ad Apollinis potestatem refertur, qui idem atque Sol est. Cornucopiæ, agri fertilitatem denotat.

Hic nummus mediocris & minima formæ obvius est.

IMP. CAES. GETA. AVG. Caput Getæ laureatum.

COL. HEL. Colonia Heliopolis. Duæ aquilæ legionariæ in laurea : in aliis duæ aquilæ legionariæ inter duo signa militaria.

Duæ æquilæ legionariæ, seu in laurea, seu inter duo signa militaria percussæ, ad Veteranos Heliopolim ab Augusto transmissos spectant, originem Coloniae arguentes : illam tamen à Julio Cæsare constitutam indicat Juliae nomen, quam postea Veteranis Augustus frequentavit, quorum nomina exhibet insignis Philippi Senioris nummus, in quo legitur COL. HEL. LEG. V. MACED. VIII. AVG. cujus partem Heliopolim, partem alteram Berytum traductam nos docuit Augusti nummus pag. 15. cum hac epigraphe, COL. BER. V. VIII. uti diximus, ex quo confirmatur Strabonis locus, duas Legiones in hac urbe ab Agrippa collocatas asserentis : sed nummi hunc Geographum valdè illustrent, cum Veteranos illorum in Coloniam, & non in hiberna traductos, nos edoceant. Heliopolitæ Imperatoris Getæ titulum inscripserunt, cum ille Imperium Severi patris auctoritate cum fratre Caracalla administraret.

Uterque nummus secunda formæ, prior quidem à Patino pag. 317. vulgatus, obvius est; posterior verò, inter rariores collocandus.

LAODICEA.

L. SEP. GETA CAES. Caput Getæ nudum.

SEPT. COL. LAOD. METRO. *Septimia Colonia Laodicea, seu Laodicensis, Metropolis. In laurea.*

Laodicea urbs est Syriæ littoralis, à Seleuco Nicatore in matris Laodices memoriam condita, ad quam pertinet nummus Alexandri Balæ cum epigraphe ΛΑΟΔΙΚΕΩΝ ΡΡΟΣ ΘΑΛΑΣΣΑΝ in nostra Seleucidarum Historia pag. 262. Illa se *Juliam Laodiceam* ob Julium Cæsarem de se bene meritum nominavit; & æram inde computavit usque ad tempora Severi, quibus Pescennii partes deferens, ipsi adhæsit: od idque de improvviso oppressa, ejusque civibus omni crudelitatis genere affectis, à Severo, post occisum Pescennium, Antiochiæ privilegiis, quibus ipsam expoliavit, ornata est: sed cum Severus postea Antiochiæ ignovisset, eique jura reddidisset, Coloniam Laodiceam constituit, secundæ Metropoleos dignitate servata; unde pro Julia *Septimiam* se appellavit, & beneficiorum memor, nummos Getæ Severi filio, cum Cæsar à patre renunciatus esset, dicavit. Laurea spectat ad victoriam Parthicam, quam retulit Severus, & quam ob causam Geta *Cæsar* appellatus est, ut diximus. De Laodicea plura vide in Caracalla.

Hic nummus minimi moduli, inter rariores numerandus.

PTOLEMAIS.

P. SEP. GETA. CAES. Caput Getæ nudum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais. Colonus agit boves, adstant quatuor signa militaria.*

Patinus in nummo trophæa exhibuit; & quænam Ptolemais urbs Getæ nummus cufit, se ignorare fatetur; sed illa quæ in Phœnicia est, inter urbes ejusdem nominis quatergeminas, sola Coloniam accepit à Claudio, in quam deducti non modò Cives ex Roma, sed Veterani ab eodem Principe in eam transmissi sunt, ut Colonus agens boves, & signa militaria denotant. Ulpianus lib. 1. de Censibus Dig. 50 illam præter nomen Coloniz, nihil habere tradit. *Ptolemensium enim, inquit, Colonia, quæ inter Phœnicem & Palestinam sita est, nil præter nomen Colonia habet.* Sed non verisimile est Claudium Cives Romanos & Veteranos in eam sine quadam immunitate ipsi concessa deduxisse, quam ab aliquo Imperatore ablata suspicari quis posset, quod & aliis Colonis factitatum passim legimus, forsàn cum Syri & Phœnicos Pescennio acclamassent. Ptolemaidenses, ut suum erga Severum denotarent obsequium, ipsi, & familiæ dilectissimæ nummos suos consecrarunt.

Hic nummus tertiæ magnitudinis, à Patino pag. 377. vulgatus, pro raro & eleganti habendus.

Lij

SEPT. GETA.
SINOPE.

P. SEP. GETA. C. Caput Getæ sine laurea.

C. I. F. SINOPE. *Colonia Julia Felicis Sinopes.* Piscis. Regius est integer nummus, nec vox AN. unquam extitit, ut putat P. Harduinus pag. 456. Similem Florentiæ Marchio Jo. Niccolinus possidet. Patinus has literas I. F. *Julia Felicis*, se ignorare fatetur.

Sinopen Ponti Asiatici urbem littoralem Caracallæ nummos dicasse retulimus, quæ suos Getæ fratri profert, forsan quando Severus eorum pater victor cum illis ex Parthico bello redux, per Cappadociam iter habuit, ubi Plautianum ægrotasse narrat Dio lib. 75. pag. 857. Ποτε γὰρ τῷ Σεβήρῳ ἐν Τυανίῳ νοσήσαντα αὐτὸν ἐπισκεπτομένου. Quocirca quum Tyanis Severus Plautianum ægrotantem visiteret. Piscis in nummo cælatus, Pelamis est, ad denotandam Thunnorum, seu Pelamidum versus ejus littus abundantiam & piscationem, de qua tradit Strabo lib. 7. pag. 320. Nascitur autem in Paludibus M. otidis: cùmque aliquid virium cepit, ac ad littus Asianum deferuntur usque ad Trapezuntem & Pharnaciam, atque ibi primùm capiuntur: sed ea piscatio copiosa non est, quia justam magnitudinem Pelamides non sunt assecutæ. Σινώπῃσι παλαιότερα, ὡς αὐτῆς τοῦ πελᾶγος τὸ πλῆθος ἵσταντο καὶ τὰς ἐκείνης ὄντι. Ad Sinopen usque pro-
vecta jam & captu meliores sunt, & ad salsamentum commodiores. Postquàm ad Cyaneas appulere, easque præteriere, ad Byzantium & ad cornu ejus con-
vertuntur, ibi fit tertia piscatio.

Hic nummus minima molis, à Patino pag. 317. vulgatus, inter præstantiores col-
locandus.

STOBI.

P. SEPT. GETA CAES. Caput Getæ sine laurea.

MUNICIP. STOBENS. *Municipium Stobensium.* Victoria gradiens, dextrâ lauream, sinistrâ palmam gerit.

Stobi urbs est & Municipium Mæcedoniæ in Pelagoniæ regione, cujus

frequentes occurrunt nummi, præsertim cum Victoria ; sed hæc videtur esse Parthica , ob quam Getam diximus Cæsarem fuisse renunciatum. Stobenses porrò eundem Victoriæ typum Severo , Juliæ Domnæ , & Caracallæ dicarunt, conciliandæ sibi , ut ait Eq. Patinus , Severi benevolentia causâ ; nam Macedonia illius partes contra Pescennium amplexa est, licet hic Thraciæ partem occupasset. Verùm nummus non ad illam victoriam spectat , quam hoc tempore retulit Severus circa Hellespontum, aut cùm Byzantium postea expugnavit, quia tunc Geta Cæsaris nomen nondum adeptus erat.

Hic nummus mediocris formæ, inter rãtos numeratur.

SEPT. GETA CAES. PONT. Caput Getæ sine laurea.

MUNICIP. STOBENSIVM. *Municipium Stobensium.* Duo Fluvii decumbentes , quorum alter barbatus , alter imberbis , figurâ militari habitu ornatâ, stante intermediâ.

Geta hoc in nummo Pontifex renunciatur , an in loco demortui cujusdam Pontificis inauguratus , an supra numerum cooptatus, incertum est. Caracalla ejus frater , Pontifex in nummis etiam dictus est : sed hic solus patre mortuo videtur ex nummis fuisse Pontifex Maximus. Aliquos quidem Getæ nummos in lib. de Præstant. Num. cum titulo P.M. protulimus; sed majori adhibitâ diligentia epigraphen novâ manu inscriptam deprehendimus. Balbinus & Pupienus primi tantum simul apud Capitolinum Pontifices Maximi leguntur à Senatu appellati. Duo Fluvii Stoborum situm indicant , ad quorum confluentiam condita urbs videtur : alter fluviorum Erigon vocatus , alter Rhædias. Erigon autem oritur in Pæonia supra Deborum, deinde agetur Rhædiâ, si Baudrando fides : ideò hic quasi filius in illum defluens, imberbis depingitur. Figura paludata videtur esse Getæ, cui provincia se devovet.

Hic nummus secunde magnitudinis, rarissimus et præstantissimus est.

TRQAS.

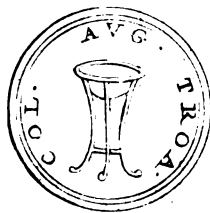

IMP. CAE. P. SE. GETAS. Caput Getæ laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Augusta Troadensis.* Apollo nudus, pede saxo imposito, lauri ramum gerit.

Troas urbs Phrygiæ minoris nummos Getæ, cùm ille Imperium patris testamento cum fratre Caracalla obtinuit, gratulans dedicavit: hanc Dionysius Afer insignem urbem veterum Heroum appellat, quam Neptunum & Apollinem condidisse, eandemque à Junone & à Minerva eversam narrat: ideò Eustathius Afri Commentator, ait. *Digna est ut deploretur, propter ea quæ passa est.* Sed Colonia facta priorem splendorem recuperasse videtur, teste Strabone cap. 13. pag. 594. Νῦν δὲ καὶ Ρωμαίων ἀποικίαν δίδικται, καὶ ἐστὶ τῶν ἐλλογισμένων πόλεων. Nunc etiam Romanorum Coloniam excepit, & est una de urbibus nobilibus. De Apolline hoc modo depicto, in Commodus, Crispina, & Caracalla diximus: ille pedem saxo imponit, qualis vaticinia reddebat, ut Pausanias Delphis narrat Herophilen ejus Sacerdotem oracula edidisse. Καὶ ἐς Δελφοὺς, ὅποτε δὲ ἀφικνίηται, ἐπὶ τῷ αὐτοῦ ἱερῶν τὴν πέτραν ἤδωκε. Ac Delphis quidem, de quo diximus, saxo vaticinia edebat sua.

Hic nummus secundi & minimi moduli, pro raro habendus.

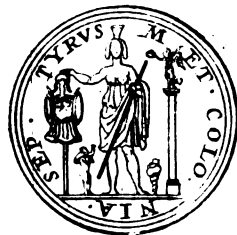
P. SEPT. GETA. Caput Getæ nudum.

COL. AVG. TRO. *Colonia Augusta Troadensis.* Tripus.

Tripus, instrumentum est pedibus constans tribus, cujus nomine intelliguntur mensæ, fellæ, & alia ejusmodi. Tripodes, ut ait Servius, erant mensæ in templo Apollinis Delphici, quibus superpositæ Phœbades, vaticinabantur. Alio nomine dicitur Cortina. Tripus igitur hic ad Apollinem spectat, unde apud Athenæum lib. 2. pag. 37. Καὶ γὰρ ἐκ τριπόδος λέγειν φασὶν οἱ ἀληθεύοντες. Nam qui vaticinantur, illos à Tripode loqui dicimus. De summo Apollinis apud Troadenses cū passim diximus, & de ejus oraculo. Athenæus lib. 7. pag. 296. illum à Glaucō vaticinandi artem didicisse narrat ex Nicandro. Ο δὲ αὐτὸς Νικάνδρος ἐν δευτέρῳ Αἰτωλικῷ ποιεῖ μνηστικῶς φησὶν Ἀπολλῶνα ἀπὸ Γλαύκου διδασκόμενον. Ipse verò Nicander in Ætolicorum primo poëmatē ait Ἀπολλῖνῳ ἀπὸ Γλαύκου διδασκόμενον τὴν vaticinandi scientiam. Apollo autem Trojæ Deus fuit tutelaris.

Hic nummus minimæ formæ, nec rarus nec obvius est.

T T R U S.

IMP. CAES. P. SEPT. GETA. PIVS. AVG. Caput Getæ laureatum.

SEP. TYRVS. METR. COLON. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia*. Astarte tutulata stans, dextram imponit trophæo, sinistrâ scipionem : coronatur à Victoria cippo imposita, pro pedibus Astartes, hinc palma arbor, inde conchylium.

Tyrus urbs & Metropolis Phœniciz, de qua passim in nummis Severi, beneficiorum memor, à quo Colonia deducta est, & *Septimia* nomen præfert, Septimio Getæ filio, cùm Imperium suscepit, gratulans nummos dicavit. Astarte Tyri Dea tutelariorum est, cujus templum Hiram Rex condidit, teste Josepho, de Bel. Judaic. lib. i. ubi ejus Regis filium nomine *Bele Astartum* nominat, & Bele-Astarti filium, *Abdastartum*, & alterum Bele-Astarti filium, *Astartum*, quasi ex Astartes nomine. Trophæum, cui manum imponit Astarte, non ad Getæ historiam, sed ad Colonias à Tyriis longè deductas spectat; quippe idem typus in plerisque Imperatoribus frequens occurrit. De palma & conchylio abundè dictum est.

Hic nummus primæ magnitudinis elegantissimus est.

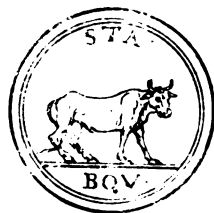

SEPT. TYRVS METRO. COLON. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia*. Colonus agit boves, pone quod vexillum, in quo LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica*.

Tyrii deductæ Coloniz symbola in nummo Getæ proferunt, ut ipsi pergrata: quippe Severus ejus pater urbem munificentia suâ Coloniam constituerat. Porro hæc urbs à Pescennii militibus, ob Severi partes, quas illa erat amplexa, direpta & incensa fuit. Itaque ob belli merita jus Italicum obtinuit, ut refert Ulpianus lib. i. de Censibus. *Huic enim divus Severus Imperator noster, ob egregiam in Rempublicam, Imperiumque Romanum insignem fidem, jus Italicum dedit.* Colonus, civium Romanorum deductorum symbolum; vexillum, Veteranorum in urbem transmissorum insigne: ex qua verò Legione deducti sint, nomen *Tertia Gallica* indicat: hæc apud Dionem in Phœnice hiberna agebat, ad ejusque provinciz securitatem à Vespasiano ibi locata. Ejus Legionis, ut & IIII. & VI. Galliez, fidem faciunt Inscriptiones antiquæ apud Gruterum, sed harum nulla in nummis mentio.

Hic nummus majoris formæ præstantissimus est.

SEPT. GETA.
INCERTA.

P. SEPT. GETA. Caput Getæ nudum.
STA. BOV. *Stabiæ. Bovillæ. Bos seu Vacca.*

Patinus nummum uno verbo STABOV. Stabiis Campaniæ oppido tribuit. P. Harduinus STA. BOV. dividit, rectè quidem, cum in simili nummo mense Januarii 1686. Tusculi à nobis reperto, punctum post STA. observaverimus, & ad duas in eadem Campania Stabias & Bovillas urbes revocat, quibus utrique Bos seu Vacca convenire potest; Stabiis ob lac Stabianum pro Ptichificis decantatum, Bovillis verò ad indicandam nominis originem Bovillæ, quippe quasi Bovis ilia, quod eò vulnerata Bos sua trahens intestina devenit; sed quia hæc conjectura Antiquariis non omnino arridet, nummum inter incerta numismata collocavimus.

Hic nummus minimi moduli, inter rariores collocandus.

ROMÆ

L. SEPTIMII GETAE.
SAEQLARIA
SAEQLI FELICITAS
P. PETRONIVS FAVSTVS
AVGVR.

*Sponius Miscell. erud. Antiq.
pag. 272.*

IMP. CAESARIS: L.
SEPTIMII SE
VERI PERTINACIS
AVGVST.
LAETITIAE
TEMPORVM
P. PETRONIVS FAVSTVS
AVGVR.

A latere ejusd. marmor.

MACRINUS:

MACRINUS.

MACRINVS in Syria à militibus electus, licet à Senatu confirmatus, Romam illicò non venit, bello nimirum cum Parthis detentus; pace autem cum iis inita, civile cum Elagabalo bellum inchoavit, in quo post XIII. Imperii menses occisus est. Tam turbidum procellosumque tempus deducendis Coloniis haud idoneum fuisse videtur: nummus tamen Tarsi cusus, hanc urbem *Macriana* nomen, ob collata ab eo in se beneficia, assumpsisse nos edocet.

MACRINI nummi ex aere majore rarissimi, ex infimo & mediocri rari.

ANTIOCHIA Syria.

ΑΥΤ. Κ. Μ. Ο. C. ΜΑΚΡΙΝΟΥ. Caput Macrini laureatum.

S. C. *Senatusconsulto*. Δ. Ε. *Δημοκρατίας Ἐξουσίας*, Tribunicia potestate, in laurea.

Nummus l'cèt Antiochiæ nomen non exhibeat, ad illam spectare arguunt hæ voces s. c. & Δ. Ε. in ipsius nummis signatæ, ab eo tempore quo Coloniæ illam deduxit Caracalla; imò Antiochia, ut diximus in Othone, solâ S. C. inscriptione, ante Caracallæ tempora, in laurea similiter utebatur. Hanc urbem geminam habuisse monetæ officinam, urbis scilicet, & Syriæ Præfecti, jam diximus; quam sententiam illustrant nummi Patrenses, ubi pariter gemina erat monetæ officina, testes sub Claudio nummi, alii quidem à civibus cum epigr.

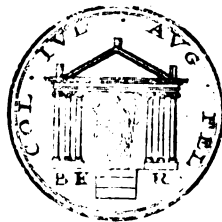
M

COL. A. A. PATRENS. cusi : alii verò à Præfecto Achaïæ cum Græca inscriptione, ΕΠΙ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΡΟΥΦΟΥ ΑΝΘΥΠΑΤΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ. Lampridius narrat postquàm Imperium Macrino delatum fuisset, & ipse filium Diadumenum appellasset *Antoninum*, militibus id gratum habentibus gratias egisse, & inquit : *Hac habitâ concione, statim apud Antiochiam moneta Antonini Diadumeni nomine percussa est, Macrini usque ad jussum Senatus dilata est.* Patinus pag. 327. sententiam hanc sequutus, non capit quomodo s. c. hic Senatusconsultum significet ; sed Antiochiam longè antè has notas in nummis exhibuisse, ad indicandam sibi cudendæ monetæ facultatem à Senatu concessam, & Populi jussu confirmatam, ignoravit.

Antiochiæ pariter cusus est alter Macrini nummus, in cujus averfa parte, ΚΑΙ. Μ. Ο. ΔΙΑ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. s. c. cum capite Diadumeniani. De notis verò Δ. Ε. in nummis filii.

Uterque nummus minima formæ, vulgaris & obvius est.

B E R Y T U S.

IMP. CAES. M. OPEL. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus.* Neptunus pede saxo imposito stans, dextrâ Delphinum, sinistrâ tridentem. Idem typus in templo sex columnarum.

Berytus, urbs littoralis & Colonia Phœnicia, de qua passim dictum est, Macrino Imperatori in Syriæ confinio à Legionibus electo, gratulans numeros consecrat. Berytenses Neptunum tutelare numen sæpe in nummis repræsentarunt ; sed hic elegans nummus templum ejus in urbe magnificentissimum exhibet. Urbs autem illa videtur fuisse perillustis, si quidem Josephus ab Agrippa Rege maximè ornatam narret Ant. l. 19. cap. 7. Πολλοῖς ὃ καὶ ἀσπελάσας πολλὰ Βερυτίου ἔχαρτες ἐπήμνη, θεᾶται γὰρ αὐτοῖς καὶ ἀσπελάσας πολυτελείᾳ τε καὶ καλλί πολλῶν ὀφείλον, ἀμφιθέατρον δὲ πολλῶν ἀναλωμάτων, βαλανεῖα πρὸς τοῖς, καὶ πρὸς τῷ ὁδοῖν τῶν ἔργων γενότῃ διαπορημάτων, ἢ δὲ καὶ ἄλλας ἀδελφείας, ἢ τὸ μέγαθος. *Inter alias autem multas eximiis ornamentis honoravit civitatem Berytiam, magnis sumptibus exstructo ibi theatro pulcherrimo, simulque aequè magnifico amphitheatro, & ad hac balneis ac porticibus, nullis parcens impendiis, modò absolutam operibus pulchritudinem adderet.* Delphinus & tridens Neptuni sunt insignia.

Hic nummus secunda magnitudinis, apud R. P. Olone Dominicanum Convent. Aquisext. inter rariores numerandus.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus.* Astarte rutulata & seminuda stans in templo tetrastylo, dextrâ hastam, seu scipionem, coronatur à Victoria columnæ imposita, hinc & inde icuncula supra cippum vexillum gerit.

Frequentes Berytensium nummi Macrino cusi occurrunt, quòd illi ab ipsius partibus contra Elagabalum starent, ut innuere videtur Dio lib. 78. pag. 903. qui Basilianum Ægypti Praefectum, & Marcum Secundum Phœniciae Rectorem ipsi addictissimos narrat. Καὶ ἡ γὰρ καὶ ταῦτα ἀμφοτέρω αὐτῶν προσκείμενοι, ἐν Ἀλγερῇ καὶ τοῖς τῆς ΰδατοντινῆς δρομολήρυχας ἀπέκτειναν. Quorum uterque Macrini partes fovebat, ideoque publico utentes cursu pracones Pseudantonini necabant. De Astartes cultu in Syria saepe dictum; illa seminuda est Veneris instar, Suidas illam esse docet. Ἀστάρτη, ἡ παρ' Ἑλλήσιν Ἀφροδίτη λεγόμενη. Astarte qua apud Graecos Venus dicta est. Duæ illæ icunculæ in cippis vexillum gerentes, utriusque Legioni: v. Macedonicae, & v i i i. Augustæ Veteranorum Genios repræsentant, ad indicandam Coloniae originem, quam & duæ aquilæ legionariae in nummo templi Genii Berytensis alibi describendo, pariter denotant.

Hic nummus majoris formæ rarissimus & elegantissimus est.

CÆSAREÆ.

IMP. OPE. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.

COL. PR. FL. AVG. CÆSAR. *Colonia Prima Flavia Augusta Casarea.* Colonus agens boves.

Nummus ad Cæsaream Palæstinæ urbem, non autem ad Cæsaream Cappadociae, ut putat Eq. Patinus, quæ Coloniae dignitate nunquam donata est, spectat. Cæsarienses Macrino in Syria à Legionibus electo nummos suos dicant, obsequium hoc modo Imperatori novo denotantes. Ex urbe Cæsarea oriundus erat Macrinus, ex Sitifensi scilicet, non ex ea quæ ad Argæum montem sita est, non Cappadox, sed Maurus, ut confirmat Dio lib. 78. pag. 884. Τὰ περὶ ἄλλα καὶ τὸ οἷς τὸ ἔπειρον, καὶ τὸ τῆς Μαύρων ἐπιχώραριον, διετέθητο. Habuit enim

M ij

præter cætera, alteram aurem perforatam, ut est Maurorum consuetudo. Qui mulierum in aures gestantium mos adhuc superest in Africa, quod & ipsi Abgeriæ vidimus. Cæsarienses Coloniz symbolum, ad denotandam immunitatem à Tito sibi concessam, signare videntur.

Hic nummus secunda magnitudinis mutilus, & cum uno bove pro duobus, à Patino pag. 322. vulgatus, pro raro habendus.

COILLU.

I. OP. SEV. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.

AEL. MVNIG. COIL. in aliis COMM. *Ælium Municipium Coillu*, vel *Coillutanum Commodianum*. Dimidia navis, cornucopiæ desuper.

Coillu urbs & Municipium Numidiæ, de quo dictum est in Antonino Pio, Commodo, & Caracalla, Macrino Imperatori Africano gratulans, nummos dedicat. Hunc in Africam amandatum narrat Capitolinus. *A Severo remotum etiam à miserrimis officiis, relegatumque in Africam, ubi ut infamiam damnationis regeret, lectioni operam dedisse, egisse causulas, declamasse, jus postremi dedisse.* Urbs *Macriana* in Mauritania Sitifensi, ex qua natus erat, in illius etiam honorem dicta videtur; ejus meminerunt Notitiæ Africæ, ubi *Restitutus Macrianensis* legitur, hucque pertinere putat Lucas Holstenius Annot. de Patriarch. Rom. Silvanum Macrianensem in Coll. Carth. Coillutani dimidiam navem, ad situm urbis indicandum, signarunt: cornucopiæ verò ad uberitatem rerum omnium in Municipio arguendam, cui adstipulatur Lucianus in Rhetor. Præc. Τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας ἔχουσα ἐν τῇ δεξιᾷ, παντίοις καρποῖς ὑπερβύον. *Dextrâ tenens Amalthea cornu fructibus scatens omnifariis.* Numidiam ita fertilem reddidisse Masinissam alicubi diximus.

Cave ne nummum ad *Æliam Capitolinam* cum Fq. Patino pag. 323. & P. Harduino pag. 13. ac ne cum Com. Mediobarbo 307. ad *Municipium Fanestre* in Hispania frustrâ constitutum, imò ne tandem cum ipsomet P. Harduino pag. 110. ad *Cælium Calabria* urbem revoces.

Hic nummus minimi moduli, a Patino pag. 322. vulgatus, inter raros reponendus.

DEULTUM.

IMP. M. OPEL. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.

COL. FL. PAC. DEVL. Colonia Flavia Pacensis Deultum. Bacchus stans ;
dextrâ cantharum , levâ thyrsus , pro pedibus panthera.

Deultum, urbs est Thraciæ, Colonia à Vespasiano deducta, quæ non tam laeta Macrini electione, quàm Caracallæ interitu, novo tamen Imperatori dedicavit nummos: sed cùm plurimi occurrant ab eadem urbe cusi, beneficium quoddam, vel novum Provinciæ Rectorem, illam ab eo accepisse verisimile videtur. Bacchus in nummo Deultri signatus, ipsius cultum in hac urbe indicat, fortè ob vitium in illius agro abundantiam. Athenæus enim Thraciam ob vinum celebratam narrat l. i. c. 24. p. 31. *Επίκεινται δ' ἡ Θράκη ἐθαυμάζετο ὡς ἡδύοινος, καὶ σκυόλως πρὸς πλησίον αὐτῆς χωρὶς. Thracia quidem ob vini quod fert præstantiam, ac vicinorum ipsi locorum magna fuit celebritas.* Cantharum poculi genus gerit Bacchus, de quo idem Athenæus lib. ii. cap. 6. *Ἐκατον τῆς ἡμέρας ἐκλαίει εἰς καὶ θάλασσαν. Centum interdum vini cantharos absumi lacrymabatur.* Thyrsus est hasta aculeata, hæderâ obtecta, quam in bigis Bacchæ quatiebant. Panthera Baccho comes additur, ob vinum quo delectatur; sed Phornutus de Nat. Deor. inquit hanc Deo Pantheram adsistere, ad indicandum asperrimos etiam mores temperato vini usu mansuescere.

Hic nummus secunda magnitudinis rarus est.

IMP. M. OPEL. SEV. MACRINVS. P. AV. Caput Macrini radiatum.

COL. FL. PAC. DEVL. Colonia Flavia Pacensis Deultum. Silenus dextram attollens, humero sinistro utrem hircinum gerit.

Nil mirum si Deultum urbs Bacchum venerata, ad vites conservandas, Silenum ejus nutritium & pædagogum coluerit, quem Lucianus de Baccho in Indiæ profectioe unum ex ejus ducibus nominat. *Καὶ τοῦτον πρῶτον πειθονόητα στυγερὰ μάρχην αἰτῶν. Eumque magna auctoritatis in ducendo exercitu ipsius collegam.* Silenus dextram attollit versus astra, inter quæ translatus ipsum tradit Aracus in Bacchi gratiam: humero sinistro utrem hircinum gerit, an fortè quòd hircus Baccho immolaretur, ut ait Phornutus. *Τὸν δ' ἔπειθ' αὐτῶς θυοῖσι, ὅτι δὲ λιμνὴν καὶ δαίτην τῶν ἀμπελων. Hircum ipsi immolant, quia noxium vitibus animal est.* Unde rustici Athenienses festum agebant, Ασκολία ab utre nuncupatum, ut narrat Suidas. *Εορτὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἤθον τῶν Ασκολία, ἐν ᾗ ἥλκοντο τοῖς ἀσκοῖς αἰγίοις, ἐς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Festum Athenienses agebant Ascolia, in quo utribus caprinis insiliebant in honorem Bacchi.* Uno tantum pede in utrem saltabant. Hesychius: *Ἀσκολίζοντες ἐφ' ἐνὸς ποδὸς αἰγόωμοι. Uno pede saltante.* De quo Virg. 2. Georg.

*Non aliam ob culpam Baccho caper omnibus aris
Caditur, et utretes ineunt proscenia ladi.*

Hic nummus minimi moduli inter rariores reponendus.

M iij

IMP. M. OPEL. SEV. MACRINVS. AVG. Caput Macrini laureatum.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultum.* Fortuna stolata stans cum calatho, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Deultani, ut & plurimi alii populi, Fortunam venerati sunt. De illa exclamat Plinius. *Toto mundo & locis omnibus, omnibusque horis, omnium vocibus Fortuna sola invocatur.* Pausanias in Messeniæ. tradit Homerum Poëtarum Principem mentionem Fortunæ primū fecisse, quam Græci Τύχη appellant, Oceani filiam. Καὶ Τύχην ὡς Ωκεανοῦ καὶ Τρώϊον παῖδα εὖσαν. Et Tychem etiam ipsam Oceani filiam. Fortunam ipsam divitiarum esse matrem atque nutricem ferunt; ideò illi temonem & cornucopiæ tribuere videntur, ex Lactantio, ut jam alicubi diximus; forsan ob id Romæ trans Tyberim, ubi ædem habebat, ejus festum colebant, qui sine arte aliqua vivebant. Imperatoribus sæpe comes addebatur, signo ejus aureo in ipsorum cubiculo asservato, de quo Capitolinus in vita Antonini Pii. *Fortunamque auream quæ in cubiculo Principum poni solebat, transferri ad eum jussit.*

Hic nummus mediocris formæ, nec rarus nec obuius est.

IMP. M. OPEL. SEV. MACRINVS. AVG. Caput Macrini radiatum.

COL. FL. PAC. DEVL. *Colonia Flavia Pacensis Deultum.* Lupa præbens ubera Romulo & Remo.

Quibusdam Deultanorum nummis inscribitur Severi nomen, quod assumpsit Macrinus, postquàm Diadumenum filium *Antoninum* vocasset, ut innuit Capitolinus in ejus vita. *Insulsi præterea nomen Severi, quum illius nullâ cognatione tangeretur, unde locus extitit, SIC MACRINVS EST SEVERVS, QVOMODO DIADVMENVS ANTONINVS.* Lupa cum puerulis, frequens est Colonia-
rum symbolum, ad indicandam urbis Romæ à Romulo originem, cujus Strabo meminit lib. 5 pag. 229 Τοὺς δὲ ἔξεσθαι τοὺς τὴν Τίβριν, κατὰ τὴν πα-
τριον. μυθεύονται μὲν οὖν ἔξ' Ἀρεὸς ἡμέσας τοὺς παῖδας. ἵνα μὴ οὖν δι' ἑσπέρης ὀρε-
θίζωνται συλλαχνομήνους. *Gemellos autem quos pepererat, morem quendam patrum secu,*

in, ad Tyberim exposuit. Hos Marte patre natos fabulantur; animadversumque eos à Lupa catulorum loco ali. Lupæ puerulis ubera præbentis simulacrum pro Romæ insigni fuit.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro habetur.

EDESSA.

M. O. C. MAKPINOC. CE. Caput Macrini laureatum.

MHT. KOΛ. EΔECCA. MHT. KOΛ. EΔECCA. METROPOLIS Colonia Edessa.

Varie sunt epigraphæ, caput turritum & velatum.

Edessam Abgari Regiam per fraudem à Caracalla ipsi ablatam, & Coloniam Romanorum ab eo factam diximus: in ea hiberna ille agebat, dum Carrhas invifendi Dei Luni gratiâ profectus, in itinere occisus est, ut narrat Spartianus in ejus vita. Deinde cum iterum vellet Parthis bellum inferre, atque hibernare Edessa, atque inde Carrhas Luni Dei gratiâ venisset, die natalis sui VIII. Idus Aprilis, ipsis Megalensibus etc. interemptus est. Cum in castris Macrinus Imperator fuisset appellatus, Edesseni nummos ipsi subito dedicarunt, quorum hic nobis monumentum est. Caput illud turritum & velatum, Genius urbis est, & solenne ejus tractus Metropolium insigne; turribus ornatur, ut maximè munita. Illam Trifanum ex Cantacuzeno lib. 4. obsidionem sexdecim annorum tulisse refert.

Hic nummus minimi moduli, rarus & conspicuus est.

HELIOPOLIS.

IMP. M. OPEL. MACRINVS. AV. Caput Macrini laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. Colonia Julia Augusta Felix Heliopolis, seu Heliopolitana. Colonus agens boves, pone duo signa militaria, in quorum apice aquila.

Heliopolis urbs est Phœnicie; Syri enim & Phœnices primi Macrino Imperatori à Legionibus electo, acclamarunt. Sed cum Elagabalus à quibusdam Imperii successor assertus esset, milites & civitates pro diversis partibus

steterunt : & licet suspensis animis hærent, cum res adhuc foret in ambiguo statu, adlati potissimum de Macrino superato nuntiis, vehemens coorta seditio est, in qua multi è plebe, nec è militibus pauci perierunt. Heliopolitani Colonom cum signis militaribus, ad Coloniæ deductionem ex Civibus Romanis & Veteranis indicandam, cælarunt. Duo sunt signa militaria, in quorum apice aquila, ad Veteranos, tum ex Legione v. *Macedonica*, & viii. *Augusta*, in hanc, ut sæpe diximus, Coloniæ transmissos, spectantia.

Hic nummus mediocris formæ, inter præstantiores computandus.

PELLA.

IMP. M. OPEL. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.

COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Augusta Pella.* Figura nuda insidens rupibus, dextrâ sibi coronam imponit, lævo cubito fistulæ multis calamis compactæ innixo, pro pedibus pedum.

P. Harduinus pag. 200. in hoc Macrini nummo legit COL. IVL. HISPPELLA, quem ad Hispellum in sexta Italiæ regione urbem perperam revocat.

Pella urbs Macedoniæ, in littore Ægei maris, Macedonum regia olim sedes, Colonia à Julio constituta, ab Augusto Veteranis frequentata, suum Macrino obsequium per nummos testatur. Figura montibus insidens, urbis situm indicat, de quo Livius Dec. 5. lib. 4. *Situm urbis undique aspiciens, quam non sine causa delectam esse regiam advertit. Sita est in tumulo vergente in Occidentem hibernum, &c.* Ill. Spanhemius, ad situm Pellæ probandum Not. ad Cæss. Juliani pag. 160. & 400. hunc typum protulit, nullâ figuræ mentione factâ, cui pag. 160. palmam pro fistula tribuit, unde Amicus noster ad Athletam ludorum victorem, qui sibi coronam imponit, revocabat, sed figura illa nunquam palmam gerens, semper fistulæ innixa, Apollo esse videtur, Nomius dictus, quasi pastor, quod Admeti Regis pecus paverit, ut confirmat pedum in una nummi parte. Fistulæ multis calamis compactæ innixus, tanquam Marsyæ spoliis insultans, qui ad tibiz certamen ipsum provocare ausus fuerat; ideoque coronam sibi imponit. Pellenes apud Goltzium in Græciæ nummis tab. 22. & 23. Apollinem cum tripode, illumque cum lauri corona exhibent, unde apud eos Apollinis cultus arguitur.

Hic nummus minimi moduli pro raro numerandus.

COL.

COL. IVL. AVG. PELL. *Colonia Julia Augusta Pella.* Victoria sedet supra spoliis, dextrâ stylum, sinistram apponit clypeo quem genu sustinet.

Victoria spoliis insidens, ad bellum Parthicum spectat; illa enim sedet, bello per Macrinum confecto, & pace cum Parthis initâ, qua de re Dio lib. 18. pag. 887. *Ἐπειτα ὁ Ἰσχυροσεβαστάριος ὁ Μακρίνος καὶ ὁ Ἀρταβάνος, καὶ ὁ Ἰσχυροσεβαστάριος καὶ ὁ Ἀρταβάνος, καὶ ὁ Ἰσχυροσεβαστάριος καὶ ὁ Ἀρταβάνος, καὶ ὁ Ἰσχυροσεβαστάριος καὶ ὁ Ἀρταβάνος.* Secundum hac missis utro citroque de pace Legatis, res inter Macrinum & Artabanum mutuam ad reconciliationem deducta fuit. Nam auctore Herodiano in vita Macrini, Romani triduo cum Parthis decertaverant. *Πρώτης μὲν οὖν καὶ δευτέρας πάσης ἡμέρας ἔξ ἑωθινῶν εἰς ἑσπέραις ἐμαχόμενοι, καὶ νύξ ἐπελθοῦσα διέλυσε τὰς μάχας· ἐκάτεροι τε ἐπὶ πῶλλον εἰς τὰ ἑαυτῶν στρατόπεδα, νικᾶν ἀξιουῦντες. τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ πεδῖον μαχόμενοι.* Uno igitur alteroque die, à mane ad vespertam pugnatum: nox praelium diremit; reversique sunt in castra utrique, quasi victores. Tertia die in eandem planitiem pugnaturo convenere. Senatus Macrino sacrificia decrevit ob victoriam, & Parthici nomen datum, quod non accepit. Multi occurrunt sc. cusi nummi cum simili typo & epigraphe VICT. PART. quod imitati sunt Pellenenses.

Hic nummus minoris formæ, in rariorum serie collocandus.

SEPT. TYRO METROP. COLON.

IMP. CAES. MACRINVS. AVG. Caput Macrini laureatum.

SEPT. TYRO METROP. COLON. *Septimia Tyro Metropolis Colonia.* Bos cum vexillo, in quo LEG. III. GAL. *Legio Tertia Gallica.* Conchylium ante bovem.

Tyros Phœnicia Metropolis, Macrinum venerata, nummos ei plurimos obtulit, si quidem Marius secundus illius provinciæ Præfectus, ab ipsius partibus contra Elagabalum stetit. ut jam vidimus apud Diomeno. Bos, Coloniz ex Civibus togatis de ductæ symbolum est; vexillum, Legionis Veteranorum in eam missorum insigne: ex quam autem illi fuerint, in eo scriptum est nomen Tertiæ Gallicæ. Ipsa enim in Phœnicia hiberna agebat: hæc nondum pacata erat, post Elagabali è Syria discessum, nam Severus rebellavit,

N

teste eodem auctore. Σεβήρης ὁππλομήσας καὶ αὐτὸς τῇ μοναρχίᾳ ἐν πατρὶ τειπὺ στρατοπέδῳ ὧ Γαλλικῷ, οὗ ἦρχε. Severus autem, & ipse regnum adfectare ausus in Legionem Gallica Tertia, cujus dux erat. Conchylium Tyri insigne est, ob celebrem ejus purpuram, de qua loquitur Virgilius lib. 3. Georg.

Vellera mutantur Tyrios incocta rubores.

Jam vulgatus est in Julia Pia similis Tyri Coloniae typus cum eadem epigraphe, quam Trifstanus, & illius sequaces, SEPHYRVS & SEPHYRO legunt, ut notavit P. Harduinus pag. 513. qui inscriptionem vexilli LEG. XII. pro LEG. III. apud Patinum corrigere debuerat ex nummo Treb. Galli, quem ipsemet cum LEG. III. GAL. pag. sequente protulit.

Hic nummus mediocris magnitudinis, à Patino pag. 321. vulgatus, rarus est.

SEP. TYRO METRO. COLON. *Septimia Tyro Metropolis Colonia. Templum sex, in aliis quatuor columnarum à latere, ante quod conchylium.*

Templum, vel Iherculis, vel Astartes est; præcipua sunt hæc Tyri Numina: sed si conjecturæ locus, ad Herculem spectat, quia per excellentiam, sine icuncula fanum videtur repræsentatum, Hercules enim urbis erat Fundator & Heros, de quo ita loquitur Lucianus de Dea Syria Καὶ ἐστὶ ἱερὰ καὶ ἐν Συρίᾳ. . . . Τὸ γὰρ τῷ Ηρακλέους τὸ ἐν Τύρῳ, ὃ τοῦτο τῷ Ηρακλέους, τῷ, Ἑλλήνες αἰείδουσιν, ἀλλὰ τὸν, ἐγὼ λέγω πολλὸν δῆρ' αἰετοῦ, καὶ Τύριος ἦρως ὄντι. In Syria quoque sunt templa. . . . Herculis quidem illud quod est Tyri, non hujus Herculis, quem Græci decantant: sed quem ego dico, multò vetustior est, & Tyrius Heros. Prius enim Herculi, quàm Astarti templum exstruxisse Hyramum Tyri Regem narrat Josephus contra Apion. lib. 1. Καθελὼν τε τὰ δῆρ' αἰετοῦ, καὶ τοὺς ναοὺς ἀποδομήσας· τότε τῷ Ηρακλέους καὶ τῆς Αστάρτης τὰς τέλειους ἀνιέρθουσι· καὶ τὸ μὲν τῷ Ηρακλέους ἱερὸν ἐποίησαν ἐν πατρὶ Περσέως μίλει, εἶτα τὸ τῆς Αστάρτης. Demolitusque antiqua delubra, nova templa edificavit, Herculisque primum exstructo mense Peritio, deinde Astartes. De hujus templi opibus, vide Herodotum in Euterp. Concha perpetuum Tyri insigne.

Hic nummus secunda & minima forma, inter præstantiores habendus.

IMP. M. OPEL. MACRINVS AVG. Caput Macrini laureatum.

SEP. TYRO, in aliis TYRVS. METRO. COLON. *Septimia Tyro*, in aliis *Tyrus Metropolis Colonia*. Triremis cum remigantibus, in aliis cum velo: diversi sunt typi.

Triremis in Tyriorum nummis, aut ad primam triremium fabricam ab ipsis inventam, vel ad eorum in mari potentiam indicandam, apposita est. Nonnus Dionys. 4. illos ab Hercule navigandi artem edoctos nautili concha sua velificantis exemplo commemorat: unde Tibullus lib. 1. Eleg. 8.

Prima ratem ventis credere docta Tyrus.

De Tyri θαλασπορχία, seu maris imperio, audias Q. Curtium lib. 4. cap. 4. *Quocumque classes ejus adierint, ditionis suæ fecit.* Quod confirmat Strabo lib. 16. pag. 757. Τῆς δ' αὖτε ναυτολίας διωτάμους τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος, τῶν ἀποικίδων ὅτι πόλεων τιχύνειν. *Quantum classe potuerint (Tyrii) argumento evidenti est multitudo & magnitudo Coloniarum ab iis deductarum.* In Africam scilicet, & in Europam teste Diodoro lib. 5. Πολλὰς μὲν καὶ πρὸ Λιβύῃ ἀποικίας ἐποίησαν, ὅτε ὀλίγας δ' ἐν Εὐρώπῃ ἐπὶ τοῖς δούσι κακλήμοις μέρεσιν. *Quo factum, ut multarum in Africa Coloniarum, nec paucarum in his Europa partibus quæ ad Occidentem vergunt, auctores fierent.* Conchylium in Tyriorum nummis ferè perpetuum, celeberrimum apud ipsos purpuræ usum ostendit.

Uterque nummus rarus, alter secunda forma, alter minima.

HERCVLI
VICTORI
PRO. SALVTE
IMP. CAES. M.
OPELII AVRE
LI SEVERI
MACRINI. AVG
L. IVBENTIVS
L. F. TER. SE
VERVS. AVG. N.
DISPENSATOR.

Ex Panvinio apud Gruterum pag. 50. 4.

DIADUMENIANUS.

ARCUS Opelius Macrini filius, cognominatus est *Diadumenus*, ab avi materni nomine. Lampridius cum prius *Diadematum* fuisse appellatum narrat, quod nascens pileum non habuerit, sed diadema tenue; unde Mathematici ipsum Imperatoris filium, & Imperatorem futurum prædixerunt. Macrinus autem Imperator factus, cum mororem omnium pectora obsedisse observasset, quod Antoninum in Repub. non haberent, existimantes quod sine eo Romanum esset Imperium perituum, concionem parari iussit, filiumque *Antoninum* appellavit, producitque *Diadumeni* nomine, in *Diadumenianum*, quasi in Antoninorum familiam adoptatus, ille *Marcus Opelius Antoninus Diadumenianus* vocatus est.

DIADUMENIANI nummi ex ære magno hætenus non occurrunt, ex medio & minimo, inter præstantiores collocantur.

ÆLIA CAPITOLINA.

M. OPEL. ANT. DIADUMENIANVS. CAES. Caput Diadumeniani nudum:
COL. AEL. CAP. COMM. Colonia Ælia Capitolina Commodiana. Templum tetrastylum, in quo Jupiter sedens inter duas figuras muliebres.

Ælia Capitolina prius Jerosolyma, Colonia ab Hadriano constituta, nomen Æliæ habuit, de Ælia Hadriani gente; deinde ob accepta à Commodo beneficia, & non à deductis eò à Commodo Colonis, ut putat Scaliger in Animad. *Commodianam* etiam se appellavit. Postquam autem Diadumenianus à patre Cæsar factus esset, urbs, ut utriusque benevolentiam sibi conciliaret, nummos in Diadumeniani honorem cudit. Templum in nummo signatum, Jovis est Capitolini, de quo diximus in simili Hadriani nummi typo, quod ille ædificari jussit, teste Dione in ejus vita lib. 69. pag. 793. Καὶ ἐς τὸν τῆς τοῦ θεοῦ πίπτον, ἰαὸν δὲ Διὶ ἔπεσον αἰτεγαίρωντος, πόλεμος οὔτε μικρὸς οὔτ' ὀλιγοχρόνιος ἐκινήθη. *Ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Jovi ædificari curavisset, magnum bellum & diuturnum moveri cepit.* Adstantes Jovi mulieres, in nummo Hadriani unam Palladem, quia galeatam, quæ Romam etiam repræsentare potest; alteram verò, urbis Genium esse protulimus.

Hic nummus mediocris formæ inter elegantissimos reponendus.

M. OPEL. ANT. DIADUMENIANVS. C. Caput Diadumeniani nudum.

COL. AEL. CAP. COMM. *Colonia Ælia Capitolina Commodiana.* Templum tetrastyle, in quo Astarte tutulata, pede supra fluvium imposito, dextrâ caput sustinet, lævâ scipionem gerit, hinc & inde Victoria globo imposita. Diversi sunt typi.

Astartes cultum in Palæstina antiquissimum fuisse ex Josepho novimus; qui Saûli Regis occisi, & filiorum arma in ejus templo fuisse consecrata narrat Antiq. lib. 6. cap. 15. Καὶ τὰς μὲν προσωπλίας αὐτῶν ἀνέθηκεν εἰς τὸ Ἀσάρταιον ἱερόν. *Quorum arma in templo Astartes dedicaverunt.* Varius erat Astartes vestitus, & varia ejus attributa, pro diverso nimirum honore ipsi in diversis Syriæ, Phœniciæ, & Palæstinæ urbibus tributo: hæc autem in eo habitu depingitur, quo à Bybliis Phœnices, & à Cæsariensibus Palæstinæ colebatur. De ea abundè in Hadriano, Antonino Pio, & Julia Domna dictum est. Illa caput dextrâ papyraceum gerit, juxta Lucianum in Dea Syria: ejus verò capitis papyraci ex Alexandria Byblum appulsus, anniversaria Adonidis celebranda designabat. Figura quam pede calcit, Adonis est fluvius, qui cum cruore inficiebatur, tempus lugendi Adonidis arguebat. Victoria columnæ imposita, Astarti coronam porrigens, sæpe huic Deæ comes in nummis tribuitur; in hoc geminæ sunt hinc & inde globo insistentes; utrum igitur ad Astartem spectant, an verò ad Macrinum, tanquam de Parthorum & Pseudantonino victorem, videant eruditi.

Alter ferè similis, ab Erizzo pag. 463. & ab Oiselio tab. 17. vulgatur; Oiselius autem Commodianæ urbis Æliæ nomen ipsi à Commodo collatum,

N iij

ab Hadriano in Cæsonii Commodi ab eo adoptati memoriam eidem Æliæ impositum perperam tradit : Deam verò Astarten, Commodum esse existimat; dextrâ globum pro capite Serapidis gerere, lævâ hastam Divinitatis pro sceptro : pede globum pro fluvii capite ; & hæc omnia ad orbis terrarum imperium denotandum profert. Theod. Rickius lib. de Capitol. Rom. pag. 56. Astarten Jovem radiatum cum globo & hasta arbitratur. Rickium sequutus est Com. Mediobarbus pag. 309.

Hic nummus secundi moduli rarissimus.

ANTIOCHIA Syriæ.

M. ΘΡΕΑ. ΑΝΤΩΝΙΝΟC. Caput Diadumeniani sine laurea.

s. c. Δ. E. *Senatusconsulto* Δημόχλης Εξουσίας in area : aquila verò in ima nummi parte, totum intra lauream.

Hic Diadumeniani nummus sine urbis nomine, qualem in Macrino vidimus, ad Antiochiam Syriæ pertinet, ob literas s. c. Δ. E. in omnibus Antiochenorum numismatibus semper occurrentes. Lampridius enim post Macrini ad milites adlocutionem, Diadumeno monetam mox Antiochiæ signatam tradit. *Hæc habitâ concione, statim apud Antiochiam moneta Antonini Diadumeni nomine percussa est.* Geminam fuisse apud Antiochenenses Syriæ monetæ officinam, jam in Othone diximus : in una quidem nummi Syriæ Reçtoris nomine cum epigraphe ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ usque ad Caracallam cælabantur : in altera verò urbis moneta solis s. c. literis appositis signabatur, ad denotandam ipsius cudentæ facultatem à Pompeio M. sibi concessam, *Senatusconsulto* fuisse confirmatam, cui additæ sunt hæ notæ Δ. E. ut indicaret urbs, illam etiam Plebiscito laudatam, in memoriam Pompeii, qui Tribuniciam potestatem à L. Sylla extinctam restituerat. Non autem literæ Δ. E. de Tribunicia potestate Imperatoris intelligendæ sunt, cui nempe adversantur nummi Augustarum, & Cæsarum, in quibus eadem voces occurrunt : testis sit hic Herennia Etruscillæ nummus pro cæteris, in quo circa ejus effigiem EPENNIA ETPOΥC-KIΛΛA legitur : in averfa verò parte ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑC. circa ambitum, s. c. in area cum aquila pro typo. Quis enim hæc Δημόχλης Εξουσίας verba ad Etruscillam Principem fœminam spectare existimet? Nec etiam s. c. nota in hoc Diadumeniani nummo ad Senatûs permissum pertinet, quod multum torsit Eq. Patinum; sed nota est Antiochenensium solita, ob monetam sub Pompeio sibi *Senatusconsulto*, ut sæpius dictum est, concessam. Aquila Romanum Imperium designat.

Cave ne Diadumeniani nummum apud Com. Mediobarbum pag. 309 cum epigraphe ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ, in quo tres Furia stant; & alterum Philippi Jun. cum eodem typo apud P. Harduinum pag. 54. ad Antiochiam Caria spectantes, Antiochiæ Syriæ tribuas.

Hic nummus minimæ formæ, à Patino pag. 327. vulgatus, nec rarus, nec obvius est.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΜΑΡ. ΟΠ. ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ. Caput Diadumeniani radiatum.
ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. ΥΠΑΤΟΣ. Tribunicia potestate, Consul. Aquila alis ex-
pansis. s. c. Δ. Ε. in area.

Elegans est hic Diadumeniani nummus cum titulo Imperatoris, qui confirmat sententiam Lampridii, Herodianum historiam sui temporis scribentem redarguentis, quod Diadumenianum Cæsarem tantum fuisse asseruerit. *Herodianus Græcus Scriptor, hac prateriens, Diadumenum tantum Cæsarem dicit puerum à militibus nuncupatum.* Sed Lampridius eum Imperatorem simul cum patre, ab exercitu vocatum contendit, cui refragantur nummi cum Cæsaris titulo, præsertim Romani: Macrinus autem illum Imperii consortem Consulæque dixisse videtur, eo tantum tempore, quo Elagabalus à quibusdam Legionibus Imperator salutatuseffet; quod innuere videtur Dio in vita Macrini pag. 888. cum ille scripsit ad Senatum de Pseudantonino, conquestus de militibus, quod adducti infinita pecuniæ cupiditate ab se defecerint. Ταῦτα τε ἐπέσειλεν ὁ Μακρίνος, καὶ ἑαυτὸν μὲν πατέρα, καὶ τὸν Διάδουμνον υἱὸν αὐτοῦ συνεχέστατα ἀπεκάλεσεν, καὶ πλεὺς ἡλικίας τοῦ Ψευδαδριανίου δέβαλλε, πολὺ νεώτερον αὐτοῦ καὶ υἱὸν ἀντεχέστατα ἀποφύων. Igitur Macrinus has literas misit, in iisque se patrem crebro ac Diadumenum suum vocitabat, eundemque proferebat ut Imperatorem, multo juniorem Pseudantonino, cujus atatem criminabatur. Nummum ex notis s. c. & Δ. Ε. Antiochiæ cusum, jam supra pronuntiavimus, bis quidem voces Διμήρχης ἑξουσίας in hoc nummo appositæ sunt, sed non repetitæ, ut sibi persuasit P. Harduinus pag. 121. nam ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞ. circa ambitum aversæ nummi partis inscriptæ ad Diadumenianum spectant. Δ. Ε. in area, ad Antiochiam urbem pertinent, ob monetam ipsi populi jussu, ut sæpius diximus, concessam. Antiochenes per aquilam, se Imperio Romano subditos denotant.

Hic nummus minimi moduli, inter rariores reponendus.

CÆSAREÆ Palæstina.

M. OPEL. DIADVMENO. AV. Caput Diadumeniani sine laurea.
COL. P. FL. AVG. F. CAES. Colonia Prima Flavia Augusta Felix Caesarea.
Variæ sunt epigraphæ. Caput Serapidis calathio ornatum.

Singularis est hic nummus, qui non modò Diadumeni cognomen pro adoptati Diadumeniani nomenclatione exhibet, sed qui ipsi pro Imperatoris nomine Augusti titulum tribuit. Sic Lampridius cum *Augustum* nominat in ejus vita. PATRI AVGVSTO, FILIVS AVGVSTVS. *Non satis, mi Pater, videris in amore nostro tenuisse tuos mores, qui tyrannidis affectatæ conscios reservasti, &c.* Sed eadem Imperatoris & Augusti dignitas Macrinum Diadumenum filium Imperatorem designasse narrat lib. 78. pag. 902. Καὶ τὸ ὑπὸ ἀντιμαχέμενος, καὶ τὸ δίκαιον ἄγναι, ἀπέδειξεν. *Ac filium Imperatorem, licet annum decimum agentem, designavit.* Cæsarienses Palæstinæ hunc *Augusti* titulum Diadumeniano tribuentes, à Macrini partibus contra Elagabalum stetisse videntur. Serapis inter præcipua Cæsareæ urbis Numina frequens occurrit in nummis Titi, Antonini Pii, M. Aurelii, L. Veri, & Commodi, quos consule.

Hic nummus tertiæ magnitudinis præstantissimus est.

DEULTON.

M. OPEL. ANTONINVS. DIADV. C. Caput Diadumeniani nudum.

COL. FL PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deulton.* Fortuna stans cum calathò in capite, dextrâ temonem, sinistrâ cornucopiæ.

Deulton Thraciæ Colonia nummos Diadumeniano cum *Antonini* nomine consecravit; Macrino videlicet adulata, quòd Imperator nomen ad cò carum Reipublicæ reddiderit, quamobrem supplicationes Macrino à Senatu decretas narrat Lampridius in ejus vita. *Atque dies septem supplicatio pro Antonini nomine celebrata est.* Fortuna in nummis Macrini & Diadumeniani, cujus in urbe, ut in pluribus aliis, cultum indicat, sculpta est, tanquam utrique patri nimirum & filio obsequens, ceu utriusque Dea conservatrix, qualis depingitur ex Lilio Giraldo Hist. Deor. Synt. 16. in cippo Romæ cum imagine muliebris cornucopiæ sinistrâ, dextrâ verò temonem habentis.

Hic nummus mediocris & minima forma, inter rariores collocandus.

TYRVS.

M. O. P.

M. OP. DIADV MENIANVS. CAES. Caput Diadumeniani sine laurea.

SEP. TYRVS METR. COLONIA. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Hercules stans, dextrâ pateram, lævâ clavam & spolia leonis.

Tyrios Phœniciæ Metropolitæ, sub Mario Secundo provinciæ Præfecto partes Macrini contra Elagabalum amplexos, antea diximus. Tyrii igitur nummos Diadumeniano, ut & patri dedicarunt. Hercules in hoc signatus, tutelaris est Tyrii Deus, quem summâ veneratione colebant, ut tradit Strabo lib. 16. pag. 757. Τιμᾶται ὃ καὶ ὑπερβολῶς Ἡρακλῆς ὑπὸ αὐτοῖν. *Colitur apud eos Hercules majorem in modum.* Hunc Herculem Suidas Minoi Σὺςχερον facit. Ανεφώνη ὃ ἐπὶ Μίνωος Ἡρακλῆς Τύριος. *Inclaruit Minoe regnante Hercules Tyrius.* De quo sic loquitur Macrobius Saturn. 1. cap. 20. *Nec astimes Alcmena apud Thebas Boëtias natum, solum vel primum Herculem nuncupatum; immò post multos atque postremus ille hac appellatione dignatus est, honoratusque hoc nomine, quia nimia fortitudine meruit nomen Dei virtutem regentis. Caterùm Deus Hercules religiosè quidem, & apud Tyron colitur.* Hercules pateram tenet, ex qua vinum in ardentem aram sacra ei facientes jaciebant, quem ita depinxerunt Tyrii, ut se pro Macrino ipsi sacrificasse denotarent.

Hic nummus secundæ magnitudinis, mutilus à Patino vulgatus pag. 326. inter rariores habendus. P. Harduinus pag. 514. cum etiam truncum protulit, Patinum forsân secutus.

M. OP. DIADV MENIAN. AVG. Caput Diadumeniani sine laurea.

SEP. TYRVS METROP. COLONI. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia.* Palma arbor.

Nummi Diadumeniani cum Augusti titulo rariores sunt quàm cum Cæsaris nomine; indicant autem populos, qui Augustum Diadumenianum appellavere Macrino contra Elagabalum favisse, cum illud nomen filio dedisset ad conciliandos rebelles, qui illum spurium Caracallæ filium Imperatorem designarant, & Antoninum appellaverant, ut narrat Dio lib. 78. pag. 888. Οἱ καὶ Ἀντωνῖον αὐτὸν ὀνομάσαντες, αὐτοκράτορα οὕτως ἡγεῖμα ἀνέδειξαν. *Quo facto, milites statim hunc nominant Antoninum, & Imperatorem designant.* Inter eos qui Macrino adhæserunt, Tyrii inter primos fuere, quibus iratus maximè videtur fuisse Elagabalus, ut infra videbimus. Palma arbor in nummo signata est, ad indicandam palmarum arborum in hac regione abundantiam, ob quam Phœnicia dicta est: φοῖνιξ enim palma est, cui adstipulatur Callisthenes apud Aristotelem de Mirabil. ἀπὸ τοῦ φοινίκων, id est à palmis Phœniciæ nomen deducere asserens.

Hic nummus infimi moduli, à Patino pag. 326. vulgatus, inter rariores collocandus.

ELAGABALUS.

ELAGABALUS, occiso Macrino, & rebus in Oriente ordinatis, milites in castella sua dispersit: SIDONEM Phœnicie urbem, Coloniam, Veteranis in eam transmissis, deduxit; *Aureliam* eam appellavit, de gente *Aurelia*, ex qua se esse jaëtabat, ut *Caracallæ* filius: Cùm se, inquit *Lampridius*, litteris ad *Senatum* missis, *Antoninum Bassiani filium* scripsisset. Illam non modò Coloniam, sed provinciæ Metropolim fecit, ut ejus nummi arguunt, in quibus lanugine ornatus conspicitur, etiamsi Tribuniciam potestatem v. adeptus fuisset, cùm à militibus interfectus est.

ELAGABALI nummi ex omni forma vulgares & obvii sunt, præsertim secundæ & minimæ formæ.

ÆLIA CAPITOLINA.

IM. C. M. AVR. ANTONINVS. A. Caput Elagabali radiatum.

COL. AEL. CAP. COMM. Colonia *Æliæ Capitolina Commodiana*. Caput Scæpiæ calathæ insigne.

Elagabalus à quibusdam Macrini militibus *Julie Mæse* aviæ artibus Imperator contra ipsum proclamatus est; ad cujus partes statim quædam urbes se contulerunt, victo autem & in fugam acto Macrino, quamplurimæ; eodem denique occiso, universæ. Sed cùm tamen quidam nova tentarint teste *Dione* p. 809.

præsertim in Phœnicia & Cælesyria. Σεβήσε' ὑπερλυσίας καὶ αὐτὸς τῇ μοναρχίᾳ
 ἐν τῇ περὶ τῶν γραβιτῶν ὡς Ἰαλλικῶν, ὃ ἦρχε, καὶ Γέλλιος Μαξιμὸς ἐν τῇ αὐτῆς αἰτίας, καί-
 ὃς ὑπερρατῶν ἐν τῇ Σιρία τῇ ἐτέρᾳ, τῷ τετάρτῳ τῇ Σκυθικῇ πύχῃ, ἐδικα-
 ῖσθαι. Severus autem & ipse regnum adfectare ausus in Legione Gallica tertia, cujus
 dux erat: itemque Gellius Maximus eadem ex causa, licet quarta Scythica Legio-
 nis in Syria secunda dumtaxat Legatus, suppliciiis adfecti fuerunt. Capitolienses Pa-
 lastinæ Phœnicibus proximi nummos in obsequii testimonium Elagabalo
 dicarunt. Serapis Æliæ colebatur, ut in M. Aurelii nummis diximus: sed
 hæc urbs Serapidem inter alia quæ venerabatur numina, præcipuè cælavit,
 quòd Elagabalus illum summa religione prosequeretur, ut innuere videntur
 inscriptiones antiquæ Gruteri à Tristano relatæ tom. 2. pag. 328.

Hic nummus minimi moduli pro singulari habendus.

ANTIOCHIA Syria.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΙΝΟ C. C. Caput Elagabali laureatum.

ANTIOXEΩΝ ΜΗ. ΚΘΛ. S. C. Δ. Ε. Ἀντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας,
 Senatusconsulto, Δημαρχικῆς ὕψους. Diversæ sunt epigraphæ. Mulier tur-
 rita insidens rupibus, quibus lævâ innititur, dextrâ spicas gerit, sub pe-
 dibus fluvius brachiis expansis. In nummis autem primæ formæ sæpe
 Aries supra caput signatur.

Antiochenſes Syriæ Metropolitæ plurimos Elagabalo nummos in grati
 animi monimentum dedicarunt, quòd ille eos pro Macrino ſtantes, ipſo de-
 victo, à militum direptione pecuniâ ſuâ vindicaverit, ut innuit Dio lib. 79.
 pag. 906. Τότε μὲν μὲν πλεὺν ἰκλῶ ἐς τὴν Ἀντιόχειαν τῇ ὑπερβαίᾳ εἰσῆλθε, περὶ τῆς αἰτίας
 ἀμφὶ αὐτῶν τῶν δραχμῶν, ὅπως μὴ δραπετεύσιν αὐτῶν, ὅθεν τὰ μάλιστα ἐπιθύμῳ,
 παρορῶν. Tunc quidem à victoria poſtridie Antiochiam ingreſſus eſt, quingentas mi-
 litibus ſuis drachmas, ne illam diriperent, quod imprimis facere cupiebant, pollicitus.
 Figura muliebris, urbis eſt Genius; turribus ornatur, ut provinciæ Metro-
 polis; rupibus inſidet, ad ſitum denotandum. Fluvius pro pedibus ejus, Oron-
 tes eſt, qui eam alluit; ſpicas tenet, ad earum abundantiam in agris ſuis ar-
 guendam; Aries ſub ejus capite, Antiochenſes hoc ſigno æram ſuam inchoa-
 re indicat: de quo vide noſtram de Regibus Syriæ Hiſtoriam pag. 342. S. C.
 & Δ. Ε. notæ ſunt facultatis monetæ cudendæ Antiochenſibus à Senatu & P.
 Romano conceſſæ Patinus pag. 332. Δ. Ε. litteras, ad annorum numerum po-
 ſitas perperam exiſtimat.

*Hic nummus primæ & ſecundæ magnitudinis, obviuſ eſt; mediocris autem à Pa-
 tino vulgatus pag. 331.*

O ij

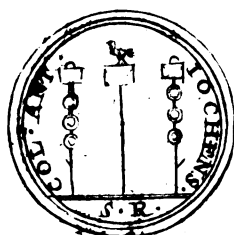
ΑΥ. Κ. Μ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. C. Caput Elagabali laureatum.

S. C. Δ. Ε. *Senatusconsulto; Δημαρχικῆς ἐξουσίας.* Aries decurrens, aliis Aquila in laurea.

Antiochiæ Syriæ percussus etiam est hic Elagabali nummus, ut jam de iis, in quibus hæ voces S. C. Δ. Ε. signatæ sunt, passim diximus: at observandum, illas in nummis minimæ formæ, sine Antiochiæ urbis nomine semper occurrere, seu quòd urbis Metropolis moneta per totam provinciam nota esset, seu quòd Antiochia hoc privilegio gloriaretur. Aries in Antiochenis nummis exhibetur, ad indicandum illos anni principium inchoare à Nisan, id est verno tempore ad æquinoctium, cùm Sol signum Arietis ingreditur. Varia erant anni apud diversos Orientis populos principia, de quibus vide Scaligerum & Petavium, Qua autem ratione Aries inter astra fuerit collocatus, narrat Hyginus Poët. Astron. lib. 11. *Arietem inter sidera figuravit, ita ut cùm Sol in ejus foret signo, omnia nascentia recrearentur, quæ Veris tempore fiunt, hac re maxime, quòd illius fuga Liber recreavit exercitum. Præterea duodecim signorum Principem voluit esse, quòd ille optimus exercitui fuerit ductor.* Alii Arietis figuram ab Jove inter sidera constitutam ferunt, & anni tempus quo frumentum seritur, denotare. Patinus notam Δ. tantum signavit, quam ad annum quartum retulit. Aquila in Antiochenis nummis Imperium Romanum denotat.

Hic nummus minimi moduli à Patino vulgatus pag. 331. non obviat.

ANTIOCHIA Pisidia.

IMP. C. M. AVR. ANTONIN. AV. Caput Elagabali laureatum.

COL. ANTIOCHENS. S. R. *Colonia Antiochenfis. Senatus Romanus.* Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Ad Antiochiam Pisidiæ pertinet hic nummus, & non ad Antiochiam Syriæ, ut quidam arbitrantur. Inter utriusque urbis nummis hæc intercedit differentia, quòd non modò Pisidica nummos scribat Latinè, Syriaca verò Græcè, & Metropolis semper appelletur; sed quòd illa sæpe præferat notam S. C. Hæ autem voces S. R. an ad ambarum distinctionem, videant Eruditi, cùm illæ facultatem monetæ cudendæ à Senatu Romano utrique urbi con-

cessam exhibere videantur. Antiochiæ quidem Syriæ datam sub Pompeio, jam aliàs diximus; Pisidicæ forsan, quando Colonia à Julio aut ab Augusto deducta est, præsertim cum sub illo Senatus adhuc juris sui plurimum esset retinens, vel cum hic de provinciarum divisione, de moneta signanda, & de Imperio denique retinendo nondum cum Populo Romano egisset. Aquila legionaria cum signis militaribus, ad Coloniam ex Veteranis militaribus primum vel iterum deductam denotandam, in nummo cælata est: Coloniam enim originis suæ insignia scalpi curabant, ut immunitates tunc sibi concessas denotarent. Paulus autem Antiocheneses Pisidiæ juris Italici esse refert lib. 2. de Censibus. *In Pisidia ejusdem iuris est Colonia Antiochenstum.* Ex qua Legione in hanc Coloniam sint transmissi Veterani, nondum novimus; nummus forsan amplior ejus nomen suppeditabit.

Hic nummus secunda & minima forma pro raro notandus.

B E R Y T U S.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS. AVG. Caput Elagabali laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia Julia Augusta Felix Berytus. Neptunus stans, dextrâ mulierem genuflexam poculum eâdem manu gerentem apprehendit, ille lavâ tridentem.

Berytus, urbs Phœnicicæ antiquissima; à Beroë Nympha prius Beroës nomen tulit, si Nonno fides Dionys. 41:

Πρωτοφανής Βερόη πέλε σύλχρονος ἡλικι κόσμος

Νύμφης ὀψιγόνης φερώνυμος, ὡς μαρτυρεῖται

Υἱεὺς Αἰσίου Ἰσρατῆρα φέρει Ρώμης

Βηρυτὸν κάλοισιν, ἐπὶ Λιβάνῳ πίσι γαίτων.

Prima apparens Beroe fuit coæva æquali mundo

Nympha serogenita nomen habens, quam exules

Filii Ausoniorum eximia lumina Romæ

Berytum appellant, postquam Libano cecidit vicina.

Berytenses in ejus rei memoriam Neptunum ipsam Beroen Nympham dextrâ apprehendentem exhibent. Venus enim illius mater, cum Neptuno vel Baccho de filia contendentibus, victori promississet, Beroe Jovis jussu Neptuno concessa est. Sed illa in nummo tanquam invita trahitur à Neptuno, quod Bacchus illi magis quam Neptunus placeret, ut narrat idem Nonnus Dionys. 44:

Υἱόν Ἰσρατὸς ἔχων ἐπιδίδωκε πατρὸν ὀρώτων,

Καὶ πλέον ἤτελε Βάκχον.

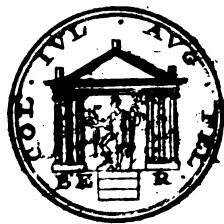
Humidum submersorum verebatur lectum nuptialem amorum,

Et malebat Bacchum.

Ο ιij

Cupido Bacchum solatus est, quòd marinæ Veneris filia magis Neptuno maris Deo conveniret, quàm Bromio cui Ariadne, quæ ipsius thalamo asservabatur.

Hic nummus primi moduli eximia raritatis & elegantia est.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Iulia Augusta Felix Berytus.* Neptunus in templo tetrastylò, in aliis extastylò, dextrâ delphinum, sinistrâ tridentem gerit, pede saxo imposito.

Neptunum Beryti tutelarem Deum jam passim diximus; sed an ille à Berytensis cultus sit ante nuptias Beroes Nymphæ, à qua urbem nomen habuisse suprâ retulimus, incertum est: ut ut sit, nummus exhibet templum in ejus honorem exstructum, in quo ejus signum conspicitur, delphinum dextrâ piscem ipsi gratissimum gerens, sinistrâ verò tridentem illius peculiare sceptrum, à quo *Τριανόβης*, id est Tridentifer, à Græcis dictus est, unde Ovidius Metamorph. lib. 8.

O proxima terra

Regna vaga dixi Sorti te Tridentifer undæ.

Tridens, ferramentum est, tres habens cuspides, quod triplicem aquarum virtutem denotat apud Palæphatum, liquidam scilicet, fœcundam, & potabilem.

Hic nummus secundæ formæ pro raro habendus.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS. AVG. Caput Elagabali laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Iulia Augusta Felix Berytus.* Templum tetrastylum cum gradibus, in cujus vertice Neptuni & Beroes signa, ad latera duæ Victoriæ globo impositæserta gerentes, in imo duo Tritones à delphinis vecti: in aditu templi Astarte seu Venus seminuda stans, à Victoriâ cippo impositâ coronatur: hinc & indè icuncula vexillum, ut videtur, gerens.

Venus à Syris & Phœnicibus dicta Astarte, exhibetur in templo, ut Be-

ryti altera tutelarîs Dea: signa verò Neptuni & Beroes in vertice fani, prout in superiori nummo cælata vulgavimus, ipsorum nuptias confirmant, unde Victoriæ ad templi latera, & Tritones in imo à delphinis vecti, ob Bacchum amoris æmulum longè repulsum. Ipsa Venus dextrâ scipionem oblongum, seu sceptrum, sinistrâ verò acrostolium gerit, tanquam maris domina, teste Musæo de Herone & Leandro.

Ἀγνώσεις ὅτι Κούρης ἀπὸ ποταμοῦ ἐστὶ θαλάσσης,

Καὶ κρατεῖται παντίο.

Ignoras quod Venus nata est è mari,

Et dominatur Ponto.

Dux icunculæ in imo ad Astartis latera vexillum tenentes, videntur esse Colonia Genii in memoriam Veteranorum Legionum v. *Macedonica* & viii. *Augusta* Berytum transmissorum, de quibus passim diximus.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rarissimos adscribendus.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia Julia Augusta Felix Berytus. Hercules stans, utraque manu extensâ inter duos angues sese erigentes.

Nummus Herculem Alcmenæ filium apud Berytenses cultum arguit, stat ille inter duos serpentes, quos adhuc infans occidisse narrat Apollodorus l. 2. *At cum Hercules octojam menses natus esset, dracones duos inusitata magnitudinis, Juno infantem perdituros in lectum dimisit: Alcmena Amphitryonis opem implorans, Hercules in pedes erectus, utraque manu constrictos ipsos necavit.* De quo Mart. l. 16. ep. 177.

Elidit geminos infans, nec respicit angues,

Tam poterat teneras hydra timere manus.

Berytii forsan hoc exemplo Elagabali victoriæ de Macrino & eî illo relatæ alludentes, quasi alter Hercules primo labore duos illi serpentes victor enecavit.

Hic nummus secundi moduli. & Pausano vulgaris in Caracalla pag. 299. inter elegantiores numerandus.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia Julia Augusta Felix Berytus. Silenus stans dextram attollit, lævo humero utrem hircinum gercus.

Eadem epigraphe. Silenus ut suprâ in templo quatuor columnarum, in cuius vertice Bacchus pantheræ insidere videtur.

Silenum Bacchi Pædagogum vocant, Εισγητὴν καὶ διδάσκαλον τῶν καλλίστων ἑπι-
τηδεύματων, *Ducem & praeceptorem optimorum institutorum.* Bacchus autem sum-
mâ erat veneratione Beryti cultus, quam urbem Nonnus Dionys. 41. ap-
pellat Βάκχου περὶ ἔδην, *Bacchi iucundum fundamentum.* Nil mirum si Berytii
templum optimo Pædagogo seorsum crexerint Græcorum exemplo, ut narrat
Pausanias in Eliacis pag. 391. Ἰδίᾳ τῶν Σιληϊῶν καὶ οὐκ ὁμοῦ Διονύσιω πεποιημένος.
Non, ut multis in locis, cum Libero patre commune, sed proprium habet. Orientis po-
puli Bacchum maximè ob peregrinationes in Indiam venerati sunt. Ille in
vertice templi pantheræ insidet, quia illa ipsi sacra est, & vino gaudet, si Op-
piano fides de Venat. lib. 4.

Παρδάλλιας καὶ δῶρα Διονύσιῳ δάμασσε.

Pantheras etiam dona Bacchi capiunt.

Pantheras idem auctor Bacchi nutrices fuisse tradit.

Hic nummus secunda magnitudinis pro raro habendus.

CÆSAREA Palastina.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Augusti laureatum.

COL. PR. FL. AVG. CAESAREA. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea.*

Diversæ sunt epigraphæ. Caput Serapidis cum modio seu calathio.

Cæsarea, urbs Palæstinæ primaria, unde ipsi *Primæ* nomen in nummis,
Colonia à Vespasiano cum gentis suæ *Flaviæ* appellatione deducta est, hæc inter
numina. Serapidem coluit, ut testes nobis sunt superstites nummi Domi-
tiani, Ant. P. n. 1. Veri, Commodi, & Diadumeniani, quos videre est. Cum
autem Veteres per Serapim. universam Mundi molem, & ipsa rerum princi-
pia intelligerent, certatim eum. statuis & templis honestarunt, inter quos
primi Ægyptii perhibentur, deinde apud Græcos transit ejus cultus, tandem
à Romanis admissus est. Nil mirum igitur si Cæsariensis illum vel ut ex ur-
be Roma allatum, vel ex Ægypto receptum venerati sint.

Hic nummus secunda & minima formæ pro obvio habetur.

IM. C. M. AVR. ANTONINVS A. Caput Elagabali radiatum.

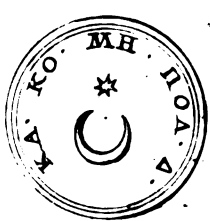
G. P. F.

C. P. F. AVG. CAESAREA. Colonia Prima Flavia Augusta Casarea. Variæ sunt inscriptiones. Aquila alis expansis, in area s. p. q. r.

Aquila Imperium Romanum hoc in nummo designat, Roma eam pro insigni accepit, cujus rationem reddit Josephus lib. de bel. Jud. 3. cap. 8. Βασιλεὺς τε οἰωνῶν ἀπάντων, ἔ ἀλκυμώτατος ὢν· ὁ δὲ καὶ τῆς ἡγεμονίας τεκμήριον αὐτοῖς, καὶ κληδὼν ἐφ' οὗ αὖ ἴωσι τῶ κρατῆσιν δοκεῖ. Quod & universarum avium regnum habeat, & sit validissima. Itaque illam & principatus insigne putant, & omen victoria quoscunque bello petierint. Jupiter eâ pro symbolo usus est, quod illa ipsi contra Tyrannos victoriae omen fuisset: quamobrem, inquit Aristoph. in Equit. Ζεὺς ἀετὸν εἴλετο, Jupiter aquilam delegit. Ut enim Aquila avium Regina perhibetur, ita Romæ Orbis Regina ipsa convenire videbatur. Cæsarienses illam in nummis cum s. p. q. r. titulo, quo Romani in diplomatibus, vexillis, inscriptionibus, aliisque rebus publicis utebantur, tanquam ipsorum Coloni exhibent.

Hic nummus minimi moduli rarus & insignis est.

CARRHÆ.

A. L. M. AYP. ANTON. Caput Elagabali laureatum.

ΚΑ. ΚΟ. ΜΗ. ΠΟΛ. Δ. Κάρρæ Κολωνία Μητρόπολις δευτέρα. Carrhæ Colonia Metropolis Secunda. Astrum inter Lunæ crescentis cornua.

Carrhæ, urbs est Mesopotamiæ cæde Crassi satis memorabilis, Colonia sub M. Aurelio & L. Vero Augustis deducta, provinciæ Metropolis dignitatem habeas; sed in hoc nummo *Secunda* denominata est, quod ab Elagabalo factum suspicamur, & nostram de Emisa ab hoc Imperatore in patriæ gratiam primæ Mesopotamiæ Metropoli appellata sententiam confirmat, hæc inter eas urbes distinctione, quod hæc cis Euphratem, illa verò trans hunc fluvium posita sit. Duas in provincias Metropoles ab Imperatoribus factas nos doceat superstites nummi Tomitanæ urbis cum hac epigraphe, secundæ Ponti, ΤΟΜΕΩΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΟΝΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΑΣ, cum Æsculapii signo & aliis typis. Crescens Luna, Dei Lunæ cultum, de quo passim diximus, indicat. Astrum supra illum, Sol esse videtur, à quo Luna lumen accipit, quæ variè juxta ipsius motum nobis apparet. Solis verò & Lunæ cursum primum observasse Hyperionem narrat Diodorus lib. 5. pag. 231. Ὑπερίωνα δὲ φασὶ τὴν ἡλίαν καὶ κίνησιν καὶ σελήνης, ἔ. τῶν ἄλλων ἀστέρων, ἐπὶ τὰς ὥρας τὰς στυγερὰς καὶ τὰς πύτων φάσιν εἶναι ὀπτιμαλίας, καὶ ἀστρονομίας κατενοήσαντα, καὶ τοῖς ἄλλοις εἰς γινώσκον ἀστρονομίας. Hyperionem deinde, Solis & Lunæ, aliorumque siderum motus, & temporum vices quæ ab his perficiuntur, suæ observationis industriâ primum deprehendisse, & in aliorum deinde notitiam perduxisse, ferunt.

Hic nummus minimæ formæ pro raro numerandus.

CARTHAGO *Africa.*

M. AVREL. ANTONINVS. P. F. AVG. Caput Elagabali laureatum.

C. I. C. A. D. D. Colonia Julia Carthago Antiqua. Decreto Decurionum. Lupæ cum puerulis.

Carthaginenses Africæ Astarten seu Uraniam à Didone eorum fundatrice ex Phœnicia allatam summa veneratione colebant, illam Phœnices Astroarchen seu Lunam esse affirmantes. Elagabalus cum summus Solis esset Sacerdos, congruere aiebat Solis & Lunæ matrimonium; jussit eam afferri Romam, & quidquid auri in templo esset, pecuniamque quamplurimam Deo suo dotis nomine dari præcepit, ut narrat Herodianus in ejus vita l. 5. p. 569. Τῆς Οὐρανίας τὴν ἀγάλμα μεταπέμψατο· σβόντων αὐτὸ ὑποφωτῶς Καρχηδονίων τε καὶ τῶν καὶ Λιβύην ἀνδρόπων· φασὶ δ' αὐτοὶ, Διδὼν τὴν Φοίνικας ἰδρυσάσθαι, ὅτι δὲ τὴν Ἐρχαίαν Καρχηδὼνα πόλιν ἐκποσὶ Βύρσῳ καταπερῶσαν. Simulacrum Urania jussit afferri: quod scilicet Carthaginensibus omnique Africa incredibilem in modum venerabile, positum fuisse à Phœnissæ Didone creditur, quo tempore antiquam Carthaginem dissecto corio adificavit. Obtemperarunt Carthaginenses, & nummos suos Imperatori dicarunt, inculpto Lippæ Romulo & Remo ubera præbentis typo, Coloniarum solenni symbolo.

Nummum P. Hard. p. 109. levi errore Caracallæ tribuit, sed gravissimo cum ad Cæsaraugustam Hispaniæ urbem nunquam Julia nomine ornatam revolet.

Hic nummus minima forma inter rariores collocandus.

COILLU.

IMP. C. AVR. ANTO. P. F. AVG. Caput Elagabali laureatum.

ÆL. MVN. COIL. AN. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.*
Silenus stans dextram attollit, lævo humero utrem hircinum gerit.

Coillu Municipium in Numidia, *Ælii* nomen ab Hadriano præfert, cui *Antoniniani* alterum in Caracallæ honorem, ut diximus in ejus nummis, addit, plurimis nimirum beneficiis ab utroque acceptis. Cum autem Elagabalus pro Antonini filio habitus Imperium adeptus esset, mox Coillutani in patris munificentissimi memoriam nummos ipsi dedicarunt. De illo Lampridius in ipsius vita. *Nactus Imperium Romam nuntios misit: excitatisque omnibus Ordinibus,*

ELAGABALUS.

115

omni etiam populo ad nomen *Antoninum*, quod non solum titulo, ut in *Diadumeno* fuerat, sed etiam in sanguine redditum videbatur, quum se *Antoninum Bassiani* filium scripsisset, ingens ejus desiderium factum est. Silenum jam in *Caracalla* apud *Coellutanos* summa veneratione cultum diximus, ille enim *Bacchi* nutriticius & praeceptor erat, de quo *Horat.* in *Poët.*

An custos famulusque Dei Silenus alumni?

Hic nummus minimae formae, singularis & rarus est.

CREMNA.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. IVL. AVG. CREMNA. *Colonia Julia Augusta Cremna.* Aquila legionaria inter duo signa militaria.

Cremna, urbs est *Pisidiae* in *Pamphyliae* confinio, *Colonia Romana* teste *Strabone* lib. 12. pag. 569. *Τὴν μὲν οὖν Κρέμνα ἀποικίαν Ρωμαίων ἔχειν. Cremnam Colonia Romanorum occupavit.* Nomen *Juliae* à *Julio Caesare* constitutam, *Augustae* verò ab *Augusto* *Veteranis* frequentatam indicat, quod *Aquila legionaria* cum signis militaribus in nummo insculpta confirmat, si quidem *Coloniae* militaris symbolum est. *Cremnaei* *Elagabalo* per nummos obsequii & fidelitatis suae perhibentes testimonium, signa militaria ad *Coloniae* ex *Veteranis* originem indicandam caelant.

Hic nummus secundae magnitudinis inter rarissimos collocandus.

DIUM.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. IVL. DIENSIS. DD. *Colonia Julia Diensis. Decreto Decurionum.* Jupiter stans, dextrâ pateram, sinistrâ hastam, pro pedibus prora navis, in aliis *Aquila.*

Tam clarum apud Populum Romanum, provincias, & urbes, *Antonini* nomen, ut *Lampridio* teste in *Diadumen.* Illi nec *Deorum* nomen commodè videretur adjungi. *Elagabalus* autem, qui illud assumpserat, omnibus carus extitit,

P ij

de quo narrat idem Historicus, *Ubi in Senatu lecta sunt litterae Elagabali, statim fausta in Antoninum, & dira in Macrinum ejusque filium dicta sunt.* Dieneses Macedoniarum, ut & ceteri populi novo Imperatori blandientes, nummos ei suos obtulerunt cum Jove precipuo urbis Numine, de cujus templo in Sept. Severo diximus. Ille pateram gerit ob sacrificia pro Elagabalo sibi facta. Aquila ad ejus pedes, ipsi sacra est, nam teste Didymo in Hom. Iliad. 9. cum Aquila Jovi apparuisset contra Gigantes decertans, victor eam bono omine acceptam tutelae suae subjecit.

Hic nummus secunda & minima formae rarus est.

COL. IVL. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Diensis. Decreto Decurionum. Aesculapius baculo innixus, cui involutus est serpens.*

Dieneses in hoc Elagabali nummo, *Augusti nomine relicto, Julios tantum se appellant;* urbes autem de antiquitate inter se decertare solitae, vetustiore nomenclationem ut plurimum inscribebant, quod confirmat Coloniam Diensem primum à Julio fuisse constitutam, deinde ab Augusto Veteranis frequentatam. Aesculapius in nummo signatus est, tanquam Medicinae Deus à Diensibus cultus. Is Apollinis ex Coronide Nympha filius, à patre Medicinam edoctus, Apollinem enim Medicinae inventorem ex Homeri & Orphæi hymnis novimus. Aesculapius itaque scientiae medicae adeo gnaviter incubuit, ut cum aegrotantes non sine miraculo sanaret, & multos ab inferis vitam restituere existimarentur, à Jove Plutonis precibus fulminis ictu necatus est. Apollo autem ob necem filii irritatus, Cyclopes Jovis fulminum fabricatores interemit. Serpens baculo involutus, Aesculapii symbolum est, quod aegrotantes sanitati restituti, tanquam serpentes pellem deponentes, è morbis rejuvenescant, æ senectutem exuant.

Hic nummus secunda magnitudinis in rariorum numero collocatur.

EDESSA.

ATT. K. M. AYP. ANTONEINOC. *Caput Elagabali laureatum.*

ELAGABALUS.

117

MAP. AYP. ΚΟΛ. ΕΔΕCCA. *Μαρκία Αὐρηλία Κολωνία Εδεσσα. Marcia Aurelia Colonia Edeffa.* Mulier turrata patrio vestitu insignis, monticulis infidet, quibus lævâ innititur, dextrâ spicas, in aliis canistrum frugibus plenum, pro pedibus fluvius natantis effigie.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. CEB. Caput Elagabali radiatum.

MAP. AYP. ΑΝΤΩ. ΕΔΕCCA. *Μαρκία Αὐρηλία Αντωνινιὰ Εδεσσα. Marcia Aurelia Antoniniana Edeffa.* Typus idem.

ΑΥΤ. Μ. ΑΥ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟC. CEB. Caput Elagabali radiatum.

ΑΥΤ. ΑΝΤΩ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCHΝΩΝ. *Αὐρηλία Αντωνινιὰ Κολωνία Εδεσσῶν. Aurelia Antoniniana Colonia Edeffensorum.* Typus idem.

Edeffa, urbs Osrhoënorum ultra Euphratrem, Abgaro Regi à Caracalla fraudibus ablata, ab ipso facta Colonia, Metropoleosque dignitate donata, Aureliæ gentis suæ nominibus ornata est, ut videre est in superioribus nummis, quorum varias hîc inscriptiones vulgavimus. Genius est urbis, figura illa vestitu patrio insignis, turrata quidem, ut validis cincta mœnibus, quam tandem labefactam restituit Justinianus apud Procopium l. 2. de Ædif. Infidet monticulis, ad situm ejus inclivo arguendum. Pro pedibus figura fluvii, teste Zonara, Scirtus est, qui urbem perlabitur, in eo autem inventus est lapis, in quo hæc epigraphæ. Σκίρτις ποταμὸς σκιρτήσῃ καὶ σκιρτήματα πολίταις. *Scirtus fluvius malos saltus civibus saltabit.* Illum sub Justiniano urbem & regionem proximam inundasse, & earum opes evertisse, tradit idem Historicus.

Hi omnes nummi cum secunda cū minima forma, obvii & vulgares.

EMISA.

A. K. M. AYP. ΑΝΤΩΝ. C E. Caput Elagabali laureatum.

ΚΟΛ. ΕΜΙ. Κολωνία Εμίσα. *Colonia Emisensorum.* Caput Solis radiatum.

Emiseni Phœnicia civem suum, Elagabali Sacerdotem ad Imperium Romanum evectum lætantes, nummos ipsi plurimos percusserunt. Varius ille primum, postea Antoninus dictus, Emisenus fuit, teste Juliano in Cæss. Εἶτα τὸ ἐκ τῆς Εμίσης παῖδάειον. Deinde adolescens ab Emesa civitate oriundus. Ejus mater Sozmias filia erat Μᾶσα sororis Juliae Domnæ, de qua Herodianus lib 3. pag. 562. Μαῖσα δὲ τίς ὄνομα, τὸ γένος Φοίνικα, ἀπὸ Εμίσου καλουμένης ὕτω πόλεως ἐν Φοινίᾳ· ἀδελφὴ δὲ ἐργασίᾳ Ἰουλίας μὲν τῇ Σεβήρῳ γυναικί. *Mesa erat quædam nomine, Phœnissa mulier, ab Emesa urbe Phœnicia; cui soror Julia fuerat, Severi conjux.* Caput Solis in nummo cūsum est tanquam præcipuum Emisæ numen, unde nomen Elagabali teste eodem Historico loco cit. Ἱέρωτο δὲ ἀπὸ τοῦ Ἡλίου. τῷ τινι γὰρ οἱ ἐπιχρῶμενοι σέβασι, τῇ Φοινίᾳ Φωίῃ Ελαγαβάλῳ καλῶντες. *Sacerdotes ambo Solis, quem*

P ij

maximè indigenæ colunt, Phœnicâ linguâ Elagabalum vocantes.

Hic nummus minimi moduli obvius est.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. In aliis AY. K. M. AY. ANTΩNEI-
NOC. Caput laureatum.

MHTPO. K. EMICΩN. Μητροπολις Κολωνία Εμισών. *Metropolis Colonia
Emisenorum.* Aquila alis expansis, rostro coronam.

Emisa in Elagabali nummis Metropolis renunciatur, quam dignitatem Colonia à Caracalla in matris Juliæ Piæ honorem factæ addidisse videtur ob patriam suam, de qua Am. Marcellinus l. 2. *Sic Antiochia Macrino Imperatore agente ab Emesa Elagabalus exiit Antoninus.* Sed cujusnam provinciæ Emisa Metropolis effecta sit, inter Antiquarios controversum videtur. Urbs in Phœnicia collocabatur Caracallæ tempore, ut habet Ulpianus lib. 1. de Cens. *Sed & Emisena civitati Phœnices Imperator noster jus Coloniae dedit.* Dux erant in Phœnicia Metropoles, Tyrus scilicet, & Sydon, ut in Syria Antiochia, & Laodicea: ergo Phœnicia Metropolis Emisa non videtur fuisse, sed Alex. Severi nummus Emisam nominat Mesopotamiæ Metropolim: hæc autem dividi potuit ab Elagabalo in provinciam cis & trans Euphratem, cujus Emisa citerioris Mesopotamiæ Metropolis effecta sit, Carrhæ verò urbs, ulterioris, illa Metropolis prima in nummis signata, hæc secunda dicta, ut mox in Carrhenorum moneta, Δάπεια videbitur inscripta. Sed de hac Metropoleos dignitate iterum in Alex. Severo dicturi, de Aquila agamus; illa vel ad Imperium Romanum spectat, cujus frequens in nummis hujus tractus urbium typus, vel ad Jovem, cujus Elagabalus erat Sacerdos, teste Lampridio in ejus vita. *Fuit autem Elagabali, vel Jovis, vel Solis Sacerdos.* Imò ipse Elagabalus in nummis aureis Aquilam in curru pro numine suo signare curavit cum ep. CONSERVATOR. AVG.

Hic nummus infimæ formæ pro raro habendus.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali radiatum, in aliis laureatum.

MHTPO. ΚΟΛ. ΕΜΙCΩΝ. Μητροπολις Κολωνία Εμισών. *Metropolis Colonia Emisenorum.* Vas seu lebes. in aliis, hinc & inde ad latera lauræ ramus in vertice ΗΛΙΑ. In imo ΡΥΘΙΑ.

Vas seu lebes certamina Emisæ celebrata indicat, quorum nomina inscripta sunt in nummo, ΗΛΙΑ ΠΥΘΙΑ. P. Harduinus contra Ill. Spanhemium illa duo esse contendit, ΗΛΙΑ scilicet, quæ sic ab Elide dicta, eadem vult esse ac ΟΛΥΜΠΙΑ, Jovi Olympio sacra, ΠΥΘΙΑ verò Apollini dicata. Spanhemius in epist. ad Andr. Morellium pag. 97. ΗΛΙΑ ΠΥΘΙΑ, aut ΠΥΘΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑ, aut ΠΥΘΙΑ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ, tanquam, vel soli Emisenorum, ut aliunde notum numini, &c. At P. Harduinus pag. 151. inquit: ΗΛΙΑ ludi sunt, quibus ab Elide primam appellatio facta videtur, non à Sole, Ηλίοε quanquam ita visum est viris aliàs eruditis: alioqui Ηλιακὰ dici, non ΗΛΙΑ, ars postulare. Certamina Αλία Doricè pro Ηλία apud Aristidem Rhodios Solem colentes alloquentem ibidem agnoscit P. Harduinus. Αλία dicuntur à Grutero pag. 314. 1. ΡΟΔΟΝ ΑΛΕΙΑ, certamina ΟΛΥΜΠΙΑ, nunquam ΗΛΙΑ in nummis aut in inscriptionibus vocata sunt. Vas unum pro Spanhemio certare videtur, si tot in nummis exhibeantur quot ludi. Duo autem rami ad latera, unus hinc, inde alter, duo victorum præmia arguunt. Certaminis enim Pythii initio, Agon Musicus erat, qui cantu & tibis reportabatur. Utriusque victores lauro coronasse Apollinem refert Pet. Faber in Agonist. lib. 2. cap. 24. Illum enim hos ludos instituisse tradit Ovidius 1. Metam.

Instituit sacros celebri certamine ludos

Pythia, perdomiti serpentis nomine dictos.

Laurum Apollini sacrum memorat Fulgentius Mythol. 1. *In ejus etiam tutelam laurum ascribunt.*

Uterque nummus minimi moduli pro raro habendus.

LAODICEA Syria.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. LAOD. METROPOLIS. Colonia Laodicea Metropoleos. In area Δ.

Ε. Δημάρχης Εξουσίας. Diana Venatricis habitu stans, dextrâ telum è pharetra dorso imposita depromens, sinistrâ arcum tenet.

Laodicensi Syriae cum frequentes Elagabalo nummos dedicarint, inter primos ipsi acclamasse videntur, Dianam verò illi signarunt ob summum in urbe sua cultum, cujus meminit Lampridius in Elagabali vita. *Diana Laodicea simulacrum ex adyto suo in quo id Orestes posuerat, auferre voluit.* Orestes & Iphigenia è Scythia fugientes, illud Laodiceam asportasse ferunt, sed rem aliter narrat Pausanias, in Atticam signum illud ab Oreste & Iphigenia è Taurica translatum, deinde à Persis ablatum, Laodicensi tandem à Seleuco concessum tradit l. 3. p. 192. Τὸ γὰρ ἐκ Βεβαυρίωνος ἐκράμινεν τὴν ἐς Σῶσα, καὶ ὑπερὶν Σελάβου δόμους

Σύγχοι Λαοδικαῖς ἐφ' ἡμῶν ἔχουσι. *Quod enim Braurone fuit, Susa prius asportatum; Seleuci deinde concessu, hac etate habent Laodicensēs à Syria. De notis Δ. Ε. infra.*

Hic nummus secunda magnitudinis inter rariores ascribendus.

COL. LAODICEAS METROPOLEOS. *Colonia Laodicea Metropoleos. In area Δ. Ε. Δημάρχης Εξουσίας. Aquila alis expansis in templo distylo seu duarum columnarum.*

Laodicensi Metropolitæ Syriæ, & Coloniæ Sept. Severo facti, nummos ipsi & Caracallæ ejus filio consecrarunt, imo & Elagabalo, qui ex eo natus, & Severi nepotem se prædicabat, teste Dione lib. 79. pag. 907. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρὸς τὴν βουλὴν ἐπιστολῇ, περὶ τοῦ τοῦ δῆμου χάμματος, ὃ ἀποκαλεῖται ὁ Καῖσαρ, τῷ Ἀντωνίνῳ υἱῷ, καὶ τῷ Σεβήρῳ ἐκγονῶν . . . ἐπέγραψεν. *In epistola, quam ad Senatum, & scripto quod ad populum misit, & Imperatorem & Cæsarem se, filiumque Antonini, Severi nepotem . . . inscripsit. Similem typum in Caracallæ nummis ad Jovem ob Aquilam spectare cum aliis scriptoribus diximus; sed cum Aquila etiam in Syriacis nummis Imperium Romanum denotet, Amicus noster templum hoc majestati Imperii dicatum suspicatur, ob fana plurima Romæ exstructa: illam quidem pro Dea existimatam docent nummi cum epigraphæ Θ Ε Α Ρ Ω Μ Η, urget ille, & nummum à Seguino edit. 2. p. 78. vulgatum cum inscriptione ROMÆ ET IMPERIO sub Caninio Agrippa Duumviro Corinthi percussum indicat, Imperio & Romæ cultum denotantem, imò templum ejusdem Duumviri tunc Ædilis curâ, in Nerone pag. 176. à nobis allatum, utrique Romæ & Imperio ædificatum existimat, de quo dijudicent Eruditi.*

Alter Elagabali nummus argenteus maximi moduli occurrit, in quo pariter Aquila alis extensis cum epigraphæ Δ Η Μ Α Ρ Χ Η Σ Ε Ξ Ο Υ Σ Ι Α Σ. Υ Π Α Τ Ο Σ. Τ Ο. Β. cum astro in area & his notis Δ. Ε. ad Laodiceam, ut infra dicemus, spectat.

Hic nummus minoris formæ inter raros ascribitur.

Caput Elagabali laureatum, in aliis radiatum.

LAODICEON. Caput turritum, in altero idem caput in templo distylo, in utriusque area Δ. Ε. Δημάρχης Εξουσίας.

Caput illud turritum, nec Diana, aut Pallas, vel Julia Domna est, ut Patinus ambigit.

ambigit pag. 298. sed Genius urbis, cui templum distylum erexere Laodicensi; hujus autem simplex, fabrica minori Deo, ut Genius habebatur, exstructum indicat, & superiorem sententiam de templo Romæ seu Imperio hac in urbe dicato confirmare videtur: illud etiam distylum est, nec Jovis supremi Dei majestati conveniens. Majores seu majorum gentium, & minores seu minorum gentium Deos fuisse, M. Tullius in Tuscul. notat. Ex horum numero erant Semidei, Heroes, & Indigetes ab antiquis vocati; fuere autem qui illos putarent esse, quos indigitari, hoc est, vocari & nuncupari nefas esset: atque hos eos Deos fuisse, in quorum custodia essent urbes gentesque. Alii dicunt, si indigitare, invocare est, Deos illos Indigetes esse potuisse, qui invocati faciles sint, & præsto adsint. Alii sunt qui putant Indigetes appellari, quasi in loco vel geniti, vel degentes, & magis propitii patriæ, loco & civibus. Vide Lilius Gyraldum in Syntagm. 1.

Virgil. *Dii patrii indigetes* &c. Lucanus. *Indigetes flevisse Deos.*

Uterque nummus inter obvios habendus, qui templum habet, inter Caracalla nummos à Patino pag. 298. vulgatus est.

LAUDICEON. Duo Athletæ nudi luctantes.

Duo Athletæ illi nudi sese brachiis comprehendentes, certamina Laodiceæ celebrata indicant. Luctatores sunt nudi, oleo ac ceromate delibuti, decertantes, quorum alter alterum in terram dejicere conatur. Illorum motus apprimè describit Plutarchus Sympol. lib. ii. quæst. 4. Μόνοι ὃ ποι παλαι-
τας ὁρώμεν ἀλλήλους ἀγκαλιζομένους, καὶ ἀπὸ ἀλλήλων ἀναισθητοῦντες, καὶ πλεῖστα τῶν ἀγωνισμάτων, ἐμβολαί, πρὸς ἐμβολαί, συστάσεις, παρὰ τοῖς, σπυρίουσι αὐτοῖς, & ἀναμειγνύουσιν, ἀλλήλους. Solos Luctatores videmus mutuis complexibus sese devincire, & concertationis majorem partem variè miscendis atque constringendis invicem corporibus peragi. In Gymnicis hisce ludis Herculem Olympiorum institutorem luctâ victorem narrat Pausanias lib. 5. pag. 300. Λέγεται δὲ καὶ ἐς αὐτὸν Ἡρακλῆα ὡς πάλαι τι ἀε-
λοῖο καὶ παλαιοῦ νίκας. Ipsum etiam Herculem fama vulgatum est de lucta & pan-
cratio coronatum. Olympia certamina Tyri acta fuisse nos docent Caracallæ nummi, hic verò eadem esse Laodiceæ celebrata forsan indicat.

Hic nummus minimi moduli, in Caracalla nummis apud Patinum pag. 298. vulgatus, pro raro numerandus.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

Δ. Ε. Δημόχλης Εξουσίας. in laurea cum astro in imo.

Nummi ferè omnes Laodiceæ Syriæ notas Δ. Ε. in area minuto caractere præferentes, nos movent, ut hunc nummum cum iisdem majusculis in medio laureæ signatis ad ipsam urbem, etiamsi desit ejus nomen, revocemus: illæ autem litteræ in duarum tantum urbium nummis, Antiochenis nimirum & Laodiceis, occurrunt, in illis quidem cum s. c. in his verò solæ sunt. Antiochiam diximus in Othone αὐτονομίαν à Pompeio, cum ille Syriam in provinciam redigeret, pecuniâ redemisse, sed cum illa jās cudendæ monetæ haberet, quod tantum urbibus jure Latio donatis concessum erat, Senatusconsulto non modò, sed & Plebiscito, ut illa uteretur opus fuit, unde Antiochia notas s. c. & Δ. Ε. ad antiquam monetæ signandæ licentiam indicandam in nummis apposuit. Laodicea verò cum in bello civili Sept. Severi partibus adhærens, malè affecta fuisset, & Antiochia pro Pescennio steteret, Severus Pescennio devicto & occiso, Antiochiæ privilegia & immunitates omnes Laodiceæ attribuit. Postea tamen Severus Caracallæ filii interventu veniâ Antiochiæ datâ, ipsi jura reddidit, servatis tamen Laodiceæ iisdem privilegiis; sed cum Metropolis secunda hæc esset, non antiquas omnes monetæ cudendæ notas, sed has tantum Δ. Ε. apposuisse videtur. Astrum in imo ad Elagabalum spectat, illud autem in plerisque ejus nummis in illius honorem signatum videtur.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

PATRÆ.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Mercurius insidens monticulis, dextrâ crumenam, lævâ caduceum, ad pedes aries.

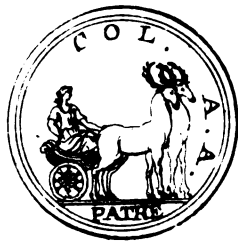
Omnes ferè R. provinciarum populi nummos in Elagabali honorem percusserunt, inter quos Patrenses Achaïæ Mercurium in suis ob commercia belli civilis dissipata, per ipsum restituta signarunt. Mercurius autem dextrâ crumenam gerit, tanquam mercium Deus, de quo Fulgentius Mythol. lib. 1. *Mercurium dicunt præfuisse negotiis.* Et paulò post: *Mercurium dici voluere, quasi mercium curam.* Sinistrâ caduceum, virgam scilicet cum duobus serpentibus, de qua ibid. *Virgam verò serpentibus nexam ob hoc adjiciunt, quod Mercatoribus de aliquando regnum ut sceptrum: & vulnus ut serpentium.* Aries ad mercaturam etiam spectat, quorum alii pro cibo, alii pro vestibus & lanificiis venundantur: illos autem tueri & augere dicitur Mercurius apud Pausaniam lib. 2. fol. 89.

ELAGABALUS.

123

Χαλκοῦς καὶ θήμωνός ἐστιν Ἑρμῆς· πρῆξκε δὲ οἱ κριοί, ὅτι Ἑρμῆς μάλιστα δοκεῖ θεῶν ἐφορᾶν καὶ αὐξοῖν ποίμνας. *Mercurius ex aere sedens uisitur: cui adssistit aries, quod unus praeteris Mercurius greges tueri & augere existimatur.*

Hic nummus mediocris magnitudinis inter raros numerandus.

COL. A. A. PATR. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Figura muliebris sedens in curru à duobus cervis tracto, lævâ habenas tenet.

Nummus hic jam in M. Aurelio à nobis descriptus fuit, quem non ad Dianam, ut quidam existimant, spectare diximus, verum is eam virginem in anniversaria Dianæ Laphriæ sacrorum pompa apud Patrenses Sacerdotis vices agentem exhibet, cujus historiam videas apud Pausaniam in Achaic. pag. 433. Πρῶτα μὲν δὲ πομπὴν μεγαλοπρεπὲς αὐτῇ τῇ Ἀρτέμιδι πομπῶν, καὶ ἱερομένη πρῆξις ὁχεῖται πελδοῦσα τὴν πομπὴν ἐπὶ ἐλάφῳ ὑπὸ τὸ ἄρμα ἐξελθόντων. Pompam Dea magnificentissimo apparatu transmittunt: in ea virgo, quæ sacerdotio fungitur, postrema omnium cervorum biyugo curru invehitur. Patrenses hunc typum forsan Imp. Elagabalo cuderunt, alludentes pompæ, in qua is Elagabalum Deum suum ad suburbanum deduxit, de quo Herod. lib. 5. Τὸν τε θεὸν αὐτὸν ἐπισήσας ἄρματι χρυσῷ τε καὶ λίθοις τιμωτάτοις πεποικιλμένον, κατῆλθον ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν παρὰ τῆς πόλεως. Ipsum porro Dei simulacrum impositum vehiculo, quod esset auro pretiosisque lapidibus exornatum, deducebat ex urbe in suburbanum. Urbes autem & Coloniz nihil in nummis sine aliqua ratione & mysterio signabant.

Hic nummus secundi moduli inter insigniores collocandus.

PTOLEMAIS Phœnicia.

C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Caput Serapidis modio insigne.

Ptolemaidenfes ut aliæ Phœniciæ Coloniz nummos suos Imp. Elagabalo dedicarunt: in hoc Serapidis caput, ut in Severo & Caracalla, à quo originem se traxisse gloriabatur, signarunt. Serapis Jovis frater à Juliano in Cæsar. appellatur. Καὶ ὁ Ζεὺς, ἀπιδὼν πρὸς τὸ ἀδελφὸν αὐτοῦ Σάραπιν. Deinde Jupiter derrepente

24

ad Serapin fratrem suum conversus. Quod confirmat illorum opinionem, qui illum eundem esse cum Plutone putant. Illius cultum in plerisque Syriæ & Phœniciæ urbibus nos edocent nummi. Xiphilinus autem ejus templum Antiochiæ in vita Caracallæ commemorat. Τα δὲ ἐκ τῆ Σεραπίου ὑπερῆσαν ὁ Ἀντωνῖνος. Imperabatque multa de templo Serapidis Antoninus. Modius ille in Serapidis capite, ejus videtur ornamentum, quod Serapis, qui idem cum Osiride existimatus, agriculturam docuerit. Vide Vossium l. 1. de Theol. Gent. cap. 29.

Hic nummus mediæ formæ nec rarus nec obuius est.

IMP. CAES. M. ANTONINVS AVG.

COL. PTOL. Colonia Ptolemais. Signa Zodiaci circa templum ex duabus columnis exstructum, in quo Diana Venatrix telum è pharetra depromit, lævâ arcum.

Dianæ simulacrum in templo, illam à Ptolemaidenſibus cultam indicat, quam Laodicensi Syriæ pariter venerati sunt: sed Zodiaci signa circa ambitum, spectant ad Astronomiam, cujus artis plurimi erant periti Phœnices, ut docet Strabo l. 16. pag. 757. Σιδόνιοι δὲ πολύτεχνοί τινες ὧν διδόνται καὶ καλλιτέχνη, καὶ δὲ καὶ ὁ ποιητὴς διδοί· ὧν δὲ, καὶ φιλοσόφοι περὶ τὴν ἀστρονομίαν καὶ ἀριθμητικήν. Sidonii cū multis tū optimarum artium magistri perhibentur, ad hanc astronomia & arithmetica periti. Et paulò post: Γεωμετεῖαν.... ὧν Αἰγυπτίων ἦκειν εἰς τοὺς Ἕλληνας πεπενημένασιν· ἀστρονομία δὲ καὶ ἀριθμητική ὧν Φοινίκων. Geometriam.... ab Ægyptiis ad Græcos propagatam pro certo habent: à Phœnicibus verò astronomiam & arithmetica. Quod confirmare videtur Plinius lib. 5. c. 12. Ipsa gens Phœnicum in gloria magna litterarum inventionis, & syderum. Apud veteres Astronomia & Astrologia voces fuerunt synonymæ, recentiores illas distinxerunt,

Hic nummus secundi moduli inter rarissimos collocandus.

COL. PTOL. HEP. Colonia Ptolemais. anno 268. Fortuna in templo octo columnarum dextrâ temonem, lævâ cornucopia.

Ptolemaidenſes Fortunam veneratos fuiſſe plurima eorum numiſmata declarant, ſed hoc præcipuè cum ſuperbiſſimo templo octo columnis ſuffulto, in cujus aditu ejus ſimulacrum. Julium Cæſarem bellum parantem, Fortunæ ſacrificaffe tradit Xiphilinus in Pomp. pag. 148. *Επι δὲ αὐτῇ τῇ Τύχῃ θύοντες, ὁ παῦρος, πρὶν καὶ περῆσαι, ἔξω τῆς πόλεως ἀεχώρησι.* Cumque *Fortuna* ſacrificaret, *taurus*, priuſquam feriretur, extra urbem profectus. Notæ H. Ξ. P. annum æræ Ptolemaidenſium 268. denotant, cujus caput à Julio Cæſare deſumptum eo U. C. 705. anno quo Antiochenſes & Laodicenſes Syriæ ab ipſomet Julio Coſ. II. cum Servilio Vatia aliquod beneficium acceperunt, & omnes epocham computare cœperunt, nam adjunctis 268. annis U. C. 706. efficiunt 974. quo Elagabalus Conſulatum iniit III. & Eutychianus Comazon II.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis, olim noſter, nunc Regius, inter rariffimos habendus.

SIDON.

IMP. CAES. M. AVR. ANTONINVS AVG. Caput Elagabali laureatum.
COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Astarte ſtans dextram imponit trophæo, lævâ ſcipionem, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, ad pedes hinc Silenus, inde palma arbor.

Sidon urbs Phœnicia antiquiſſima, à Sidone Chananis filio nomen habet Gencl. 15. Alii à Phœnicio nomine Sid, quod piſcationem ſonat, nuncupari contendunt. Unde eo uſque claruit, ut jam olim dubitatum ſit, ipſa ne an Tyrus pro Phœnicia Metropoli ſit habenda, de quibus Strabo lib. 16. pag. 756. *Ἀμφότεραι δ' αὖ ἐνδοξαὶ καὶ λαμπραὶ καὶ πόλεις καὶ νῦν ὁποτέραι τῇ ἀντικειμένη εἴποι μὴ πόλιν Φοινίκων, ἕως ἐν ἀμφοτέραις ὄντι.* Ergo *ambæ & nunc & antiquitus clare illuſtreſque ſunt: controverſumque narrant, utra earum Phœnicum Metropolis dici debeat.* Sed quia Eſaias cap. 28. 12. Tyrum nominavit filiam Sidonis, concedi palmam antiquitatis Sidoni neceſſe eſt, quod confirmare videtur idem Strabo, qui Sidonem tantum, & non Tyrum, ab Homero celebrari tradit. Οἱ μὲν αὖ ποιεῖται τὴ Σιδῶνα περιφρασεῖσθαι μᾶλλον. Οὐ μέγα δὲ ὁδὸν μέμνηται τὴ Τύρον. Poeta quidem magis Sidonem celebrant, atque adeo Homerus Tyri non meminit. Palma arbor in nummo ad antiquitatem ipſius indicandam ſignata eſt: palma autem Græcè φοῖνιξ, unde Phœnicia nonnunquam Sidoniorum nomine vocata eſt. Apud Heſychium Σιδῶνιοι, φοῖνικες dicuntur, ut apud Bibliorum Interpretes Deuter. 3. 9. pro *Sidonim*, φοῖνικες. Eſaiæ 23. 2. pro *Sidon* φοῖνίκη redditur. Silenus ſui cultum apud Sidonios indicat, ille tanquam minor Deus ad Af-

Qij

tartes supremæ urbis Deæ pedes collocatur: de ipsa in nummo sequenti.

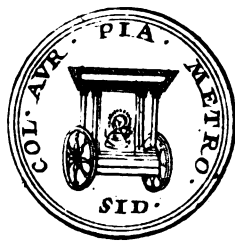
Hic nummus primæ & secundæ formæ, pro raro habendus, sed primæ elegantior est.

COL. AVR. PIA. METR. SIDON. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Diversæ sunt epigraphæ. Eadem Astarte cum attributis in templo & quatuor columnis suffultum.

Sidon sub Elagabalo Colonia & Metropolis perhibetur, Colonia quidem ab hoc Imperatore deducta, & Phœnicæ Metropolis titulo donata: in superiorum autem Cæsarum nummis *Ναυαρχίδος* dignitate insignitur, Sidon & Tyrus olim Metropolis dignitate ornata, ipsâ ab Augusto Cæsare privatæ videntur ex Dionis verbis lib. 54. pag. 525. *Και τὸ πρὸς τοῖς Τυρίοις, τοῖς τε Σιδωνίοις ἀπὸ τῶν εἰσέσις ἐποίνουσι, ἐν τῇ Συρίᾳ γενόμενος.* Idemque in Syriam quum advenisset, Tyriis & Sidoniis propter factiones supplicium irrogavit. Utraque autem urbs Metropolis titulum tantum recuperavit ultimis temporibus, illa sub Sept. Severo, ut diximus, hæc sub Elagabalo, de qua mox agemus. Astartes cultum habent Sidonii, ut ipsi Tyrii. De illius fano loquitur Lucianus de Dea Syria. *Εν ᾧ ἄλλο ἱερόν ἐν Φοινίκη μὲν τὸ Σιδωνίων ἔχουσι, Ἀστάρτης ἔστι.* Est & aliud templum in Phœnicia, quod Sidonii tenent, *Astarte* ut ipsi quidem dicunt. Dea imponit manum trophæo, ut in Tyriorum nummis, eadem ut videtur causâ, ad indicandas longè latèque ex Phœnicia Colonias, ubi trophæum tanquam victoriarum insigne posuerunt, idcirco forsan ipsi Victoriola coronam ei porrigit: illa scipionem seu sceptrum, ut loci regina, velut proprium symbolum gerit.

Hic nummus majoris moduli in præstantiorum numero recensendus.

COL. AVR. PIA. METR. SIDON. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Aitare umbraculi modo cum quatuor columnis duabus rotis impositum, in quo Astartes simulacrum.

Currus ille sacer cum Astartes simulacro anniversariam ipsius sacrorum pompam indicare videtur. Credibile est quotannis illud Deæ signum magnificentissimo per urbem apparatu transmitti, ut in pluribus Syriæ & Phœni-

ciz urbibus narrat Lucianus. Astarte verò ex Sanchoniathone Phœnicio, Venus est. Τὴν δ' Ἀστάρτην Φοίνικες ἢ Ἀφροδίτην εἶναι λέγουσι. *Astartem autem Phœnicii Venerem esse dicunt.* Id confirmat Cicero de Nat. Deor. lib. 3. *Quarta Venus Tyriâ Tyroque concepta, quæ Astarte vocatur, cui sententiæ adstipulatur Suidas.* Ἀστάρτη ἢ πρὸ Ἑλλήνων Ἀφροδίτη λεγούμην. *Astarte quæ apud Græcos Venus dicta est.* Bochartus lib. 2. cap. 5. Ἀστάρτην vocem deflectam fuisse in Græcam Ἀστροάρχη, qua usus est, Herodianus in vita Elagabali refert. Φοίνικες δ' Ἀστροάρχην νομῶμεν, five id librarii, aut scriptoris ipsius imperitiæ tribuatur.

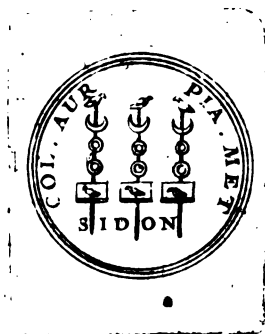
Hic nummus secundæ magnitudinis nec rarus nec obuius est.

AVR. PIA. SIDON. COLON. METROP. *Aurelia Pia Sidon Colonia Metropolis.* Colonus agit boves, ad eorum latera in medio nummi vexillum in quo LEG. III. PAR. *Legio Tertia Parthica*, & non III. CAC. ut vulgavit Holstenius in Steph. pag. 292.

Tyrum Macrini partes acriter fovisse verisimile est, ideo Elagabalus ipsi iratus, eam Metropolis dignitate privavit, quam Sidoni sibi faventi concessit, illamque Coloniam constituit, ut Aureliæ Piæ gentis suæ nomina non modò, sed frequens nummorum ejus in honorem Elagabali uxorum, matris, & aviæ, signatorum copiarum indicant. Imò convincit typus Coloni boves agentis, quem ita describit Plutarchus in Romulo pag. 23. Ο δὲ οἰκιστὴς ἐμβαλὼν δρεπερὶ χαλκῇν ὕμνην, ὑποβύξας δὲ βόων ἄρρενα καὶ θήλειαν, αὐτὸς μὲν ἐπάγει πειραγῶν αὐλάκα βαῖψαν τοῖς τέρμασι. *Conditor aratro arcum vomerem adjungit, junctisque bobus mare et femina, ipse circum lineamenta profundum inducit sulcum.* Vexillum in quo LEG. III. PAR. Legionis Tertiæ Parthicæ Veteranos in Colonia supplementum Sidonem traductos denotat. De his plura in sequenti nummo.

Hic nummus primæ magnitudinis in elegantiorum serie scribendus. Observatur etiam secundi moduli cum epigraphe COL. AVR. METR. SID.

COL. AVR. PIA. METROP. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Tria signa militaria, in quorum apice parvæ Aquilæ.

Signa illa militaria ad Legionis tertiæ Parthicæ Veteranos Sidonem colonos ab Elagabalo traductos spectant. Legio tertia Parthica in Mesopotamia hiberna agebat, ut legimus apud Dionem lib. 55. pag. 564. Σεουήρης τὰ Παρθηκὰ, τὸ τε παλαιόν, καὶ τὸ πάλιν τὸ ἐν Μεσσοποταμίᾳ. *Severus Parthicas primam & tertiam in Mesopotamia.* Illa forsan prima Elagabalo acclamavit, de qua forsan loquitur Herodianus lib. 5. fol. 563. Ὅσῳ ἐκείνοι ἀκρόαυτες, πῶς συστραπέτας καὶ ἐλίγον ἀπαγγαλλόντες, ἡγεμόνηται ἐποίησαν τὴν φήμην, ὥς εἰς πᾶν χωρῆσαι τὸ στρατιωτικόν. *Ea res audita ab illis, ac sensim communicata reliquis commilitonibus, per universum denique exercitum vulgata est.* Legio hæc tertia Parthica à Septimio Severo, cum prima & secunda hujus nominis conscripta est cum in Parthos bellum suscepit multis militibus in civilibus bellis contra Pescennium & Albinum occisis, quarum prima & tertia in Mesopotamia, secunda verò in Italia bello confecto collocata est. Tertiæ meminit sub Elagabalo vetus inscriptio Romæ reperta apud Grut. 528. I.

C. AVREL. L. F. PAR. FAVOR.
VETERAN. LEG. III. PARTHIC. P. F.
M. AVRELIO ANTONINO AVG. IIII.
ET AVRELIO ALEXANDRO CAES.

Nummus signa tria militaria tertiæ nomini alludens forsan exhibet.

Hic nummus prima magnitudinis, apud Petrum Garzoni Sen. Venetum rarissimus, secundæ pro raro habendus.

COL. METR. AVR. PIA. SID. *Colonia Metropolis Aurelia Pia Sidon.* Mulier turrata & stolata stans, dextrâ pateram super aram juxta Aquilam legionariam proræ navis impositam.

Mulier turrata stans, Genius Sidonis est. Caput habet turratum ut Metropolis, de qua Diodorus lib. 16. Γλυύτω τε καὶ τῆς ἄλλης χρηστίας ἡ πόλις πολὺ παλαιότερα καὶ τῆς Φοινίκης πολίων. *Opibus & aliis adminiculis longè superabat ea urbs reliquas Phœnicie urbes.* Stolata est Romano more, ut Colonia; pateram tenet super altare, pro Imperatore sacrificans; adstat Aquila legionaria, ad Veteranos in Coloniam transmissos indicandos; hæc proræ insistent, futurum urbis arguit, de qua Mela lib. 1. cap. 5. *Adhuc opulenta Sidon, antequam à Persis caperetur, maritimarum urbium maxima, vel potentiam in mari;* unde in nummis Trajani & Hadriani ΣΙΔΩΝΟC ΝΑΥΑΡΧΙΔΟC perhibetur, ut innuere videtur Diodorus supra laudatus. Τὸ δὲ μέγιστον τετρήδες καὶ πεντήρεις εἶχε πλείους καὶ ἑκατὶν. *Et quod maximum est triremes, & triremes, & quinqueremes habet plures centum.*

Hic nummus majoris formæ inter præstantiores numerandus.

AVR.

AVR. PIA. SID. COL. METR. *Aurelia Pia Sidon Colonia Metropolis.* Modius spicis refertus, in imo nummi AETERNV. BENEFI. *Æternum beneficium.*

Modius spicis plenus, frumentum Sidoniis ab Elagabalo constitutum indicat, ut Romæ morem fuisse testatur Suetonius in Julio. *Atque ex viginti trecentisque millibus accipientium frumentum è publico ad centum quinquaginta retraxit.* Imo menstruas frumenti donationes ab Augusto factas tradit Philo Legat. ad Caium. Οὐ μὲν ἄλλα καὶ ταῖς μηνιαίαις τῆς πατρὸς δόξας, ἀγρόν, ἢ οἶνον ἐν μέρει πωλὺς τῷ δήμῳ λαμβάνοντες. Domi quoque quoties menstruas pecuniæ, frumentive distributiones acciperet. Frumentum Prætorianis menstruum à Nerone concessum confirmat idem Sueton. in ejus vita. *Item Prætorianis cohortibus frumentum, menstruumque gratuitum concessit.* Has verò frumenti distributiones ab aliis Imperatoribus forsan prætermittas Nerva videtur renovasse ob insignem nummum Senatus jussu ipsi percussum cum hac epigraphe, PLEBEI VRBANÆ FRUMENTO CONSTITVTO, & modio spicis pleno. Sidonii ejusmodi beneficium à munificentissimo Imperatore acceperunt, cujus memores singularem epigraphen hanc, AETERNVM BENEFICIVM, in nummis sub modio spicis referto cudi curaverunt.

Hic nummus majoris formæ è museo nostro, eximie raritatis est: similem typum protulit Com. Mediobarbus pag. 314.

C. A. P. MET. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Europa cum peplo, tauri dorso vecta.

Sidonii Europam à tauro raptam, ad urbis antiquitatem indicandam, cælarunt, ejus nummi meminit Lucianus de Dea Syria. Καὶ τὸ νόμισμα τῶν Σιδωνίων χεῖρται, ἣν Εὐρώπην ἐφεζομένην ἔχει τῶν ταύρων τῶν Διὸς. *Et nummus quo Sidonii utuntur, habet Europam tauro, Jovi videlicet insidentem.* Europa Agenoris Phœniciæ Regis filia fuit, ex qua tertia pars Orbis dicta est Europa. Ovid. in ep. pro. 2.

*Tertia pars Orbis (sic dicta ab Agenore nata)
Europa.*

R

Ur-appa tradit Bochartus lib. 4. cap. 33. quasi terram *Αβυροῦσσον*, quia *Europæi Africanos candore faciei multum superant*, unde & *Europa dicta est Cadmi soror, quasi ALBA FACIE. Virgo.* Illius historiam sic narrat Hyginus fab, 178. *Europa Agenoris & Argyropes filia, Sidonia, hanc Jupiter in taurum conversus, à Sidone Cretam transportavit.* Alii Europam fuisse raptam in navi, cui Tauri nomen erat, commemorant.

Hic nummus minimi moduli inter raros adscribitur.

IMP. C. M. AV. ANTONINVS AV. Caput Elagabali laureatum.

COL. MET. AVR. PIA. SID. Duæ triremes, in quarum dexteriore stans figura muliebris manum extendit versus duas mmores in altera positas, in vertice nummi currus Astartes, in ejus imo ddphin.

Hæc historia ad Didonis è Sidone fugam spectare videtur. Cùm Pygmalion Phœniciæ Rex Sichæum Didonis maritum ejus thesauris inhians occidisset, illa in somniis monita est, ut effossis clam thesauris fugeret. Alii narrant, cùm Phœnicia urgenti pestilentia laboraret, rayibus consensu in Africam transiisse, ipsa in nave mandata pro itinere imperare videtur. Nec moveat lectorem Didonem à quibusdam Tyriam appellari, cùm utraque urbs Sidon & Tyrus illam sibi vindicent. Virgilius *Æn. I.* eam Sidoniam appellat. *Phœnices Sidon urbs, hinc Sidonia Dido.*

Hic nummus secundæ magnitudinis inter præstantiores numeratur.

IMP. C. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. MET. AVR. PIA. SID. Colonia *Metropolis Aurelia Pia Sidon.* Mulier feminuda cum pallio oblongo stans supra triremem dextrâ extensâ, sinistrâ scipionem transversum collecta veste gerit.

Alii figuram hanc supra triremem, Didonem Sidone fugientem, iter brachio extenso indicantem, & sinistrâ sceptrum oblongum, ut in Tyriorum nummis, gerentem affirmant: alii verò Astartem existimant, qualis in nummis Demetrii Nicatoris Historiæ nostræ Syriæ pag. 273. exhibetur. hæc dextrâ extensâ Venerem stellam indicat, quod Græci *ἀστρον*, unde illam Af-

tarten nominatam dicunt, cujus in vertice sacer currus ad eam indicandam signatus videtur; illa supra triremem stat, tanquam urbs Sidon Phœnicia: Ναυαρχίς, vel ut triremium inventrix, teste Clemente Alexandrino Strom. lib. 10. pag. 307.

Hic nummus mediocris, neccarus nec obuius est.

IMB. C. M. AVR. ANTONINVS AVG. PIVS. Caput Elagabali laureatum.

COL. METRO. AVR. PIA. SID. Colonia Metropolis Aurelia Pia Sidon.

Mensa supra quam duæ urnæ cum palmis, infra vas, poma & epigraphæ.

PER. ISEL. OECVM. Peridionica, Iselastica Oecumenica.

Urnæ in quibus palmæ supra mensam, ad ludos seu certamina spectant; sed qualia sint, non nominantur in nummo; voces enim *Peridionica*, *Iselastica*, *Oecumenica*, vastæ sunt, aliisque ludis communes, & ad Athletas pertinent: id unum indicare videntur, quod certamina fuerint amplissima. *Periodonica* autem dicuntur, quia invitabantur ad hæc Περειδονίαι, quos alii alio modo expouunt. Athenæus intelligit eos, qui decies vicissent, lib. 10. pag. 415. Εἰς ἑξήκοντα ἔτη τῶν Περειδονίων δικάζεις. Decies periodo vicit. Julius Pollux nom. 4. cap. 11. qui decies & septies victores fuissent. Εἰς ἑξήκοντα ἔτη τῶν Περειδονίων ἀνείλετο τῶν τεφανητῶν ἀγώνων. Septem verò & decem coronatorum certaminum circuitus persolvit. Sed propriè in Gymnicis certaminibus periodo vicisse tradit Festus Pompeius in *Period.* qui Pythia, Isthmia, Nemea, & Olympia vicit à circumitu eorum spectaculorum, & ex omnibus hisce victoriam reportavit. De Iselasticis & Oecumenicis in nummo sequente. Vas sub mensa, ad Agonothesiam Sacerdotem ludorum curatorem spectat; poma adsunt, quia his victores donabantur, ut & pomacea corona olim ipsis concedebatur.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantiores adscribendus.

COL. AVR. PIA. METR. SIDON. Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.

Laurea in qua CERT. SAC. PER. OECVME. ISEL. Certamina sacra Periodonica Oecumenica Iselastica.

R ij

Hic nummus eadem certamina quàm superior indicat, etsi epigraphæ amplior plura exhibeat nomina. De Periodioncis dictum, nunc de cæteris. *Sacra* vocata fuisse ferunt, quòd in honorem Deorum celebrarentur. Jul. Pollux lib. 3. cap. 30. Περὶ ἱερῶν ἀγῶνων πρὶς μὲν οὖν καλεσμένοις ἱεροῦ ἀγῶνας, ὧν τὰ ἀθλὰ ἐν τεφάνῳ μόνῳ, τεφανίτας ἐκάλουν, καὶ Φυλίας. Certamina verò, quæ *Sacra* nominant, quorum præmia in sola corona erant, erant coronata, καὶ Φυλίας vocarunt. Ideo in nummo corona lauri victoriæ præmium apponitur. *Oecumenica*, quòd Athletæ non modò ex Syriæ provincia, sed ex toto terrarum Orbe essent recepti. *Iselastica* dicebantur, à verbo εἰσλαύνειν, quadriga invehì, quòd victores triumphantium more quadrigis per ruinas murorum in patriam reveherentur, & perpetuò ex publico alerentur, de quibus Trajani Rescript. ad Plin. ep. lib. 10. *Obsonia eorum certaminum, quæ Iselastica esse placuit mihi, si ante Iselastica non fuerunt, retro non debentur.* Hos Sidoniorum in Elagabalò nummos, sed mutilos, laudat Ill. Spanhemius ep. ad Morellium pag. 114.

Hic nummus primæ magnitudinis, olim noster, nunc Venetiis apud Hier. Corrarum Senatorem, rarissimus est.

STOB I.

M. AV. ANTONIN. AVG. Caput Elagabali laureatum.

MVNI. STOB E. Municipium Stobensium. Diversæ sunt epigraphæ. Victoria stans, dextrâ coronam, sinistrâ palmam.

Stobenses Macedoniæ in obsequii monumentum Elagabalo nummos dedicarunt, & victoriam ob Macrinum devictum in ipsis signarunt. De ipsorum pugna loquentem audias Herodianum lib. 5. pag. 565. Συμμιζόμεναι δὲ ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα Φοινίκης τε καὶ Συρίας ἐν μεσοείῳ, οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου, οἱ ἄλλοι ὑπὸ τοῦ Ἐλαγαβάρου. Concurrerunt autem inter se exercitus uterque in Phœnicia Syriaeque finibus; acrius dimicante Antonini milite Victoria coronam ex lauro gerit in triumphis gestatam, de qua Cicero de Prov. Cons. Si in Capitolium invehit victor cum illa insigni laurea gestiret. Elagabalus etiam ob illam victoriam Romæ triumphavit. Victoria verò palmam sinistrâ tenet, pro victoris præmio: apud Ciceronem autem 1. de Nat. Deorum, & Apulcium lib. 3. de Asino, Victoria Palmaris cognominatur.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 331. vulgatus, nec rarus nec obvius est.

TROAS.

IMP. M. ANTONINVS AVG. Caput Elagabali laureatum.

COL. AVR. ANTONINIANA ALEX. *Colonia Aurelia Antoniniana Alexandria.* Caput turritum, pone quod vexillum.

Troadenses, qui ob collata ab Imperatore Caracalla in se beneficia urbem *Aureliam Antoninianam* appellarant, imò & *Alexandriam*, quòd ille Alexandri gesta imitari vellet, nummos cum iisdem appellationibus, Elagabalo ejus filio credito gratulantes, percusserunt; illosque præsertim signasse videntur, cùm Imperator è Syria Romam proficiscens, Nicomediæ hiberna ageret, cujus meminit Dio lib. 79. pag. 909. *ὅτι καὶ ὁ Πσευδαντωνῖνος ἐν τῇ Νικομηδείᾳ ἐχίμαζε.* Ipso tempore quo Nicomediæ Pseudantoninus in hibernis agebat. Caput turritum, Genius est urbis, cui additum est vexillum ad indicandum ex Veteranis supplementum in hanc Coloniam ab Augusto olim deductam, fuisse transmissum.

Hic nummus minimi moduli rarus est.

COL. AVR. ANTONIAN. ALEX. *Colonia Aurelia Antoniniana Alexandria.* Variæ sunt epigraphæ. Equus pascens.

Equum pascentem in Troadensium nummis ad immunitates à Claudio urbi & regioni concessas spectare sæpius diximus. Troas autem hunc præcipuè typum in Imperatoris recens ad Imperium evecti nummis signare solebat, ad privilegia indicanda. Singularis quidem unius mentio est in lib. 50. Dig. tit. 1. ad Munic. & de Incolis, ubi natus ex foemina Iliensi, jus civitatis habere dicitur. *Concessum est, ut qui matre Iliensi natus est, sit eorum Municeps.* Id autem denotat in Trojanos beneficia Romanorum, quòd ii Æneam gentis suæ Principem è Troja demissum agnoscerent; sed legas apud Strabonem quænam Julius Cæsar, qui à Iulo filio originem trahere volebat, ipsis concessit, lib. 13. p. 595. *Χώρα τε δὲ παρσίνειμαρ αὐτοῖς, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἀλειτουργίαν αὐτοῖς σιωπεύλαξε, καὶ μέχρι τοῦ συμμάχου ἐν τοῖς τοῖς.* Itaque *ἢ* agrum iis Cæsar attribuit, *ἢ* libertatem, publicarumque operarum immunitatem eis servavit, qua conditione etiam nunc manent.

Hic nummus minimæ molis obuius est.

COL. AVG. TRO. ALEX. *Colonia Augusta Troas Alexandria.* In aliis COL.
R ij

ALE. TROA. *Colonia Alexandria Troas.* Diverſæ ſunt epigraphæ. Lupi cum puerulis.

Troas lupam cum puerulis Romanorum inſigni tanquam Colonia ſæpe cælavit, quo titulo ornatam eam refert Plinius lib. 5. cap. 30. *Ipfæque Troas, Antigonía dicta, nunc Alexandria, Colonia Romana.* Cùm Alexander in eam à pugna ad Granicum aſcendiſſet, ex pago illam urbis nomine donavit, & inter liberas & tributæ immunes retulit, Procuratoribusque mandavit, ut ſubſtructionibus ipſam reficerent. Antigonus unus ex ducibus ipſo mortuo urbem auxit, unde *Antigonía* appellata nomen mutavit; ſed illo interempto, Lyſimachus alter ex Alexandri Ducibus præcipuè ejus curam ſuſcepit, templumque condidit, muroque urbem cinxit 40. circiter ſtadiorum, & in eam migrare juſſit circumjacentes urbes antiquas, jam ruinam trahentes, ei que nomen *Alexandriæ* impoſuit, ut innuit Strabo l. 13. pag. 593. Εδδξε γδ εὐσεβὲς εἶς πρὸς Ἀλεξάνδρον ἐξεδεξαμένοις, ἐκείνῳ πρῶτον κτίζειν ἐπωνύμους πόλεις, εἰς ἑαυτὴν. Pietatis enim hoc videbatur eſſe, ut qui Alexandro ſucceſſiſſent, huic priùs, poſtea deum ſibi cognomines urbes conderent. Illa tandem ab Auguſto deducta nomen *Auguſta* tulit, ſed nunquam in nummis ante Caracallæ ætatem *Alexandria* dicta eſt, quod nomen tunc aſſumpſit ob ſummum hujus Imperatoris erga Alexandrum ſtudioſum, Dione & Herodiano coëtaneis ejus ſcriptoribus teſtibus, de quo ille lib. 77. pag. 874. Οὗτος δὲ τῷ ὁ φιλαλεξάνδρευστος Ἀντωνῖνος. &c. Hic igitur Antoninus, Alexandri amantiſſimus. Troas autem illud *Alexandriæ* nomen uſque ad Alex. Severum tantùm retinuit, ut ibi amplius.

Hic nummus minima forma tritus eſt & frequens.

TYRUS.

IMP. M. C. AV. ANTONINVS. AV. Caput Elagabali laureatum.

TYRIORVM. Aſtarte tutulata ſtans dextram imponit trophæo, à ſiniſtris Victoria columnæ impoſita ei coronam porrigit, pro pedibus hinc palma arbor, inde conchylium.

Cùm Tyrus in plurimis nummis Elagabalo percuffis ſolam Tyriorum epigraphen, Coloniz autem & Metropolis titulos non inſcribat, Amicus ſuſpicatur illoſeorum urbi acriter Macrini partibus ſtanti ab Elagabalo ademptos, & Sidoni tributos, ut Severus olim Antiochiæ & Byſantii privilegia Laodiceæ & Heraclæ conceſſerat; ſed cùm illa tandem iis reſtituiſſet, ita Tyro dignitates Imperatoris indulgentiâ redditas exiſtimat. De Aſtarte Tyri Dea tutelari in Caracalla diximus; trophæum verò cui illa manum imponit, non ad Imperatoris victoriam ſpectat, ſed ad Colonias longè latèque ab antiquis Tyriis in totum terrarum Orbem emiſſas, de quibus vide Bochartum in Geogr. ſac. part. 2. l. 1.

cap. 2. Palma arbor, ad earum in regione abundantiam, seu ad eandem cum Phœnicia cognationem pertinet: conchylium verò, ad purpuræ inventum.

Hic nummus secundi moduli nec rarus nec obuius est.

TYRIORVM. Astarte cum iisdem attributis in templo cœstastylo seu sex columnarum; ante templum arula.

Astarte & Hercules præcipua fuere Tyri numina, utrique templa erecta sunt, superbissimum quidem in Astartes honorem ab Hyramo Tyrionum Rege ædificatum est, quod exhibet nummus: illius meminit Josephus contra Ap. l. 1. p. 1043. Κατελὼν τε τὰ θεῶν ἱερὰ, καὶ τοὺς ναοὺς ἀνέσδυσεν· τότε τὸν Ἡερakλῆα ἐκ τῆς Ἀσάρτης πάλιν ἀνέσδυσεν. Demolitusque antiqua delubra, nova templa adificauit: Herculisque & Astartes fana dedicauit. Rex de Monte Libano ad tegmina eorum ligna cedrina abscidit. Ara ante templum, sacrificia pro Elagabali salute Astarti perpetrata indicat: super aras enim victimæ adolebantur. Astarte autem in templi aditu cum iisdem superioris nummi attributis repræsentatur, & Victoria ei coronam porrigit, ob columnas in Africa Tingitana à Phœnicibus erectas, ut narrat Procopius lib. 2. Vandal.

Hic nummus mediocris magnitudinis inter raros & conspicuos numeratur.

IMP. CAES. M. AV. ANTONINVS. AV. Caput Elagabali laureatum.

TYRIORVM. circa ambitum nummi. ΔΕΙΔΩΝ. Dido, in imo. Dido stolata stans cippo imposita, dextrâ scipionem, lævâ sceptrum, ante eam porta urbis supra quam figura virilis constructioni incumbit, altera pro pedibus illius ligone terram aperit.

Tyrii Didonem sibi vindicantes, illam ad antiquitatem urbis denotandam, in nummis Carthaginem illam celeberrimam olim urbem condentem exhibuerunt. Dido Beli Phœnicum Regis filia Pygmalionem fratrem fugiens, post varias maris peregrinationes in Africam tandem delata, tantum soli sibi emit, quantum taurino corio posset circumdare, cuius meminit Silius lib. 1.

Tum pretio mercata solum nova mœnia ponit

Cingere quâ secto permissum littora tauro.

Cùm autem illa corium in tenuissimas partes dissecuisset, locum satis amplum complexa, urbem condidit, quam Carthaginem appellavit. Cartha-

go autem punice, *Carthada*, id est *Kartha hadtha*, de qua Solinus cap. 29. *Elissa* mulier extruxit, & *Carthadam* dixit, quod punico ore exprimit civitatem novam. Ideo Græci à Cadmo jam conditam urbem asserunt: itaque Dido non tam Carthaginem condidisse, quàm inſtaurasse, & Byſſâ arce adjec̃tâ auxiſſe videtur. Vide Bochartum in Geogr. fac. part. 2. cap. 24.

Hic nummus minoris formæ inter elegantiores reponendus.

TYRIORVM. Serpens involutus circa lapidem ovatum prægrandem.

Nullum est dubium, quin serpens ille lapidi involutus ad veterem aliquam Tyri historiam spectet, quæ nobis investiganda. Duo Tyriorum nummi, de quibus infra, prior Gordiani, alter Galliceni, hominem simili saxo armatum contra erectum serpentem exhibent; videtur ergo draco ille circa lapidem ejusmodi involutus, in ipsius necis memoriam à Tyriis in nummis signatus, quemadmodum duæ aliæ petræ & serpens arbori involutus in nummo Gordiani Pii ab ipsis Tyriis cælantur, cujus historiam Tristanus tom 1. pag. 491. nobis eruditè & luculenter ex Nonni Dionysiacis eruit. Sed quis ille homo serpentem ita ingentem occidit; si mihi conjecturæ locus, Cadmus est Europæ frater: ut autem illa in Sidoniis nummis à tauro rapta habetur, ita Cadmum Tyrii representarunt; ambos enim Tyrus & Sidon sibi vendicant. Cadmum saxo draconem interemisse tradit Nonnus Dionys. lib. 5.

Ἰδὺ πῶρα ὃ
Ἀκρὰ δρακοντίοιο κεφαλῆς ἔηλασε πέτρα.

reſſigrado verò

Summitatem draconci capitis fregit saxo.

Ita saxum cui serpens involutus, in Tyriorum nummis in memoriam Cadmi videtur percussum, de quo plura in Gordiani & Galieni nummis.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

TYRIORVM. Oleastri ramus in vase seu urna, in qua scriptum HPAKΛIA OΛΥΜΠΙΑ. *Heraclia Olympia.*

Quin ad ludos pertineat vas cum ramo, nemo nescit; sed an epigraphæ HPAKΛIA

ΗΡΑΚΛΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ, duo illa arguat certamina, in Herculis memoriam dicta ΗΡΑΚΛΙΑ, hæc in Jovis Olympii honorem vocata ΟΛΥΜΠΙΑ, dubium quibusdam movet; præsertim cum eadem Tyrus nummum Caracallæ exhibuerit, in quo Α C Τ Ι Α. ΗΡΑΚΛΙΑ. quæ certamina Apollini & Herculi ejusdem urbis Tutelaribus Diis attributa existimantur, ob duo vasa in illo Caracallæ nummo: urnatum enim numerum certamina indicare volunt, sed vas unum & unus oleastri ramus, hoc in Elagabali typo unum certamen Olympicum in Herculis honorem factum denotat, uti Illustr. Spanhemius in ep. ad Andr. Morellium, Isthmios & Pythios ab Ancyranis ad honorem Æsculapii factos affirmat in nummo Caracallæ cum duabus urnis & epigraphe Α Σ Κ Λ Η ΠΙΑ ΟΛΥΜΠΕΙΑ. ΙΣΘ. ΠΥΘΙΑ. Nil mirum si certamina in Jovis Olympii memoriam Tyri instituta sint, ille enim pervetus erat urbis tutelare numen. Josephus enim Hyramum Tyrionum Regem ejus templum aggere urbi adjunxisse narrat lib. i. contra Apionem. Ἀβιβάλου παλαιοῦ τῆς πόλεως, ὁ υἱος αὐτοῦ Εἰραμὸς ἐβασίλευσεν. Οὗτος τὰ πρὸς ἀνατολὰς μέρη τῆς πόλεως προσέχρησεν, καὶ μάλιστα τὸ ἄστυ πεποίηκε, καὶ τῷ Ολυμπίῳ Διὸς τὸ ἱερόν καθ' ἑαυτὸν ὅν ἐν ἡσέω, χώσας τὸ μεταξὺ τόπον, συνῆκε τῇ πόλει, καὶ χρυσῶς ἀναθήμασιν ἐκόσμησεν. Abibalo moriente, filius ejus Hiramus regnavit: hic partes Orientales civitatis ampliauit, urbem potiore fecit, & Olympii Jovis templum, quod in insula situm erat, jactis aggeribus urbi adjunxit, & aureis anathematibus exornavit. Paulò post idem auctor Regem in hoc templo auream columnam locasse tradit. Οὗτος ἔχρησεν τὴν Εὐρυχωρὴν, πῶς τε χρυσοῦν κίονα τὸν ποῖς τῷ Διὸς ἀνέθηκεν. Hic aggere conjunxit Eurychorum, aureamque ibi columnam Jovis in templo reposuit. Rex etiam Hiramus Herculis & Astartes fana dedicavit. Oleaster ramus pro præmio victorum Olympionicorum ab Oraculo designatus est: cum enim ad illud Rex Iphitus misisset, respondisse Pythiam, ne in posterum malo victores coronarentur, sed sylvestris olivæ fructu, narrat Phlegon Trallianus libell. de Olympiis.

Ἰφίτη μύλειον καρπὸν μὲν θῆς ὅτι νίκη,
 Ἀλλὰ τὸ ἄγριον ἀμφιπόθι καρπὸν ἐλπίων.

Hic nummus secundæ magnitudinis, mutilus à Patino vulgatus pag. 335. pro rarissimo habendus.

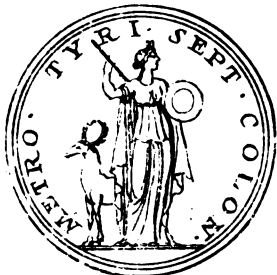

METR. TYRO. COLO. *Metropolis Tyro Colonia*. Silenus humeris utrem hircinum gestat, dextram in altum attollens, ante eum palma arbor, in area astrum & conchylium.

En Tyrii tandem nummus cum Metropolis epigraphe & Coloniz titulo in Elagabali honorem signatus: si vera est de urbis dignitatibus ab Imperatore ob maximum ejus erga Macrinum studium sublatis, sententia; ipsi tandem Principis indulgentiâ restitutæ videntur. Vir ille in nummo cælatus, non fru-

ctus è palma legit, ut refert P. Harduinus pag. 514. sed Silenus est, in Tyriorum nummis frequens, ab ipsis summa veneratione cultus, dextram versus astra attollit, in quorum numerum locatum fuisse diximus in Bacchi gratiam, cujus fuit nutritius. Palma arbor, Phœnicia insignis est; ut & conchylium, perpetuum ejus symbolum. Astrum in honorem Elagabali hîc percussum est, ut nummi ejus S. C. signati sæpe exhibent.

Hic nummus mediocris moduli, à Patinomotilus pag. 331. vulgaris, pro raro numeratur.

Capita Elagabali radiati, & Mæsa ejus aviæ jugata. Detrita est epigraphe.

SEPT. COLON. METROP. TYRI. *Septimia Colonia Metropolis Tyrionum.*

Diana dextrâ elatâ telum, sinistrâ clypeum, pro pedibus cervus.

Alter Tyrionum nummus, in quo ab una parte caput Mæsa cum inscriptione IVLIA MAESA AVG. & ex altera Elagabali effigies cum epigraphe TYRIORVM, impulit, ut hanc principem fœminam Elagabali aviam, potius quàm Scemiadem ejus matrem, cum Imperatore signatam in hoc nummo existemus: illa enim nepotem Elagabalum ad Imperium evexit, ut narrant omnes Historici, inter quos audias Capitolinum in vita Macrini. *His Mæsa, dixit, Bassianum filium esse Antonini, quod paulatim omnibus militibus innotuit. Erat praterea Mæsa ipsa ditissima, ex quo etiam Heliogabalus luxuriosissimus, qua promittente militibus, Legiones abductæ sunt à Macrino.* Nil mirum igitur si Tyrîi Augustam illam cum Elagabalo, cui Imperium ille debebat, simul in nummo conjunxerint, præsertim cum ipsimet ipsius beneficiis plurimum essent devincti. Diana in aversa parte, simili modo efficta est, quo illa Laodiceæ maritimæ in Syria colebatur, ex Susis in illam urbem à Seleuco Nicatore olim asportata, ut narrat Pausanias in Laconicis. Tyrîi ipsius cultum forsan à Laodicenis acceperunt.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rarissimos computandus.

IMP. M. AVR. ANTONINVS. Caput Elagabali laureatum.

SEPT. TYRVS. METR. COLO. *Septimia Tyrus Metropolis Colonia. Templum tetrastylum à latere, in imo conchylium.*

Tyrii idem templum in Elagabali nummis exhibent, quod in Macrino cælarunt, à latere scilicet, & sine ulla figura in illius aditu, unde suspicatumus illud esse Herculis, præcipui hujus apud Tyrios numinis, ut innuit Strabo lib. 16. pag. 757. Τιμαίται δὲ καθ' ὑπερβολὴν Ἡρακλῆος ὡς αὐτῶν. Celsius apud eos Hercules majorem in modum. Nonnus Dion. lib. 4. hunc Deum urbem super rupes instabiles Tyrios condere jussisse memorat.

Πήξατε δ' ἀμφοτέρωθεν ὀπταίμενοι ἄστυ καλῶναις.

Figite verò utrisque incumbentem urbem rupibus.

Josephus hoc templum Herculi mense Peritio Hiramum Regem ædificasse tradit contra Apionem pag. 1043. Καὶ τὸ μὲν τῷ Ἡρακλέους ὡς αὐτῶν ἐποίησατο ἐν τῷ Περیتیῳ μηνί, εἴτα τὸ τῆς Ἀστάρτης, ὅποτε Τυριοῖς ἐπεγράτθουσιν, μὴ ἀποδιδῶσι τιὰ φόρου· οὐδ' ἐκ ποταμῶν εἰσὶν ἀπὸ πάλιν ἀνέστρεψαν. Herculis primùm exstructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra movit adversus Tyrios, minimè tributa reddentes: quos etiam subdens sibimet, denno remeavit. Templum ex latere signatur, ut ejus structura undique perspiciatur.

Hic nummus secundi & minimi moduli rarus est & elegans.

IMP. CAES. M. AVR.

ANTONINVS

PIVS FELIX AVG.

PONTIF. MAX. GERM. MAX.

TRIB. POTEST. IIII. IMP. V.

COS. IV. PROQ. COS. PP. ET

M. AVRELIVS

ALEXANDER

GERM. MAX. DACICVS MAX.

PRINCEPS IVVENTVTIS

LITVS VICINVM VIAE SEVERIANAE

ASSIDVIS MARIS ADLVENTIS

FLVCTIBVS AD LABEM RVINAE

LABEFACTATVM AGGERIBVS

MARINI OPERIS AFVNDAMENTIS

VT PERICVLVM COMMEANTIBVS

ABESSET EXTRVIVRARVNT.

Apud Gruterum pag. CLXIII. 8.

JULIA PAULA.

JULIA PAULA à plurimis Antiquariis pro secunda Elagabali uxore constituitur, & Anniam Faustina primam existimant; nos verò Juliâ Paulâ præmissâ, Anniam Faustina Imperatoris istius tertiam tantum conjugem cum Herodiano existimamus. Juliam verò Paulam ex Cornelia gente fuisse nummi nos edocent.

JULIÆ PAULÆ nummi sunt rarissimi, licet ex omni forma reperiantur.

NISIBIS.

ΙΟΥΛΙΑ: ΚΟΡ. ΠΑΥΛΑ. ΣΕΒ. Caput Juliae Corneliae Paulae.

СΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕΣΙΒΙ. Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι. *Septimia Colonia Nisibis.* Caput muliebre velatum & turritum, supra quod aries.

Nisibis urbs est Mesopotamiae, olim Antiochia Mygdonum dicta, cujus meminit Plutarchus in Lucullo pag. 514. Καὶ πόλιν ἐν αὐτῇ μεγάλην, καὶ πολυάνδρῳπον ἔχουσαν, ἣν οἱ μὲν βαρβάρων Νισίβιν, οἱ δὲ Ἕλληες Ἀντιόχειαν Μυγδονικὴν προσέφθον. *In qua urbs ampla et populosa erat, Nisibin barbari, Graeci vocabant Antiochiam Mygdonicum.* Hanc à Sept. Severo Coloniam deductam *Septimia* gentis ejus nomen indicat, ad Parthorum incursiones reprimendas, & urbs tanquam Imperii praesidium & propugnaculum esset, de qua Dio lib. 75. pag. 849. Ο δὲ Σεβήρης ἀξίωμα τῇ Νισίβι δίδει, ἵππῳ τῷ πρώτῳ ἐπέτρεψεν ἕλεσθαι τὴν μεγάλην τε πᾶν χωρὸν προσκεκτῆσθαι, καὶ πρὸς τοὺς αὐτῶν τῆς Συρίας πεποιῆσθαι. *Severus Nisibi magnam dignitatem dedit, eamque urbem commisit Equiti Romano: quumque dicere so-leret, se magnam regionem adjunxisse Imperio, eamque propugnaculum Syriae effecisse.* Nisibenses beneficiorum memores, Elagabalo ejus nepoti credito gratulantes, nummos suos ipsius uxori Augustae percusserunt. Caput turritum, urbis Genius est. Aries, anni initium à Vere Nisibenses dinumerare indicat.

Hic nummus secundae magnitudinis rarissimus est.

СЕП. ΚΟΛΩ. ΝΕCΙΒΙ. Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι. *Septimia Colonia Nisibis*. Caput idem in templo tetrastyle seu quatuor columnarum.

Elagabalus Juliam Paulam cum magna solemnitate & gaudio uxorem duxit, teste Dione lib. 79. pag. 911. Εγημει δὲ Κορινθίῳ Παύλῳ, ἵνα δὲ θάσσῃ (ὡς αὖθις ἔφη) πατὴρ γένηται, ὁ μὲν δ' αὖτις διωκέμενος. *Corneliam Paulam duxit in matrimonium, quo fieret pater, sicuti dicebat, celerius, qui ne vir quidem esse poterat.* Caput muliebre in templo, Genius est urbis, tutelare ejus numen, cui Nisibenses templum, ut & aliae ejus tractus urbes, ædificarunt. Urbium autem Genii vario modo apud populos effingebantur, hos in Syria, Phœnicia, & Mesopotamia sub muliere turrata depictos in eorum nummis observamus; modò integra monticulis insidens, modò pectore tenus. Aries in Historia nostra de Syriæ Regibus pag. 342. anni initium ad Nisan, Æquinoctio verno, cùm Sol hoc signum ingreditur, in Syriæ nummis denotat; Nisibenses illum signant, ut secodem tempore annum inchoare demonstrent, non ut Chaldei, Judæi, & alii, qui Æquinoctio autumnali illum inchoabant.

Hic nummus mediocris forma elegantissimus est.

SIDON.

IVLIA. PAVLA. AVG. Caput Juliae Paulae.

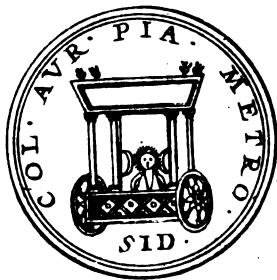
COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon*. Astarte rutulata stans in templo tetrastyle, dextrâ scipionem, lævâ colligit pallium, à sinistris Victoria cippo imposita ipsi coronam porrigit, pro pedibus signum Sileni.

Sidon, urbs Phœniciae antiquissima, cum Tyro de primatu contendens, Metropolis facta, & Colonia ab Elagabalo deducta, nummos Juliae Paulae uxori ejus dedicavit memor: illam Herodianus fœminam illustrissimam appellat lib. 5. pag. 568. Ηγάλατο δὲ γυναικί τῃ βίῃ ῥηστάτην Ρωμαίων· ἣν Σεβαστὴν ἀναγορεύσας. *Duxit præterea uxorem illustrissimam fœminam Romanam, quam etiam Augustam appellavit.* Idem templum Astartes in Elagabali Sidoniorum nummis jam prodiit, hanc

S iij

Deam in Syria & Phœnicia maximè cultam diximus, cujus templum Tyro Hiramum Regem ædificasse narrat Josephus: an ejus cultum Tyrus ex Sidone habuerit, incertum est, licèt Tyrus filia Sidonis sit, teste Trogo l. 18. c. 3. *Post multos deinde annos à Rege Ascaloniorum expugnati Sidonii, navibus appulsi, Tyrum urbem ante annum Trojana cladis condiderunt.* Victoria cippo imposita Astarti coronam imponit, quòd tutelaræ Deæ auxilio Phœnices longè latèque Colonias victoriæ suæ monumenta per totius Orbis partes deduxerint. Silenus in nummo ponitur, ut alter Deus in urbe cultus, sed longè minor tanquam inter semores positus, qui parvi Dei videntur ab Horatio lib 3. dicti, cùm alii selecti à Romanis præcipui & summates, qui haberent ampliorem potestatem, appellati sint.

Hic nummus majoris formæ, Sidone inventus, & à D. Bernier D. Medico Thesauro Regio additus, eximia raritatis & elegantia est.

COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Metropolis Sidon. Simulacrum Astartes in curru sacro.*

Jam sacrum Astartis currum in Elagabalo memoravimus. Illa medio corpore cum radiis circa caput conspicitur. *Astarte*, ut scribit Theophilus, *simulacrum Veneris, quæ colebatur à Sidoniis, astri figura: ipsum verò astrum Venerem putant, nomine ἑωσφόρος.* Ideo caput ejus radiis circumdatum est. Astartes meminit *Ælianus*, qui eam Syriam Deam vocavit, id quod & *Lucianus* de Dea Syria, qui hanc & Lunam videtur existimare. *Herodianus* in vita Elagabali Venerem illam à Phœnissâ Didone Afris donatam, Uraniam vocari, à Phœnicibus autem Lunam, tradit lib. 5. pag. 569. *Λίβυες μὲν οὖν αὐτὴν Οὐρανίαν καλεῖσι, Φοίνικες δὲ Ἀστροάρχην ὀνομάζουσι, Σελήνην δὲ ἑλόντες. Ἐπεὶ οὖν οὗτοι τὴν Ἀφρὴν καλεῖται, ἡ δὲ Ἀφρὴ ἡ Ἀφροδίτη.* *Cubar* verò magna, eadem quæ Luna & Venus. Quomodo vetus poëta Philochorus in Atthide apud Macrobius Satur. l. 3. c. 8. *Venerem . . . eandem affirmat esse Lunam.* Ideo Astartes seu Lunæ simulacrum Sidonii forsan signarunt in nummo Paulæ uxoris Elagabali Solem maximè venerantis, ut de ipso *Herodianus* loco cit. narrat. *Ἀρμόζειν ποίνῃ λέγειν ὁ Ἀντωνίνος γάμον ἡλίου καὶ σελήνης.* Congruere igitur aiebat *Antoninus* matrimonium Solis & Lune.

Hic nummus primæ magnitudinis, etiam à D. Bernier Thesauro Regio donatus, eximia raritatis est.

JULIA PAULA. TROAS.

143

JULIA PAULA. A. Caput Juliae Paulae.

COL. ALEX. AVG. Colonia Alexandria Augusta. Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Colonia Troas, olim *Alexandria* dicta, illud nomen in gratiam Caracillae Principis de se bene meriti iterum accepit; ille autem se Alexandrum appellaverat, uti narrat Xiphilinus pag. 428. Καὶ εἰδὲ ταῦτα μὲντοι αὐτὰς ἐξήρκεον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκείνοι Εὐδοκίαν Αὐγούστου ἐπεκαλέσθη· καὶ ποτε τῇ βουλῇ ἐγράψεν, ὅτι εἰς τὸ σῶμα αὐτῆς τὸ ὅτι Αὐγούστου εἰσῆλθαι, ἵνα ἐπὶ οὐλίῳ τῷ χρόνῳ ἐβίω, πλείονα αὐτῆς διέκλεινεν ζῆσι. Quibus rebus minimè contentus, sese Alexandrum Orientalem Augustum appellavit, scripsitque aliquando ad Senatum, animum Alexandri in corpus Augusti introisse, ut, quoniam illi fuerat vita brevis, in hoc viveret diutius. Troadenses Alexandriae igitur nomen usurparunt in Elagabali & ejus uxoris nummis, tanquam Caracillae filio gratulantes. Lupa, frequens non modò Coloniarum, sed ipsius Troadis symbolum.

Hic nummus minimi moduli rarissimus est.

JULIA. PAULA. AVG. Caput Juliae Paulae.

COL. ALEX. AVG. Colonia Alexandria Augusta. Equus pascens.

Alexandria Troas in hoc Juliae Paulae nummo, equum pascentem immunitatum symbolum exhibere videtur, Augustae blandiens, tanquam eorum privilegia, de quibus abundè dictum est in Commodò & aliis, ipsius commendatione fuerint confirmata: cùm enim vectigalia, tributa, aliorumque onerum remissiones, gratuita essent munificentissimi Imperatoris beneficia, à successore Augusto confirmatione opus habere videbantur, quandoquidem hæc modò ab Imperatoribus concessa, modò abolita aut minuta noverimus. Epistolam Hadriani Imp. de Alexandria Ægypti apud Vopiscum in vita Saturnini legas. Huic ego cuncta concessi, vetera privilegia reddidi, nova sic addidi, ut præsentis gratias agerent. Imperatores autem de urbium immunitatibus nutu & arbitrio suo statuebant. Equus pascens, non tantùm de vehiculatione & cursu publico aut fiscali in Troadensibus intelligendum, sed de omni munere publico sublato, secundùm Taciti verba, qui eos à Claudio immunes factos tradit, ut jam diximus.

Hic nummulus in Thesaurò Mauroceno, pro elegantissimo habendus.

JULIA AQUILIA SEVERA.

AQUILIA SEVERA Vestalis, Goltzii, Occonis, Gottifredi, Spanhemii, aliorumque insignium Antiquariorum exemplo, uxor Elagabali secunda à nobis constituitur : divortio enim ille cum Julia Paula facto, Severæ nupsit, quam diu non retinuit, sed Anniam Faustina, & aliam duxit, deinde iterum ad Severam rediit, quam usque ad ipsius necem cum eo vixisse confirmant Severæ nummi Græci cum L. E. id est, an. v. signati, cum ille tantum y. Tribuniciam potestatem inchoaverit.

AQUILIA SEVERÆ nummi primæ magnitudinis hætenus non observati sunt; secunda & minima, raritatis eximie & præstantiæ habentur.

ANTIOCHIA Syria.

ΙΟΥΛ. ΑΚΟΥΙΛΙΑ. CEOY. CEB. Caput Julię Severę.

ANTIOXEΩN. MH. ΚΘ. Αντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας. Mulier turrita insidens monticulis, dextrâ spicas, pro pedibus fluvius. In area S. C. & Δ. E.

Antiochia Syriæ ad Orontem fluvium condita est, cujus meminit Ausonius de cl. Urb.

Antiochiam urbem Syria pertransit Orontes.

Illæ monticulis insidens, ipsius situm in colle seu clivo arguit. Antiochenſes Elagabalo adulantes, nummos cuserunt Julię Aquilię ejus uxori, quam ex Vestalium sacrario abduxerat, Dione teste in ejus vita pag. 911. *Ακυλία Σεβήρα, σιωπήσων, ἐκφανέσων Ἀντιομύσας· ἱερωμύσων γὰρ αὐτὴν τῇ ἑστία, ἀσεβέσων ἡμέραν.* Aquiliam Severam duxit aperte contra jus fasque, eam enim habuit cum probo & dedecore, quum esset virgo Vestalis. Figura velata & turrita, perpetuum est Antiochię urbis symbolum. De notis S. C. & Δ. E. Senatusconsulto, & Tribunicia potestate, sæpius

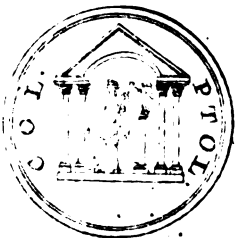
AQUILIA SEVERA.

145

sæpius dictum est : hæ autem ad facultatem monetæ cudendæ jam à Pompeii ævo concessam spectant.

Hic nummus secunde magnitudinis, eximia raritatis est & elegantia.

PTOLEMAIS.

IVL. AQVIL. SEVERA. AVG. Caput Aquilæ Severæ.

COL. PTOL. Colonia Ptolemais. Fortuna stans in templo.

Ptolemaidenfes Phœnicia Elagabalum popularem suum ad Imperium eventum gloriantes, ipsi libenter & ejus uxoribus nummos percusserunt ; in hoc Fortuna in templo conspicitur, tanquam esset tutelarîs Coloniz Dea : frequens enim in eorum nummis ipsa occurrit, variis templis decorata, quorum alterum in Elagabalo octo columnis, hoc autem quatuor suffultum est, sed Victoria adstans in cippo, Astarti coronam porrigit, ut in Tyriis & Sidoniis nummis : an hoc peculiare urbium Phœnicia symbolum ob limites ampliatos, & Colonias longè latèque deductas, uti sumus augurati ; seu quòd Fortuna sub variis nominibus coleretur, qualis Bona, Conservatrix, Fortis, Mascula, Obsequens, Virilis, ut videre est apud Liliu Gyrالدum Syntagm. 16. Præcipua sunt hujus Deæ insignia, temo & cornucopiæ, ejus in mari & in terra potentiam denotantia. Artemidorus Daldienus Fortunam juvenem mulierem describit. *Spes virgo, Diana, & Minerva. Spes quidem ridens, Diana casta facie, Minerva Gorgon intuens, Fortuna mulier juvenis, vestis Vesta, &c.*

Hic nummus mediocri moduli, eximie raritatis est & elegantia.

TROAS.

AQUILIA SEVERA. A. Caput Aquilæ Severæ.

COL. ALE. AVG. Colonia Alexandria Augusta. Caput muliebre turritum.

Troas urbs Phrygiæ minoris, quæ olim ab Alexandro Alexandria dicta fuerat, à Ptolæmeo adhuc lib. 5. cap. 2. *Ἀλεξάνδρεια Τρωαί* vocata est ; sed in nummis, ante Caracallam, qui se Alexandrum credi voluerat, *Alexandria*

T

nomen non accepit: in Elagabalo autem & ejus uxoribus modò se Troadem, modò se Alexandriam appellavit, Imperatori blandiens, qui Caracallæ filium haberi ambiebat. Caput illud, Genius est urbis, adulantes verò Coloniae, sæpe Augustarum vultum sub Genii effigie repræsentarunt, tanquam sub illius tutela & patrocinio urbes suas traderent. Dii autem erant locorum, regionum, & urbium apud Græcos & Latinos, quos hi Tutelares, Genios, & Custodes nuncupabant, de quibus passim. Caput turritum est, sub cujus imagine urbes repræsentabantur, quia turribus circa mœnia cingebantur, teste Ovidio 3. Amor Eleg. 7.

Quid tibi turritis incingere mœnibus urbes?

Hic nummus inter rarissimos locandus.

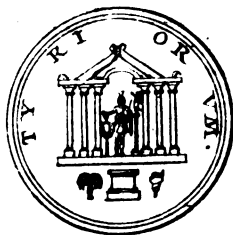
AQVIL. SEVERA. AVG. Caput Aquilæ Severæ.

COL. ALE. TROA. Colonia Alexandria Troas. Lupa cum puerulis Romulo & Remo, pone eam vexillum.

Troadenses frequenter Lupæ cum puerulis Romulo & Remo typum in nummis cælarunt, sed præsertim in Elagabalo & ejus uxoribus Paula & Severa; Lupæ additum est vexillum, illa togatorum Civium symbolum, hoc Veteranorum insigne: Coloniae enim plurimæ ex civibus, & militibus simul condebantur, sicque Romana gens communione viris, & stirpis augendæ causâ, propagabatur, & Coloni Romanis debebant ea quæ liberi parentibus, si quædam pietas & memoria antiquæ patriæ in iis esset. Veterani propriè erant, qui stipendia legitima confecerant, adhuc tamen sub vexillo continebantur, quoad militiæ præmia, Coloniaeque acciperent, ab omni interim onere immunes.

Hic nummus minimi moduli rarissimus & elegantissimus est.

TYRVS.

IVL. AQVILIA SEVERA AVG. Caput Aquilæ Severæ.

TYRIORVM. Astarte in templo sex columnarum dextram imponit troæphæo, sinistrâ scipionem, ex adverso Victoria cippo imposita ei coronam porrigit, in imo ara inter palmam arborem, & conchylum.

Tyrii Phœniciæ idem Astartes urbis suæ tutelaris Deæ templum in nummis Elagabali cælarunt, quod iterum in Aquilia Augusta exhibent, eam tanquam alteram tutelarem Deam venerantes. Vide quæ de Astartes templo à vetustissimo Tyrriorum Hiramio Rege condito diximus. Dea trophæo manum imponit, & à Victoria coronatur tanquam victrix limitumque propagatrix, quasi ejus auxilio & ope Phœnices tam longè latèque fines ampliarint, & Colonias deduxerint. De quibus Sallustius de bel. Jugurthino. *Postea Phœnices, alii multitudinis domi minuenda gratiâ, pars Imperii cupidine sollicitata plebe, & alii novarum rerum avidi in ora (Ætica) maritima condidere.* Tyrii nummos Aquiliæ Severæ forsan dedicarunt, ad dignitatem Metropolis ab Elagabalo ademptam, ejus interventu recuperandam, quam tandem obtinuerunt. Palma & conchylium, Tyri symbola sunt.

Hic nummus secunda magnitudinis rarissimus & præstantissimus est.

TYR I O R V M. Serpens prægrandis lapidi involutus, hinc conchylium, inde palma arbor.

Serpentem hunc lapidi involutum, in nummis Elagabali, urbis antiquitatem indicare diximus: Tyrii enim egregia Agenoris sui vetustissimi Regis filiorum opera exhibent, modò Didonem Carthaginis mœnia condentem, modò Cadmum ejus fratrem horrendum serpentem saxo occidentem repræsentant; at ut frequenter clava pro Herculis signo, & arcus pro Apollinis symbolo occurrunt, ita saxum cum serpente pro Cadmi facto in Tyrriorum nummis signatur. Alii Didonem Sidoniam, alii Tyriam fuisse existimant; Bochartus idem de Cadmo refert, & Sidonium potius quàm Tyrium contra numismatum fidem contendit in part. 2. lib. 1. cap. 19. *Cadmum alii è Tyro, alii è Sidone arcessunt. Quibus habenda potior, quia Cadmi ævo nondum Tyrus erat condita. Regis filium Graci filium faciunt, ut suo honori consulant, quia regnavit in Gracia.* Sidonii apud Athæneum Euhemero *Κοο μὲν οὖν Κοο* quum nonnisi coquere tamen vulgò occidere est apud D. Hieronymum, qui voces Hebraicas, *מַגִּשְׁתִּים* interpretatur, *Magistrum militum & Principem exercitus.* Cadmonzi autem cum Hævæis iidem erant. Nec jam obscurum cur in serpentes fingantur esse mutati, Hævæi enim erant, & *הַבַּיָּה* Hevæus Syris est serpens. De palma & conchylio Tyri insignibus sæpius dictum.

Hic nummus minoris formæ rarissimus & elegantissimus est.

TYRIORVM. Arbor, cui involutus serpens inter duos prægrandes lapides, in imo canis & conchylum.

Hic typus ad Tyri urbis originem spectat; lapides illi sunt ambrosiæ petræ, inter quas olivæ ramus enatus est, cui serpens involutus. Has autem stabiles Tyrii Herculis iussu Diis sacrificantes reddiderunt. Hunc Aquiliæ Severæ nummum interpretatus est Eques Patinus ex Tyri Historia à Nonno Dionys. 40. relata, quam Trifstanus tom. 1. pag. 491. primus indicavit, ubi Poëtam falsa aut parum probabilia tradere à quibusdam insimulatum notat, sed multa cum nummis nostris conveniunt, quid enim ad istius explanationem felicius?

Εἰσὶ κε χῶρον ἱκοιᾶθε μεμερμένον, ὁππότῃ διαταί
 Ἀσπίδες πλώϊοσιν ἀλήμνους εἰν ἀλὶ πέτραι,
 Ἀς φύσις Ἀμβροσίας ἐπιφύμισιν.

*Donec in locum veniatis paratum, ubi gemina
 Instabiles navigantibus vagæ in mari petra,
 Quas natura Ambrosias celebravit.*

Et paulò post olivam & serpentem enarrat.

..... ἀεὶ βόσκειται ἔρνος ἐλαίας,
 Καὶ φύσιν ὑφὶ πέτραι ἐλίζ ὄφιν ἀμφιχερβύλ.

..... circum nutrit ramum olivæ,

Et arborem alta folia habentem volubilis serpens circumfalsat.

Præcepit Hercules, ut Tyrii super has petras urbem conderent.

Ἐξέσπετ' ἀμφοτέρωσιν ὀπίκειμένον ἄστυ κολώναις.

Figite verò utrisque incumbentem urbem rupibus.

Canis prope conchylum signatus est, ut primus purpuræ inventor; ille enim iis comestis ore purpurato ad herum rediit.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 220. singularis elegantia & raritatis est.

ANNIA FAUSTINA.

HERODIANVS in Historia sui temporis Anniam Faustina[m] ad Commodum suum genus referentem, pro tertia Elagabali uxore asserit. Ἡλὸν δὲ τῶν [οὐ] μὲν οὐ πολὺ ἀπέπεμψατο· τριτὴν δὲ πάλιν γάμον, ἀναφύγουσαν τὸ γένος εἰς Κομμαδοῦν. Sed eam paulò post dimisit; tertia uxore ducta, quæ referre suum genus ad Commodum dicebatur. Ejus meminit Dio Cassius, quam Pomponii Bassi uxorem fuisse tradit, sed quæ hæc fuerit, haud memorat. Annia Faustinae nummi cum vix Romæ percussi occurrant, paulò post nuptias dimissam confirmant.

ANNIÆ FAUSTINÆ nummi ejusdem sunt quàm Paula & Aquilia raritatis & elegantia, sed secundi & minimi moduli tantum reperiuntur.

BERYTUS.

ANNIA FAUSTINA AVG. Caput Annia Faustinae.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia Julia Augusta Felix Berytus. Astarte stans & tutulata in templo tetrastilo, dextrâ scipionem, à sinistris Victoria columnæ imposita ei coronam porrigit.

Annia Faustinae nomen nec Dio, nec Herodianus proferunt, sed hic illius genus ad Commodum genus referri, ille M. Antonini ejus patris neptim narrat. καὶ τὴν Αὐτῶν τὴν Μαρκίου ἀπογονίαν, Et M. Antonini neptis erat. Quod Annia & Faustinae nomina declarant. M. Aurelius autem ex Annia gente oriundus, in familiam Aureliam adoptatus est, & Faustinae cognomen commune erat ejus proavia Ant. Pii uxoris, & avia M. Aurelii conjugis, illi Vibiam Aureliam Sabinam Aurelii & Faustinae quartam filiam tribuit Tristanus tom. 2. pag. 341. quem sequutus est Patinus. Berytenses Elagabali studiosi, in ipsius cum Faustina matrimonii memoriam nummos suos tunc uxori Augustae adulantes euderunt, Astarten seu Venerem tutelarem urbis suæ

T iii

Deam pro typo signantes, quasi Annia Faustina altera esset Venus, nam Dio-
cam forma eximia præditam esse narrat. Ὡς δὲ καὶ ἐπὶ αἰνῶναι τῆς Βέας,
ὅτι γυνῆα ὡς ἐπὶ καὶ ὡς ἐπὶ εἶχε. *Quanquam erat alterum crimen in Basso, quod*
pulcherrimam uxorem atque nobilissimam habebat. De Astarte Beryti culta sæ-
pius dictum est.

Hic nummus secundæ magnitudinis rarissimus & elegantissimus est.

PTOLEMAIS Phœnicia.

ANNIA FAUSTINA AVG. Caput Annæ Faustinae.

COL. PTOL. *Colonia Ptolemais vel Ptolemaidenfis.* Fortuna stans in tem-
plo tetrastylo, dextrâ remonem, sinistrâ cornucopiz, coronatur à Vi-
ctoria columnæ imposita.

Ptolemaidenfes, ut alii Phœniciaæ Coloni, Elagabali devoti, ejus uxores
tanquam urbis suæ Genios sub Fortunæ effigie in nummis exhibuerunt,
quam pro tutelari Dea colebant. Illa frequens in iis occurrit, seu sola, seu
in templo; sed hic nummus id unum singulare habet, quòd Victoria colum-
næ imposita, Fortunæ ut Astarti coronam porrigat, & nostram sententiam
de hac victoria non ad Imperatorem spectante, sed ad antiqua Phœnicum
per totum Orbem bello parata confirmat, nam illa comes omnibus Phœni-
ciaæ urbium tutelaribus numinibus adhibetur. Fortunam Lacedæmonii ad-
mota manu invocabant, id significantes, sic quidem Deos invocari debere,
ut simul & nos quoque nostram addamus operam, alioqui nostra frustra
esse vota.

Hic nummus mediæ formæ rarissimus & præstantissimus est.

SIDON.

ANNIA FAUSTINA AVG. Caput Annæ Faustinae.

COL. METR. SID. *Colonia Metropolis Sidon.* Colonus dextrâ baculum
agens boves, pone quos vexillum in quo LEG. III. PAR. *Legio Tertia*
Parthica.

Sidonii beneficiorum Elagabali memores, nummos ipsius uxoribus, sed præsertim Annæ Faustinae percusserunt. In hoc Colonus agit boves in memoriam foundationis Coloniae à munificentissimo Imperatore, qui etiam illam Metropolim Phœniciae pronuntiavit, ablata prius (ut suspicati sumus) Tyro dignitate, licet ipsi tandem restituta fuerit, ad exemplum Antiochiae sub Severo. LEG. III. PAR. titulus in vexillo scriptus, nomen est Legionis, ex qua veterani milites Sidonem ab Elagabalo transmissi sunt. Septim. Severus, cum motibus civilibus contra Pescennium & Albinum plurimi milites essent extincti, & bellum contra Parthos bellicosos populos gerere decrevisset, tres novas Legiones instituit, quas, ut iis animum adderet, quasi jam de hostibus victoriam reportassent, *Parthicas* appellavit: bello autem feliciter confecto, primam & tertiam in Mesopotamia hiemare voluit, ut in Elagabalo diximus pag. 128. Ex hac enim cum plurimi milites essent veterani, eos Elagabalus in Coloniam à se constitutam non multum ab hibernorum loco remotam locare voluit.

Hic nummus modiocris meduli integerrimus, eximia raritatis est & elegantia.

C. A. PI. MET. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Variæ sunt inscriptiones. Europa tauro vecta, peplum manibus tenens.

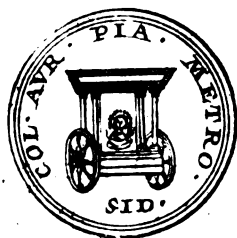
Plerique Coloni cum Augustis foeminis nummos suos consecrarunt, Deas seu Heroïnas suas repræsentare in iis consueverunt, Sidonii in hoc typo Europam Agenoris Phœniciae vetustissimi sui Regis filiam exhibent: hæc autem adeo formosa fuisse perhibetur, ut Jupiter ejus amore captus, sub tauri figura transformatus illam rapuerit. Nonnus Dionys. lib. 1.

Ολκείδα τῶν ἐν ἔργον, βοσκόλος ἔπλεε νύμφη.

Narvim Taurum habens, à bove portata navigabat Nympha.

Theocriti Scholiastes puellam nomine Angelo, Jovis & Junonis filiam, matri pigmentum subreptum, Europæ dedisse narrat Idyll. 2. Κλέψαι τὸ τῆς Ἡρας μίγμα, ὃ τὴν Ἀνδροπαύην αὐτῆς αἶσαν ἢν χειρόμαχον, καὶ δοῦναι Ευρώπῃ τῇ Φοίνικος θυγατρὶ. Junonis pigmentum surripuisse, quo peruncta faciei splendorem conciliabat, & Europæ dedisse Phœnicis filia. Sidonii per Europæ raptum ob eximiam ejus formam à Jove commissum, forsan Imperatorem excusare voluerunt, quod Pomponio Basso uxorem pulcherrimam abstulisset; vel potius Europam egregiâ formâ Nympham in nummo signarunt, Annæ Faustinae pulchritudini alludentes.

Hic nummus minimæ formæ rarissimus est.

COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Simulacrum Astartes medio corpore tenus in curru.

Jam prodiit hic currus sacri typus in Elagabali nummis, quem ad Astartes per urbem vectæ pompam spectare suspicati sumus. Nil mirum si Sidonii in Annix Faustinx gratiam modò Europam eximiâ formâ insignem, modò Venerem ipsam in nummis cælarint, illam tanquam alteram amorum & formæ Deam existimantes, quia mulieres nihil æquè cupiunt quàm formosas haberi & laudari. Simulacrum Astartes pectore tenus est in curru, sed adeo parvum, ut in nummis cujusvis moduli quomodo formatum sit, non facile observari possit.

Hic nummus secunda magnitudinis in cimelio M. Ducis, eximia raritatis est.

COL. AVR. PIA. METR. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Laureia in qua CERT. SAC. PER. OECVME. ISELA. *Certamina Sacra Periodonica Occumenica Iselastica.*

Hæc ludorum epigraphæ jam in nummis Elagabali cum duabus urnis observata, illos matrimonii Annix Faustinx tempore à Sidoniis celebratos denotat: duæ illæ urnæ duo certamina indicant, sed quorum nobis nomina sunt ignota, licet adeo celeberrima, ut victores omnium sacrorum certaminum, & ex toto terrarum Orbe Athletæ ad illa fuerint admissi, quod *Periodonica* & *Occumenica* voces sonant, nam *Periodonica* illi dicebantur, qui Pythia, Isthmia, Nemæa & Olympia obivissent; Οἰκουμένης verò, Lat. *universalis*, & ad totum Orbem pertinens. *Sacra* etiam vocata erant hæc certamina, & *Iselastica*; *Sacra* quidem, quia illa omnia in Deorum honorem erant instituta, unde eorum victores ἱεροῖσι dicti: *Iselastica* verò à verbo εἰσέλαινειν, quòd qui omnia certamina vicerant, in urbem suam curru essent inveci, unde Athletarum privilegia, quorum meminit Suetonius in Augusto. *Athletis & conservavit privilegia & ampliavit.* Quæ de his sacris confirmat Julianus epist. pro Argivis. Τεταρτων γὰρ ὄντων, ὡς ἴσμεν, τῶν μεγίστων καὶ λαμπροτάτων ἀγώνων πρὸς τὴν Ἑλλάδα, Ἡλεῖοι μὲν Ολύμπια, Δελφοὶ δὲ Πύθια, ἔτι τὰ ἐν Ἰαθρῶ Κορινθιοὶ, Ἀχαιοὶ δὲ τὴν Νεμῶν συσκευάζουσι πρὸς ἀντιπαύειν. πῶς οὖν ὧν ὅλων ἐκείνοις μὲν ὑπαρχόντων ἀπέλειπον τὴν πάλαι δοθέντων; Cūm

Cum enim sint quatuor (ut scimus) maxima & clarissima certamina in Gracia, Elei Olympia, Delphi Pythia, Corinthii Isthmia, Argivi Nemea conficiunt & curant. Quæ igitur aequitas est, manere illis immunitatem olim concessam? Corona laurea pro victorum præmio videtur apposita.

Hic nummus secunda magnitudinis, eximia raritatis & elegantia est.

ANNIA FAUSTINA A. Caput Annæ Faustinae.

COL. ALEX. TROA. Colonia Alexandria Troas. Apollo muliebri habitu basi impositus, dextrâ pateram, lævâ arcum, ante eum tripus.

Troadenses quantopere fuerint Elagabali studiosissimi, colligere est ex eorum nummis ipsi & ejus uxoribus dicatis: licet enim ille frequentes confecerit nuptias, ipsi subito in Paulæ, Severæ, & Faustinae honorem percussere numismata, quæ nobis Augustarum illarum effigies exhibent, & præsertim hujus ultimæ iconem, cujus raritatem effecit breve ejus cum Elagabalo matrimonium. Troadenses Apollinis tutelaris Dei signum cælarunt, ante quod tripus, in memoriam nimirum sacrificii pro Annia Faustina à se perpetrati. Apollo muliebri ornatu vestitus arcum gerit, quem ideo jaculantem appellat Homerus Iliad. 1.

Μῆνιν ἀλβόρδμος ἐκατόβος Ἀπόλλωνος.

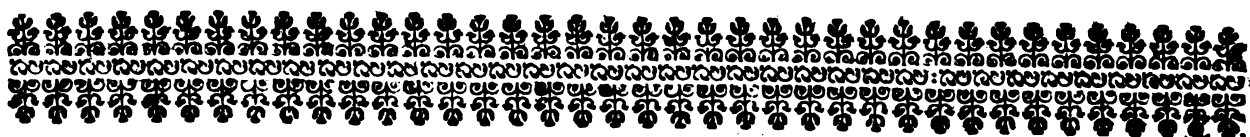
Indignationem devitans longè jaculantis Apollinis.

Sic enim Apollinem à Trojæ mœnibus Patroclum repulisse narrat Poëta;

Hic nummus minimæ formæ, singularitatis eximia est & raritatis.

IMP. CAES. DIVI ANTONI
NI PII. MAGNI. FIL.
DIVI. SEPTIMI. SEVERI
PII. NEPOTI. M. AVRE
LIO ANTONINO
P. FEL. AVG. PONT. MAX.
TRIB. POT. II. COS. II.
PROC. P. P.
FORTISSIMO FELICISSI
MOQUE PRINCIPI
ORA M. P.
XXII.

Apud Gruterum pag. 158.

JULIA SOÆMIAS.

JULIA SOÆMIAS Elagabali mater, à Julio Avito patre *Julia* dicta videtur, ut illius mater Mæsa à Juliano Bassiano patre *Julia* etiam vocata est. Soæmiās autem ut fugientibus militibus retentis filium ad Imperium evexit, ita eorum iram ad ipsius necem pravis suis moribus tandem excitavit.

JULIÆ SOÆMIADIS nummi eximia sunt raritatis & elegantia, sed majores hæcenus non observati, medii verò & minimi moduli tantum occurrunt.

SIDON.

JULIA SOÆMIAS. AVG. Caput Soæmiadis.

COL. AVR. PIA METRO. SID. Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon. Currus in quo Astartes signum medio corpore.

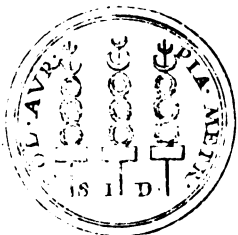
Sidon urbs Phœniciz antiquissima, apud Esaiam Tyri mater dicta est, quam sententiam confirmat Trogus lib. 18. cap. 3. *Post multos deinde annos à Rege Ascaloniorum expugnati Sidonii, navibus appulsi, Tyrum urbem ante annum Trojanæ cladis condiderunt.* Ipsi autem Metropolitæ & Coloni ab Elagabalo facti, beneficiorum memores, ipsi & toti ejus familiæ nummos euderunt, præsertim Soæmiadi ejus matri, cui filium Imperatorem valdè deditum narrat Lampri- dius in ejus vita. *Hic tantum Semiamiræ matris deditus fuit, ut sine illius volun- tate nihil in Republica faceret.* Sidonii Astartes seu Veneris signum in pompa per urbem curru transvexisse videntur, cujus memoriam in nummis suis consignarunt. *Astarte, ut scribit Teophilus, simulacrum Veneris, quæ colebatur à Sidoniis, astri figura; ipsum verò astrum Venerem putant, nomine ἑωσφόρος.* Vel forsan illi Soæmiadem eximie formæ principem fœminam tanquam alteram Venerem & quidem Uraniam colentes, apud Syrios enim Astar- te eadem quæ Venus cælestis. Herodianus in vita Elagabali lib. 5. pag. 569. *Δίους μὲν οὖν αὐτῷ Οὐρανίαν καλοῦσι. Φοίνικας δὲ Ἀστροαρχὴν ὀνομαζέσθαι. Ἦσαν*

JULIA SOÆMIAS.

155

Afri Uraniam vocant; Phœnices Astroarchen. Illi Romanos imitati, in quorum nummis Soæmiadi percussis VENVS COELESTIS inscripta est, formosam fuisse Soæmiadem tradit idem Herodianus in Macrino loquens de Mæsa pag. 563. Εμποιτήσας γὰρ αὐτὴν τῇ θυγατρὶ αὐτῆς, νύκτας τε οὖσαι καὶ ὡγίαις. Quippe cum suis filiabus, adolescentulis adhuc & formosis rem illum habuisse.

Hic nummus secunda magnitudinis, singularis elegantiae & raritatis est.

COL. AVR. PIA METR. SID. Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon. Diversæ sunt epigraphæ & typi. Tria signa militaria.

Descriptus fuit similis nummus in Elagabalo, quem ad Veteranos Legionis Parthicæ in Coloniam ab Elagabalo Sidonem transmissos spectare diximus: id nos docuit vexillum in quo epigraphæ LEG. III. PAR. legebatur. Hæc Legio à Septimio Severo instituta est, dum bellum contra Parthos gerere decrevit, bello verò confecto eam in Mesopotamiam pro illius securitate hiemare jussit. Elagabalus illius milites qui stipendia impleverant, in Coloniam à se ductam avi sui Severi memor transmisit. Coloni autem militares Imperatoris matri gratiam agentes, quòd ejus forsan interventu Coloniam essent adepti, nummum cum suis insignibus in ejus honorem percusserunt.

Hic nummus minoris formæ, raritatis eximia est & singularitatis.

TROAS.

IVL. SOÆMIAS. AVG. Caput Soæmiadis.

COL. ALEX. TROA. Colonia Alexandria Troas. Apollo stans supra tripus, dextrâ pateram, lævâ arcum, ante illum tripus, in aliis ara.

Troadenses nummos dedicarunt Soæmiadi magnæ auctoritatis apud filium matri; Lampridium audias. Ubi primùm diem Senatus habuit, matrem suam in Senatum rogari jussit. Apollo tutelarior urbis Deus, cum Neptuno Trojæ muros confecit, teste Colutho de raptu Helenæ vers. 272.

Ἰαίον ἢ πύργων Πεισδάων ἢ Ἀπόλλων.

Troja, quam turribus munivit Neptunus & Appollo.

Tripus ante Apollinem, sacra pro Mæsa à Troadensibus facta denotat.

Hic nummus minima molis, maximi est momenti & raritatis.

V ii

JULIA MÆSA.

JULIA MÆSA soror erat Juliae Domnae, mater Juliae Soæmiadis, & Juliae Mammææ, avia Elagabali & Alex. Severi, quos ambos opibus & prudentiâ ad Imperium Romanum evehit, sed illos ex ipso deturbavit, Elagabalum scilicet, matris Soæmiadis impudentiâ, & Alexandrum Mammææ avaritiâ. Julia Mæsa nomen à gente Julia habuit, cognomen verò *Mæsa* à dignitate, nam Syriâ Linguâ idem sonat ac Sol, cujus erat Sacerdos.

JULIÆ MÆSÆ nummi ex omni modulo observantur, sed eximia sunt raritatis & elegantia.

ANTIOCHIA Pisidia.

IVLIA MAESA AVG. Caput Juliae Mæsa.

COL. ANTIOCHENS. Colonia *Antiochensis*. Mulier stolata stans, dextrâ pateram, sinistrâ cornucopiæ.

Ad Antiochiam Pisidiæ, cognomine Cæsaream pertinet nummus, & non ad Antiochiam Syriæ, cujus nummi cum characteribus Græcis, & Metropolis titulo semper inscripti sunt. Populi omnes Mæsam venerantur; illa enim nepotes ad Imperium evehit, ut de Elagabalo hæc narrat Herodianus lib. 5. pag. 564. Τῇ δὲ Μαγῶν ἐλέγχο σπερὶ ἐν ζευγῶν ἐκείνῳ δὲ ἐπίμωσ πρὸς τὴν ἐλδοῦν πῶς σπαπῶνται, εἰ δὲ βασιλεῖδῳ δὲ γὰρ ἀλυσιεύονται. Porro etiam acervos habere nummorum *Mæsa* dicebatur, facillèque omnes militibus largitura, si modò Imperium suæ soboli restitueretur. Antiochenes Augustam principem, tanquam urbis Genium in nummis exhibuerunt: figura enim muliebris illa, Genius est, pateram tenet ad sacrificia quæ illi fiebant ex mero & floribus, ut tradit Horatius in Epist.

Floribus & vino Genium memorem brevis hora.

Sinistrâ cornucopiæ gerit, quòd omnium gignendarum rerum Deus creditur, ex quo abundantia maxima.

Hic nummus secunda & minima molis inter rarissimos numerandus.

E D E S S A.

ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΙΣΑ ΣΕΒΑΣΤΗ. Caput Juliae Mæsa.

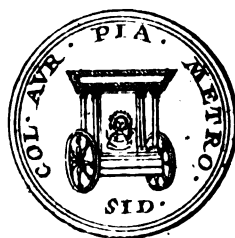
ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCHΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Εδισσηνών. Mulier ante arulam patris vestitu ornata & turrata, montibus insidens, quibus sinistrâ innititur, dextrâ sistrum gerit, pro pedibus, enatantis fluvii figura, in area quatuor astra vel stellæ.

Edessa in Mesopotamia urbs Osrhoënorum, Metropolis à Caracalla & Colonia constituta, fundatoris materteræ gratulans, nummos suos dedicat. Mulier turribus ornata, Genius est urbis, montibus insidet, situm arguens in clivò, illam Bambycam & Hierapolim vocat Strabo lib. 16. pag. 748. Η μὲν οὖν ἀνάστασις τῆς Εὐφράτης ἐστὶν ἡ Ἀνθεμουσία. ἐστὶν αὐτοῖς, ὅτι τῆς Μεσοποταμίας. ὑφίσταται ἡ τῆς ποταμοῦ χείρως πύλας διέχουσα ἡ Βαμβύκη, ἢ ἡ Εδισσηνὴ ἐν ἱερᾷ πόλει καλεῖται. Euphratem transeunt juxta Anthemusiam in Mesopotamia. Quatuor Schænorum spatio trans flumen est Bambyca, quam Edessam & Hierapolim quoque, id est sacram urbem, vocant. Fluvius ad pedes mulieris, non igitur est Euphrates, sed Chaboras in eum defluens. Genius gerit sistrum, Iudis insigne, hanc Deam in hac urbe summopere cultam seu tutelarem esse indicans. Quatuor in area stellæ, an ad Edessam urbem spectent, an ad Elagabalum Deum, cujus erant Sacerdotes Elagabalus & Alex. Severus, Mæsa, & forsan alterutrius mater. In Elagabali uxorum & ejus matris nummis Romanis astrum seu stella exhibetur, hoc verò numisma sub Alexandrò cūsum suspicamur, cū hac astra in Edessenorum nummis Alex. Severo & Mammææ matri dicatis frequenter occurrant. Mæsa autem Elagabalo superstes fuit, teste Herodiano in Alexandri Severi vita lib. 6. pag. 574. Η μὲν Μαισα, πρεσβύτης ἦδη ὄντα, ἀνιπαύσατο τῷ βίῳ· ἐτυχέ τι βασιλικῶν πρῶν, καὶ, ὡς νομίζουσι Ρωμαῖοι, ἐξετελεύτησεν. Mæsa jam extrema senectutis, diem suum obijt, honores adeptā Imperatorios, atque (ut mos Romanis est) inter divas relata.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Cimelio R. P. de la Chaise Regi à confessionibus, eximia raritatis est.

V ij

JULIA MÆSA. SIDON.

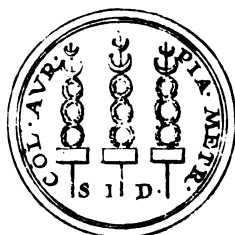

IVL. MÆSA. AVG. Caput Juliæ Mæsa.

COL. AVR. PIA. METR. SID. Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon. Cur-
rus sacer, in quo Astartes signum medio corpore.

Sidon Phœnicia urbs beneficiorum ab Elagabalo acceptorum memor, ille enim eam non modò Metropolim Phœnicia constituerat, sed Coloniam deduxerat, nummos suos ergo consecrat Imperatoris matri Augustæ, quam Herodianus lib. 5. mulierem acerrimam vocat. Ἀλλὰ πᾶς ὑπεβουλεύετο πᾶσας ἀπει-
ρᾶν τε καὶ ἐκάλειν ἢ κοινὴν μάμμη ἀμφοτέρων Μαῖα καὶ γυνὴ καὶ ἄλλως διέχεσθαι. Sed omnes insidias arcebat prohibebatque Mæsa, mulier alicui acerrima. Sidonii in nummo tutelarem Deam Astarten exhibuerunt adulantes Mæsa, quasi ipsa tutelaris esset eorum civitatis numen. Astarten verò, alii Venerem, alii Junonem esse existimabant. D. Augustinus in lib. Judic. Junonem esse putavit. Plutarchus in Crasso pag. 553. Junonem vel Venerem. Γίνεσθαι δὲ τρεῖς τινὲς αὐτῶν σημεῖον δὲ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ μὲν Ἀφροδίτην, οἱ δὲ Ἥραν . . . νομίζουσι. Omen primum ei offertur ab hac dea, quam Venerem, alii Junonem . . . arbitrantur. In Mæsa nummis Romanis IV NO inscribatur.

Hic nummus majoris moduli, singularis elegantia est.

COL. AVR. PIA. MET. SID. Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon. Tria signa militaria.

Tria hæc signa militaria Patinus ad Legiones quæ in Sytia erant revocat; sed illa ad Veteranos Sidonem transmissos ab Elagabalo spectare diximus, tum ex civibus togatis, cum ex militibus: hos quidem ex Legione III. Parthica nos docuisse nummos vidimus, quorum mentionem facit vetus inscriptio Romæ ab Onuphrio allata in lib. de Imperio Rom. pag. 205.

L. AVRELIO. L. F. PAP. FAVORI.
VETERAN. LEG. III. PARTHIC. P. F.
ET. A. LOCIS. AEGRIS. CVST.
LEG. EIVSDEM.

Tertia hæc Legio nomine *Parthica*, Gallieni tempore, & prima hujus nominis, exauctoratæ, aut nomina mutasse videntur, cum sola I. I. *Parthica* inter alias fere omnes hujus ævi Legiones in ipsius Imperatoris nummis repariatur: hæc Centaurum sagittam ex arcu emittentem exhibet ob *Parthicæ* nomen, quod Parthi eximii essent Equites, & Sagittarii.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 340. vulgatus, inter præstantissimos collocandus.

TYRUS.

IVLIA MAESA AVG. Caput Juliæ Mææ.

TYRIORVM. Caput Elagabali laureatum.

Tyrum Phœniciaæ urbem pro Macrino acriter contra Elagabalum stetisse, ex Dione novimus; ipsius Metropolis dignitatem Sidoni alteri urbis Phœniciaæ celeberrimæ & vetustissimæ, imò ejus matri dictæ tributam suspicamur, olim Severus Antiochiaæ Pescennii partium faultrici privilegia & immunitates abstulit, quæ Laodiceæ concessit, ad id nos movent in plurimis ipsius nummis sola *Tyriorum* epigraphæ, & nulla Metropolis & Colonia mentio, quorum titulorum urbes adeo erant studiosæ, ut pro iis inter se bella sæpe moverent. Tyrii autem Mææ benevolentiam sibi conciliare volentes, ejus caput in digniore nummi parte collocarunt, quippe enim apud nepotem, quem ad Imperium evexerat, plurimum valebat auctoritas; nam illa Elagabalo persuasit, ut Alexandrum consobrinum duobus annis juniorem Cæsarem faceret, teste Herodiano in illius vita pag. 570. Πείθῃ αὐτὸν (καὶ φον ἄλλως καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ βασιλεὺς) Ἰούδα, υἱὸν Καίσαρος δὲ ἀποδείξαι, τὸ ἐαυτοῦ μὲν ἀρετῆον, ἐκείνου δὲ ἔκγονον, ἐν τῷ ἐπίρας θυγατρὸς Μαρτυρίας. Persuadet levi alioqui stolidoque adolescenti, ut sibi consobrinum suum nepotemque ipsius, ex altera filiarum Mammæa prognatum adoptaret, & Cæsarem declararet. Dignitates Tyro, an Mææ interventu, ab Elagabalo sunt tandem restitutæ.

Hic nummus secunda magnitudinis, raritatis est & elegantia.

INCERTUM.

OLBA

In Cimelio Exc. Hier. Corrari Senatoris Veneti.

ALEX. SEVERUS.

ALEXANDER, à parentibus dictus *Alexianus*, in Aureliam verò gentem ab Elagabalo adoptatus, *Alexandri* nomen tulit, quòd in templo Alexandri M. natus esset, & tunc vocatus est *Aurelius Alexander Caesar*: cùm verò Imperator proclamatus est, *Severi* cognomen in memoriam avi sui Sept. Severi assumpsit, nec illi à militibus ob austeritatem datum. Mesopotamiam à Parthis fugato eorum Rege Artaxerxe recuperavit, Coloniam BOSTRAM Arabiæ urbem deduxit, emeritis militibus in eam partim deductis, exercitum verò ad bellum Germanicum duxit, in quo tumultuario imperu cùm Tribuniciam potestatem XIV. à militibus suscepisset, interemptus est.

ALEXANDRI SEVERI nummi ex omni modulo frequentes & obviæ

ANTIOCHIA Pisidia.

IMP. CAES. SEVER. ALEXANDER. AVG. Caput Alexandri Severi laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. *Colonia Caesarea Antiochensis*. In imo s. R. Lupa sub arbore ubera puerulis præbet.

Antiochia hæc Pisidiæ, non autem Syriæ tribuenda, ut placet Tristano, qui nummum vulgavit tom. 2. pag. 397. Pisidica Plinio *Cæsarea* nominatur lib.

lib. 5. cap. 27. *Pisidæ*, quorum Colonia *Cæsarea*, eadem *Antiochia*. Syriaca verò Metropolis inscribitur, & Græcam epigraphen præfert. Arbor sub qua Lupacum puerulis, ficus est, circa quam Romulus & Remus abjecti sunt. *Ruminalis* dicta teste Livio Dec. 1. lib. 1. Ita velut defuncti Regis Imperio, in proxima alluvie, ubi nunc ficus *Ruminalis* est (*Romularem* vocatam ferunt) pueros exponunt. Antiochenſes hunc typum cælarunt, tanquam Coloni Romani, quorum solitum est, ut sæpius diximus, symbolum: an aliquod illi ab Alexandro beneficium acceperint, vel ipsi tantum studiosi, incertum est, erat ille cunctis hominibus amabilis, teste Lampridio in ejus vita. De vocibus s. r. pag. 108. diximus.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores collocandus.

IMP. CAES. SEV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. Colonia *Cæsarea Antiochensis*. In imo s. r. Fluvius barbatus decumbens, dextrâ arundinem, sinistro brachio urnæ aquas vomenti innixus.

Senilis hæc figura Fluvii decumbentis, Antiochiam *Cæsaream* ad fluvium aliquem situm esse denotat, qui *Mæander* esse videtur; in nummis enim barbata effigie exhibentur fluvii in mare delabentes. In imo collis forsan ille præterlabitur, in qua urbem esse sitam memorat Strabo lib. 12. pag. 577. Η δ' ἐπὶ λόφου ἔχουσα ἀπὸ τοῦ Ρωμαίου Τούτου δ' ἔκτισαν Μαγνητες οἱ πρὸς Μαγὰδρα: Hæc in colle sita, & Coloniam habens Romanam: hæc *Magnetes* condiderunt, qui ad *Maandrum* habitabant. Antiochia ad *Mæandri* ortum versus montes in tabulis Geographicis ponitur, nummus autem ejus situm ad fluvium indicat.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro rarissimo habendus.

ANTIOCHIA Syria:

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. CE. Caput Alex. Severi laureatum, in aliis radiatum.

ANTIOXEOΝ. ΜΗ. ΚΘ. In aliis ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΟΝ. Diversæ sunt epigraphæ. Ἀντιοχίαν Μητροπόλεως Κολωνίας. In arca. S. C. Δ. E. Mulier

habitu patrio, turrata, insidens rupibus, quibus illa lævâ innititur, dextrâ spicas gerit, pro pedibus Fluvius, in quibusdam Aries in vertice.

Solitus est hic Antiochiæ Syriæ typus: figura muliebris turrata, Genius est urbis; insidet montibus, ob ejus in clivo situm; spicas gerit, propter frumenti in agro suo abundantiam; pro pedibus Fluvius, Orontes est ejus mœnia aluens. Antiochenſes autem nummos Alex. Severo præsertim cudisse videntur, quòd ille Syrus esset, licet Lampridio teste, Syrus dici nollet. *Syrum se dici noluit, sed à majoribus Romanum. Et stemma ejus depinxerat, quo ostendebatur genus ejus à Metellis descendere.* De vocibus S. C. Δ. E. sæpius diximus.

Hic nummus primæ & secundæ formæ obviæ & tritus.

A. K. M. AY. AΛΕΞΑΝΔΡΟC. CE. Caput Alex. Sev. laureatum.

ANTIOXEΩN. MH. KOΛO. ΔOC. *Αντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας*

● an. 274. in imo. S. C. Mulier turrata & velata insidet montibus, à dextris Fortuna, stans dextrâ remonem, lævâ cornucopiæ, à sinistris verò Imperator paludatus pariter stans, dextrâ verò coronam imponit mulieri montibus insidenti.

Cùm Alex. Severus esset Syrus, beneficium aliquod Antiochiæ Syriæ Metropoli contulisse denotat insolens ille typus in ipsius honorem ab ea percussus, in quo ille Genio urbis tanquam tutelari Deo coronam imponit. Speciosum fuisse Genii templum tradit Amm. Marcellinus lib. 21. *Reversus ex comitatu Principis, cum transiret per speciosum Genii templum.* Fortuna Imperatori comes assistit, quia veteres illam humanarum rerum regimen habere existimabant, unde in nummis Romanis frequens est epigraphe, FORTVNA. AVE. in Græcis, ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ. *Bona Fortuna.* Literæ numerales ΔOC. annum 274. πια Antiochenæ signant. Antiochenſes autem ingenio leves & mutabiles, varias in nummis æras computarunt. Prima ab ipsis signata est sub Regibus suis à condita Antiochia. Secunda cum epigraphe *ἀσπίς*, Principibus suis expulsis, & Syriâ in provinciam redactâ, an. U. C. 641. Tertia post interfectum Pompeium, qui Antiochiam suis legibus uti concesserat, nimirum sub Jul. Cæsare an. U. C. 705. juxta mentem Evagrii, cùm ille Consul esset cum Vatia. Quarta denique sub Augusto, quando ille Antonio fugato ad Actium solus Imperii rector extitit, cujus rei luculenti testes sunt eorum nummi cum hac epigraphe, ΕΤΟΥΣ ΝΙΚΗΣ, *Anno victoriae*, & urbis conditæ 723. Sed eam etiam mutarunt sub Vespasiano, extinctis post Neronem Cæsaribus, Julianâ iterum receptâ, ut hic nummus & alii confirmant. Itaque si anno U. C. 705. hujus epochæ initio addideris annos in Alex. Severo signatos 274. simul jun-

dis efficient annum U.C. 778. in quo Tribuniciam potestatem iiii. agebat.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro habendus.

Hic Lectorem per Antiochenſium æram in nummis ſub Syriæ Præſidibus percuffis ſignatam, D. N. Jeſum Chriſtum ſub Auguſto, Syriam regente Varo an. U. C. 749. natum nos cognoviſſe monemus; de quo fuſius in Diſſertatione particulari, aut in 2. de Syriæ Præſidibus tomo, quem aliquando ſumus edituræ

ΑΥΤ. ΚΑΙ. Μ. ΑΥΡ. CΕ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC. CΕΒ. Caput Alex. Severi laureatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΟΝ. Variæ ſunt epigraphæ. Αποχίων Μητροπόλεως κολωνίας, & non uno verbo ΜΗΤΡΟ Κολωνίας, ut ſcribit Eq. Patinus in Theſ. Mauroceno pag. 134. Caput muliebri turratum & velatum, ſupra quod in vertice nummi Aries. In area ſ. c. Δ. Ε.

Plurimi nummi in Alexandri Severi honorem ab Antiochenſibus percuffi occurrunt, ſive quòd ille Imperator, Syrus eſſet, ſive quòd beneficia Antiochiæ contuliſſet, ſive ob ejus in urbem ingreſſum dum contra Parthos bellum ſuſcepit, cujus meminit Herodianus lib. 6. pag. 579. Πλείστην τε δυνάμιν καὶ καὶ ἀδελφίαις ἐς πλὴν Αὐτοχίδου ἀφίκετο. Magnis inde viribus collectis, Antiochiam contendit. In hanc etiam urbem confecto bello illum rediſſe narrat Lampridius in ejus vita. Fuſo denique, fugatoque tanto Rege..... ſtatim Antiochiam rediit. Caput turratum & velatum, Genius eſt urbis, principum civitatum inſigne. Aries in vertice, Antiochenſes annum ſub hoc inchoaſſe, ut ſæpe diximus, denotat.

Hic nummus majoris formæ frequens & obviuſ.

B O S T R A.

IMP. CAES. SEV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COLONIA BOSTRA. Caput Jovis Ammonis.

Boſtra urbs Arabiæ Petrææ, quam Trajanus per Palmam Syriæ Præfectum Pop. Romano acquiſivit, de qua Dio lib. 68. pag. 777. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡγετον ἡρόδοτος ἐν Πάλλμας τῆς Συρίας ἀρχὸν τὸν Αἰγυπτίου τὸν πρὸς τῇ Πέτρα ἐχειρώσατο, καὶ Πα-
X ij

μνησὶν ἡ πόλις ἐποιήσατο. Per id tempus Palma Praefectus Syria, cepit eam Arabia partem, quae Petram attingit, redegit in ditionem Populi Romani. Bostra ab Alex. Severo deducta est Colonia, ut infra ostendemus: ergo P. Harduinus pag. 98. nummum cum hac epigraphe, COL. F. BOSTRA. ALEXAND. Aquiliae Severae perperam tribuit, ille in Thesauro Regio nunquam exitit. Jupiter cornu arietino ornatus, vocatur Ammon, quod sub specie arietis cultus sit, sic dictus, quod sitienti Libero Patri in Arabiae desertis, Jovemque imploranti, apparuerit in forma arietis, terramque concutiens pedibus, fontem ostenderit, quamobrem illic templum Liber aedificavit: nil mirum igitur si Ammon in Arabiae urbe Bostra colatur. De Ammone Lucianus lib. 9.

*Quamvis Aethiopum populis, Arabumque beatis
Gentibus, ac Indis unus sit Jupiter Ammon.*

Hic nummus minimi moduli rarus est & elegans.

COLONIA BOSTRA. Silenus stans dextram attollit, humero sinistro utrem hircinum gerit.

Bostram Arabiae urbem vocat insignem Amm. Marcellinus lib. 14. Hae quoque civitates habet, inter oppida quadam, ingentes, Bostram & Gerasam atque Philadelphiam murorum firmitate cautissimas. Arabes Bacchum coluisse narrat Nonnus, qui res gestas ejus descripsit. Bostra Silenum ejus Paedagogum pariter veneratum est. Silenum Bacchi etiam Sacerdotem appellat Jul. Maternus. Post hoc, inquit, extruit templum, & Paedagogum pueri constituit Sacerdotem: huic Silenus fuit.

Hic nummus minimae formae inter conspicuos collocandus.

N. TR. ALEXANDRIANAE COL. BOSTRA. Nerva Trajana Alexandriae Colonia Bostra. Colonus agens boves.

Restituenda ut supra apud Erizzum prava haec nummi epigraphe M. TR. ALEXANDRIANAE COL. POST.

Nomen Alexandrianæ, quod veteri Nervæ Trajanæ appellationi adjunxit

Colonia Bostra, ipsam ab Alexandro Severo deductam arguit, idque Coloni boves agentis typus in nummo signatus confirmat. Græca ejus urbis in Commodio epigraphæ, ΝΕ. ΤΡ. ΒΟΪΤΡΑ circa Camelum, malè apud Patinum pag. 264. Ν. ΤΡ. ΒΟΪΤΡΑ. vulgata est, & illius perperam *Novæ Trajanæ* interpretatio, cùm nummus ille sit Græcus, uti Holstenius pag. 72. & P. Harduinus pag. 98. agnoscunt; sed hi eandem *Novæ* & *Nεα* explanationem reddunt, quem errorem à Tristano pag. 426. omnes hausisse videntur; ille autem Bostram ob Trajani nomina, Coloniā ab eo factam protulit, sed cùm epigraphæ Græca sit, & urbs Coloniæ titulum non habeat, pace tantorum virorum, Bostram Coloniā ab eo deductam fuisse minimè probant, imo inscriptio ejusdem urbis in Caracallæ nummo *Regio* à P. Harduino ibid. vulgato Α. ΤΥΧΗ ΒΟΪΤΡΩΝ. circa caput turratum, Coloniā sub hoc Imperatore nondum accepisse evincit: in qua sententia fuisse videtur Ill. Spanhemius Diss. 9. pag. 776. qui Bostram à Nerva Trajano ornatam, sed sine Coloniæ jure & cognomento, & primum dictam in Alexandri nummis Coloniā asserit. Bostra autem Nervæ Trajanæ nomen accepisse videtur ob beneficium ab Imperatore collatum post acquisitam per Palmam ejus Legatum Arabiam. Tantum fuit erga Trajanum Alexandri Severi studium, ut honoris causâ, si Lampridio fides, ipsius nomen omnibus ædificiis ab illo exstructis, quæ collabentia restituit, reservare voluerit. *Pontes quos Trajanus fecerat, instauravit penè in omnibus locis: aliquos etiam novos fecit, sed instauratis NOMEN TRAIANI reservavit.* Nil mirum igitur si Nervæ Trajanæ appellationem Bostræ reliquerit, & hoc Alexandrianæ gentis suæ nomen nummo tantum addiderit.

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Erizzo pag. 478. vulgatus, & in Cimelio Mediceo reconditus, eximia raritatis est & elegantia.

COLONIA BOSTRA. Caput turratum modio ornatum, pone quod cornucopiæ.

Caput turratum, urbis symbolum est, turribus quidem ornatum, ut una ex primariis civitatibus, Bostram autem inter Arabiæ insignes ab Amm. Marcellino nominatas suprâ diximus, Damascius apud Photium, civitatem à Severo factam narrat. Αποδημῶντι εἰς τὴν Βόστρᾶν τῆς Ἀραβίας πόλιν μὲν οὐκ ἀρχαίᾳ ὑποτὶ Σεβήρου τῆς Βασιλείας πολίτευται, Φεγύειον δὲ παλαιόν. *Exonerat se in Bostra Arabia, qua sub Severo Imperatore in civitatem redacta est, cùm olim præsidium fuisset.* Per civitatem Damascius intelligere videtur, Bostram jus civium Romanorum ab Alexandro accepisse, cùm olim Præsidium fuisse notet. Ptolomæus autem l. 5. c. 17. eam appellat, Βόστρα Λεγίων. *Bostra Legio*, sic forsan vocata est, ob Legionem 11. Trajanam fortem à Trajano constitutam in hac urbe hiemare jussam, quam Dio l. 55. p. 564. *Ægyptiam* vocat. Τετραπλὸς τὸ δούπερον τὸ Αἰγυπτίον, καὶ τὸ

τρεῖς, τὸ Γερμανικὸν δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπωνόμασεν. Trajanus secundam Ægyptiam, & trigesimam Germanicam, quibus à suo nomine nomen imposuit. Ob illud forsan beneficium Nervix Trajanæ nomina assumpserat. Cornucopiæ post caput signatum, urbem rebus omnibus ad vitam necessariis abundantem denotat.

Hic nummus minimæ molis pro raro numeratur.

CÆSAR E A Palæstina.

IMP. C. SE. ALEXANDER. Caput Alex. Severi laureatum.

C. PR. F. CAES. METROPOL. In aliis C. P. F. A. FEL. CAES. METR. Colonia prima Flavia Augusta Felix Caesarea Metropolis. In area s. p. q. r. aquila alis expansis.

Cæsarea Palæstinæ urbs, in hoc Alex. Severi nummo Metropolis dignitatem præfert, quam ab ipsius Imperatoris munificentia accepisse videtur. Sept. Severus Laodiceam Metropolim Syriæ secundam, & Tyrum Phœnicix constituit, Caracalla Emesam Mesopotamiæ cis Euphratem, Elagabalus Sidonem Phœnicix secundam, Alexander verò Cæsaream Palæstinæ, illa jam sub Vespasiano caput erat Palæstinæ apud Tacitum hist. lib. 2. Discessere, Mucianus Antiochiam, Vespasianus Cæsaream, illa Syria, hæc Judæa caput est. Utrùm à Syria juncta Judæam, Samariam, Galilæam, Idumæam, & Decapolim ut olim complexa sit. Aquila Imperium Romanum denotat, velut epigraphæ s. p. q. r.

Hic nummus minimi moduli nec rarus, nec obuius est.

CARRHÆ.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Alexander medio corpore tenus, dextrâ hastam, lævo humero clypeum gerit.

ΚΟΛ. ΜΗ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Κολωνίας Μητροπόλεως Καρρηνῶν. Mulier turrita insidens rupibus, dextrâ spicas, pro pedibus Fluvius enatans, in area arula ignita.

Carrhæ urbs Mesopotamiæ suos Alexandro Severo nummos præsertim dedit, cum ille contra Artaxerxem Persam, qui Artabano Parthorum Re-

ge interfecto, & Imperio ad Persas iterum translato, Romanas provincias vastabat, profectus, Mesopotamiam ingressus est, ut innuit Herodianus lib. 6. pag. 582. Γενόμενος δ' ἐν τῇ Αντιοχείᾳ ὁ Ἀλέξανδρος, αὐτὸς τε ῥαδίως ἐπερρώσθη καὶ δ' οὐχὶ καὶ εὐδράς τ' πόλεως, καὶ τ' ἐν Μεσσοποταμίᾳ ξηρὸν αὐχμὸν, τοὺς τε τραπίζας ἀνέκτατο. Ut verò Antiochiam pervenit Alexander, facilè & ipse convaleuit, spiritu illo cœli, & aquarum abundantia, post astuosos Mesopotamiae calores refectus, & milites universos recreavit. Mulier turrita, Genius est urbis, illa turribus ornatur, qualem decet Metropolim. Fluvius pro pedibus situm ejus indicat; illa enim ad Chaboram in Euphratem sese exonerantem sita est. Arula sacrificia pro salute ægrotantis Alexandri perpetrata denotat.

Hic nummus mediocris moduli obvius & frequens est.

Eadem epigraphe. Caput Alexandri Severi laureatum.

ΚΑΡΡΑ. ΚΟΛ. ΜΗ. ΜΕC. Δ. Καρρὰ Κολωνία Μητρόπολις Μεσσοποταμίας Δωτίρας. Mulier ut suprà rupibus insidens, quibus lævâ innititur.

Insignis est hic Carrharum urbis nummus, qui eam Καρρὰ pro Καρρῶν, & Mesopotamiae Metropolim secundam nominat: cum enim litera Δ. in ambitus circulo posita sit, præsertim sine præcedentibus ΕΤ. vel Γ. vocibus, illa proculdubio Δωτίρας exponenda est, nec annum 4. denotare potest, quod sanè nostram de Emisa prima Mesopotamiae Metropoli cis Euphratem sententiam confirmat. Mulier illa turrita, Genius est, hujus tractus urbium solemne symbolum; spicas gerit, ad denotandam frumenti in agro suo abundantiam: Carrhæ autem urbs Crassi clade & nece celebris est, de qua Plutarchus in ejus vita.

Hic nummus secundæ magnitudinis, pro rarissimo habendus.

COILLU.

IMP. C. ALEXANDER. Caput Alexandri Severi laureatum.

AEL. MVNICI. COIL. A. Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum; Prora navis, desuper Cornucopia.

Coillu urbs Africæ ex præcipuis Numidiæ, ad confinia Mauritaniz Cæsariensis, nummos suos, ut Alex. Severo obsequium suum testaretur, cum Africæ rebellione turbaretur, forsitan percussit; Lampridius enim in ejus vita res novas in Mauritania esse compressas narrat. *Acta sunt res feliciter, & in Mauritania Tingitana per Furium Celsum.* Cave ne nummum cum P. Harduino p. 120. ad Cælium in Calabria haud procul Brundusio revoces. Coillutani proram navis in nummo ad situm indicandum cuderunt; locata enim erat eorum urbs ad ostia Ampsagæ fluvii, in ora littorali maris Mediterranei, portu capaci gaudens, & ab ea sinus parvus adjacens dicitur hodie *Golfe de Colle*. Cornucopiæ supra proram, omnium rerum in agro suo abundantiam denotat. Cuillu purpurâ celebrem fuisse tradit Solinus cap. 28. *Dein Cullu purpurario fucò Tyriis velleribus comparata.* De Antoniniani cognomine dictum est in Elagabalo.

Hic nummus minima formæ inter raros reponendus.

DEULTON.

IMP. C. M. AVR. SEV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deulton vel Deultana.* Diana venatrix gradiens, telum è pharetra depromit, lævâ arcum, pro pedibus canis venaticus.

Deulton urbs Thraciæ, Colonia à Vespasiano deducta, unde *Flavia* & *Pacensis* nomina, *Flavia* quidem à gente Flavia, *Pacensis* verò à Deæ Pacis cultu, in cujus honorem ille templum Romæ erexit celeberrimum. Vox *Pacensis* à P. Harduino vindicata est pro *Pacifica* ab aliis malè usurpata. Deultani Alexandro Severo & Juliæ Mammææ ejus matri nummos dicarunt ob beneficium forsitan ab eo acceptum. Lampridius autem in ejus vita, illum urbium vectigalia ad fabricas earum resarciendas concessisse narrat. *Vectigalia, civitatibus ad proprias fabricas deputavit.* Diana sui cultum in Colonia demonstrat: hæc venatricis habitu signata est, quia Dianam primam venationis inventricem tradunt. Canis ei comes datur, quòd illi Deæ sacri sint, cæte Phornuto de Nat. Deor. *Cui concinit & illud, quod huic canes sacros esse putarint, qui ad venatum accommodi sunt, ac ad custodiam & ad latratum nati.*

Hic nummus secundi moduli rarus est nec obvius.

IMP. C. M. AVR. SEV. ALEXANDER. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deulton, vel Deultana.*

Genius cum modio in capite stans, dextrâ pateram super aram, lævâ cornucopiæ.

Genius à Deultranis in Alex. Severi nummo signatus est, Imperatori aludentibus, quòd ille tanquam tutelaris esset Colonix Deus. Genius enim cujusque loci Deus putabatur, & in cujus tutela omnia essent: ferè semper ille cum patera in morem sacrificantis depingitur: an sacrificium ipsi continuum, vel potiùs Imperatori faciendum denoret, illi quidem mero fiebat, ut tradit Persius.

Funde merum Genio. Et Horatius: *Cras Genium mero curabis.*

Cornucopiæ lævâ ad frugum omnium ubertatem indicandam gerit; Genius enim rerum omnium gignendarum vim habere existimabatur.

Hic nummus minima forma inter raros ascribendus.

IMP. C. M. AVR. SE. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deulton, vel Deultana.*

Fortuna stans, dextrâ remonem, lævâ cornucopiæ.

Ut Genius in Deultranorum nummis Alex. Severo dicatis, tanquam ipse urbis suæ tutelaris Deus signatus est, simili modo Fortuna sub matris ejus Mamæ effigie in ipsis repræsentatur, tanquam ipsa, altera Colonix tutelaris Dea, Genius gignendarum rerum vim habet, Fortuna earum regimen, ideo utrique cornucopiæ pro symbolo tribuitur: ille pro Imperatoribus, hæc pro fœminis Principibus repræsentatur: at Fortuna in Alex. Severi nummis ob summam matris in Imperio auctoritatem, qua de re Herodianus in Alexandri vita fol. 575. Ἡρχε γὰρ αὐτὴ καὶ ὑποβαλλόντις ἡ μήτηρ, & πᾶν τὸ καλοῦσθαι οὐκ εἶνος ἐποιεῖ. τὴν δὲ αἰὲν πρὸς μόνον ἔχει ἐκκαλεῖσθαι αὐτὰς ὅτι διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς ἀνδρείας πλείονος ἢ ἔχουσιν, τῇ μητρὶ οὐ οἷς ἀπηρέσκετο, ὁμοίως ἐπέθετο. Quippe illi mater supra modum imperitabat, ac dicto audientem semper habebat: ut hoc tantum reprehendi in Alexandro possit, quòd mansuetudine nimia, & reverentia majore quàm oportuit, etiam contra animi sui sententiam matri obsequeretur. Romani & Græci Alexandrum & Mamæam simul in nummis exhibuerunt.

Hic nummus secunda magnitudinis nec rarus, nec obvius est.

IMP. CAES. SEV. ALEXANDER. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deulton, seu Deultana.*

Tres figuræ muliebres nudæ sese amplectentes.

Tres hæ mulieres nudæ, Charites sunt in Deultana Colonia cultæ, ut & in aliis Thraciæ urbibus observantur, teste Valeriani nummo Byzantii cuso, in quo illæ similiter exhibentur. Gratix Jovis filix aliquibus ex Eurynome Oceani filia dictæ sunt, primus his templum extruxisse Eteoclem Orchomeniorum Regem tradit Strabo lib. 9. pag. 414. Ετεοκλῆς δὲ τῶν βασιλευσάντων ἐν Ὀρχομενῷ πρὶς χαρίτων ἱερῶν ἰδρυσαμένους ὡς ἔστιν &c. Eteocles etiam, unus de iis qui Orchomeni regnaverunt, Gratiarum templo dedicato primus &c. Gratiarum nomina sunt, Aglæa quæ *Venustas* dici potest; Euphrosyne altera, id est *Hilaritas*; tertia Thalia, *Festivitas*: Euphrosyne & Aglæa dicuntur se mutuò aspicere, ut quæ dat, citò remuneretur, sicuti proverbium monet: χάρις χάριν ποιεῖ. *Gratia gratiam parit.* Thalia averfa effingitur ad promerendum, ne videlicet cùm beneficium exhibet, renumerationem expectet. Nudæ sunt illæ, ea videlicet ratione, quòd amici amicos solutos ac nudos inter se habere debeant.

Hic nummus mediocris formæ rarissimus & elegantissimus est.

D I U M.

IMP. C. M. AVR. SEV. ALEXANDER. AV. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. IVL. DIENSIS. D. D. *Colonia Julia Diensis, Decreto Decurionum.* Cupido alatus in templo dyttilo.

Dium urbs est Macedoniæ, Colonia à Julio Cæsare constituta, ut nomen Juliæ indicat, de qua passim. Cupido sui cultum apud Dienses indicat, in cujus honorem templum ædificaverunt, Festum ejus celebrasse, & ludos ipsi instituisse Thespienses, auctores sunt Plutarchus, Pausanias, & Athenæus: hic verò lib. 13. pag. 561. Θεσπιεὺς τὰ Ἐρωτίδια πρῶτον. *Thespienses Erotidia, id est Amoris sacra, celebrant.* Ludi erant quinquennales in ejus honorem institutis apud Plutarchum in Ερωτικῷ. Ἀγροὶ γὰρ ἀγῶνα πενταετηρεῖν, ὡς καὶ τὰς Μούσας, καὶ Ἐρωτὶ, φιλοπῶνος πόλιν, καὶ λαμπερῆς. *Nam certamen quinquennale celebrant, ut Musis, ita etiam Amori, magnificè admodum & splendide.* Cupido facem gerit, unde Πυροφόρος dictus, quoniam quod ignis lucidum est, suavissimum: quod verò, χευστικόν, id est adustivum, molestissimum.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rarissimos collocandus.

E D E S S A.

ΑΥΤΟΚ. ΜΑΡ. ΑΥΡ. ΣΕ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Caput Alex. Severi laureatum.

ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΕΔΕΣΣΑ. Μητρόπολις Κολωνία Εδεσσηνών. In aliis ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΕΔΕΣΣΑ. Variæ sunt epigraphæ. Mulier turrata & velata insidens rupibus, dextrâ spicas, pro pedibus Fluvius.

Edessa urbs Mesopotamiæ, Osrhoënorum Metropolis, à Caracalla Colonia constituta, ut dictum est, plurimos Alex. Severo nummos dicavit, quòd in urbem suam venerit, cùm ille Mesopotamiam ad Parthos ex ea propulsandos ingressus est; jam enim Artaxerxes post Parthorum occupatum Imperium, hanc provinciam vastabat, teste Xiphilino in Alexand pag. 451. Οὗτος τὸ αὐτὸ φοβερὸς ἡμῶν ἔγενετο, στρατῷματι πολλῷ ὃ μόνον τῇ Μεσοποταμίᾳ, ἀλλὰ καὶ τῇ Συρίᾳ ἐφειδύλασσε. Hic igitur nobis formidolosus fuit, quod maximis copiis non modò Mesopotamiam invaderet, sed etiam Syriam minaretur. Mulier turrata, Genius est urbis, perpetuum ejus symbolum: figura verò enatans, fluvium Chaboram urbem alluentem denotat.

Hic nummus primi moduli rarus est, secundi obvius.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. ΙΟΥΛ. ΜΑΜΑΙΑ. ΣΕΒ. Capita Alex. Severi & Mamææ adversa.

ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΕΔΕΣΣΑ. Μητρόπολις Κολωνίας Εδεσσηνών. Mulier turrata & velata insidens rupibus, dextrâ fistrum, ante eam arula, pro pedibus verò Fluvius enatans. In area quatuor stellæ aut astra.

Edesseni nummos suos Imperatori & ejus matri simul percussisse videntur; cùm hæc filium in Mesopotamiam contra Parthos bellum gerentem cōmitata esset: notat autem Herodianus lib. 6. pag. 581. Alexandrum cum exercitu Romanos Barbarorum fines non esse ingressum, sed cum matre in quadam Mesopotamiæ urbe remansisse. Μητεῖ εἰσαγαγὼν τὸ στρατὸν, μὴτε εἰσελθεῖν, ἢ ἀφ' ἧς

Y ij

διος, ἵνα μὴ δὴ αὐτὸς κινδυνώσῃ ψυχὴ καὶ σῶμα πρὸς τὴν Ρωμαίων ἀρχὴν· ἢ τῆς μητρὸς ἐπιχρύσης γυναικὶ ἀδελφῇ, καὶ ὑπερβαλλούσῃ φιλοπικρίᾳ. Neque enim aut ipse venit, aut exercitum adduxit: incertum metu ne proprio, ne ipse, Imperium tuendo, vita periclitaretur; an quia mater retinuerit, muliebri pavore & caritate filii nimia. Si-
strum quod mulier rupibus insidens gerit, ad Isidis cultum in Mæsa nummis retulimus. Stellæ verò in area, utrum ad Elagabali sacerdotium, an ad Edeffenos spectent, videant eruditi: cùm autem Strabo, Plinius & alii Phœnices ab Astronomiæ peritia commendent, aliquam fortasse constellationem ab iis observatam suspicatur Amicus.

Hic nummus primæ formæ inter rariores numerandus.

ΑΥ. Κ. Μ. CE. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Caput Alex. Severi laureatum.

ΚΟΛ. ΜΗΤ. ΕΔΕCCHNΩΝ. Κολωνίας Μητροπόλεως Εδισσινών. Mulier turrita & velata rupibus insidens, dextrâ vexillum, pro pedibus fluvius emergens.

Genius in hoc nummo vexillum Coloniae symbolum gerit, quod Veteranorum à Caracalla in Coloniam transmissorum insigne esse potest: cùm autem nullus sub Caracalla & Elagabalo cum hoc signo nummus, sed tantùm sub Alex. Severo observetur, urbem Colonis militaribus ab Alexandro iterum frequentatam suspicari meritò possumus, plurimi enim Coloni in Parthico bello consumpti fuerant, & milites ad urbis seu provinciae praesidium necessarii videbantur, si Herodianso fides, qui Alexandrum Mesopotamiam deferere coactum, Germanicis Romanos fines vastantibus narrat lib. 6. pag. 584. Καταλιπὼν τε δυνάμειν ὅσην αὐτάρκη ἦεν ὀρέσθαι τὰς Ρωμαίων ὀχθὰς, τὰ τε στρατιπέδα, καὶ τὰ φρούρια ἐπιμελέτερον τειχίσας, καὶ πληρώσας ἕκαστα τῶν ὀρεισμένων στρατῶν, αὐτὸς εἰς Γερμανοὺς ἠπείχαστο ἄμφοτεροῦ πλείονος. Relictis autem copiis quantas satis tuendis Romanis ripis arbitrabatur, castrisque & castellis diligentius communitis, ac praesidio firmatis, ipse adversus Germanos cum reliqua omni multitudine properabat. De Genio & Fluvio saepius dictum est.

Ad Edessam verò pertinent nummi cum epigraphæ ΚΟΙ. ΔΕΙΝΩΝ. quos Goltzius & Tristanus ad nescio quam Aegypti urbem nomine *Diam* revocant: sunt & alii cum inscriptione ΜΗΤΡ. ΔΕCCHNΩΝ, quos ad alteram ejusdem provinciae urbem nomine *Dessam* Occo, Tristanus, & Patinus retulerunt.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

ΑΥΤ. ΚΑΙ. ΑΥ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. C. Alexander laureatus medio corpore tenuis, dextrâ hastam, humero lævo clypeum gerit.

ΕΜΙ. ΚΟ. ΜΗ. ΜΕCCOΠ. In area A. Εμισῶν Κολωνίας Μητροπόλεως Μεσopotamίας ἀρχῆς. Mulier turrita & velata insidens rupibus ante arulam, dextrâ spicas tenet.

Emisa urbs Phœniciz ascripta, ex qua Elagabalus & Alex. Severus oriundi, à Caracalla in Juliz matris gratiam Colonia deducta est, deinde ab Elagabalo Metropolis facta, ut ipsius nummi testantur: alii cum epigraphe ΚΟΛ. ΕΜΙCΩΝ ejus Imperii initio cusi, alii cum inscript. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛ. ΕΜΗCΩΝ, post partam Metropolis dignitatem signati. Cujusnam autem provinciz Metropolis esset Emisa, in Elagabalo disceptatum est: hic nummus eam Mesopotamiz tribuit, in quam sententiam Ill. Spanhemius e-ty-po in Jul. Cæss. p. 96. vulgato descenderat, sed in Notis pag. 491. à pristina mente discessit, tum propter urbis situm cis Euphratem, tum propter primam litteram vocis ΕΜΙ. paululûm detritam, in cuius locum P. Harduinus pag. 37. ingeniosè substituit ΑΜΙ. pro ΕΜΙ. sicque urbem de qua nunc agitur, ad Amidam Mesopotamiz in Conciliis Metropolim revocavit, quasi in Imperio idem esset qui postmodum in Ecclesia fuit ordo. Amidæ ad Tigrim in nummis nulla mentio, cujus frequens esset, si Metropolis dignitate hoc tempore ornata fuisset, sicuti crebra est Emisæ: at cum illa Mesopotamiz in hoc nummo tribuatur, fecit ut duas in hac provincia, sicut in aliis proximis, Metropoles constitutas esse crediderimus, unam cis Euphratem, alteram trans fluvium; quod confirmare videtur littera Α. in area nummi, quam interpretati sumus ἀρχῆς, ut in Carrhenis Δ. pro ἀρχῆς; non semel observavimus, Emisa quidem prima Metropolis constituta, Carrhæ verò urbs, secunda. Mulier turrita, Genius urbis est; spicas ad frumenti abundantiam in bello denotandam tenet. Arula ignita, sacrificia pro Alex. Severo forsan in agro suo Parthico perpetrata significat.

Hic nummus mediocris magnitudinis, ab Ill. Spanhemio in Julian. Cass. pag. 96. vulgatus, inter rarissimos reponendus.

NE SIBIS.

Y ij

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞ. ΑΝΔΡΟC. Caput Alex. Severi laureatum.

ΣΕΡ. ΚΟΛΩ. ΝΕCΙΒΙ. Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι. Caput turratum & velatum, in quibusdam Aries in vertice.

Nesibis urbs Mesopotamiæ, Colonia à Septimio Severo, ut *Septimia* ipsius gentis nomen indicat, deducta est, de qua in Julia Paula dictum est. Nesibenses Alex. Severo, ut alii provinciæ suæ Coloni, gratulantes, quòd in Mesopotamiam ad repellendos Persas venisset, nummos ipsi percusserunt; de quo Rufus in Breviario. *Aurelius Alexander, quasi fato quodam in exitum Persica gentis natus, juvenis admodum Romani gubernacula suscepit Imperii. Ipse Persarum Regem nobilissimum Artaxerxem vicit.* Caput muliebre turratum, Genius est urbis; turribus ornatur, ut inter provinciæ primarias constituta, siquidem eam apud Plutarchum in Lucullo pag. 514. magnam fuisse & populosam dixit. Καὶ πόλις ἐστὶ αὐτῇ μεγάλη καὶ πολυδύσχορος ἔχουσα. In qua urbs Nesibis ampla & populosa erat. Aries supra caput ad Veris Æquinoctium spectare videtur, quo Nesibenses annum incohabant, alii ab Autumno ordiebantur.

Hic nummus secundi moduli inter rariores collocandus.

PELLA.

IMP. C. M. AVR. SEV. ALEXAND. AVG. Caput M. Aurelii laureatum.

COL. AVG. PELLA. Figura virilis nuda rupibus insidens, dextrâ coronam capiti imponit, lævâ pedum, juxta eam lyra.

Pella urbs Macedoniæ, Colonia à Julio constituta est, ut superiores nummi cum *Julia* nomine indicant, & ab Augusta Colonis iterum frequentata, ut *Augusta* epigraphæ denotat. Pellenses Alex. Severo ad bellum Parthicum per Macedoniam eunti nummos, Diensium ejusdem provinciæ exemplo, cuderunt. Herodianus illum per Illyriam transgressum memorat lib. 6. pag. 579. Μετὰ πολλῆς δὲ σπουδῆς πομπικῶς ἤ πορείᾳ, τὰ τε Ἰλλυρικὰ ἔθνη καὶ στρατόπεδοι ἐπιλθὼν, πλείστην τε δυνάμιν καὶ καί τιν' αἰθροίσας, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. *Ceterum festinato itinere, cum Illyricas etiam gentes exercitusque lustrasset, magnis inde quoque viribus collectis, Antiochiam contendit.* Figuram scopulis insidentem in ferè simili Hadriani nummo Apollinem augurati sumus ob ejus imaginem in urbis Pellæ numismatibus à Goltzio in Asia Min. tab. 23. num. 2. vulgatam. Apollo diversis modis depingitur, cum arcu ut Sagittarius, cum tripode ut Vates, cum serpente ut Medecinæ Inventor, cum lyra ut Citharædus, hic verò ut Pastor, nam ob interfectos Cyclopes divina potestate spoliatus armenta Admeti Thessaliæ Regis per novem annos pavit. Thessalia autem Macedoniæ contermina est, imo etiam aliquando pars ejus. Apollo insidens rupibus, urbis situm denotare videtur, ut dictum est: coronam sibi imponit, ob supe-

ALEX. SEVERUS.

175

tatum Marfyam. Diodorus lib. 3. pag. 134. *Ενίζοντες δὲ τῷ Μαρσύνῳ πρὸς τὴν Ἀπόλ-
λωνα περὶ τῆς τέχνης. Tum Marsyas cum Apolline de artis præstantia in certamen des-
cendit. Integram apud eum historiam perlegas.*

Hic nummus mediocris formæ pro raro numerandus.

PTOLEMAIS.

IMP. C. M. AVR. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COLONIA. PTOLEMAIS. *Colonia Ptolemais. Imperator Eques pacifica-
toris habitu, dextram erigens.*

Ptolemais urbs Phœniciæ, Colonia à Claudio deducta, suos etiam Alex. Severo gratulabunda, ob Persas longè latèque repulsos, dedicat. Ejus victoriæ luculentus testis est Lampridius in ipsius vita. *Artaxerxem Regem potentissimum vicit: & paulò pòst, & de præda quam Persis diripuit, suum ditavit exercitum.* Figura equestris pacificatoris habitu, cùm jam eodem modo signata sit in nummis Caracallæ pag. 57. non ad Alexandrum spectare videtur, sed potiùs ad statuam equestrem in Caracallæ honorem à Ptolemaidensibus positam, quam illi tanquam filio gratam in nummis exhibuerunt: Alexander enim Severi nomen in avi sui Sept. Severi memoriam acceperat, ut diximus, & se Caracallæ filium nominabat, teste Herodiano lib. 6. pag. 578. *Αλλ' οἱ μὲν παρὲς περὶ ὑμῶν, ὑπομνήσασθε ἑαυτοὺς ἑσπέρων ἀπὸ Μ. Σεβαστοῦ, καὶ τῶν πρὸ τῆς ἐμοῦ πατρὸς ἡγίεσθε πολλὰ καὶ βαρβάρων. Sed quicumque seniores hic adestis, admonete quamprimum illum tropæorum, quæ plurima adversus barbaros, Severo, atque Antonino parente meo ducibus, excitastis.*

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores collocandus.

RHESAINA.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. C.E. Caput Alex. Severi laureatum.

PHCAINHCIΩN. *Rhesainesiorum. Colonus agit boves, juxta vexillum,
in quo LEG. III. GAL. Legio Tertia Gallica.*

Rhesaina urbs est Mesopotamiæ circa Chaboram fluvium in Euphratem illabentem sita, non longè, ut videtur, à Carrhis, quas ad hunc fluvium positas diximus, remota. Coloni typus urbem Coloniam esse indicat, licèt Coloniæ nomen non præferat, quam à Sept. Severo deductam nos edocent Trajani Decii nummi cum Σεπτιμίας Κολωνίας appellationibus: sed hic Veteranos Legionis Tertiæ Gallicæ Colonos in illam denotat fuisse transmissos, cujus alteram partem Tyrum Coloniam à se etiam constitutam traduxit, ut præclari illius nummi demonstrarunt. Rhesainesi nummos Alexandro dedicant tanquam grati animi monumentum, quòd illos à Persarum vastationibus liberarit, de quo narrat Eutropius lib. 9. *Susceptoque adversus Persas bello, Artaxerxem eorum Regem gloriosissimè vicit.* Colonus civium Togatorum insigne, vexillum Veteranorum symbolum est. Quanta igitur Historiæ lux è nummis!

Hic nummus secundæ magnitudinis pro rarissimo habendus.

Eadem epigraphe. Alexander laureatus medio corpore tenus, dextrâ spiculum, lævo humero clypeum gerit.

PHCAINH CIΩN. LEG. III. GAL. *Rhesainensium Legio Tertia Gallica, vel Legionis Tertiæ Gallicæ.* Mulier turrata & velata insidens rupibus, quibus lævâ innititur, dextrâ Aquilam.

Imperatores qui aliquam belli expeditionem susceperunt, medio corpore cum hasta & clypeo in nummis depinguntur: talis Alexander à Rhesainensibus cùm contra Persas Mesopotamiam ingressus est, exhibetur. Mulier turrata, Genius est urbis, quam in clivo conditam indicant monticuli quibus insidet: Fluvius, Chaboras est, qui ejus muros alluit vel circa illam decurrit, ut tradit Stephanus. Ρέσινα πόλις πρὸς τὸ Ἀβὸρ ἐν ποταμῷ. *Rhesina, urbs circa Aborum Fluvium.* Regum 2. cap. 16. fluvius hic dicitur Chabor, litteræ autem gutturales sæpe negliuntur, ut apud Ammianum lib. 23. hic fluvius Abora dicitur. & Cercusio loquens. *Cujus mœnia Abora & Euphrates ambiunt flumina.* Idem Historicus paulò post Rhesainem etiam meminit, ubi narrat Gordianum Pium Persarum Regem fudisse. *Apud Rhesainam superato fugatoque Rege Persarum.* Sed hæc urbs non illius Imperatoris sepulcro nobilis est, ut putat P. Harduinus pag. 420. cùm Ammianus priùs dixerit. *Profecti exinde Zaitam venimus. Hic Gordiani Imperatoris monumentum longè conspicuum vidimus.* Aquila quam gerit urbis Genius, Romanæ ditionis insigne est.

Hic nummus mediocris moduli mihi cum multis aliis ab amicissimo D. Camelio Romæ nuper dono datus, inter præstantissimos locum habere debet.

SIDON

SIDON.

IMP. CAE. M. AVR. SE. ALEXAND. AVG. Caput Severi laureatum.

COL. AVR. PIA. MET. SID. *Colonia Aurelia Metropolis Sidon.* Bacchus seminudus stans, dext. poculum, laevâ thyrsus, pro pedibus Pardalis. In aliis, currus Astartes in vertice nummi.

Sidonem à Sidone Chanaanis filio, Chami nepote, nomen habuisse narrant, unde illa urbs vetutissima haberi debet, si quidem ejus mentio est in I. Judic. cap. 18. Diversos pro varia Fortuna motus experta, tandem Colonia & Metropolis Phœniciae ab Elagabalo facta, & Alexandro, quem ille Cæsarem nominaverat, gratulabunda nummos dedicavit, præsertim ob Persas Syriam minitantes, ab eo devictos, de quorum Rege hæc narrat Herodianus in ejus vita pag. 576. Οὐδ' αὖτ' ἐπὶ Τίγριδος ποταμοῦ μὲν, ἀλλὰ καὶ ὅχθας ὑπερβαλὼν καὶ πρὸς τῆς Ρωμαίων ὁρίης ὄρει, Μεσσηποταμίᾳ τε καὶ περὶ τὴν Σύριος ἀπείλει. Neque jam intra fluvium Tigrim tenere se; sed superatis ripis ac Romani finibus Imperii, excurrere per Mesopotamiam, Syriaeque minitari. Bacchus in plurimis Syriae & Phœniciae urbibus cultus est, ob ejus in Orientem expeditiones. Sidonii itaque in nummis Alexandri Bacchum signarunt, ipsi forsitan alludentes, quòd Imperator, alter foret Orientis domitor. Bacchus poculum gerit vino plenum, ob illius inventum. De quo Dionys. lib. 12.

Καὶ γλυκερὸν ποτὶν ὄρε. Et dulcem potum invenit.

Cur. Pardalis comes ei detur, audias Phornutum de Nat. Deor. Pardales Dionysio subjungunt, atque illum sequi inducunt, sive ob coloris varietatem, ita ut etiam ipse & Bacchæ Nebride induantur: aut quòd asperrimi etiam mores temperato vini usu mansuescant. Thyrsus latens est telum, Baccho tributum.

Hic nummus minimæ formæ pro obvio habetur, similis à Patino vulgatus est pag. 349. in quo AVG. pro AVR. Typographi errore substitutum videtur. Num ille pag. 340. vocem AVR. jam Aureliam esset interpretatus.

IMP. SEV. ALEXANDER. Caput Alex. Severi laureatum.

CO. A. PI. MET. SID. *Colonia Aurelia Pia Metropolis Sidon.* Europa tauro vecta, ambabus velum manibus, supra caput volitans tenet.

ALEX. SEVERUS.

181

modo adumbrantes. Apollo Pythonem serpentem telo ex arcu emisso occidit.

Hic nummulus, à Patino vulgatus pag. 349. inter elegantes locandus.

COL. ALE. AVG. TRO. *Colonia Alexandria Augusta Troas.* Templum idem, in quo tripus cui involutus est serpens.

Templi figura in hoc Troadensium nummo, eadem quæ in superiori, ad eundem Apollinem illud pertinere demonstrat, licet ejus simulacrum non habeat, sed tripodem cum dragone ipsius vulgare, & non in hoc loco symbolum Æsculapii, ut vult P. Hard. p. 508. cujus nulla mentio in obviis & frequentibus Coloniae Troadensis nummis. Apollo, quem eundem cum Æsculapio narrat Macrobius, cum dracone quidem circa tripodem involuto invenitur, Æsculapius aurem cum dracone circa baculum implicato: at verò quia Apollo ab antiquis pro Vate habebatur, illi tripus & draco sacri erant, tanquam Vaticiniorum symbola, de quibus Ill. Spanhemius Diff. 3. p. 175. *Hinc apud Delphos draco sub tripode vocem edens juxta Lucianum.* De Apolline tutelari Troadensium Deo hæc narrat Q. Smyrnaeus lib. 9.

Και τότε δι Τρώεσσιν ἀρηγίμηναι μετ' αἰνῶν
Ἐκδύρεν οὐλύμπιοι, καλυψάμενος νεφέεσσιν,
Ἀηπίδης.

*Exinde dum Trojanis opem ferre instituit,
E cælo, nubibus velatus, desilit
Letoides (Apollo).*

Hic nummulus inter præclaros numerandus.

IMP. ALEXANDER. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. AVG. TROA. *Colonia Augusta Troas vel Troadensis.* Quatuor figuræ stantes. Silenus, quem duo ejus socii sustinent, & Satyrus à sinistris.

Silenus utrem hircinum supra humerum gerens in nummis à Troadensibus M. Aurelio, Commodò, & Caracallæ dicatis signatus, sui cultum in eorum urbe indicat. Hic typus aliquod Sileni festum forsan repræsentat, in quo omnes vino indulgebant ad ebrietatem usque, Sileni exemplo, quem ebrium comites sustinent, de quo Virgilius in Sileno.

Z ij

Inflatum hesterno venas, ut semper Iaccho.

Ille cum φίλωνος à Maximo Tyrio Dyfl. 30. vocatur, & vitis sator creditur; si quidem apud Julianum in Cass. vites appellat filias suas. Αλλὰ ἐκείνου δὲ σου πολλὰς αἱ ἡμετέραι θυγατέρες, αἰκοπρόεδρος τὰς ἀμπέλους. Imò verò sapius inquit nostra filiae te potentiores extiterunt, vineas obscure significans. Sileno Satyrus, & alii Sileni comites adsunt ipsius ministri, ille ad tripudium, hi ad diæteria. De quibus Phornutus de Nat. Deor. Caterum his omnibus innuitur ebriorum corpus. Pro- vectioris ætatis Satyros Pausanias, Silenos nuncupatos fuisse tradit in Atticis pag. 41. Τοὺς γὰρ ἡλικία τῶν Σατύρων παρῆκοντας ὀνομαζοῦσι Σελήνοις. Maximos enim natu Satyrorum, Silenos nuncupant.

Hic nummus secunda magnitudinis, à Spanhemio in Julian. Cass. pag. 393. vulgatus, eximia raritatis est.

COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troas, vel Troadensis. Mulier turrita stans, dextrâ victoriæ signum, lævâ vexillum.

Mulier turrita stans, Genius est urbis & Coloniae; turribus eam ornatur tanquam urbs mœnibus validis cincta, lævâ autem vexillum gerit, Coloniae deductæ symbolum; constitutam ab Augusto, nomen *Augustæ* denotat, Veteranis etiam esse frequentatam indicat labarum. Troadenses Victoriæ simulacrum in Genii dextra posuerunt, ob insignem illam de Persis victoriam ab Alexandro relatam, cui Senatum acclamasse narrat Lampridius in ejus vita. *Alexander Auguste., Dii te servent. Persice maxime, Dii te servent. Verè Parthicus, verè Persicus. Tropea tua & nos vidimus, victorias & nos vidimus.* Nomina Veteranorum ab Augusto Trojam traductorum ignorantur, nummus amplior forsan aliquando indicabit.

Hic nummus secunda magnitudinis, ex museo V. Cl. Jo. Petr. Bellorii, inter rariores reponendus.

COL. ALE. TRO. In aliis COL. ALEX. AVG. In aliis COL. ALEX. AVG. TRO. Colonia Alexandria Augusta Troas. Lupa cum puerulis.

Troadenses, inter alios quos Imperatoribus dedicarunt nummos, Lupam ubera Romulo & Remo præbentem exhibuerunt, seu quòd solemnitas esset

ΑΥΤ. ΑΥΡ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Caput Alex. Severi laureatum.

ΑΥΡ. СЕΠ. ΚΟΛ. ΣΙΝΓΑΡΑ. Αὐρηλία Σεπτιμία Κολωνία Σίγγαρα. *Aurelia Septimia Colonia Singara. Caput velatum & turritum.*

Singara Mesopotamiæ urbs, Rhætavorum civitas quibusdam dicta, Colonia videtur potius sub M. Aurelio & L. Vero, quàm sub Severo deducta, ob nomen Aureliæ ante Septimiæ gentis appellationem positum, quidquid proferat Seguinus edit. 2. p. 178. *Septimia* nomen *Aureliæ* additum, quoddam beneficium à Severo acceptum, vel urbem Colonis iterum frequentatam indicat. Verus enim Mesopotamiam recuperaverat ante Severum, & Divi fratres in ea provincia Carthas & Singaram Colonias condiderant, Severus verò Nisibin & Rhésainam constituit. Singareni Mesopotamiensium imitatione nummos suos Alexandro gratulantes dedicant, propter ejus victorias contra Persas, licet Herodianus illum amisisse exercitum tradat, quod scripsisse illum Maximino ejus hosti adulantem notat Lampridius. *Nam et amisisse illum exercitum fame, frigore, ac morbo, ut Herodianus auctor est contra multorum opinionem.* Caput turritum, urbis Genius est: turribus ornatur, ad arguendam urbem mœnibus munitam; quem typum omnia Mesopotamiæ oppida ferè exhibent, valdè scilicet hostium incursionibus exposita.

Hic nummus mediocris moduli inter elegantiores collocandus.

TROAS.

IMP. C. M. AV. ALEXAND. AVG. Caput Alex. Severi laureatum.

COL. ALEX. AVG. TROA. *Colonia Alexandria Augusta Troas vel Troadensis.* Apollo muliebri habitu stans in cippo, dextrâ pateram, lævâ arcum, ante eum ara ignita, in aliis tripus serpente involutus.

Troas Phrygiæ minoris urbs, Colonia ab Augusto deducta est, ut *Augusta* nomen arguit. *Alexandria* verò appellationem habet, vel ab Alexandro Magno, à quo ex Trojæ ruderibus exstructa est, Strabone & Q. Curtio adstipulantibus; vel ab Alexandro Severo, quod maximum illius esset, ut Caracallæ patris, in hunc heroem studium, ut tradit Lampridius in ejus vita. *Alexandrum verò Magnum inter Divos & Optimos in Larario majore consecravit.* Troadenses plurimos Alexandro nummos percusserunt, seu ob acceptum ab eo beneficium, vel ob confirmata ipsorum privilegia, cum eorum urbem, in Syriam proficiscens, lustravit. Apollo in cippo, Deus est tutelaris, quem in urbis obsidione Trojanis maximè opitulatum narrat Q. Smyrnæus lib. 9.

καταπύμνος δ' ἄρ' Ἀπόλλων
 Ἀργείοις, ὥρμητε βαλεῖν θρασὺν ἢ Ἀχλῖος.
Apollo itaque iratus

Argivis animum induxit trajicere ferocem Achillis filium.

Hic nummus secunda magnitudinis inter obvios reponendus.

IM. S. ALEXANDER. AV. Caput Alexandri Severi laureatum.

COL. ALE. AV. TRO. Colonia Alexandria Augusta Troas vel Troadensis. Apollinis signum in cippo, ante quod Imperator eques decurrens.

Troadenses Alexandri Severi effigiem ob ipsius in suam urbem adventum in nummis consignare voluerunt; ille enim Alexandrum Magnum imitatus est, qui contra Persas bellum gesturus, Trojam pro sacrificio perpetrando ascendit. Decurrens in nummo exhibetur Alex. Severus, tanquam ad expeditionem Persicam properans, ut innuit Herodianus in ejus vita l. 6. pag. 579. Μετὰ πολλῆς δὲ σπουδῆς ποιησάμενος τὴν πορείαν &c. εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφίκετο. Caterum festinato itinere &c. Antiochiam contendit. Apollo in cippo, non autem Diana, ut putat Patinus, Alex. Severum ante ipsius signum tanquam urbis tutelari Deo sacra fecisse denotat. Apollo autem cum Neptuno Trojæ mœnia confecerat, ut asserit Dionysius Perieg. vers. 817.

Ἰλιον ἢ ἐπόλισε Ποσειδάων ἔξ Ἀπόλλων.

Trojam, quam condiderunt Neptunus & Apollo,

Hic nummus minimi moduli à Patino vulgatus pag. 349. rarissimus est.

COL. ALE. AV. TRO. Colonia Alexandria Augusta Troas. Apollo in templo distylo, dextrâ pateram, lævâ arcum.

Hic nummus Apollinis templum exhibet, cujus erat summus apud Trojanos cultus; ille enim mœnia antiquæ urbis cum Neptuno extruxit. Trojanos in obsidione plurimum adjuvit, pestem in Græcorum exercitum immisit, Hectorem nebulâ contextum Achilli surripuit, Achillis se solum urbem exgnasse jactantis talum sagittâ, sub Paridis forma, percussit, & eum occidit; tristis de Trojæ obsidio depingitur à Tryphiodoro de Ilii Excid. vers. 467.

Ἀγύαδρος μεγάλης ἐπὶ τείχεσι Φοῖβος Ἀπόλλων.

Phæbus Apollo, tristatus propter mœnia Trojanorum.

Apollo dictus est ὁπὲρ τὸ πάλαιον, hoc est à jaculando radios, ideo arcum gerit, quod innuit Phornutus de Nat. Deor. Apellatur Sol Apollo, ac Luna Diana, atque ob id ambos Sagittiferos inducunt, longum illum radiorum jactum quodam-

Coloniarum Romanarum typus, seu quòd Troadenses Romanæ gentis auctores se jactarent. Troas & Alexandria, urbs est eadem, sic ab Alexandro Magno dicta; sed Troas & Ilium, duæ sunt urbes post Trojam antiquam dirutam seorsim conditæ, quod nummi confirmant, licet Ilienses à quibusdam auctoribus pro Troadensibus accipiantur, illos distinguit Polybius l. 5. p. 447. Τὸ δὲ πλεονέκτημα καὶ πολιορκεῖν πρὸς Ἰλίου ἐπιβαλλομένων· ἐχρῆτο μὲν τις οὐκ ἀγαθὴ περὶ τούτων ᾠδή, καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς Τρωάδα καπηλιώτων Ἀλεξανδρείας· Θεμιστηνὸν γὰρ ἔξαπολείαντες μετ' ἀνδρῶν πετραχιχάων, ἔλυσαν μὲν τὴν Ἰλίου πολιορκίαν. Qui quumt Ilienses ad extremum obsidere essent aggressi, egregium sanè facinus ab Alexandrensibus, qui Troadem colunt, est editum: misso enim Themista cum quatuor militum millibus, non solum Ilienses obsidione liberarunt. Troadenses, cum Romani sint Coloni, Latine nummos scribunt, Ilienses verò epigraphen Græcam ΙΛΙΕΩΝ præferunt.

Hic nummus minimæ molis obvius est & frequens.

IMP. ALEXANDER. AV. Caput Alex Severi laureatum.

COL. ALEX. AVG. In aliis, COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Equus pascens, liber, & solutus.

Equus ille pascens, immunitatum Troadensis Coloniae symbolum, frequens in eorum nummis occurrit, ad indicandam omnium onerum remissionem ipsis à Claudio concessam, quam ob rem feliciter suspicari possumus Troadenses, eundem typum in nummis Alexandri, ob privilegia ab ipso confirmata, cudisse: illum enim Troadem ascendisse, & Apollini pro victoria contra Persas obtinenda, sacrificasse diximus. Plura de equi pascentis typo, in Commedi & Caracallæ nummis videas.

Hic nummus minimi moduli, frequens & obvius est.

TYRUS.

M. ALEXANDER. CAES. Caput Alexandri nudum.

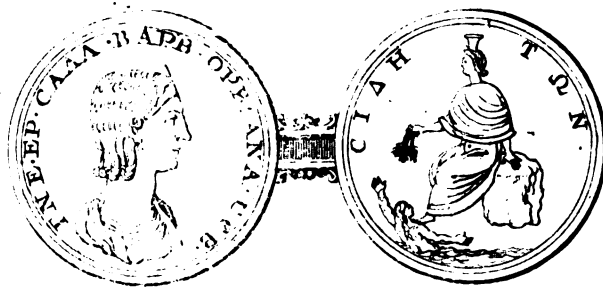
SEP. TYRO. METR. Septimia Tyros Metropolis. Astarte seu Venus solito modo stans, dextram imponit trophæo, à sinistris verò Victoria columnæ imposita ei coronam porrigit, hinc Silenus, inde conchylum.

Tyros sive Tyrus hunc perrarum nummum in memoriam adoptionis Alexandri percussit, quando ille Mæxæ consilio ab Elagabalo adoptatus est, ut tradit Herodianus lib. 5. pag. 570. Πείθῃ αὐτὸν (καὶ φρονέον ἄλλως καὶ ἀφρογία παύσας) ἡ-
 δαι ὑὸν Καίσαρα δὲ ἀπειθεῖν, ἃ ἑαυτῷ μὲν ἀνεψιὸν, ἐκείνῳ δὲ ἐκγονόν ἐκ τῆς ἑτέρας
 θυγατρὸς Μαρμαρίας. *Persuadet leui alioqui stolidoque adolescenti, ut sibi consobrinum
 suum, nepotemque ipsius, ex altera filiarum Mamae prognatum, adoptaret, & Cæsa-
 rem declararet.* Tyrii Alexandro gratulantur, quòd ille post interfectum Ma-
 crinum, Cæsar à Senatu jam nuncupatus, eam tandem appellationem ab Elaga-
 balo, qui ejus pater videri volebat, obtinuisset. De Astarte seu Venere, altera
 Tyriorum Dea tutelari sæpius dictum, illa manum imponit trophæo ob Colo-
 nias longè latèque à Phœnicibus transmissas, eamque ob causam, victoria illi
 coronam imponit. Silenus pro ejus pedibus, sui etiam cultum Tyri indicat:
 conchylium vero, perpetuum est urbis, ob purpuram repertam, symbolum.

Hic nummus secundæ magnitudinis, pro rarissimo & elegantissimo numerandus.

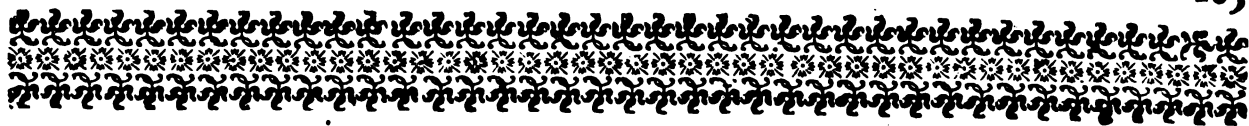
SALLUSTIA BARBIA ORBIANA.

Historiæ Romanæ silenti feliciter suppetunt numismata, Lampridius unam tantum Alex. Severi uxorem Memmiam Sulpitii Consularis viri filiam nomi-
 nat, quam patre occiso relegatam in Africam narrat Herod. nummi verò alte-
 ram illius conjugem Barbiam Orbianam vendicant, illam paulò ante Persicam
 expeditionem ab eo ductam suspicamur, quòd Romana ipsius numismata
 non obvia sint, sed cur in Coloniais nulla hætenus observata & in Græcia
 Asiaque minori cusa eximie sunt raritatis, causa forsitan hæc fuit, quòd Ma-
 mæa summæ auctoritatis, quam in Imperio sibi arrogaverat, studiosissima,
 vocari tantum *Augusta* veller, eamque appellationem filii uxori invideret,
 quapropter populi, illius iram, vel indignationem veriti, nummos in Or-
 bianæ honorem signare non audebant: cùm autem desint Colonici, alte-
 rum, ex duobus Græcis à nobis tantùm inspectis, in Antiquariorum gra-
 tiam, hic inferendum duximus.

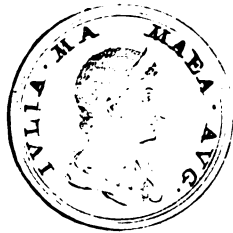

*Hic nummus primæ magnitudinis in museo Hæredum Sob. Erixxi Patr. Veneti
 asservatur: alterum minimi moduli, in quo Telesphorus cum epigraphæ ΕΠΟΥΣΑΙΕΩΝ
 Christina Regina Gaza recondit.*

JULIA

JULIA MAMÆA.

JULIA MAMÆA, Mæfæ filia, Alex. Severi mater, nomen *Julia* gentis à Julio patre, quem aliqui Avitum appellant, tulit; cognomen verò *Mamæa* & sororis ejus *Soæmiadis* Syriacum est, nam in hac provincia *Sohemius* nomen vulgare est, ita & *Mamas* & *Mamianus*.

JULIÆ MAMÆÆ nummi licet ex omni modulo observentur, pro raris tamen habendi sunt.

ANTIOCHIA Syria.

ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΜΕΑ ΣΕΒΑΚΤΗ. Caput *Juliae Mamææ*.

ANTIOXEΩN MHTPO. KO. In alijs MHTPO. KOΛΩN. Variæ sunt epigraphæ, *Αντιόχεια Μητροπόλεως Κολωνίας*. In area, s. c. Δ. E. Mulier turrata & velata insidens rupibus, dextrâ spicas, pro pedibus fluvius, in quibusdam aries in vertice.

Antiochia Syriae Metropolis, Colonia à Caracalla deducta, *Juliae Mamææ* nummos suos consecravit, ut matris apud filium maximæ auctoritatis benevolentiam sibi conciliaret. Suidas autem de *Mamæa* loquens in Excerpt. Cæss. vit. Ηρχε γὰρ αὐτὴ ὑπερβαλλόντως ἡ μήτηρ· ἥτις ἀπὴν τῇ αἰσχρῶν καὶ ἀπορεπῶν τοῖς βασιλεύουσιν ἔργων. Nam mater summum in eum exercebat imperium: quæ cum à turpibus rebus & Imperatori indecoris arcebat. Mulier insidens rupibus, Genius est urbis; Fluvius, Orontes ejus muros alluens; spicas tenet, ad arguendam in agro suo frumenti abundantiam. Aries in vertice, annum sub hoc signo inchoare Antiochenſes denotat.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro numerandus.

A a

JULIA MAMÆA. AVGVSTA. Caput Julię Mamęæ.

COLONIA BOSTRA. Caput Serapidis medio seu calatho ornatum.

Bostra urbs Arabiæ, Colonia ab Alex. Severo deducta est, ut in ejus nummis diximus, etsi conjecturæ locus; ob ejus in Trajani memoriam studium, si Lampridio fides: Bostra enim Nervię Trajanę nomina præferebat, quibus & Alexandrianę appellationem ille addidit, præclaris ejus & Mamęæ testibus nummis, de quibus infra. Serapis in parte averſa, apud Bostrenos sui cultum ex Ægypto receptum indicat. Nonnus autem Serapidem, Jovem Ægyptium nominat Dionys. lib. 40.

Εἷς Σάραπης ἐφ' ἑ Αἰγυπτίος ἀνέφερος Ζεὺς.

Sive Sarapis es Ægyptius innubis Jupiter.

De calathō capiti Serapidis imposito vide Macrobiū Saturn. lib. 1. cap. 20. & quæ diximus in Domitiano pag. 199. & in Ant. Pio pag. 238.

Hic nummus minimæ formæ inter rariores collocatur.

COLONIA BOSTRA. Caput muliebri calathō insigne, pone illud cornucopiæ.

Bostreni Coloni ab Alex. Severo facti, illum tanquam Deum opes largientem venerati sunt, & sub præcipui urbis suæ numinis, Serapidis nimirum effigie, exhibuerunt. Juliam verò Mamęam, dilectissimam illius matrem, sub Isidis imagine repræsentant, tanquam præcipua mundi numina. Ægyptii illa Solem & Lunam existimant; cū enim omnium primi motum ordinemque cœlestium corporum admirati, Solem ac Lunam Deos putarunt. Macrobius Serapin quidem Solem esse existimat, Isin verò Terram. Ex his, inquit, apparet Sarapis & Solis unam & individuum esse naturam. Isis juncta religione celebratur; quæ vel est Terra, vel Natura rerum subjacens Soli. Ideo forsan cornucopiæ pone Isidis caput, nisi urbis Genio tribuatur ob omnium rerum in agro Bostrenorum abundantiam. Similis à Tristano tom. 2. pag. 426. typus exhibetur, sed cum varia epigraphæ.

Hic nummus minimi moduli inter raros collocatur.

*Caput Jovis
communis cum
globo*

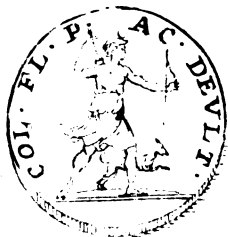

N. TR. ALEXANDRIANAE. COL. BOSTR. *Nervia Trajana Alexandriana Colonia Bostrea.* Astarte tutullata stans in templo tetrastilo, dextrâ scipionem, lævâ cornucopiæ, pro pedibus, hinc & inde Centauri buccinam inflantis figura.

Bostram Arabiæ urbem Nerviæ Trajanæ nomina, ob beneficium à Trajano acceptum, sumpsisse paulò antè diximus, quibus Alexandrianæ appellatio ob Coloniam ab Alexandro deductam addita est. Astarte seu Venus sui cultum Bostræ indicat, cujus templum insigne Bostreni exhibent. Illa scipionem in crucem efformatum gerit, ut in nostra Reg. Syr. Hist. pag. 273. repræsentatur, lævâ cornucopiæ, ut in superiori nummo, ad omnium rerum abundantiam in agro Bostreno arguendam. Sed cur duo Centauri pro pedibus Astartes, eos ad urbis antiquitatem vel etymologiam spectare, nobis liceat suspicari; Damascius enim in Photio, de Alexandro loquens, Bostram à bovis œstro dictam fuisse tradit. *Ακούσας πῶς Ἰὼ θρυλλομένην, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως εἰς τὸν οἶκρον τῆς βοῦς ἀναλυομένην, ἠγάπησε τὴν σιωπῆσαι τὴν Ἰὼ πλάτης μυθοποιήσας.* Cum intellexisset *lototies decantatam*, et nomen civitati ab œstro bovis inditum esse, amavit illam, propter originem, quæ est de Io vagante. Hippocentauri autem dicti sunt, quod equis insidentes, boves œstris agitados stimulis ad teeta revocarent: est enim *καίτειν*, stimulare, & pungere. Urbes autem res ad antiquitatem suam spectantes in nummis signare solebant.

Hic nummus primæ magnitudinis, in Thesauo Regio, eximiæ raritatis est et elegantia.

DEULTUM.

JULIA MAMÆA AVG. Caput Juliæ Mamææ.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Diana Venaticis habitu gradiens, telum è pharetra depromit, lævâ arcum, pro pedibus canis venaticus.

Deultani Thraciæ Coloni, ut nummos Alex. Severo, ita Mamææ dedicarunt, Augusti matrem sibi conciliare studentes, cujus consilio omnia admi-

Aa ij

nistrare noverant, ut adstipulatur Lampridius in Alexandro. *Egit omnia ex consilio matris.* Diana signata est in hoc nummo, sicuti depingitur à Minucio in Octav. pag. 187. *Diana interim est altè succincta venatrix.* Illa sui cultum in Colonia Deultana denotat, sed forsan in filii & matris nummis signata est, quòd venatione ambo delectarentur. De Alexandro quidem Lampridius. *Si id non poterat, pro loci qualitate vel vectabatur, vel piscabatur, vel deambulabat, vel venabatur.*

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro numeratur.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Fortuna stans, dextrâ temonem, lævâ cornucopiæ.

Hic Fortunæ typus in Alexandri nummis jam à Deultanis percussus est, seu quòd esset hoc numen ab iis cultum, seu quòd Mamæa pro Genio Coloniæ haberetur; & sic Augusti mater, tanquam tutelaris urbis suæ Dea, in Imperatoris nummis æque ac in suis, repræsentaretur: Alexander enim matris consilio nihil non regebat, ita ut ipsa parem cum eo potentiam haberet. De quo Lampridius in Alexandri vita. *Et cum puer ad Imperium pervenisset, fecit cuncta cum matre, ut & illa videretur imperare, mulier sancta, sed avara.* Eam ob causam populi illam magnopere venerabantur.

Hic nummus mediocris moduli faciliùs quàm superior paratur.

PELLA.

IOVLIA. MAMÆA. AVG. Caput Juliæ Mamææ.

COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Augusta Pella.* Mulier sedens tutelata, dextrâ caput sustentans, sinistrâ verò demissa.

Pella urbs Macedoniæ, ut ait Mela lib. 2. cap. 1. *Quam maximè illustrem alumni efficiunt Philippus Græciæ domitor, Alexander etiam Asia.* Colonia à Julio constituta, & ab Augusto Veteranis frequentata est, uti Julia & Augustæ nomina indicant, illa nummos Mamææ Imperatoris matri dedicat, uti Alexandro filio percussit, utrumque venerata; filius enim unicè in matrem pius fuit, teste Lampridio: *Optimæ matris consiliis usus est.* Pellenses in Alexandri

nummis Apollinem tutelarem urbis Deum, in hoc Securitatem, Coloniae Genium cuderunt, utrique alludentes, Imperatori quidem, quod esset alterum Coloniae tutelare numen; Mamææ verò, quod urbis esset Genius, ille sub Dei figura, hæc sub Deæ effigie percussa. Securitatem in Pellæ nummis, pro Genio urbis, repræsentari diximus in Caracalla, ob ejus in tumulo situm, natura & arte munitum ad Provinciae conservationem, cui alludit Lucanus.

Exigua secuta fuit Provincia Pella.

Pellenses Imperium Mamææ consiliis securum, urbemque suam Imperatoris matris tutelâ securam existimantes, Securitatis imaginem, prout à Romanis apud Ant. Augustinum dial. 2. pag. 48. depingitur, in Juliæ Mamææ nummis cæleri curaverunt.

Hic nummus infimæ molis, inter rariores reponendus.

T R O A S.

IVL. MAMÆA AVG. Caput Mamææ.

COL. AVG. TROAD. Colonia Augusta Troadenfis. Caput turratum, pone quod vexillum.

Troas Phrygiæ minoris urbs, heroïcis ita casibus clara, ut nulla alia ex tota antiquitate clarior extiterit; non tamen eodem loco sita erat, quo olim ante excidium suum, ut sæpius ex Strabone diximus. Romanis semper adeo cara fuit quasi gentis suæ auctor, ut Divus Cæsar multa ei beneficia contulerit, & ob id eam Augustus Coloniam Romanam constituerit, quasi in avitas sedes Romanos transferret; eandem Veteranis locupletavit, quod indicat vexillum pone caput muliebre: turribus quidem ornatum est, tanquam urbs primaria; illa enim teste Strabone l. 31. ἡ ἐν τῇ ἐλλογισμῶν πόλις, est una de urbibus nobilibus. Solebant Antiqui urbes præcipuas uti Cybelem, Terram, seu Vestam depingere. Vesta verò apud Diodorum Saturni & Rheæ filia, structuram domus invenisse fertur, quamobrem fortasse eam turribus ornarunt; de qua Lucretius de rer. nat. lib. 1.

Muralique caput summum cinxere corona.

Phurnutus tradit turratam coronam adhiberi solitam huic Deæ, propter urbes & arces, quæ in summitate montium fiebant antiquitus.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

IOVLIA MAMAIA AVG. Caput Julæ Mamææ.

COL. ALEXAND. TRO. *Colonia Alexandriana Troadensis. Equus pascens.*

Antiquarii Troadis nummorum epigraphen COL. TROA. interpretari soliti sunt, *Colonia Troas*: sed cum sæpe occurrant voces COL. TROAD. exponendæ videntur *Colonia Troadensis*, & idcirco Alexandriana, imò multarum Coloniarum nomina, rectè per adjectiva reddi possunt, ut *Colonia Troadensis*, *Berytensis*, &c. Troadenses plurimos nummos Alexandro dedicarunt, præsertim cum ille in Syriam contra Parthos contendens, ipsorum urbem ingressus est, ut suprâ diximus, ita illi pari honore matrem Augustam filii Imperatoris comitem prosequuti sunt, Alexandroque adulantes, urbem suam Alexandrianam, seu in Alexandri M. conditoris memoriam, seu in Imperatoris illud nomen gerentis honorem appellarunt: Alexander autem Imperator Alexandri M. summo opere studiosus fuit, si quidem ille Lampridio teste, *Alexandri habitu nummos plurimos figuravit, & quidem electreos aliquantos: sed plurimos tamen aureos.* Equus pascens, Troadensium immunitatum est symbolum, in Mamææ nummis ab ipsis forsân signatum, quod ipsorum privilegia illius indulgentiâ fuissent confirmata.

Hic nummus minimæ formæ rarus & elegans est.

IOVLI. MAMAIA AV. Caput Julæ Mamææ.

COL. ALE. TRO. *Colonia Alexandria Troas, vel Alexandriana Troadensis. Lupa cum puerulis Romulo & Remo.*

Troadenses non modò Lupam cum puerulis in nummis tanquam Colonix Romanæ symbolum signare videntur, sed quod Romanos à se procreatos gloriarentur, ut hi etiam fatebantur, si quidem apud Tacitum mentio est veteris epistolæ Græco sermone à Senatu Populoque Romano ad Seleucum Regem scriptæ, quâ amicitiam & societatem ita demum ipsi pollicetur, si consanguineos suos Ilienses ab omni onere immunes præstitisset. An fuerit fabula Lupa Romulum & Remum lactasse, non hic est differendi locus, cum Roma ipsa pro symbolo illius effigiem acceperit, & plurimi auctores à nobis citati in ea fuerint sententia, in quorum etiam numero Florus lib. i. *Relictis, inquit, catulis lupa vagitum secuta, ubera admovit infantibus, matremque se gessit.*

Hic nummus minimi moduli pro raro numerandus.

C. JUL. MAXIMINUS.

MAXIMINUS, post Alexandrum occisum, Imperator acclamatus à militibus in Germania, eam ferè omnem in Romanam ditionem redegit. *Germanici* nomen in nummis tantum assumpsit, licet inscriptiones plurimæ ei *Dacici* & *Sarmatici* cognomina tribuant. Nullæ ab eo videntur *Coloniz* deductæ, præsertim cum exercitum ob bellum Germanicum & civile non dimiserit.

MAXIMINI nummi secunda & minima forma hætenus observati, sunt rarissimi.

DEULTUM.

IMP. C. MAXIMINVS. AVG. Caput Maximini laureatum.
C. F. P. D. Colonia Flavia Pacensis Deultana. Delphinus.

Deultum urbs Thraciæ mediterranea ex Plinio, Colonia à Vespasiano facta est, ut *Flavia* gentis nomen arguit. Illius meminit Ptolomæus lib. 3. c. 10. Δεΰελπος Κολωνία. *Deultus* Colonia; *Dibaltum* autem ab Ammiano lib. 31. vocatur, *opidum* petivere *Dibaltum*. In actis Conciliorum, Δίβελπος dicitur, *Dibeltus*; Εὐστράτιος ἑπίσκοπος Δίβελτου subscripsit Conc. Nicæno II. an. 787. Deultani se Thracem Imperatorem habere gloriantes, nummos Maximino præcipuè dedicarunt, ille enim apud Capitolinum *Thrax* esse dicitur in ejus vita. Et ille, ut erat *Thrax* & barbarus, credidit. Herodianus lib. 7. Τελευτήτω γὰρ ὅτι πᾶσι, καὶ διέβλεπται, ὅτι δὲ ποιμαίνει αἱ τοῖς Θεακίοις ὄρεσι. Quippe jam id tritum vulgatumque apud omnes, *opilionem* fuisse in Thraciæ montibus. Delphinus in nummo ad Nep-

tunum spectare videtur, cujus est, ut sæpius diximus, symbolum: illius forsan cultum ab Anchialo urbe Ponti littorali forsan recepit: ab illa 20. tantum mill. distat, si Geographis fides; imò Amicus existimat appositum in hoc nummo Delphinum, ob proventum illorum piscium in Ponto, quorum piscationem cum Thunnis indicat Anchiali nummus, Maximo Maximini filio, cum Delphino inter duos Pelamides, dicatus.

Hic nummus minimæ formæ, eximia raritatis & elegantia est.

E D E S S A.

ΑΥ. Γ. ΙΟ. ΜΑΞΙΜΕΙ. ΚΕΒ. Caput Maximini radiatum.

ΚΟΛ. ΕΔΕΚΚΑ. Κολωνία Εδεσσα. Caput muliebri velatum & turritum.

Edessa urbs & Metropolis Osrhoenorum in Mesopotamia, Colonia à Caracalla facta, etiamsi à Germania longè dissita, Maximino Imperatori nummos percussit, ipsius proculdubio studiosa, cum plurimi ejus cives illum ad bellum Germanicum sequuti essent, ut innuit Herod. in ejus vita p. 590. Εἶχε τοῦ τῆς πόλεως τῆς Γερμανικῆς μάχης μέγα δὲ πλῆθος καὶ χεῖρ ἀπαστὴν τῇ Ρωμαίων δυνάμει σὺν ἑαυτοῖς εἰσέλθαι, Μαυροσύων τε ἀκονητῶν ἀειθρόν παμπλήθει καὶ ποταμῶν Οσροηνῶν τε ἔς Αρμενίων (ὧν ἦσαν οἱ μὲν ὠήκται, οἱ δὲ φίλοι καὶ σύμμαχοι.) Bellum Germanis intulit. Sequuti illum magna vis mortalium, ac penè omnes barbarorum copia: ad hæc Mauri jaculatores sagittarii que quamplurimi: præterea OSRHOENI & Armenii, quorum hi, Romanis subiecti: illi in amicitiam fuerant societatemque adsciri. Caput velatum & turritum, Genius est urbis, sed solenne Orientalium illarum urbium insigne, de quo sæpius diximus.

Hic nummus minimi moduli inter elegantissimos reponendus.

T R O A S.

IMP. C. IVL. MAXIMINVS. AVG. Caput Maximini laureatum.

COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Neptunus stans dextrâ cetum sustinet, lævâ tridentem gerit, pede dextro delphinum calcat.

Insolens ille est Troadensis Coloniae typus, qui Neptunum exhibet: illum quidem

quidem muros Trojæ cum Apolline condidisse nemo nescit, teste Colutho de rapt. Helenæ vers. 272.

Ἰλίου ἢ πύργου Ποσειδάων & Ἀπόλλων.

Troja, quam turribus munivit Neptunus & Apollo.

Sed cum Neptuno & Apollini Rex Laomedon vovisset, quod regno suo pecoris eo anno natum esset, immolaturum, votum avaritia Regis fecellit, quare iratus Neptunus, ut ait Hyginus fab. 89. Cetum immisit, qui Trojam vexaret. Hic nummus Neptunum placatum docet dextrâ monstrum sustinentem. Neptunus tridentem gerit, tanquam insigne. De quo Nonnus Dionys. 21.

Αἰχμῶν τεύχεα Περσεύς ἔχων Εὐροστῶν.

Pugnans tridente maris Rex Neptunus.

Delphin sub pedibus Neptuni collocatur, ut tradit idem Hyginus Poet. Astron. lib. 2. Qui Neptuno simulacrum faciunt, Delphinum aut in manu aut sub pede ejus constituere videmus. Illum enim piscem huic Deo gratissimum arbitrantur.

Hic nummus secunda magnitudinis, eximia raritatis est & elegantia.

IMP. C. MAXIMINVS. AV. Caput Maximini laureatum.

COL. AVG. TRO. in aliis TRO AD. Colonia Augusta Troadensis. Equus pascens.

Equus ille liber, & pascens, non ad equorum abundantiam ob pascua in Troade regione arguendam exhibetur, sed ad libertatis omniumque onerum remissionem indicandam, à Claudio Troadensibus concessam, & ab aliis Imperatoribus confirmatam, ut sæpius diximus. Equus autem solutus & pascens naturalem hominis statum ostendit, qui ubique instinctu naturæ agit, nec ulla constitutione ab hominibus facta tenetur, jure enim naturali cuncta omni nationi communia sunt: Troadenses verò ut immunitates suas conservarent, novis Imperatoribus acclamantes, nummos ipsius subito signabant, ideo frequentiores sunt illorum nummi, quàm aliorum quorumcumque Colonorum.

Hic nummus infima molis inter rarissimos collocatur.

IMP. CAES. C. I. VERO. MAXIMINO.
PIO. FELIC. GERMANICO. MAX. SAR-
MATICO. MAX. DACICO. MAX. PONT.
MAXIMO. TR. POT. III. COS. PROCONS:
OPTIMO. MAXIMOQUE. PRINC. AVG.
IVL. VERO. FILIO.
FELICI. PATRONO. SEG.

In Suburbio Fori Segusianorum.

Bb

JULIUS MAXIMUS.

MAXIMUS apud Capitolinum Imperator à patre Maximino in quadam epistola appellatus est; sed in nummis Romanis *Cæsaris* nomen tantum præfert, quod etiam in Colonicis & Græcis hætenus observavimus. Porro Senatus ei *Germanici* nomen contulit, quo titulo Commodum etiam insignierat.

MAXIMI nummi sunt rarissimi secunda & minima formæ hætenus reperti.

COILLU.

A. IUL. MAXIMVS CAES. Caput Maximi sine laurea.

AEL. MUNICI. COILL. AN. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.*
Prora navis, & desuper cornucopiæ.

Coillu urbs & Municipium Numidiæ apud ostia Ampsagæ fluvii in confinio Mauritanix, nummum hunc Maximo Cæsari percussisse videtur post interfectos in Africa Gordianos. Mauri autem ob Maximini ejus patris crudelitatem rebellarant, & Gordianum seniore Tyfdri proclamabant: at cum novus ille Imperator Capelliano Numidiæ Procuratori successorem misisset, hic eam ob rem indignatus, & Maximino devotus, omni coacto exercitu Carthaginem contendit, quò se receperat Gordianus; Carthaginenses verò Gordiano filio duce, ex urbe effusi obviam Capelliano, contra eum dimicarunt, ut narrat Herodianus lib. 7. pag. 602. Οἱ μὲν Καρχηδόνιοι ὅχλῳ πλείους ἦσαν, ἀτακτοὶ γὰρ καὶ πολεμικῶν ἔργων ἀπειδύχατοι. Erant autem numero quidem plures Carthaginenses; sed inordinati, ac rerum bellicarum imperiti. Οἱ γὰρ Νόμαδες, ἀκροτάτῃ τι βύσσοι, καὶ ἰσχυροὶ ἀεῖροι. . . . ῥᾶτα δὲ ἐπὶ τῷ Καρχηδονίῳ ὁ πλῆθος. . . ἔσθλα καὶ ὁ τῷ Γορδιανῷ υἱὸς ἀπώλετο, οἷ τε αὐτὸν πύρις. Contra Numidæ, jaculatores optimi, atque equitandi peritissimi. . . . Quo circa facilè Carthaginensium plebs in fugam versa. . . Hic & Gordiani filius cecidit, & quicumque eum sequuti. Coillutani Maximini partes, tanquam Numidæ amplexi, hoc obsequii sui monumentum præstitere.

Hic nummus minimi moduli pro rarissimo computandus.

C. IVL. VER. MAXIMVS CAES. Caput Maximi nudum.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Apollo nudus stans, dextrâ laurum, lævâ lyram tripodi superpositam, pro pedibus ara ignita.

Deultani Thraciæ lætabundi, quòd Thracem haberent Imperatorem, nummos Maximino cuderunt, sic & Maximo ejus filio, quem ipse Cæsarem & Imperii consortem appellaverat, ut narrat Capitolinus in patris vita. *Augustus ab exercitu appellatus est, filio sibimet in participatum dato.* Apollo sui cultum in Colonia denotat, ille laurum ob vaticinia ipsi sacram gerit, quòd hæc arbor ad inspirationem & afflatum, & ut Græci dicunt, enthusiasmon, conferat, sicuti Sophocles in Cassandra docet; tripus etiam ad vaticinia spectat, ut sæpe diximus. Apollinis insigne, est lyra, quam à Mercurio accepit, teste Arato in Phænom. *In cujus similitudinem Mercurius lyram fecit: quam postea Apollini datam dicunt.* Ara ignita, pro patris & filii salute sacra Apollini facta à Deultanis indicat.

Hic nummus minima formæ, à Tristano tom. 2. pag. 454. & à Patino pag. 358. vulgatus, inter præstantiores numerandus.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Mulier calathò insignis, stans ad aram, dextrâ pateram, lævâ cornucopiæ.

Deultana Colonia varios passa est motus, apud Tristandum in Maximi nummis, cùm urbs muris optimè munita, & hodie adhuc ampla sit, nomine *Zagoria*. Illa plurimos Maximo Cæsari ex Thracia provincia sua oriundo percussit. Genius urbis in hoc sacra facit pro salute Principis, ob egregiam pulchritudinem amabilis, & aliunde liberalis, quem tanti faciebat Alex. Severus, ut ei sororem suam Theocliam dare cogitaverit, teste Capitolino in ejus vita. *Mi mater, si Maximinus senior, dux noster, & quidem optimus, non aliquid in se barbarum contineret, jam ego Maximino minori Theocliam tuam dedissem, sed timeo ne soror mea Græcas munditias erudita, barbarum socerum ferre non possit: quamvis ipse adolescens & pulcher & scholasticus, ad Græcas munditias eruditus esse videatur.*

Bb ij

Quidam ex militibus Maximinum Cæsarem servare volebant, sed conclamarunt alii, teste Sexto Aur. Victore in Epitom. *Ex pessimo genere, ne catulum habendum.* Ille quidem pro bono habebatur, ut innuere videtur idem Capitolinus. *Hic finis Maximinorum fuit, dignus crudelitate patris, indignus bonitate filii.*

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantissimos & rarissimos censendus.

TROAS.

C. IVL. MAXIMVS CAES. Caput Maximi nudum.

COL. AVG. TRO. In aliis TROAD. Colonia Augusta Troadensis. Equus pascens.

Maximinum filium suum Maximum, Cæsarem appellasse testantur nummi & Capitolinus in ejus vita. *Inter hac Maximinus cum filio suo adolescente, quem Cæsarem appellaverat. Quamobrem Troadenses, ut Imperatorem sibi conciliarent, Maximo Cæsari nummos percusserunt: in utroque autem equum pascensem libertatis suæ insigne posuere, ut immunitates sibi concessas uterque confirmaret; nam plurimos facultatibus suis spoliabat Maximinus, teste Herodiano in ejus vita pag. 592. Εξέστης πρὶν ἡμέρας ἡνιδεῖν τοῖς ἐχθροῖς πλεσιωτάτοις, & ὁπίσθους μεταπαιῶντας. Itaque quotidie cerneret, qui pridie opulentissimi fuissent, eos nunc emendicare stipem.* Vide quæ in Maximino de equi pascensis typo pro immunitatum symbolo diximus. Frænum quidem equo ad jugum indicandum adhibetur; solutus verò & pascens representatur, ad jus naturale arguendum, quo unusquisque liber indicatur.

Hic nummus infimæ molis pro rarissimo habendus.

C. IVLIVS VERVVS MAXIMVS
NOBILISSI. CAESAR. PRINCEPS
IVVENTVTIS. GERMANICVS MAX.
DACICVS MAX. SARMATICVS MAX.
IMP. CAES. CAI. IVLI. VERI MAXI
MINI. PII. FEL. AVG. GERMANICI
MAX. DACICI MAX. SARMATI
MAX. FORTISSIMI. CAESARIS
FILIUS.

Apud Gruterum è Resendio pag. 158. 6.

GORDIANUS AFRICANUS PATER ET FILIUS.

M. ANTONIUS Gordianus Thyfdri in Africa Imperator, contra Maximinum appellatus, cùm annis 80. jam natus effer, Gordianum filium Imperii consortem, & Augustum fecit; deinde Carthaginem profectus, ad Senatum scripsit, & Romæ acclamatus est, ambobusque nummi Senatus jussu percussi sunt; sed Capellianus Mauritanix Procurator, Maximino devotus, à Gordiano ex munere motus, contra ipsum exercitum comparavit, Carthaginenses prælio fudit, & Juniore Gordiano in acie occiso, Carthaginem contendit, qua re audita Gordianus senior, laqueo sibi vitam eripuit. Utriusque nummi ab Antiquariis descripti quidem fuere, sed nullus eorum Græcos protulit: porro nuper à duobus annis in patris honorem quatuor in Ægypto cusi, à me sunt observati, quorum unum à Medico Pisano emptum, Ducis Cenomansium Patroni munificentissimi cimelio addidimus, rarioremque alterius iconem ipsius Principis oculis delectationis gratiâ hîc subjicimus: spes etiam aliqua subest nummos in Africæ Coloniis in eorum honorem percussos aliquando recuperandi.

BALBINUS ET PUPIENUS.

BALBINUS & Pupienus, mortuis in Africa Gordianis, Romæ Imperatores contra Maximinum P. Romani hostem appellatum, electi sunt, & nummi in utriusque honorem Senatusconsulto cusi, inter raros non collocantur, sed Græci pro elegantissimis habentur, quòd plurimæ urbes vivo Maximino, & rebus adhuc incertis, eorum partibus adhærere non auderent, at illo Imperatore in Aquileiæ obsidione à militibus interfecto, Balbinus & Pupienus Romæ etiam militari seditione paulò pòst obtruncati sunt. Breve eorum Imperium, & non ultra annum extensum videtur, cùm eorum nummi II. TRIB. potestatem non signent. Porro Græci cum Balbini effigie, & ΚΟΡΚΥΡΑΙΩΝ. ΜΙΑΗCΙΩΝ, & ΤΑΡCΟΥ epigraphæ reperiuntur, imò plurimi in Pupieni honorem in hac Metropoli, & quidem maximi moduli occurrunt signati, cum inscriptione ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩC ΤΑΡCΟΥ. Ægyptios etiam cum nota Imperii prætermittimus, sic recuperandorum in in Coloniis cuforum spes, diligentibus hujusce ævi nummarix rei studiosis, non abjicienda videtur.

Bb ij

GORDIANUS III.

ORDIANUS III. Gordiani Africani Senioris nepos, cum Balbino & Pupieno Augustis à Populo Romano Cæsar rogatus, ipsis à militibus postea interfectis, Imperium adeptus est ætatis anno 16. Persas Mesopotamiam & Syriam invadentes fugavit, Antiochiam, Carrhas & Nisibin recuperavit; sed ante hoc bellum susceptum, fecit iter in Mæsiam, & quidquid hostium in Thracia fuit, delevit, expulit atque summovit; in Coloniam Legionum IIII. & VII. Veteranos VIMINACIUM Mæsiæ superioris urbem deduxit, Tribuniciam potestatem VII. adeptus, anno 22. Philippi artibus periit.

GORDIANI nummi ex omni modulo obvii & frequentes;

ANTIOCHIA Pisidia.

IMP. CAES. M. ANT. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. CAES. ANTIOC. in imo S. R. Colonia Cæsarea Antiochia. Dux figuræ stantes dextram sibi arâ intermediâ porrigunt, virilis quidem lavâ concordiae signum sustinet, muliebris verò sceptrum.

Antiochia Pisidiæ, Cæsarea ab Augusto Coloniz fundatore vocata, Gordiano nummos dedicavit, si mihi conjecturæ locus, cum ille hanc ur-

hem, in Syriam contra Persas contendens, comitante uxore Tranquillina, ingressus est, ideo Imperatoris & Augustæ figuras ob recens eorum matrimonium dextras sibi invicem porrigentes signarunt; Gordianus enim paulò ante ex urbe discessum Misihei filiam in uxorem duxit, teste Capit. *Gordianus prius quàm ad bellum proficisceretur, duxit uxorem filiam Misihei.* Augustus & Augusta super aram dextras jungunt in fidei, testibus Diis, monumentum, nam ut Diodorus ait lib. 16. pag. 533. *Εστὶ δὲ ἡ πρὸς αὐτῶν θεογονία καὶ τοῖς Πέρσαις. Ἡ δὲ certissima fidei apud Persas arrha est.* Gordianus concordiae signum gerit, ad denotandum conjuges inter se concordēs esse debere; Tranquillina sceptrum, ob communicatam ipsi per matrimonium Imperii dignitatem. Litteræ S. R. Senatus Romani Coloniam ab Augusto factam approbantis notæ sunt.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiores recensendus.

COL. CAES. ANTIOC. S. R. *Colonia Casarea Antiochia.* Dux figuræ cippis impositæ dextras sibi jungentes, virilis quidem lævâ victoriolam gerit, muliebris verò sinistrâ cornucopiæ.

En alterum matrimonii Gordiani & Tranquillinæ monumentum ab Antiochenſibus Piſidiæ ſignatum, illi Auguſtis nimium adulantes, Gordianum quidem ſub Deo Luno urbis tutelari numine, Tranquillinam verò ſub Genii Colonix imagine exhibuerunt. De Luni templo & cultu in hac Colonia, apud Strabonem lib. 12. pag. 577. ſub nomine *Menſis* memorato, ſæpius diximus. Genius urbis ſub mulieris turrizæ iconē, eo modo in Sept. Severi nummis ab Antiochenſibus ſignatus eſt, Lunus quidem victoriam tenet, tamquam monumentum earum quas de Perſis relaturus erat Gordianus. Solebant ita veteres ejus ſignum pro Augurio in nummis repræſentare, ut in Gordianis Africanis & aliis videre eſt. Genius verò cornucopiæ, ſolenne tamquam ſymbolum gerit.

Est nummus primæ magnitudinis inter elegantissimos & rarissimos numerandus.

Eadem epigraphe, sed caput Gordiani radiatum est.

COLONIA CAES. ANTIOCHIA. S. C. *Colonia Caesarea Antiochia*. Cybele turrita sedens inter duos leones, sinistrâ tympano appositâ, quod genu sustinet.

Figura illa turrita cum tympano inter leones sedens, Rhea est, seu Cybele, aliisque nominibus apud Strabonem lib. 10. appellata, quod confirmat Lucianus de Dea Syria. *Σημία ἡ ἡὸς τὰ πολλὰ ἐς Ρέα ἀπικέται· λέοντες γὰρ μιν φέρουσι, καὶ τὸν τυμπανὸν ἔχει, ὃ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πυρροφορεῖ ὡς ἴναι Ρέα Λυδοὶ ποιεῖσι. Multaque adsunt signa Deae, quae faciunt, ut Rhea videatur: leones enim ipsam ferunt, habetque tympanum, & super capite turrim gestat, qualem Rheam Lydi fingunt. Rhea Graecis, & πυρροφῶς: Ops seu Terra latine vocata, eaque turribus ornata est, quod Terra contineat civitates, & ipsa antiquitus in summitate montium fierent. Per tympanum seu cymbalum, alii orbem terrae significari putant, alii ejus insigne, ob cymbala quibus in sacris ejus Sacerdotes utebantur. De Leone ipsius comite, audias D. Augustinum de Civ. Dei. *Leonem, inquit, ei adjungunt solutum ac mansuetum, ut ostendant, nullum esse genus terrae tam remotum ac vehementer ferum, quod non subjici cuique conveniat.* Cybele in nummo signata, Antiochiae sui cultum indicat.*

Hic nummus majoris moduli pro raro & insigni computandus.

Eadem epigraphe, caput Gordiani laureatum.

COL. CAES. ANTIOCH. S. R. *Colonia Caesarea Antiochia*. Colonus agit boves, juxta cum duo signa militaria.

Colonus agens boves, deductae Coloniz symbolum est. Colonus aratro designabat locum ubi erat condenda urbs, quod Romanis raro contigit, ab illis enim saepe in urbem jam conditam mittebantur Coloni, nec etiam oppidum nomen mutabat, ut asserit Strabo lib. 5. pag. 216. *Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀφ' ὧν ἐβόωνται, καὶ πάλαι εἰσὶν οἱ πολλοὶ, σιωφύλαξ δὲ καὶ τὰ τῶν περικλησάντων γένη. Romani autem rerum potiti, cum Colonos in varia loca emitterent, nomina tamen eorum, qui prius ibi habitaverant, conservarunt. Imperatores deinde modò cognomina, modò gentis suae nomina ad rei memoriam Coloniis imposuerunt, ut ipsa Antiochia, quae cognomen Augusti tulit, & aliae quae Aurelias & Septimias appellationes sortitae sunt. Signa militaria juxta Colonum, Veteranis Coloniam frequentatam fuisse indicant.*

Hic nummus primae molis pro raro notandus.

COL.

COL. CAES. ANTIOCH. S. R. *Colonia Caesarica Antiochia.* Lupa sub arbore puerulis lac præbens.

Lupæ cum puerulis typus; alterum est Coloniæ symbolum: ut enim Coloniæ boves agentis imago, deductæ quidem Coloniæ erat index, lupæ verò puerulis lac præbentis simulacrum, Romanam designabat Coloniæ; hoc insigni utebantur Romani ad urbis suæ originem vel antiquitatem indicandam. Romulum & Remum fratres ex Rhea Sylvia ortos, Amulii jussu expositos nemo nescit, sed quæ arbor ista juxta ipsos, ficus est, sub qua ipsi inventi sunt, dicta *Ruminalis*, teste Plutarcho in *Romulo* pag. 19. Ην δὲ πλησιοὶ ἐειρεός, ὃν Ρωμυάλιον ἐκάλεσαν, ἢ ἀπὸ τῶν Ραμυλῶν (ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν) ἢ ἀπὸ τοῦ πατρικίου ὀνόματος τῶν ἀδελφῶν ἐκείνῳ δὲ πλεονεξία ἐδίδου, ἢ μάλιστα ἀπὸ τῶν βρεφῶν ἀναστροφῆς, ὅτι τὴν τε ἀπὸ τοῦ ρούμου ὠνόμαζον οἱ παλαιοί. *Erat juxta ficus, quam Ruminalem dicebant; ut multorum est opinio, à Romulo; vel quia pecora ruminantia illic captabant umbram; vel, quod maxime probatur, propter puerorum lactationem: mammam enim vocabant Rumam.*

Hic nummus primæ magnitudinis, mutilus ab Angelono pag. 245. edit. 2. vulgaris, in variorum numero collocatur.

BERYTUS.

IMP. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani radiatum.

COL BER. *Colonia Berytus vel Berytensis.* Neptunus pede proæ imposito dextrâ delphinum, sinistrâ tridentem.

Berytus urbs Phœniciæ, Saturni fuit opus, ut tradit Nonnus Dionys. 41.

Καὶ Βεργίος νῆατορ το πόλιι παρπαρεν ἔδρη,

Ην Κερίος αὐτὸς ἔδυσ.

Et Beroe habitabant urbem primò seminatam sedem,

Quam Saturnus ipse edificavit.

Illam verò Saturnum Neptuno dedisse tradit Sanchoniaton apud Eusebium

I. 1. Præpar. Καὶ ὅτι πύστις ὁ Κερίος Βύβλον μὲν πλεονεξία βαλπίδι, τῇ καὶ Διὶ δίδου,

Ge

Βηρυτὸν δὲ Πρωσδῶνι. Interea Saturnus Biblum quidem urbem Dea Baltidi, qua & Dione, dono dedit; Berytum autem Neptuno. Ideo Nonnus narrat. lib. 43. Neptunum Beryto urbi amicum.

Καὶ Βηροῦς ταύτησιν εἴς κειμήλιον Διὸς

Ἀρεὸς εἰσαλίσι θαλασσιῶν πόρε νίκην.

Et Beroes habitatoribus sui rem pretiosam cubitis

Martis Neptuni marinam praeiuit victoriam.

De tridente Neptuni symbolo, & delphine ipsi sacro, saepius diximus.

Hic nummus minimi moduli obuius & frequens est.

COL. BER. Colonia Berytus vel Berytensis. Bacchus nudus stans, dextrâ uvæ racemum, sinistrâ thyrsus, pro pedibus panthera.

Berytus Bacchum coluisse videtur ob felicem ejus in Phœniciam adventum, & ob vites quas in agro Berytio posuit, ut innuere videtur Nonnus 41. dum narrat illius adventum in regiones circa Libanum in vicinam Beroes terram.

Γῆς αἰγλαῖκαρποι ὅπῃ βοτρυῶν ἐπώρῃς,

Οἰνοπύχους ἐμύθουσι δὲ πλεῖστα ἀεθύνει.

Figens praeclaros fructus ferentem in terra uvas vitis

Vinigenis implevit totius ventres terrae.

Idcirco Berytii Bacchum uvæ racemum ipsius donum gerentem cuderunt, & Nonnus loco cit. in Beryti urbis descriptione indicat ex qua parte locus erat vineis confitus.

Εἰς ῥαχὶν νοτίην Ἰαμεθωδεὶς εἰσι ἀταρπύ

Εἰς ῥόνα Σιδονίην· ὅθι ποικίλα δένδρεα κήπων

Καὶ σφυλαὶ χρωσσί.

In littore Australi arenosa sunt via

Ad terram Sidoniam: ubi variae arbores hortorum

Et uvae florent.

De thyrso Bacchi pro armis symbolo dictum est, ut de panthera ipsi sacra

Hic nummus minima forma pro raro habendus.

IMP. GORDIANVS AVG. COS. II. Caput Gordiani radiatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus*. Bacchus seminudus cum strophio, dextrâ cornucopiæ, sinistrâ thyrsum, pro pedibus panthera.

Hic nummus Gordiano in Syria moranti cusus videtur ob epigraphen Consulatus II. post cujus adeptionem in eam venit ad propulsandos Persas P. Romani provincias vastantes. Bacchus in superiori nummo dextrâ racemum, ut vitium fator, in hoc cornucopiæ gerit, ut urbis Genius: solemne enim Genii symbolum, cornucopiæ est. Nonnus autem Dionys. 41. Beroen urbem Bacchi fundamentum appellat.

Πίζα βίη Βερόη, πόλις τε θρόος, ὡς ἄνδρακτων,

Βάκχου πρὶόν ἐδὲθλον, εἰσὸς λιον ἰοχαίρης.

Radix vita Beroe, urbium nutrix, decus regum,

Bacchi jucundum fundamentum, domicilium Diana.

Berytii alludunt forsan Baccho urbis suæ Genio cornucopiæ gerenti, quod ille post vinum inventum, cornu ad illud bibendum usus sit, teste eodem Nonno Dionys. 12.

Καὶ δὴ πᾶς ἀγκύλον εἶχε βοὸς κέρα.

Et poculum curvum habuit bovis cornu.

Quasi illud cornu alterum sit abundantiae symbolum. De thyrso & panthera sæpius à nobis dictum. Occo pag. 432. in hoc nummo legit levi errore FEL. pro FEL. quem vidit Com. Mediobarbus.

Hic nummus minima forma, à Patino vulgaris pag. 370. obvius est.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus*. Bacchus nudus stans, inter duos palmites, dextrâ coronam sibi imponit, sinistrâ satyrum amplectitur.

Erizzus hunc nummum erosum cum dimidia tantum ipsius inscriptione COL. IVL. AVG. reliqua verò deleta FEL. BER. vulgavit, eamque ob causam *Colonia Julia Augusta* ascripsit, quam *Juliam Augustam*, *Jubæ urbem Regiam* existimat. Eundem describit Occo pag. 435. sed lepidè: *Mulier*, inquit, *nuda cum infantulo juxta vitam cum canicula*, quasi verò Bacchus sit, mulier nuda; Satyrus verò, infantulus; denique *Pardalis*, canicula. Occonem nimis religiosè sequutus Mediobarbus nummum pag. 341. ad eandem *Coloniam Juliam Augustam* nulli regioni ascriptam revocat: P. autem Harduinus pag. 177. hanc urbem fictitiam, *Gaden* esse existimat, sed hic nummus ad Berytum pertinet: nummi autem typus, feracitatem vini circa hanc urbem denotat. Berytium vinum Plinius commendat lib. 14. cap. 8. Bacchus tanquam vini inventor, sibi coro-

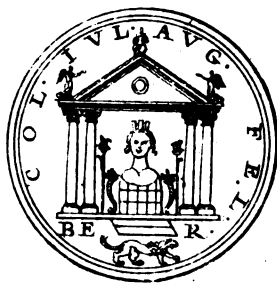
Cc ij

nam imponit, propterea pampini ipsi adstant, eademque de causa ille Satyrum comitem & vini amantissimum amplectitur. Videas Satyros in vindemia cum Baccho occupatos apud Nonnum Dionys. 12.

Καὶ Σατύρων γῆς ἢ ἐν ὁμόσπολς, &c.

Et Satyrorum chorus, comes erat.

Hic nummus infimæ molis, ab Erizzo pag. 506. vulgatus, pro raro notandus.

IMP. CAES. M. ANT. GORDIANVS. AVG. COS. II. Caput Gordiani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Mulier turrita pectore tenus in templo tetrastylo, hinc & inde signum militare, juxtaque cornucopiæ, pro gradibus templi, Leo.

Mulier illa pectore tenus, Astarte est seu Venus Cœlestis, aut Genius urbis, vel potius Venus sub Genii figura. Astartem integram in simili templo quatuor columnis suffulto in Berytensium nummis sæpius protulimus, quam urbis tutelare numen esse, ob ipsius filiam *Beroe* dictam, Nonnus tradit, ideo ille Berytum Veneris habitationem vocat Dionys. 41.

Εἰς τὴν ἀφρογενεῖαν, Παφίης δόμος, οἶκος ἐρώτων.

Domus lascivie, Veneris habitatio, domus Amorum.

Dux Aquilæ legionariæ, ad antiquitatem Coloniz indicandam, de quibus in sequenti nummo, appositæ sunt, hinc & inde cornucopiæ, ad omnium rerum in regione abundantiam arguendam. De Leone pro typo, in Berytensium nummis Valeriano dicatis, agemus.

Hic nummus ex omni modulo obviuus, inter mediocres à Patino pag. 369. descriptus est.

IMP. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani radiatum.

COL. BER. Colonia Berytus vel Berytensis. Dux Aquilæ legionariæ.

Has duas legionarias Aquilas in Augusti, Hadriani, Juliae Pix, & aliorum nummis, ad Veteranos duarum Legionum, v. scilicet Macedonicæ, & VI I. Augustæ, in Coloniam Berytum missos spectare diximus: illæ verò in hoc nummo signantur, ad memoriam Coloniz renovandam, & non tanquam Le-

gionis cujusdam Beryti stativa habentis indices, ut existimat Eq. Patinus in Gordiani nummis. Berytus, Colonia à Julio constituta, unde illi nomen *Julia*, ab Augusto Veteranis frequentata est, unde nomen *Augustæ* additum, ideo Nonnus Beryti felicitatem videtur indicare Dionys. 41.

Σκῆπτρον ὅλης Αὔρουτος ὅτε ῥονὸς ἡνιοχέυσθι,
Ρώμῃ μὲν ζαθέη δαρήσεται Αὔσονιος Ζεὺς
Κοιρανίην, Βερόη δὲ χαίρεται ἡνία θεομῆρ,
Ὅπως τε γαρηδεῖται. Φερεσπαχέων ὅτι νικῶν
Φύλαπιν ὑπερμύθοιο κατὰ νηὶς Κλεοπάτρης.

*Sceptrum totius Augustus quando terra gubernabit,
Roma quidem divina dabit Ansonius Jupiter
Imperium, Beroe verò indulget frena legum,
Quando armata scutiferis in navibus
Pugnam navalem sopiet Cleopatra.*

Urbes sese felices prædicabant, cum Coloniz erant constitutz.

Hic nummus minimi moduli, à Patino vulgaris pag. 369. obvius habetur.

CARRHÆ.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΥ ΣΕΒ. Caput Gordiani laureatum.

ΜΗΤΡ. ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Καρρηνῶν. Caput muliebri turritum & velatum, supra quod crescens Luna, ante illud figura seminuda & barbata columnæ imposita, dext. malleum gerens, in area nummi arula.

Cartheni Mesopotamiæ, nummos suos Gordiano Persarum victori in grati animi monumentum cuderunt, quòd ille urbem suam ab illis jam occupatam recuperasset, ut Imperator ipse narrat in epistola ad Senatum scripta, apud Capitolinum: *Carrhas deinde, ceterasque urbes Imperio Romano reddidimus.* Caput muliebri, Genius est urbis, turribus insignitur tanquam provinciæ Metropolis. Luna crescens, ad Dei Luni cultum spectat, de quo in nummo sequenti. Figura senilis & barbata columnæ imposita, malleum dextrâ gerens, non Gordianus est Imperator, ut putat Tristanus, cujus signum supra columnam in recuperatæ urbis memoriam positum est, sed Cabyrus apud Carthenos cultus, cui arula, sacra ob Gordiani victoriâs perpetrata indicat. Cabyrorum simulacra erant, ὅμοια πῶσι τῷ Ἡφαιστῷ, *Vulcani simulacris similia*, teste Herodoto l. 3. In Phœnicia illos plurimum cultos narrat Sanchoniaton apud Eusebium lib. 1. Præpar.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro habetur, cum Imperatore columnæ

Cc ij

imposito, & cum epigraphe ΜΗΤΡΟΠΟΛ. pro ΜΗΤΡ. ΚΟ. à Tristano tom. 2. pag. 509. vulgatus est.

IMP. C. M. ANT. GORDIANVS. Caput Gordiani radiatum.

ΜΗΤ. ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Καρρηνῶν. Astrum in crescente Luna.

Jam notarunt Antiquarii Erizzi errorem pag. 508. in qua conjungit ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ, & populos in Græcia Colcherrinos quærit, cum dispendendæ sint voces, & nummus spectet ad Carrhas Mesopotamiæ Coloniam, in quam Cassium post Crassi cædem se recepisse narrat Plutarchus in Crass. pag. 561. Αλλὰ καὶ Κάσιος μὲν ἐπαρῆλθεν εἰς Καρρῆας πόλιν. Verum Cassius retulit se Carrhas. Crescens Lunæ, vulgaris est urbis typus, quem in M. Aurelio, Caracalla & aliis, ad Dei Luni cultum pertinere diximus, cujus erat celeberrimum apud Carrhenos templum. Arabes & Mesopotamiæ populi ita Lunam venerabantur, ut quasi Lunares dicti essent, apud Bochartum part. 1. lib. 2. cap. 19. Lunus autem vocatus est, quia Luna mas & fœmina existimabatur; & crescens Luna exhibetur, quod illa in Noviluniis culta esset, quo tempore ἡχοπικος dicitur: Mesopotamiæ verò populi, qui Mahometismum receperunt, Lunæ cultum vix excusserunt, & Lunam novam magnis exclamationibus pro solenni festo celebrando aspectant. Astrum seu Sol in Crescente appositus videtur, quod Luna à Sole lumen recipiat.

Hic nummus minimi moduli nec rarus nec obuius est.

COILLU, vel COELLU.

IMP. CAES. M. ANT. GORDIANVS. Caput Gordiani laureatum.

ΑΕΛ. ΜΥΝΙC. COIL. ΑΝ. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum*, Silenus dextrâ erectâ utrem hircinum humero sinistro gerit.

Coillu Numidiæ urbs, & Municipium, nummos ad fidem & obsequium Gordiano testandum percussit: in Africa enim Carthaginenses, Sabiniano Imperatore appellato rebellaverant, teste Zosimo lib. 1. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Καρχηδόνιοι, τῆς τῆ βασιλεως δινοίας ἀποπειρωθέντες, Σαβινιανὸν εἰς βασιλείαν ἀφ' ἧς ἐξεστ. Non multo post & Carthaginenses, à benevolentia Principis alienati, Sabinianum

ad Imperium efferunt. Silenus in nummo sui cultum in hac urbe indicat. Plurimi autem populi illum venerati sunt, quòd Bacchi Magister fuerit, ut tradit Julianus in Cæss. pag. 37. Οὐ γὰρ, ὦ παῖ, ἐφ' ἣν, καὶ τὸ φιλοσοφίας καὶ ἐμὸς γέγονας. *Non & tu, ô fili, inquit ille, in philosophicis quoque disciplinis à nobis es institutus & eruditus.* Sed potius forsàn cum coluerunt, quòd ille vites conseruerit: in Decorum enim numerum hi qui hominibus beneficia contulerant, referebantur.

Hic nummus infima molis rarus est.

DEULTUM.

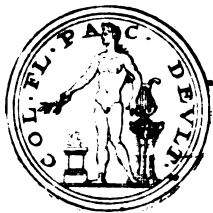

IMP. C. M. ANT. GORDIANVS. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Duo Fluvii decumbentes, alter quidem barbatus dextrâ arundinem, lævâ cornucopiæ, urnæ aquas vomenti innixus, alter autem muliebri effigie, dextrâ etiam arundinem, lævo cubito pariter urnæ innixus. Ante figuram prioris, navis cum velo.

Deultum urbs est & Colonia Thraciæ, cujus situm nos edocet elegans hic Gordiani nummus, ad Panysum scilicet fluvium in Euxinum mare inter Mesembriam & Odessum influentem, vel potius ad Panyssi cum altero amne confluentem, quorum alter urbem interfluit, alter verò alluit, infra autem conflunt. Alibi quidem diximus fluvios in mare illabentes cum barba, tanquam aliorum patres effingi; alios verò in alios sese exonerantes, imberbes representari. Ejus amnis in Panysum illabentis nomen apud Geographos non invenimus. Navis cum velo, navigabilem esse Panysum denotat, unde abundantia urbi, quod fluvii figura cornucopiæ gerens arguit. Deultum ad lacum situm esse tradit Plinius lib. 4. cap. 11. *Oppida, Thynias, Halmydessos, Deultum cum stagno, quod nunc Deultum vocatur, veteranorum.*

Hic nummus secunda magnitudinis præstantissimus est.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Apollo nudus stans dextrâ laurum, sinistro cubito innixus lyræ tripodi superpositæ.

Idem Apollinis typus in nummis Deultanæ Coloniae Maximo Cæsari di-

catis prodiit, quem ejus Dei in urbe cultum indicare diximus; imò præcipuum & tutelare numen auguramur, siquidem plurima hujusce tractus oppida Milesiorum Colonias fuisse asserit Strabo lib. 7. Mileti autem celeberrimum erat Apollinis Didymeï Oraculum; & Apollonia ab iis in Deulti vicino condita est, ubi Strabo pag. 319. fanum Apollinis fuisse dicit. *Οὗτος ἱερὸν τῷ Ἀπόλλωνος· ἔξ δὲ Μάρκου Λούκουλος τὸ κολοῶν ἦρε, καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῇ Καππητολίᾳ τὴν τῷ Ἀπόλλωνος, Καλαμίδος ἔργον.* Ubi fanum est Apollinis: unde Marcus Lucullus Colossum Apollinis, opus Calamidis, sublatum in Capitolio dedicavit. Deultum in superiori nummo ad Panysum locavimus, quem in Pontum inter Odessum & Mesembriam illabi tradidimus. Strabo autem loco cit. subjunxit: *Ἐν τῇ μεταξὺ δὲ Σαγγῆματι, τῇ ἀπὸ Καλαπίδος εἰς Ἀπολλωνίας Βιζώντι τέ ἐστιν, καὶ Κρουνοί, καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίων ἀποικίαι.* Inter Calatin & Apolloniam Bizona est, & Cruni, & Odessus Milesiorum Colonia. Deultum etiam Milesiorum Coloniam fuisse suspicamur, ob Apollinem nudum tanquam Vatem, cum lauro & tripode signatum, ut apud Milesios colebatur.

Hic nummus infima molis pro raro numerandus.

IMP. GORDIANVS. PIVS. FEL. AVG. Caput Gordiani laureatum.
COL. FL. PAC. DEULT. Colonia Flavia Pacensis Deultana. Æsculapius dextrâ innixus baculo, cui involutus est serpens.

Deultana Thraciæ Colonia suos Gordiano nummos in victoriæ monumentum cudisse videtur, quam ille in Syriam contra Persas contendens retulit; cum barbaros provinciam vastantes vicit & propulsavit, annuente Capitolino in ejus vita. Fecit iter in Mesiam, atque in ipso procinctu, quidquid hostium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit, atque submovit. Æsculapius in nummo sui cultum Deulti denotat; ille enim ex Coronide Apollinis filius perhibetur, ut narrat Hyginus Poët. Astron. l. 2. Histrus autem & complures dixerunt, Coronidæ Phlegyæ filiam fuisse, hanc autem ex Apolline Æsculapium procreasse. Cum Apollo urbis tutelaris esset Deus, nil mirum si Deultani patrem & filium venerati sint.

Hic nummus secundi & minimi moduli inter rariore reponendus.

E D E S S A.

ATT.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΩC CEB. Caput Gordiani radiatum.

ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCHNΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Εδεσσιῶν. Caput muliebre velatum & turritum, ante quod columna, in qua Diana ut videtur Venatricis habitu, dextrâ extensâ telum, lævâ arcum.

Ad Edessam Mesopotamiæ pertinet hic Gordiani typus, cui etiam alterum hujus Imperatoris nummum cum epigraphe ΕΔΕCCAΙΩΝ tribuit Tristanus tom. 2. pag. 510. cùm ad Edessam Macedoniæ urbem spectet. Gemina fuit urbs nomine Edessa, altera Macedoniæ Straboni & aliis, altera Mesopotamiæ. Illa in nummis ΕΔΕCCAΙΩΝ vel ΕΔΕCCEΩΝ inscriptionem præfert, hæc ΕΔΕCCHNΩΝ epigraphen, sed semper cum Μητροπόλεως Κολωνίας nominibus, quod P. Harduinum fugit, qui duas illas urbes in Gordiano ad eandem urbem pag. 144. revocat. Edesseni Gordiano gratulantes, cùm ille in urbem suam ad Mesopotamiam à Parthis recuperandam venerit, nummos ei cuderunt. Caput turritum, Genius est urbis; Diana columnæ imposita, sui cultum Edessæ indicat.

Hic nummus primæ magnitudinis rarus est, sed sine columna parvi moduli obvius.

HIPPO Regius.

M. ANT. GORDIANVS. Caput Gordiani laureatum.

C. G. I. H. P. Colonia Gemella Julia Hipponensis Pia. Capricornus pedibus globum, desuper cornucopiæ.

Characteres hujus nummi sibi admodum obscuros fatetur Patinus pag. 370. illum ideo inter incertas urbes relegavit Mediobarbus pag. 341. sed P. Harduinus, nummo ad Hadrumetinam Coloniam pag. 189. revocato, cum explanasse gloriatur; Lector autem dijudicet, an non potius ille ad Coloniam Hipponensem, ut jam in M. Aurelio & Caracalla diximus, pertineat. Hippo urbs Africæ gemina, altera Hippo Regius, altera Hippo Diarrhytos Straboni vocata est, ideo Gemella in nummis: Hippo Regius, Colonia Hipponensis Plinio Juniori epist. 9. dicta est. Julia nomen, eam à Julio Cæsare constitutam arguit. Hadrumetina verò Colonia, ex ipso P. Harduino Ulpia Trajana vocatur, ergo à Trajano deducta est, nec cum inscriptione nummi convenit. Hipponenses nummos Gordiano in obsequii monumentum cudisse videntur, cùm Sabinianus Imperator in Africa appellatus est, ut narrat Capitolinus. *Inita est, inquit, factio in Africa contra Gordianum Tertium duce Sabiniano: quem Gordianus per Praesidem Mauritaniæ obsessum à conjuratis ita oppressit, ut ad eum tradendum Carthaginem omnes venirent.* Capricorni globum amplectentis typus cum cornucopiæ, in nummis Augusti frequens occurrit, quod ille sub hoc signo natus esset, cui alludunt Hipponenses, quod similiter Gordianus sub hoc sidere

D d.

V. Non. Jan. Turpilio Dextero & M. Mæcio Ruffo Coff. an. U. C. 978. ortus esset.

Hic nummus minimi moduli, à Patino p. 370. editus, inter rarissimos computandus.

NE S I B I S.

ΑΥΤ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ ΣΕ. Caput Gordiani radiatum.

ΣΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕCΙΒΙ. Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι. Caput muliebri velatum & turritum, supra quod Aries.

Nesibi urbs Mesopotamiæ nummos Gordiano liberatori dedicat, Sapor enim Persarum Rex cum Romanos Imperatorem elegisse adolescentem intellexisset, collectis undique copiis in Mesopotamiam irruerat, & Antiochiam Syriæ usque pervenerat, sed Gordianus re audita cum Legionibus Romanis Misitheo socero suo duce in Syriam mox contendens, fugatis & devictis Persis, provincias illas recuperavit, de quo ad Senatum scripsit, tradente Capitolino. *Carrhas deinde, ceterasque urbes Imperio Romano reddidimus, Nisibim usque pervenimus.* Mulier turrita, urbis Genius est, cui templum ad instar aliarum Mesopotamiæ & Syriæ urbium dedicatum exhibet nummus Philippi: insidet illa rupibus, ad indicandum in clivo montis Masii situm, teste Strabone lib. 16. pag. 747. *Εν οἷς ὄντι ἡ Νίσσις, ἣν καὶ αὐτοὶ Ἀντιόχου ἢ οὐ τῇ Μυγδονίᾳ παρομοιάσασθαι, ἀπὸ τοῦ Μασίου ὄρει κειμένην. Quorum est Nisibis, quam Antiochiam Migdoniam appellarunt, sub monte Masio sitam.* Aries annum sub hoc signo inchoare Nesibenses denotat.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores recensendus.

O L B A.

IMP. C. M. ANT. GORDIANVS. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. OLBA. . . . . Colonia Olbabenorum. Bacchus stans, dextrâ poculum, lævâ thyrsus, pro pedibus pardalis.

IVL. MAESA. AVGVSTA. Caput Julæ Mæsæ COL. IVL. AVG. OLBABEN.

Colonia Julia Augusta Olbabenorum. Deus Lunus eques.

Nummus Julæ Mæsæ inter incerta ejus numismata pag. 159. ascriptus.

Olba urbs Pamphyliæ, & non Olbia; locorum enim orthographia è nummis exercitur: eidem appellationi Stephanus etiam suffragatur. Καὶ ὁ Ὀλβία, ἂν αὖ Ὀλβα καλεῖται. Neque Olbia, sed Olba vocatur. Colonia in nummis inscribitur, à Strabone verò μέγα ἔργον, magna munitio, appellata est. Porro quantum nummus à nummo lucem fœneratur! qui Gordianum exhibet, alterum Mæfæ incertum dilucidat, hic vero illum illustrat: nesciremus enim sine ipsius ope, à quo Colonia deducta sit Olba; ipsam à Julio Cæsare constitutam, & ab Augusto vel Colonis iterum, vel Veteranis frequentatam, Julia & Augusta nomina convincunt; iisdem etiam appellationibus Cremna Colonia in Pamphyliæ confinio ornatur in superioribus Elagabali nummis, unde octoginta civium millia in transmarinas Colonias à Julio Cæsare distributa apud Suetonium, quò pervenerint, è nummis quotidie eruimus. Bacchus sui cultum Olbæ indicat, quòd vites forsan in illius agro essent fœcundissimæ.

Hic nummus mediocris moduli inter rarissimos & elegantissimos ascribendus.

P A T R Æ.

IMP. M. ANT. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. A. A. PATR. Colonia Augusta Aroe Patrensis. Prospectus urbis, in cuius vertice tria templa, in medio duplicis columnarum ordinis ædificium, in imo duæ naves, statuâ supra basim intermediâ.

Jam percussus est similis Coloniae Patrensis prospectus in Commodi nummis, alterum in Caracalla exhibuit Jac. Sponius Itin. lib. 3. pag. 172. Prospectus ille, tres urbis continet partes; superior templis magnificentissimis ornatur, in media Odeum est, de quo Pausanias lib. 7. pag. 437. Κεκόσμηται δ' ἐκ ἐς ἄλλα τὸ ὁδεῖον ἀξιοδωράτια καὶ ἐκ Ἑλλήσι. Exornatum Odeum illud est omnium, quæ in Græcia sunt, magnificentissimè. Id in foro erat cum illo junctum; pars denique inferior portum repræsentat, urbs autem in clivo ad littus maris sita est. Statua basi imposita Augustus esse videtur Coloniae fundator, qui de urbe tam benemeritus est, ut ex Achæis omnibus, solis tantum Patrensisibus sua libertate uti, teste eodem Pausania, concesserit.

Hic nummus minoris formæ pro rarissimo habendus.

GORDIANVS. AVG. Caput Gordiani.

Dd ij

COL. A. A. PATREN. *Colonia Augusta Aroe Patrensis.* Victoria globo imposita, dextrâ lauream, lævâ palmæ ramum gerit.

Patrenses Gordiano blandientes ob victoriam de Persis relata, nummos ipsi dedicarunt, in ejusque honorem Victoriæ signum globo impositum in iis percusserunt, quòd Imperator per ultimam hanc victoriam ubique terrarum hostes superare visus sit: in urbe enim Veteranorum cum populo seditio, sola ipsius ad Imperium electione, sedata est. In Africa rebellarant Carthaginienses, sed Gordianus copiis Africanis excitis, Sabinum tyrannidis affectatorem oppressit; in Europa barbaros Mœsiam atque Thraciam ingressos delevit, & fugavit; in Asia denique Persas vicit, & ex provinciis Romanis expulit, quæ omnia cum inscriptione ejus sepulcro apposita conveniunt.

DIVO GORDIANO
VICTORI PERSARVM, VICTORI GOTTHORVM,
VICTORI SARMATARVM,
DEPULSORI ROMANARVM SEDITIONVM,
VICTORI GERMANORVM,
SED NON VICTORI PHILIPPORVM.

Hic nummus minimæ formæ nec obvius nec rarus est.

PELLA.

IMP. C. M. ANT. GORDIANVS. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. IVL. AVG. PELLA. Diversæ sunt epigraphæ. *Colonia Julia Augusta Pella.* Figura virilis nuda insidens monticulis, coronam supra caput sibi imponit, lævo cubito fistulæ agrestis imposito, pro pedibus pedum.

Pellenses Macedoniæ Coloni nummos etiam Gordiano consecrant, sed illos ad urbem suam tantum spectantes exhibuerunt. Figuram virilem nudam, Apollinem urbis tutelarem Deum jam antè diximus; nobis etiam suffragatur Goltzius in nummis Asiæ Minoris tab. 23. Apollo coronam sibi imponit ob victum Marsiam, cujus fistulam sub brachio tanquam victoriæ trophæum gerit: pedum, seu pastorale illius baculum, cum Admeti armenta pascebat, juxta ejus pedes apponitur; montibus ille insidet, ut rectè Ill. Spanhemius Not. in Julian. Cæss. pag. 160. & 400. observavit: sita enim erat urbs in tumulo, ex Livio l. 44. c. 6. ideo illam Oppianus appellat *Excelsam* l. 2. de Ven. loquens de Equis.

Αἰπεινήν δ' οἱ Πέλλαυ ὀκλίτην ἀμφιέμεται.

Quique circa excelsam Pellam, & bene munitam pascentur.

Hic nummus secundæ magnitudinis nec rarus nec obvius.

COL. IVL. AVG. PELLA. *Colonia Julia Augusta Pella.* Mulier tunicata cum calathō sedens, dextram capiti admovert.

Colonia Pellensis in nummis, quos Imperatoribus dedicat, duos tantum calavit typos: alter urbis tutelare numen, alter oppidi Genium repræsentat, ille Apollinem collibus impendentem, hic mulierem sedentem, ambo situm Coloniam indicant. Apollo illam in clivo positam arguit, Genius in hoc situ, provinciam securitatem denotat. Pella utrumque typum Gordiano percutit, cæterum illa urbs de Alexandri M. natalibus, & de Julii Cæsaris liberalitate gloriari potest, ille Asiæ Domitor, hic Romani Imperii fundator extitit. Pella sub Alexandro Macedonia Metropolis, Colonia verò à Julio Romanorum constituta est.

Hic nummus infima molis, nec rarus nec obuius est.

SINGARA.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ. Caput Gordiani laureatum.

ΑΥΡ. ΣΕΠ. ΚΟΛ. ΣΙΝΓΑΡΑ. *Αὐρηλία Σεπείμια Κολωνία Σίγγαρα.* Caput velatum & turritum, in vertice Sagittarius.

Singara urbs Mesopotamiæ gemina, una juxta Edessam sita ex Plinio & Stephano in ea parte quam habitant Arabes Rhetavi; altera versus Tigrim, ex Ptolomæo, & Ammiano. Seguinus pag. 178. & P. Harduinus pag. 455. ad priorem Singaram nummum hunc revocant, qui tamen posteriori videtur ascribendus. Singareni suos Gordiano Mesopotamiæ liberatori nummos dedicant: Capitolinus enim de hoc Imperatore tradit in ejus vita. *Effectum denique est, ut Persæ qui jam in Italia timebantur, in regnum suum pugnante Gordiano redirent, totumque Orientem Romana Resp. detineret.* Caput turritum, Genius est urbis, solemne urbium Mesopotamiæ symbolum. Sagittarium in nummi vertice Parthorum & Persarum militiam designare refert Seguinus, sed ad Singarenos spectat, vel quòd optimi essent Sagittarii, vel ad indicandum potius eos ab hoc signo annos dinumerare.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rarissimos reponendus.

D d iij

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΑΝΤ. ΓΟΡΔΙΑΝΟΝ. CΑΒ. ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΑΝΑΝ.
CΕΒ. Capita Gordiani & Tranquillinae adversa.

ΑΥΤ. CΕΒ. ΚΟΛ. CΙΝΓΑΡΑ Αὐρηλία Σεπτιμία Κολωνία Σιγᾶρα. Mu-
lier turrata & velata insidens rupibus, dextrâ spicas, pro pedibus fluvius.

Singareni in nummis Gordiani Tranquillinam Augustam addiderunt, quòd illa Imperatorem in expeditione comitata sit, quodque pater ejus Misitheus omnia in bello Persico egerit, si Capitolino fides. *Sed hæc omnia per Misitheum socerum Gordiani, eundemque Praefectum, gesta sunt.* Mulier insidens rupibus, urbem ad clivum sitam arguit; illa enim ad montem Singaram condita est. Figura nuda pro pedibus mulieris illam ad eum positam denotat. Fluvium in nummo Tigrim existimat Seguinus, sed hic Saocoras est ex monte Singara fluens, juxta Ptolomeum: ille autem per æstatem sæpe arefcit, ita ut Singara aquarum penuria laborans nunquam à Romanis potuerit adversus hanc necessitatem subsidium accipere. *Alioquin nunquam labenti Singara, vel temporibus priscis quisquam ferre auxilium potuit aquarum penuria, cunctis circum arentibus locis.*

Hic nummus primi moduli à Seguino editus pag. 176. inter rarissimos & elegantissimos numerandus.

SINOPE.

IMP. GORDIANVS AVG. Caput Gordiani laureatum.

C. R. I. F. S. AN. CCCVIII. Colonia Romana Julia Felix Sinope, vel Sinopensis, anno 306. Caput Serapidis laureatum, & calathò ornatum.

Nummus ad Sinopen Ponti Asiatici urbem spectat, cujus voces C. R. I. F. S. longe ante editum P. Harduini librum nos fuisse interpretatos, norunt omnes Antiquarii, nostram ille explicationem ex catalogo Regio transcripsit, majoris enim momenti opera quæ in lucem emisit, vel quæ præ manibus habet Eruditissimus Pater, tempus in perquirendis nummis eum terere non sinunt; unum quidem ab Auctoribus vulgatos ad Geographiam Plinii illustrandam protulit, quos verò ex aliorum scriptis aut collectionibus excerpfit, ipsos in nummis populo-

rum & urbium descripsit, nulla eorum in Notis ad Plinium facta mentione. Æsculapii typus jam prodiit in Sinopensium nummis Hadriano cufis, in quo anni ætæ temporis injuriâ crasi erant, illos porro in M. Aurelio & Caracalla recuperavimus, sed Sinope epocham in iis ab anno U. C. 706. quo Colonia Julio Cæsare deducta est, exhibet hic verò nummus antiquiorem computat, Luculli scilicet ævo, quo ille Mithridate expulso hanc ipsius regiam pronuntiavit liberam apud Appianum, & si fides nummo, Coloniam constituit, ideo se Sinope Romanam ante Juliæ nomen appellat, & omnium vetustissimam Romanorum in Asia Coloniam esse gloriatur: nec moretur diversa illa ærarum apud Sinopenses computatio, Antiocheneses suam modò à Julio, modò ab Augusto dinumerarunt. De Scrapide vide quæ in Hadriano pag. 232 diximus.

Hic nummus secundæ magnitudinis Theſauri Regii, à Trifano pag. 508. & à Patino 377. editus, inter elegantissimos habendus.

T R O A S.

IMP. M. ANT. GORDIANVS. Caput Gordiani laurearum.

COL. AVG. TROAD. Colonia Augusta Troadenſis. Apollo muliebri habitu stans, dextrâ pateram, lævâ arcum.

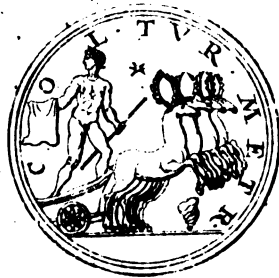
Troas deducta ab Augusto Colonia, & ejus nomen habens, cùm templi ipsi condendi facultatem non habuisset, sed Pergamo concessa, legatos tamen pro altero Tiberio extruendo Romam misit, à senatu etiam prætermiſſa est, teste Tacito Annal. 4. *Ne Ilienses quidem, cùm parentem urbis Romæ Trojam referrent.* Gordiano illa nummos dedicat, ad benevolentiam Imperatoris sibi conciliandam. In hoc non signatus est Jupiter aut Neptunus, ut existimavit Patinus in Indice pag. 24. sed Apollo tutelaris Trojæ Deus toties à nobis memoratus. Pateram ille dextrâ tenet, ob sacrificia ipsi perpetrata arcum verò tanquam insigne, de quo Homerus lib. 1. Iliad. vers. 37.

Κλῆθι μὲν ἀργυρεόν.

Audi me argentum arcum habens.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 370. num. 4. vulgatus, inter obvios numerandus.

TYRUS.

IMP. GORDIANVS. PIVS. FEL. AVG. Caput Gordiani laureatum.

COL. TYR. METR. *Colonia Tyrus Metropolis*. Figura nuda in curru à quatuor cervis vecto, dextro brachio tunicam, lævâ scipionem, in area stella, in imo conchylum.

Tyrus Phœniciæ urbs, Colonia, & Metropolis, plurimos Gordiano oq ali- quod forsan acceptum ab eo beneficium percussit, primus eorum scenam ape- riet, in quo præcipuus illius Deus Hercules, ab Historicis Tyrius appellatus, plu- ribusque aliis nominibus donatus, ut Melchartus, Deus urbis: hic verò apud Nonnum dicitur Astrochiton, tanquam Dux astrorum, Dionys. 40.

Εἰς δρόμον Αστροχίτωνος ἐκώμασε, ἃ παρῶν ἀστροῖν
Τοῖον ἔπος βόων ἐκαλέσαστο μύσινδι Φωνῇ.

*In cursum Astrochitonis lasciivit, & ducem astrorum
Tale verbum clamans invocavit mystica voce.*

Astrochiton in nummo dextrâ tunicam stellatam, sinistrâ Scipionem seu sceptrum gerit, illum tunicâ esse ornatum narrat versibus sequentibus Nonnus, sceptrum tenet ut Rex, uti hîc appellatur.

Αστροχίτων Ηερχλες ἀναξ πυρός.

Stellatam tunicam habens Hercules Rex ignis.

Tunicam dextrâ gerit, illam Baccho Tyrum perlustranti pro cratere ab illo accepto daturus.

..... Ηερχλέης δὲ
Αστροχίτων Διόνυσον ἀνεχλαίωσε χιτῶνι.

..... Hercules verò

Stellata Bacchum circumcinxit tunica.

Tyrîi Astrochitonis currum cervis pro equis ornarunt, ad rapiditatem ejus ar- guendam; Seguinus enim pag. 132. edit. 2. cervum Solis, & rapidissimi ipsius cursus symbolum tradit. Bacchum & Solem eundem esse affirmat Macrobius lib. 1. cap. 20. *Et revera Herculem Solem esse vel ex nomine claret.* Theologorum autem vetus fuit opinio, per Herculem, Solem significari: unde ab Eusebio l. 3. cap. 11. illi duodecim certamina attributa sunt, quòd videlicet duodecim signa Sol toto anno percurrat. Conchylum, urbis insigne; stella, an illa quam apud eundem Macrobius, Herculis esse dicunt Chaldaei.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rarissimos computandus.

COL.

COL. TYR. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Homo nudus cum strophio circa brachium, serpentem saxo impetit, in imo conchylum.

Serpens saxo involutus in nummis Tyriorum Elagabalo & Aquilæ Severæ ejus uxori dicatis, veterem aliquam Tyri historiam indicare nobis visus est, quam ob similem lapidem, in quo hæc figura virilis serpentem interficit, ad Cadmi Tyrii factum spectare suspicati sumus, præsertim quum Tyrii & Sidonii Europam ejus sororem à Tauro raptam in nummis suis exhibuerint. Nonnus in laude urbis Tyri memorat thalamum Cadmi Dionys. 40.

Καὶ παρθένῳ δῶκεν εἶδεν Ἀγήνορος, ἔδρακεν αὐλῆς,
Καὶ θάλαμον Κἀδμιο, καὶ δὲ παρθένῳ ποτὶ νύμφῃς
Εὐρώπῃς ἀφύλακτον ἐδύσατο Ἰφθαίμεια.

Et proavi donum vidit Agenoris, vidit aulas;
Et thalamum Cadmi, & raptæ quondam nymphæ
Europa incustoditum subiit conclave virginum.

Cadmus Agenoris Phœnicii Regis filius, inter præclara quæ gessit facinora, occidisse Draconem dicitur, ex cujus dentibus ab eo seminatis, nati sunt homines, sic fabulam narrat Hyg. 178. Cadmus cum erraret, Delphos venit . . . sorte audita, cum imperata perfecisset, & aquam quæreretur, ad fontem Castalinum venit, quem Draco Martis filius custodiebat: qui cum socios Cadmi interfecisset, à Cadmo lapide est interfectus: dentesque ejus, Minerva monstrante, sparsit & aravit, unde Sparta sunt nati. Tyrii ad antiquitatem urbis suæ indicandam, Europæ raptum, & Cadmi fratris ejus Draconem saxo occidentis memoriam in nummis renovant.

Hic nummus maxime ad hanc fabulam habendus.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Astarte tutulata stans dextram imponit trophæo, lævâ sceptrum, à sinistris Victoria columnæ imposita ei coronam porrigit, pro pedibus hinc Sileni signum, inde conchylum.

Frequens est in nummis Tyriorum mulieris typus dextram trophæo apponentis, quam ad Astartem eorum tutelare numen passim diximus esse revo-

E e

candam. Astarte autem, aliis Juno, aliis Venus est, sed imago quæ in nummo seminuda exhibetur, Veneri magis convenit. Sanchoniathon vetustissimus auctor Phœnicus Venerem explicat. Τὴν δ' Ἀστάρτην Φοίνικας τὴν Αφροδίτην ^(ἢ) λέγουσι, *Astarten verò Phœnices Venerem esse dicunt*, cui Salomon altaria condidit, 1. Reg. 25. ut narrat Suidas, ἣν ἐλάτρευσεν ὁ Σολομὼν, *quam coluit Salomon*. Cicero de Natur. Deor. vult fuisse Venerem quæ Adoni nupsit, quorum Nonnus Dionys. 11. meminit.

Διπλὸν ἔπλεκε κῶμον Ἀδωνίδι καὶ Κυθέρει.

Duplex plexit encomion Adonidi & Veneri.

Astarte imponit manum trophæo, tanquam Phœnices ipsius ope in longinquas regiones Colonias deduxerint, idcirco coronatur à Victoria. Sileni signum, sui etiam cultum indicat apud Tyrios.

Hic nummus majoris formæ pro raro computandus.

COL. TYR. METR. *Colonia Tyrus Metropolis*. In imo AMBROCIE PETRE. Arbor cui involutus serpens, in imo canis & conchylum inter ingentes duos lapides.

Eadem epigraphic. Ingentes duo lapides inter aram ignitam & arborem in imo conchylum.

Uterque nummus ad Tyri urbis originem pertinet, de qua in posteriori nummo Tristanus tom 1. pag. 91. ex Nonno historiam protulit. Lapidēs, sunt Ambrosiæ Petræ, quas Tyrus sacrificio Diis oblato, stabiles reddidere, & Tyrum super eas condidere, ut ille Dionys. 40.

Καὶ ἀστατος οὐκέτι πέτρα.

Πλάζεται ὑπερφόρητος· ἀκινήτοις δὲ θεμέλοις

Αὐτομάτῃ ζωοθεῖσα σπυδαίεται ἀζύγῃ πέτρῃ.

Πήξατε δὲ ἀμφοτέρωθεν ἑπικαίμενοι ἀστυ κελύφῃς

Ἀμφοτέρωθεν ἐκείτρην ὅττι κρηπίδι θαλάσσης.

Et instabilis non amplius petra

Errat in humido latus. Immotis verò fundamentis

Spontanea cincta conjungetur injugi petra.

Figite verò utrisque incumbentem urbem rupibus

Utriusque utrinque in fundamento maris.

Tyrii hanc urbis suæ originem quam Herouli monitori debebant, in nummis suis signarunt; sed illa Tyrus nova est, Palætyrus enim in terra à Sidoniis fuit extructa, de qua Scylax in Periplo. Καὶ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς πόλεως, ἀπὸ θαλάσσης δὲ Παλατυρος πόλις, καὶ ποταμὸς διὰ μέσης περὶ. *Et distat stadiis tribus à mari urbs Palætyrus, & fluvius in ea fluit*. Arbor, olivæ est, cui implicatur serpens, ut apud eundem Nonnum loc. cit. legimus.

Καὶ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν ὄπῃ φυτόν ἦεν Ἀθήνης,
Καὶ σέλας ἀφ' ἑλίου πᾶσι βόσκειται ἔρως ἑλίου.

Et petras intrarunt, ubi arbor erat Minerva,

Et arborem alta folia habentem volubilis serpens circumsaltat.

Ignem supra aram, Tristanus mysticè ad Herculem, Solem, & ignem spectare tradit; an non potius ara ad sacrificium Aquilæ Jovi & Neptuno perpetrandum accensa. Canis & Conchylum, ad purpuræ inventum apud Tyrios spectant. Tyro puella juxta mare iter cum Hercule faciebat; ipsius autem canis, purpuræ carnem depastus est, cujus rictum quum gratissimo colore infectum Tyro vidit, vestem similis coloris ab illo postulavit, primusque Hercules cruorem ex purpura collegit, lanaque eo infecta, vestem amicæ dedit.

Uterque nummus primæ magnitudinis, inter elegantiores reponendus, posterior à Tristano tom. 1. pag. 491. & tom. 2. pag. 508. editus est.

COL. METROP. TYRO. *Colonia Metropolis Tyros.* Duæ urnæ intermediæ; clava hinc, & inde palmæ ramus.

Tyrii ludorum apud se celebratorum memoriam in nummis sæpe consignarunt. Caracallæ nummus exhibuit ACTIA ERACLIA cum duabus urnis, quos ludos in Apollinis & Herculis tutelarium urbis Deorum honorem editos diximus; alter Elagabali ΗΡΑΚΛΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑ vulgavit cum una tantum urna & lauri in ea ramo, idè certamen unum Olympicum in Herculis honorem celebratum protulimus: duo enim vasa cum totidem palmæ ramis, duo certamina; unam verò urnam, unum tantum agonem indicare arbitramur: duo igitur vasa, & duæ palmæ rami in hoc nummo, duo certamina denotant; sed an *Actia* & *Heraclea*, an verò *Olympia* & *Heraclea* sint, pronuntiare difficile: clava autem in medio vasorum ad Herculem spectans nos inducit, ut duo certamina in Herculis honorem edita existimemus. De Hercule Tyri tutelari numine passim egimus.

Hic nummus secundi moduli pro elegantissimo habendus.

VIMINACIUM.

Бс ѿ

IMP. GORDIANVS PIVS FEL. AVG. Caput Gordiani laureatum, in aliis radiatum.

P. M. S. COL. VIM *Provincia Mœsia Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. I. *Anno primo.* Mulier stolata expansis manibus, ad pedes hinc Taurus, inde Leo.

Viminacium urbs provinciæ Mœsiæ superioris est, ut feliciter his notis P. M. S. explanavit Trifanum tom. 2. p. 557. sed non ille pari fortuna has litteras an. VII. Coloniam deductæ annos interpretatus est, eos quippe ad annonæ distributiones frumentarias revocavit, illi assentitur Patinus pag. 369. P. Harduinus annos quidem Coloniam existimavit, sed à Gordiano tantum denuò, & ab Alex. Severo primum constitutæ, ob nummos Alexandro & Mæsiæ à Goltzio falsò tributos: sed quo hæc Colonia Gordiani Imperii anno condita sit, inquirendum. Nummi ejus cum anno I. usque ad V. in hac Colonia percussi occurrunt, similiter & nummi Philippi reperiuntur cum epigraphæ AN. V. quod confirmat Coloniam Viminacium computasse annum V. sub Gordiano & Philippo, Gordianus autem VII. Tribuniciam potestatem tantum accepit, ergo secundo anno Imperii exeunte aut tertio inchoante Coloniam deduxit, non quando scilicet Mœsiam adiit sub Prætextato & Albino, Coss. ut narrat Capitol. in ejus vita. *Fecit iter in Mœsiam, atque in ipso procinctu, quidquid hostium in Thraciis fuit, delevit, fugavit, expulit atque summovit.* Cum autem sub Balbino & Pupieno pugnatum esset contra Carpos, & illi denuò in provincias Romanas irrumperent, Gordianus Veteranos ad provinciæ propugnaculum Colonos Viminacium misit.

Hic nummus ex omnimodulo observatur, sed prima pro raro habetur.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mœsia Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. IIII. Mulier stolata inter Taurum & Leonem stat, dextrâ signum militare in quo VII. *Septima*, id est *Legionis*, & sinistrâ, alterum in quo IIII. *Quarta*.

Elegans hic nummus per mulierem ambabus vexilla gerentem in quibus scripta sunt Legionum nomina, nos edocet VII. *Claudiana* & IIII. *Scythica* Veteranos Viminacium Colonos à Gordiano esse deductos. Nummum edidit Patinus p. 369. mutilum quidem, & ob id forsan illum non intellexit, nec alii Antiquarii ejus meminerunt. Coloniam Viminacium anno Gordiani Imperii secundo deductam esse diximus ad provinciæ contra Carpos & alios barbaros custodiam; VII. autem Legio *Claudiana* hiberna agebat in Mœsia Superiore, teste Dio. l. 55. p. 564. *Καὶ οἱ ἐβόδμυοι οἱ ἐν τῇ Μυσίᾳ τῇ ἀνω, οἱ δὲ μέγιστα Κλαυδίου ἀνομύδαται.* *Septimia in Mysia Superiori Claudiana præcipue nuncupata.* Novis itaque

militibus in supplementum Legionis **VIT.** missis, & Veteranis in primaria provinciæ urbe collocatis, Mœsia ad motus barbarorum coercendos munita est: porro necessaria fuit in hac provincia Imperatoris præsentia, antequam ille in Syriam contra Persas proficisceretur, ideo Capitol. ejus profectio in Mœsiam meminit. Cùm autem nummi quarto & non alio à deducta Colonia anno signa hæc militaria cum Legionum nominibus exhibeant, liceat nos suspicari Veteranos **IIII.** Scythicæ in Syria morantis, teste Dio. τέταρτον Σκυθικὴν ἐν τῇ Συρίᾳ, post Syriam à Gordiano recuperatam, ob barbarorum in Mœsiam iterum incursiones per Imperatoris absentiam, Viminacium ab eo missos esse, in cujus memoriam nummi hoc anno signati sunt, quod pro conjectura tantum à nobis indicatur.

Hic nummus secunda formæ à Patino pag. 369. editus, nec rarus nec obuius est.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mœsia Superioris Colonia Viminacium.* In imo **A. N. V.** *Anno quinto.* Mulier stolata stans ambabus expansis, hinc Taurus, inde Leo.

Viminacii urbis nummi quintum sub Gordiano & sub Philippo annum signantes, vera & indubitata sunt Gordiani mortis, & Philippi ad Imperium promotionis monumenta, & Coloniam secundo Imperii Gordiani anno ab eo deductam confirmant, præsertim cùm ille **VIT.** tantum Trib. potestatem inchoarit. In Coloniz Viminacii nummis perpetuus est mulieris inter Bovem & Leonem stantis typus. Tristanus tom. 2. pag. 558. Bovem ad Coloniz symbolum, Leonem ad populum provinciæ bellicosum revocat, an non potius populi feracitatem per Colonos lenitam indicare videtur Leo cum Bove concors, ut innuit D. Paulinus Poëm. 30. ad Nicetam Daciæ Episcopum.

*Sic tuo mitis lupo est ovili
Pascitur concors vitulus leoni.*

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro habendus.

VENERI. SACRVM.
PAVLLVS. L. L. AEGIVS. PASSER.
III. VIR. A. A. A. F. F. PROGVRAT.
PATR. IMP. CAES. GORDIANI.
AVGVST.
VOTO. SVSCEPTO. L. M.

Ex Spon. Miscell. sect. 8. pag. 273.

Et iij

FURIA SABINIA TRANQUILLINA.

TRANQUILLINA ab Historiæ Scriptoribus Imperatoris Gordiani Pii uxor perhibetur, sed nummis Furiz & Sabiniz ejus appellationes debemus, in quibusdam verò Græcis illa *Φεγουεία* perperam pro *Φουεία*, *Σαβείνα* pro *Σαβινία* appellatur, quæ nomina à matre Romana assumpsit, cum pater ejus Mysithecus natione Græcus fuerit: ipsa Gordiano nupsisse paucis diebus ante Persicam ejus expeditionem videtur, ita ut Senatus ipsi vix nummos ante ejus discessum signare potuerit; eximie enim raritatis sunt & elegantiz: æreum unum majoris moduli cum S. C. notis cūsum vidimus, argenteos autem quatuor vel quinque, plurimi autem Græci & varii Colonici reperiuntur, cum illa Imperatorem in itinere sit comitata.

TRANQUILLINÆ nummi inter rarissimos collocantur, præsertim majoris moduli.

ANTIOCHIA Syria.

ΦΟΥΡ. CΑΒ. ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΝΑ CΕΒ. Caput Furiz Sabiniz Tranquillinz.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΟΝ. S. C. Δ. Ε. *Αντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας. Senatusconsulto. Δημόρχης εξουσίας.* Mulier velata & turrata sedens in rupibus, dextrâ spicas, pro pedibus fluvius emergens.

Antiochia Metropolis & Colonia Syriæ, nummos Tranquillinz memor ob urbem ab Imperatore Gordiano recuperatam percussit, hæc enim à Persis jam occupata erat, teste Capitolino in ejus vita. *Etiam Persas, ut brevi multa connectam, ab Antiochenis cervicibus, quas jam nexas Persico ferro gerebant, & Reges Persarum, & leges amovimus.* Idco Gordianus summopere à Syriis amaba-

TRANQUILLINA.

223

tur, ut refert idem Capitolinus: *Verum cum secum ipse cogitaret amorem P. Romani & Senatus circa Gordianum, & totius Africa ac Syria.* Mulier urbis est Genius, insidet rupibus, ad indicandum ejus in clivo situm. Fluvius Orontes est muros ejus alluens; illa spicas gerit, ad arguendam frumenti in agro suo abundantiam. De vocibus S. C. Δ. E. passim diximus.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rarissimos ascribendus.

CARRHÆ.

ΦΟΥΡ. CΑΒ. ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΝΑ. CΕΒ. Caput Tranquillinæ.

ΜΗΤΡ. ΚΟΛ. ΚΑΡΡΗΝΩΝ. Μητροπόλεως Κολωνίας Καρρηνῶν. Caput muliebri turritum & velatum, supra quod crescens Luna, & ante illud, columna cui impositus est Cabyrus.

Carrheni Mesopotamiæ Gordiano & Tranquillinæ ejus uxori nummos consecrarunt, illi quidem, quod ex urbe sua Persas expulerit, huic verò, quod Imperatorem in hac expeditione sit comitata: de Gordiano autem Capitol. *Et post Artaxarta, Antiochiam recepit, Carras & Nisibin.* Caput muliebri, Genius est urbis; Crescens Luna in vertice, Dei Lunæ venerationem apud Carrhas arguit, de quo passim egimus. Cabyrus columnæ impositus, sui etiam cultum in urbe hac indicat. Cabiri autem Vulcani ex Cabera Protei filia geniti dicuntur, hi autem ignis usum, ferrique fabricam homines docuisse traduntur Diod. 3. 5. p. 230. *Τὴν δὲ τῆ πυρρῆς, & τὴν τῆ χαλκῆς ἔσθλα φῶσιν ἐξελθεῖν. Ignis & χαλκὸν ἐκ τῆς πυρρῆς ἐκάλουν. Ignis & χαλκὸν ἐκ τῆς πυρρῆς ἐκάλουν. Ignis & χαλκὸν ἐκ τῆς πυρρῆς ἐκάλουν.* *que ferri naturam indagarunt.* Ideo Cabyrus in nummo malleum gerit, Cabyri verò, quia insignium generi humano commodorum auctores habebantur, immortalibus & divinis honoribus remunerati sunt, ideò variis in locis colebantur. Illos Phœnices maxime coluisse auctor est Sanchoniathon apud Eusebium lib. 1. Præpar.

Hic nummus primæ magnitudinis rarissimus est.

DEULTUM.

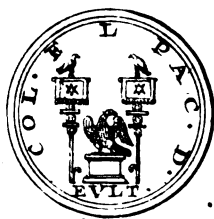
TRANQUILLINA.

SABINIA TRANQVILLINA AVG. Caput Tranquillinae.

COL. FL. PAC. DEVL. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Pallas stans, dextrâ clypeo innixa, sinistrâ hastam.

Deultani Thraciæ nummos Gordiano Imperatori ob barbaros ex provincia pulsos cuderunt; si quidem narrat Capitol. in ejus vita. *Quidquid hostium in Thraciis fuit, deleuit, fugavit, expulit, atque summovit.* Ipsi eundem Tranquillinae ejus uxori honorem tribuunt, quod illa cum in bello comitata sit, eamque tanquam Palladem belli Præsidem in nummis repræsentarunt: cum hæc Dea ab iis coleretur, ut in Caracalla diximus. Palladem autem dictam fuisse aiunt à Pallante gigante ab eo interfecto, quæ prius Tritonia vocabatur, à Tritonide palude, ubi primùm visa est.

Hic nummus secundi moduli inter variores & elegantiores reponendus.

COL. FL. PAC. DEVL. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Aquila cippo imposita inter duo signa militaria.

Deultum urbs à Vespasiano Colonia est deducta, ut Flavix & Pacensis nomina indicant: ille enim ex Flavia gente oriundus erat, & Pacis Deo studiosissimus, in cujus honorem magnificentissimum Romæ templum ædificari jussit. Deultani ad originem Colonix arguendam, Aquilam inter signa militaria Legionum insignia percusserunt, qui typus, Plinium illam Veteranorum Coloniam appellantem valde illustrat, ille autem inquit l. 4. c. 11. *Deultum unum stagno, quod nunc Deultum vocatur, Veteranorum.* Ex qua Legione fuerint illi Veterani, adhuc ignoratur, eorum nomina aliquando in velo è ligno transverso pendente scripta occurrunt, in his verò visuntur stellæ, forsan illorum insignia, ut in Gallieni nummis, Ibim, Leonem, Aprum, &c. observamus.

Hic nummus minima molis rarissimus & præstantissimus est.

E D E S S A.

ΦΟΥΡ. SABINIA, ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΝΑ: ΓΕΒ. Caput Sabinix Tranquillinae.

ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛ. ΕΔΕCCHΝΩΝ. *Μητροπόλεως Κολωνίας Εδεσσηνῶν.* Caput

put muliebre turritum & velatum, ante quod columna, supra quam Dianæ signum.

Edeffa urbs Mesopotamiæ, Osrhoenorum Regum olim sedes, Abgaro à Caracalla ablata, & Colonia facta, nummos Gordiano Mesopotamiæ liberatori, & Tranquillinæ uxori itineris comiti blandientes dedicarunt. Tristanus tom. 2. pag. 519. Abgarum superioris Regis filium per Gordianum in ditiones suas à Persis occupatas restitutum auguratur, ob plurimos ab hoc Rege nummos cum Imperatoris effigie percussos: Abgarum quidem cum Gordiano copias suas conjunxisse manifestant ejus nummi, in quibus ex una parte Gordiani caput, ex altera Abgarus eques, tanquam ipse agmen ducens visitur. Caput muliebre, Genius est Coloniz, solenne urbium Mesopotamiæ symbolum. Diana columnæ imposita, sui cultum Edeffæ significat; illa arcum gerit, Deæ Venatricis insigne.

Hic nummus primæ magnitudinis elegantissimus est.

LAODICEA Syria.

SABINIA TRANQUILLINA AVG. Caput Tranquillinæ.

COL. LAODICEAS METROPOLEOS. Colonia Λαοδικεας Μετροπολεος. In area Δ. Ε. Δημόχωνος ἐξουσίας. Templum distylum, in quo Aquila alis expansis.

Laodicea Syriæ urbs littoralis, Colonia & Metropolis à Sept. Severo facta, de qua fusè in Caracalla diximus, hunc nummum Tranquillinæ cum Gordiano in Syria moranti percussit: Laodiceæ nomen huic urbi à Seleuco in matris Laodices memoriam datum est, hæc apud Stephanum prius Ramitha, sed potiùs Ramatha, quæ Syriâ linguâ, *excelsam* significat, quòd forsan in colle esset sita, & novam urbem in littore condiderit Seleucus; montem enim sibi imminentem vineis plenam habere narrat Strabo lib. 12. Aquila Jovi sacra, ipsius symbolum est, ut & vulgatissimum Imperii Romani insigne; verùm illa in hoc nummo templi aditum occupans, ad Jovem potiùs pertinere nobis videtur.

Hic nummus secundi moduli rarissimus est.

FVRIAE SABINAE TRANQUILLINAE
SANCTISSIMAE AVG. CONIVGI
DOMINI N. IMP. CAES. M. ANTONI
GORDIANI AVG.

Apud Tristandum tom. 2. pag. 545.

Ff

M. JUL. PHILIPPUS

PHILIPPUS post Gordianum ipsius artibus in Mesopotamiam occisum, Imperator à militibus proclamatus, pacem cum Sapore Persarum Rege iniit, militum animos amplis largitionibus demulsi, Veteranos in Colonias à se constitutas dimisit, DAMASCUM videlicet Cælesyriæ, NEAPOLIM Samariæ, PHILIPPOPOLIM Arabiæ, hanc ipse urbem condidit. Carpos sub Balbino & Pupieno primùm, deinde sub Gordiano loca Istro vicina populantes Philippus repressit, & ut DACIAM ad sui conservationem obligaret, illam provinciam liberam pronuntiavit, Colonis in ipsius urbibus locatis, v. nimirum Macedonicæ, & XIII. Geminæ Legionum Veteranis, qui in ipsa provincia hiberna agebant.

PHILIPPI nummi ex omni modulo obvii & frequentes.

ANTIOCHIA Syria.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ. ΣΕΒ. Caput Philippi laureatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιοχείαν Μητροπόλεως Κολωνίας.

In area S. C. Δ. Ε. Apollo muliebri habitu stans, dextrâ pateram, sinistrâ lyram. In aliis, pro pedibus ara.

Antiochiam Syriæ ad Orontem, à Seleuco Nicatore, de Antiochi patris nomine appellatam narrant Strabo & Appianus: hic verò de Bell. Syr. Πολεις δὲ ὠκοῖται ἐπὶ τῷ μῆκους τῆς ἀρχῆς ὅλης ἐκχεῖσθαι μὲν Ἀντιοχείας ἐπὶ πατρὶ, καὶ πέντ' ἐπὶ μητρὶ. Ornavit autem Imperium suum, exstructis per totam ejus longitudinem urbibus, quarum sedecim à patre denominavit Antiochias, sex à matre Laodiceas. Julianus Apostata Antiochiam Seleucum quidem condidisse, verum ipsi à filio Antiocho nomen dedisse tradit in Misopog. pag. 65. Γεποίηται μὲν γὰρ ὑπὸ Σελεύκου, πῦρμα δὲ ἔχον ἀπὸ τοῦ Σελεύκου πατρὸς. Condita si quidem est à Seleuco, nomen verò habet à Seleuci filio. Vocata est ἐπὶ Δαφνῇ ad aliarum distinctionem, ob templum Apollinis in Suburbio celeberrimum: Seleucus enim ejus conditor, Apollinis filius existimatus est, si Trogo fides lib. 15. cap. 4. Seleuci virtus clara & origo admirabilis fuit: si quidem mater ejus Laodice, cùm nupta esset Antiocho, claro inter Philippi duces viro, visa est sibi per quietem ex concubitu Apollinis concepisse. Antiochenenses ergo Apollinem urbis tutelarem Deum in nummo signarunt. De vocibus S. C. Δ. E. sæpius dictum.

Hic nummus secunda forma pro obvio censendus.

ANTIOXΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΟΝ. Ἀντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας
In area S. C. Δ. E. Caput muliebre velatum & turritum, in vertice Aries.

Antiochenesium nummi in Gordiani honorem percussi vix reperiuntur, licet ille eorum urbem à Persis occupatam receperit, & Syriæ amor apud Capitolinum dicatur; sed Philippi frequentes sunt, ob aliquod forsan beneficium ipsis ab eo concessum: is enim populos sibi conciliare studebat, ne Gordianum à se interfectum existimarent, aut saltem non divulgarent. Caput muliebre turritum, Genius est urbis, solemne ejus symbolum. Aries, annum sub hoc signo ab Antiochenibus inchoatum indicat.

Hic nummus primæ magnitudinis, à Trifano editus tom. 2. pag. 568. obvius, secunda à Patin. pag. 384. minus frequens.

ANTIOXIA. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. ΥΠΑΤΟ. Γ. Δημάρχης ἐξουσίας Υπάτο γ. Tribunicia potestate Consul Tertium. In imo S. C. Aquila alis expansis, rostro coronam.

Ff ij

Hic nummus à Patino vulgatus est cum epigraphe Υ Π Α Τ. tantum, forsan mutila; plurimi enim quos vidimus præferunt Υ Π Α Τ Ο. Γ. P. Harduinus p. 55. unum ex museo Collegii Ludovici Magni cum inscriptione Υ Π Α Τ Ο. Δ. protulit; an error sit in nummo, an Pater malè legerit, videndus est nummus: Philippum autem consulatus tres tantum gessisse constat. Consulis tertium titulus quem adhibent Antiocheneses in nummis, indicat illos semper fuisse Philippi partibus addictos, licet ab hoc consulatu Jotapianus, Marinus & etiam Decius Imperatores in provinciis appellati fuissent, sed præsertim hoc obsequii monumento se Jotapiani partibus in Syria nullo modo favisse significarunt: ille enim vix nova molitus à militibus occisus est, apud Aur. Victorem. *Et interea ad eum Jotapiani, qui Alexandri tumens stirpe, per Syriam tentans nova, militum arbitrio occubuerat: ora, uti mos est, inopinato feruntur.* Antiocheneses tanquam Coloni Aquilam Imperii Romani insigne exhibent.

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 384. vulgatus, frequens & obuius.

MON. VRB. ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. *Moneta urbis. Tribunicia potestate, in imo S. C. Aquila alis expansis, rostro coronam.*

Insignis est ille Antiochenesium nummus, qui pro vulgari ANTIOXIA epigraphe, præclaram hanc MONETA VRBIS inscriptionem ponit: hoc enim monumento Antiochia in memoriam revocat facultatem cudendæ monetæ à Senatu sibi concessam, post Syriam à Pompeio in Provinciam redactam: Porphyrius autem in Græcis Euseb. Scalig. p. 227. Pompeium ab Antiochenibus pecunias accepisse, civitatem eorum fecisse ἀσπίς, & suo hanc uti jure voluisse narrat; at cum monetam sub Regibus suis cudere solita esset, ut hoc privilegio gauderet, Senatusconsulto illa opus habuit, cujus notam S. C. ætinceps in nummis adhibuit, & non, ut putat Patinus pag. 384. ob populorum erga Senatum reverentiam. Antiochiæ duas cudendæ monetæ officinas fuisse suspicati sumus, ob diversas nummorum Latine & Græcè inscriptiones, unam scilicet pro Præside Syriæ in qua Græcè scriberetur, alteram in qua urbs propter suum percutiendæ monetæ privilegium notas S. C. apponeret, nostram sanè sententiam de gemina monetæ officina, & de privilegio cudendæ monetæ urbi à Senatu concessa confirmat singularis hæc MONETA VRBIS inscriptio. De Aquila, supra dictum est.

*Hic nummus mediocris, è museo D. Dron Can. D. Thoma à Lupara, eximia vari-
satis est.*

ANTIOCHIA Pisidia.

IMP. M. IVL. FILIPPVS. P. FEL. A. Caput Philippi radiatum.

ANTIOCHI. COLON. *Antiochia Colonia*, in imo S. R. Aquila supra vexillum inter duo signa militaria.

Antiochia Pisidiæ, de qua sæpius dictum, nummos Philippo tanquam novo Imperatori cum signorum militarium typo percussit, tum ad indicandam urbis ex Legionum Veteranis originem, cum ad imitationem Senatus Romani, qui in nummis ejus signa etiam militaria cum inscriptione FIDES EXERCITVS exhibuit, seu FIDES MILITVM, cum muliere stante, utraque manu militare signum gestante, ut Imperatorem ab exercitu & militibus proclamatum se approbare indicaret. Zosimus enim Philippum post Gordianum interfectum, mox à militibus purpurâ ornatum tradit lib. 1. Οἱ γραπῶται, πείρασιν τὴν ἀνακρίων ἐνδύαν ποινιστὰς, σὺν ἑδνὶ κόσμῳ τὸν Γορδιανὸν περὶ τῶν ἀντιόχειων, ὡς αἰπὸν τὸ τῆς γραπῶτου θρόνου ἀναγκῆς, Φιλίππου τὴν ἀλουργίδα καὶ τὸν συγκαταλέγοντα περὶ τῶν ἀντιόχειων. *Milites, arrepta de penuria commeatus occasione, Gordianum nulla decori ratione habita circumventum, veluti cujus culpa periret exercitus, interficiunt, & Philippum ex composito purpurâ vestiunt.*

Hic nummus mediæ formæ nec rarus nec obuius.

COILLU, vel COELLU.

IMP. M. IVL. FILIPPVS. Caput Philippi laureatum.

ÆL. MVNICI. COEL. AN. *Ælium Municipium Coillutanum Antoninianum.*
Prora navis, cum cornucopiæ.

Coellu oppidum littorale Numidiæ, Municipium ab Hadriano factum; *Ælium* de gentis ejus appellatione nomen tulit, deinde in Caracallæ honorem *Antoninianum* est nuncupatum, ut passim diximus. Eruditus Spanhemius mutilam & corruptam hujus nummi in Gaza Christinæ Reginæ asservati epigraphen protulit Diff. 9. pag. 772. quam interpretatus MVN. FANÆ. ÆL. *Municipium Fanestræ Ælium*, & ad Hispaniæ Fanum retulit, sed cum P. Harduinus illam Hispaniæ urbem non novisset, nummum pag. 170. ad Coloniæ Fanestrem Umbriæ spectare existimavit, sed nullus occurrit nummus in

F f iij

pio accipi deberet. In nummo Pauli V. à P. du Molinet pag. 145. COL. IVL. FANESTRIS adhuc appellatur. Prora navis, urbis ad mare situm arguit; cornucopiæ, frumenti abundantiam in ejus agro indicat.

Hic nummus minimi moduli pro raro habendus.

DACIA.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.

PROVINCIA DACIA. AN. I. Anno primo. Mulier pilco & patrio vestitu ornata stans, utraque manu signum militare, in dexteriori velo nota V. in sinisteriori nota XIII. In aliis mulier dextrâ gladium Dacicum gerit, & signum juxta eam à dextris stat, pro pedibus hinc Aquila rostro coronam, inde Leo.

Provinciae ut urbes, nummos Imperatoribus dedicarunt; testes sint *Μετὰ* in Domitiano, *Κοινὸν Σουλίας*, & *Δακία* in Trajano, & aliae in aliis. Sed cur Dacia pro epigraphe Græca Latinam inscribat in Philippo, ideo forsitan quia libera seu immunis ab hoc Imperatore facta est, quod arguit æra in nummis signata anno primo. Carpi enim & alii barbari cum provincias Daciæ proximæ & ipsam sub Balbino & Pupieno populari cepissent, eos tandem Philippus profligavit, testibus nummis & Zosimo, in illis VICTORIA CARPICA signata est, apud Zosimum verò hæc leguntur. Αὐτὸς ὅτι Κάρποις ἐγράψεν, ἥδη πὰρ τοῦ Ἰστροῦ ληίσταρχοις, μάχης ὃ γινόμενης, οἱ ἐπὶ τῶν βαρβάρων τὴν πρὸς τὸν ποταμὸν, εἰς τὴν Φερύειον συμφυγόντες, ἐν πολιορκίᾳ κατέστησαν. Ipse contra Carpos expeditionem suscepit, qui jam Istro vicina loca populabantur. Prælio conferto, cum impressionem barbari non sustinerent, fugâ quoddam ad castellum factâ, obsidebantur. Hoc anno Imperii Philippi quarto actum existimatur: cum autem nummi in Philippo tertium annum tantum computent, & ille sex annos imperaverit, quo Philippi anno id gestum sit, in sequentibus nummis inquiremus, ubi & de notis V. & XIII. & de Aquila cum Leone.

Hic nummus ex omni modulo occurrit, primæ formæ pro raro habendus, secundæ & minimæ obviæ, sed omnes cum anno III. inter rariores censendi.

PROVINCIA DACIA. AN. II. Mulier cum pileo in capite stans inter aquilam & leonem, dextrâ signum militare, in cujus velo D. F. *Dacia Felix*, sinistrâ gladium Dacicum.

Mulier in nummo ab universâ Dacia signato, Provinciæ Genius est, pileo quidem ornatur, quo Daci honoratiores utebantur, dextrâ verò signum militare in quo D. F. *Dacia Felix*, & non D. E. quas litteras se non intelligere ingenuè fatetur Eq. Patinus p. 382. *Characteres in eo conspicui D. E. assequi non possum.* Dacia jam dicta fuerat Felix, ut testantur marmora Hadriano dicata, quòd facta fuisset sub Trajano Provincia Romana: nunc iterum *Felicitis* nomen assumit, quòd libera sit pronunciata sub Philippo; cui suffragantur numismata Decii, Philippi successoris, in quibus etiam DACIA FELIX. At cùm Trajanus Legiones v. Macedonicam, & XIII. Geminam in Dacia collocasset, Philippus earum Veteranis in omnes Colonias ipsius provinciæ transmissis, illos cives Romanos pronunciavit, quod denotant signa militaria utraque manu à provinciæ Genio gestata. Apud Ulpianum autem lib. 22. Dig. legitur. *In orbe Romano qui sunt, ex constitutione Imp. Antonini, cives Romani effecti sunt.* Dio utramque legionem v. Macedonicam, & XIII. Geminam sub Alex. Severo in Dacia adhuc constitutam narrat lib. 55. pag. 564. Πέμπτην, Μακεδονικὴν, ἐν Δακίᾳ. . . . πρὶν τελευτῆς αὐτοῦ, καὶ δέκατον, τὴν ἐν Δακίᾳ, καὶ δίδυμον. *Quinta, Macedonica in Dacia. . . . Decima tertia Gemina in Dacia.* Sic Philippus earum Veteranis in Colonias dimissis, novos milites ad provinciæ custodiam conscripsit.

Hic nummus secunda forma, à Patino pag. 382. vulgatus, inter raros conscribendus.

DACIA. PROVINCIA. AN. III. Eadem figura dextrâ gladium Dacicum, lævâ signum militare in quo D. F. *Dacia Felix*.

Mulier in superiori nummo vexillum dextrâ tenet, in hoc illud lævâ gerit, & gladium sinistrâ, quod in dextra habebat; an id mysticè, an sculptoris arbitrio, videant Antiquarii, cùm tanta nummorum amplitudo signaretur, ut vix duo similis fabricæ occurrant, illud à scalptore factum videtur. Anni autem in nummo notati sunt, non ut existimat P. Harduinus p. 131. annos Imperii Philippi designantes, sed æram libertatis provinciæ: idem enim annus XI. in Philippo æquè ac in Decio Imperatore ejus successore signatus, Daciam liberam quarto Philippi Imperii anno pronunciata arguit, cùm ille Philippus v. i. Tribuniciam potestatem tantùm inchoaverit, in qua occisus est, & D. eius Imperator à Senatu eodem tempore appellatus sit, cujus provinciæ immunitatis æram in sequentibus Imperatoribus etiam observabis.

Hic nummus ex omni modulo pro raro computatur.

DAMASCUS.

M. IVLIVS PHILIPPVS AVGVSTVS. Caput Philippi laureatum.

COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡ. *Colonia Damascus Metropolis.* Silenus ante cupressum dextrâ indicat, humero lævo utrem hircinum gerit; ille est quem describit Com. Mediobarbus pag. 345. lin. 26.

Damascus urbs est Phœniciæ, quam Julianus ep. ad Serap. appellat, *τις Διὸς πόλιν ἀληθῶς, ἢ τὴν τῆς εἰσῆς ἀπάσης ὀφθαλμὸν, ἢ ἱερὸν καὶ μεγίστην Δάμασκον.* *Veram Jovis urbem, totiusque Orientis oculum, sacram & amplissimam Damascus.* Metropolis & Colonia in hoc Philippi nummo dicitur, quas verò dignitates ab uno eodemque Imperatore non accepit, si quidem jam in nummis Hadriani, imo in Augusto Metropolis inscribatur, quem titulum ab eo in gratiam Nic. Damasceni accepisse suspicamur, non secus ac Suidas Hadrianum refert Tyro Metropolis titulum concessisse in gratiam Pauli Tyrii. Sed Damascus à Philippo Coloniam esse constitutam convincunt Gordiani & Philippi nummi, illi epigraphen exhibent Græcam, ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ. hi Latinam cum Coloniae titulo COL. ΔΑΜΑΣ. ΜΕΤΡΟΠ. Philippus autem cum sibi militum amicitiam conciliare vellet, magnis largitionibus, teste Zosimo, eos demulsit, Veteranos autem in Colonias à se constitutas transmisit. Silenus solito quo depingitur modo, Damasci cultum sui indicat. Cupressus in summa veneratione apud Phœnices erat, cujus rei testes sunt Heliopolitanorum in eadem provincia degentium nummi Cupressum pariter in aditu templi Jovis exhibentes, illa enim Soli erat dicata, ex Plutarcho, ob calidam ejus naturam.

Hic nummus secundi & minimi moduli rarus est.

M. PHILIPPVS AVG. P. P. Caput Philippi laureatum.

COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡΟ. *Colonia Damascus Metropolis.* Dama puero ubera præbet.

Si hunc pueri Damam sugentis typum, ad arguendam Damasci urbis originem; si præterea Damascus urbem à Dama nutrice & ab Asco puero sic vocatam

catam dicere audeamus, mox reclamabit omnis eruditorum cœtus; conjecturas tamen nostras proponere liceat. Ad quid iste frequens in Damasci nummis puer Damæ ubera sugens, nonne pueri à Dama nutriti historiam exponit, non secus ac Lupa Romulo & Remo ubera præbens, primam puerorum istorum nutritionem exhibet, sic puer à cerva nutritus, ἀπὸ πινὸς ἐλάφου, Telephus dictus est. Dama autem animal à Δαμάζω, κατ' αἰτίφρασιν, nomen habuit. Damascum ab Asco gigante dictam auctor est Stephanus: Δαμασκός : . . . . ὠνομάσθη δ', ὅτι εἰς τῆς μεγάλων Ἀσκού ὄνομα, ἃ μὲν Λικύργῳ δίδασκε δῖον ἔρριψεν εἰς τὸ ποταμὸν. Damascus . . . . sic verò nominata fuit, quod gigantum unus nomine Ascus unà cum Lycurgo vinctum Dionysium projecit in fluvium. An ille nutritus fuerit à Dama, & ex vocibus Δαμα & Ἀσκός, urbs dicta sit Δαμασκός, suspicari quis jure possit; si hæc etymologia non arridet, ad alterum urbis conditorem nomine Damascum à Justino memoratum confugiamus, à quo Damascus Syriæ nobilissima civitas vocatur, ut ille narrat lib. 36. cap. 2. *Nomen urbi à Damasco Rege inditum, in cujus honorem, Syrii sepulcrum Arathis uxoris ejus pro templo coluere.* Rex ille forsitan expositus, à Dama nutritus est, si quidem puer Damæ ubera sugens, conditoris memoriam & urbis originem denotat: Dama etiam in nummo altero antiquissimo, Seleucidarum tempore scilicet cuso, cum epigraphe ΔΑΜΑΣΚΗΝΩΝ. ΓΜC. id est, an. 243. apud D. Dron Canonic. D. Thomæ, ad id factum spectare videtur.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores censendus.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS. AVG. Caput Philippi laurearum.

COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡ. Colonia Damascus Metropolis. Caput muliebri turratum in templo tetrastvlo.

Caput illud muliebri, Genius est urbis, turribus ornatur tanquam ampla civitas muris cincta, & Metropolis provinciæ, illa olim suos Reges habebat. Adadus autem Davidis tempore Rex Damasci à Josepho Antiq. 7. cap. 6. perhibetur, cujus posterì ad decimam usque generationem regnum obtinuerunt. Ἀχούσας δ' ὁ Δαμασκὸς καὶ Σύρων βασιλεὺς Ἀδαδός . . . . πελευτήσατος δ' ἐκείνου, ἀπὸγονοὶ ἐπὶ δέκα γενεαὶ ἐβασίλευον, ἐκάστῃ αὐτῶν τὴν πατρὸς, ἃ μὲν τῇ ἀρχῇ καὶ πύνομαι τοῦτο ἐκδεχόμενοι ὡσπερ οἱ Περσέωντες ἐν Αἰγύπτῳ. Interim Adadus Damasci & Syrorum Rex . . . . illo defuncto, posterì ejus ad decimam usque generationem regnum obtinuerunt, quisque à suo patre, cum imperio nomen accipiens, quemadmodum apud Ægyptios, Ptolemai. Genius loci pro Deo ita colebatur apud Orientis populos, ut templum quæque urbs ipsi ædificaret; testes sunt plurimi Syriæ, Phœniciæ, & Mesopotamiæ nummi.

Hic nummus secundi moduli nec rarus nec obuius est.

Gg

IMP. C. M. IVL. PHILIPPVS PIVS FEL. AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡΟ. Colonia Damascus Metropolis. Fluvius decumbens,
dextrâ icunculam, sinistrâ cubito innixo urna aquas vomenti, levâ
cornucopiæ gerit.

Figura humi decumbens, Damascus ad fluvium sitam esse denotat, imò urbem duo fluvii exornant, illa enim teste Beniamino in Itin. pag. 96. & 97. sub monte Hermone condita ex eo defluunt Amana & Parpar, ille quidem in mediam urbem descendit, hic verò extra urbem hortos & pomaria interfluit, horum fluviorum mentio est Reg. lib. 4. cap. 5 v. 12. *Nonne meliores sunt Amanah & Parpar fluvii Dammesec omnibus aquis Israelis.* Ipsi post Damascus simul conveniunt, & tunc fluvius dicitur Chrysorrhoas, si Straboni fides. *Τὸν δὲ ποταμὸν ὁ μὲν Χρυσόρροας ἀρχαῖος ἀπὸ τῆς Δαμασκηνῶν πόλεως, ὃν καὶ εἰς τὰς ὀρεῖας αἰαλίσκονται φεδνίη.* De amnibus, Chrysorrhoas ab urbe & regione Damascenorum incipiens, totus ferè in rivus consumitur. Figura in nummo decumbens, Chrysorrhoam repræsentare videtur; icunculam gerit, sed adeò detritam, ut quid repræsentet, pronunciare non sit facile: sinistrâ cornucopiæ tenet, ad ubertatem fructuum arguendam, de qua Benjamin suprâ laudatus: *Nulla in toto Orbe civitas cum hac ubertate conferri potest.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter raros & elegantes reponendus.

IMP. C. M. IVL. FILIPPVS. P. FE. AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡΟ. Colonia Damascus Metropolis. Ariès.

Frequens est in Syriæ, Phœnicæ, & Cœlesyriæ nummis Arietis typus, quem in nostra de Syriæ Regum Historia pag. 342. ab Antiochensibus cum Sole & Luna percussum, ad anni principium sub hoc signo denotandum diximus. Non modò annus apud Antiquos mensium numero ac compositione diversus erat, sed ejus etiam principium: alii enim cum sub Verno Æquinoctio inchoabant, cum Sol Arietem ingreditur; alii Autumnali Æquinoctio, cum Mundum hoc tempore creatum fructibus maturis sibi persuaderent. La-

tini seu Romani olim decem menses tantum numerabant, ut eorum nomina à Quintili nimirum usque ad Decembrem indicant, & annum mense Martio inchoabant, unde à Numa factus dicitur novus annus, ut narrat Plutarchus Quæst. Rom. pag. 257. Διὰ τὴν Ἰανουάριον μὲν νέου ἔτους ἀρχὴν λαμβάνουσιν; Cur à Januario novum annum auspicantur?

Hic nummus secunda & minima molis pro raro notandus.

COLONI. DAMASCO. METROPOL. circa ambitum coronæ quercæ, in qua CEBA CMIA, id est, *Augusta certamina*. In imo caput Arietis.

Eq. Patinus in Thes. Mauroceno pag. 106. nummum ad Bostram Arabiæ urbem revocat cum hac epigraphe, COL. METROPOLIS BOSTRA, in corona *sebasmia*. Com. Mediobarbus ex mutilo Occonis nummo pag. 445. COLONI PAD. . . . . CEBA CMIA. illum ad incertas urbes retulit pag. 347. sed integriorem in Otacilia rectè Damasco tribuit.

Nummus ludorum in Augusti honorem sub Philippo celebratorum memoriam renovat: hi autem ludi à Nicolao Damasceno Augusti amicissimo, qui Herodi Regi à Consiliis erat, videntur instituti. Hunc autem inter Augusti amicos numeratum testatur Athenæus lib. 14. pag. 652. Περὶ δὲ τῶν Νικολάου καλουμένων Φοινίκων, ποσὶ τοῖς ὑμῖν εἰπεῖν ἔχω, τὸ ἀπὸ τῆς Συρίας καταγεγραμμένον, ὅτι ταύτης τῆς προσηγορίας ἡξιώθησαν ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ Αὐτοκράτορος σφόδρα χαίροντες τὰς βρώματι Νικολάου τῆς Δαμασκηνῶς ἐπαγεῖν ὄντος αὐτοῦ, καὶ πέμπτοντος Φοινίκας σιωέως. De palmulis, quas Nicolaos vocant, & quæ advehuntur è Syriâ, hoc tantum vobis possum dicere, ab Augusto Imperatore hoc nomen inditum fuisse, qui admodum cibo eo delectaretur, quod Nicolaus Damascenus ejus amicus palmulas sæpius illas ad ipsum mitteret. Herodes Cæsareæ in Augusti honorem ludos de Cæsaris nomine teste Josepho de bell. Jud. lib. 1. p. 748. instituit. Καὶ πενταετηρικοῦ ἀγῶνας καὶ τετραετηρικοῦ, ὁμοίως ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος. Et quinquennali certamine instituto, nomen ei Cæsaris donavit. Nic. Damascenus ad Herodis exemplum celebrare voluit eadem certamina Damasci, ex qua urbe senatum gloriabatur in vita sua: Πόλεως μὲν οὐ ποτ' ἀφ' ἐτέρου οἰόμενος εἶναι, ἀλλ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς προσηγορεύεσθαι. Qui nunquam alterius civitatis quàm patriæ suæ civem se appellare voluit. Eximiam Augusti virtutem, & summa illius in omnes beneficia in ipsius vita à se scripta commemorat Nic. Damascenus. Corona quercæ, Victoris præmium videtur fuisse, in illius memoriam, quam Augustus ob servatos cives à Senatu recepit.

Hic nummus primi moduli inter rariores habendus.

Gg ij

DEULTUM.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum;
COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultana. Aesculapius stans;*
dextrâ innixâ baculo cui involutus serpens.

Deultum urbs & Colonia Thraciæ nummos Philippo in victoriæ Carpiciæ monimentum consecrassè videtur: cum enim Carpi Sarmatiæ Europeæ populi proximas Thraciæ provincias vastarent, Imperator illos vicit, & pacem cum iis iniit, quamobrem Deultani gratulantur. Aesculapius in hoc Deultanæ Coloniae nummo, ut Apollo ejus pater in aliis quos vulgavimus, sui cultum indicat; filius autem à patre edoctus est medicinam, Apollinem enim Veteres, quasi *Ἀπὸ Πωλιν*, hoc est, propellentem morbos, cognominatum putarunt, unde apud Athenienses *Ἀλεξίφρακτος* vocatus est: Aesculapius verò in medicina ita excelluisse dicitur, ut mortuos ab Inferis revocare crederetur, idcirco in Deorum numerum relatus. Philippus forsan aliquam in hoc bello Scythico aggritudinem passus est, pro cuius salute Deultani Aesculapio tutelari urbis Deo sacra perpetrarunt.

Hic nummus minimæ formæ inter raros ascribendus.

COL. FL. PAC. DEULT. *Colonia Flavia Pacensis Deultana. Cybele turrata*
sedens, dextrâ pateram, sinistrâ tympanum, hinc & inde pro pedibus
Leo.

Deultum, Colonia à Vespasiano facta, easdem videtur immunitates habuisse, quas narrat Titulus 51. Cod. lib. 11. de Colonis Thracensibus: *Thracenses capitationis tributa non præstant, sed tributa terræ.* Cybele sui cultum in Colonia denotat, illa eadem est quæ Tellus & Magna Mater, de qua D. Augustinus lib. 7. de Civit. Dei: *Tellurem eandem dictam esse Magnam Matrem: quod tympanum habeat, significari esse orbem terræ: quod turres in capite, oppida: quod sedes figatur circa eam, cum omnia moveantur, ipsam non moveri . . . Leonem adjungunt solutum ac mansuetum, ut ostendant nullum esse genus terræ tam remotum, ac vehementer ferum, quod non subjici cuique conveniat.* Hæc D. Augustini de Cybele descriptio mirè nummo congruit; illa pateram ob sacrificia sibi pro Phi-

lippi salute perpetrata gerere videtur.

Hic nummus minimi moduli pro raro & singulari notandus.

C. F. P. D. Colonia Flavia Pacensis Deultana. Leo.

Thraciam non modò Colonias à Romanis, sed etiam longè antea à Græcis accepisse legimus apud Polybium Hist. lib. 9. pag. 561. Ην ὡς σύστημα τῆς ἐπὶ Θράκης ἐκκλησίης, οὗς ἀπέκτισαν Ἀθηναῖοι καὶ Χαλκιδεῖς. Erat olim inter Græcos qui Thraciam colebant, corpus veluti quoddam & Respublica communis Coloniarum ab Atheniensibus & Chalcidensibus eo deductarum. In superiori nummo Cybele cum Leonibus repræsentatur, ideo Leo Matri Magnæ sacer dicitur; an in hoc typo pro hujus Dææ symbolo, an verò pro Coloniz insigni cusus sit, dijudicent Antiquarii. Leonum abundantiam in Thracia fuisse nemo nescit.

Hic nummulus inter rariores numerandus.

HELIOPOLIS.

IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPVS. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. HEL. Colonia Heliopolis vel Heliopolitana. Caput muliebre turritum & velatum, ante quod signum militare, cui imposita aquila cum capite gemino, ponè autem ramus.

Heliopolis urbs Cœlesyriæ, Colonia à Julio Cæsare constituta, Veteranisque ab Augusto frequentata, ut in Hadriano p. 228. diximus, nummos Philippo dedicavit ob bellum Persicum ab eo, pace inita, sopitum, cujus rei testes sunt nummi ipsi à Senatu percussi cum epigraphe PAX AETERNA, & insignes illi argentei, cum inscriptione, PAX FVNDATA CVM PERSIS. Caput muliebre turritum, Genius est urbis. Signum militare, ad Coloniz supplementum ex Veteranis spectat; sed signo militari imposita est aquila cum gemino capite, ad denotandum illos ex duabus Legionibus in eam fuisse transmissos, de quibus infra. Pone caput mulieris ramus est; sed cujus arboris, haud affirmare audemus: si tamen conjecturæ locus, cupressus est; illa in medio templi exhibetur in nummo hujus Coloniz infra describendo; adde quòd hæc Soli dicata sit, & urbs Heliopolis, id est, Solis Civitas appelletur.

Hic nummus primæ magnitudinis in rariorum numero recensendus.

Gg ij

ΑΥΤΟΚ. Κ. Μ. ΙΟΥΛ. ΦΙΛΙΠΠΟΥ. CEB. Caput Philippi laureatum.
COL. HEL. LEG. V. MACED. V III. AVG. *Colonia Heliopolis, Legionum Macedoniae, VIII. Augusta.* Caput turritum pectore tenus cippo impositum,
hinc & inde figura virilis cum vexillo, & clypeo cui innixa est.

Insignis est ille typus, qui Veteranos Legionum V. *Macedonica* & VIII. *Augusta* Heliopolim in Coloniam fuisse transmissos nos edocet; jam per alterum Augusti nummum à Berytiis signatum, Veteranos illos partim Berytum traductos vidimus, unde non mediocriter illustratus est locus Strabonis duas Legiones ab Agrippa in hac urbe locatas commemorantis. Βηρυτός ἡ καππαδοκὴ ἀπὸ Τρύφωνα, αἰεληφόρῃ ἢ ἰωὶ ἀπὸ Ρωμαίων, διδαξαμένη δύο ἑτάματα ἀ' ἱερῶν Αἰγίππου & Ἰσίδω. *Berytus* verò à Tryphone diruta, nunc verò à Romanis instaurata, duabus Legionibus ibi ab Agrippa collocatis. Nummus enim Legionum nomina à Strabone prætermissa restituit, quarum partem alteram Berytum, alteram Heliopolim traductam demonstrat, ideo duo Legionum vexillarii, unus nimirum V. *Macedonica*, & alter VIII. *Augusta* exhibentur, ad latera urbis Genii cippo impositi stantes tanquam Coloniae Præsides. Epigraphe nummi bilinguis, apud Antiquarios illius raritatem adauget.

Hic nummus primæ magnitudinis ex museo nostro, eximia singularitatis & elegantia est.

IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPVS. PIVS FEL. AVG. In aliis Græca ut superior epigraphe. Caput Philippi laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Augusta Felix Heliopolis vel Heliopolitana.* Mulier tutulata & stolata stans, dextrâ temonem, sinistrâ cornucopiæ, hinc & inde figura muliebris cippo imposita velum amplissimum supra caput ejus volitans utraque manu retinet, pro pedibus astant duæ figuræ viriles cum labaro.

Julia & Augusta nomina Heliopoli urbi in hoc nummo ascriptâ, eam à Julio Cæsare Coloniam fuisse constitutam, & ab Augusto Veteranis, ut diximus, frequentatam proculdubio convincunt, nec illa à Sept. Severo deducta est, ut

Antiquarii haecenus existimarunt ex Ulpiani loco Dig. de Cens. *Est & Heliopolitana quae à Divo Severo per belli civilis occasionem Italica Colonia rempublicam accepit.* Cum Ulpiani mens sit non quidem Heliopolim à Severo constitutam Coloniam, sed jure Italico quam haec nondum obtinuerat, ab ea Imperatore donatam indicare; illa enim ejusdem sortis erat ac Caesarea Palaestinae, de qua Paulus l. 2. de Censibus. *Divus Vespasianus Caesarienses Colonos fecit, non adiecto ut & iuris Italici essent.* Imo Ptolemais Phoeniciae ex ipso Ulpiano nudum habebat Coloniae nomen. Mulier tutulata, Genius est urbis sub Fortunae imagine saepius in Heliopolitanorum nummis & in aliis repraesentata, stolata quidem est, Romanorum more vestita: duas pro pedibus ejus figuras cum vexillis, ad Coloniae originem spectare, in superiori nummo diximus; sed quanam sint illae mulieres, velum supra caput Fortunae sustinentes, an duae icunculae tantum ad simulacri ejus ornamentum in templo posita, an ipsius Deae Sacerdotes, an verò Nemesis & Themis ipsius comites, dijudicent Eruditi. Vidimus autem egregium marmor Romae exhibens Fortunam sedentem cum duabus puerulis ante & pone ipsam stantibus, anteriorem quidem puerulam, Fortunam praesentem; retro autem stantem, futuri temporis Fortunam interpreta-
bantur.

Hic nummus majoris moduli inter rarissimos computandus.

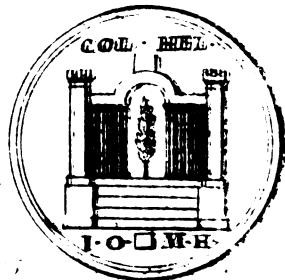

M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum:

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Iulia Augusta Felix Heliopolitana.* Mercurius stans succinctus, dextrâ crumenam, laevâ caduceum.

Mercurius in Heliopolitana Colonia cultus fuisse videtur: Mercurios quidem quinque numerat Cicero de Nat. Deor. inter quos quintus Argum interemisse dicitur, ob eamque causam Aegypto praefuisse, atque Aegyptiis Leges demonstrasse, idemque à Phoenicibus *Thantus* appellatur, quod primus mensis, id est, September, Thoth ab illo vocatus sit. Mercurius in Tyriorum nummis depingitur cum radio, quo Astrologi pro globo utuntur; sed hic crumenam tanquam mercium Praeses dextrâ gerit, laevâ verò caduceum, quem ille ad dissidia & contentiones tollendas praeferebat, indicans ad mercaturam commodiorem pacis tempora bellicis esse praefenda.

Hic nummus infimae molis inter rariores reponendus.

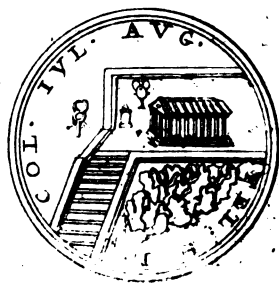

IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPVS. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. HEL. I. O. M. H. *Colonia Heliopolitana. Jovi Optimo Maximo Heliopolitano. Cupressus in templo duodecim columnis suffulto, ante gradus arula.*

Ad Heliopolim Cœlesyriæ urbem pertinet nummus, & non ad Helviam Coloniam, uti refert Comes Mediobarbus pag. 347. Illa Septimii Severi studiosa, templum Jovi Optimo Maximo sacrum in ejus nummis jam exhibuit; sed ejusdem ædis typus in majori nummo amplior est. Coloni ex urbe Roma missi, præcipuum urbis numen Heliopolim asportarunt. Templum Jovis Capitolini in octava Romæ regione collocat P. Victor, quod Tarquinius Priscus vovit, Tarquinius verò Superbus à fundamentis erexit, deinde idem XL. argentea millia ad illius structuram impendit; sed anno post ipsum è regno ejectum, Horatius Consul idem dedicavit; Jupiter verò Optimus Maximus, vocatus etiam est Capitolinus, quòd supra Capitolium templum ejus esset ædificatum: sed cùm sedem mutassent Romani, pro Capitolino, loci nomine Heliopolitanum de Colonia appellatione cognominarunt. Cupressus in ejus aditu videtur posita, quod hæc arbor Soli esset sacra, cujus nomen ferebat civitas dicta Heliopolis, *urbs Solis*. Assyrii autem in hac civitate Solem sub Jovis nomine colebant, ut jam ex Macrobio diximus in Caracalla p. 53. *Assyrii quoque Solem sub nomine Jovis, quem Dia Heliopolitem nominant, maximis ceremoniis celebrant in civitate quæ Heliopolis nuncupatur.*

Hic nummus primæ magnitudinis rarus est & elegans.

IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPOS PIVS FEL. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Iulia Augusta Felix Heliopolitana. Templum supra rupes cum scala multorum graduum, ante quod arula, & propè, vas ad sacrificium, in arca juxta scalæ verticem caduceus.*

Cui numini dicatum sit hoc templum, nisi caduceus in Mercurii honorem ædificatum indicet, vix asserere poterimus. Mercurium Heliopoli cultum docuit nos superior ejusdem Philippi nummus ab Heliopolitanis percussus, ut in

ut in ejus explanatione hunc Mercatorum Deum esse diximus; ideo illum & ejus templum in nummis Philippo dicatis exhibuerunt Heliopolitani, quòd Imperator per pacem cum Persis fundatam, solenne urbis commercium restaurarit; ideo ara & vas ob sacrificia pro Imperatore perpetrata adsunt. Templum supra rupes conditum est: an in clivo Libani montis urbs sit ædificata, dijudicent Antiquarii; id innuere videtur Anonymus quem vulgavit Gothofredus in Hexegi totius Mundi §. 10. *Ἡλιόπολις, ἡ πλησιάζει τῷ Λιβάνῳ ὄρει, Heliopolis, quæ propinqua est Libano monti.* Hyginus primum Mercurio templum in Arcadia à Lycaone Pelasgi filio factum narrat Fab. 225.

Hic nummus primi moduli inter elegantiores reponendus.

H I P P O.

M. PHILIPPVS. AVG. P. P. Caput Philippi laureatum.

C. G. I. H. P. A. Colonia Gemella Iulia Hipponensis Pia Augusta. Lupa cum puerulis.

Jam prodiit similis Lupæ cum puerulis & his litteris initialibus typus in Commodo pag. 309. illas in M. Aurelio ad Hipponensem Coloniam spectare diximus, cum è contrà P. Harduinus eas ad Hadrumetinam retulerit: secunda autem littera est G, non C; Hippo enim in Numidia duplex, seu geminus; alter *Regius* vocatus, alter *Diarrhytus* seu irriguus, prior à Plinio Juniore Colonia Hipponensis dicitur lib. 9. epist. ad Caninium, quod confirmat Antoninus Pius in Itin. *Hippone Regio Colonia M. P. XXXI. Addianum M. P. XXXII. Nalpotes M. P. XL. Thabraca M. P. XXX. Hippone Zarytho M. P. LX.* De geminis illis urbibus hæc narrat Solinus cap. 29. *Borion promontorium, quod Aquilone caditur, Graci advenæ sic vocaverunt, Hipponem Regium dictum: Item Hipponem alterum interfluente freto Diarrhyton nuncupatum; nobilissima oppida equites Graci condiderunt.* Quod improbat Bochartus part. 2. lib. 1. pag. 517. *Solinus Græcos equites utrumque condidisse vult; factâ ex nomine conjecturâ: quod falsum est & ridiculum.* Salustio fidem adhibet, qui Hipponem Phœnicum opus accenset; uti jam diximus in Caracalla pag. 57. Hipponem Coloniam à Julio Cæsare constitutam docet *Iulie* nomen in nummo; Hadrumetinam verò à Trajano deductam, *Ulpie* appellatio in Gruteri inscriptione à Patre Harduino allata denotat. Lupa cum Romulo & Remo lactantibus, Colonie Romanæ symbolum est.

Hic nummus minimi moduli inter rariores numerandus.

Hh

LAODICEA Syria.

ΑΥΤ. Κ. Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΕΒ. Caput Philippi laureatum.

COL. LAODIC. METROPOLEOS. Colonia Laodicea Metropoleos. in area Δ. Ε.

Diana tutulata & tunicata, dextrâ elatâ telum & phætrea dorso appensa depromit, sinistrâ arcum gerens, pro pedibus hinc inde Cervus.

Laodiceas urbes à Seleuco Nicatorē sex in matris Laodices memoriam conditas narrat Appianus in Syriacis: Καὶ ἕξ ἐπὶ τῇ μητρὶ Λαοδικαίας. Et sex à matre Laodiceas. Sed ex iis omnibus ea sola quæ in Syria ad mare adjacet, Colonia à Septimio Severo ob belli civilis merita constituta est, ut in Caracalla fusè diximus pag. 55. Illa est urbs, quam diripuit Cassius, cū in eam se Dolabella recepisset, ut idem Appianus tradit de Bell. civ. lib. 4. Λαοδικαίαν ἣν ὁ π. ἰεγεὶ καὶ ὁ κοινὰ ἔσφαλ, καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς ἐκόλαζε. Laodicensium & fana & ararium diripuit, nobilissimum quemque supplicio affecit. Laodicea tanquam secunda Syriæ Metropolis Philippo pacem cum Parthis fancienti nummos lætabunda percutit. Diana est in nummo, & non Cybele, inter duos cervos, uti profert Patinus in Indice pag. 15. quem ob calathum capiti Dæ superpositum forsan non sequutus esset Comes Mediobarbus pag. 347. si nummum vidisset; ad cō necessaria est numismatum inspectio, & non sola eorum descriptio. Diana Laodiceæ sui cultum indicat. Ejus signum Seleucus à Persis ex Attica ablatum, & Susis repertum, Laodicensibus concessit, ut ex Pausania in Elagabalo pag. 119. retulimus. Cervi pro pedibus Dianæ adsunt, quod ii essent huic Dæ sacri, si Apollodoro fides est, lib. 2. Erat enim ad Oconen auratis cornibus insignis cerva Diana sacra. De notis Δ. Ε. sæpius dictum.

Hic nummus minimæ formæ pro raro habendus.

COL. LAOD. METROPOLEOS. Colonia Laodicea Metropoleos. in area Δ. Ε.
Mulier turrata stans, dextrâ temonem, sinistram extendit.

Figura muliebris vel urbem repræsentat, vel Genius est loci; turribus ornatur, tanquam optimè turribus munita; temonem tenet, ad situm urbis indicandum, quod utrumque Appianus confirmat lib. 4. de Bell. civ. pag. 624.

Ες Λαοδικείαν οἰκίως ἔχουσιν οἱ πρῆλθεν, ὅτι τῇ Χερρόνῃσου σινοικισμένῳ, καὶ τῇ ἐκ τῆς ὠχυρωμένῳ, καὶ ἐς τὴν πέλαγος ἔχουσιν ὄρμον. Et Laodiceam urbem sibi amicam pervenit, sitam in peninsula, & quā continentem spectat, munitam, ad mare verò portam habentem. Clavus seu gubernaculum navis, remo dicitur, quòd eam dirigat, erectamque teneat. Cicero de Senectute: *Ille autem clavum tenens, quiescit sedet in puppi.*

Hic nummus secundæ magnitudinis obvius est.

COL. LAODICEON. METROPOLEOS. in area Δ. Ε. Mulier turrata stans, dextrâ Aquilam sustinet, lævâ remonem tenet.

En mulier Laodiceam urbem representans, eadem prodit iterum, per remonem urbis situm ad mare indicat; sed ut Colonia Romana, Aquilam urbis Romæ symbolum dextrâ tenet: cur verò Aquila Romanorum insigne fuerit, docet Josephus de Bello Jud. lib. 3. cap. 5. pag. 838. Βασιλεὺς τοῦ οἰκιστοῦ ἀποδύων, καὶ ἀλκιμώτατος ὦν. ὁ δὲ ἐκ τῆς ἡγεμονίας περικλυτοῦ ἀδελφεοῦ καὶ κληδὸν ἐφ' οὗ αὐτῷ ἴσως τῇ κεκτημένη δακτύλῳ. Quòd & universarum avium regnum habeat, & sit validissima. Itaque illam & principatus insigne putant, & omen victoria, quoscumque bello petierint. Laodiceam inter Colonias juris Italici recenset Paulus lib. 2. de Censibus: *Laodicea in Syria, & Berytos in Phœnice, juris Italici sunt, & solum earum.*

Hic nummus minimi moduli pro raro ascribendus.

COL. LAO. METROPOLEOS. in area Δ. Ε. Mulier turrata insidet remoni, cujus capulum dextrâ tenet.

Laodiceæ Genius, seu urbs ipsa, variis modis exhibetur: in hoc nummo insidet remoni, qualem videre est Aradiorum Genium in Trajano apud Patinum pag. 187. & sitam non modò indicat ad mare urbem, ut illam Strabo collocat lib. 16. pag. 751. Εἴτα Λαοδικεία, ὅτι τῇ θαλάττῃ καλλίστῃ ἐκτισμένη, καὶ ἀλίμφορος πόλις. Sequitur Laodicea ad mare sita, urbs optimè exstructa, & portu prœdita. Sed & tranquillum Coloniae statum arguit; quietè enim sedet Genius post pacem à Philippo cum Persis initam, qui Mesopotamiâ partim occupatâ, Syriam ipsam terruerant, ideo urbs gratulabunda nummos Imperatori dedicat.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores recensendus.

Hh ij

COL. LAOD. in aliis LAODICEAS METROPOLEOS. in area Δ. Ε. Templum duarum columnarum, in quo Aquila alis expansis.

Refarciendus est ut suprâ similis nummus apud Patinum pag. 382. cum epigraphe LAODIC. ASMA.....

Laodicensis jam hoc Templum in Caracallæ & Elagabali nummis exhibuerunt, quod vel ad Jovem, vel ad Imperium Romanum spectare diximus. Aquila in Jovis tutela est, cujus causam narrat Aratus in Phœnom. *Cum adversus Titanas proficisceretur & sacrificium faceret, Aquilam ei in auspicio apparuisse, & fulmina ministrasse, quam bono omine receptam tutelæ subjecisse.* Ipsa verò in aditu templi insculpta, illud ad Jovem pertinere denotat, ut videre est in Decii nummis à Rhésainisiis signatis, ut & Noctua in iisdem, alterum Minervæ consecratum arguit: sed Aquilam præsertim in obviis Syriæ, Phœniciæ & Mesopotamiæ nummis Imperium Romanum designare, rite norunt Antiquarii; quamobrem id templum Imperii majestati consecratum à Laodicensibus quidam existimant, quemadmodum plurima delubra novimus à quibusdam Asiæ Minoris gentibus Senatui & Romæ dedicata. Vide Seguini nostri ea de re sententiam pag. 120.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino pag. 382. vulgatus, non obviavit, imo rarus.

NEAPOLIS Samaria.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. NEAPOL. *Coloniæ Neapolis vel Neapolitana.* Cybele sedens inter duos Leones, dextrâ pateram, sinistrâ cymbalum, in vertice mons cum templo.

Tam multæ sunt urbes *Neapolis* nomine insignitæ, ut earum numerum recensere veritus Stephanus, adjecerit, *καὶ ἄλλαι, & aliæ.* Nostra verò Neapolis, ut se ab aliis distingueret, se primum *Flavia* nomine insignem, & in Samariæ regione sitam ascribit, sub epigraphe, ΦΛΑΟΥ. ΝΕΑΠΟΛΙ. ΣΑΜΑΡΕΙΑΣ. deinde in posterioribus nummis se inter Syriæ Palæstinæ urbes

dinumerat, ΦΛ. ΝΕΑC ΠΟΛΕΩC CΥΡ. ΠΑΛ. Φλαουίας Νέας Πόλεως Συρίας Παλαιστίνης; tandem sub Philippo se Coloniam nominat: sed ut inter alias noscatur, templum Jovis celeberrimum supra montem Garizim ædificatum, ad cujus radices erat sita, semper in aliqua nummi parte apposuit. Prius urbis nomen *Sichem* erat, teste Beniamino in Itiner. pag. 66. *Neapolis*, olim dicta *Sichem*, intra montes *Ephraim* condita, in valle jacet inter montem *Gerizim* & montem *Ebal*. Hæc sub Vespasianis dicta est *Neapolis*, & *Flavia* nomen accepit, ob Syriæ Palæstinæ meritum in bello Judaïco, ut innuere videtur Frontinus lib. de Colon. Inter quos postea, & milies Imp. Titi lege, modum jugerationis ob meritum accepit. Jus etiam Italicum ab iis Imperatoribus obtinuit, quod iis abstulit Septimius Severus apud Spartianum: *Neapolitanis Palæstinensibus jus civitatis tulit, quod pro Nigro diu armis steterant*. Unde æram in nummis suis dinumerarunt, testes sint nummi Domitiani, in quibus I A. an. II. & M. Aurelii Faustinae cum litteris numeralibus ΠΖ. ΠΗ. ΠΘ. 87. 88. 89. qui asservantur in Thesauo Regio; nec urbs epocham sub Augusto inchoavit, ut contendit Pater Harduinus pag. 342. ex nummo Collegii Ludovici Magni, in quo ille ΕΤ. ΠΡ. an. 180. legit; sed alteram post Π litteram diligenter ab eo non observatam existimamus. Neapolim autem Coloniam à Philippo factam evincunt non modò nummi cum hujus titulo frequentes, ipsi & ejus familiae dicati, sed epigraphæ ΦΛ. ΝΕΑC ΠΟΛ. CΥΡ. ΠΑΛΕ. in Regiis nummis Elagabali; imò in Gordiani nummis in Cimelio Card. Maximi. Nec moveat Lectorem nummus à Com. Mediobarbo p. 314. ex Occone p. 403. allatus, quem is Elagabalo tribuit: hic namque nummus ad Volusianum pertinet, ut infra videbimus, cujus typum ille malè descripsit, & Elagabalo perperam tribuit. Cybele ut in superiori Damasci nummo, Neapoli sui cultum indicat.

Hic nummus secundi moduli pro raro & insigni habendus est.

COL. SERG. NEAPOL. *Colonia Sergia Neapolis*. Aesculapius sedens, sinistra baculum serpente involutum tenet, dextram porrigit versus Hygieiam stantem, quæ lavâ serpentem apprehendit pascentem in patera quam dextrâ gerit.

Vox *SERG.* in hoc Neapolis Coloniae à Philippo deductæ nummo pro antiqua *Flavia* appellatione posita est, eaque *Sergia*, vel *Sergiana*, vel *Sergiopolitana* videtur explicanda. *Sergia* familiae Romanae nomen, Julio Philippo de Julia gente appellato non convenit. *Sergiana* vox, nomen est ex *Sergia* gente in aliam familiam adoptata productivum: quis verò Philippum in familiam Juliam adoptatum, *Sergianum* dictum fuisse, & Coloniam ab eodem deductam, *Sergiana* nomen ab eo tulisse existimabit? An potius hæc Colonia, *Sergiopolis*.

Hb ij

tana Neapolis vocata sit, ob cives partim ex Sergiopoli Euphratesia urbe non multum diffusa, Neapolim traductos, sed illam à Sergio cive Romano sub Diocletiano ibi cum Baccho martyrium passo nominatam tradunt Ecclesiastici Scriptores; at verò si nulla ex iis interpretatio arrideat, ad aliam de *Sergia* tribu Romana confugiendum, ex qua Coloni Neapolim transmissi sint, unde *Sergia* nominata sit Neapolis. Vide plura in Otacilia. Æsculapius & Hygeia Coloniae numina sunt, ob sacra ipsis pro Philippo Coloniae fundatore à Neapolitanis facta, in nummo forsan signata.

Hic nummus secunda forma in Collegio Ludovici Magni rarissimus est.

D.D. N.N. PHILIPPIS AVGG. *Dominis nostris Philippis Augustis.* Capita adversa Philippi patris & filii lauro insignita.

COL. SERG. NEAPOL. *Colonia Sergia Neapolis.* Silenus à sinistris stans solito modo, ante eum, in vertice templum supra montem.

Dominorum appellatio pro supremi fastigii vocabulo in nummis jam sub Caracalla & Geta Imperatoribus ab Antiochensibus Pisidiae usurpata prodiit, quam adulatoriam nomenclationem renovat Neapolis beneficiorum Philippi memor, simul ac intellexit communicatam filio à patre Imperii potestatem, qua de re sic Victor: *Sumpto in consortium Philippo filio.* Illa *Domini* appellatio etiamsi publico ære Romæ non signaretur, pro usu tamen erga Imperatorem invaluerat, si quidem Alexandrum Severum eam recusasse narrat Lampridius in ejus vita: *Dominum se appellari vetuit.* Tandem illam Romani in Aureliani nummis usurparunt. Silenus Neapoli sui cultum arguit, quem inter Divos relatum memorat Tertullianus lib. de Anima: *Quia plerisque viatores etiam existimavit antiquitas, nedum Divos: ut Mercurium Ægyptium, cui Plato adfuevit, ut Silenum Phrygem, cui à pastoribus perducto ingentes aures suas Midas tradidit.*

Hic nummus primæ magnitudinis rarissimus est.

I. I. M. M. C. C. P. FILIPPIS AVGG. *Imperatoribus Marcis Caesaribus Philippis Augustis. Capita Philipporum jugata & laureata.*

COL. NEAPOL. NEOKORO. *Colonia Neapolis Neocoros. Silenus ut suprâ, in vertice templum supra montem, in imo Aquila alis expansis.*

Idem ferè typus prodit, cui addita est Aquila, quòd Neapolis se Romanam jactet, cùm Colonia facta sit. Silenus, ut suprâ diximus, sui cultum in urbe arguit, nec est Coloniae argumentum, ut existimat P. Harduinus pag. 120. *Vir saccum humeris gestat, Colonia est argumentum, ut in nummis Neapoleos Samaria.* Non saccum humeris gestat Silenus, sed ut vini inventor, utrem hircinum in quo illud reponebatur, teste Nonno Dionys. 18. v. 116.

Λαγὴ μὲν γέδοαρτον ἐθήμενος ἔσχεον οἴνου

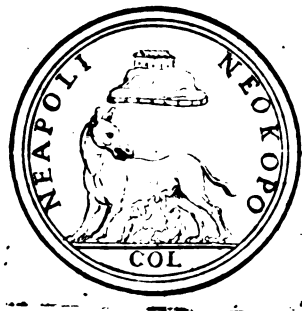
Αὐχενίῳ ζώσῃ τῷ ἐπέπλοκον ἀσπὸν αἰείρων.

Sinistrâ quidem recens direptum consueto pleno vino

Humerali cingulo circumplexum utrem tollens.

Mons cum templo in omnibus Neapolitanae Coloniae nummis, ad situm ejus denotandum cælatur; illa enim ex Benjaminii Itinerario in Samariae regione ad montis Garizzim radices erat condita. Ille mons insigni Jovis templo demonstratur; Josephus enim narrat lib. 12. cap. 7. Garizitanum templum Deo Maximo olim fuisse dicatum; sed Samaritas ad Antiochum Deum Epiphaniem Legatos misisse, ab ipso petitueros, ut templum quod hætenus nullius Dei titulum haberet, posthac vocaretur Jovis Græcanici. *Ἀπολύομεν τε αὐτοῖς, τὴν αἰπὴν, καὶ τὸ πρὸ αὐτοῖς ἱερὸν καθαῖον ἡξιώμεσι, τὸ παλαιὸν Διὸς Ἑλληνικοῦ.* *Absolvimus eos quantum ad hanc causam et eorum templum attinet, quod posthac appelletur Jovis Græcanici.* De Neocoris infra.

Hic nummus primæ formæ rarissimus est.

Eadem epigraphe. Capita Philipporum jugata.

COL. NEAPOLI. NEOKORO. *Colonia Neapolitana Neocoros. Lupa eum puerulis, templum supra montem Garizzimum in vertice.*

Colonia Neapolitana Syriae Palaestinae Neocoros adinstar Græcarum Asiae Minoris urbium inscribitur. Nummi quidem κ pro c exhibent, sed utraque littera Romani utuntur, verbi gratiâ Calend. & Kalend. De Neocoris variè hætenus ab auctoribus scripta sunt; sed D. Nic. Bon J C. Græcus Venetiis degens, tractatum de iis singularem in duodecim capita divisum nobis perlegit, qui simul ac prælo mandatus fuerit, omnium votis cumulatè respondebit. *Νεωκώρη* videntur esse sacrarum ædium, & publicorum ludorum Curatores, quos Latine *Ædiles* dixeris. Vide interim P. Harduinum pag. 2. à quo tamen in hoc

diffentire nobis liceat, quòd ille notas δις, τρίς, τέτακις, sub eodem Imperatore sacra certamina bis, ter, & quater exhibita existimet, ex marmore Oxoniensi pag. 95. de Smyrναῖς: Καὶ ὅσα ἐπιτύχοιμι ὧν τὸ κυρίου Καίσαρος Ἀδριανοῦ δι' Αἰτωλίου Πολέμωνος, δὲ περὶ δόγμα Σιωκλήτου, καθ' ὃ δις Νεωχόρῃ γράμματα. Et quæ accepimus à domino Cesare Hadriano per Antonium Polemonem, alterum nempe Senatusconsultum, quo bis Neocori facti sumus. Quæ verba, bis Neocori facti sumus, non intelligenda nobis videntur, quòd Smyrναῖ bis ab Hadriano Neocori facti sint, sed quòd illi jam ab alio Imperatore Neocori instituti, Neocoriam secundam obtinuerint, ut in ejus nummis passim legitur; Ephesii verò tertiam sub Caracalla, sub quo ΤΡΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ inscribuntur; quartam autem sub Elagabalo, quo fit ut in ejus nummis glorientur se solos quater Neocoros institutos, ΕΦΕΡΙΩΝ ΜΟΝΩΝ ΑΠΑΓΩΝ ΤΕΤΡΑΚΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ. In Græcarum autem urbium nummis, quandam suam quæque civitas Neocoriam, & sub quibus Imperatoribus accepta sit, ex ipsorum numismatum inscriptionibus ostendemus. Quis enim crederet Ephesios sub Elagabalo quater Neocoros fuisse factos, cum ille vix quintum Imperii annum inierit? ludi enim tantis impensis celebrabantur, ut in quinquennium rejicerentur. Lupa cum puerulis, solenne est Coloniarum symbolum.

Hic nummus primi & secundi moduli rarissimus est.

NE S I B I.

ΑΥΤΟΚ.Κ.Μ.ΙΟΥΛΙ.ΦΙΛΙΠΠΟΣ.ΣΕΒ. Caput Philippi radiatum.
ΙΟΥ.ΣΕΠ.ΚΟΛΩ.ΝΕΣΙΒΙ.ΜΕΤ. Ιουλίας Σεπτιμίας Κολωνίας Νέσιβι Με-
Τρόλεως. Mulier insidens rupibus in templo tetrastyle, dextrâ spicas,
supra caput Aries.

Nesibis urbs Mesopotamiæ, Colonia à Septimio Severo deducta est, ut Σεπτιμίας nomen in nummis, & Dionis sub hoc Imperatore degentis verba lib. 35. pag. 3. testantur: Νῦν μὲν ἡμετέραν ἐστὶ, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας νομίζεται. Atque hoc tempore nostræ est ditionis, Coloniaque nostra habetur. Nesibis autem in hoc Philippi nummo Ιουλίας nomen etiam præfert, quod eruditissimus Spanhemius Dissert. 9. pag. 775. ipsi Colonix à Severo & Julia Domna conjugē inditum existimat; an potius Nesibis hanc Julia appellationem obtinuit à Philippo, qui Juliae gentis erat, quique hanc urbem Metropolis dignitate insignierat, ut nummi titulus demonstrat. Mulier insidens monticulis, Genius est urbis, situm ejus in clivo montis Masii denotans; spicas gerit, ad indicandam frumenti in agro suo abundantiam. Aries, anni principium designare videtur. Templum Genio urbis dedicatum est.

Hic nummus secundi moduli inter præstantiores numerandus.

IMP. M.

PELLA.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS. AVG. Caput Philippi radiatum.

COL. IVL. AVG. PELLA. Colonia Julia Augusta Pella. Mulier tutulata sedens, dextram versus caput admover.

Pella urbs & Colonia Macedoniae, Philippo nummos consecrasse videtur, ei gratulans, quod ille provinciae suae copiis Severianum gentem praefecerit, si Zosimo fides lib. I. Σεβερῶν δὲ τῶν καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ Μισίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ δαυμάσις ἐτίθηται. Severiano genero Mysia Macedoniaque copiis creditis. Pella Macedoniae Principum olim Regia fuit, quam Titus Livius Decad. 5. lib. 4. non sine causa delectam esse Regiam tradit. Mulier illa sedens, urbem repraesentare videtur, illiusque solenne est symbolum, de quo saepius diximus.

Hic nummus mediocris & minimae molis nec rarus nec obuius est.

PHILIPPOPOLIS.

ΑΥΤΟΚ.Κ.Μ.ΙΟΥΛΙ.ΦΙΛΙΠΠΟΣ.ΣΕΒ. Caput Philippi laureatum.

ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΙΤΩΝ ΚΟΛΩΝΙΑΣ. S. C. Figura galeata insidens clypeo, dextrâ Aquilam cui impositæ sunt duæ icunculæ togatæ, lævâ hastam gerit.

Philippopolis, urbs gemina, una Thraciae Metropolis dignitate insignita, ΦΙΛΙΠΠΟΠΟΛΕΙΤΩΝ ΜΗΤΡΟΠ. à Philippo Amyntæ Macedoniae Regis filio condita; altera Arabiae, Colonia titulo ornata, à Philippo Imperatore fundata, teste Zonara: Καὶ πόλιν βασιλεύσας ἐπώνυμον ἑαυτῆς ἐδεδυήσατο, Φιλιπποπόλιν ὀνομάσας αὐτὴν. Et urbem cum imperasset, ejusdem nominis condidit, quam Philippopolim appellavit. Figura galeata insidens spoliis, Roma est, quam exhibent Philippopolitani tanquam Coloniae fundatricem. Philippus autem ut Senatum sibi demereretur, Senatusconsultum antiquo more petuisse videtur, quo Coloni in urbem à se conditam mitterentur; cujus rei index est S. C. in

Ii

PHILIPPUS Senior.

nummo nota. Roma aquilam gerit, insigne Imperii, cui superpositæ sunt duæ icunculæ togatæ, uterque scilicet Philippus, ambo Imperatores Romani.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiores reponendus.

PTOLEMAIS.

IMP. C. M. IVL. PHILIPPVS. P. F. AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. PTOLEMAIS. Colonia Ptolemais. Colonus agens boves.

Ptolemais Phœniciæ urbs, Colonia à Claudio deducta, suos etiam Philippi nummos dedicat, forsan ei gratulata, ut aliæ hujus tractus Colonix, non modò quòd ille pace cum Persis stabilitâ bellum à Syria amoverit, sed quòd huic provinciæ fratrem suum præfecerit, teste Zosimo lib. 1. Καὶ Πείσκον ἀδελφὸν ὄντα τῷ καὶ Σουλῶν προσηύτατο στρατοπύδω. Itaque Priscum fratrem Syriacis exercitibus præfecit. Ptolemaidenses Colonom boves agentem, ad originem & antiquitatem Colonix arguendam percusserunt. Hæc juris Italici non erat, si Ulpiano fides lib. 50. tit. de Cens. Ptolemaidensium enim Colonia, quæ inter Phœnicem & Palæstinam sita est, nihil præter nomen Colonix habet.

Hic nummus primi moduli inter rarissimos collocandus.

TROAS.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.
COL. AVG. TROAD. Colonia Augusta Troadensis. Aquila volitans unguibus caput bovis gerit.

Colonia Augusta Troas sub provinciæ Asiæ Proconsulatu continebatur; uti Paulus lib. 2. de Censibus, Colonias enumerans, eam recenset: *In provincia Asia, duæ sunt juris Italici; Troas & Parium.* Plurimæ erant in Imperio Romano Colonix, sed non omnes juris Italici: illæ autem quæ sub Caracalla eo titulo gaudebant, in libro de Censibus memorantur; ideo Troas ab Augusto Colonia deducta, frequenter novis Imperatoribus nummos dedicavit, ut im-

Tyrrii Didonis urbem condere meditantis memoriam forsan in nummis renouarunt, Philippo alludentes, qui Philippopolim urbem non longè ab ipsis remotam condi iusserat: nullus enim typus in nummis sine quadam ratione calatur.

Hic nummus majoris formæ rarissimus est.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS. P. F. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. TYRO METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Mulier stans dextrâ acrostolium, lævâ stolam collectam tenet, pro pedibus hinc triremis, inde conchylum & palma arbor.

Cùm mulier quam nummus exhibet, eodem vestitu quo Dido in superiori nummo ornata sit, ipsammet esse existimamus: hæc stolam, tanquam Princeps fœmina gerit, alterâ manu acrostolium: Dido enim Pygmalionem fratrem fugere meditans, per mare viam quærere videtur; idcirco triremis, quam mox conscensura est, juxta eam posita est. Tyrrii Didonem Heroïnâ suam ad urbis antiquitatem repræsentare voluerunt ut Carthaginiensium fundatricem, quam illi tanquam Deam coluerunt. De ipsius apud Carthaginienses cultu narrat Justinus lib. 18. cap. 6. *Quandiu Carthago munita fuit, pro Dea culta est.* Conchylum & palma arbor, urbis Tyri insignia sunt: conchylum purpuram apud Tyrios commendatam arguit, cujus meminit Vitruvius: *Purpuras, pro soli proprietate alium atque alium habere colorem, & apud Tyron quidem rubrum, circa Africam autem puniceum succum emittere, quo & purpura tingitur, quam violaceam appellant.* Palma arbor, earum in hac regione abundantiam denotat, aut ad Phœnicis etymologiam spectat. Vide Bochartum part. 2. lib. 1. cap. 1.

Hic nummus primæ magnitudinis inter præstantiores numerandus.

IMP. M. IVL. PHILIPPOS CAESAR. Caput Philippi radiatum.

COL. METROPOL. TYRO. *Colonia Metropolis Tyros.* Corona quercea, in qua AKTIA. KAICAPIA.

Ii ij

Actia certamina à Tyriis videntur in Augusti honorem edita ob libertatem quam ipsis quondam ademerat, ab eodem sibi restitutam : nam Dio Augustum Tyriis illam ademisse narrat lib. 54. pag. 525. cum ille anno U. C. 734. venisset in Syriam : Τοῖς τε Κυζικηνοῖς, ὅν τι Ρωμαῖοις ἕνας, ἐν ταῖς μεταγωγῶσιν, ἀπέκτειναν, ὁ δὲ ἀνέστη καὶ τὸν καὶ τοὺς Τυρίους, τοὺς τε Σιδωνίους καὶ τοὺς κατὰ τὴν Συρίαν ἀνέστη. Cyzicenos, quod in quadam seditione nonnullos Romanos flagris casos necassent, in servitutem redegit : idemque in Syriam cum advenisset, Tyriis & Sidoniis propter factiones supplicium irrogavit. Frequentes sunt etiam Sidoniorum nummi in Augusti honorem ob veniam cum Tyriis ab eo acceptam percussi. Corona quercea victoris præmium esse videtur, hæc à Senatu ob cives servatos Augusto concessa.

Hic nummus majoris formæ, in Thesauro Regio, rarissimus est.

VIMINACIUM.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.

P. M. S. COL. VIM. AN. V. Provincia Mæsia Superioris Colonia Viminacium anno quinto. In aliis AN. VI. AN. VII. AN. VIII. AN. VIII. AN. X. Mulier stolata stans, manibus infra extensis, pro pedibus à dextris Taurus seu Bos, inde Leo.

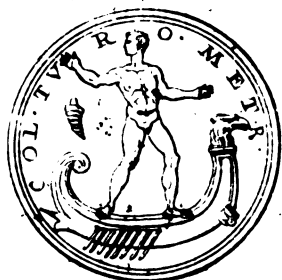
Viminacium Mæsiæ superioris urbem à Gordiano tertio Coloniam fuisse deductam anno ejus imperii secundo exeunte, aut tertio ineunte, supra diximus ; vocæque AN. I. II. & alias usque ad AN. V. in hoc Imperatore signatas, annos æræ à deducta Colonia designare, quarum interpretationem eruditus P. Norisius ob annos in nummis Latinis non observatis, neminem assequutum refert Dissert. 2. cap. 6. p. 97. *Nusquam, inquit, anni scalpi leguntur in nummis Latinis, præterquam in iis qui Viminacii in Mysia superiore cusi sunt ; sed ut ingenuè fatear, nullus huc usque illarum notarum interpretationem invenit.* Goltzii de nummo Colonia Viminacii falsa citatio in Alex. Severo & Jul. Mæsa, plurimos in errorem induxit ; dubius ideo P. Norisius loc. cit. inquit : *Quare res mihi in obscuro latet ; video enim facilius esse aliorum interpretationes confutare, quàm quidpiam certi statuere.* Annus V. à Colonia deducta in Philippo ut in Gordiano percussus, Gordiani mortem hoc anno, & Philippi imperii initium certò denotat : nummi autem Romani in Philippo VI. Tribuniciam potestatem dinumerant ; ideo Viminacii sex etiam annos in ejus nummis computant : primusque Philippi imperii annus quinto æræ Coloniae respondet, & deinceps usque ad Philippi necem annus decimus in ipsius nummis signatus est. De muliere inter Bovem & Leonem stante, in Gordiano dictum est.

Hic nummus ex omni modulo obvius est.

munitates præterea sibi à Claudio concessas, & à nobis sæpius memoratas, conservaret. Aquila unguibus caput bovis gerens, ad urbis originem & antiquitatem indicandam, in nummo percussa videtur: illa enim partis sacrificium abstulit, condendæque urbis augurium in eo loco fuit, ad quem bovis caput transtulisset, de quo passim à nobis dictum est.

Hic nummus minimæ formæ, etsi in aliis Imperatoribus obvius, in Philippo rarus est.

TYRUS.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS PIVS FEL. AVG. Caput Philippi laureatum.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Figura virilis nuda supra triremem, manibus extensis, dextrâ indicare videtur; in area conchylum.

Tyros Colonia & Metropolis Phœnicix, plurimis de causis frequentes Philippo nummos percussit, vel quòd Persas è Syria propulsaverit, pacem provinciæ conciliarit, vel quòd ei Priscum fratrem præfecerit. Quænam autem sit illa figura virilis nuda supra triremem posita, Herculem Astrogitonem augurari liceat, de quo in Gordiano egimus pag. 216. Ille supra triremem positus est ut navium inventor, & quas struendas Tyrios edocuit, si Nonno fides Dionys. 40.

Τὼ ξατέ μοι ξέρον ἄρμα βατῆς ἀλός· ὀξυπνοῖς δ'

Κόψατέ μοι πελέκεσσιν ῥάχι πινυώδους ὕλης,

Τὼ ξατέ μοι σοφὸν ἔργον, ἔστω.

Facite mihi novum currum pervii maris, stridulis vero

Abscindite mihi bipennibus deorsum pinifera silva,

Facite mihi divinum opus, &c.

Hercules dextrâ indicat, forsan Ambrosias petras, supra quas urbs erat condenda, & ad quas quærendas navem ipsos fabricare jussit.

Δουρατὶ κενεῶνι χαράξατε ἰῶπα θαλάσσης,

Εἰσὶν καὶ χάρσιν ἱχθυόεσσι μαμορμόροι, ὅπως δὲ διασῶν

Ἀσπίδες πλώοισιν ἀλήμονες εἰν ἀλὶ πέτραι,

Ἀς φύσιν Ἀμφροσίαι ἐπιφύμωσιν.

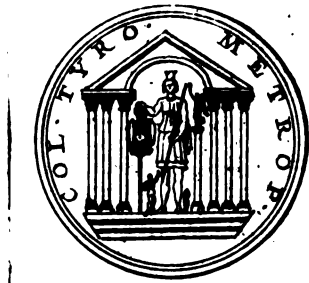
Ligneo ventre frangite dorso maris,

Donec in locum veniatis paratum, ubi gemina

Instabiles navigantibus vagi in mari petra,

Quas natura Ambrosias celebravit.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiores numerandus.

COL. TYRO. METROP. Astarte tutulata stans in templo sex columnis ornato, dextram imponit trophæo, sinistrâ scipionem oblongum gerit; Victoria columnæ imposita ei coronam porrigit, pro pedibus hinc Silenus, inde conchylum.

Frequens est in Tyrriorum nummis Astartes typus cum iisdem symbolis modò sine templo, modò cum templo, de quibus passim egimus. Cicero de Nat. Deor. l. 3. *Quarta*, ait, *Venus Syriâ Tyroque concepta, quæ Astarte vocatur.* Astarte urbis Dea tutelaris est. Hyramus Tyrriorum Rex ei templum dedicavit, teste Josepho contra Apion. l. 1. *Τότε Ηερακλέους & ἡ Ἀσάρτης τίλδος ἀνέρθεν. Herculis & Astartes fana consecravit.* Illa sceptrum tanquam insigne gerit, manum apponit trophæo ob Colonias à Tyriis longè latèque disseminatas. Victoria eam ob causam illi coronam imponere videtur. Silenus sui etiam cultum Tyri indicat, sed ad pedes Astartes positus tanquam unus ex Diis minoribus: conchylum, perpetuum est urbis symbolum, de quo Plinius lib. 15. cap. 16. *Nunc omnis ejus nobilitas conchylio atque purpura constat.*

Hic nummus majoris moduli pro raro & elegante habendus.

COL. TYRO. METROP. Colonia Tyros Metropolis. Figura muliebris stans, lævâ sceptrum, dextrâ tabulam in qua urbis descriptio est, porrigere videtur viro tunica ornato, quem tres alii comitantur.

Mulier sceptrum gerens, Dido est Tyria, ad antiquitatem urbis indicandam à Tyriis in nummo cælata, ut innuit Virg. 1. *Æneid.*

*Belo nata fuit Tyrriorum Principe, Dido
Sichæi conjux.*

Dido ichnographiam urbis porrigit viro primario tribus aliis stipato, de qua Justinus. *Fugam tacitè molitur, assumptis quibusdam Principibus in societatem.* Nemo autem nescit illam è Tyro in Libyam navigasse, & Chartaginem condidisse, alii tantùm Byrsam urbis arcem extruxisse contendunt, teste Ovidi in Epist.

Struxit Carthaginis arces,

MARCIA OTACILIA SEVERA.

SUPERIORI ævo summis contentionibus disputatum fuit de Romanarum mulierum prænominibus & cognominibus, en Marcia Otacilia Severa Philippi Imp. conjux, utraque appellatione insignita. *Marcia* prænomen est à Marco desumptum, non autem Martiæ gentis appellatio. *Otacilia* veteris & Consularis familiæ nomen, nec illa Augusta unquam, ut Tristano placet, *Otacilla* dicta est; *Severa* ejus cognomen est Romanis familiare. Vide Petri Servii Miscellanea.

OTACILIÆ nummi ex omni modulo vari sunt, sed præsertim majores.

ANTIOCHIA.

MAP. OTAKIA. CEOTHPAN. CE. Caput Otaciliæ Severæ.

ANTIOXEΩN. MHTPO. ΚΟΛΩN. Αντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας.
In area S. C. Δ. E. Caput velatum & turritum, in vertice Aries.

Antiochenſes Syriæ non modò Philippo nummos percufferunt, ſed etiam Otaciliæ Auguſtæ ejus uxori, & quidem utrique frequentes ſunt, quòd Priſcus Imperatoris frater, Syriæ præſſet, & Antiochiæ moraretur, cùm ipſa Syriæ eſſet Metropolis, & præſidium Rectoris, ſedes ac domicilium. Porro Antiochia in nummo Metropolis titulum ſibi aſſerit ante Colonia appellati-
onem, quia Metropolis dignitatem ante Colonia foundationem obtinuerat; ipſa namque plurimarum urbium Metropolis jam ſub Hadriano appellatur apud Lampridium in ejus vita: *Antiochenſes inter hæc ita odio habuit, ut Syriam à Phœnicia ſeparare voluerit, ne tot civitatum Metropolis Antiochia diceretur.* Hanc verò Metropoleos dignitatem Sept. Severus ab hac urbe ad Laodiceam tranſ-
tulit, ſed Caracalla ejus filius eam ipſi reſtituit, ac præterea Colonia ti-

tulo Antiochiam auxit, ideo Metropolis antè facta, quàm Colonia constituta, hunc titulum præmittit. Caput turritum, Genius est urbis, nec Leo sub ejus capite, ut protulit Tristanus tom. 2. pag. 225. sed Aries est, sub cujus signo Antiochenfes annum inchoare tradidimus. Notæ S. C. & Δ. E. non ad Imperatorem, ut putat idem auctor, sed ad urbem spectant, ut passim diximus.

In Thesauro Mauroceno pag. 138. in hoc nummo pro ΚΟΜΑγηνίης lege ΚΟΛωνίας. Antiochia non est Metropolis Comagenes, sed Samosata.

Hic nummus primæ & secundæ magnitudinis non vulgaris, primæ quidem à Tristano tom. 2. pag. 568. secundæ verò à Patino pag. 380. editus.

ΜΑΡ. ΟΤΑΚΙΛΛΑΝ. ΣΕΒ. Caput Otaciliæ.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΥΠΑΤ. Γ. ΑΝΤΙΟΧΙΑ. S. C. Διμήτριος
Εξουσίας. Υπάτος τριτον. Tribunicia potestate Consul tertium Antiochia. Aquila
alis semiextensis, rostro coronam.

Similem typum, similemque epigraphen in Philippo vidimus, cùm hæc inscriptio minimè Otaciliæ conveniat, Tribunicia enim potestas & Consulis titulus ad Principem foeminam non spectant, id monetariorum incuriâ potius quàm scriptorum penuriâ factum arbitramur: frequenter autem epigraphen Imperatori ascriptam, in nummis Augustarum & Cæsarum reperiri norunt Antiquarii. Hoc tamen notandum, quòd inter nummos sub Philippo ab Antiochenfibus signatos, alii solitam exhibeant inscriptionem ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. S. C. Δ. E. alii verò novam & nudam ΑΝΤΙΟΧΙΑ. S. C. sine nimirum Metropolis & Colonia titulo, an-ne hæc inscriptionis distinctio ex duabus urbis, de qua sæpe egimus, monetarii officinis oriretur, in quarum altera Syriæ Præfectus cum *Antiochenfium* appellatione nummos cælaret, in altera urbs ex facultate monetæ signandæ à Senatu sibi concessa, *Antiochia* nomen inscriberet.

Hic nummus secundi moduli, nec rarus nec obuius est.

DACIA.

MARCIA

MARCIA OTACILIA SEVERA. Caput Otaciliæ Severæ.

PROVINCIA DACIA. AN. I. in aliis AN. II. & AN. III. Mulier stans pileo & patrio vestitu ornata, dextrâ gladium Dacicum, quem lituum existimat. Com. Mediobarbus p. 349. sin. vexillum in quo D. F. *Dacia Felix*, pro pedibus hinc Aquila rostro coronam, inde Leo. Diversi sunt ut in Philippo typi.

Daciam provinciam à Philippo liberam pronunciatam fuisse suprà diximus; quare illa Otaciliæ gratulabunda, numismata etiam ei consecrat. Patinus pag. 385. ob hæc numismata Otaciliæ dicata, eam ex Dacia oriundam conjicit. Dacia autem ob libertatis acceptæ memoriam in nummis æram signat. Porro hæc libertas à Philippo concessa videtur, ut illa provincia quæ Barbarorum incursionibus frequenter impeteretur, fortiter eos reprimeret, cum jam privilegiis civium Romanorum gauderet: signa verò illa militaria, quæ præ manibus tenet Mulier provinciam repræsentans, nomina Legionum V. *Macedonica* & XIII. *Gemina* exhibent, quarum Veterani in Colonias in Dacia sub Trajano constitutas à Philippo transmissi sunt, ut novi milites in Legionibus adscripti, eas validiores ad provinciæ custodiam redderent. Aquila, Romani Imperii insigne est; quod Dacia tanquam Romana facta præfert; Leo verò, solitum est provinciæ symbolum.

Hi typi ex omni modulo variores sunt quàm in Philippo, majoris quidem moduli à Tristano tom. 2. pag. 564. secundi verò à Patino pag. 384. editus.

DAMASCUS.

MAR. OTACIL. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡΟ. Colonia Damascus Metropolis. Mulier turrita insidet montibus, ante quam stat Silenus humeris utrem hircinum gerens, in vertice Pegasus, in imo quinque mulierēs turritæ sacrificant ad aram.

Hic est nummus, quem Com. Mediobarbus pag. 349. ita profert. Venus sedens, prope quam Cupido alatus, & quatuor figuræ stantes; hæc descriptio ad illum transmissa proculdubio videtur.

Damascus Cœlesyriæ Metropolis, Colonia à Philippo facta, Otaciliæ ejus uxori beneficii memor nummos dedicat. Figura muliebris urbem repræsentat, turrita est tanquam Metropolis, quam ita describit Strabo l. 16. p. 756. Εστὶ δὲ καὶ Δαμασκὸς πόλις ἀξιόλογος ἡδεῖν πρὸς τὴν ὁριζουμένην τῇ Γαύτῃ καὶ τῇ Περσίᾳ. *Damascus urbs est insignis, omnium ferè nobilissima, quæ in ea sunt regione Persis vicina.* Insidet montibus, indicans, ad montis nimirum Hermonis radices: cornucopiæ gerit, ad abundantiam in agro suo denotandam: supra ejus caput Pegasus urbis insigne; ante situm eam stat Silenus Damasci cultus, ut in nummis Philippi diximus. In imo

Kk

quinque illæ mulieres ad aram sacra facientes, præcipuæ urbes Cœlesyriæ sunt; quarum ipsa Metropolis est. Notandum autem hîc videtur urbes Metropoles in Imperio non easdem esse quas Ecclesia nominat, nam Damascus Cœlesyriæ in nummis Metropolis, Episcopalis verò in Not. Episcop. Græcorum sub Emesa Phœnicia Libanisiæ Metropoli collocatur.

Hic nummus in cimelio Exc. Ans. Capello Sen. Veneti, eximia raritatis & elegantia est.

M. OTAC. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡΟ. Colonia Damascus Metropolis. Lupa cum puerulis & labaro in quo LEG. VI. F. Legio Sexta Ferrata.

Superiora Philippi numismata illum quidem Damascus deduxisse Coloniam nos docuerunt: sed hæc ad Otaciliam Augustam spectantia, ex qua Legione Veterani ab illo Imperatore Damascus transmissi fuerint, nobis denotant. Patinus in explicatione hujus nummi pag. 386. *Legio VII. inquit, vexillo inscripta proculdubio Damasci commorabatur, suaque fidelitatis hoc perhibet testimonium.* Legio VII. Claudiana nomine, hiberna Damasci non agebat, sed in Mœsia superiore, ut Dio tradit lib. 5. pag. 564. *Καὶ οἱ ἑβδομοί, οἱ ἐν τῇ Μυσίᾳ τῇ ἄνω. Septima in Mysia superiori.* Illius Veteranos Viminacium hujus provinciæ urbem Gordianus transmisit, ut ex illius Imperatoris nummis vidimus. P. Harduinus rectè quidem gemellos cum Lupa deductæ à Romanis Coloniz indices profert pag. 133. sed addit: *In labaro deinde LEG. VII. quod argumentum est deductos eò milites septima Legionis.* Non LEG. VII. at LEG. VI. F. Legio Sexta Ferrata legendum; amicus putat legi posse, *Legio Sexta Fidelis*, quòd ea frequens sit Legionum appellatio: cùm autem duæ essent Legiones nomine *Sextæ*, altera *Victrix*, altera *Ferrata* nuncupata, littera F. *Ferrata* ad alterius Legionis distinctionem apposita videtur, illa hiemare solita in Britannia inferiori, hæc in Judæa, teste eodem Dione loco cit. *Ἐνταῦθα, ὅν τὸ μὲν, ἐν Βρεταννίᾳ τῇ κατωτέρᾳ, τὸ δὲ ἐν Ἰουδαίᾳ τὸ Σιδονέῳ τῆς τῆς. Sexta duæ, una in inferiori Britannia, Victrix; altera in Judæa, Ferrea vocabulo insignis.* Philippus ob egregiam à Legione Sexta Ferrata operam in bello Persico collatam, ejus Veteranos in Coloniam deduxit, ut animos militum à quibus Imperator post Gordianum occisum proclamatus erat, demulceret.

Hic nummus ex omni modulo rarus, secunda autem forma à Patino pag. 384. editus est.

Eadem epigraphe, sed caput Otaciliæ Lunæ crescenti superpositum?

COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡΟ. *Colonia Damascus Metropolis*. Puer fugens Damam, in imo caput Arietis.

Damasceni similem pueri Damam fugentis typum in Philippi nummis, ad originem conditoris urbis suæ renovandam signarunt: Damascus quidem, si Stephano fides, ab Asco gigante condita traditur; num quis à puero illo nomine Asco, & à Dama nutrice urbem Damascus nominatam suspicari posset? Porro varii hujus urbis conditores nomine *Damasci* ab auctoribus recensentur, quorum primus dicitur à Stephano Mercurii & Halimedæ Nymphæ filius, qui ex Arcadia in Syriam profectus, urbem sui nominis extruxerit: alter apud eundem refertur ejusdem urbis auctor, qui ob vineta securi excisa à Dionysio excoriatus est: tertius à Justino lib. 36. qui urbem Syriæ nobilissimam Damascus memorat, à Damasco Rege conditam & nominatam; sed hi omnes *Damasci* nomine percelebres à Dama nutriti esse potuerunt. Vossius Nor. ad Justin. lib. 36. inquit: *De appellatione autem hujus urbis, tantum à sese abeunt Veteres, quantum à veritate*. Pinedo in Stephan. pag. 220. *Agit nunc de etymo urbis Damasci, & quæ affert, sunt ex Græcorum fermento confecta .... ejus conditor jacet in antiquitatis sepulcro, etsi Josephus, Usen Arami filium eam condidisse edisserit*. Jam verò nummus Damasci urbis conditorem à Dama nutritum exhibere videtur, ut in plurimis Coloniae Romulum & Remum à Lupa educatos observavimus; imo Cydoniæ Cretenses Miletum Apollinis & Acallidis filia Minois filium apud se natum, deinde expositum à matre, à lupa pariter alitum in nummis cælarunt, ut videre est apud Patinum pag. 50.

Hic nummus primæ magnitudinis rarissimus est.

GOL. DAMAS. METRO. *Colonia Damascus Metropolis*. In imo ΠΗΓΑΙ, *Fon-tes* Templum quatuor columnis ornatum, in quo Silenus utrem hircinum humero lævo gerit, in imo arcus sub quo Fluvius imberbis de-

Kk j

cumbens, dextrâ ramum, lævo cubito urnæ innixo, sinistrâ cornucopiæ, hinc astrum, inde Luna crescens, à dextris arula.

Templum Sileni est, qui Damasci præcipuè cultus erat, ut nos docent frequentes ejus Coloniae nummi, in quibus ille exhibetur. Figura fluvii decumbentis sub arcu, ad urbem spectat, locum repræsentat ubi amnis in fontes per totam urbem dividitur, ut Romæ fluviorum simulacra diversos aquarum ductus in urbem diffundere videntur: duo enim amnes ex Hermone monte defluunt, *Amana* mediam Damascum præterfluit, *Parpar* muros ejus alluit, de quibus Benjamin in Itin. pag. 96. *Nam eò etiam ex Hermone defluunt Amana & Parpar, adeo ut Amana in mediam urbem descendat, adeoque per ligneos aquaductus ad omnes magnatum ades aquæ derivantur, necnon in plateas & fora.* *Amana* extra urbem in *Parparem* defluit, ideo *Amana* imberbis depingitur amnium more, qui in alios delabuntur, & uterque mixtus *Chrysorrhoas* dicitur, si Straboni fides, lib. 16. pag. 755. *Τῶν δὲ ποταμῶν ὁ μὲν Χρυσόρροας ὁ ἄλλος ἀπὸ τῆς Δαμασκηνῶν πόλεως.* *De amnibus Chrysorrhoas ab urbe & regione Damascenorum incipiens.* Effigies amnis cornucopiæ gerit, ad indicandam ortam ex ejus aquis abundantiam. Ara à dextris ad templum Sileni pertinet, supra quam huic Deo sacra fiebant. Astrum & Luna crescens, Solem & Lunam designant, ad quæ omnia tanquam præcipua numina Tyrii referebant. Liceat hîc nobis suspicari *Pegasus* ἀπὸ τῆς πηγῆς dictum, pro urbis insigni haberi, forsan quòd hæc urbs tota *Πηγὴ* esse videatur, & vox *ΠΗΓΑΙ* in hoc nummo scripta sit.

Hic nummus primæ magnitudinis, ab Octaviano Strada pag. 118. editus, rarissimus & elegantissimus.

COLONI. DAMASCO. METROPOL. *Colonia Damascos Metropolis.* Circa ambitum CEBACMIA in corona quercea; in imo caput Arietis;

Jam signatus est in Philippo hic à Damascenis nummus, quædam ad certamina in Augusti honorem celebrata spectare diximus, illaque à Nicolao Damasceno instituta suspicati sumus, is enim Augusti studiosissimus erat, multamque pecuniam quam ab amicis comparaverat, facile impendebat, ut de semet ipse testatur. *Οἱ ἡπῶντες πρὸς τὸν Νικόλαον πλείστα χρήματα ὡς φίλων λαβόντες οὐ σῶζεν αὐτὰ.* *Erant qui Nicolao objicerent, quòd cum magnam pecunie vim ab amicis dono accepisset, eam tamen minimè custodiebat.* Herodis Magni Judææ Regis primus minister fuit, & ad Augustum Orator ab eo Romam missus, ubi eloquentiâ suâ Regem Imperatori reconciliavit, teste Josepho l. 16. c. 16. *Καὶ πέρας εἰς τὴν καπύην Καίσαρος, ὡς τὸ μὲν Συλλαίῳ καταγῶναι θάνατον. Ἡρώδης δὲ ἀφ' ἑλπίδος.* *Ad ultimum eò res devenit, ut Caesar damnato capitis Syllao, Herodem in gratiam receperit.* Athenæus l. 15. c. 16. Nico-

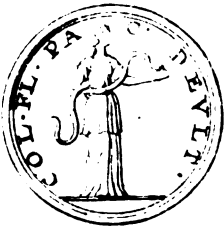
OTACILIA.

261

laum Damascenum Augusti amicum appellat: nil mirum igitur si in patria sua ad Augusti honorem ludos instituerit, etsi conicere liceat Actiacos, quorum præmium foret corona quercea Augusto ob cives servatos decreta. Caput Arietis, annum sub hoc signo à Damascenis inchoatum indicat.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rarissimos collocandus.

DEULTUM.

M. OTAC. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. FL. PAC. DEULT. Colonia Flavia Pacensis Deultana. Salus stans, dextrâ serpentem, lævâ pateram in qua draco depascitur.

Deultum urbs Thraciæ, Colonia à Vespasiano constituta est, cum ille Imperator hanc provinciam fecisset Romanam, teste Suetonio in Vespasiani vita: *Item Thraciam, Ciliciam & Comagenam ditionis Regiæ usque ad id tempus, in provinciarum formam redegit.* Suetonio adstipulari videtur Eustathius in Dionys. de Orb. descript. pag. 94. *Veteres tamen Vespasianum Thraciam ab Europa disjunctisse tradidere.* Deinde pag. 110. inquit: *Quam propter excellentiam regionis Vespasianus sibi propriam fecit, ut prædictum est.* Porro plurimi existimant in Suetonio legendum esse Tracheam Ciliciam & Comagenem, quod Antiochus Rex Comagenes Tracheam etiam Ciliciam habuerit, ut innuit Sex. Aur. Victor in ejus vita: *Syria seu Palestina, necnon Cicilia Trachea, & Commagene provinciis accessere.* Sed Eutropius lib. 7. utramque provinciam commemorat: *Item Thraciam, Ciliciam Tracheam, & Commagenem, quæ sub amicis Regibus erant, in provinciam redegit.* Deultani in Philippo Æsculapium, in Otacilia verò Hygeiam ejus Dei filiam cælarunt, ut utrique sacra pro Imperatoris & Augustæ salute se fecisse denotarent.

Hic nummus secundæ formæ inter rariores numerandus.

HELIOPOLIS.

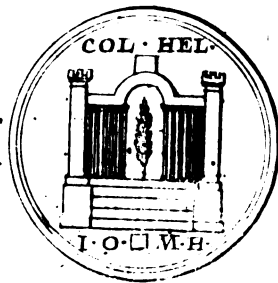
R k ij

OTACILIA SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. Colonia Julia Augusta Felix Heliopolis vel Heliopolitana. Mulier stans sub Fortunæ effigie, duæ icunculæ viriles pro pedibus ejus hinc & inde vexillum gerunt, duæ verò mulieres cippo impositæ velum supra caput Fortunæ volitans manibus retinent.

Heliopolitani Cœlesyriæ Philippi studiosi, eundem nummi typum Otaciliæ quem Imperatori percusserunt. Mulierem stantem, urbis Genium seu tutelarem Deam cum Fortunæ attributis repræsentare diximus; icunculas juxta ipsius pedes, ad Veteranorum Genios, vexilla ad Coloniae originem denotandam gerentes retulimus; mulieres denique cippo impositas, velum sub ejus capite volitans detinentes, ipsius Deæ Sacerdotes augurati sumus. Lucianus Junoni sacram esse Heliopolim narrat, in qua Deæ Ministri postquam se execuissent, muliebres vestes gerebant. Καὶ Ἡρῆ χειροῖν τεμνομένη δ' ἐν ἐσθῇ τῇ οἷον σὺν ἑπ' ἀνδρῶν ἔχουσι, ἀλλὰ ἔειματ' αὖτε γυναικῶν φορέουσιν, καὶ ἔργα γυναικῶν ἐπιτελέουσιν. Junoni gratificantes quare castrantur, nec virilem vestitum amplius habent, sed & vestes muliebres gerunt, & muliebria opera conficiunt. Amicus hîc Fortunam & non Junonem repræsentari objicit, sed Antiqui Junonem pro Terra colebant, audiatque Varronem: Juno vocatur Jovis conjux, & is Cælum, hæc Terra, quæ eadem Tellus. An ne melius effingi potest Terra quàm sub forma mulieris dextrâ temonem, sinistrâ cornucopiæ gerentis? temone quidem maris potestas, cornucopiæ verò terræ abundantia designatur.

Hic nummus primæ magnitudinis pro rarissimo computandus.

COL. HEL. Colonia Heliopolis. In imo. I. O. M. H. Jovi Optimo Maximo Heliopolitano. Templum plurimis columnis ornatum, ante gradus arula.

Hoc templum Jovi dicatum indicat ejus inscriptio, Jovi Optimo Maximo Heliopolitano: Jupiter autem Optimus Maximus cognominatus est, quòd velit & possit omnibus prodesse. Cicero eum Optimum quidem antequam Maximum narrat, quia majus est certè, gratiusque prodesse, quàm magnas opes habere: sed Jovem Optimum Maximum eundem esse Romæ ac Capitolinum quidam putarunt, quem forsân Romani, cùm Coloni Heliopolim venissent, de urbis nomine Heliopolitanum appellarunt. Porro Jovem Capitolinum etiam apud Græcos cultum tradit Pausanias in Corinth. imò Antiochiæ magnificum ejus fuisse templum Livius refert lib. 1. Decad. 5. Et Antiochia, Jovis Capitolini magnificum templum, non laqueatum auro tantùm, sed parietibus totis lamina inauratum. Qua verò de causâ hoc templum in averfa Philippi & Otaciliæ nummorum parte ab Heliopolitanis sculptum fuerit, indicat arula

OTACILIA.

263

ante templum, ob sacra Imperatori & Augustæ in hoc templo Jovi ab illis perpetrata.

Hic nummus primi & secundi moduli rarior est in Otacilia.

NEAPOLIS Samaria.

M. OT. SEVERAE. AVG. M. C. *Marcia Otacilia Severa Augusta Matri Castrorum.* Caput Otaciliae supra falcatam Lunam impositum.

COL. SERG. NEAPOL. *Colonia Sergia Neapolis.* Colonus agit boves, in vertice mons cum templo.

Patinus hunc nummum vulgavit, & literas M. C. inscriptionis circa caput, *Matri Caesaris* interpretatus est, sed potius illæ de insigni MATRI CASTRORVM titulo in Augustis foeminis obvio explicandæ videntur; erosam etiam vir eruditus averse partis nummi epigraphen Berytensi Coloniae dubius tribuit, at mons Garizzim, ad cujus radices erat condita Neapolis Samariae, perpetuum hujus Coloniae symbolum est; nummum autem hunc integrum vidimus. Vox SERG. in nummis Philippi SERGIA, SERGIANA, vel SERGIOPOLITANA à nobis proposita est, quæ si *Sergiana* vel *Sergionopolitana* explicatio non arrideat, *Sergia* forsan erit eligenda à nomine *Sergia tribus*, ex qua Romani Coloni Neapolim sunt deducti: ex urbe vel ex tribubus Romanis deducebantur, at cum *Sergia* esset tribus, cujus meminit Cicero in Vatinium, *Sergiam tribum præter Vatinium nemo unquam perdidit.* Pœdianus verò in Cornelianam: *Sergia & Quirina damnaverunt.* Ex ea forsan Coloni selecti sunt, & Neapolim transmissi, unde Colonia *Sergia* pro *Flavia* appellatione quam à Vespasianis habuerat, appellata est.

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 385. editus, pro rarissimo notandus.

NESIBI'S.

M. ΩΤΑΚ. ΣΕΟΥΗΡΑ. ΣΕΒ. Caput Otaciliae Severæ.

ΙΟΥΛ. ΣΕΠ. ΚΟΛΩ. ΝΕCΙΒΙ. ΜΕΤ. *Ιουλία Σεπτιμία Κολωνία Νέσιβι*

Μητροπόλις. Figura muliebris turrita & velata infidens rupibus, dextrâ spicas supra, caput Aries.

Nesibis cùm inter Mesopotamiæ Metropoles à Philippo annumerata fuisset, Juliam ex Juliæ Philippi gentis appellatione se nuncupavit, quod manifestat Mesopotamiam Persis à Philippo haud relictam fuisse, ut scribit Zonaras Ann. l. 2. Σπειδάς δὲ πρὸς Σαπῶρην βασιλῆος τῆς Περσῶν βασιλεύοντα τὸν πρὸς Πέρσας κατε-
λύσε πόλεμον πρὸς γρήσας αὐτοῖς Μεσοποταμίας καὶ Ἀρμενίας. Cum Sapore Persarum Rege
pacem fecit, Mesopotamiâ & Armeniâ concessis. Hanc autem Strabo ad mon-
tem Masium collocat, sed ille & Plutarchus in Lucullo Antiochiam Myg-
doniam appellant, ideo Capitolinus de Antiochia Syriæ à Persis capta sub
Gordiano loquens, de Antiochia Mygdonia, id est Nesibi, intelligendus vi-
detur, cui adstipulatur Pomponius Lætus: *Recuperata urbes, Antiochia quæ est Ni-
sibis, & Carrha.* Illa spicas gerit, ad frumenti abundantiam in agro suo deno-
tandam: duæ autem erant Mesopotamiæ partes, fertilis una ab Armeniæ mon-
tibus usque ad amnem Chaboram, quæ à Strabone Mesopotamia felix vo-
catur, altera inculta & aspera à Chabora Babyloniam usque. Mulier infidens
rupibus, Genius est urbis, infidet quidem monticulis, ad denotandum ipsius
situm, quem ex ipsius urbis etymo probat ipse Stephanus ex Uranio, Nesibis
quippe aggerem significat. Ως δὲ Οὐρανίος Νέσις φησι, σημεῖον τῇ Φοινικῶν Φωτῇ
λίθοι συγχέμενοι, συμφορητοί. Ut autem Uranius Nesibis significat Phœnicum linguâ,
lapides congestos simul jacentes.

Hic nummus mediocris formæ pro rarissimo habendus.

TYRUS.

M. OTAC. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Astarte tutulata vestitu soli-
to ornata stans, dextram apponit trophæo, lævâ scipionem: à sinistris
Victoria cippo imposita coronam ei porrigit, pro pedibus hinc Silenus,
inde conchylum.

Tyrus Phœniciæ Colonia & Metropolis, quam Q. Curtius affirmat claritate
& magnitudine ante omnes Syriæ Phœniciæque urbes superasse, quo tempore
obsessa est ab Alexandro, in ea autem eminebant templa ab Hiramio Rege
condita, Agenorum puta & Jovis Olympii, & Astartes & Herculis, de quibus
Josephus contra Apion. l. 1. Tyrii igitur cùm nummos Otaciliæ dedicarent,
Astartem præcipuè in iis cælarunt, Imperatrici videlicet alludentes tanquam
tutelari urbis Deæ. Astarte verò non apponit manum trophæo, ob Philippi
victorias

viſtorias de Perſis relatas, vel ob pacem cum iſdem initam, ſed ſolenne eſt Tyri inſigne propter Colonias longè deductas, ut ſæpius diximus. Silenus pro pedibus Aſtartes, ſui etiam in hac urbe cultum indicat. Conchylium, ejuſdem eſt ſymbolum ob purpuræ inventionem, de qua Nonnus Dionyſ. 40.

Καὶ Τυρίης σκοπιάς δειδυμένα φάρεα κόχλω.

Et Tyriæ conſpexit tincta veſtimenta concha.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores computandus.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Dido ſtolata ſtans, dextrâ ſcipionem, lævâ ſceptrum, ante eam porta urbis ſupra quam figura virilis ſtructuræ incumbit, alterâ pro pedibus terram ligone aperit.

Tyrii Otaciliæ blandientes, Didonem Heroïnam ſuam Carthaginiſ arces extruentem in ejus nummis exhibent: forſan enim Auguſtæ beneficio reſtaurandorum murorum facultatem à Philippo obtinuerant. Didonem Beli Tyriorum Regis filiam fuiſſe, ipſamque Charthaginiſ arcem ædificari nemo neſcit.

Belo nata fuit Tyriorum Principe, Dido

Virg. 1. Æn.

Sichæi conjux ſtruxit Carthaginiſ arces.

Ovid. in Ep.

Primum quidem *Elifa* dicta eſt, quod nomen Phœnice ſonat Divina Virago; deinde verò *Dido* nominata eſt, quaſi vaga ſeu erratica in Etymologico Magno, cùm è Phœnice Carthaginem appulit. Τῇ γὰρ Φοινίκων Φωνὴ ἢ πλανῆτιν Διδῶ προσαγορεύουσι. *Phœnicum enim ſermone erraticam Didonem appellari.* In Phœnicia autem, Græca lingua non fuit in uſu ante Alexandrum Didone poſtēriorem multis ſæculis. Vide quæ diximus in Elagabalo pag. 135. de ſimili typo.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis inter elegantiores aſcribendus.

COL. TYRO. METR. ACTIA ERACL. *Colonia Tyros Metropolis Actia Eracilia.* Menſa ſupra quam duo lebetes, ſub ea conchylium, hinc & inde ad latera palmæ ramus.

Plurima Tyri certamina fuere celebrata, Olympia ſcilicet, Heraclia, &
L!

Aëtia, de quibus in Caracalla pag. 72. & in Elagabalo pag. 136. egimus. Jupiter, Hercules, & Apollo urbis erant tutelares Dii, & his omnibus certamina sunt plurimis in locis instituta: Olympia, in Jovis Olympii honorem, juxta Olympiam Elidis civitatem: Pythia, Apollini sacra, in memoriam Pythonis serpentis ab Apolline occisi: eidem Aëtia in Aëtio Epiri promontorio, à quo Aëtius cognominabatur; hæc fuisse vetustissima constat, utpote quorum & Callimachus meminerit, sed ab Augusto summo apparatu ob Antonium in eo tractu devictum restaurata sunt. Heraclia Herculi non modò ab Atheniensibus, Sicyoniis, Ambracioris, Thisbitis, celebrata sunt, sed à Thebanis, ut habet Scholiastes Pindari Olymp. Od. 7. Εἰς Θηβας τὰ Ηεράκλεια. *Thebis autem Heraclea.* Imo à Tyriis Herculi quarto quoque anno ludos, ac certamina dedicata, sacræ Machabæorum Historiæ nos monent l. 2. c. 4. *Cùm autem quinquennalis agon Tyri celebraretur, & Rex præsens esset, misit Jason ab Jerosolymis viros peccatores, portantes argenti didrachmas trecentas in sacrificium Herculis.* Duo lebetes, duo certamina sub Philippo celebrata, Herculeæ quidem & Aëtia, demonstrant, quorum memoriam Tyrii in nummis Imperatoriæ familiæ consignarunt, huncque Otaciliæ superstitem exhibemus. Palmæ rami, victorum præmia sunt. Conchylum, Tyri perpetuum est symbolum.

Hic nummus primi moduli pro rarissimo habendus est.

VIMINACIUM.

MAR. OTACIL. SEVERA. AVG. Caput Otaciliæ Severæ.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciae Mœsiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. X. *Anno decimo.* Mulier tunicata stans manibus infrà extensis, hinc Bos, inde Leo.

Viminacium urbs Mœsiæ Superioris, Colonia à Gordiano deducta, de qua suprâ abundè ut de ipsius typo dictum est, nummos Otaciliæ dedicat cum nota anni decimi à Coloniz deductione, quod incidit in ultimum Imperii Philippi ipsius conjugis annum, si quidem sex annos ille regnaverit, & Rhescainecii sub primo ejus Imperii anno, quintum Coloniz annum in nummis signarunt. P. Harduinus pag. 517. hanc Coloniz æram in Philippi conjugis observatam agnoscit, sed delusus nummis cum inscriptione an. III. & IIII. in marito à Com. Mediobarbo pag. 347. allatis, ad ipsius Imperii annos revocat.

Hic nummus mediocris formæ inter variores ascribendus.

M. JUL. PHILIPPUS

JUNIOR.

PHILIPPUS JUNIOR septennis videtur fuisse, cum ejus pater Imperium arripuit, & ab illo mox *Cæsar* renuntiatus est. Senatus Romanus ipsi NOBILISSIMI titulum etiam si aliis jam Cæsaribus datum, nondum tamen publico ære signatum, concessit, ut patris Arabis forsan ignobilitatem tegetet. Præcipui autem nobiles Romæ juxta Ant. Augustini mentem existimabantur, qui à Trojanis descenderent: Philippus autem cum ex Julia gente diceretur, ita se ab Anchisæ originem habere jactabat. Philippus Imperii consors à patre factus est, quo tempore pater contra Carpos profectus est, non verò cum ex Syria Romam veniret, uti narrat Zonaras; sed infelix filius post patrem in bello contra Decium Veronæ à militibus suis occisum, duodecim annos natus Romæ in gremio matris interfectus fuit.

PHILIPPI JUNIORIS nummi ex medio & minimo modulo rari, sed ex majore rarissimi, si Antiochenos excipias.

ANTIOCHIA Syria.

Ll ij

ΑΥΤΟΚ.Κ.Μ. ΙΟΥΛΙ. ΦΙΛΙΠΠΟΙ ΣΕΒ. Effigies Philipporum adver-
sæ, caput patris laureatum, caput filii radiatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. *Αντιόχων Μητροπόλεως Κολωνίας.*
Caput velatum & turritum, Aries in vertice.

Antiochenfes Syriæ plurimos Philippo patri nummos cuderunt; sed hunc ambobus Philippis gratulantes dedicasse videntur, cum patrem Imperii consortem filium fecisse accepissent, ut tradit Aur. Victor de Cæss. *Philippus Arabs Thraconites sumpto in consortium Philippo filio.* Ideo ambo ΣΕΒΑΣΤΟΙ *Imperatores*, in nummo recensentur; ambo coronâ insigniti, pater quidem laurea, filius verò radiis, tanquam alter Oriens. Caput muliebre urbem repræsentat, turribus ornatur tanquam Metropolis, quem titulum sub Regibus Seleucidis sibi asseruit, ut manifestant ipsius nummi hoc tempore percussi, in quo ex una parte caput Jovis, & in altera ipse sedens cum epigraphæ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ. ΗΚΞ id est anno 228. *æτâ* à condita urbe desumptâ. Hanc verò Metropoleos dignitatem post Syriam in provinciam redactam, ob *autonomiam* ipsi à Pompeio concessam, conservavit usque ad pugnam Actiacam, ut denotant ipsius etiam nummi cum epigraphæ ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΥΤΟΝΟΜΟΥ. ΔΚ. an. 24. Ab hac autem pugna sub Augusto etsi novam *æram* computent Antiocheni, tamen usque ad Trajanum in ipsius nummis ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ inscriptionem non observavimus; hic forsan titulus ab Augusto ei ablati, & à Trajano restitutus est, ut eundem à Severo ei postea sublatum, & Caracallæ interventu à Severo postea redditum narrat Herodianus.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro habendus.

CARTHAGO *Africa.*

M. IVL. PHILIPVS. CAES. Caput Philippi sine laurea.

C. I. C. A. D. D. *Colonia Julia Carthago Antiqua. Decreto Decurionum.* Lupa cum puerulis.

Nummi pro moneta usurpati post mortem unius Imperatoris, mox in honorem novi Augusti signabantur, hoc etiam privilegio Augustæ & Cæsares gaudebant, ut nummi cum eorum effigie cuderentur. Carthaginenses Africæ simul ac Philippum in Oriente Imperatorem proclamatum, & filium ejus Cæsarem ab illo designatum intellexerunt, utrique nummos percusserunt, præsertim cum Philippi ex Julia familia essent oriundi, & Carthago Juliæ nomen haberet, Colonia autem à Julio Cæsare deducta est, ut narrat Plut. in ejus vita. *Αὐτῆς ἀνελάμβανε τὸ δῆμον ἐξ ὧν ἐστὶν αἱ σιτηρεσίαι· τὸ δὲ γραμματικόν, ἀποικίας· ὡς ἐπιφανέσταται Καρχηδωνὶ καὶ Κόρινθον ἦσαν· αἱ δὲ πλεονέχουσι τὴν ἀλυσιν, καὶ πότε τὴν ἀνάληψιν αἶμα, καὶ τὴν αὐτὴν χροῖον ἀμφοτέραις γίνεσθαι σωτέα. Populum iterum epulis & tesseriis annonæ*

riis delinivit, milites Coloniis deducendis, quarum fuerunt clarissima Carthago & Corinthus: quibus & capi antè & tunc instaurari una eademque tempestate ambabus contigit. Lupa cum puerulis Romulo & Remo, Coloniarum Romanarum symbolum est.

P. Harduinus pag. 108. eandem inscriptionem circa similem in Caracalla typum C. I. C. A. D. D. Colonia Julia Caesar Augusta Decreto Decurionum, interpretatur, sed superior epigraphæ quam rejicit, retinenda. Colonia Carthago Antiqua.

Hic nummus minimi moduli pro rarissimo computandus.

C. I. C. A. A. P. Colonia Julia Carthago Antiqua Augusta Pia. Triremis in qua figuræ, infra D. D. Decreto Decurionum.

Cùm ignarus quidam artifex hunc nummum erosum refarcire vellet, post primas quatuor litteras C. I. C. A. pro detrिता A. substituit L. & post P. addidit A. ita ut in eo legatur C. I. C. A. L. P. A. quam epigraphen Lucas Holstenius Not. in Stephan. pag. 156. ad Calpen Bithyniæ urbem, & Ill. Spanhemius Diss. 9. pag. 776. ad Calpen Hispaniæ oppidum revocarunt; sed nummus ad Carthaginem pertinet, ut epigraphæ integra circa similem typum in Treboniano Gallo quem possidemus, denotat. Hæc Carthaginis nummi inscriptio superiore duabus litteris A. P. Augusta Pia amplior est, sed sunt epithera quæ sibi faciliè asserunt Coloniæ: porro magni sunt momenti duæ subsequentes litteræ A. A. cùm litem dirimant inter eos qui priorem A. interpretabantur Augusta, rejecta interpretatione Antiqua, quam Carthago Africæ assumit ad distinctionem à Carthagine Hispaniæ, quæ Nova inscribitur. Triremis aut situm urbis ad mare, aut ejus in mari potentiam indicat.

Hic nummus minimæ formæ rarissimus est.

COELLU.

M. IVL. PHILIP. CAE. Caput Philippi Junioris nudum.

AEL. MVNICIP. COEL. *Ælium Municipium Coellutanum.* Prora navis, desuper cornucopiæ.

Coellu Municipium est Numidiæ, sub nomine Culli in Itiner. Antonini Pii. Victoris Episc. Cullitensis meminit collatio Carthaginensis, hæc urbs Municipii dignitate donata videtur ab Hadriano, à quo gentis illius *Ælia*

Ll ij

nomen habet; inter nobiles Numidiæ civitates à Solino numeratur cap. 28. *Urbes, inquit, in ea quamplurimæ nobiles, sed Cirta eminet, dein Cullu purpurario fuco Tyriis velleribus comparata.* Purpuræ illius commercium urbem ad mare sitam indicat, ideo illa in nummis navis proram signare videtur, & cornucopiæ ad abundantiam rerum omnium quoad victum denotandam.

Hic nummus minima molis inter variores reponendus.

DACIA.

M. IVL. PHILIPPVS CAES. Caput Philippi nudum.

DACIA. AN. I. Mulier stans patrio vestitu, dextrâ signum militare in quo nota v. lævâ alterum in quo XIII. pro pedibus hinc Aquila, inde Leo. Diversi sunt typi.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi laureatum.

DACIA. AN. II. In aliis an. III. Typus ut suprâ.

Dacia provincia à Philippo patre libera pronunciata, ut diximus in ipsius nummis, beneficii memor, Philippo Juniori nummos suos dedicat; sed notandum, Philippum filium Cæsarem nuncupari in iis qui annum primum pro æra notant, quod convenire nequit cum auctoribus qui ipsum Imperii consortem à patre factum asserunt; quo tempore Romam è Syria cum patre veniret, sed id tantum denotat, Augustum illum fuisse appellatum anno Romæ millenario, quando ambo contra Carpos profecti sunt; in utriusque nummis Dacia annos tres numerat, quartum etiam in iis signasse suspicamur: ambo enim U. C. 1002. interfecti sunt, quo anno pariter quartum in Decii successoris nummis signatum observamus. Mulier stans, Dacia est provincia, vel Genius provinciae, vexilla gerens, in quorum dexteriori nota v. in sinisteriori autem altera nimirum x. quæ nomina sunt Legionum in Dacia hiemantium, quarum Veteranos in hujus provinciae Colonias dimissos augurati sumus. Aquila quidem Imperii symbolum est, Leo verò Daciæ insigne.

Hi nummi ex omni modulo vari sunt, sed ex majori inter præstantiores numerantur.

DAMASCVS.

M. IVL. PHILIPPVS CAES. Caput Philippi sine laurea.

COL. ΔΑΜΑΣ. ΜΕΤΡΟΠ. *Colonia Damascus Metropolis.* Puer nudus stans coronam porrigere videtur capiti mulieris turritæ.

Damascus Metropolis Cœlesyriæ, Colonia à Philippo Imperatore constituta, in beneficii monumentum Augusti de se bene meriti filio, Cæsari à patre declarato, nummos dedicat: sed quis esset in iis puer ille nudus, qui coronam urbis Genio porrigit, pronunciare aliquantulum dubitavimus; tandem cum ab Asco puerulo quem Dama nutrit, urbem *Damascum* nomen habuisse ex nummis eruerimus, hunc typum à Damascenis percussum ad originem etiam urbis suæ indicandam spectare existimamus. Puer ille, Ascus esse videtur, qui urbi à se conditæ coronam ob ampliatos muros porrigit, quod arguit caput illius turritum, cujus certè perexigua fuere primordia, ideo tanquam parvulus ille præfert coronam mulieri amplæ & turritæ, quæ ἀξιόλογος insignis, & ὑπὸ Φαίεσσι clarissima, à Strabone vocata, tandem Metropolis effecta est.

Hic nummus secundi moduli, olim noster, inter rarissimos habendus.

DEULTUM.

M. IVL. PHILIPPVS CAES. Caput Philippi laureâ insigne.

C. F. P. D. *Colonia Flavia Pacensis Deultana.* Leo gradicens.

Deultum Thraciæ Colonia à Vespasiano constituta, ut Flaviæ gentis ejus nomen indicat, cur in nummis Leonem exhibeat, plurimas licet in Philippo patre conjecturas proposuerimus, nobis tamen hîc novam addere liceat. Veterani Deultum Coloniam traducti, Leonem Legionis Flaviæ IIII. insigne in Legionis à fundatore suo conscriptæ memoriam in nummis repræsentare forsitan voluerunt: illa autem Legio IIII. Flavia sub Alex. Severo hiemabat in Syria, teste Dione l. 55. p. 564. Οὐέσπασιανὸς τὸ πρῶτον ἐπικύβηεν τὴν ἐν Παννονίᾳ τῇ κατω, ἔπειτα τὴν ἐν Συρίᾳ, τὴν ἐν Φλαβίῳ, τὴν ἐν Σεβείᾳ. *Vespasianus secundam Auxiliariam in Pannonia inferiori, quartam in Syria Flaviam.* Hæc sola ex omnibus Legionibus sub Gallieno superstites pro insigni Leonem gerit: hic autem Imperator nummos cum Legionum nominibus & earum typis, quos pro symbolo unaquæque in vexillis gerebat, percussit.

Hic nummus terciæ formæ inter rariores habendus.

M. IVL. PHILIPPVS. CAES. Caput Philippi nudum.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis, seu Heliopolitana. Duæ Aquilæ Legionariæ in laurca.*

Heliopolis urbs Cœlesyriæ plurimos Imperatori Philippo nummos ob bellum ab eo contra Persas confectum percussit, hunc etiam in lætitiæ monumentum Philippo ipsius filio, Cæsari ab eo appellato, consecrat, in eo duas Aquilas legionarias ad antiquitatem Coloniam arguendam percussit. Heliopolim quidem Coloniam à Julio Cæsare constitutam jam antè diximus, ut *Julia* nomen denotat, *Augusta* verò appellatio ab Augusto Veteranis frequentatam arguit: sed ex qua Legione Heliopolim illi fuerint transmissi, planè ignoraremus, ni insignis ille nuper Philippi Senioris nummus eorum nomina exhiberet. L. EG. V. MACEDON. VIII. AVG. *Legiones Quinta Macedonica, Octava Augusta.* Quorum Legionum partem præclarus alter ex museo nostro Augusti nummus Berytum transmissam nos edocet, quod confirmat hic cum duabus aquilis legionariis typus, una quippe Aquila in Coloniarum nummis, Veteranos Legionis cujusdam in eas traductos indicat, at binæ Aquilæ, duarum Legionum emeritos in illas transmissos demonstrant.

Hic nummus mediæ & minimæ formæ rarus est & elegans.

NEAPOLIS *Samaria.*

IMP. C. M. IVL. PHILIPPO. AVG. Caput Philippi Junioris laureatum.

COL. NEAPOL. NECORO. *Colonia Neapolis Necoros. Aquila alis expansis, supra quam mons, in cujus vertice templum, ex adverso Silenus dextram in altum attollit, humero lævo utrem hircinum gerit.*

Neapolis Samariæ seu Syriæ Palæstinæ urbs, à Philippo Colonia constituta est, & Necoros facta, ut suprâ diximus pag. 247. Sed cùm tota Necororum cura vel circa sacras ædes vel circa ludos versaretur, nulli tamen Neapoleos

poleos nummi hanc epigraphen cum templis aut certaminum insignibus exhibuerunt: an verò Neapolitani sacra totius provinciæ communia pro salute Principis fecerint, quod etiam Neocororum munus erat, videant Eruditi. Silenus frequens occurrit in Neapolis Coloniae nummis, tanquam in ea maxime cultus. Mons Garizim, solenne est urbis symbolum, ipsius situm ad ejus radices indicans. Prope Neapolim Patriarcham Abrahamum habitasse & altare condidisse tradunt Genesis 12. & Jacob Gen. 33. Quidam Aquilam alis expansis sub monte positam pro Romanorum insigni apponi volunt, alii putant eam Jovem indicare, cui templum supra montem Garizim erat dicatum.

Hic nummus secundi moduli pro rarissimo computandus.

VIMINACIUM.

M. IVL. PHILIPPVS CAES. Caput Philippi Junioris sine laurea.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mysia Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. V. in aliis AN. VI. in aliis AN. VII. *Anno septimo.* Figura muliebris manibus expansis stat, inter Taurum à dextris, & Leonem à sinistris.

IMP. M. IVL. PHILIPPVS AVG. Caput Philippi Junioris radiatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mysia Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. VIII. in aliis AN. VIIII. in aliis AN. X. *Anno decimo.* Typus idem.

Viminacium urbs Mysiae superioris, Colonia à Gordiano constituta, annum quintum in nummis Philipporum percussit, postquam pater ejus Imperium arripuit, & filius à patre Cæsar factus est, quos deinceps annos usque ad decimum in quo ambo occisi sunt, in nummis suis signavit: hoc tamen observandum, quòd ea Colonia usque ad annum VII. Cæsaris titulum filio tribuerit, & ab anno VIII. Imperatoris nomen tantum in reliquis scripserit; id autem denotat, Philippum non Imperii consortem filium declarasse, quando à Syria cum eo Romam contenderet, uti narrat Zonaras Ann. tom. 2. *Επανελαθὼν δὲ τὸν ὁ Φίλιππος ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς τῶν Ρωμαίων δεξίης, ἐν δὲ ᾧ ἐπαυρίεαι, τὸ ὕδὸν Φίλιππον κοινωτὸν τῆς βασιλείας παρετίλετο.* *Philippus ab expeditione reversus, Imperium Romanum occupavit, Philippo filio Imperii consorte in via ascito.* Sed istud annò tantum Imperii ejus quarto, & U. C. 1000. factum est, ut demonstrant hi Viminacii Coloniae nummi.

Hi nummi cum titulo Cæsaris rariores sunt quàm cum Imperatoris nomine.

P. CARVILIUS MARINUS.

MARINI nummi eximia raritatis & præstantia sunt, cum duos tantum primæ magnitudinis cum eodem typo observaverimus, alterum tamen protulit Octavius Strada, quem iterum incidi curavimus.

PHILIPPOPOLIS Arabia.

Θ Ε Ω Μ Α Ρ Ι Ν Ω. Caput Marini nudum, Aquilæ volanti superpositum.
Φ Ι Λ Ι Π Π Ο Π Ο Λ Ι Τ Ω Ν Κ Ο Λ Ω Ν Ι Α C. S. C. Roma galeata insidens clypeo, lævâ hastam, dextrâ aquilam tenens, cui inter alas expansas impositæ sunt icunculæ duæ.

Eadem epigraphæ. Roma galeata stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam, in ima ejus parte clypeus.

Philippopolis urbs est gemina, una Thraciæ, Philippi Amyntæ Macedonum Regis filii opus, altera in Arabia ab Imperatore Philippo condita, teste Zonara Ann. 2. Καὶ πόλιν βασιλεύσας ἐπώνυμον ἑαυτῆς ἱδρύσατο, Φιλιπποπόλιν ὀνομάσας αὐτήν. Et cum Imperium arripuit, urbe de nomine suo condidit, quam Philippopolim nominavit. Thracica quidem Metropolis dignitate in nummis insignitur, Arabica verò Colonia titulum sibi assumit, quæ Marini consecrationem vulgavit, & non Thracica, ut contra Seguinum contendit Com. Mediobarbus pag. 352. Qua verò de causa Philippopolis Arabiæ hunc nummum in Marini memoriam percussit, non alia profectò videtur quàm Philippi fundatoris mandatum, ut Marinum videlicet Imperio dignum ob Scythas ab eo repulsos declararet, & in Decium contra fas Imperium arripientem, militum odium concitaret. Vide Seguinum pag. 183. & nostras in eum notas pag. 417. In priori quidem nummo Roma galeata sedet, ut in Philippi Senioris nummis, & Aquilam Imperii insigne gerit; sed inter ejus alas impositi sunt ambo Philippi tanquam Imperatores: in posteriori verò eadem Roma, non autem Pallas, uti Seguinus & Mediobarbus volunt, pateram ad sacra Marino facienda gerit.

Uterque nummus primæ magnitudinis, eximia raritatis est & elegantia, prior à Seguinto calatus pag. 183. alter ab Octaviano Strada pag. 120.

CNEUS MESSIUS

QUINTUS TRAJANUS DECIUS.

Essius Imperator, ex gente Messia oriundus, Cnei prænomen tulit, & non Caii, ut refert P. Harduinus pag. 55. Quidam autem Trajani & Decii nomina ei ob virtutes adjecta existimant. Decium Colonias ob breve Imperii tempus deduxisse non legimus. Imperavit autem duos annos & menses aliquot. Goltzius in Thesauro nummos illius cum Trib. potestate II. & III. vulgavit, licet nulli cum ejus dignitatis notis occurrant, quia Decius jus Tribunicie potestatis, quod Augustus sibi vindicaverat, arbitrio Senatus Populique Romani permiserat, teste Pomponio Læto, imò Censoriam dignitatem, jus quintæ relationis & proconsulare imperium etiam Senatui restituit.

TRAJANI DECII nummi ex omni modulo observantur, primi quidem inter raros numerandi.

ÆLIA CAPITOLINA.

Mm ij

IMP. C. MESS. QVIN. TRAIANVS. AVG. Caput Decii laureatum.

COL. AEL. KAP. COMM. P. F. Colonia *Ælia Capitolina Commodiana Pia Felix*. In laurca.

Ælia Capitolina, aliàs *Ierosolyma*, ab *Hadriano* Imperatore funditus eversa, Colonia deinde facta, *Ælia* ab ejus gente dicta est, *Capitolina* verò à delubro *Jovi Capitolino* dicato, cujus meminit *Dio* lib. 69. pag. 793. Ες δὲ τὰ *Ιεροσόλυμα* πόλιν ἀντὶ τῆς καταστροφῆς οἰκισμῶτος, ἣν καὶ Αἰλίου Καπιτωλίνου ὠνόμασε, καὶ ἐς τὸν τῷ ναῦ τῷ θεοῦ πόπον, λαὸν δὲ Διὶ ἔπειν ἀντιγίγαιτος, πόλεμος οὕτε μικρὸς οὐτ' ὀλιγοχρόνιος ἐκινήθη. Cùm autem in urbem *Ierosolymam* quæ eversa fuerat, quamque *Æliam Capitolinam* appellavit, Coloniam deduxisset, ac quo in loco templum *Dei* fuerat, alterum *Jovi* edificari curavisset, magnum bellum & diuturnum moveri cepit. Hæc autem Colonia postea *Commodianæ* nomen ob solenne aliquod beneficium à *Commodo* Imperatore acceptum sibi assumpsit. Porro *Decio* & ipsius filiis nummos percussit, ob ejus forsan in *Syriam* adventum, de quo mox infrà. Coronam ex lauro illi tanquam hostium victori dedicat.

Cùm *D. Firton* Scotus, *Medicæ* *Cazæ* *Antiquarius*, hujus nummi epigraphen paululum detritam assequi planè non potuisset, hanc catalogo pro vera substituit COL. AY P. KAP. KOMM. P. F. quam inscriptionem ab eo *Florentiæ* transcriptam interpretatus est *Illust. Spanhemius* Diss. 8. p. 727. Colonia *Aurelia Carrenorum Commagene Pia Felix*. Illam pariter ex eodem *Antiquario* acceperat *Erud. Holstenius*, quam *Not. in Steph.* p. 162. *Carrhis Mesopotamiæ* urbi etiam attribuit; *Carrhena* quidem Colonia, *Aurelia* à *Divis Fratris* appellata est: sed *P. Harduinus* pag. 116. exclamat: Quanto nos felicius! Colonia *Aurelia Carthago Commodiana Pia Felix*. Omnes autem prava *Fittonis* inscriptione delusi sunt. Quàm igitur necessaria est nummorum inspectio, & in iis explicandis sagacitas, & quàm pauca fides illis adhibenda, qui per nummorum descriptiones ex museis *Antiquariorum* transmissas, eorum interpretationes aggrediuntur.

Hic nummus primæ magnitudinis pro rarissimo habendus.

ANTIOCHIA *Pisidia*.

IMP. CAES. TRAIAN. DECIVS. A. Caput Decii laureatum.

COLON. ANTIOCH. Colonia *Antiochia*. In imo, s. R. Aquila supra vexillum inter duo signa militaria.

Cùm multiplex sit *Antiochia*, cuinam tribuendus sit nummus, dubius hæret *Patinus* pag. 391. & aliquam hujus nominis urbem circa *Danubii* ripam quærit, at duæ tantùm *Romanorum* Coloniarum factæ sunt, una in *Pisidia*, ab

Augusto deducta ; altera in Syria, à Caracalla constituta, illa ut jure Italico insignis suos cum epigraphæ Latina nummos inscribit, teste Paulo lib. 2. de Censibus: *In Pisidia ejusdem juris est Colonia Antiochenstum*. Syriaca nummos Græcè tantùm scribere videtur, quòd tributorum remissione donata, jus Italicum forsàn non habuerit, de qua Paulus ibid. *Divus Antoninus Antiocheneses Colonos fecit salvis tributis*. Divus ille Antoninus Caracalla est, & non Antoninus, ut quidam voluerunt, si quidem idem Jurisconsultus Severum patrem & Caracallam filium paulò antè Divos appellet. Nummus Veteranos in Pisidicam ab Augusto transmissos nos edocet, cùm ejus rei memoriam in Decio Imperatore renovat: cujus autem Legionis fuerint illi, adhuc incompertum est, amplior forsàn nummus indicabit.

Hic nummus secundi moduli pro raro habendus.

ANTIOCHIA Syria.

ANT. K. Γ. ΜΕC. ΤΡΑΙΑΝΟC. CEB. Caput Decii laureatum.

ANTIOXEN. MHTPO. KOLON. Απποχίων Μητροπόλεως Κολωνίας.

In area S. C. Δ. E. Apollo muliebri vestitu ornatus, stans, dextrâ pateram, sinistrâ lyram.

Antiochia Syriæ, Metropolis & Colonix titulis insignita in nummis inscribitur; Metropolis quidem nomen sub Regibus suis jam acceperat, Colonix verò dignitatem ab Antonino Caracalla recepit, nummos Trajano illa Decio dedicare videtur, ob Imperatoris in urbem suam adventum, cujus meminit D. Chrysostomus in Orat. pro Juventio & Maximo Martyr. ubi narrat Decium Babylam Antiochensem Præsulem occidi jussisse, cùm ille plurimùm in Christianos desæviret. Ipsius Babylæ Antiocheni Antistitis martyrium passi meminit Eusebius in Chronico. Apollo sui cultum Antiochiæ indicat, celeberrimum ejus erat apud Daphen in suburbio templum, quod incensum sub Juliano narrat Ammianus lib. 21. *Eodem tempore die XI. Cal. Novembrium amplissimum Daphnæi Apollinis fanum, quod Epiphanes Antiochus Rex ille condidit iracundus & savus & simulacrum in eo Jovis, subita vi exustum est.*

Hic nummus secunde magnitudinis rarus est.

Mm ij

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΜΕ. ΚΥ. ΤΡΑΙΑΝΟΣ ΔΕΚΙΟΣ. CEB. Caput Trajani laureatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιχέων Μητροπόλεως Κολωνίας.
In area S. C. Δ. E. Caput turratum & velatum, in vertice Aries.

Antiocheni plurimos Decio percusserunt nummos, cum is in Syriam venisset contra L. Priscum, qui post fratris Philippi mortem Imperium arripuerat, quod indicare videtur Aur. Victor in Decii vita dum narrat. *Simulque pereos dies Lucio Prisco, qui Macedonas (id est Syromacedonas) Praesidatu regebat, delata dominatio.* Confusa videntur reliqua. *Qua causa Decio, quam potuit maturrimè Roma digressò, &c.* Sed L. Priscus procerum conjuratione cæsus est, fortè cum intelligerent Decium in provinciam contendere, ut idem Victor tradit. *Verum utrique mox cæsi: cum Priscum nobilitas hostem patria censuisset.* Zosimus cum omnibus intolerabilem fuisse tradit, ἀφόρητον ἀπασι εἶναι. Caput muliebri turratum, Genius est urbis; Aries in vertice nummi, Antiochenes annum sub hoc signo inchoare denotat.

Hic nummus primi moduli in hoc Imperatore rarus est.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ. ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιχέων Μητροπόλεως Κολωνίας.
S. C. Δ. E. Templum quatuor columnis ornatum, in quo mulier insidens rupibus, dextrâ spicas gerit, pro ejus pedibus fluvius emergens.

Mulier insidens rupibus, Antiochiæ urbis Genius est in aditu templi, quod illi exstructum memorat Ammianus lib. 22. *Reversus ex comitatu Principis, quum transiret per speciosum Genii templum.* Mulier quidem rupibus insidet, ad indicandum ejus in clivo montis Silpii situm, ut tradit Eustathius in Dionys. de situ Orbis. *Ea verò juxta Silpium montem est sita.* Eustathio adstipulatur Joannes Malela Antiochenus in Chronico inedito, de origine urbis suæ. Illa spicas gerit, ad denotandam earum in agro abundantiam, de qua urbe Ammianus lib. 14. *Antiochia mundo cognita civitas cui, non certaverit alia adven- titis ita adfluere copiis & internis.* Figura fluvii brachia distendens, Orontes, de quo Dionysius Alex.

Τῆς δὲ πρὸς ἀντολίην κατὰσφραγίστης, Οὐρίτης,

Ἀ' αὐτοῦ, Ἀντιόχειο μέσσην ἀπὸ γαλῶν οὐρίτων.

*Ab hac autem ad Orientem delabitur liquidus Orontes,
Vastus, Antiochi mediam regionem persecans.*

Hic nummus majoris forma rarus est & elegans.

ΔΗΜΑΡ. ΕΞΟΥΧΙΑC. Δημάρχης. Εξουσίας. In imo S. C. Aquila alis
expansis insistit palmæ ramo, rostro coronam gerit.

Quamvis hic nummus Antiochiæ nomen non præferat, ad eam tamen pertinere nos edocet non modò Aquila rostro coronam gerens, quam in Philippi nummis in hac urbe cum ejus nomine observavimus; sed nota S. C. & Δημάρχης Εξουσίας epigraphæ in iis frequens, duas esse pro moneta cudenda Antiochiæ officinas indicat, unam scilicet pro provinciæ Præside, alteram pro urbe, ob privilegium à Senatu ipsi concessum eo tempore quo Syria in provinciam Romanam redacta est: illa in nummis ANTIOXEΩN inscriptionem exhibere solet, hæc ANTIOXIA vel MON. VRB. & sæpius notas S. C. Δ. Ε. sine urbis nomine. Antiochiæ monetæ Præfecti meminit Ammianus lib. 22. Cumque eo Dracontius monetæ præpositus, & Diodorus quidam veluti comes, injectis per crura funibus, simul exanimati sunt. Aquila solitum Imperii Romani symbolum est, unguibus palmæ insistit, victoriarum Decii augurium.

Hic nummus secundi moduli obuius & tritus.

CÆSAREÆ Palæstina.

IMP. CAES. TRAI. DECIUS. P. F. AVG. Caput Trajani Decii laureatum.
COL. PR. F. AVG. CAES. METR. P. S. P. Colonia Prima Flavia Augusta Cæsarea Metropolis Provincia Syria Palæstina. Imperator radiato capite in equo decurrens, dextrâ hastam.

Cæsarea Palæstinæ urbs, Colonia à Vespasiano deducta, nomen Flaviæ gentis tulit, & Prima quidem dicta est, quòd Judææ caput esset, ut tradit Tacitus Hist. lib. 2. Discessere, Mucianus Antiochiam, Vespasianus Cæsaream, illa Syria, hæc Judæa caput est. Primùm illa Metropolis in nummis Alex. Severi inscripta est, ideo eam Metropolim ab hoc Imperatore factam diximus, præsertim cum Sept. Severus, Caracalla & Elagabalus plurimas in his tractibus Metropoles constituissent; in hoc autem Decii nummo Cæsarea inscribitur METR. P. S. P. quas quidem notas, Metropolis Provincia Syria Palæstina, in-

terpretati sumus. Ammianus autem lib. 14. inter Syriæ provincias Palæstinam collocat, & Cæsaream primam illius urbem nominat. *Ultima Syriarum est Palaestina, per intervalla magna potentia, cultis abundans terris & nitidis, & civitates habens quasdam egregias, nullam nulli cedentem, sed sibi vicissim velut ad perpendicularum amulas: Cæsaream, quam ad honorem Octaviani Principis exædificavit Herodes, & Eleutheropolim, & Neapolim, itidemque Ascalonem, Gazam, & Juliam, ævo superiore exstructas. Cæsarea harum omnium urbium videtur fuisse Metropolis. Imperator decurrens in nummo Cæsariensium, profectioem Decii aliquam indicat; an illam quam contra L. Priscum in Syriam veniens suscepit, an verò expeditionem Gothicam, dijudicent Antiquarii.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter rarissimos collocandus.

IMP. CAES. TRA. DECIVS. P. F. AVG. Caput Trajani Decii radiatum.

COL. PR. FL. AVG. CÆS. P. S. P. Colonia Prima Flavia Augusta Cæsarea Provincia Syria Palaestina. Serapis stans dextram attollens, lævâ scipionem oblongum.

Serapis stans Cæsareæ sui cultum indicat, cujus caput modio insigne Cæsarienses in nummis Titi, Ant. Pii, M. Aurelii, L. Veri, Commodi, & Diadumeniani exhibuerunt. Macrobius Saturn. lib. 1. Serapidis fanum Alexandria extra muros exstructum narrat, quòd ipsi hostiæ mactarentur. *Nam quia nunquam fas fuit Ægyptiis pecudibus aut sanguine, sed precibus & thure solo placare Deos: his autem duobus advenis hostiæ erant ex more mactandæ: fana eorum extra pomerium locaverunt, ut & illi sacrificii sollemnis sibi cruore colerentur, nec tamen urbana templa morte pecudum polluerentur: nullum itaque Ægypti oppidum intra muros suos aut Saturni aut Serapidis fanum recepit. Plutarchus De Isid. & Osirid. pag. 362. Serapin gaudium & lætitiâ interpretatur. Εὐχὴ δὲ, εἰ μὴ Αἰγυπτίων ἔστι, πῶποτε τῷ Σαράπιδος, θύεσσι μὲν ἀπὸ δηλοῦ οἶον, καὶ χαρμωσύνῃ, τελευτήσας ὅτι τὸ εὐρεῖν Αἰγύπτιοι τὰ χαρμόσυνα Σαίρη καλεῖσιν. Ego autem, si quidem Ægyptia vox est Sarapis, gaudium ea & lætitiâ significari censeo: hoc adductus argumento, quòd Charmosyna, id est festum lætitiæ diem, Sarei appellant Ægyptii. Porro Serapis hoc modo sæpius depingitur, dextram attollens quasi supremus Deus, ideo sceptrum tenere videtur, quòd Phylarchus apud Plutarchum innuere videtur. Σάραπης δὲ ὄνομα τῷ τὸ πᾶν κοσμοῦντι ἔστι, ὃ δὲ τὸ Σαίρειν, ὃ καλεῖται πινὲς καὶ κοσμεῖν λέγουσι. Caterum Sarapin esse nomen ejus qui Universum ordinat atque ornat, quod voce Serein, quidam exprimunt.*

Hic nummus minimi moduli pro raro notandus.

COL.

COL. P. F. AV. CAES. METR. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea Metropolis. Caput muliebre turritum.*

Cæsarea Palæstinæ Metropolis plurimos Trajano Decio nummos percussit, an ob adventum Principis in Syriam, an ob aliquod beneficium ab hoc Imperatore urbi collatum, de hoc quidem silent Historici; frequentes porro nummi alicui Augusto dicati, beneficii collati, vel immunitatis acceptæ, ut plurimum indices sunt. Caput muliebre turritum, primariæ urbis solenne est symbolum. Josephus autem Cæsaream pro maxima provinciæ civitate numerat. de bel. Jud. lib. 3. cap. 28. pag. 854. Καὶ χεῖρον εἰς τὸ πρῶτον ἀφικνεῖται Καισαρεία, μεγίστην δὲ τὴν Ἰουδαίας πόλιν καὶ τὸ πλεον ὑφ' Ἑλλήνων ἐποικισμένην. Inde in loco maritimo Cæsaream pervenit, Judææ maximam civitatem, ἣν quæ majorem incolarum partem Græcos haberet. Nil mirum igitur si urbs tam ampla, Metropolis tandem effecta sit ab Alex. Severo, cùm antecessores ipsius Imperatores plurimas in his tractibus Metropoles & geminas quidem in eadem provincia constituerint.

Hic nummus minimæ formæ inter raros ascribendus.

IMP. CAES. TRAI. DECIUS. P. FEL. AVG. Caput Decii radiatum.

COL. PR. FL. AVG. CAES. MET. P. S. P. *Colonia Prima Flavia Augusta Caesarea Metropolis Provinciæ Syria Palæstina. Caput muliebre tutulatum, in imo Aquila alis expansis.*

Metropoles Orientis sub Genii forma repræsentari solebant, sæpeque in nummis pro urbis symbolo signabantur; testes sint Antiochiæ, Laodiceæ, Edessæ & aliarum hujus tractus urbium numismata. Aquila verò pro insigni Romano habetur, ita ut Cæsarea hîc se tanquam Metropolim, sed Romano Imperio subditam exhibeat. De Genio tutelari urbis Deo, ut de Aquila Romani Imperii symbolo, sæpius dictum est. Porro notandum, Genium seu urbem turribus ornatam in Cæsareæ nummis sine velo exhiberi, ut in Laodicea observamus.

Hic nummus mediocris moduli pro raro numerandus.

Nⁿ

COL. PR. F. AVG. F. CAESAR. METR. P. S. P. *Colonia Prima Flavia Augusta Felix Casarea Metropolis Provinciae Syriae Palaestina. Duæ arbores super aram.*

Duas illas arbores aræ impositas, ad aliquod verus urbis factum revocassimus, quemadmodum in Corinthiorum nummis arborem super aram similiter positam, ad Penthei historiam retulimus: at in hoc Cæsareæ nummo non idem planè censuimus, si quidem antequam hæc urbs ab Herode Rege magnificè fuisset in Augusti memoriam exornata, & Cæsareæ nomine insignita, vix urbis appellationem mereretur, sed obscurum & vile turris nomen gereret, teste Josepho, apud quem *Stratonis Pyrgos* vocatur; verum illas arbores palmam & laurum ad certamen in Augusti honorem ab eodem Principe institutum spectare suspicamur, de quo idem Josephus de Bel. Jud. l. c. 16. p. 748. *Καὶ πενταετηρικὴ ἀγωνία κατεστησάμενος ὁμοίως ἐκέλευεν ἀπὸ τῆς Καισαρίας. Et quinquennali certamine instituto, nomen ei Cæsaris donavit.* Ara signata est, ob sacra ante ludos inchoandos, in cuius honorem ipsi erant instituti, perpetranda. Palma quidem arbor ei imposita est, ob ejus ramos victoribus pro præmio concessos; laurus autem, ob coronam quâ victor coronabatur. Actii autem erant illi ludi, summo ab Augusto apparatu instaurati, post quam Antonium & Cleopatram navali prælio ante Actium superasset: nam qui ab Herode instituti narrantur à Josepho, *πενταετηρικὴ* appellabantur. Actii quinto anno celebrabantur in Apollinis honorem, cui laurus erat consecrata, ut innuit Plutarchus Sympos. lib. 8. quæst. 4. p. 724. *Σκόπει δὲ μὴ Πυθικὴν εἶναι τὸ νικητήριον, ὡς Ἀμφικτυόνος καὶ ἄλλων ἀπὸ τῆς πρὸς τῷ θεῷ Δαφνὴ καὶ Φοῖνιξ τοὺς νικῶντας ἐκόσμησαν. Vide ergo an non hoc premium sit Pythicum, & Amphycitiones Pythiis primum victores in honorem Apollinis lauro ac palma coronaverint.*

Hic nummus prima magnitudinis inter rarissimos collocandus.

D A C I A.

IMP. C. M. Q. TRAIANVS. DECIVS. Caput Trajani Decii laureatum.

PROVINCIA DACIA. in imo AN. IIII. Mulier patrio vestitu ornata, stans, utrâque signum militare, juxta eam hinc Aquila, inde Leo.

Provinciam Daciam in Philippo liberam ab hoc Imperatore factam diximus, in cujus memoriam annos in nummis computavit, ipsamet in Decii honorem, qui Imperium contra illum munificentissimum Augustum arripuerat, nummos dedicat, sed cum exercitus Illyricianus socordem Philippum agnosceret, Marinum primò Imperatorem, & deinde Decium proclamavit adversus Barbaros in Romanas provincias irrumpentes: provinciæ proximæ eundem motum sequutæ sunt, præsertim quia Decius è Pannonia Daciæ confini oriundus erat, Philippus verò Arabs & provinciis minimè gratus. Ad hæc Decius, tradente Zosimo lib. I. pag. 643. *Φιλίππος πολιτικῇ τε ἄρετῇ καὶ πολεμικῇ πέ-
ρα, παρήκων.* Civili virtute pariter, & usu militari Philippum anteibat. Ideo Senatus nummos Decio cum epigraphæ GENIVS EXERCITVS ILLYRICIANI percussit, & provinciarum nomina quæ illum Imperatorem appellaverant, PANNONIAE & DACIA, imò DACIA FELIX in iis inscripsit, quasi hæc tanto Imperatore pristinam felicitatem recuperasset, cum facta est Romanorum provincia, de quo marmor apud Zamosium.

IMP. CAES. DIVI. NERVAE TRAIANO HADRIANO
AVG. PONT. MAX. COS. III. P. P.
CVIVS VIRTUTE DACIA IMPERIO ADDITA FELIX EST.
M. ARRIVS. Q. R. COL. VLPIAE TRAI. SARMIZ
DEVOTVS. NVMINI. EIVSEX. VOTO. P.

Hic nummus primi & secundi moduli inter rariores habendus.

PROVINCIA DACIA. in imo AN. V. Mulier patrio ornatu stans, dextrâ gladium Dacicum, sinistrâ labarum, pro pedibus hinc Aquila, inde Leo.

Dacia à libertate sub Philippo sibi concessa annos computare cœpit, & à primo usque ad tertium pervenit, sub Decio quartum & quintum signavit, ipse enim biennio Imperium tantum tenuit. De muliere seu Daciæ Genio, in Philippo dictum est; gladium quidem gerit, quem ἀρπην vocat Clemens Alexand. Strom. lib. I. & à Thracibus repertum tradit. Dionysius Alex. Daciam vocat ingentem tellurem.

Δακῶν τ' ἀπειρος αἶα.

Et Dacorum ingens tellus.

Ad quem locum Eustathius: *Αἰὺν πρᾶτερα, ἰλλος & Dacos olim in tantum αὐ-
χτος fuisse, ut 200000. militum in exercitu haberent. Postea verò depressos, ἐὸν φερὲν περ-*

N n ij

venisse, ut Romanis obedirent. Illam tandem provinciam recuperavere Barbari, quam Aurelianus iis reliquit, civibus Romanis in Mœsiam translatis, eamque Daciam Ripensem appellavit.

Hic nummus mediocris formæ in rariorum numero recensendus.

E D E S S A.

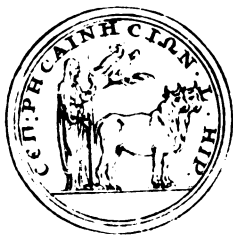
ΑΥ. ΔΕΚΙΟC. CEB. Caput Decii laureatum.

ΚΟΛ. ΕΔΕΚΚΑ. Κολωνία Εδεσσα. Caput velatum & turratum.

Edessa urbs est in Osrhoënes regione, Colonia ab Antonino Caracalla facta, in qua mortuus est, teste Eutropio lib. 8. *Defunctus est in Osrhoëne apud Edeffam.* Nummos quidem illa Decio dicavit in obsequii monumentum, cum ille in Syriam venit contra Priscum Philippi fratrem Imperatorem appellatum, de quo intelligendus videtur D. Cyprianus Ep. 52. Ad Antoninum de Decio scribens: *Cum multò patientius & tolerabilius audiret levare adversus se amulum Principem, quam constituit Romæ amulum Sacerdotem*, id est S. Cornelium Papam, ut refert Com. Mediobarbus ex notis P. R. Norisii. Sed Priscus Macedonas Præsidiatu non regebat, ut tradit Aur. Victor, sed potius Syromacedonas, teste Zosimo, ideo Decium in Syriam profectus est, ut narrat D. Chrysostomus, sicuti jam diximus. Hoc de Decio monendum, in nullis ipsius nummis Tribuniciam potestatem esse signatam, cujus causa esse videtur, quòd ille eam Senatus & populi arbitrio remiserit, si Pomponio Læto fides: *Nec non & jus Tribunica potestatis, quod Augustus primus sibi perpetuò vindicaverat, arbitrio Senatus Populique Romani permisit.*

Hic nummus minimi moduli inter rariores describendus.

R H E S A I N A.

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΜΕ. ΤΡΑΙΑΝΟC CEB. Caput Decii radiatum.

ΣΕΠ. ΚΟΛ. ΡΗΘΑΙΝΗCΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπτιμία Κολωνία Ρηθαίναιων
Λυκαβάρης γιν. Anno 118. Colonus agens boves, in vertice Aquila insi-
stens palmæ ramo, rostro coronam. In aliis Fluvius emergens.

Rhesaina urbs est Mesopotamiæ, juxta quam Gordianus Persarum Regem vicit & profligavit, teste Amm. Marcellino lib. 23. *Apud Rhesainam superato fugatoque Persarum Rege.* Urbs Colonia facta est à Septimio Severo, ut nomen *Septimiae* Severi gentis indicat, eodem tempore quo Nesibis hujus tractus etiam ab eo deducta est, cujus meminit Dio lib. 35. *Καὶ τοῦ μὲν ἡμετέρας ἔστι, καὶ ἀποικίας ἡμῶν νομίζεται.* Atque hoc tempore nostræ est ditionis, Coloniaque nostra habetur. De Rhesaina altum apud Scriptores silentium, sed hæc monumenta Historiæ præclara sunt supplementa: anni autem in nummo signati, ad Coloniæ sub Severo deductionem non spectant, ad Hadriani enim principatum usque ascendunt, de quibus infra. Coloni boves agentis typus, ad originem deductæ Coloniæ spectat, nec ejus instaurationem indicat, ut refert Eq. Patinus. Aquila, Imperii Romani insigne est, quod exhibet Rhesaina tanquam Colonia Romana.

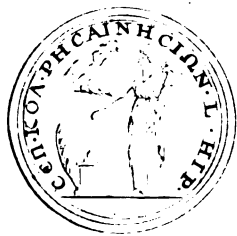
Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino p. 391. vulgatus, pro raro numerandus.

CEΠ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ Λ. ΗΙΡ. Σεπτιμίων Ρησαϊνησίων Λυκεῖου τοῦ ριπ. *Anno 118.* Mulier turrata insidens scopulis quibus sinistrâ innititur, dextrâ spicas, pro pedibus Fluvius emergens, in vertice Aquila rostro coronam.

Rhesaina modò se Septimiam Coloniā perhibet, utpote à Septimio Severo deductam, modò Rhesainesi se Septimios tantum appellant, nomen à Coloniæ fundatore sibi vindicantes. Mulier insidens monticulis, Genius est urbis situm in clivo denotans, quem Masii montis esse suspicamur, ex quo defluit amnis Chaboras, ut indicat figura fluvii in nummo signata; nam apud Stephanum legitur *Ρέσινα πόλις πρὸ τῆς Ἀβερὸν ποταμῶν.* *Rhesina urbs circa Chaborum fluvium.* Ptolomæus lib. 5. cap. 18. duas hujus aut vicini nominis in Mesopotamia *Ρέσινα* & *Ρεσαίνα* urbes collocat, quarum unam Bochartus part. 1. lib. 4. cap. 25. inter Edessam & montem Masium, alteram ad Chaboram sitam esse profert, sed hæ ambæ unam tantum urbem efficiunt, quæ nostra esse videtur in clivo montis Masii, quam Chaboras fluvius alluit. Genius spicas, ad abundantiam frumenti in agro suo arguendam, tenet. De Aquila dictum est.

Hic nummus mediocris moduli inter raros collocandus.

CEΠ. ΚΟΛ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπτιμία Κολωνία Ρησαινησίων
 λυκάβαντος ριη. Anno 118. Mulier turrata stans dextrâ pateram, lævâ cornu-
 copiae, pro pedibus ara ex cujus imo prodit lauri ramus.

Figura muliebris urbem repræsentat seu urbis Genium, nec Isis est, ut tra-
 dit P. Harduinus pag. 420. nec Aquila eam coronat, ut putat Patinus pag.
 391. Illa pateram dextrâ gerit super aram, ad arguendum se sacra pro Decio
 perpetrasse; unde victoria Deorum auxilio indicatur per palmam ex aræ imo
 exsurgentem. Genius cornucopiae gerit, seu tanquam peculiare symbolum, vel
 omnium rerum abundantiam in territorio arguens. Notæ annorum in De-
 cio L. ΗΙΡ. 118. æram non deductæ à Sept. Severo Coloniae, sed tributum ab Ha-
 driano remissi indicant, de quo Spartianus in ejus vita: *A Mesopotamiis non
 exegit tributum quod Trajanus imposuit.* Hæc Hadriani liberalitas anno U. C. 886.
 concessa videtur, cum ille in Syriam venit: additis igitur Coloniae Rhelaines
 annis 118. æræ urbis Romæ 886. efficiunt 1003. quo tempore Decius in Syriam
 pariter venisse videtur. Trifanum Rhelainesios ob sublatum à Decio Philip-
 pum Gordiani interfectorem, nummos ei cudisse existimat, sed potius quia
 Decius ipsis tributum remissionem ab Hadriano concessam confirmavit, cujus
 illi beneficii memores, Augustæ ejus uxori & Herennio filio plurimos etiam
 percusserunt, origine in iis hujus tributum remissi signata.

*Hic nummus mediocris moduli, à Trifano tom. 2. pag. 588. & à Patino 391. editus,
 rarus est.*

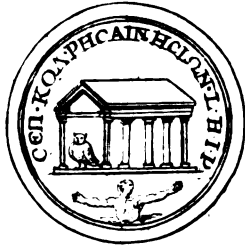
CEΠ. ΚΟΛ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπτιμίας Κολωνίας Ρησαινησίων
 λυκάβαντος ριη. Anno 118. Dux figuræ muliebres dexteris jungunt super
 aram, dexterio quidem turrata est, pone quam trophæum; sinisterio ve-
 rò galeata, pone quam Sagittarius: in vertice Aquila insistent palmæ
 ramo, rostro coronam.

Harum mulierum dexterio urbem repræsentat, de qua in nummo supe-
 riori dictum; sinisterio galeata, Pallas est, tutelar Coloniae Dea, cujus sum-
 mus erat in urbe cultus, ut templum in Rhelainesiorum nummis arguit: jun-
 gunt quidem illæ manus super aram, ad concordiam earum in sacris pro De-
 cio seu faciendis seu recipiendis denotandam. Trophæum pone urbem, ad li-
 mites imperii juxta Rhelainam designandos. Sagittarius in nummis Singaræ
 Coloniae exhibetur, quem ad cives, utpote sagittandi peritos, retulimus, vel
 quod illi sub hoc signo annum inchoarent; an non potius quod Sagittarius
 ut præfert Gallieni nummus, Legionis primæ vel tertiæ Parthicæ in utraque
 Colonia hiemantis foret insigne, nam utraque ad Mesopotamiæ præsidium
 morabatur, & in Singaræ ipsius expugnatione primæ Legionis Parthicæ

meminit Ammianus l. 21. *Tuebantur autem hanc civitatem Legiones duae, prima Flavia, primaque Parthica.*

Hic nummus secunda forma, à Tristano tom. 2. pag. 588. & à Patino pag. 391. editus, pro raro notandus.

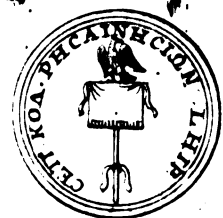

ΑΥΤ·ΚΑΙ·Γ·ΚΥ·ΜΕΚΙΟC ΤΡΑ·ΔΕΚΙΟC·CΕΒ· Caput Decii laureatum.

CEΠ·ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ·L·ΗΙΡ· Σεπτιμίων Ρησαινησίων· Λυκάβωτος ριή·
Anno 118. Templum distylum à latere, in cuius aditu Noctua, in intro Fluvius emergens.

Rhesainesii in hoc nummo, ut in superiori, non Colonorum titulum assument, sed se Septimios à Septimio Severo Coloniae fundatore appellant; pro typo exhibent templum à latere, in quo Noctua est, quæ illud in Minervæ honorem ædificatum arguit, quod avis illa hujus Dææ sacra fuerit, teste Fulgentio Mythol. lib. 2. *In hujus tutela Noctuam volunt, quod sapientia etiam in tenebris proprium fulgorem possideat.* Minerva autem, tutelaris Rhesainæ Dæa fuisse videtur, si quidem ipsa cum Genio in superiori nummo repræsentata est. Fluvius emergens, Chaboras est, ut jam diximus pag. 176. juxta quem sita erat urbs, ut tradit Stephanus: *Ρέσινα πόλις ἐστὶ τῆς Ἀσσοῦ ἐν ποταμῷ.* Rhesina urbs circa Chaborum fluvium. Illum ex monte Masio prorucere narrat Ptolomæus lib. 5. cap. 18.

Hic nummus minoris moduli, à Patino pag. 391. vulgatus, inter raros collocatur.

ΑΥΤ·Κ·Γ·ΤΡΑ·ΔΕΚΙΟC·CΕΒ· Caput Decii laureatum.

CEΠ·ΚΟΛ·ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ·L·ΗΙΡ· Σεπτιμίας Κολωνίας Ρησαινησίων·
Λυκάβωτος ριή· Anno 118. Labarum: in quibusdam inscriptum est L E G.
III. GAL. Legio Tertia Gallica.

Labarum deductæ, quidem per Veteranos Coloniae symbolum est; sed cum Legionis nomen describitur in labaro, illustrius id certè est Historiæ monumentum. Hic nummus exhibet L E G. III. GAL. ex qua milites emeriti in hanc Coloniae traducti sunt; porro hæc Legio Tertia Gallica in Phœnicia hiberna agebat, ut tradit Dio 55. p. 564. *Νυν μὲν γὰρ ἐννεαχίλις δὲ αὐτῶν μόνια ἀφ' ἡμῶν πρὸς τὴν Ἀσσοῦ ποταμὸν, πρὸς τὴν Βρετανίαν τῇ αὐτῇ χειμῶνι καὶ τὰ τεῖλα καὶ τεῖτα, πρὸς τὴν Ἀσσοῦ ποταμὸν.*

π εὖ Φοινίκη, τὸ Γαλατικόν. Nostro tempore solæ XIX. restant : nempe secunda. Legio Augusta, cujus in superiori Britannia sunt hyberna : tres tertiæ, una in Phœnicia, Gallica nomine. Sept. Severus cùm Colonias deduxit, tertiæ Gallicæ Veteranos partim Tyrum, partim Rhœfainam transmisisse nos docent nummi Coloniarum superstites : imò Philippum ipsius etiam Legionis Emeritos Damascum Colonos postea traduxisse. Legio Gallica, quòd tertia inter cæteras Alpinas Legiones à Julio Cæsare conscripta sit, nomen habuit.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 391. vulgatus, inter rariores collocandus.

VIMINACIUM.

IMP. TRAIANVS. DECIVS. AVG. Caput Decii laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciae Mœsiæ superioris Colonia Viminacium, in imo AN. X. in aliis AN. XI. in aliis AN. XII. Mulier stans ambabus expansis, hinc Bos, inde Leo.*

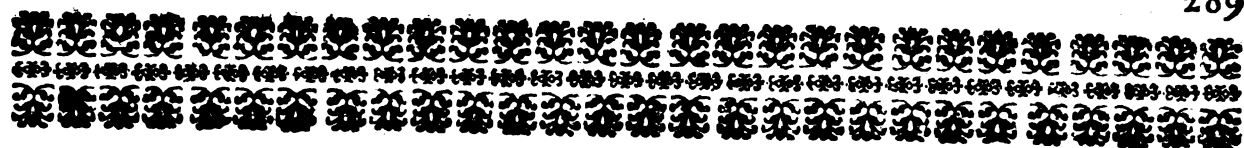
Viminacium provinciæ Mœsiæ superioris urbem, à Gordiano Coloniam fuisse factam, in eamque Veteranos Septimæ Claudianæ & quartæ Scythicæ Legionum ab eo transmissos, suprâ diximus, in cujus memoriam illa æræ suæ notas in nummis signavit, in Gordiano Colonix fundatore annos ad quintum usque cælavit; in Philippo, à quinto usque ad decimum, cùm sex tantum annos is imperaverit; in Decio annum X. XI. & XII. quòd non solum anno deductæ Colonix decimo Philippum fuisse occisum, & Decium Imperium obtinuisse arguit, sed Decium biennio integro regnasse denotat.

Hi nummi secunda magnitudinis reperiuntur, primus inter præstantiores habendus; secundus, frequens; tertius, rarus est.

PIO. ATQVE. INCLITO. DN. TRAIANO
NOBILISSIMO. AC. FORTISSIMO. ET.
FELICISSIMO. CAESARI.
SEPTIMIUS. ACYNDINVS. V. C. ET.
AGENS. PER. HISPANIAS. V. C. ET
VICE. SACRA. COGNOSCENS. NVMINI
MAIESTATIQVE. EIVS. SEMPER.
DICATISSIMVS.

Apud Gruterum pag. 273.5.

HERENNIA

HERENNIA ETRUSCILLA.

ETRUSCILLAM filiam Decii olim creditam, pro ipsius conjuge primus asseruit Seguinus noster Epist. ad Oct. Falconerium, quem sequuti sunt recentiores Antiquarii excepto P. Harduino p. 516. qui illam Volusiani uxorem adhuc appellat. Princeps illa foemina ex Herennia gente oriunda, Herennium Etruscum filium à Decio patre Caesarem appellatum genuit, & ambo-
bus superstes fuisse videtur cum Hostiliano genero, Herenniae filiae suae marito, & Caesare etiam appellato.

*HERENNIAE nummi ex majori modulo rarissimi sunt, ex mediocri & minimo
rari habentur.*

ANTIOCHIA Syria.

EPENNIA ΕΤΡΟΥΣΚΙΛΛΑ CEB. Caput Herenniae Etruscillae.

ANTIOXHEON. MHTPO. KOLON. *Αντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας.*

In area S. C. Δ. E. Templum tetrastylum, in quo figura turrata insidens
scopulis cum fluvio pro pedibus, in vertice nummi Aries.

Antiochia Syriae Metropolis & Colonia nummos Etruscillae, ut & Decio ipsius marito percussit, quod illa forsan cum, ut solebant Imperatorum conjuges, in expeditione contra L. Priscum comitata sit Antiochiam. Figura in templo, Genius est urbis insidens monticulis, quem saepe saepius in superioribus nummis cum fluvio emergente vidimus, sed hic nummus templi ipsius ichnographiam exhibet, cujus meminit Ammianus in vita Juliani lib. 23. p. 487. *Namque Calendis ipsis Januariis ascendente eo gradile Genii templum.* Fluvius, Orontes est Antiochiam urbem praeterfluens, teste Plinio lib. 5. cap. 21. *Intus,*
O o

ipsa Antiochia libera, Epidaphnes cognominata, Oronte amne dividitur. Vox autem Libera valdè illustrat notas S. C. & Δ. E. Senatusconsultum & Plebiscitum significantes, quas ad ἀντιομιάν sibi à Pompeio concessam arguendam in nummis signavit, ut in Othone & in aliis Imperatoribus passim diximus.

Hic nummus majoris formæ rarissimus est.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. In imo S. C. Aquila palmæ insistentis, rostro coronam gerit.

Similis in Decio nummus jam prodiit, quem ad Antiochiam Syriæ Metropolim spectare diximus ob S. C. notas monetæ cudendæ facultatem Antiochensibus à Senatu Romano concessam indicantes, quando Syria in provinciam Romanam redacta est. Pompeius quidem ipsis ἀντιομιάν dederat, sed non modò S. C. ad illam confirmandam, verùm etiam plebiscito opus fuerat, quod arguere videntur hæ notæ Δ. E. in iisdem nummis signari solitæ, quæ in hoc pro earum compendio, integræ ferè explicantur Δημάρχης Εξουσία, nam Tribunicia potestas Principi scæminæ minimè tribui potest, sed cùm pro plebiscito notas non haberent Romani, his usi sunt Græci Δ. E. Tribunicia potestate, quòd, ut inquit A. Gellius lib. 15. cap. 27. Plebiscita appellarentur, quæ Trib. pleb. ferentibus accepta essent. De Aquila passim dictum est.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 402. obuius est.

CREMNA.

EREN. ETRVSCILLA. AVG. Caput Herenniae Etruscillæ.

COL. IVL. AVG. FE. CREMNA. Colonia Julia Augusta Felix Cremna. Aquila alis extensis, in vertice tria capita, quorum medium coronâ radiatâ ornatum est.

Cremna urbs Pisidiæ in Pamphyliæ confinio, apud Ptolom. l. 5. cap. 5. Colonia ab eo, Κρέμνα Κολωνία, & à Strabone lib. 12. pag. 569. perhibetur. Τὴν μὲν οὖν Κρήμνιν Ρωμῶν ἀπαιχοὶ ἔχουσιν. Cremnam Colonia Romanorum occupavit. Nummus

eam per Julix nomen à Julio constitutam arguit, ab Augusto verò per Augustæ appellationem Veteranis frequentatam denotat, quod signa militaria in Elagabalo pag. 115. confirmant. Tria capita in partis aversæ nummi vertice Etruscillæ maritum, filium, & generum repræsentant, Decius quidem Imperator in medio coronâ insignis est, Etruscus patrem aspicit, & paludamentum habet, quòd Augustus fuerit ab illo nominatus, forsan cùm Decius contra Gothos profectus est: Hostilianus verò tanquam Cæsar & gener pone Decium videtur collocatus. Aquila, Imperii Romani insigne est, quòd Colonix adinstar urbis Romæ signabant.

Hic nummus primi moduli eximia raritatis & elegantia, olim in Museo Grimano Venetiis, nunc apud March^o Melchiorem Testa asservatur

R H E S A I N A.

EPENNIAN ΩΤΡΑΚΑΛΛΑΝ CEB. Caput Herennix Etruscillæ.

CEΠ. PHCAINHCIΩN L. HIP. Σεπτιμίων Ρησαινησιών. Λυκάβαντος ρίν. Anno 118. Mulier turrata insidens rupibus, quibus lævâ innititur, dextrâ spicas, pro pedibus Fluvius.

Rhesainesii Mesopotamiæ, quos Decio nummos cuderunt, eosdem Etruscillæ ejus conjugii dedicant, forsan quòd ejus commendatione Imperator ipsis confirmaverit tributi remissionem ab Hadriano concessam, à quo æram in nummis computant, & pro grati animi monumento in ipsis renovarunt. Mulier turrata, Genius est urbis; insidet monticulis, situm in clivo Masi montis denotans; spicas gerit, ad frumenti abundantiam in agro suo denotandam. Figura fluvii Chaboras est ex eodem monte Masio defluens, cujus meminit Ptolomæus lib. 5. cap. 18.

Hic nummus mediocris formæ pro raro notandus.

EPENNIA ΕΤΡΟΥΣΚΙΑΛΛΑ. CEB. Caput Etruscillæ cum Luna crescente circa humeros.

CEΠ. PHCAINHCIΩN. L. HIP. Σεπτιμίων Ρησαινησιών, Λυκάβαντος ρίν. Colonus agens boves, in vertice Aquila rostro coronam.

Do ij

ΑΥΤ. Κ. Γ. Μ. Κ. ΤΡΑ. ΔΕΚΙΟC. CEB. EPEN. ΕΤΡΟΥCΚΙΑΑΑ
CEB. Capita Decii & Etruscillæ aduersa, illud corona radiata insigne,
hoc verò Luna crescente ornatum.

CEP. ΚΟΑ. PHCAINHCIΩN. L. HIP. Typus idem ac suprà.

Ille est nummus in Thesauro Regio reconditus, qui Etruscillam pro uxore Decii asseruit; similem alterum Seren. Ducis Cænomanensium Gazæ addidimus, qui hujus rei veritatem confirmat. Rhēsainesi non modò cùm Decii & Etruscillæ capite nummos seorsim cuderunt, sed utriusque effigies in eodem nummo cælarunt, in parte autem aversa typum Coloni boves agentis, ad originem Coloniæ à Sept. Severo deductæ indicandam apposuerunt; sed æram Coloniæ fundatione vetustiore signarunt, ob concessam ab Hadriano tributū remissionem, quam confirmasse videtur Decius ob frequentes nummos ipsi & ejus familiæ frequenter percussos. Aquila, solenne est Romanorum symbolum, quod Rhēsaina tanquam ipsorum Colonia exhibet.

Uterque nummus secunda magnitudinis, prior inter raros collocatur, posterior verò à Seguino pag. 290. edit. 2. vulgatus, eximia raritatis est.

EPENNIAN ΑΙΤΡΩCΚΙΑΑΑΝ. CEB. Caput Herenniae Etruscillæ.

CEP. PHCAINHCIΩN. L. HIP. Σεπτιμίου Πρωτοκράτορος Αυγούστου πιν.

Templum distylum cum sex columnis à latere, in cujus aditu Aquila, in imo figura fluvii natantis instar.

Novus & insolens est hic Rhēsainæ Coloniæ nummorum typus, qui Aquilam in templi aditu exhibet; at cùm Noctuam in altero templo ab illa urbe signato Minervæ tribuant Antiquarii, Aquilam hanc ad Jovem spectare existimamus, quandoquidem illa Jovi dicata sit, Lactantio & Latino Arati interprete testibus. Cùm Jupiter ex insula Naxo contra Titanas proficisceretur, & sacrificium faceret in litore, Aquilam ad eam advolasse ferunt, auspiciūque fecisse. Hinc ergo victor, bono omine Aquilam acceptam tutela sua Jupiter subjugavit. Sexvius ait, quòd dimicanti Jovi contra Gigantes, fulmina ministravit Aquila. Templum verò Jovis tanquam supremi numinis Minervæ fano amplius est, & pluribus fulcitur columnis: illud enim sex habet à latere, alterum verò quatuor tantum ornatur. De fluvio Chabora Rhēsainam urbem alluente, sæpius dictum est.

Hic nummus minoris formæ, in musco D. Dron Canon. Sancti Thomæ à Lupara, inter rarissimos collocandus.

- **EPENNIA. ΤΡΟΥΚΙΑΛΑ CEB.** Caput Herenniae Etrusculæ.
CEP. PHCAINHCIQN. in aliis **CEP. KOA. PHCAINHCIQN.**
L. HIP. Templum distylum cum quatuor columnis à latere in, cuius
 aditu Noctua, in imo figura fluvii.

Jam prodiit hic templi typus cum Noctua, quam ad Minervam pertinere diximus, quòd avis illa ipsi sacra sit, tradente Phornuto de Nat. Deor. Deinde *dracones & ulula* (seu Noctua) ob oculorum similitudinem offeruntur Minervæ, castis nimirum oculis existenti. Draco autem & Noctua acutissimum visum habent, & quidam Minervam appellant Arhrenam, ἀρὴν τὴν ἀγρην, id est, ab eo quod omnia perspiciat. Noctua etiam ut plurimum Minervæ comes datur, si Albricum audias de Deor. Imagin. *juxta se habebat olivam viridem pictam: desuper avem, quæ dicitur Noctua, volitantem.*

Hic nummus secunda magnitudinis inter raros ponendus.

- EPENNIAN. ΩΣΤΡΑΚΑΛΑΑΝ. CEB.** Caput Herenniae Etrusculæ.
CEP. PHCAINHCIQN. L. HIP. Σεπτιμίας Ρησπησιών. Λυκάβαντος ρηί.
 Aquila rostro coronam, desuper caput muliebre.

Aquila, etsi Jovis ales, ad eam tamen in hoc nummo non spectat, sed pro insigni Imperii Romani exhibetur: cur verò Aquila Romanorum sit symbolum, ex Josepho lib. 3. de bel. Jud. passim diximus, quòd illa universarum avium regnum habeat, & sit validissima; itaque eam & principatus insigne putarunt, & omen victoriæ, quoscumque bello petierint; ideo Aquila in nummo coronam gerit, populum Romanum omnium gentium victorem denotans. Caput muliebre, Genius est urbis in nummis scalpi solitus, sub cujus tutela res omnes suas esse illa existimans, eum tanquam Deum venerabatur. Ejusmodi ferè typus cum Aquila, & desuper caput muliebre, in nummis Coloniae Cæsareæ Palæstinæ occurrit.

Hic nummus mediocris moduli in rariorum numero conscribendus.

ETRUSCILLA.
VIMINACIUM.

HER. ETRVSCILLA AVG. Caput Herenniae Etruscillae.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mœsia Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. X. in aliis AN. XI. in aliis AN. XII. Mulier stans brachiis infra expansis, pro pedibus hinc Bos, inde Leo.

Viminacium Mœsiae Superioris Coloniam à Gordiano constitutam sæpius diximus, de qua multa etiam opportunè Tristanus tom. 2. pag. 558. sed quem Erud. Spanhemius diff. 9. pag. 876. annorum numeros in hujus Coloniae nummis occurrentes, ad annos Imperii revocantem aut, de *Annonis* explicantem rectè arguit, & illos de annis deductæ sub Gordiano explicandos monet, qui ab eo incipientes, sub Philippo Decioque & eorum uxoribus continuaverunt. Viminacii itaque eundem in Etruscillae nummis numerum, quem in Decio conjuge signarunt, & in utroque Coloniae annus ad duodecimum tantum protenditur, in quo Decius contra Gothos pugnans periit, nec annus XIII. in Etruscilla occurrit, quem affert P. Harduinus pag. 516. ut hanc Augustam Decii filiam & Volusiani uxorem adhuc appellare posset, quam omnes Antiquarii hodie pro Decii conjuge communi consensu agnoscunt.

Hi nummi secunda magnitudinis pro raro recensentur; unus eorum typus sine annorum notis à Patino pag. 401. vulgatus est.

IMP. CAES. C. MESSIVS.
Q. TRAIANVS DECIVS
INVICTVS PIVS FELIX AVG.
P. M. TRIB. P. COS. II. P. P. PROCOS
ET. Q. HERENNIVS ETRVSCVS
MESSIVS DECIVS CAESAR.

Exscripsimus Florentia in Palatio.

Q. HER. ETRUSCUS MESSIUS DECIUS.

HERENNIVS Messius nomina familiarum patris & matris promiscuè tulit, Herenniae quidem matris appellationem ante Decii nomen gessit, imò & *Quintus* patris cognomen, ipsi prænomen fuit. Cæsar post occisos Philippos, statim à patre renunciatus est, & tandem particeps Imperii ab eodem factus, cum ambo contra Gothos profecti sunt, cujus rei testes sunt rarissimi ejus nummi cum Augusti & Imperatoris titulis.

Q. HERENNII nummi ex omni modulo inter rariores numerandi, si Antiochenos primæ magnitudinis exceperis, qui pro raris tantum habentur.

ÆLIA CAPITOLINA.

ÆTRVSCVS ET QVINTVS CAESS. Capita radiata & jugata Herennii & Hostiliani.

COL. AEL. KAP. COMM. *Colonia Ælia Kapitolina Commodiana.* Figura militari habitu dextram elevans, sinistrâ hastam transversam.

Ælia Capitolina, aliàs Jerosolyma, Colonia ab Hadriano facta, ut nummos Decio, ita ejus filiis percussit, Herennio quidem proprio nato & Hostiliano filio adoptivo: Aurelius autem Hostilianus contra Philippum post Gordianum ab eo interfectum Imperator à Senatu nuncupatus, ante ipsius in urbem adventum mortuus erat, Hostiliano juniore cum altera filia relicto. Decius summâ prudentiâ præditus, cum undique irruentes Barbaros, & in Syria L. Priscum Imperium arripuisse intelligeret, filiam Hostiliani pa-

tris Herennio filio suo uxorem dedit, & Hostilianum juniorem adoptavit, cui Cæsaris titulum concessit, ne dum contra hostes profectus esset, ille vel alter Romæ Imperator appellaretur. Capitolienses in aversa nummi parte Ætruscum tantum exhibuerunt, cum ille solus cum patre in Syriam venerit, quo tempore nummus ab iis videtur cusus.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino pag. 396. editus, inter rarissimos collocandus.

ANTIOCHIA Syria.

EPENN. ETPOY. ME. KY. ΔΕΚΙΟC. ΚΕCΑΡ. Caput Q. Herennii.

ANTIOXEΩN MHTPO. KOΛΩN. *Ἀντιχείων Μητροπόλεως Κολωνίας*, & non ANTIOCHEORVM METROCOLONORVM, ut scribit Patinus in Thef. Mauroceno pag. 140. In arc. S. C. Δ. E. Mulier turrata & velata insidens monticulis in templo quatuor columnis ornato, pro pedibus mulieris, figura fluvii enatantis, in vertice nummi Aries.

Antiochia Syriæ Metropolis & Colonia similem nummi typum Etruscilla dedicavit, quem etiam in Etrusci ejus filii honorem renovat, quando ille in eorum urbem cum Decio patre venit. Tristanus nummum vulgavit, sed templum Matri Deum vel Deæ Syriæ tribuit, cum illa mulier turrata, Genius sit urbis, cui templum ab Antiochenis constructum est, ipsiusque meminit Ammianus lib. 22. *Cum transiret per speciosum Genii templum:* & lib. 23. *Ascendente eo gradile Genii templum.* Tristanus Leonem in vertice nummi pro Ariete scalpi curavit, quem Antiochenes ad indicandum sub hoc signo annum se inchoare, cælaverunt. Patinus hos Tristani errores hausit, & typum ipsi similem percussit.

Hic nummus majoris moduli, à Tristano tom. 2. pag. 652. editus, pro raro computatur; sed secundæ formæ, à Patino pag. 394. vulgatus, inter variores recensendus.

ΔΗΜΑΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. *Δημάρχου Εξουσίας*. In imo S. C. Aquila insistentens palmæ, rostro coronam gerit.

Similem

Similem nummum ad Antiochiam Syriæ pertinere in Etruscilla diximus: in hac autem urbe duplex moneta signabatur, una Syriæ Præsidis jussu, altera urbis, ob privilegium quod illa à Senatu obtinuerat, cum Syria in provinciam Romanam redacta fuit, ideo illa S. C. notas in nummis apposuit, imò & Δ. Ε. Δημόχνης Εξουσίας, ob Plebiscitum quo ad hanc rem opus habuit: Tribunicia enim potestas Herennio Cæsari, quam Decius Senatui remiserat, minime congruere potest; idcirco Antiochia, antequam Colonia fuisset deducta, à Plinio *Libera* appellatur, cum ipsa *αὐτονομία* à Pompcio magna pecunia teste Porphyrio redemisset, quam postea Senatus & Populus Romanus seorsim confirmarunt, ut indicant S. C. & Δ. Ε. notæ. Porro Gellius lib. 10. cap. 19. Plebem à Populo dividit: *Quoniam in Populo omnis pars civitatis, omnesque ejus ordines contineantur. Plebs verò ea dicitur, in qua gentes civium patriciae non insunt.* Unde Plebiscitum videtur dictum.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 494. editus, vulgaris est.

D A C I A.

Q. HER. ETR. MES. DEC. CAES. Caput Q. Herennii sine laurea.

PROVINCIA DACIA. in imo AN. IIII. in aliis AN. V. Mulier patrio vestitu ornata stans, utraque manu signum militare cum notis V. & XIII. pro pedibus ejus hinc Aquila rostro coronam, inde Leo.

Dacia cum intellexisset Decium cogente Senatu Etruscum filium Cæsarem appellasse, Imperatori gratulans, nummos ut patri, ita filio percussit; in priori annum quartum apposuit, libertatis à Philippo acceptæ monumentum, quod annus etiam quintus in altero nummo indicat: annus autem æræ quintus, Imperii Decii secundus est, quem felicem faustumque in filio auguratur Dacia. Hæc utraque manu vexillum gerit, denotans duas Legiones in hac provincia ad ejus contra barbaros custodiam commorari, ut in Philippo diximus, quarum nomina in vexillis scripta sunt, Legionis nimirum V. Macedonicæ, & XIII. Geminae, ut adstipulatur Dio lib. 55. pag. 564. Πέμπτη, Μακεδονική, ἐν Δακίᾳ. *Quinta Macedonica in Dacia.* Τὸ πρῶτον καὶ δευτέρον, τὸ ἐν Δακίᾳ, τὸ Δίδυμον. *Decima tertia Gemina in Dacia.* Aquila quidem Imperii insigne, Leo autem provinciae symbolum est.

Uterque nummus secunde magnitudinis inter rariores reponendus.

R H E S A I N A.

Pp

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΜΕ. ΚΥ. ΤΡΑ. ΔΕΚΙΟC. CEB. ΚΥ. ΕΡ. ΕΤΡ. Μ. ΔΕ-
ΚΙΟC ΚΑΙCΑΡ. Duo capita adversa, alterum Decii coronâ radiatâ
ornatum, alterum Herennii nudum.

CEΠ. ΚΟΛ. ΡΗCΑΙΝΗCΙΩΝ. L. ΗΙΡ. Σεπτιμίας Κολωνίας Ρησαινσίων.
Λυκαῖος νῆρ. Anno 118. Duæ figuræ muliebres dextrâ jungunt arâ inter-
mediâ, altera pone quam trophæum tutulata est.

Rhesainessii Mesopotamiæ frequentes Trajano Decio & Etruscillæ ejus uxori nummos cuderunt, & quidem ob tributi immunitatem, ut diximus, ab Hadriano concessam, sibi que ab eo confirmatam; nam ab hac illius Imperatoris liberalitate æram in nummis computarunt: Colonia deinde urbs eorum à Sept. Severo deducta, *Septimia* nomen accepit, retentâ priori epochâ, ideo & Coloniae titulum, & beneficii memoriam in Decii ejusque filiorum nummis signavit; Herennium autem Etruscum cum patre sociavit, Decio gratulans, quòd ille Cæsaris dignitatem filio communicasset, teste Aur. Victore. *Latiorque hostium nece, filium Etruscum nomine, Cæsarem fecit.* Duæ figuræ muliebres dextrâ sibi invicem jungentes, in Decio jam prodierunt; dexteriolem diximus Genium urbis esse, sinisteriolem verò Minervam, ejusque Coloniae tutelarem Deam; trophæum pone Genium, ad Romani Imperii terminos juxta Rhesainam spectare videtur. Sagittarius pone Minervam, tanquam insigne Legionis Parthicæ hiberna Rhesainæ habentis exhibetur. Aquila Romanorum est symbolum.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino p. 392. vulgatus, inter rariores collocandus.

VIMINACIUM.

Q. H. ETR. MES. DEC. CAES. Caput Q. Herennii nudum.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mæsiæ superioris Colonia Viminacium.* In imo
AN. XI. in aliis XII. Anno 12. Mulier stans brachiis expansis supra Bo-
vem & Leonem.

Viminacium Mæsiæ superioris urbs, Colonia à Gordiano ad provinciam contra barbaros irrumperes tuendam constituta, frequentes ipsi, Philippo, & Decio, imò & filiis numerosos percussit, ut Imperatores his monumentis ad sui custodiam excitaret, nam Carpi, & alii Sarmatiæ Europææ barbari, in hoc tractu Romanos fines sub Philippo devastarant, & sub Decio Thracias depopulati sunt, in quibus repellendis ipse & filius occubuerunt. Mulier ista urbem repræsentat, cujus Leo insigne est, Bos verò Coloniae symbolum. Voces AN. XI. & XII. anni sunt æræ Coloniae à Gordiano Viminacium deductæ.

Uterque nummus secunda forma inter rariores habendus, posterior à Patino pag. 394. vulgatus est.

C. VALENS HOSTILIANUS

MESSIUS QUINTUS.

HOSTILIANUS, Hostiliani Imperatoris contra Philippum à Senatu appellati filius, à Decio adoptatus, Cæsar factus est; deinde cum Decius contra Barbaros expeditionem suscipiens, Etruscum appellasset Augustum, Hostilianum etiam Augusti nomine decoravit, ipsique administrationem Romæ commisit. Decio autem & filio in bello occisis, & Treboniano à militibus Imperatore proclamato, Hostilianus & Trebonianus uterque dictus est Imperator, & ambo regnarunt, sed anno primo Hostilianus pestilentia correptus interiit.

HOSTILIANI nummi ex omni modulo, sed præsertim primi, pro rarissimis habendi sunt.

ÆLIA CAPITOLINA.

ÆTRVSCVS ET QVINTVSCAESS. Capita jugata Q. Herennii & Hostiliani cum corona radiata.

COL. AEL. KAP. COMM. Colonia Ælia Capitolina Commodiana. Jupiter seminudus stans, dextrâ hastam, sinistrâ caput sustinet.

Ælia Capitolina, Colonia ab Hadriano constituta, Æliæ nomen ipsius generis
Pp ij

tis tulit; Commodiana verò à Commodo, ob insigne beneficium ab eo acceptum dicta est, nummos quidem illa Decio dedicavit, cum forsan ille venisset in Syriam, imò & filiis, quorum capita in eodem nummo jugata signavit, ad indicandam eorum concordiam, cum alter proprius esset Decii filius, alter adoptivus: Herennius quidem primum, Hostilianus verò inferiorem locum occupat, uterque coronâ radiatâ insignis, qualis Oriens depingitur, tanquamambo essent Orientis lumina. Jupiter in nummo, Capitolinus est, de cujus nomine urbs Capitolina ab Hadriano, ut videtur, vocata est, quòd Judæos huic Deo tributum pendere à Tito jussi fuerant, teste Xiphilino in Vespas. Καὶ ἀπ' αὐτῶν διδραχμῶν ἐπ' αὐτῇ πρὸς τὰ πάτρια αὐτῶν ἔδει ἀπετέλλονται ἐν Καπιτωλίῳ Διὶ κατ' ἑπὶς ἀποφέρειν. Ab eodem Tito jussi sunt quotannis didrachmum pendere Jovi Capitolino ii qui patrias leges eorum tuerentur. Ideo Hadrianus templum in urbe Jovi Capitolino ædificari præcepit, eodem Xiphilino teste in Hadr. Καὶ ἐς τὸ νῦν τῷ θεῷ τῷ πᾶσι, καὶ τῷ Διὶ ἐπὶ τῷ ἀντιγράμῳ. Ac quo in loco templum Dei fuerat, alterum Jovi ædificari curavisset. Jupiter caput gerit, ob nominis etymon Capitolii, supra quod exstructum ipsi fuit templum: Capitolium enim dictum est, quòd inventum sit caput cujusdam hominis nomine Toli in illius fundamentis, ut narrat Florus: Quòd molientibus adem, in fundamentis humanum repertum est caput. Antea rupes Tarpeia vocabatur.

Hic nummus secunda magnitudinis rarissimus est.

ANTIOCHIA Syria.

Γ. ΟΥΑΛ. ΟΕΤΙΑΙΑΝΟΟΚΥΙΝΤΟΟΚΕΑΡ. Caput Hostilianinum.

ANTIOXΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιχίωι Μητροπόλεως Κολωνίας. In area notæ S. C. & Δ. E. Mulier insidens rupibus in templo tetrastvlo, pro pedibus fluvius emergens.

Antiochenes Syriæ nummos Decio, Etruscillæ, ejus uxori, & Q. Herennio filio dedicarunt, huncque honorem Hostiliano, quem adoptione Decius Cæsarem appellaverat, tribuerunt, de tota Imperatoria familia jam bene meriti, quòd L. Prisco Philippi fratri, Imperatori in Syria à militibus appellato, obsequium haud præstitissent. Templum in nummo signatum, Genii urbis est, quod speciosum appellat Ammianus l. 23. ut suprâ diximus. Genius ipse in aditu templi conspicitur, prout in nummis frequens occurrit; turribus ornatus est, quòd urbs sit Metropolis & firmissimis muris circumdata; insidet monticulis, ad indicandum in clivo montis Sylpii nimirum ejus situm, ut habet Eustathius in Dionys. Ea verò juxta Sylpium montem est sita. Orontes ex imo emergit, eodem teste Eustathio: Orontes..... delapsus ad Antiochiam, mediam persequat Antiochenam

sum terram: non quidem quemadmodum Cydnus per Tarsum, sed quòd partes illas præterfluat.

Hic nummus prima forma pro rarissimo computandus.

CÆSAR E A Palaestina.

HOSTILIANO QVINTO AVG. Caput Hostiliani laureatum.

COL. PR. FL. AVG. CAES. MET. *Colonia prima Flavia Augusta Casarea Metropolis. Variæ sunt epigraphæ. Caput muliebre turritum.*

Cæsarea Palaestinae urbs, Colonia à Flavio Vespasiano constituta, nomen à Flavia ejus gente tulit, inde Metropolis dignitatem Syriae scilicet Palaestinae obtinuit sub Alex. Severo, quandoquidem hunc titulum sub hoc Imperatore primùm eam gessisse observamus; illa Decii studiosissima plurimos ei nummos percussit, & hunc præcipuè Hostiliano dedicat cum Augusti appellatione, quam ei Decius communicasse videtur sicut Herennio Etrusco, quando hunc secum in expeditione contra Barbaros duxit, illum verò Romæ ad res administrandas reliquit, vel postquam Decius & Q. Herennius in solo barbarico extincti sunt. Caput muliebre turritum urbem repræsentat, vel Genius est urbis, frequens principum civitatum insigne.

Hic nummus minimi moduli inter variores numerandus.

DACIA.

C. OVAL. HOSTILIAN. AVG. Caput Hostiliani.

PROVINCIA DACIA. AN. VII. *Anno septimo. Mulier stans patrio vestitu ornata, utraque manu signum militare, pro pedibus ejus hinc Aquila, inde Leo.*

Dacia libera sub Philippo pronunciata æram ad æternam beneficii memoriam in nummis apposuit, illamque sub eo annum tertium signasse diximus, sed quartum etiam incohasse suspicamur, quòd idem annus VII. in Hostiliano & Æmiliano reperiatur: hæc autem provincia tertio Imperii Philippi anno, Urbis verò 999. libera ab eo facta videtur, si quidem ille U. C. 1002.

Pp ij

interfectus est, in quo quartus æræ Daciæ annus esse debuit, qui pariter quartus in Decio notatur; Decius autem occisus circa mensem Martium, U. C. 1004. æræ annum absolvit, & sextum inchoasse videtur, Hostilianus ei superstes fuit usque ad annum U. C. 1006. in quo provincia annum septimum computavit, ille enim cum Gallo imperavit, si fides Aur. Victori & Eutropio; sic autem habet Victor: *Hac ubi Patres comperere, Gallo Hostilianoque Augusta Imperia, Volusianum Gallo editum Casarem decernunt.* Eutropius verò: *Mox Imperatores creati sunt Gallus, Hostilianus & Galli filius Volusianus.* Mulier Genius provinciæ duo tenet signa militaria, in quibus nomina sunt Legionum ad Daciæ custodiam positarum. Aquila, symbolum est Imperii Romani; Leo, insigne provinciæ.

Hic nummus secunde magnitudinis inter rarissimos collocandus.

VIMINACIUM.

C. VAL. HOST. M. QUINTVS. Caput Hostiliani.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mœsia Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XI. in aliis. AN. XII. in aliis AN. XIII. Mulier solito modo stans inter Bovem & Leonem.

Viminacium urbs Mœsiæ superioris, Colonia à Gordiano facta, annos ab hoc tempore, licet aliter sentiat Patinus, beneficii memor in nummis computavit, primum scilicet anno U. C. 993. quintum anno 997. in quo Gordianus mortuus est, & Philippus Imperium arripuit; decimum anno 1002. in quo occisus est Philippus, & Decius Imperator à Senatu appellatus; duodecimum anno U. C. 1004. in quo Decius cum Q. Herennio periit, & Treb. Gallus cum Hostiliano Imperatores appellati sunt, at quum Viminacium in horum nummis annum decimumtertium consignet, Hostilianum quidem ad annum usque 1005. accessisse imò & hunc transgisse (ut infra demonstrabimus) denotat. Mulier urbem repræsentat, pro cujus pedibus Leo ipsius insigne; Bos verò, Coloniae symbolum.

Hi omnes nummi mediocris moduli pro rarissimis habendi, cum AN. XII. à Patino pag. 396. editus est.

C. VALENTI
HOSTILIANO
MESSIO QVIN
TO. NOBILISSI
MO. CAES. PRIN
CIP. IVVENTVT.
VALENT. VETERAN.
ET VETERES.

C. VIBIUS TREBONIANUS GALLUS.

GALLUS ex Trebonia gente in Vibiam adoptatus est, unde nomen Trebonii in Trebonianum productum, & fortasse quando Decius ad Imperium evectus, dignitates Imperatoris majestati adjunctas, Senatui Populoque Romano restituit, Censoriam scilicet & Tribuniciam potestatem, unde nulla T. R. P. nota in Decii nummis occurrit. Valerianus Censor quidem electus est, Gallus verò Tribuniciam potestatem habuisse, aut eam Imperatoribus restituisse videtur, cum

ad Imperium evectus est; illam enim omisâ primâ & secundâ, tertiam primo Imperii sui anno, quartam verò secundo signavit, tanquam ipse per duos annos Tribuniciam potestatem gessisset, aut ipsa Imperatoribus restituta, à morte Philippi in Imperio non vacasset.

TREB. GALLI nummi ex omni modulo rari sunt, si Antiochenos excipias.

ANTIOCHIA Syria.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΤΡΕΒ. ΓΑΛΛΟC. Caput Galli laureatum, in aliis radiatum.

ANTIOXEΩN MHTPO. KOΛΩN. *Ἀντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας.* In
area S. C. & Δ. E. Caput velatum & turratum, in vertice Aries.

Antiochenſes Syriæ Metropolitæ & Coloni Romani Treb. Gallo nummos
tanquam Imperatori recens factō dedicaffe videntur, ut potiffimū illum ad
auxilium provinciæ cui Perſæ imminebant, ferendum adducerent, hi quippe
cū Imperator negligenter res adminiſtraret, in Meſopotamiam irruerunt,
teſte Zozimo lib. 1. Πέρσαι δὲ πρὸς Ἀσίαν ἐπὶ ἤσαν, τὴν τε Μέσσην καταſτρεφόμενοι τῶν πε-
ταμῶν, καὶ ἐπὶ Συρίαν περὶόντες, ἔχει τῆς Ἀντιοχείας αὐτῆς. Perſæ verò in *Aſiam* pe-
dem intulerunt, tum *Meſopotamiam* excidio dantes, tum in *Syriam* progredientes, ad
ipſam uſque *Antiochiam*. Mulier turrata & velata, Genius eſt Antiochiæ urbis,
ſolenne ipſius ſymbolum. De Ariete ad anni principium ſpectante, ut & de
notis S. C. & Δ. E. paſſim diximus.

Hic nummus primæ magnitudinis pro raro notandus.

Eadem epigraphæ, caput idem.

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΓΑΛΛΟC. ΚΑΙ ΟΥΟΛΟΥCΙΑΝΟC. CEB. Ca-
put Galli laureatum, & adverſum Voluſiani radiatum.

ANTIOXEΩN MHTPO. KOΛΩN. *Ἀντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας.*
In area S. C. Δ. E. Mulier turrata & velata infidens montibus in tem-
plo tetrastylo, pro pedibus ejus fluvius enatans.

Nummus in quo capita Vibii & Voluſiani adverſa exhibentur, ab Antio-
chenſibus percuffus eſt, poſtquam Vibius Voluſianum Imperii conſortem no-
minavit, ut tradit Pomponius Lætus in eorum vita: *Interea Gallus quum Ro-
mam veniſſet, Vibium Voluſianum filium, conſortem Imperii fecit.* Vibius quidem
laureâ inſignitus eſt, Voluſianus verò radiatâ coronâ ornatus, ambos tamen
Patinus pag. 398. laureatos vulgavit, & eorum nummum inter mediocres
collocavit, quod hætenus non obſervavimus. Antiochenſes per nummos
utrumque Auguſtum ad urbem tuendam ſollicitant, nam Perſæ eam tandem
diripuerunt, ſi Zozimo fides. Εως εἶλον καὶ παντὶ τῆς ἐφ' αὐτὴν πόλεως μητροπόλιν ἔσθον.
Donc & illam cepere totius Orientis Metropolim. Genius urbis in ſuperiori num-
mo vulgatus eſt, hîc verò templum ejus exhibet.

*Uterque nummus primæ formæ, primus cum capite ſolo Treb. Galli rarus eſt, alter
autem cum filio adverſo, obvius eſt.*

ΑΥΤΟΚ.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΤΡΕΒ. ΓΑΛΛΟC. CΕΒ. Caput Treb. Galli laureatum.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥCΙΑC. ΥΠΑΤΟ. Β. In area S. C. Tribunitia potestate, Consul secundum. Aquila insistsens scipioni, rostro coronam.

Ad Antiochiam pertinere hunc nummum docet nota S. C. ut sæpius diximus. Antiochenſes cūm iſiſ Perſæ impenderent, omni obſequio Gallum devincire conabantur, vix autem anni initio ille Conſul iterum cum Voluſiano factus eſt, quin ei nummos cum epigraphe *Conſul ſecundum* dedicarint, iſ enim jam Conſulatum gesserat, antequam Imperium arripuiſſet. Imperii Romani inſigne eſt Aquila, quam Antiochenſes tanquam urbis Coloni pro ſymbolo etiam exhibent; ipſa roſtro coronam gerit, ad denotandum Populum Romanum omnium gentium victorem.

Hic nummus ſecundæ magnitudinis frequens & tritus.

CARTHAGO Africa.

IMP. C. C. VIB. GALLVS AVG. Caput Treb. Galli radiatum.

C. I. C. A. A. P. Colonia Julia Carthago Antiqua Augusta Pia. In area D. D. Decreto Decurionum. Triremis in quo quatuor figuræ.

Hanc nummi inſcriptionem interpretati ſumus, *Colonia Julia Carthago Antiqua Augusta Pia*, jamque plures ejus urbis nummi cum hiſ litteriſ C. I. C. A. prodierunt, quos P. Hard. p. 108. & 109. ad Coloniam Cæſarauguſtam revocat, & hoſ errare graviter pronuntiat, qui eoſ exponunt, *Colonia Carthago Antiqua*; ſed pace tanti viri nummi pertinent ad Carthaginem Africæ, ut ſe à nova Hiſpanicæ Carthagine diſtingueret, Antiquæ appellationem ſibi aſcribit. Carthago Julię nomen præfert, tanquam Colonia à Julio Cæſare, ut omneſ no- runt, conſtituta. Navis in Treboniani nummo cum quatuor figuris à Carthaginenſibus ſcalpta, ad annonam P. Romano à Gallo conciliatam ſpectat, ille enim frumentum ab Africæ urbibuſ arceſſivit, unde memor Senatuſ, ei num- moſ cum epigraphe *ANNOŒA AVG.* percuffit.

Hic nummuſ minimi moduli integerrimuſ, ex muſeo noſtro, rariffimuſ eſt.

29

COELLU.

IMP. VIB. TREB. GALLVS AVG. Caput Galli laureatum.

AEL. MVNIC. COEL. *Ælium Municipium Coellutanum*. Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Coellu urbs est Numidiæ littoralis, de qua passim, Municipii dignitatem ab Hadriano accepit, ut testatur *Ælia* gentis Hadriani nomen quod illa gerit; plurimas enim in hac provincia Imperator ille Colonias constituit, de quibus passim egimus, quamobrem Senatus videtur ei nummum percussisse cum hoc elogio, RESTITVTORI AFRICAE. Coellutani nummos suos Gallo tanquam novo Imperatori dedicarunt, vel quòd frumentum ex eorum urbe, ad annonam P. Romano conciliandam, suppeditauerint; hanc verò frumenti copiam eo libentius concesserunt, quòd Municipes facti, eadem cum ipsa Roma privilegia haberent, qua de re Lupam cum puerulis Romæ insignia in nummis exhibent.

Hic nummus secundæ formæ inter elegantiores computandus.

DACIA.

IMP. C. VIB. TREB. GALLVS. AVG. Caput Treb. Galli laureatum.

PROVINCIA DACIA. In imo AN. VI. Mulier stans inter Aquilam & Leonem, dextrâ ramum, sinistrâ scorpionem, in cuius apice caput asinum.

Dacia libera à Philippo facta annos æræ suæ ab hoc tempore computat; sextum autem in hoc nummo signavit, qui respondet anno primo Imperii Galli. Mulier quidem hætenus signa militaria Legionum ad suam custodiam destinarum gessit, sed nunc pro iis ramum olivæ præfert, pacem cum Barbaris à Gallo initam arguens, quam tributo annuo centum dracmarum emit, de quo Pomponius Lætus. *Qui tributo pendenda obnoxiam fecerit urbem, præter Gallum fuit nemo.* Tributum fuit dracmarum aurearum cc. Lævâ manu scorpionem, cui impositum est Asini caput, tanquam insigne gerit, ut in nummis Decio à Senatu

percussis observatur. Aquila Imperii Romani symbolum est; Leo, provinciae insigne.

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 397. vulgatus, pro rarissimo habendus.

DAMASCUS.

IMP. C. VIB. TREB. GALLO AVG. Caput Galli laureatum.

COL. ΔΑΜΑΣΚΟ. ΜΕΤΡΟΠ. Colonia Damascos Metropolis. Bacchus super cippum positus, dextrâ lævâque vitis palmitem seu ramum.

Damascus vel Damascos Metropolis Cœlesyriæ, Colonia à Philippo deducta, Treb. Gallo nummos eandem ob causam ac Antiochia dedicavit, nempe ut auxilium ab Imperatore impetraret contra irrumpentes Persas, de quibus Pomponius Lætus in ejus vita: *Scytharum exemplo, alii hostes surgunt armaque capiunt; tum in viscera Syria penetrant Parthi.* Bacchus sui cultum apud Damasce-nos arguit, ille in eorum territorio vineta plantaverat, quæ adferente Stephano Damascus excidit, ob idque à Baccho excoriatus est. Διόνυσος ὃ ἦ Συείδου ἀμπελόφυτον ποιήσας, πλέχει παῦτα ἔκοπτε. Διόνυσος ὃ ὀργισθεὶς ἐδίωξε, καὶ ἐξέδειρε. *Liber vero Patre Syriam vitiferam patiente, ille securi vineta excidit, ac Liber Pater iratus eum persequutus est, atque excoriat.* Bacchus ideo palmites seu vitis ramos gerit.

Hic nummus secundæ magnitudinis pro raro habendus.

IMP. C. TREB. GALLO. AVG. Caput Treb. Galli laureatum.

COL. ΔΑΜΑΣ. ΜΕΤΡΟ. Colonia Damascos Metropolis. Puer sugens ubera Damæ.

Jam prodiit hic pueri Damam sugentis in Damasci nummis Philippo & Otaciliæ ejus uxori dicatis typus, quem ad urbis conditorem, vel Ascum nomine à Dama nutritum, unde urbi nomen *Damascus*, vel ad Damascus Regem ab hoc animale alitum revocavimus, nam ut ut sit, Dama hæc puero urbis conditori, ut Lupa Romulo, lac præbuisse videtur, & hic typus ad antiquitatem urbis indicandam haud dubiè percussus est. Patinus ad hujus nummi

29 ii

explicationem ait: *Quid significet illud animal cum jacente puerulo, & fortassis lactante, non video, felicius adipiscetur. Non verba eruditi viri profero, ut illo felicius existimer, sed conjecturam meam proponere placuit.*

Hic nummus mediocris moduli, à Patino pag. 397. vulgatus, pro rarissimo habendus.

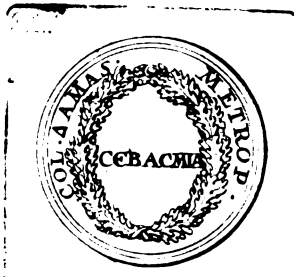
IMP. C. VIB. TREB. GALLO. AVG. Caput Treb. Galli laureatum.

COL. ΔAMA. MET. Colonia Damascus Metropolis. Vexillum in quo LEG. III. GAL. Legio Tertia Gallica, hinc & inde Aquila.

Damascum à Philippo Coloniam suprà diximus deductam, & nummus Otaciliæ ejus uxoris Legionis VI. Ferratæ in Judæa hiemantis Veteranos ab hoc Imperatore Colonos Damascum fuisse transmissos nos docuit; at hic nummus Gallo à Damascenis signatus vexillum exhibens, in quo LEG. III. GALL. Legio Tertia Gallica, Veteranos tertiæ Gallicæ in Phœnicia hiberna agentis Colonos in hanc urbem etiam à Philippo traductos testatur, quod confirmant duæ Aquilæ in imo labari; nec hic typus securitatem Imperii Romani demonstrat, ut putat Patinus, nec Aquilæ ad duos Augustos Imperium administrantes spectant, ut existimat P. Harduinus pag. 133. Vexillum, insigne est Legionum, & binæ Aquilæ Veteranos ex duabus Legionibus in Coloniam deductos indicant: Damascum autem VI. Ferratæ, & III. Gallicæ Legionum emeritos Otaciliæ & Galli numismata confirmant, cum Legiones illæ ad bellum Persicum à Gordiano ductæ fuissent, eorum militum animos sibi devincire cupiens Philippus qui Gordianum occiderat, earum Veteranos mox in Colonias transportavit.

Com. Mediobarbus p. 360. ex vera hujus nummi epigraphe fictitiam hanc protulit COL. A. A. HAMET. quam interpretari frustra conatus est P. Harduinus pag. 190. Colonia Ælia Augusta Hadrumetica Metropolis. Sed ad Damascum urbem pertinet nummus, & ille est cujus typum Patinus vulgavit pag. 398.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino vulgatus pag. 398. pro raro habendus.

COL. ΔAMAS. METRO. Colonia Damascus Metropolis. Circa Coronam querceam, in qua CEBACMIA.

De ludis in honorem Augusti apud Damascenos institutis, jam in Philippo & in Otacilia ejus uxore diximus, quorum illi in Treboniani nummis iterum celebrationis memoriam exhibent; plurimi enim memorantur in ipsius Imperatoris memoriam facti, ΑΥΓΟΥΣΤΕΙΑ nimirum Pergami apud Gruterum p. 319. CΕΒΑCΤΑ Alexandria apud eundem p. 316. ΚΑΙCΑΡΙΑ Tyri in nummis Philippi. Damasci verò CΕΒΑCΜΙΑ, Augustales illos ludos Gymnicos, equestres, musicosque lustrales fuisse tradit Petr. Faber Agon. lib. 3. c. 26. ipsos verò Augusto à Damascenis dicatos retulimus, quod ille eorum urbem fecerit Metropolim. Corona quercea, non autem laurea, ut placuit Medobarbo pag. 360. tanquam certaminum victorum præmium in hoc numismate exhibetur, hæc autem ob cives servatos concedebatur, unde major laus Augusto ex ipsis servatis, quàm ex victoria contra hostes relata, si quidem Scipio apud Vopiscum, civem mavult servare, quàm mille hostes perdere.

Hic nummus mediocris moduli inter rariores numerandus.

LAODICEA Syria.

ΑΥΤΟΚ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΤΡΕ. ΓΑΛΛΩC. CΕΒ. Caput Treb. Galli laureatum.

COL. LAOD. METROPOLEOS. *Colonia Laodicea Metropoleos.* In area Δ. E. Silenus stans dextram attollit, humero lævo utrem hircinum gerit.

Laodicea Coloniz & Metropolis dignitate insignis, urbs est Syriæ littoralis, & non Cœlesyriæ ad Libanum, cui hunc Galli nummum tribuit P. Harduinus pag. 286. Illa est, cujus cives se *Julienſes Laodicenſes* appellarunt ob tributis remissionem ipsis à Julio Cæsare concessam; ideo *libera* vocatur à Plinio lib. 5. cap. 20. huic etiam urbi Sept. Severus jus Italicum concessit, dum eam. Coloniam constituit. Ulpiani quidem codices illam in Syria Cœle posuerunt, seu vox Cœle expungenda, Librariorum enim errore irrepsit, ut videre est apud Pausaniam lib. 2. de Cens. *Laodicia in Syria & Berytos in Phœnice juris Italici sunt, & solum eorum.* Silenus sui cultum in urbe indicat, ille autem in Deorum numerum relatus est in gratiam Bacchi, cujus fuerat pædagōgus, de quo Julianus in Cæſſ. Γαῖων δὲ τῶν θεῶν κύκλῳ καθεμένων, ὁ Σιληνὸς, ἐρωτικῶς ἔχειν δοκῶν μοι τῷ Διονύσῳ καλῶς, καὶ νέεσθαι, καὶ ὅτι πατεὶ τῷ Διὶ ὡδὲ πολλοῖς, πολλοὶν αὐτῷ, τρυφῶντις οἷα καὶ παιδαγωγὸς καθεῖτο. Sic igitur Diis in orbem sedentibus, Silenus, Dionysio juveni & venusto Jovi patri proximo, proximus, ut educatorem & institutorem par erat, affedit.

Hic nummus majoris formæ inter rariores reponendus.

Q q iij

COL. LAOD. METROPOLEOS. *Colonia Laodicea Metropolis.* In area Δ. Ε.
Mulier tutulata & tunicata stans, dextrâ temonis capulum, lævâ duas
icunculas sustinet.

Mulier illa tutulata stans, Laodiceam urbem repræsentat, temonem verò gerit, seu solitum Genii symbolum, seu situm urbis ad mare indicans, ut innuit Josephus, quia Laodicenses maritimos appellat, de bell. Jud. l. 1. c. 16. p. 748. *Λαοδικεῖσι ὅτι πῆς τοῦ θαλάσσης, ὁδῶν εἰσαγωγὴν. Maritimis autem Laodicensibus aqueductum.* Illa lævâ duas icunculas, duos nempe Imperatores Gallum & Volfianum exhibentes tanquam urbis Genios sustinet, ut Roma sedens in Philippopolitanorum nummis Philippos patrem & filium pariter dextrâ gerit. Litteræ Δ. Ε. *Δημιάρχης Εξουσίας* denotantes, in memoriam privilegiorum Antiochenfium Laodicensibus à Sept. Severo tributorum, in eorum nummis appositæ sunt. Antiochenfes autem eos signare solent, cum S. C. notis, ob monetæ facultatem ipsis à Pompeio M. concessam, ad cuius confirmationem Senatusconsulto & Plebiscito opus fuit, quorum S. C. & Δ. Ε. notæ sunt.

Hic nummus primæ magnitudinis in variorum numero collocandus.

NEAPOLIS *Samaria.*

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΟΥ. ΤΡΕΒ. ΓΑΛΛΟΥΣ ΕΒ. Caput Treboniani radiatum.

ΦΛ. ΝΕΑC. ΠΟΛΕΩC. *Φλαβίας Νέας πόλεως.* Aquila alis expansis, in
vertice mons cum templo.

Nullum est dubium, quin hic nummus Gallo dicatus ad Neapolim Samariæ pertineat, mons Garizim cum templo in ejus vertice signatus id satis confirmat: sed cur urbs, Colonia à Philippo constituta, ipsi nummos Latine inscriptos cum hoc titulo percussit, postea sine Colonia nomine Græcos Treboniano consecravit, imò Volfiano ejus filio ipsos modò Latinos cum Colonia dignitate, modò etiam Græcos sine Colonia appellatione percussit, id videtur sculptorum proculdubio incuria. Templum in vertice montis

TREB. GALLUS.

311

Jovi dicatum est tempore Antiochi Dei Epiphanis, ob Samaritarum ad eum legationem, ut narrat Josephus Antiq. lib. 12. cap. 7. Ἀπολλύομεν τὰ αὐτοῖς τῶν αἰσίων, καὶ τὸ πρὸς αὐτοῖς ἱερὸν καθεῖλεν ἡξιώκασι, ἀρροσάμενοι ΔΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΟΥ. Absolvimus eos quantum ad hanc causam, & eorum templum attinet, quod posthac appelletur IOVIS GRÆCANICI. Aquila, Romani Imperii insigne est.

Hic nummus mediocris forma pro raro conservandus.

TROAS.

IMP. C. VIB. TREB. GALLVS AVG. Caput Galli laureatum.

COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Apollo nudus sublimis tollitur inter alas Gryphi, dextram capiti ille admovet, sinistrâ lyram gerit.

Troas urbs Phrygiæ minoris, de qua passim diximus, Colonia ab Augusto constituta, ut Augusti nomen indicat, nummos Treboniano tanquam novo Imperatori dedicat, in iis Apollinem urbis tutelarem Deum exhibet, ille enim ejus muros cum Neptuno condiderat, ut tradit Coluthus de rapto Helenæ vers. 272.

Ἰλιον ἣν πύργωσεν Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων.

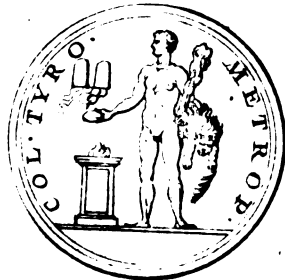
Troja quam turribus muniivit Neptunus & Apollo.

Apollo à Grypho inter alas gestus depingitur, quod hoc animal ei dicatum sit, teste Philostrate lib. 3. cap. 14. qua de re narrat Fulgentius Myth. lib. His Gryphum quoque Apollini adjiciunt. Lyra, hujus Dei symbolum est, quam à Mercurio cum accepisse narrant.

Alii nummi Troadis Coloniae, cum equo pascente, & Aquila caput bovis ungibus gerente, observantur, quos, ut obvii sunt eorum typi, prætermisimus.

Hic nummus minimi moduli rarus est & insignis.

TYROS.

IMP. C. C. VIB. TREB. GALLVS AVG. Caput Galli laureatum.

COL. TYRO. METROP. Colonia Tyros Metropolis. Hercules nudus sacrifi-

cans ad aram, lævâ clavam inversam & spolia Leonis gerit; in vertice nummi petræ Ambrosiæ, in imo conchylum.

Tyros Colonia & Metropolis Phœniciæ, de qua passim dictum est, nummos in Galli honorem cudere videtur, Syriarum Coloniarum exemplo, ut ab eo auxilium contra Persas ipsarum urbibus imminentes hoc obsequii monumento postularet. Hercules Tyrius est, cujus meminit Pausanias in Eliacis p. 339. Ηκυσα δ' ἐν Θάσῳ, τὸ αὐτὸν σφᾶς Ηρακλέα, ὃν καὶ Τύριοι σέβοντο. *Et Thasii quidem audiui Tyrium esse Herculem, quem Thasii ab initio essent venerati.* Petræ in vertice nummi Ambrosiæ dictæ, ad originem urbis spectant, super quas urbs condita est Herculis monitu, ut narrat Nonnus Dionys. lib. 40.

Πῆξατε δ' ἀμφοτέραις ἐπιτείμενοι ἄστυ Κολώναις.

Figite verò utrisque incumbentem urbem rupibus.

Conchylum, Tyri insigne est ob purpuram in ea urbe maximè celebratam.

Hic nummus majoris moduli inter rariores collocandus.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Astarte in templo sex columnarum trophæo dextram imponit, lævâ scipionem. Victoria cippo imposita ei coronam porrigit, in imo hinc Silenus, inde conchylum.

Astarte seu Venus Cœlestis Tyri culta est, ut denotant frequentes ejus in ipsius Coloniz nummis imagines; de illa loquitur Cicero de Nat. Deor. lib. 3. *Quarta, Venus, Syria Syroque concepta, quæ Astarte vocatur.* Hiramum Regem illius templum condidisse narrat Josephus contra Ap. lib. 1. p. 1043. *Τὸ πρὸς Ηρακλέους καὶ τῆς Ἀστάρτης τέμενος ἀνέρθεν.* *Herculisque & Astartes fana dedicavit.* Astarte manum trophæo imponit, ob Colonias à Tyriis ipsius auspicio in longinquas partes deductas. Silenus pro pedibus Deæ, sui etiam cultum Tyri indicat; conchylum, perpetuum est urbis symbolum.

Hic nummus primæ magnitudinis, pro raro habendus.

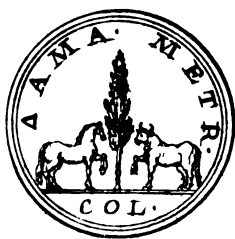

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Figura galeata sedens, dextrâ Aquilam, cui inter alas expansas impositæ sunt duæ icunculæ, sinistrâ

sinistrâ hastam tenet, pone figuram Conchylum in area.

Mulier illa galeata, Roma est, Aquilam Imperii Romani gerens; huic impositæ sunt duæ icunculæ Gallum & Volusianum, qui Imperio præerant, exhibentes. Tyrus autem hanc Orbis Reginam sedentem repræsentat, ipsam falsa quadam spe deliniens, quasi sub his duobus Imperatoribus quiescere posse videretur, dum tamen Barbari undique imminerent, & lues totum Imperium depopularetur, teste Zosimo lib. 1. Οὐχ ἡπὼν δὲ τῷ πᾶσι χρόνῳ ἐπιβρύσματος πολέμου, καὶ ὁ λοιμὸς πόλεσι τε καὶ κώμας ἐπιθρόμβησεν. *Nec minus bello, quod undique scaturiendo velut emerferat, lues etiam pestilens in oppidis atque vicis subsequuta.* Roma hastam tanquam insigne gerit. Conchylum in area, perpetuum est Tyri urbis symbolum.

Hic nummus secunda formæ, in museo R. P. de la Chaise, inter rariores adjiciendus.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Duo Athletæ nudi stantes vase intermedio, uterque manibus discum sustinet, ex quo palmæ ramus erumpit.

Plurima Tyri edita fuisse certamina ipsius nummi nos docuerunt, sed præcipuè ACTIA & BRACLIA, uti videre est in nummis Caracallæ pag. 71. Ipso forum sub Gallo celebrationem indicare videtur hic typus, in quo duo Athletæ vasa manibus sustinent, ex quibus palmæ rami erumpunt; palmam verò in omnibus certaminibus concedi solitam victoribus asserit Plutarchus lib. 8. Sympos. Probl. quæst. 4. p. 723. Εφη δὲ ἀπορεῖν τί δήποτε καὶ ἀγῶνιων τετατοιῶν ἄλλος ἄλλων ἔχῃ, τὸ δὲ φολίκεα καὶ πᾶσι. *Dubitare autem se dixit, quam de causa alia certamina alias habeant coronas, palmam communiter omnia.* Vas in imo præmium est victoris, plurima autem ponebantur teste Virgilio Æneid. 5.

Munera principio ante oculos, circoque locantur

In medio, sacri tripodes, viridesque myrtæ,

Et palmæ præcinctu victoris idus.

Nonnus Bacchum memorat argenteum craterem pro certamine proposuisse lib. 19.

Μείονα δὲ κρήνη ἐξέμισσε, καὶ ἐθηκεν ἀγῶνι.

Majorem verò craterem medio imposuit certamini.

Vas autem accipere videtur Athleta victor in nummis Heliopolitanis Valeriani infrà describendis.

Hic nummus mediocris moduli pro rarissimo habendus.

COL. TYRO. METROP. *Colonia Tyros Metropolis.* Aquila rostro coronam, pone eam vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica.* In arca conchylum.

Aquila, Romani Imperii insigne est, quod Tyrus Colonia constituta, tanquam Romana facta exhibet; eam à Sept. Severo deductam diximus, de qua Ulpianus l. 1. de Censibus. *Est in Syria Phœnice splendidissima Tyrionum Colonia ..... huic enim Divus Severus & Imperator noster, ob egregiam in Rempublicam Imperiumque Romanum insignem fidem, jus Italicum dedit.* Vexillum in quo LEG. III. GAL. Veteranos Legionis tertiæ Gallicæ Tyrum Colonos fuisse ab eodem Severo transmissos denotat. Legio hæc à Julio Cæsare inter cæteras Alpinas conscripta fuit, cujus opera in subjuganda Gallia potissimum enituit; ejus ipsemet meminit in Comm. bel. civ. lib. 3. *Erant in sinistro cornu Legiones duæ, traditæ à Cæsare initio dissentionis ex S C. quarum una prima, altera tertia appellabatur.* Primam hanc Legionem Gallicam universam à Cæsare civitate donatam narrat Suetonius in ejus vita. *Unam etiam ex Transalpinis conscriptam vocabulo quoque Gallico: Alauda enim appellabatur, quam disciplina cultuque Romano institutam & ornatam postea universam civitate donavit.* Ideo illius nulla amplius fit mentio in Legionum distributionibus per provincias factis, sed tertia Gallica sub Sept. Severo in Phœnice hiberna habuit; postquam autem ea ipse usus est in bello Parthico, Veteranos illius Tyrum Colonos traduxit. Conchylum, urbis symbolum est.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter raros collocandus.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Bos pone quem vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica.* In arca conchylum.

Bos & vexillum, deductæ Colonix insignia sunt; Bos quidem Colonorum rogatorum, vexillum autem Veteranorum. Roma cùm aliquando numerosiori plebe gravaretur, quæ censui solvendo non sufficeret, pauperiorem illius partem in Colonias transferebat, iis autem civibus addebantur Legionum Veterani, qui multis annis stipendia in bello fecerant. Ex utraque sorte Colonos

Tyrum habuisse denotat hic nummus per bovem & vexillum: vexillum quidem Legionis nomen, unde Veterani Tyrum à Sept. Severo transmissi sunt. De hac Legione abundè suprà egimus; illam hiberna egisse in Phœnicia refert Dio lib. 55. pag. 564. Καὶ τὰ τεῖλα τὰ τεῖλα, τὸ τε εἰς Φοινίκη, τὸ Γαλατικῇ. *Tres ter-
tia, una in Phœnicia, Gallica nomine.* Conchylium, Tyri symbolum est.

Hic nummus mediocris moduli inter raros asservandus.

VIMINACIUM.

IMP. C. C. VIB. GALLVS AVG. Caput Galli laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciae Mœsia superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XII. in aliis AN. XIII. in aliis AN. XIV. *Anno decimo quarto.* Mulier solito modo stans, pro pedibus hinc Bos, inde Leo.

Viminacium urbs Mœsiæ superioris, Colonia à Gordiano tertio deducta, ut passim dictum est, annos semper in nummis à Coloniae fundatione signavit, primum quidem ab anno U. C. 993. in quo Gordianus Trib. potestatem tertiam agebat: annus autem æræ 12. in priori nummo signatus, ad annum U. C. 993. adjectus, efficiet annum 1004. in quo Gallus imperare cœpit; annus 13. secundi nummi, cum anno U. C. 993. junctus, constituet annum 1005. annus denique 14. in ultimo nummo notatus, an. U. C. 993. in quo Colonia à Gordiano constituta est, additus, conficiet annum U. C. 1006. in quo Gallus circa Junium mensem in prælio cum filio Volusiano versus Intercidium pugnans occisus est. Mulier urbem repræsentat, cujus Leo insigne; Aquila verò, Imperii Romani symbolum.

Hi nummi secunda magnitudinis reperiuntur, prior inter variores numerandus, secundus à Patino pag. 397. vulgatus, frequens est, tertius pro raro habendus.

IMP. CAES. VIBII. TREB.
GALLI. AVGVSTI. NOSTRI.
L. IVNIVS VALIDIANVS. V. CL.
PRAEF. VRB. STAT. EX AER.
COL. VOLVNT. AVG. NOST.
CVM BASI SVA MARMOR. IIIII.

Roma, in Thermis Antoninianis.

Rr ij

C. VIB. VOLUSIANUS.

CAIVS VIBIVS VOLVSIVS codem gaudet prænominē quo pater *Vibius*, sed *Volusiani* cognomen, à matre cuius nomen ignoratur, forsan habet; plurimos etiam gerit in quibusdam nummis titulos à populis desumptos. Ille Cæsar à patre primum nuncupatus, deinde Hostiliano peste extincto, appellatus est Imperator, & Tribuniciam potestatem III. & IIII. patris instar signavit, cùm Decius ipsam Senatui Populoque Romano restituisset.

VOLUSIANI nummi ex omni modulo rari sunt.

ANTIOCHIA Syria.

ΑΥΤ. Κ. ΓΑ. ΦΙΝ. ΓΑΛ. ΟΥΕΝΔ. ΟΥΟΛΟΥΣΙΑΝΟΣ ΣΕΒ. Α. ...
 κεφαλαῖοι Καίσαρ Γαυδαλῖκος, Φίνικος, Γαλίνδινκος, Ουένδινκος Ουολουσιανὸς Σεβαστὸς.
Imperator Caesar Vandalicus, Finnicus, Galindicus, Vendenicus, Volusianus, Aug-
ustus. Caput Volusiani laureatum.

ΑΝΤΙΟΧΕΩΝ ΜΗΤΡΟ. ΚΟΛΩΝ. Αντιοχείων Μητροπόλεως Κολωνίας.
 In area S. C. Δ. Ε. Caput muliebre turratum & velatum, suprà quod
 Aries.

Antiochenſes ut nummos Treboniano patri cuderunt, ita & Volufiano filio
 dedicant, cui inſignes tribuere titulos ob plurimos Europæ Sarmatiæ populos

tanquam ab utroque Imperatore profligatos. Ptolemæus lib. 3. cap. 7. inter eas gentes numerat Carpos, Phinnos, Galindas & Vendenos, quos Ant. Baudrandus inter Germanos-Sarmatas eo ferè ordine recenset in verbo *Vendeni*. Decius autem adversus hos Barbaros profectus, Gallum ad Danubii ripæ custodiam, Zosimo teste, collocavit. Γάλλον δὲ ἐπέστησε τῇ τῆς Ταναΐδος ὄχθῃ, μὲν δυνάμειος ὄρκους, αὐτὸς τοῖς λειποῦσιν ἐπέη. Quumque Gallum ad Tanaidis ripam satis magnis cum copiis collocasset, ipse cum reliquis ad hostem propius accedebat. Porro pro Tanaidis ripa intelligendum Danubii litus. Gallus autem post Decii mortem Imperium occupavit Volusiano filio Cæsare declarato, & pacem cum Barbaris inivit, ipsosque intra suos fines redire coëgit. Caput muliebri, urbis Genius est. Aries, ad anni principium sub hoc signo ab Antiochenis inchoatum spectat, ut passim diximus.

Latina etiam illustrium Volusiani titulorum inscriptio in nummis argenteis occurrit, illam Com. Mediobarbus pag. 362. ex Occone vulgavit, quam sic ex superioris nummi exemplo punctis divisimus. IMP. C. VA. F. GAL. VEND. VOLVSIANO. AVG. eamque ut jam supra interpretamur, *Imperatori Cæsari Vandalico, Finnico, Galindico, Vendenico, Volusiano, Augusto.*

Hic nummus primæ magnitudinis inter inter rariores habendus.

Eadem inscriptio. Caput Volusiani radiatum.

ANTIOXEON MHTPO. ΚΟΛΩΝ. Ἀντιοχέων Μητροπόλεως Κολωνίας. In area S. C. Δ. E. Mulier insidens rupibus in templo tetrastyle, dextrâ spicas, pro pedibus Fluvius. Aries in vertice.

Mulier in templo montibus insidens, Genius est urbis, cui hoc fanum dedicarunt Antiochenes, quod *speciosum* appellat Ammianus lib. 23. Genium existimabant Veteres Deum esse, sub cuius tutela erant omnia, unde populi urbium Deam sæpe turritam effingebant, cui sacra faciebant, illamque vim habere omnium rerum gignendarum existimabant: ita Antiochenes spicas, quibus ager illorum abundabat, in ejus dextra posuerunt, quasi eas ipsa conservaret vel abundè gigneret: non modò autem communis seu generalis erat Genius, sed suus unicuique privatus: quemadmodum autem populi Genius dicebatur, sic & Augusti Genius, cui etiam templum dicatum fuisse narrat Suetonius in ejus vita cap. 60. *Cuncti simul, adem Jovis Olympici, Athenis antiquitus inchoatam, perficere communi sumptu destinauerunt, Genioque ejus dedicare.*

Hic nummus majoris moduli pro raro numerandus, cum hac circa caput epigraphe.

Rr ij

Eadem epigraphe quæ in superiori nummo, caput idem.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. in area Γ. Σ. C. *Δημαρχικὴς ἐξουσίας. Tribunicia potestate tertia.* Aquila scipioni insistent, rostro coronam.

ΔΗΜΑΡΧ. ΕΞΟΥΣΙΑΣ. ΥΠΑΤΟ. Β. in area Δ. Σ. C. *Δημαρχικὴς Εξουσίας τετῆς, ὑπατος δούτερον. Tribunicia potestate Consul secundum.* Aquila ut suprâ.

Nummos hac S. C. nota signatos sine urbis nomine ad Antiochiam Syriae Coloniam & Metropolim pertinere sapius diximus. Si littera numeralis Γ. in priori nummo percussa, tertium Imperii Volusiani annum designet, altera nimirum Δ. in posteriori, ad quartum pertinere nequit, cum vix tertium Volusianus annum inchoarit; verum hæ litteræ ad Tr. potestatem tertiam & quartam, quæ in Treboniani & Volusiani nummis frequentes occurrunt, spectare profectò videntur; hæc prima nec secunda Tr. potestas in iis usquam observetur, sed quarta cum hæc in eorum Impp. nummis obvia appositâ sit, eruditorum virorum ingenia hætenus torsit, & Baronium induxit, ut Gallo quatuor Imperii annos ascripserit, quamvis ille duos annos tantum imperasset, nec ratio de TR. P. tempore à Tristano t. 2. p. 667. & ejus sequacibus allata satis facit; vera & genuina istius nodi solutio hæc est, quod Decius Censoriam dignitatem & Tribuniciam potestatem Senatui Populoque Romano de facto restituerit, teste Pompeio Lato in vita Decii. *Nam jus quintæ relationis & proconsulare Imperium, unde Augusti omnes pro Consulibus: necnon & jus Tribunicie potestatis, quod Augustus primus sibi perpetuò vendicaraverat, arbitrio Senatus Populique Romani permisit. Quemadmodum autem Valerianus Censor absens à Senatu fuit electus; ita Vibius Gallus Tribuniciam potestatem habere potuit per duos annos quibus Decius imperavit: atque ita Gallus Imperium adeptus, tertiam anno Imperii primo, quartam verò anno secundo in nummis apposuit. Si verò Tribunicia potestas à Gallo sub Decio per duos annos gesta quibusdam non placet, ab aliis illam initam fuisse necesse est; sed nemo Trib. potestatem à Gallo Imperatoribus restitutam negare potest, quam proinde ille in nummis quasi ab Imperio nunquam sejunctam, & à morte Philipporum computatam sibi continuò vindicavit, ut & filius Volusianus eadem ratione qua pater.*

Uterque nummus secundæ formæ, prior pro obvio habendus, posterior rarus est.

C A S A R E A Palestina.

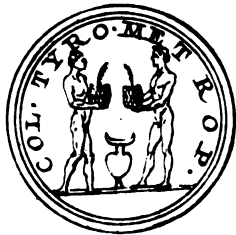
IMP. C. C. VOLVSIANVS. AVG. Caput Volusiani laureatum.

COL. P. F. CAES. MET. PR. S. PAL. *Colonia Prima Flavia Cæsarea Metropolis provinciae Syriae Palaestinae.* Figura nuda capite radiato prostrata super Leonem, dextram attollit, lævâ scipionem seu hastam puram.

Cæsarea Palaestinae Colonia à Vespasiano, postquam ille Judæos domuisset, & ipsis vectigal imposuisset, deducta est, cum hæc teste Josepho de bel. Jud. l. 3. c. 26. majorem incolarum partem Græcos jam haberet, & indigenæ affectu quodam Romanos diligerent, illa autem nummos Volusiano Imperatori à patre appellato gratulans percussit. Figura nuda radiis insignis, Apollo seu Sol esse videtur, Deus urbis Cæsareæ tutelaris, ut jam in Antonino Pio diximus p. 242. cui alludunt Cæsarienses in Volusiani gratiam, cujus etiam caput in anteriore nummi parte radiis ornarunt, tanquam Volusianus esset ipsis Apollo seu Sol alter; incumbit quidem Leoni, cum teste Arato in Phœnom. *Hic notabilis & maximus inter signa sit.* Sol hastam puram gerit, solenne divinitatis symbolum.

Hic nummus minimi moduli inter rariores computandus, ad quem pertinet ille in indice Patini pag. 26. descriptus, & à Com. Mediobarbo inter incerta translatus pag. 363.

DAMASCUS.

IMP. GALLO VOLOSSIANO AVG. Caput Volusiani laureatum.

COL. DAMA. METR. *Colonia Damascus Metropolis.* Cypressus arbor inter equum & taurum.

Damascus urbs Coelestriae nummos ut Treboniano patri sic Volusiano percussit. Sed ad quid cypressus cum equo & tauro in nummo signatur? an Damasceni feracitatem agri sui repræsentare voluerunt, cypressorum quidem multitudinem in montanis, in convalli verò pratum equis & bobus alendis idoneum denotantes; Chrysorrhœas enim amnis totum agrum irrigabat: an verò illi mysticè cypressum, equum, & bovem exhibuerunt, cypressus quidem Soli dicata est, ut in nummis Heliopolitanis diximus, Sol apud illos idem erat ac Jupiter, Soli quidem equus sacrificabatur teste Strabone lib. 11. p. 513. Θεὸν δὲ Ἡλίον μόνον ἡγεῖσθαι πάντες δὲ ἱπποθύουσι. Solem unicum Deum agnoscunt, eique equum sacrificant. Lactantius lib. *Celerem Deum, celeri victima placant.*

Ovid. in Fastis.

Placat equo Persis, radiis Hyperiona cinctum.

Bos autem Jovi mactabatur, de quo Virgilius Æneid. 10. super ea Ascania facta Jovi vota.

Et statuam ante aras aurata fronte juvencum:

Juvenalis verò Virgilio adstipulatur.

*Duc in Capitolia magnum
Cretatumque bovem.*

Damasceni his victimis demonstrantes se bovem Jovi pro Treboniano, equum verò Soli seu Apollini pro Volusiano sacrificasse, alludentes patri & filio Imperatoribus, quòd Apollo esset filius Jovis, Gallum pro Jove, & Volusianum pro Apolline venerarentur. Syriorum autem Theologia Jovem tantum & Apollinem Deos agnoscebat, imò illos eundem esse existimabat.

Hic nummus secunda magnitudinis inter rarissimos computandus.

COL. ΔΑΜΑ. ΜΕΤΡ. *Colonia Damascus Metropolis.* Vexillum in quo LEG. III. GAL. *Legio tertia Gallica*: in imo hinc & inde Aquila.

Jam prodiit hic in Damasci Coloniae nummis Treb. Gallo dicatis typus, quem ad Veteranos Damascum transmissos spectare diximus, ut indicat vexillum in quo *Legionis tertiae Gallicae* nomen scribitur, ex qua ii in Coloniam deducti sunt. P. Harduinus p. 133. contra Patinum Aquilas in imo vexilli signatas Imperatores Trebonianum & Volusianum designare acriter contendit; sed ad quid illi cum vexillo Legionis, cujus milites in Coloniam non duxerunt, nugæ: dux igitur illæ Aquilæ in imo labari ad Coloniae ex Veteranis à Philippo Seniore constitutæ originem pertinent; illos ex duabus Legionibus traductos indicantes, alios nimirum ex Legione tertia Gallica, cujus nomen labarum exhibet, alios verò ex Legione Sexta Ferrata, cujus nomen pariter inscriptum vidimus in vexillo nummi ejusdem Coloniae Damasci Otaciliae dicati. Dux autem illæ Legiones tertia Gallica & sexta Ferrata contra Parthoseductæ fuerant ex hibernis à Gordiano tertio, illa autem in Phœnicia, hæc in Judæa morabatur. Philippus occiso hoc Imperatore militum benevolentiam sibi conciliare volens, illarum Legionum Veteranos in Coloniam transmisit.

Hic nummus mediocris formæ, à Patino vulgatus pag. 399. pro raro habendus.

COL. ΔΑΜΑC. ΜΕΤΡΟΠ. *Colonia Damascus Metropolis.* Circa ambitum CEBACMIA in corona quercea.

Damascus Metropolis & Coloniae titulos in nummis præfert, quidam eam Metropolis dignitatem sub Regibus Syriæ inter se dissidentibus sibi vindicasse existimant

nummum, Damasceni Regem constituit, teste Josepho lib 13. cap. 21. Ππλημύθος ὁ Λαῶνους τ' περὶ αὐτῶν ἀδελφῶν Δημήτριον τὸν Εὐχαροῦ λεγόμενον, ὅς ἐκ Κνίδου μεταπεμ-
 ψάμενος κατέστησεν ἐν Δαμασκῷ βασιλέα. Interim Ptolomæus Lathurus quartum ejus
 fratrem Eucæum cognomine, accitum à Cnido, Regem apud Damascus constituit. Sed
 cum Metropolis in Augusti nummis Damascus inscribatur, hanc ab Augusto
 dignitatem ipsi datam suspicamur. cujus beneficii memor, certamina in ejus
 honorem СЕВАСΤΙΑ Σεβαστεία dicta, instituit: eam verò gratiam ab illo
 Imperatore urbi concessam remur in gratiam Nicolai Damasceni, cujus erat
 amicissimus, ut ex Athæneo lib. 14. cap. 18. sæpius retulimus. Corona quercea,
 victoris præmium fuisse videtur; hicque eorum typus ludorum celebratio-
 nem sub Volusiano indicat.

Hic nummus mediocris forma pro raro notandus.

NEAPOLIS Samaria.

IMP. C. VOLOSSIANVS. P. F. AVG. Caput Volusiani laureatum.

COL. NEAPOL. Colonia Neapolis vel Neapolitana. Aquila legionaria cum
 signo militari à dextris, Serapis à sinistris: in vertice mons cum templo,
 in imo hinc spicæ, inde Aries.

Neapolis urbs Samariæ, Colonia à Philippo constituta est, ut diximus;
 Aquila autem legionaria cum signo militari in hoc nummo signata, non modò
 cives togatos ex Sergia tribu, ex qua Sergia Neapolis dicta est, in illam fuisse
 transmissos denotat, sed eam Veteranis etiam frequentatam arguit. Serapis
 sui cultum in urbe indicat, ut nummi M. Aurelii & Caracallæ demonstrant.
 Mons in cujus vertice templum, Garizim est, ad situm Neapolis juxta ejus
 radices indicandum: Spicæ earum abundantiam in agro Neapolitano signifi-
 cant: Aries videtur Veris tempus designare, quo annum sub hoc signo Nea-
 politani inchoare solebant, quemadmodum Antiocheni & Damasceni, qui
 pariter Arietem in suis nummis eam ob causam exhibent; quædam enim urbes
 in hoc tractu ab Autumno annum ordiebantur.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores recensendus.

sf

ΑΥΤ. Κ. Γ. ΟΥΙΒ. ΤΡΕΒ. ΟΥΟΛΟΥΣΙΑΝ. Caput Volusiani laureatum.

ΦΛ. ΝΕΑC ΠΟΛΕΩC. Φλαβίας Νέας Πόλεως. Aquila alis extensis, in vertice mons cum templo.

IMP. C. VOLOSSIANVS. P. F. AVG. Caput Volusiani laureatum.

COL. NEAPOLI. *Colonia Neapolis, vel Neapolitana.* Idem typus, in quo Silenus à sinistris utrem hircinum humero lævo gerens.

Hi duo Volusiani nummi ad Neapolim Samariæ pertinent, idem ferè typus, & eadem urbis Neapolis appellatio id planè confirmant; sed cur unus nummus Græcè, alter Latinè, ut in Treboniano patre scriptus sit, non alia ratione factum est, nisi sculptorum incuriâ, qui ante octo vel novem annos priusquam Philippus urbem Coloniam constitueret, sub Gordiani Imperio Græcè scribere solebant. Aquila Imperii Romani insigne, à Coloniis sæpe usurpabatur. Mons Garizim perpetuò in Neapolis urbis nummis exhibetur, forsan ad ipsius cum plurimis aliis ejusdem nominis oppidis distinctionem. Silenus in posteriori nummo sui cultum Neapoli indicat, ut in Philippo Seniore jam vidimus. Hunc nummum vulgavit Octavius Strada pag. 126. cum inscriptione mutila COL. NEMOE PRO NEAPOL. quem ideo Com. Mediobarbus pag. 362. inter incerta numismata relegavit: idem etiam est quem Occo perperam pag. 403. Elagabalo tribuit, cum Neapolis Colonia à Philippo Seniore deducta sit, ut diximus. Ex Occone errorem Com. Mediobarbus & P. Harduinus pag. 343. hauserunt, sed ille nummum ad Neapolim Africanam revocavit.

Uterque nummus mediocris moduli pro raro habendus. Prior à Patino sub Phanea urbis nomine cum aliis Antiquariis malè editus pag. 400. posterior verò ab Oct. Strada pag. 126.

TROAS.

IMP. C. VIB. GALL. VOLVSIANVS. Caput Volusiani laureatum.

COL. AVG. TROAD. *Colonia Augusta Troasensis.* Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

Troas urbs Phrygiæ minoris, Colonia ab Augusto facta est in memoriam Julii patris, qui Ilienses multis beneficiis cumulaverat, teste Strabone lib. 13. pag. 594. Καθ' ἡμᾶς μὲν τοι Καίσαρ ὁ θεὸς πολὺ πλεον αὐτῶν περιώρησε, ζηλώσας αὐμὰ καὶ Ἀλέξανδρον. Εκαίτοις γὰρ καὶ συγγείας ἀναιέωσι, ὥρμησε περινοεῖν αὐτῶν. *Nostra ætate D. Caesar longè majorem ejus procurationem gessit, simul et Alexandrum imitans. Is enim et ut cognationem renovaret sibi cum Iliensibus intercedentem animum ad eorum patrocinium appulit. Illis autem agrum attribuit, & libertatem, publicarumque*

operarum immunitatem eis servavit, quas ipsis Claudius confirmavit; ideo nummos novis Imperatoribus dedicare solebant, eorum gratiam sibi conciliare hoc obsequii monumento studentes. Lupa, solenne est Romanarum Coloniarum symbolum, quæ se eandem quam Roma originem habere gloriabantur.

Hic nummus minimæ formæ pro raro signandus.

TYRUS.

IMP. C. C. VIB. VOLVSIANVS. AVG. Caput Volusiani laureatum.

COL. TYRO. METRO. *Colonia Tyros Metropolis.* Astarte tutulata stans dextram imponit trophæo, sinistrâ scipionem: à sinistris Victoria columnæ imposita ei coronam porrigit, pro pedibus ejus hinc Silenus, inde Conchylium.

Tyrus Phœniciæ Colonia & Metropolis, plurimos quidem Treboniano patri nummos percussit, ita & Volusiano filio dedicat, ad eorum opem contra Persas provincias sibi conterminas devastantes implorandam, de quibus Pompeius Lætus: *Jam in viscera Syria penetrant Parthi, & Armenias fugato Rege Tiridate occupant, cujus liberi hostibus se dederunt.* Astarte seu Venus Cœlestis Tyri Dea tutelaris est, ideo frequentes ejus Coloniae nummi simulacrum ipsius exhibent; illa trophæo manum imponit, non ad indicandam Treboniani Imperatoris victoriam de Barbaris Sarmatiam Europæam incolentibus, quos pace cum iis inita in regiones suas ille amandaverat, sed solitum est ejus Deæ symbolum ob Colonias longè latèque à Phœnicibus ejus auspiciis deductas, ideo Victoria columnæ imposita ei coronam imponit, ipsaque Tyrus Coronata & Coronaria à quibusdam vocata est. Silenus pro pedibus Astartes, sui etiam cultum, ut passim diximus, indicat: Conchylium, solenne est urbis insigne.

Nummum inter incertos locat Com. Mediobarbus pag. 363. linea 10.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores computandus.

Sf ij

COL. TYRO. METROPOL. *Colonia Tyros Metropolis.* Mulier stolata & tutulata porrigit urbis ichnographiam figuræ virili stanti, quam dux aliæ comitantur, lævâ sceptrum gerit: in area Conchylium.

Jam similis ferè typus in Philippi Senioris nummis à Tyriis vulgatus est, quem de Didone Carthaginis ichnographiam Tyri proceribus porrigente exposuimus; sed quidam Didonem Carthagine antiquiorem affirmant, & eam tantum instaurasse, seu Byrsa adjuncta auxisse volunt: ut ut sit, Tyrii Didonis memoriam in nummis suis renovarunt, ad antiquitatem urbis suæ indicandam, De qua Appianus de bell. Pun. Δίδα, γυνὴ Τυρία, ἥς τὸν ἄνδρα κατέχευε Πυγμαλίαν, Τύρον τυραννίδων· καὶ τὸ ἔργον ἐπέκρυπτεν· ἡ δὲ ἔξ ἐνυπνίου τὸν φόνον ἐπέγνω, καὶ μετ' ἡμετέρων πολλῶν καὶ ἀνδρῶν, ὅσοι Πυγμαλίανος τυραννίδα ἔφευγον ἀφικνεῖται πλέεσα Λιβύης· εἶθα νῦν ὅστις Καρχιδών. *Dido mulier Tyria, cujus maritum Pygmalionem Tyri tyrannus clam interfecerat. Illa per somnum cade cognita, cum pecuniis multisque viris tyrannidem fugientibus, navibus in Africam venit, ubi nunc Carthago est.* Deinde Auctor narrat quomodo Byrsam arcem condidit. Dido tutulata tanquam Dea urbis tutelaris, sceptrum gerit ut Regina, Beli Regis filia erat, & Tyrii cum ea fugientes illam pro Regina habuerunt.

Hic nummus primi moduli, eximia raritatis est & elegantia.

COL. TYRO. METRO. *Colonia Tyros Metropolis.* Duo vasa seu disci, in quolibet palmæ ramus.

Vasa hæc Tyri certamina fuisse celebrata sub Volusiano indicant, quorum memoriam in nummis suis ipsi consignare voluerunt: at licet certaminum nomina non apposita sint, Actia & Heraclea in Apollinis & Herculis tutelarium urbis Deorum honorem instituta existimamus? ut nos docuit Caracallæ nummus, in quo eorum nomina in nummo erant inscripta, quod vasa duo confirmant, tot enim, quot certamina: hæc autem in medio stadii loco eminentiore ante certantium oculos collocabantur, in quibus palmæ erant; illæ enim etsi alia Hieronicis præmia concederentur, æquè tamen in omnibus palma victoribus concedi solebat, ut prodit Jul. Pollux Onomast. l. 3. c. 30. Ο νικήσας τὰ ἀθλὰ ἀνείλετο, τὸ τε φαιρον, ἀνείλετο τὸ βάδδι τὴ φοίνικας, ἢ τὸ φοίνικα ἔλαβεν.

Hic nummus secundæ formæ inter variores adscribendus.

VOLUSIANUS.
VIMINACIUM.

325

IMP. C. VIB. VOLVSIANVS. Caput Volusiani laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Prævincia Mæsiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XIII. in aliis AN. XIV. *Anno decimo quarto.* Mulier stolata stans manibus infra expansis, pro pedibus hinc Bos, inde Leo.

Viminacium provinciæ Mæsiæ superioris Colonia, barbarorum irruptiones pertimescens, utpotè iis exposita, Volusiano nummos gratulans percussit, quòd ille à patre Imperator appellatus esset, & sic alterum haberet contra eos propugnatorem: porrò Zosimus narrat Gallum patrem summopere lætatum fuisse, quòd cum iis pacem iniisset. Ταῦτα οὕτως ὁ Γάλλος διακηκῶς, εἰς τὴν Ρώμην ἀφίκετο, μίχα φερόντι ἐπὶ τιθείᾳ τοῦς πρὸς βαρβάρους εἰρήνῃ. *His rebus in hunc modum gestis, Romam Gallus venit, magnos ob constitutam cum barbaris pacem spiritus gerens.* Annus XIII. & XIV. à Colonia Viminacii deductione sub Gordiano an. U. C. nimirum 993. uti diximus, in Volusiani nummis signantur, prior respondet anno U. C. 1005. alter verò anno 1006. quo Volusianus cum patre occisus est.

Uterque nummus mediocris moduli observatur, prior quidem rarus est & elegans; sed posterior inter præstantiores collocandus: similem typum vulgavit Patinus pag. 399. sine annorum notis.

ACTVM. PR. KAL. AVG. IMPP. DD. NN. GALLO. AVG. II.
ET. VOLVSIANO. AVG. COSS. IISDEM. COSS. EADEM.
DIE. STATIA. IRENE. L. L. H. DONATIONI. MONVMENT.
S. S. SICVT. SVpra. SCRIPTVM. EST. CONSENSI.
SVBSCRIPTI. ET ASSIGNAVI.

Apud Gruterum pag. 295. 9.

Sf ij

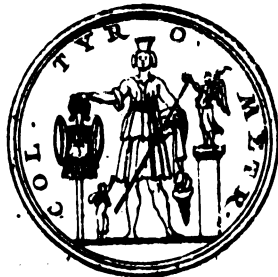
M. ÆMILIUS ÆMILIANUS.

AEMILIANO Caii prænomen, & Julii nomen licet hætenus ab omnibus data sint, cum tamen illa in ejus nummis non occurrant, imò *Marci & Æmilii* appellationes in iis observaverimus, illas igitur huic Imperatori jure tribui posse existimavimus: nobis quidem adstipulatur Aur. Victor in ejus Æmilie gentis appellatione. Hic in Mœsia Imperator appellatus, post aliquot menses aut morbo extinctus, aut à suis interemptus occubuit.

ÆMILIANI nummi ex medio modulo hætenus occurrunt, qui eximia raritatis sunt.

DACIA.

IMP. C. M. AEMIL. AEMILIANVS. AVG. Caput Æmiliani laureatum.

PROVINCIA DACIA. In imo AN. VII. *Anno septimo.* Mulier stans dextrâ scipionem, lævâ hastam transversam, pro pedibus hinc Aquila rostro coronam, inde Leo.

Dacia provincia nummos Æmiliano percussit, ipsi gratulata, quòd post barbaros devictos ac repulso Imperator à militibus electus, tandem à Senatu fuisset confirmatus: de ipso autem inquit Zosimus lib. 1. *Ἐπὶ τῆς Ὀρεθίων ἐκείνης βαρβαρῶν ἀπεργασίας.* *Præter expectationem barbaros, in iis locis repertos, aggressus est, &c.* Dacia post libertatem à Philippo sibi concessam annos in nummis computare cœpit, primum verò anno U. C. 1000. secundum anno U. C.

ÆMILIANUS.

327

1001. & tertium anno U. C. 1002. quo Philippus & Decius regnarunt, ille quidem occisus, hic verò Imperium adeptus est: quartum sub Decio anno U. C. 1003. quintum sub Decio & Gallo anno U. C. 1004. quo Decius periit, & Gallus Imperator appellatus est: sextum sub Gallo anno U. C. 1005. septimum anno U. C. 1006. quo Gallus & Æmilianus imperarunt, Gallus verò interfectus est, & Æmilianus Imperium per aliquot menses tantum obtinuit, nam A. N. VII. in Valeriani nummis etiam occurrit, quòd Æmilianum anno U. C. 1006. hoc anno interfectum fuisse testatur. Mulier provinciæ Genius est; Aquila Imperii Romani insigne est; Leo autem provinciæ symbolum.

Hic nummus secunda forma, à Patino vulgatus pag. 404. inter rarissimos & elegantissimos numerandus.

DAMASCUS.

IMP. C. AEMIL. AEMILIANVS AVG. Caput Æmiliani radiatum.

COLONIA DAMACCO MHTPO. Colonia Damascus Metropolis. Vas ex quo erumpunt duæ palmæ, in imo S. C.

Marci prænomen, & Æmilii nomen ante Æmiliani appellationem circa caput ancipitem tenuit Patinum, an nummus ad hunc Imperatorem spectaret, cum characteres inscriptionis confusos esse existimaret ob hæc nomina; nam ille inquit: *Diffimulare non possum hunc nummum ad Æmilianum fortassis non pertinere, characteres enim circum caput positi, quamvis satis integri, quodammodo confusi videntur.* Deinde caput ornatum est coronâ radiatâ, quæ in ceteris ejus nummis aeneis non occurrit. Imò Imperatores in plurimis Syriæ Phœniciae nummis coronâ radiatâ his temporibus ornantur. Æmilianus igitur Æmilii & non Julii nomen in his nummis sibi vendicat, & Marci prænomen Æmiliae genti vulgare assumit. Damascus enim à Roma longè dissita, ob quandam fortè rationem Æmiliani studiosa, nummos ei statim ac Imperator appellatus est signavit, & ut illius rei memoriam conservaret, in iis certaminum hoc tempore celebratorum monumentum percussit: hæc autem fuisse putamus Augustea in Augusti honorem instituta, ut nos frequentes Damasci nummi docuerunt; in quibus vox *CEBACMIA* intra coronam querceam inscripta est. Notam S. C. in Colonia Damascenæ appositam remur, ob Senatusconsultum quidem antiquiore more fieri solitum, quod Philippus ad Senatum sibi demerendum petierat: sententiam verò nostram confirmare videtur similis S. C. nota in Philippopolis Coloniae ab eodem Philippo deductæ nummis signata.

Hic nummus mediocris, à Patino pag. 404. vulgatus, eximia raritatis est.

ÆMILIANUS.
VIMINACIUM.

IMP. C. M. AEMIL. AEMILIANVS. AVG. Caput Æmiliani laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provinciae Mœsiae Superioris Colonia Viminacium.* In imo
AN. XIIII. Mulier stans brachiis versus imum extensis, pro pedibus hinc
Aquila, inde Leo.

Viminacium Mœsiae superioris urbs, inter cæteras Æmiliano nummos percussisse videtur, quòd ille in provincia sua Imperator à militibus fuerit appellatus, teste Sex. Aur. Victore. *Sub his etiam Æmilianus in Mœsia Imperator effectus est.* Æmilius autem Legionum Pannoniæ Dux, Barbaros in provincias Romanas irrumpentes repressit, milites in barbaricum solum solenni victoria de ipsis relata transduxit, & sic Imperio Romano subiectos ab ipsorum furore liberavit. Annus XIIII. in nummo signatus, ad Coloniae sub Gordiano deductionem spectat, qui anno U. C. 1006. respondet, quo Æmilianus Imperium tenuit, si quidem illa anno U. C. 993. incunte deducta est.

Hic nummus secundæ magnitudinis, à Patino sine annorum notis editus pag. 404. inter præstantissimos reponendus.

D. N. C. ÆMILIANO
FORTISSIMO PRINCIPI
HERCVLI FORTISSIMO
L. VIRIVS PAVLLINVS V. C.
COMES DOMESTICORVM
PRAEF. VRB. D. N. M.
Q. EIVS.

Apud Gruterum pag. 273. 7.

PUP.

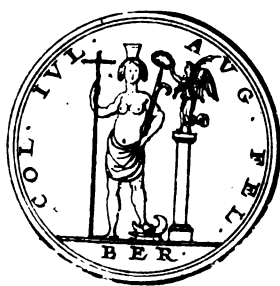
PUB. LICIN. VALERIANUS.

LICINIUS nomen Valeriani præfert *Valeria* gentis in Liciniam adoptatæ argumentum, cum enim patre Valerio natum tradit Trebellius Pollio: ille de communi omnium sententia Imperium adeptus, magno studio rectè rebus constituendis incubuit. THESSALONICAM civibus exhaustam, Coloniam constituit; hæc enim fortiter restiterat Scythis seu Marcomannis urbem obsidentibus, sed Imperator fraude captus à Sapore Persarum Rege, tandem ab eo necatus est.

VALERIANI nummi ex omni modulo pro obviis non habendi sunt, sed majoris formæ inter raros numerandi.

B E R Y T U S.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS P. F. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. Colonia *Julia Augusta Felix Berytus*. Figura muliebris tutulata stans, dextrâ scipionem, lævâ acrostolium, pede sinistro prorse imposito: Victoria columnæ imposita ei coronam porrigit. Varii sunt typi.

Berytus urbs Phœniciæ Colonia à Julio Cæsare constituta, *Julia* nomen tulit, deinde ab Augusto Veteranis frequentata, *Augusta* appellationem *Julia* addi-

T t

dit: ipsa nummos Valeriano in Syria pro bello Persico moranti offerre videtur. Figura seminuda non est Jupiter, ut putat Com. Mediobarbus pag. 368. sed Dea, ut tradit Patinus Ind. pag. 26. illa quidem Astarte seu Venus Beryti summopere culta, in quam appulisse eam narrat Nonnus Dionys. l. 41.

Ποσιν ἀμολαῖοισιν ὀπίσσεσθαι ὥκειν ὕδωρ,

Καὶ Βεροῖος ἐπέβη.

Pedibus alternis posteriorem impulit aquam,

Et Beroën ascendit.

Beroën autem à Romanis Berytum fuisse appellatam tradit ipse Nonnus in eodem libro. Astarte scipionem tanquam insigne gerit, lævâ acrostolium, & pedem proræ imponit ad urbis in littore maris situm arguendum, cujus tutelam ipsa habebat. Victoria ipsi coronam porrigit, in memoriam populorum ab antiquis Phœnicibus sub ejus auspiciis devictorum, de quo passim diximus.

Hic nummus primæ & secundæ formæ observatur, sed primæ tantum rarus est, secundæ à Patino vulgatus est pag. 406.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BERY. Colonia Julia Augusta Felix Berytus vel Berytensis. Leo gradiens capite radiato.

Leo jam in nummis Beryti signatus subter templum Astartes in Gordiano Tertio pag. 204. occurrit, solus verò radiato capite hîc exhibetur, tanquam urbis insigne, uti plurima alia animalia in hujus tractus civitatibus observamus, Arietem nimirum in Antiochiæ nummis, Taurum in Chyrristenis, Sagittarium in Bostrenis & Singarenis, Capricornum in Zeugmatensibus, Pegasus in Damascenis & Samosatensibus: sed cum vetustissima urbium antiquissimæ Beryti facta indagare sit difficile, porro suspicari liceat ob radios Leoni adjectos, illum ad Leonem inter astra locatum spectare. Berytii forsan sub hoc signo annum inchoare solebant, in quo Sol valido effervet calore, ideo Leonis signum, *Solis domicilium*, appellat Macrobius Saturnal. cap. 21. & Leo in nummo radios è capite emittit.

Hic nummus secundi moduli pro raro habendus.

DAMASCUS.

VALERIANUS.

331

IMP. CAES. P. LIC. VALERIANVS P. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. ΔAMAS. METRO. *Colonia Damascus Metropolis. Hygeia & Æsculapius stantes, hic baculum cui involutus est serpens gerit, illa alterum serpentem pascit.*

Hunc nummum Erizzus pag. 558. ita mutilum COL. AM. S. METRO. vulgavit, quem ad Amysum Coloniam spectare protulit; cum sequutus est Com. Mediobarbus pag. 368. sed Amisus in Ponto nec Colonia Romana, nec Metropolis fuit: miror etiam eruditissimum P. Harduinum p. 36. hunc Erizzi nummum ad Amastrim Paphlagoniæ revocasse cum his verbis, *quo fit ut fidenter legendum moneam* COL. AMAS. METROPOL. cum Amastris pariter nec unquam fuerit Colonia, nec Metropolis; nummus autem ad Damascum Cœlesyriæ Coloniam & Metropolim pertinet, ut nos frequentes hujus urbis inscriptiones docuerunt: nummum quidem Damascus Valeriano in Syria pro bello Persico commoranti, in obsequii monumentum cudisse videtur: in illo Æsculapium & Hygeiam ejus filiam tanquam numina tutelaria apposuit, quibus forsitan sacra pro salute Imperatoris ad senectutem vergentis conservanda fecerant.

Hic nummus mediocris formæ inter rariores computandus.

HELIOPOLIS.

IMP. CAES. P. LIC. VALERIANVS. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. HEL. *Colonia Heliopolis, in imo: circa verò ambitum, CER. SACR. CAP. OEC. HEL. Certamen sacrum Capitolinum Oecumenicum Iselasticum Heliopolitanum.* Figura virilis nuda vas accipere videtur, sinistrâ palmam præfert.

Heliopolis urbs est Phœniciæ, quam passim Coloniam non à Sept. Severo, ut plerique putant Antiquarii, sed à Julio Cæsare factam, & ab Augusto Veteranis frequentatam diximus: hæc nummos Valeriano in Syria pro bello Persico commoranti gratulans percussit, in iisque ludorum hoc anno celebratorum memoriam consignavit. Figura nuda, Athleta est, vas Victoriæ præmii arripit, & palmam victoris symbolum præfert: certamen autem Heliopoli editum, in epigraphæ *Sacrum, Capitolinum, Oecumenicum, Iselasticum, Heliopolitanum* vocatur, cum illud triplex fuerit, Equestre, Gymnicum ac Musicum. Figura nuda Athletam in Gymnico certamine victorem videtur præsentare, hoc autem à quibusdam videtur Latine dici posse *Quinquertium*, quoniam ex quinque certandi generibus constabat, cursu scilicet, disco, saltu, lucta, & pugillatu, in quibus nudi decertabant.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantiores computandus.

Tt ij

SAC. CAP. OEC. ISE. *Sacrum Capitolinum Occumenicum Iselasticum.* Duæ figuræ viriles cum pallio sedent sibi coronam imponentes, & discum in quo duo palmarum rami, sustinentes, arâ inter eos mediâ.

Certamen idem Sacrum, Capitolinum, Occumenicum, & Iselasticum Heliopoli celebratum indicat hic nummus, licet non præferat epigraphen urbis. Duæ viriles figuræ sedent, coronam sibi imponentes ob præmium in hoc certamine relatum; omnes enim ludorum victores coronabantur, sed quæ corona in his Capitolinis ludis concedebatur? forsan ex oleastro, ut in Olympicis, cum iidem pariter Jovi dicari sint; hic dictus *Olympicus*, quod circa Olympiam Eleæ regionis urbem, celebraretur; ille Capitolinus, quod Roma Jovem Capitolinum coleret, quem Coloni ab urbis nomine Heliopolitanum vocaverunt. Figuræ sedentes eundem discum sustinent in quo duæ palmæ, indicantes se ex uno certamine illius triplicis Gymnici, nimirum, Equestris & Musici, victores recessisse, etsi conjecturæ locus ex Musico, quia sedent, & pallio induti sunt; in Gymnico autem & equestre Athletæ nudi erant, in Musico vestiti, nam id voce tantum, modis, organis, & literis transigebatur. Ara in nummo apposita est, ad denotandum sacra Diis ante & post certamina celebrari.

Hic nummus mediæ formæ inter præstantiores collocandus.

COL. HEL. CERT. SACRV. CAP. OECV. ISEL. *Colonia Heliopolis. Certamen Sacrum Capitolinum Occumenicum.* Discus ex quo tres palmæ rami prodeunt.

Certamen Sacrum, Capitolinum, Occumenicum, Iselasticum, Heliopolitanum rectè cum Tristano legendum esse, & non certamina, uti scripsit P. Harduinus pag. 192. monet vox hæc *Sacru* quæ *Sacrum* sonat; sic enim vocatur, quod in Dei honorem institutum sit, Jovi nempe Capitolino, idcirco *Capitolinum* dictum est; *Occumenicum* verò, quod non modò Athletæ in illo, sed ex toto terrarum orbe admitterentur; *Iselasticum*, & non *Selasticum*, ut quidam putarunt, quod victores in patriam quadrigis invehiri solerent, Græci *ιστλαύειν* dicebant. Tres palmæ rami in vase seu disco tres victorias indicare videntur; sed utrum ad victorem ex triplici genere in eodem certamine spectent, quem

Pantathlum quidam vocant, is nempe erat qui in omnibus unius ex triplici certamine certandi generibus congregiebatur, licet in quibusdam succumberet; an verò tres illæ palmæ pertineant ad victorem trium illorum omnium certaminum, Gymnici nempe, Equestris & Musici, qui Pancratiastes dicitur *ἀπὸ τῶν παντῶν κερταῖν*, hoc est, à vincendo omnia. Videant Eruditi.

Hic nummus secundi moduli inter variores numerandus.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Augusta Felix Heliopolis.* In imò CERT. SACR. CAP. OEC. ISEL. HEL. *Certamen Sacrum Capitolinum Oecumenicum Iselasticum Heliopolitanum.* Tria vasa seu disci cum palmis.

Hæc tria vasa triplex illud certamen, Gymnicum nempe, Equestre & Musicum, Heliopoli celebratum indicant: hæc vasa, *disci* cognominata esse videntur, si quidem *discus* vas erat latum & rotundum, ut tradit Jul. Pollux, in quo victoriæ præmia reposita mensæ imponebantur, ut sæpe in nummis observavimus, & quorum meminit Pausanias lib. 5. pag. 325. *Καὶ ὁ Ἰφίτης δίσκος, ἔργον ἔστιν, ἐφ' οὗ τοῖς ἀγωνιστάσι τοῖς νικῶσιν οἱ στεφάνοι.* *Iphiti discus, & mensa super qua victoribus coronæ deponuntur.* Palmæ ramus in vasis, victoris insigne est, victoriam quidem denotans, sed non præmium: cur autem unus tantum ramus in dexteriori & sinisteriori vase, & duo in illo qui medium occupat, nisi duo præmia denotare videantur ab ipso obtinenda qui in duobus certaminibus victor extiterit.

Hic nummus mediocris formæ, à Trifano tom. 3. pag. 5. editus, pro raro & singulari habendus.

PTOLEMAIS.

IMP. CAES. P. LIC. VALERIANVS AVG. Caput Valeriani laureatum.
COL. PTOL. *Colonia Ptolemais.* Diana Venatrix in templo distylo circa quod signa Zodiaci, illa sagittam è pharetra dorso imposita depromit, sinistrâ arcum.

Ptolemais urbs Phœnices, priùs Ace nominata, à Ptolomæo Lagi filio diruta,
Tt iij

& ab eo aut à Philadelpho filio restaurata & ampliata, Regis nomen tulit: Colonia à Claudio constituta est, teste Plinio, nummos illa Valeriano ad bellum Persicum contendenti percussit. Diana sui cultum Ptolemaide indicat, cujus templi ichnographiam nummus exhibet. Zodiacus duodecim continens signa, ad Astronomiam spectat, illum Ptolemaidenfes exhibuisse videntur, in memoriam ejus scientiæ à majoribus suis olim repertæ, nam Strabo & Plinius narrant, Phœnices ipsius plurimum fuisse peritos, hic enim lib. 5. cap. 12. *Ipsa inquit, gens Phœnicum in magna gloria litterarum, inventionis, & siderum, qua de re Propertius lib. 2. v. 989.*

*Queritis & Cælo Phœnicum inventa sereno,
Qua sit stella homini commoda, quæque mala.*

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantiores habendus.

IMPERATOR. LICINIUS VALERIANVS AVG. Caput Valeriani laureatum.
COLONIA PTOLEMAIDENS. *Colonia Ptolemaidenfis. Ara ex cujus imo sese erigunt serpentes, à sinistris caduceus.*

Hic Ptolemaidenfis Coloniae nummus sacrificii pro felici eventu belli contra Persas à Valeriano suscepti monumentum exhibere videtur; in eo ara est ob sacra ab illa in hanc rem Diis facta; serpentes, victoriarum sunt indices, ut & caduceus felicitatis symbolum: sacra aurem licet fausta fuissent, & de barbaris victoriam indicarent, Imperatorem fefellit eventus, ipse enim à Sapore captus est, cujus rei meminit Treb. Pollio in ejus vita de illo loquens: *Ut puderet altius virum extollere, qui fatali quadam necessitate superatus est. Victus est enim à Sapore Rege Persarum.* Oedenatus Palmyrenus collecto exercitu cum videret Gallienum patris captivitatem negligere, Saporem adortus est, eum vicit, fudit, & intra limites proprios redegit; Valerianum tamen liberare non potuit, quem Sapor iratus interemit.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores & elegantiores reponendus.

THESSALONICA.

ΑΥΤ. Κ. ΠΟ. ΔΙΚ. ΟΥ ΑΛΕΡΙΑΝΟΣ. CEB. Caput Valeriani radiatum.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. ΜΗΤ. ΚΟΚΩΝ. Θεσσαλονίκη Μητροπολις Κολωνία.

Diversæ sunt epigraphæ. Figura muliebris turrata & stolata stans, dextrâ Cabyrum sustinet, lævâ cornucopiæ, pro pedibus ara.

Thessalonica urbs Macedoniæ ad sinum Thermaicum, prius *Therme* dicta, deinde à Cassandro Rege civibus frequentata, in honorem Thessaloniciæ uxoris de nomine ejus appellata est, teste Strabone lib. 7. Metropolis & Colonia à Valeriano facta videtur, cum in ipsius Imperatoris nummis modò sine iis titulis epigraphen ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. Β. ΝΕ. præferat, modò hanc inscriptionem ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΗΤ. ΚΟΛΩΝ. habeat. Hos autem honores obtinuit, postquam ejus cives urbem à Scythis obsessam liberarunt, cujus meminit Zosimus lib. 1. Εἰς ἕχατον μὲν ἡ Θεσσαλονίκη πείσθη κινδύνου· μόλις δὲ καὶ σιὸν πόνον πολλὰ τῆς πολιορκίας λυθείσης, τῷ ἔνδον καρτερῶς ἀντιστάσαντων. *Ad extremum redacta periculum Thessalonica fuit: cujus obsidione vix magno labore soluta, fortiter hosti resistentibus iis, qui in urbe erant.* Thessalonica beneficiorum memor nummos munificentissimo Imperatori dedicat: ara verò in iis signata, sacra pro ejus salute à Thessalonicensibus facta indicat, & quidem Cabyro Deo quem Genius urbis dextrâ sustinet. Ille enim in eorum urbe magnopere cultus fuit, cujus numinis mysteriis initiatum narrat Philippum Plutarchus in Alexandro p. 665. Λέγεται δὲ Φίλιππος ἐν Σαμοθράκῃ τῇ Ολυμπιάδι συμμυηθεὶς, αὐτὸς τε μαιεργίων ὡς ἔπ. *Fama est in Samothrace initiatum cum Olympiade Philippum, quum esset ipse tum adolescens.* Credebantur autem mysteriis imbuti, justiores fieri & sanctiores, & in quibuscumque periculis præsentissimos habere Deos Cabyros, & à naufragio maximè esse prorsus immunes.

Hic nummus mediocris inter rarissimos numerandus.

TROAS.

IMP. LICINIUS VALERIANVS. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. AVG. TROAD. Colonia Augusta Troadensis. Silenus stans cum tribus sociis.

Troas, de qua passim diximus, Colonia ab Augusto facta, plurimos Valeriano nummos percussit; in hoc Silenum cum sociis exhibet, ut jam in Alex. Severo pag. 181. vulgavimus, quem typum ad quoddam Sileni seu Bacchi festum retulimus, cujus memoriam in nummis urbs consignare voluit: plurima autem hujus Dei festa celebrabantur, Agrionia, Anthesteria, Ascolia, Bacchanalia, Dionysia, Liberalia, & alia. Silenus Bacchi pædagogus, Sileni & comites & Satyrus adsunt, quales forsan in pompæ apparatu procedebant qui illos

imitabantur : Plutarchus Antonium Liberi Patris æmulum Ephesum accessisse Bacchica pompa narrat in ejus vita. Εἰς γὰρ Εφεσον εἰσίοιστος αὐτῷ γυναῖκες μὲν εἰς Βάκχας, ἄνδρες δὲ καὶ παῖδες εἰς Σατύρους & Πάντας εἰχοντο διασκευασμένοι. Igitur cū Ephesum ingrederetur, mulieres quidem Baccharum habitu, viri autem & pueri Satyrorum atque Panum cultu ornati præibant. Silenus porrò in Troadis Coloniae nummis sæpius occurrit, sui cultum in hac urbe indicans, ad quem forsan festum spectat.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter præstantiores habendus.

COL. AVG. TRO. Colonia Augusta Troadensis. Victoria pede supra globum, ambabus coronam supra caput extollens.

Troadenses hunc Valeriano typum, tanquam per totum orbem de barbaris victori cuderunt: Victoria enim globo pedibus non insistit tanquam debellatis ubique jam hostibus, sed gradiens velut depingitur, ab una provincia tanquam ad alteram pergens: barbari autem undique intra Imperii limites irruperant, ita ut recte Zosimo Valerianus Galienum filium Imperii consortem ad provincias Europæ tuendas miserit, & ipse contra Persas in Orientem profectus sit. Συνιδων δὲ ὁ Βαλεριανὸς τὴν πρὸς τὰς ἑπικρατεῖας τῆς Ῥωμαίωνας δεξιᾶς κινδυνόν, αἰρῶντα Γαλλικὸν τὸν παῖδα τῆς δεξιᾶς κυριωνόν· ἐποχλευσάμενος δὲ τῇ ταραχμᾶτι ἀποποχθόν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τῇ ἐξῆς ἤλαυνε, Πέρσας ἀντιστησάμενος. Valerianus animadverso periculo, quod Imperio Romano cunctis ex partibus immineret, Gallienum filium Imperii consortem deligit, & quòd undique publica res infestarentur, ipse versus Orientem movet, ut Persis resisteret, Europæos exercitus filio tradit. Victoria coronam tanquam victoris præmium manibus sublatis præfert.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 407. vulgatus, pro raro numerandus.

COL. AVG. TROA. Colonia Augusta Troadensis. Lupa cum puerulis Romulo & Remo.

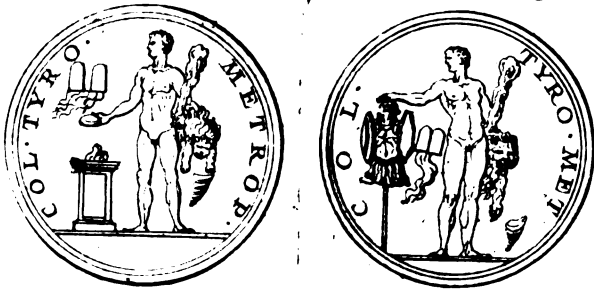
Eadem epigraphæ. Equus pascens sine freno.

Prior nummus ad originem Romæ spectat, hunc vero typum Coloniae frequenter signabant tanquam ex ipsa Roma propagatæ, testis est Troas, quæ eundem Commodò, Caracallæ, Elagabalo, Alex. Severo, & Mamææ dedicavit: alter verò nummus ad immunitates urbi à Claudio concessas pertinet, de quibus in Commodò, Sept. Severo, Caracalla, Elagabalo, Alex. Severo, Mamæa,

Mamæa, & Maximino circa eundem typum diximus. Lupæ ubera Romulo & Remo præbentis historiam aut fabulam nemo nescit, ita ut de hac iterum verba facere superfluum existimemus.

Uterque nummus minima forma obvius est, prior à Patino pag. 407. editus.

TYRUS.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS P. F. AVG. Caput Valeriani laureatum.

COL. TYRO. MET. Colonia Tyros Metropolis. Hercules sacrificat ad Aram; lævâ clavam & spolia Leonis gerit. in area hinc duæ petræ metarum instar, inde Conchylum.

Eadem epigraphæ. Hercules dextram apponit trophæo, lævâ clavam & spolia Leonis; in area verò eadem petræ & Conchylum.

Tyrus plurimos Valeriano in Syria pro bello Persico moranti nummos percussit, in his ambobus Herculem Deum tutelarem exhibet, Imperatori victorias heroïs sui augurans. Plutarchus narrat Alexandrum in ejus vita Herculem manum ex muro sibi tendentem vidisse, dum ille urbem obsideret. Οὐρα εἶδεν Ἡρακλέα διζήμενον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ λαλοῦντα. Per quietem Herculem vidit ex muro sibi manus tendentem, invitantemque. In priori nummo Tyrii Herculem pateram super aram tenentem exhibuerunt, ut sacra huic Deo pro Valeriano facta ipsi grata fuisse ostenderent, quòd semper numen aliquot cum Imperatore sacra simul perpetrans indicat. In posteriori Herculem dextram trophæo apponentem, ut sæpe depingunt Astarten, signarunt: hoc verò trophæum non ad victorias Valeriani spectat, cùm is captus sit à Sapore Persarum Rege, sed illud ad Phœnicum fines longè latèque sub Herculis sicut sub Astartes auspiciis, propagatos pertinet, quod in simile augurium Tyrii Valeriano exhibent. Duæ illæ in area petræ, Ambrosiæ dictæ sunt apud Nonnum Dionys. lib. 41. ad Tyri originem indicandam appositæ. Conchylum urbis perpetuum insigne, ob usum purpuræ inventum.

Uterque nummus primæ magnitudinis inter raros & elegantes collocandus.

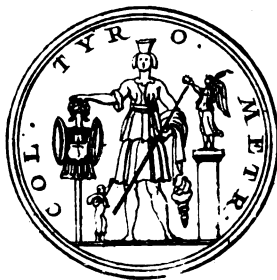
IMP. C. P. LIC. VALERIANVS AVG. Caput Valeriani radiatum.

COL. TYRO. MET. Colonia Tyros Metropolis. Mercurius seminudus cum pallio stans, dextrâ baculum, lævâ caduceum, pro pedibus hinc Ibis, inde Palma arbor & Conchylum.

V u

Mercurius in hoc Tyriorum nummo, sui cultum in eorum urbe indicat, dextrâ baculum, quem radium appellant quo globus tangitur, quia Mercurius Astronomiam primus invenisse dicitur; de illo Diodorus lib. 1. p. 10. Περὶ τῆς ἀστρονομίας, καὶ τοῦ τῆς τῆς φύσεως τῶν ἀστρονομῶν ἡγεμονίας. *Distributam astrorum seriem, vocumque harmonias & naturas princeps observavit.* Ibis Mercurio dicata avis pro ejus pedibus apponitur, quod ille in Ibim se mutaverit, ut narrat Hyginus Astron. lib. 2. *Ægyptii autem sacerdotes, & nonnulli poeta dicunt, cum plures Dii in Ægyptum convenissent, repente venisse eodem Triphona accerrimum giganta, & maxime deorum inimicum: quo timore permotos, in aliam figuram se convertisse. Mercurium factum esse Ibim.* Mercurius autem Thautus seu Thautus vocatur à Phœnicibus, ut in Lactantii annotatione ostendit Lil. Gyraldus. Mercurius caduceum pro symbolo gerit. Palma ad hujus arboris abundantiam circa urbem indicandam apposita est, seu ut alii volunt, ad nominis φωνίξ etymologiam Phœniciæ & Palmæ communem, Conchylum solenne Tyri insigne est.

Hic nummus mediocris formæ, in museo R. P. de la Chaise Regi à Confessionibus, perrarus est.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS P. F. AVG. Caput Valeriani radiatum.

COL. TYRO. METR. Colonia Tyros Metropolis. Mulier tutulata stans, dextram imponit trophæo, lævâ scipionem, pro pedibus hinc Silenus, inde Conchylum: Victoria columnæ imposita Astarti coronam porrigit.

Occo pag. 462. nummum vulgavit mutilum COL. TYRO. C. .... quem ad Troadem retulit Com. Mediobarbus pag. 468. sed ad Tyrum spectat, nec figura militaris est, ut ille putat, nec est Imperator, ut hic existimat, sed Mulier est tutulata, Astarte seu Venus dicta, de qua fusè passim diximus: illam Adoni nupsisse tradunt, quam Architida vocat Macrobius lib. 1. Saturn. cap. 21. *Apud quos, inquit, Veneris Architidis & Adonis maxima olim veneratio viguit, quam nunc Phœnices tenent.* Vide quæ ad hunc retulit Bochartus lib. 2. cap. 16. *Venerem seminudam exhibent, ad formosas corporis ejus partes patefaciendas.* Geographus autem Anonymus sub Constantio illam refert *Mulieribus gratiam formositatis dare.* Tutulata est ut Genius urbis, sub cujus Deæ tutela, Tyrus erat. Victoria coronam ei porrigit, in memoriam victoriarum quas ea auspice retulere olim Phœnices, ut sæpius diximus. Silenus sui etiam cultum in urbe denotat, ut illum à plurimis Phœniciæ urbibus summa veneratione coli ex nummis observavimus. Conchylum perpetuum Tyri symbolum.

Hic nummus primæ magnitudinis rarus est. hunc Jo. Petr. Bellorius in secunda Angeloni editione vulgavit pag. 260. sed figuram solita Astartis et Silenianum esse existimavit, & pro Sileno ad ejus pedes Cupidinem genuflexum substituit.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Mulier stolata stans ante portam urbis supra quam artifex eam construit, pro pedibus operarius terram ligone aperit, pone quem Conchylium, Mulier scipionem gerit, lævâ sceptrum, pone eam, in imo palma arbor.

Hunc nummum à Tyriis in Valeriani honorem percussum vulgavit Tristanus, cujus typum ad historiam Stratonis Tyriorum Regis à plebe creati revocat; illum sequutus est Patinus, aitque, *si non placet anigmatis solutio, felicius solvat quispiam.* Sed Tristanium fecellit Conchylium Tyri symbolum, cujus aculeos pro radiis caput humanum circumdantibus accepit. Jam similis typus in Elagabalo & Otacilia prodiit, quem Didoni tribuimus, ut declarat ejus nomen ΔΕΙΔΩΝ in ima nummi Elagabali parte scriptum. Tyrii Heroïnam suam, Carthaginis aut ejus arcis mœnia condentem, ad antiquitatem urbis suæ indicandam repræsentarunt. Tristanus cornucopiæ etiam pro palma arbore protulit, quam Tyrii ad earum abundantiam in agro suo denotandam, frequenter in nummis apponunt; ut & Conchylium, ob usum purpuræ inventum.

Hic nummus secunde magnitudinis, à Tristano tom. 3. pag. 8. & à Patino pag. 406. vulgatus, inter rariores ascribendus.

IMP. C. P. LIC. VALERIANVS AVG. Caput Valeriani radiatum.

COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis.* Victoria gradiens, dextrâ coronam, lævâ palmam.

Victoria in hoc Valeriani nummo à Tyriis percussa, Victoriâ aliquam ab hoc Imperatore aut ab ejus legatis relatam denotare videtur, quod confirmant frequentes in ejus nummis inscriptiones VICTORIA AVGG. Sed an ad Germanicam spectet, cum etiam occurrat in iis VICTORIA GERMANICA; an verò ad Parthicam, ut testatur nummus à Mediobarbo pag. 368. allatus cum epigraphe VICTORIA PARTHICA, dubium movere potest: Tyrus porrò quæ nummum cudit, Persis proxima, bello Persico favet, Valerianus autem in quodam concursu superior forsan fuit antequam caperetur, unde populi in lætitiæ signum nummos signarunt.

Hic nummus mediocris moduli inter raros collocandus.

V u ij

IMP. C. P. LICINIUS VALERIANVS P. F. AVG. Caput Valeriani radiatum.
COL. TYRO. METR. *Colonia Tyros Metropolis. Arbor inter duos prægran-*
des lapides, in imo Ara & Conchylium.

Hic nummus ad originem Tyri urbis indicandam percussus videtur; arbor, oliva est; petrae sunt Ambrosiae dictae, de quibus Nonnus Dion. lib. 40.

Καὶ ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῶν ἀλφειῶν, ὅπῃ φύσιν ἦεν Ἀθήνης.

Et petras intrarunt, ubi arbor erat Minerva.

Idem auctor narrat Herculem Astrogitonem Tyrios monuisse, ut navim conscenderent, quas eos fabricare docuit, & petras in mari quærerent Ambrosias, supra quas Aquilam ab ipsis inventam Neptuno mactarent, quo peracto sacrificio, petrae sponte immotae fierent, & in quibus urbis fundamenta ponerent: audi Nonnum eodem loco hanc urbem laudibus celebrantem:

Νῆσον δὲ ὑπεῖρα πόθεν ἔδραχν, εἰ θέμις εἰπῆν,

Τηλίκην δ' ποτε χέλλος ἐσέδραχν.

Insulam in continente unde vidi? si fas dicere,

Tantam pulchritudinem nunquam vidi.

Ara pro Imperatoris salute sacra à Tyriis perpetrata indicat. Conchylium, solenne urbis symbolum.

Hic nummus primæ formæ inter variores reponendus.

COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis. Aquila alis semiexpansis rostro coronam tenet, pone Aquilam vexillum in quo LEG. III. GAL. Legio tertia Gallica. in area Conchylium.*

Erizzus hunc nummum vulgavit mutilum pag. 551. & sic divisit, COL. TYR. ROM. ET. quem à Colonia quadam Romæ & Augusto dicatum narrat; eundem verò Coloniae Romulæ tribuit Com. Mediobarbus: sed ad Tyrum pertinet nummus, de quo in Caracalla p. 71. & in Treb. Gallo p. 314. diximus. Imperii Romani insigne est Aquila, quam Tyrus Colonia Romana facta exhibet. Labarum pone eam, Legionis tertiæ Gallicæ nomen præfert, cujus Veterani

Tyrum à Sept. Severo fundatore transmissi sunt. Hæc Legio à Julio Cæsare in Transalpina Gallia inter alias conscripta, Tertia nomine appellata est, in Hispania ab Augusto ad provinciæ custodiam collocata, post in Germaniam sub Claudio, deinde in Syriam à Nerone traducta, in Phœnicia tandem hyberna agebat, cum Sept. Severus eam contra Parthos eduxit, & ob navatam ab ipsa in eo bello fortiter operam, illius Veteranos in Coloniam deduxit: Dio ipsam Alex. Severi tempore adhuc in Phœnicia morari tradit; sed nummi Gallieni, qui Legiones omnes cum eorum nominibus & insignibus exhibent, ejus non meminerunt; an illa tunc dimissa, vel in aliam cooptata fuerit, incertum.

Hic nummus primæ magnitudinis rarior est quàm secundæ.

VIMINACIUM.

IMP. VALERIANVS P. AVG. Caput Valeriani laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mæsiæ Superioris Colonia Viminacium.* In imò AN. XIII. in aliis AN. XV. in aliis AN. XVI. *Anno decimo sexto.* Mulier brachiis expansis stans, pro pedibus hinc Bos, inde Leo.

Viminacium urbs superioris Mæsiæ, Colonia à Gordiano facta, nummos à Colonia foundatione sedulò omnibus Imperatoribus cudit, ut eorum curam his monumentis ad suam defensionem excitaret adversus barbaros provincias Romanas sibi proximas depopulantes. Ipsa in nummis annos æræ foundationis perpetuò signavit, ita ut per eos Imperii finis, & initium cujusque Imperatoris ab hoc tempore certò innotescant, quod jam suprà notavimus; hic verò nummus annum XIII. sub Valeriano signans, ut in Treboniano patre, Volusiano. Ejus filio, & Æmiliano, denotat eos omnes anno U. C. 1006. decessisse, & Valerianum Imperium continuò arripuisse, si quidem ad annum U. C. 993. quo Viminacium Colonia constituta est, anni quatuordecim adjecti, constituent eundem annum U. C. 1006. secundus nummus annum XV. exhibens, anno U. C. 1007. cusus est, ut & alter cum AN. XVI. signatus, anno U. C. 1008. sed ab hoc anno 16. epochæ Viminacii nummi nec in Valeriano nec in Gallieno amplius occurrunt. Mulier, ut suprà dictum est, urbem seu urbis Genium repræsentat, Bos Coloniae symbolum, Leo autem urbis insigne.

Hi nummi secundæ magnitudinis pro raris habendi, unus ex iis malè cum AN. II. à Patino pag. 406. vulgatus est.

P. LICINIUS GALLIENUS.

GALLIENUS Licinii Valeriani filius, Liciniæ quidem gentis nomen tulit ut pater, sed pro Valeriani appellatione, Gallieni nomen à matre Galliena assumpsit: nam Treb. Pollio illius avum maternum scilicet nomine Gallienum appellat. Mariniana autem secunda erat patris ejus uxor, & Valeriani fratris mater. Gallienum Colonias deduxisse non legimus, sed inscriptio super antiquam Veronæ urbis portam, hanc Coloniam novam Augustam Gallienianam appellatam fuisse nos docet ob muros urbis suæ jussu Gallieni Imperatoris fabricatos.

Nummi Gallieni ex omni modulo non obvii sunt, sed primi inter raros habendi.

A P A M E A Bithynia.

IMP. C. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni radiatum.

COL. IVL. CONC. AVG. APAM. Colonia Julia Concordia Augusta Apamena.
In area D. D. Decreto Decurionum. Figura virilis tutulata seminuda stans, dextrâ temonem.

Multiplices sunt Apameæ nominis urbes, sed ea quæ in Bithynia est, sola Coloniam Romanæ dignitatem accepit, cujus meminit Plinius lib. 5. cap. 32. Intus in Bithynia, Colonia Apamena. Illa Julia nomen præferens, à Julio Cæsare deductam denotat; at Concordia cognominatur, quòd ipsa cum Prusæ urbe ab

Hic nummus secundæ formæ inter rariores adscribendus.

Hic nummus mediocris moduli inter rariores reponendus.

B E R T U S.

IMP. P. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Galliēni laureatum.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytensis.* Figura muliebris tutulata stans, dext. scipionem in crucem efformatum, sinistrâ acrostolium, in aliis pede proræ imposito : à sinistris Victoria columnæ imposita ei coronam porrigit.

Berytus urbs est & Colonia Phœniciæ, quam Nonnus Dionys. lib. 41. omnium urbium antiquissimam tradit.

Πρωτοφάνης, αἰώριος ὁμόσποντος, σὺν θεῷ κόσμῳ,

Prima apparens cum arvo simul sata, in aequali sede sedens cum mundo.

Nummos plurimis de causis Galliēno percussisse videtur, sed potissimum ad demonstrandam suam erga ipsum perpetuam fidem. Mulier illa Astarte est seu Venus, solita Beryti tutelarior Dea, quæ de filia Beroes nomine urbem Beroen appellavit, teste eodem Nonno.

Καὶ Βεροῦς ἀδριέμεν ἐπὶ τοῦ μὲν ἄρῳ χαράξαι.

Et Beroes studebat urbem cognominem signare.

Beroe deinde à Romanis, postquam illi Syriam in provinciam redegerunt, Berytus dicta est. Ad hanc autem urbem pertinent duo nummi inter incertos à Mediobarbo relegati pag. 879. alter ex Erizzo, alter ex Lavino Hulsio depromptus. De Astartes attributis ac de Victoriâ, vide quæ passim de iis diximus.

Hic nummus primæ & secundæ formæ occurrit, sed primæ pro raro habendus.

DACIA.

IMP. GALLIENVS PIVS AVG. Caput Galliēni laureatum.

PROVINCIA DACIA. In imo AN. VII. *Anno septimo.* Mulier stans vestitu patrio ornata cum galericulo in capite, utraque signum militare, in quorum dexteriori nota v. sinisteriori verò XIII. pro pedibus hinc Aquila rostro coronam, inde Leo.

Dacia provincia Romana notissima, à Trajano addita Imperio, nummos Græcè ut aliæ ejus tractus provinciæ, scribere solita, eos sub Philippo Latine exarare cœpit, additâ ipsis annorum notâ, eam ideo liberam, & juris Italici participem ab hoc Imperatore factam augurati sumus, cujus beneficii memor annos ab hoc tempore computavit : at cum I. II. & III. tantum in Philipporum nummis signaverit, id ab hoc Imperatore factum anno ipsius Imperii quarto, & U. C. 1000. existimavimus, si quidem ille an. U. C. 1002. occisus est, Dacia autem annos IIII. & v. sub Decio cudit, annis U. C. 1003. & 1004. respondentes, in quo ultimo Decius periit : deinde annos VI. & VII. sub Treb. Gallo notavit annis U. C. 1005. & 1006. congruentes, quo ultimo Gallus

GALLIENUS.

345

Gallus occisus est: at cū Dacia eodem æræ suæ anno VII. nummos Hostiliano, Gallo, Æmiliano, & Gallieno percusserit, id indicat eos omnes hoc anno imperasse. Hostilianum nempe ineunte hujus æræ anno mortuum, Gallum post aliquot menses occisum, Æmilianum post alios tres interfectum, Valerianum denique & Gallienum illo exeunte Imperatores fuisse appellatos. Mulier Provinciam repræsentat, Aquila Imperii Romani symbolum est, ut Leo provinciæ insigne.

Hic nummus mediocris formæ, in Thesauro Regio inter rariores reponendus. Patinus alterum typum pag. 411. profert; sed cū is annorum notas non exhibeat, an ad VII. nec ne pertineat, ignoratur.

DAMASCUS.

IMP. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Galliēni laureatum.

COL. ΔAMAS. METRO. Colonia Damascus Metropolis, circa ambitum: CERACMIA in corona quercea.

Damascus urbs Cœlesyriæ, licet Colonix titulum ante Metropolis dignitatem in nummis scribat, hanc longè prius prærogativam ante Colonix deductionem obtinuit, si quidem eam ab Augusti liberalitate accepit, in Nicolai Damasceni hujus Imperatoris amicissimi gratiam, ut diximus, cujus beneficii illa memor certamina hæc Σελεύχεια seu Augustea instituit, in quibus victores quercæa coronabantur, ut indicat ipsa in nummis percussa corona: inscriptio autem celebrationem illorum sub Gallieno hoc anno factam denotat. Sed Damascus Colonix honorem longè postea habuit, cū eam à Philippo tantum deductam observaverimus, ut fusè in ejus nummis diximus. Corona quercea ob cives servatos à Romanis concedebatur, quæ Augusto à Senatu decreta est: ut autem corona ex quercea ei qui civem servasset, concederetur, id causæ fuit, quod cū primi homines quercina glande vesterentur, hæc arbor in humanæ vitæ ipsi sustentaculum data à Jove dicebatur; ita qui civem servaverat, coronam ex quercu tanquam vitæ prorogatæ præmium referebat.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores computandus.

HELIOPOLIS.

Xx

IMP. CAES. P. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni laureatum:

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Augusta Felix Heliopolitana.* Caput Gallieni sub Mercurii effigie, pone quem caduceus, ex aduerso caput Saloninae ejus uxoris sub imagine Genii turriti.

Heliopolis à nobis modò Phœnicia, modò Cœlesyria urbs dicta est, quatenus à Geographis ponitur: qui autem eam in Phœnicia collocant, duplicem Phœniciam faciunt, unam propriam seu littoralem, alteram Libanisiā seu Damascenam, quæ Cœlesyria aliis dicitur. Heliopolis Colonia à Julio Cæsare facta, & ab Augusto Veteranis frequentata est, quos ex Legionibus v. *Macedonica*, & viii. *Augusta* eductos fuisse nos edocuit perrarus noster Philippi nummus: hæc nummos Gallieno cudit, ipsumque ut Mercurium Deum tutelarem, ut & Saloninam ejus uxorem tanquam urbis Genium exhibuit. Heliopolitani Mercurium præcipuè colebant, ut in eorum nummis Philippo signatis pag. 239. observavimus, ob celeberrimum ejus templum in eadem urbe ædificatum pag. 240. Caduceus Mercurii symbolum pone ejus caput, virga erat qua ille ad dissidia tollenda utebatur, à cadendo dicta, quòd contentiones & bella cadere faceret.

Erizzus hunc nummum ita depravatum COL. IC. FEL. HEL. pag. 564. protulit, quem refarcire tentavit Tristanus tom. 3. pag. 86. cum hac epigraphe COL. RIC. FEL. HEL. & interpretatus est, *Colonia Ricina Felix Helvia.* nummo Helviae Ricinae in Piceno urbi attributo: hunc Patinus pag. 412. rite refert ad Coloniam Juliam Augustam Felicem; sed quàm malè pariter Helviam dixit, hos sequutus est Com. Mediobarbus pag. 379. Tristani & ejus sequacium errorem notavit quidem P. Harduinus pag. 191. & 192. sed ab aliis edoctus, postquam notas suas ad Plinium in lucem emisisset, nam in iis l. 5. sect. 18. agens de Heliopoli, ne verbum quidem de ipsius urbis nummis.

Hic nummus prima & secunda forma inter elegantiores collocandus.

COL. IVL. AVG. FEL. HEL. *Colonia Julia Augusta Felix Heliopolitana.* Duo cornua fructibus repleta decussatim, caduceo intermedio.

Cornu fructibus refertum, cornu Amalthææ dicitur, idem quod cornucopiæ, cujus fabula variè narratur apud Autores: qui illud Amalthææ vocant, Jovem tradunt in Creta nutritum lacte capræ cui nomen erat Amalthæa, quam Jupiter jam adultus ob acceptum beneficium in sidera retulit, hujus alterum eorum nymphis nutricibus dedit, videlicet officii præmium, hanc adjiciens facultatem, ut quidquid optassent, id illis ex eo cornu largiter suppeditaretur: alii qui ipsum cornucopiæ appellant, ipsum ab Hercule Acheloo, cum se in taurum mutasset, devicto detractum fuisse memorant, quod Naiades acceptum & omnem fructum primitiis refertum, Copiæ consecrarunt, id propterea abundantia symbolum dicitur, ut & caduceus pacis. Heliopolitani quem typum in

nummis cuderunt, cum Valerianus & Gallienus imperare cœperunt, augurantes sub iis abundantiam & pacem æternam.

Hic nummus minimi moduli, à Patino pag. 411. editus, pro raro habendus.

HIPPO Regius.

IMP. C. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni laureatum.

C. G. I. V. L. H. A. P. Colonia Gemella Iulia Hipponensis Augusta Pia. Victoria insistens globo, utraque manu coronam supra caput attollens.

Hippo urbs Africæ littoralis gemina, unde in nummis Gemellam se nominat, una *Hippo Regius*, altera *Hippo Diarrhytos*, id est irriguus; prior Colonia ab Antonino Pio in Itin. dicitur *Hippone Regio Colonia M. P. XXXII*. Hanc à Julio deductam indicat nomen *Julia*: de ipsa passim dictum est. Victoria globo imposita ab Hipponensibus Gallieno adulantibus signata videtur ob victorias per totum terrarum orbem tum ab eo cum ab ejus ducibus relatas; nam, ut sæpius diximus, non modò barbari provincias Romanas ubique depopulabantur, sed plurimi Tyranni Imperatores se tum temporis proclamaverunt.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter elegantiores habendus.

C. G. I. H. P. Colonia Gemella Iulia Hipponensis Pia. Arcus triumphalis super quem Imperator in bigis elephantorum, hinc & inde Victoria.

Hippo appellatur Regius, quia Numidiæ Regum sedes erat, ac proinde à Silio lib. 3. dicitur, *Urbs Libya antiquis placuit quæ Regibus Hippo*. Urbs nummum Gallieno cum insigni munificentia monumento cudit, huic enim arcus erectus videtur ob ejus in cives liberalitatem; Colonia autem terræ motu eversa erat, si quidem Treb. Pollio in ejus vita plurimos terræ motus in variis locis extitisse narrat, quibus multæ fabricæ absorptæ sunt cum habitatoribus. *Mota est, inquit, Roma, mota & Libya; hiatus terræ plurimis in locis fuerunt, quum aqua salsa in fossis appareret. Maria etiam multa urbes occuparunt.* Gallienus Hipponensibus haud dubiè subvenit, proinde ipsi non modò arcum in rei memoriam erexere, sed ipsius figuram marmore perenniore in nummis

X x ij

consignarunt; arcus quidem temporis injuriâ collapsus est, sed nummi superstites gratos ipsorum animos adhuc testantur. Gallienus supra arcum in bigis elephantorum triumphans conspicitur, in monumentum triumphi quem Romæ solenni cum pompa celebravit, postquam ex Thracia Scythis debellatis victor rediit, ut narrat idem Pollio.

Hic nummus mediocris moduli pro rarissimo & elegantissimo habendus.

C. G. I. H. P. *Colonia Gemella Iulia Hipponensis Pia. Lupa cum puerulis Romulo & Remo.*

Frequentes Coloniarum Hipponensis nummi Gallieno dicati beneficium ab hoc Imperatore acceptum denotant, quod nostram de arcu erecto sententiam planè confirmat. Lupa cum puerulis Coloniarum Romanarum symbolum est, quod illæ tanquam ab urbe propagatæ præferebant ad sui originem indicandam: nemo enim nescit Romulum & Remum in Tiberim abjectos fuisse, ipsisque littori redditis, in proxima alluvie repertis Lupam ubera præbuisse; eorum -jussimodi simulacrum Romæ positum anno U. C. 457. ab Ædilibus Curulibus narrat Livius Dec. 1. lib. 10. quod ab hoc tempore pro insigni Romanorum extitit. Vide quæ diximus ad eundem typum in Commodio pag. 309.

Hic nummus minimi moduli inter raros & elegantes reponendus.

THESSALONICA.

ΑΥΤ. Κ. ΠΟ. ΑΙΚ. ΓΑΛΛΙΗΝΟΣ. CEB. *Caput Gallieni laureatum.*

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. ΜΗΤΡ. ΚΟ. Β. Ν. Ε. *Θεσσαλονίκη Μητρόπολις Κολωνία βίς Νεώτερος.* Vas seu discus in quo palmæ ramus, in medio vasis scriptum est ΑΚΤΙΑ.

Thessalonica urbs Macedoniæ ad sinum Thermaicum à Cassandro de uxoris Thessaloniciæ Alexandri M. sororis nomine appellata est, ut narrat Strabo lib. 7. pag. 330. Μετὰ τὴν Αἰὼν ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἔστι πόλις, ἡ παλαιὰ Θέρμη καλεῖται, κτίσμα δ' ἔστι Κασσάνδρου, ὃ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτῆ γυναικὸς, παιδὸς δ' Φιλίππου τῷ Αμύντι ὀνόμασιν. *Thessalonica urbs ad fluv. Axium, prius Therme, opus*

Cassandri, cui nomen dedit *Thessalonica* uxoris, *Philippi Amyntæ* filia. Hæc urbs Metropolis & Colonia titulis insignitur, quos in Valeriani nummis ab hoc Imperatore accepisse diximus, propter obsidionem ab ea fortiter latam, teste Zosimo, quod Trebellius Pollio in vita Gallieni confirmare videtur. *Gorthis* & *Clodius*, de quo dictum est superius, occupatis *Thraciis* *Macedoniam* vastarunt, *Thessalonicam* obsederunt. Sed cum hæc urbs se in nummis *Neocoræ* inscribit, iis verò prærogativis gaudebat prius quàm Metropolis & Colonia constitueretur, si quidem nummi Gordiani Tertii cum epigraphe ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ nos docent *Thessalonicenses* primùm factos fuisse ab eo *Neocoros*, cum vox ΝΕΩΚΟΡΩΝ ante hujus Imperatoris nummos in aliis non occurrat: *Thessalonicenses* autem *Neocoros* iterum pronunciatos demonstrant *Philippi* nummi, in quibus ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ. Β. Ν. Ε. De *Ætiacis* certaminibus in *Salonina* Aug.

Hic nummus mediæ formæ inter elegantiores numerandus.

T Y R U S.

IMP. C. P. LIC. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni radiatum.

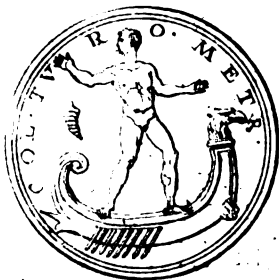
COL. TYRO METR. Colonia Tyros Metropolis. Astarte tutulata stans dextram imponit trophæo, sinistrâ scipionem, à sinistris Victoria columnæ imposita ei coronam porrigit, pro pedibus hinc Silenus, inde Conchylium.

Eadem epigraphe, eademque Astarte in templo tetrastylō.

Tyrus urbs Phœniciæ Metropolis & Colonia, Metropolis quidem dignitate ab Hadriano donata, à Sept. autem Severo Colonia facta, Gallieno ut Valeriano patri nummos dedicat, quos Roma Imperatores appellaverat; his verò frequentes nummos Tyrus dedicavit, quod Valerianus in Syria commoraretur ad repellendos Persas in Mesopotamiam irrumpentes. Typum hujus nummi non se satis novisse fatetur Eq. Patinus pag. 299. sed ille Astartem seu Venerem exhibet, hæc Dea est in Phœnicia & provinciis finitimis maximè culta, quæ Hebraicè dicitur *Astoret*, Regum lib. 3. c. 11. v. 5. ubi LXX. Senes vertunt Astartem, cui Hyramum Tyri Regem templum crexisse narrat Josephus contra Ap. lib. 1. Τὸν τῆς Ἡερῆδος ἐπὶ τῆς Ἀστάρτης τῆς αὐτοῦ ἀνέρθεν. *Herculisque* & *Astartes* fana dedicavit. Hujus templi figuram tanquam opus celeberrimum Tyrii in hoc nummo repræsentarunt. De Victoria columnæ imposita ut de Sileno ac Conchylio urbis symbolo passim diximus.

Uterque nummus primæ magnitudinis pro raro habendus.

X x ij

COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis*. Figura virilis nuda extensis am-
 babus supra triremem, in area Conchylum.

Figura virilis nuda, Hercules est Tyrius supra triremem positus, an tan-
 quam triremium inventor, quas fabricare Tyrios docuisse narrat Nonnus l. 40.

Δίφρον' αἰλὸς χερσὶν ὀρθόπλοον, ἢ δὲ πόντου,

Υμᾶς ὀχλίσειε.

Curram maris extemporalem primò navigantem, qui per pontum

Vos moveat.

An verò ob res ab eo per mare gestas, non modò autem Herculem Tyrium
 ad Gades pervenisse tradit Clearchus, teste Isaacio Lycophronis interprete,
 sed & Arrianus quoque affirmat, Τὸν Τύριον Ἡρακλῆα τῆς εἰς τὰ Γάδες τῆς
 ὀρθοειπῆσαι, Tyrium Herculem ad loca Gadibus vicina accessisse. Hercules brachia
 extendit tanquam hinc & inde itinera sua ostendens, vel undique per mare
 eundum esse docens. Tyrium Herculem Nonnus Astrogitonem appellat; Eu-
 sebius Præpar. lib. i. Phœnicum linguâ dictum fuisse *Melec Cartha*, seu *Regem*
urbis. Illum Minoi σὺλχερον facit Suidas: Ἀνεφάνη δ' ἐπὶ Μίνωος Ἡρακλῆς Τύριος,
 ὃς ὤρε τὴν βαφὴν τῆς καλουμένης Κοδχύλης, ἀπὸ κυνὸς αἵματός τινος τῆς σαργίας. Inclauit
 Minoe regnante Hercules Tyrius, qui purpura tincturam invenit, postquam canis sui
 maxillas Conchylîi sanie infectas observaret. Ob usum purpura inventum Tyrii
 Conchylum in nummis pro urbis suæ insigni apposuerunt.

Hic nummus majoris formæ inter præstantiores recensendus.

COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis*. Vir nudus brachio strophium
 gerens, saxo serpentem contra se erectum impetit: in area Conchylum.

Jam prodiit similis in Tyriorum nummis Gordiano tertio dicatis typus,
 quem ad Cadmum Agenoris Tyri Regis filium, draconem saxo occidentem
 revocavimus: dubitabamus an non ad Herculem Tyrium spectaret nummus,
 sed cùm figura illa virilis in utroque nummo strophium circa brachium læ-

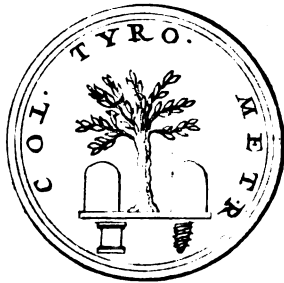
vum habeat, Leonis spoliū solenne sit Herculis insigne, pro Cadmo statui-
mus, teste Nonno, qui Cadmum serpentis caput saxo fregisse affirmat Dio-
nysiac. lib. 4.

Ἀπὸ δροχοντείου κεφαλῆς ἔθλασε πέτρα.

Summitatem draconei capitis fregit saxo.

Veritas hujus fabulæ sic se habet, teste Palæphato de Fab. narrat. lib. 1.
Draco Thebanorum Rex erat, Martis filius, quem Cadmus occidit, ejusque
regnum occupavit; indeque finxerunt Cadmum interfecisse serpentem, ut de-
scribit Nonnus loco citato. Tyrii verò Cadmi factum ad antiquitatem urbis
indicandam, ut Syrii Europam ejus sororem frequenter in nummis suis exhi-
buerunt: Agenor enim eorum pater Tyri Rex fuit antiquissimus. Vide num-
mum Aquilæ Severæ pag. 136. & Gordiani tertii pag. 217.

Hic nummus majoris formæ pro rarissimo numerandus.

COL. TYRO. MET. *Colonia Tyros Metropolis.* Arbor inter duos lapides mē-
tarum instar.

Hic nummi typus ad Tyri novæ originem spectat, à Palætyro triginta sta-
diis distantem; hæc ad maris Phœnicii littus, illa in insula condita, quam
Alexander M. continenti aggeribus junxit, dum eam expugnavit. Hercules
Tyriis ut novam hanc urbem ædificarent auctor fuit, eos naves fabricare do-
cuit, quibus quæterent duas instabiles in mari petras; has Nonnus vocat Am-
brosias Dionys. lib. 40.

Ἀς φύσας Ἀμβροσίας ἐπεφύμισσι.

Quas natura Ambrosias celebravit.

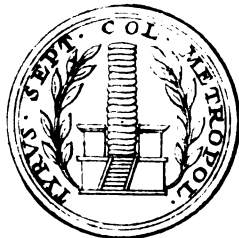
Id confirmat superior Gordiani nummus p. 218. in quo AMBPΘCIE ΠΕΤΡΕ:
Hercules autem monuit Tyrios super eas olivam arborem esse natam.

Ὅπῃ φύσιν ἔει Αἰλῆος.

Ubi arbor erat Minerva.

& super arborem Aquilam inventuros, quā Jovi & Neptuno immolatâ, pe-
tras tunc stabiles & immotas fieri, super quas urbs erat ædificanda.

Hic nummus primæ magnitudinis inter elegantiores reponendus.

Capita Valeriani radiati & Gallieni laureati adversa.

TYRVS SEPT. COL. METROPOL. *Tyrus Septimia Colonia Metropolis.* Aliquid agnitu difficile in quadam substructione; hinc & inde lauri ramus.

Infolens hujus nummi licet detríti typus suasisit, ut publicum cum faceremus, donec integrior occurrat: ille porro, si nobis conjecturæ locus, ad certamina Actia & Heraclia Tyri edi solita pertinet; id confirmare videntur duo lauri rami, ut in simili Caracallæ nummo ad hos ludos spectante appositi. Duo autem illi rami duo certamina indicant, quorum laurus victoris insigne est; & quidquid ob detritionem distingui nequit, præmium videtur in loco quidem edito, ut in certaminibus solebat, expositum. Vide aliquid simile in Bostrenis nummis Alex. Severi pag. 164.

Hic nummus integer secundæ formæ pro rarissimo habendus.

VIMINACIUM.

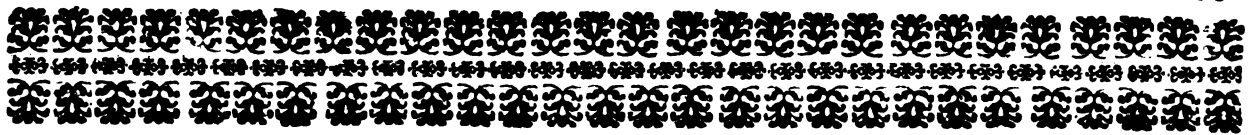
IMP. LICI. GALLIENVS AVG. Caput Gallieni laureatum.

P. M. S. COL. VIM. *Provincia Mœsia Superioris Colonia Viminacium.* In imo AN. XIII. in aliis AN. XV. in aliis AN. XVI. anno decimo-quarto. *Mulier stans brachiis infra extensis, hinc Bos, inde Leo.*

Viminacium Mœsiæ superioris urbs in nummis Gallieno annos XIII. XV. & XVI. Coloniz foundationis primis tribus annis Imperii Valeriani patris & sui correspondentibus percussit; sed cur ab illo tempore nulli ex ipsa Colonia nummi huic Imperatori signati observantur, cum ille ad Tribuniciam potestatem usque XVI. pervenerit: si conjecturæ locus, id causæ fuisse videtur, quod Ingenuus qui Pannonias regebat, Imperio dignus à militibus existimatus sit, & ejus tractus Coloniz tunc Galieno nummos non cuderent, & præsertim cum à Legionibus Mœsiacis ille Imperator appellatus fuisset; hunc tandem Gallienus, Fusco & Basso Coss. vicit, & Mœsiacos graviter mulctatus est, teste Treb. Pollione: *In omnes Mœsiacos tam milites quàm cives asperrimè saviit, nec quemquam suæ crudelitatis exsortem reliquit; usque adeo asper & truculentus, ut plerasque civitates vacuas à virili sexu relinqueret.* Jus etiam cudendæ monetæ Viminacio & aliis hujus tractus urbibus abstulit, quod tandem post ipsam omnibus coloniis & provinciis, si Ægyptum exceperis, à Claudio vel Aureliano abrogatum est: nulli enim amplius Coloniæ nummi, & cum urbium Græcarum nomine occurrunt.

Hi nummi mediæ magnitudinis inter raros recensendi.

CORNELIA

CORNELIA SALONINA.

SALONINA Gallieni uxor, in nummis Latinis & Colonicis *Cornelia Salonina Augusta* appellatur, in quibusdam *Salonina Chrysogone Augusta*. *Cornelia* nomen Romanam gentem indicat, *Chrysogones* appellatio Græcam sonat; ideo hanc Augustam origine Græcam cum Tristano existimamus. Quæ Chrysogone antè dicebatur, Augusta deinde facta, *Cornelia* nomen gentis Romanæ accepit; sicut Domna Septimii Severi Imperatoris uxor, Julia appellata est.

SALONINÆ nummi secunda & minima formæ inter rariores, primæ rarissimi sunt.

BERYTUS.

CORNELIA SALONINA AVG. Caput *Cornelia Saloninæ*.

COL. IVL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus vel Berytensis*. Mulier tutulata insistit acrostolio, dextra baculum in crucem efformatum, lævâ vestem colligit, à sinistris Victoria columnæ imposita coronam ei porrigit.

Berytus urbs & Colonia Phœnicia littoralis, Gallieno gratulans, Salonina ejus uxori nummos suos dedicat; & cum ista formâ esset egregia, Veneren seu Astarten in averſa parte exhibuit, Romanorum exemplo, in quorum nummis Salonina dicitur VENVS AVGVSTA. VENVS FELIX. VENVS VICTRIX. VENVS GENITRIX. Illa formæ & generationis Dea ab antiquis credita est; ideoque dicta Venus, quòd ad omnes res veniat, vel quòd per eam omnia proveniant. Astarte seu Venus tutulata est in nummo, tanquam tutelare urbis numen, ut sæpius diximus. Insistit acrostolio, quod in aliis manu gerit, ad indicandum Coloniam ad mare situm. Acrostolia erant extremæ partes navis, quas Latini rostra vocant. Scipio seu sceptrum ejus insigne est. Vi-

Yy

Storia columnæ imposita ei coronam porrigit, ut illa ipsius simulacro adstabat, in memoriam victoriarum, quas auspice Astarte Phœnices olim retulerant.

Hic nummus secundæ magnitudinis inter rariores numerandus.

COL. IUL. AVG. FEL. BER. *Colonia Julia Augusta Felix Berytus.* Caput Astartes tutulatum, medio corpore, hinc & inde Aquila legionaria.

Berytenses iterum in Saloninæ nummis Astartem seu Venerem repræsentant, tanquam ipsa Salonina altera esset Venus, & altera urbis tutelaris Dea. Beroë urbs à Saturno condita est, teste Stephano; Saturnus eam dedit Neptuno, hic verò de nomine Beroës filia Veneris, quam uxorem duxit, urbem appellavit Beroën, ideo Nonnus eam nominasse videtur Amorum Portum, quod Venus in eam, uti jam diximus, appulisset.

Ἐστὶ πόλις Βερόη βίοντι Ἐπίε, ὁρμῆς ἐρώτων.

Est urbs Beroë vitæ carina, portus amorum.

Duas illas Aquilas legionarias ad Coloniam originem spectare quis unquam pronuntiasset, nisi nummus perrarus noster Augusti id nos edocuiisset. Berytus, Colonia quidem à Julio Cæsare constituta est, unde ipsi nomen *Julia*; ab Augusto deinde Veteranis frequentata, unde *Augusta* appellatio: sed nummus emeritos v. Macedonicæ & viii. Augustæ Colonos fuisse Berytum transmissos declarat, unde binæ Aquilæ legionariæ in nummo percussæ.

Hic nummus minimi moduli inter præstantiores reponendus.

DIUM.

CORN. SALONINA' AVG. Caput Corneliæ Saloninæ.

COL. IUL. DIENSIS. *Colonia Julia Diensis.* In arca D.D. Decreto Decurionum.

Jupiter stans dextrâ pateram, sinistrâ hastam, pro pedibus prora navis, in aliis Aquila.

Dium, urbs Macedoniæ littoralis ad sinum Thermaïcum, Saloninæ nummos percussit, Gallieno per uxorem Augustam gratulans, ut ipse provinciæ periclitanti subvenire vellet: barbari enim eam incursionibus devastabant. Jupiter in averfa parte ut tutelaris urbis Deus exhibetur, quem se vidisse Ale-

xander hortantem ad Persarum Imperium occupandum narrat Josephus l. ii. c. 8. pag. 385. Τὸν γὰρ καὶ κατὰ τοὺς ὕπνους εἶδον ἐν τῇ νύκτι ῥήματα, ἐν δὲ τῇ Μακεδονίᾳ τυχεῖν. Hunc enim vidi & in somnis hoc ipso habitu cum adhuc essem in Dio Macedonia. Juxta urbem erat Jovis templum, de quo egimus in Sept. Severo pag. 13. Olympiaco certamine celeberrimum. Magna quidem certamina Olympiaca circa Olympiam Eleæ celebrabantur; minora autem Dio, quæ ab Archelao Macedonum Rege instituta nos docet Demosthenis Scholiastes ad Orat. ἐν τῇ ἀπορεσείᾳ. Prora navis pro pedibus Jovis, urbis situm indicat. Aquila in aliis nummis signatur tanquam avis huic Deo peculiariter sacra.

Hic nummus minima forma pro rarissimo habendus.

THESSALONICA.

KOP. CAAONINA AYTO: Caput Cornelix Saloninx.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΗΤΡ. ΚΟΛΩΝΙΑ. Θεσσαλονίκη Μητρόπολις βίς Νεωκώρης. Vas ex quo palma ramus erumpit, in medio vasis legitur vox ΠΥΘΙΑ.

Thessalonica urbs Macedonia nummos Saloninx dedicat beneficii memor, quod à Valeriano Galliēni ipsius marito patre acceperat, qui eam Coloniam & Metropolim constituerat, ut denotant superiores Thessalonicensium in illius honorem dicati cum epigr. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΗΤΡ. ΚΟΛΩΝΙΑ. Θεσσαλονίκη Μετρόπολις Κολωνία, in aliis Colonia & Metropolis titulos non adhuc gerit urbs, sed tantummodo Νεωκώρης dicitur, & quidem bis; primam Neocoriam sub Gordiano tertio, & secundam sub Philippo illam obtinuisse diximus, antequam Metropolis & Colonia à Valeriano Imperatore facta fuisset: licet autem Thessalonicenses in hoc Saloninx nummo certaminum apud se sub Galliceno editorum memoriam denotent, quæ tertiam postularent Neocoriam in Græcis urbibus necessariam, liceat nobis conjicere Senatusconsulto non amplius opus esse ad ludos celebrandos, cum urbes Coloniae dignitatem acceperant; ideo vox ista Νεωκώρης in Coloniarum nummis valde rara, licet frequenter edita sint in Colonia certamina. Hic nummus Pythicum agonem Thessalonice celebratum fuisse indicat; ille in honorem Apollinis ob Pythonem serpentem occisum institutus est: initio coronarius erat, deinde pecuniarius, postremò coronarius, sed primis temporibus ex auro, pomis, esculo, etiam lauro: Muscus quidem initio, Equestris postea & Gymnicus ut alii sacri agones.

Hic nummus secundi moduli, à Triflano tom. 3. pag. 111. editus, inter rariores numerandus.

Υγ γ

TROAS.

CORN. SALONINA AVG. Caput Corneliæ Saloninæ.
COL. AVG. TRO. Colonia Augusta Troadensis. Aquila alis semixpansis supra cippum.

Troas urbs Phrygiæ minoris, Colonia ab Augusto constituta, *Augusta* nomen præfert: hæc in nummis Imperatoribus eorumque familiæ percutiendis erat diligentissima, ut immunitates à Claudio sibi concessas conservaret, ideo nummum hunc Saloninæ Gallieni uxori dicavit, ut obsequium suum erga Imperatorem demonstraret; illa Aquilam in nummis suis exhibuit, quæ Imperium Romanum denotat, vel Coloniam militaris insigne est, vel ad Jovem spectat: Aquila autem cum Imperium Romanum indicat, nunquam cippo imposita est; quando militaris Coloniam symbolum est, ipsi semper signum quoddam militare additur: illa igitur ad Jovem potius spectare videtur: cippus enim quemdam reverentiæ gradum denotat, Colonia Troas Jovem sub Aquilæ forma forsan venerata est, Dardanii & Ilii proximarum urbium exemplo, quæ cum in nummis Ganymedem hac forma rapientem exhibent: Ganymedes enim Trois Regis filius in Ida monte, à Troia 3. mill. pass. ab Aquila raptus est.

Hic nummus infimæ molis inter elegantiores ascribendus.

TYRUS.

CORNE. SALONINA AVG. Caput Corneliæ Saloninæ.
COL. TYRO. METRO. Colonia Tyros Metropolis. Mercurius stans cum pallio; dextrâ baculum, sinistrâ caduceum, hinc Ibis, inde Conchylium.

Tyros Phœniciæ Metropolis & Colonia nummos Valeriano in Syria pro bello Persico commoranti percussit, ita & Gallieno ejus filio, Saloninæque hujus uxori, familiæ Augustæ ejusmodi gratulans. Mercurius sui cultum in urbe indicat; is nudus ut solet, aut trophæo ornatus non est, sed palliatus tanquam Philosophus, ideo virgam quam radium vocant, dextrâ gerit, ad Geometriæ & Astrologiæ usum. Phœnices & Ægyptii Mercurium tanquam sa-

pietissimum Philosophum venerabantur, illumque Cicero de Nat. Deor. lib. 3. Ægyptiis leges & litteras tradidisse commemorat. Ipse Ægyptiis Thoth vel Theuth dicitur, Phœnicibus Thautus. Mercurius caduceum tanquam insigne gerit. Ibis pro ejus pedibus apposita est, quod hæc avis ipsi sacra sit, teste Platone in Phædro, quo loco Socrates loquitur. *Audi vi equidem, inquit, circa Naucratem Ægypti priscorum quendam fuisse deorum, cui dicata sit avis, quam Ibim vocant, Deo autem ipsi nomen Theuth.* Cur Ibis Mercurio tribuatur, in Valeriano diximus, quod Diis à gigante Typhone in Ægypto perterritis, ille in hanc avem mutatus sit. Conchylium Tyri perpetuum est symbolum.

Hic nummus primæ magnitudinis inter rariores & elegantiores numerandus.

CORN. SALONINA. AVG. Caput Cornelie Saloninæ.

COL. TYRVS METRO. *Colonia Tyros Metropolis.* Tripus, in area Conchylium.

Tripus in Tyri nummis ad Apollinem spectat, is unus ex tutelaribus urbis numinibus erat, nam cum Alexander M. Tyrum obsideret, narrat Plutarchus in ejus vita plurimos Tyrios in somniis Apollinem vidisse ad Alexandrum se transiturum dicentem, cum sibi cordi non esse ea quæ in urbe agerentur: itaque illi sicut transfugæ sceleris comperti Apollinis simulacrum devinxere catenis, clavisque basi affixere, Alexandri fautorem appellantes, sed Tyro captâ Alexander ei catenas detraxit, & Philalexandrum vocari jussit. Tripus autem Apollini tanquam Vati tribuitur. Apollo etiam pro Citharædo accipitur, & tunc lyram gerit; modò pro Jaculatore & Sagittario, & arcum tenet, sed Tripus à machina illa terræ imposita, unde oracula petebantur, quæ tribus fulcris sustinebatur, nomen accepit; vide Diod. Siculum lib. 16. pag. 524. *Εἶναι δὲ τῆς μηχανῆς τρεῖς ἔχουσιν βάσεις, ἀφ' ὧν αὐτὴν τεῖχος καὶ θύνας.* *Machina tres erant bases, unde Tripodi illi nomen obvenit.* Conchylium solenne est Tyri insigne.

Hic nummus secundæ & minimæ formæ pro raro & insigni habendus.

COL. TYRO. METR. ACTIA. ERACL. *Colonia Tyros Metropolis Actia Heraclia.*

Mensa supra quam duo vasa seu disci cum palmis, sub mensa Conchylium.

Tyrus certaminum Actiorum & Heracliorum celebrationem sub Gallieno

T y iij

editam in nummis Saloninæ ejus uxoris consignavit, illa in Apollinis, hæc in Herculis tutelarium urbis numinum honorem instituta sunt, de quibus fusè in Caracalla p. 72. & Otacilia fol. 265. diximus. Apollinem autem & Herculem Deos Tyrii tutelares fuisse docent Diodorus & Plutarchus in vita Alexandri Magni. Duo hæc certamina duobus vasis indicantur, quæ mensæ imposita sunt, adinstar illius, super qua in ludis Olympicis victoribus coronas fuisse depositas narrat Pausanias lib. 5. p. 315. quam ex ebore & auro fabricata in ipse tradit. Η πρῆξις ἡ ἐλεφάντις καὶ πεποίηται ἐκ χρυσοῦ. *Mensa ipsa partim ex ebore, partim ex auro fabricata est.* Mensa in medio stadii victoriæ præmia asservabat, in hac duo disci seu vasa palmæ ramum exhibent victoris insigne: palma enim præter præmium & coronam pro quolibet certamine diversam Hieronicæ seu ludorum victori concedebatur. Conchylium perpetuum Tyri urbis symbolum.

Hic nummus secundi moduli inter præstantiores computandus.

Nummus addendus post pag. 89. tom. I.

AGRIPPA CÆSAR.

AGRIPPA CÆSAR. CORINTHI. Caput Agrippæ Cæsaris nudum.

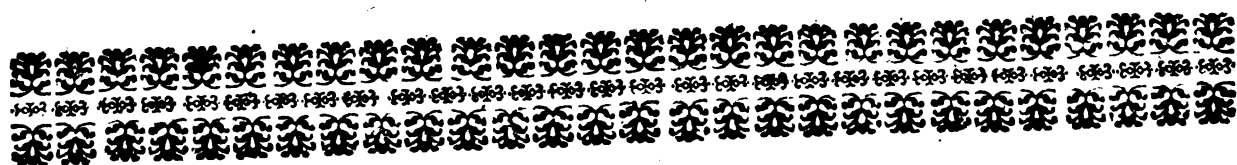
C. HEIO POLLIONE ITER. C. MVSSIDIO PRISCO II. VIR. In corona ex apio.

Agrippæ junioris effigies ab Antiquariis hætenus non observata, nostro Colonialium libro feliciter pro corollario accessit, ejus Cæsaris nummus ex Asia inter alios nuper allatus, à D. Morellio benignè communicatus est. Agrippa tertius & ultimus M. Agrippæ, & Julæ Augusti filius, post Caii & Lucii fratrum mortem ab avo Augusto adoptatus cum Tiberio, *Agrippa & Cæsaris* cognomina tulit, illud in patris desiderium, hoc in adoptionis monumentum, sed paulo post Julæ artibus Surrentum, deinde in Planasiam relegatus est, subiti autem infortunii novercalcedinum pœniis quàm sordidum juvenis ingenium causa fuit, testes avi & nepotis lacrymæ utrimque in hac insula versæ, spesque ex eo fore ut Agrippa Augusti penatibus redderetur, utrique mortem acceleraverit. Quo tempore à Corinthiis dicatum sit hoc Agrippæ numisma, alterum Germanici Cæsaris cum eadem epigraphe & typo dubium movet, sed nullum esse videtur, si ambo eodém anno quo Pollio iterum & Priscus Duumviratû egerunt, & Isthmia celebrata sunt certamina, signata dixerimus, priùs scilicet Agrippæ anno ineunte, quando ille nondû relegatus erat, alterum verò Germanico, cum ille Augusti jussu à Tiberio adoptatus est, cui Tribunicia potestatem, legato Agrippa, ipse concesserat.

Hic nummus minimæ formæ in museo ill. March. de Signelay, unicus est.

INDEX

AUCTORUM VETERUM.

ÆLIANUS,	3. 36. 142	Euthymius,	142
Æta Conciliorum,	191. 269	Eutropius,	50. 175. 261. 284. 302
Albricus,	293	Fasti Capitolini,	5
Amnianus Marcellinus,	6. 28. 118. 164. 165. 175.	Festus Avienus,	58
	191. 214. 277. 278. 279. 280. 285. 287. 289.	Florus,	190. 300
	296. 300.	Frontinus,	
Antonini Pii Itinerarium,	241. 269. 347	Fulgentius,	119. 122. 287. 311
Apollodorus,	111. 178. 242	Gellius,	290. 297.
Appianus,	20. 35. 68. 215. 227. 242. 324	Genesis,	125. 273
Apuleius,	80. 132	Geographus incertus Gothofredi,	15. 54. 241. 338
Aratus,	64. 195. 244. 319	Herodianus,	4. 5. 22. 28. 33. 34. 39. 43. 47. 51.
Aristophanes,	113		56. 57. 59. 65. 67. 77. 97. 114. 117. 123. 127.
Aristoteles,	105		128. 132. 134. 140. 141. 142. 149. 154. 155. 156.
Arrianus,	350		157. 158. 159. 163. 167. 169. 171. 174. 175. 177.
Artemidorus,	145		178. 180. 184. 191. 194. 196. 268
Asconius Padianus,	263	Herodotus,	98. 205
Athenæus,	6. 28. 69. 86. 93. 131. 147. 170. 178.	Hesychius,	64. 93. 125
	235. 260. 321	D. Hieronymus,	147
D. Augustinus,	200. 236	Homerus,	62. 63. 69. 153. 215
Aurelius Victor,	47. 60. 240	Horatius,	115. 142. 156. 159
Aurelius Victor Schotti,	196. 228. 246. 261.	Hyginus,	64. 108. 130. 193. 208. 218. 240
	268. 278. 298. 302. 328	Joannes Antiochenus,	20. 68. 278
Ausonius,	144	Josephus,	20. 30. 40. 87. 90. 98. 101. 113. 135.
Caius JC.	21. 67		137. 139. 142. 147. 233. 235. 243. 247. 252.
Callimachus,	266		260. 264. 281. 282. 293. 310. 311. 312. 319.
Cantacuzenus,	95		321. 349. 355
Capitolinus,	25. 85. 92. 94. 138. 191. 195. 196. 199.	Isacius Lycophronis interpres,	35b
	207. 209. 210. 213. 214. 220. 221. 222. 223. 224	D. Isidorus,	50
Catullus,	36	Judicum Libet,	177
Chronicon Alexandrinum,	15. 53	Julianus Apostata,	4. 19. 117. 123. 152. 182. 186.
Cicero,	3. 9. 16. 26. 70. 80. 121. 127. 132. 218.		227. 232. 309
	243. 252. 262. 263. 312	Julius Cæsar,	314
Clemens Alexandrinus,	10. 131. 283	Julius Maternus,	164. 309
Codex Justinianus,	236	Justinus,	235. 252. 253
Coluthus,	159. 195. 311	Juvenalis,	75
Coluthus,	70. 99. 179. 264	Lactantius,	35. 292. 319
Curtius,	284	Lampridius,	90. 100. 102. 103. 104. 106. 114. 115.
D. Cyprianus,	26		119. 135. 161. 162. 163. 168. 175. 179. 182.
D. Cyrillus,	116		184. 186. 188. 246. 255
Didymus in Homerum,	133	Libanius,	56
Digesta Juris Civilis,		Livius,	3. 8. 13. 53. 58. 65. 96. 161. 212. 249.
Dio Cassius,	3. 29. 32. 34. 38. 40. 46. 47. 48.		262
	60. 71. 72. 74. 75. 78. 84. 87. 91. 97. 98. 101.	Lucanus,	38. 69. 98. 121. 164. 189
	103. 104. 105. 106. 107. 120. 126. 128. 133. 134.	D. Lucas,	58
	140. 141. 144. 149. 150. 159. 163. 165. 220. 230.	Lucianus,	26. 92. 93. 126. 127. 129. 142. 200.
	248. 254. 258. 271. 276. 285. 287. 297. 315		262
Dio Chrysostomus,	277	Lucretius,	189
Dionysius Periegetes,	6. 86. 180. 278. 283	Macchabæorum scriptor,	266
Diodorus Siculus,	12. 14. 53. 70. 99. 113. 128. 175.	Macrobius,	19. 50. 53. 54. 71. 73. 79. 82. 105.
	189. 199. 223. 338. 357		142. 180. 186. 216. 240. 280. 330. 338
Esaïas Propheta,	26. 69. 70. 125. 154	Marmora antiqua,	248.
Eusebi Chronicon,	9. 50. 55. 71. 277	Martialis,	111
Eusebii Præp. Evang.	36. 59. 69. 201. 205. 216. 223	Maximus Tyrius,	182
Eustathius in Dionys. Perieget.	9. 34. 38. 86. 261.	Mela,	6. 128. 139.
	278. 283. 300		

VILLE DE LYON
Biblioth. du Palais des Arts

Metaphrastes,	52	Salustius,	54. 147
Mimucius Felix,	188	Sanchoniaton,	39. 127. 201. 205. 218. 223
Moschus Sidonius,	178	Scholiasies Arati,	292
Musæus,	111	Scholiasies Demosthenis,	13. 355
Nicolaus Damascenus,	235. 260	Scholiasies Pindari,	79. 266
Nonni Dionysiaca, 39. 69. 99. 109. 112. 136. 139.		Scholiasies Theocriti,	151
148. 151. 177. 186. 193. 201. 202. 203. 204. 205.		Scylax,	6. 218
216. 217. 247. 251. 265. 312. 313. 330. 337.		Servius,	79. 86
340. 344. 351. 354.		Silius Italicus,	11. 18. 135
Notitiæ Episc. Græcorum,	258	Smyræus,	176
Oppianus,	112. 212	Solinus,	71. 136. 241. 270. 168
Ovidius, 11. 31. 43. 46. 78. 110. 119. 129. 146.		Sophocles,	15
252. 265. 319		Spartianus, 5. 7. 8. 17. 21. 23. 34. 42. 44. 46.	
Palæphatus,	110. 178	49. 57. 80. 82. 95. 245. 286	
D. Paulinus,	221	Stattus,	55
Paulus J. C. 15. 21. 28. 34. 55. 67. 73. 109. 239.		Stephanus Byzantius, 9. 13. 35. 39. 54. 63. 176.	
243. 250. 277		211. 225. 233. 244. 264. 285. 287. 307	
Pausanias, 9. 10. 11. 12. 14. 17. 18. 26. 37. 44.		Strabo, 3. 4. 6. 18. 24. 29. 31. 32. 34. 36. 45. 58.	
46. 54. 57. 60. 75. 78. 79. 86. 94. 112. 119.		61. 62. 63. 65. 66. 68. 74. 82. 84. 86. 94. 99.	
121. 122. 123. 138. 170. 182. 211. 242. 262.		105. 115. 124. 125. 133. 134. 139. 157. 170. 172.	
312. 333. 358		179. 189. 199. 200. 208. 210. 225. 227. 234.	
Perseus,	169	238. 243. 257. 260. 271. 290. 319. 322. 334.	
Philo,	129	335. 349.	
Philostates,	311	Suetonius,	80. 129. 152. 261. 314. 317
Phlegon Trallianus,	137	Suidas, 32. 59. 69. 91. 93. 105. 186. 218. 232. 350	
Phornutus, 39. 93. 168. 177. 180. 182. 189. 293		Tacitus, 40. 61. 66. 143. 166. 190. 215. 279.	
Photius,	165. 187	Tertullianus,	53. 246
Plato,	357	Theophilus,	142. 154
Plinius, 30. 38. 62. 67. 81. 94. 124. 134. 160. 172.		Theophrastus,	26
191. 203. 206. 224. 252. 289. 334. 342.		Tibullus,	99
Plinius Jun. 38. 53. 54. 68. 132. 209. 241.		Trebellius Pollio, 334. 342. 343. 347. 348. 349.	
Plutarchus, 18. 25. 26. 37. 64. 72. 121. 127. 140.		352	
158. 167. 170. 174. 201. 206. 232. 235. 268.		Trogus,	142. 154. 227
280. 282. 213. 335. 336. 337. 358.		Tryphiodorus,	180
Polybius,	13. 14. 62. 183. 237	Valerius Maximus,	31
Pollux,	27. 131. 132. 324. 333	Vatro,	262. 343
Pomponius Festus,	4. 131	Virgilius, 14. 19. 32. 35. 48. 78. 93. 98. 121. 130.	
Pomponius Lætus, 164. 275. 284. 304. 306. 307.		181. 252. 265. 313. 319	
318. 323.		Vitruvius,	81. 253
Porphyrus,	33. 228. 297	Ulpianus, 15. 18. 22. 52. 55. 83. 87. 118. 230.	
Procopius,	26. 117. 135	239. 250. 309. 314.	
Propertius,	330	Vopiscus,	51. 143. 309
Prudentius,	4	Xiphilinus, 6. 8. 43. 65. 124. 125. 143. 170. 300	
Ptolemæus, 67. 145. 165. 191. 214. 290. 291. 317		Zosimus, 77. 106. 229. 230. 232. 249. 250. 278.	
Regum liber,	25. 276. 218. 234. 349	283. 284. 304. 313. 317. 325. 326. 335. 336. 343	
Rufus Sextus,	50. 60. 174	Zonaras, 107. 249. 264. 267. 273. 274	

~~~~~

INDEX AUCTORUM RECENTIORUM.

A NGELONUS,	201	Gottifredus,	144
Ant. Augustinus,	189. 267	Gruterus, 27. 43. 55. 87. 99. 119. 128. 139. 153.	
Baundandus,	85	190. 241. 288. 325. 328	
Benjamin Thudelenfis,	30. 234. 245. 247. 260	P. Harduinus, 2. 12. 15. 16. 32. 41. 43. 44. 45.	
Bellorius,	338	48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 64. 65. 66. 69.	
Bochartus, 26. 127. 130. 134. 136. 142. 147. 206.		74. 84. 88. 92. 96. 98. 102. 103. 105. 114.	
241. 253. 285. 138		119. 138. 165. 168. 173. 176. 181. 203. 209.	
P. Chamillard,	4	213. 214. 220. 228. 229. 231. 241. 245. 247.	
Cuperus,	16	258. 266. 268. 269. 275. 276. 286. 289. 294.	
Erizzus,	101. 164. 203. 206	305. 308. 309. 320. 322. 331. 332. 346.	
Etymologicum Magnum, 265. 331. 340. 344. 346		Holstenius, 15. 24. 53. 64. 92. 127. 165. 269.	
P. Faber,	119. 309	276.	
Falconerius,	24	Lævinus Hulsius,	344
Goltzius, 31. 96. 144. 172. 174. 212. 220. 254. 275		Lilius Giraldus,	73. 104. 121. 145
		Mediobarbus,	

Mediobarbus, 2. 5. 12. 16. 92. 102. 203. 209. 235. 240. 242. 245. 257. 266. 274. 284. 308. 309. 317. 319. 322. 323. 330. 331. 338. 344. 346	Ricquius; 102
P. du Molinet, 230	Scaliger, 22. 34. 56. 101. 108. 142
Morellius, 19. 132. 137	Seguinus, 179. 213. 214. 216. 244. 274
P. Norisius, 254. 284	P. Servius, 255
Occo, 144. 172. 203. 317. 322	Simfonius, 9
Octavianus Strada, 274. 322	Spanhemius, 32. 34. 50. 52. 58. 64. 65. 72. 77. 96. 119. 132. 133. 144. 167. 173. 181. 212. 229. 248. 269. 276. 294
Oisellus, 101	Sponius, 22. 53. 72. 88. 221
Onuphrius, 14. 75. 99. 158	Tristanus, 15. 16. 32. 34. 41. 50. 51. 55. 64. 73. 95. 98. 107. 136. 148. 149. 160. 165. 172. 186. 195. 209. 218. 219. 220. 221. 225. 256. 286. 294. 296. 318. 332. 334. 348. 353
Patinus, 3. 16. 20. 32. 37. 49. 52. 54. 61. 62. 83. 84. 85. 88. 90. 91. 92. 101. 102. 108. 120. 121. 148. 149. 163. 172. 177. 180. 220. 228. 231. 235. 243. 256. 257. 258. 263. 276. 285. 296. 302. 304. 307. 308. 327. 330. 346. 349	Vaillant, 20. 83. 107. 130. 140. 185. 234. 274. Vossius, 124. 250
Petavius, 208	Urfatus, 204
Pinedo, 39. 259	Zamosius, 283

INDEX

RERUM ET VERBORUM

MEMORABILIMUM.

A	
A Bdaſtartus Tyri Rex, Bele Aſtartes filius, 87	ab eodem reſtaurata & Colonia deducta, 2.
Abgarus Oſrhoenorum Rex Sept. Severo Sa- gittarios pro bello Parthico ſuppeditavit, 48	unde ipſi Capitolina nomen, 276
Abgarus ejus F. copias cum Gordiano III. in bello Perſico conjunxit, 225	Commodiana à Commodo deinde dicta, 2. 300
Abibalus Tyrionum Rex, Hiramipater, 137	nummos percuffit Sept. Severo, 1. Diadume- niano, 100. Elagabalo, 106. Trajano Decio, 275. Q. Herennio, 295. Hoſtiliano, 299
Abraham prope Neapolim Samariae habitavit, 273	Æmilianus in Mœſia Imperator contra Gallum appellatus, 328
Achab Iraëlitaram Rex, 30	à Senatu confirmatus, 326
Achelous ab Hercule victus & occiſus, 346	Marci & non Caii prænomen tulit, <i>ibid.</i>
Acrocorinthus Corinthi arx, 12	Æmilie & non Julie gentis erat, 327
Acroſtolium, hoc eſt navis roſtrum, 53	poſt tres meſes morbo extinctus, aut à ſuis inte- remptus eſt, 326
quid in nummus indicat, 24	Æneas gentis Romanæ princeps habitus, 68. 33
Æſtia certamina in Apollinis honorem inſtituta, 72. Tyri celebrata ſub Caracalla, 71. Gor- diano III. 219. Philippo, 253. Otacilia, 265. Treb. Gallo, 324. Gallieno 254. Saloni- na, 257	cùm caput velo obduxiſſet, inde mox ſacra fa- ciendi, 18
Æſtiaca pugna ubi commiſſa, 72	Æra in plurimis Coloniarum nummis ſignata, in Antiochienſibus Syriæ Alex. Severi, 162. 268
Adadus Rex Damafci, 233	Cæſarienſibus Palæſtinæ Caracallæ aut Elaga- bali, 41
Admetus Theſſaliæ Rex, 174. 212	Dacia Provincia in Philippi Sev. 230. Otaciliæ, 256. Philippi Jun. 270. Decii, 282. Q. He- rennii, 297. Hoſtiliani, 301. Galli, 306. Æmi- liani, 327. Gallieni, 348
Adonidis planctus, 26	Emiſenis, Julie Domnæ, 28. Caracallæ, 50
Adonis fluvius juxta Byblum urbem, 101	Ptolemaidenſibus, Elagabali, 125
Adrumetum urbs à Phœnicibus condita, 54	Rheſaineſis Decii, 285. Etruſcillæ, 292.
Ægyptii Nilum ut Jovem coluerunt, 19	Q. Herennii, 297
Solem & Lunam Deos putarunt, 186	Sinopenſibus Caracallæ, 61. Gordiani Pii, 215
Deos non pecudibus & ſanguine, ſed precibus & thure ſolo placare ſolebant, 280	Viminaciis Gordiani Pii, 219. Philippi Sen. 254. Otaciliæ, 266. Philippi Jun. 273. Decii, 268. Etruſcillæ, 294. Q. Herennii, 298. Ho- ſtiliani, 302. Treb. Galli, 315. Voluſiani, 325
Ægyptus Macrini partibus adhæſit, 91	
nullam accepit poſt Jul. Cæſarem ſub Impera- toribus Coloniam, 15	
Ælia Capitolina ab Hadriano funditus everſa, 276	

Z z

- Æmiliano, 329. Valeriano, 341. Gallieno, 352
 Æsculapius Apollinis ex Coronide Nympha F. 116
 à patre Medicinam edoctus, 236
 à Jove Plutonis precibus fulmine percussus, 116
 cur in deorum numerum relatus, 236
 signatus in nummis Deulti Gordiani Pii, 208.
 & Philippi Senioris, 236
 Damasci in Valeriano, 330
 Densis Coloniz in Elagabalo, 116
 Neapolis in Philippo Sen. 245.
 Agamemnon Dianæ cervum imprudens occidit, 79
 Agenor Tyriorum Rex, 9. 70
 Cadmi & Europæ pater, 129
 Aglæa una ex Gratiis, Venuſtas dicta, 170
 Agon Capitolinus à Nerone Romæ institutus, 12
 Musicus initio tantum, 119
 Agonalia certamina sub Sept. Severo Romæ edi-
 ta, 80
 Agonotheta ludorum sacerdos, 131
 M. Agrippa Veteranos Berytum Colonos tradu-
 xit, 238
 Agrippa Poſthumus in nummis Corinthi, 358
 Cæſar & adoptatus ab avo Auguſto, *ibid.*
 in Planasiam inſulam relegatus, Tiberii juſſu poſt
 mortem Auguſti occiſus eſt, *ibid.*
 Agrippa Rex Judææ Berytum exornavit, 90
 Alcibiades quid Patrenſibus perſuaſit, 18
 Alexander Severus in templo Alexandri M. natus,
 160
 Alexianus à parentibus appellatus, *ibid.*
 Ex urbe Emiſa oriundus, 173
 ab Elagabalo Imperatore adoptatus, 184
 juvenis admodum Rom. Imperii gubernacula
 ſuſcepit, 174
 cognomen Severi in memoriam avi aſſumpſit,
 Antoninus enim appellari noluerat, *ibid.*
 bellum contra Parthos geſturus in Illyriam ve-
 nit, 174
 Troadem ſacrificaturus aſcendit, 180
 Artaxerxi Perſarum Regi bellum intulit, 166
 Antiochiam Syriæ profeſtus eſt, 163
 Meſopotamiam recuperavit Perſis, 166
 ob ætuoſos iplius regionis calores ægrotavit, 167
 è Perſis victor Antiochiam rediit, 178
 de Perſarum præda ditavit exercitum, 175
 adverſus Germanos bello Parthico conſecto pro-
 greſſus eſt, 172
 Coloniam Boſtrenam deduxit, 160
 urbium veſtigalia ad fabricas earum reſarci-
 das conceſſit, Dominum ſe appellari vetuit, 246.
 168
 cunctis hominibus amabilis, 161
 venatione delectabatur, 188
 Syrus dici nolebat, 162
 omnia matris conſilio adminiſtrabat, 187
 unice in matrem pius, 188
 in ſacrario Alexandrum M. inter divos & opti-
 mos conſecravit, 179
 plurimos Alexandri M. habitu nummos cudi cu-
 ravit, 190
 ejus erga Trajanum ſtadium, 165
 Alexander M. ad bellum Perſicum à Jove excita-
 tus, 335
 à pugna ad Granicum Troadem aſcendit, 134
 Tyrum obſedit & cepit, 357
 Alexandria in nummis eadem quæ Troas, 145
 Alexandria urbs Ægypti maritima, 26. 101
 Alifarna urbs Troadis, 24
 Amana fluviſ ex Hermone monte oriens Damaf-
 cum præterfluit, 234
 Amaſtris urbs Paphlagoniæ, 331
 Amazon Delphinum inequitans in Jul. Domna,
 23
 Ambroſiæ petræ ad Tyri originem, 69. 148
 hæ petræ & oliva arbor in Aquil. Severa, 148.
 Gordiano Pio, 218. Valeriano, 340. Gallieno, 351
 Amici quales eſſe debeant, 170
 Amida urbs Meſopotamiæ in nummis non occur-
 rit, 173
 Amiſus urbs Ponti, 331
 Amoris feſta à Theſpienſibus celebrata, 170
 Ampſaga fluviſ Numidiæ, 43
 Amulius Numitoris frater, 68
 Romulum & Remum nepotes exponi juſſit, 201
 Anchialus urbs Ponti littoralis, 192
 Ancyra urbs & Metropolis Galatiæ, 137
 Angelo Jovis & Junonis filia, 151
 Angerona Silentii dea, 71
 Annus variis temporibus apud populos inceptus,
 108
 Romanus ex decem menſibus compoſitus à Mar-
 tio inchobatur, 235
 Annia Fauſtina tertia Elagabali uxor, 149
 ad Commodum genus ſuum referebat, *ibid.*
 eximia fuit forma prædita, 150
 tanquam altera Venus à Sidoniis habita, 152
 Anniverſaria Adonidis quando celebranda, 101
 Aſtartes pompa, 225
 Dianæ Laphriæ, 123
 Annona Commodo Athletis conceſſa, 53
 Anthemuſia urbs Meſopotamiæ, 257.
 Antigonus unus ex Alexandri M. ducibus, 134
 Antiochia urbs multiplex, 270
 ſedecim in patris memoriam à Seleuco condita, 35
 duæ tantum ex iis Coloniz fuerunt, Piſidica &
 Syriaca, 36
 quomodo hæ inter ſe in nummis diſtinguuntur, 108
 Antiochia urbs Piſidiæ in colle ſita non longè à
 Mæandro, 4
 ab Auguſto deducta, & Cæſarea appellata, 23. 100
 juris Italiſ facta, 108. 277
 Latine nummos inſcripſit, 36
 nummos percuffit Sept. Severo, 2. Jul. Domna,
 23. Caracallæ, 35. Getæ, 76. Alex. Severo,
 160. Gordiano Pio, 198. Decio, 276
 Antiochia urbs Syriæ ad Orontem, 33
 ad radices montis Silpii condita, 278
 Epidaphnes cur nominata, 122
 exactis Regibus *avmptiar* à Pompeio redemit, 33
 cudendæ monetæ juſ ab eo obtinuit, 102.
 Julii Cæſaris beneficiis devincta æram compu-
 tavit, 125
 ideo urbs à Plinio *Libera* vocata, 297.
 totius Orientis Metropolis dicta, 304
 mortuo M. Antonio ſub Auguſti ditione facta
 novam æram accepit, 268
 ſub Regibus, à Pompeio, Julio Cæſare, & Au-
 guſto variam dinumeravit, 162. 215

- duas procudenda moneta officinas habuit, 89.
102. 282
sedes ad domicilium Syriæ Præsidis, 255
à Pescennii partibus contra Severum stetit, 33
ei Severus privilegia ademit, illaque Laodiceæ
tribuit, 122
ipsa ab eodem filii interventu restituta, 34
Colonia à Caracalla constituta, 33. 76. 155
Coloni ejus salvis tantum tributis facti, 34
Græcè & non Latinè nummos inscripsit, 70
in iis semper Metropolis dignitatem accepit,
165
nummos percussit Caracallæ, 33. Macrino, 89.
Diadumeniano, 102. Elagabalo, 107. Aquil.
Severæ, 144. Alex. Severo, 161. Mamææ 185.
Tranquillinæ, 222. Philippo Sen. 226. Otaci-
liæ, 255. Philippo Jun. 267. Decio, 277. Etruf-
cillæ, 289. Q. Herennio, 296. Hostiliano, 300.
Gallo, 303. Volusiano, 316
Antiochia Mygdonia eadem quæ Nisibis, 140. 264
Antiochus Epiphanes Apollinis templū cōdidit, 277
Tyri agones in Herculis honorem editos specta-
vit, 266
Antiochus Callinicus Rex Syriæ ultimus, 33
Antonini nomen totum per Imperium carum, 115
Antoniniana urbs Cæsarea Palæstinæ unde dicta, 73
Antoninianū cur vocatum Coellu municipium, 114
Apamea urbs multiplex, tres à Seleuco conditæ, 35.
una Bythinæ prius Myrlea dicta, deinde à Prusia
Rege ab Apame conjuge dicta, 24. 38
Colonia ab Augusto Cæsare constituta, 24
cur Concordia cognominata, 342
nummos percussit Jul. Domnæ, 23. Caracallæ, 38
Gallieno, 342
Apameni pro Julio contra Pompeium steterunt, 24
Apollinis oraculum Mileti celeberrimum, 208
templum in Antiochiæ suburbio splendidissi-
mum, 227
Apollo Lyram à Mercurio accepit, 195
ludos Pythios ob serpentem occisum instituit, ib.
ob Cyclopes interfectos divina potestate à Jove
spoliatus, 116 174
Admeti Regis pecora pavit, 90
vaticinandi artem à Glaucō accepit, 86
Trojæ mœnia cum Neptuno condidit, 66. 155
unde dictus Apollo, 180
cur Ἀπιδωρ & Ἀλεξίκαρος, 236
Jaculator appellatus, 153
Delphinus vocatus, 86
Ilensis & Smyntheus, 63
Nemius cognominatus, 96
idem est ac Sol, ideo radiis coronatus, 319
diversis modis depictus, 174
muliebri vestitu ornatus in nummis Antiochiæ
Syriæ Philippi Sen. 225. Traj. Decii, 277.
Troadis pariter in Caracalla, 62. Annia Faustina,
153. Sozmiade, 155. Alex. Severo, 179. Gor-
diano Pio, 215
nudus oracula reddens in nummis Troadis Cara-
callæ, 63. Getæ, 85.
sacrificans in Deultanis Maximi, 195. Gordiani
Pii, 207.
insidens monticulis, in Pellenfibus Macrini, 96
Alex. Severi, 174. Gordiani Pii, 212
Sublimis inter alas Griphi, in Troadensibus
Treb. Galli, 311
supra dorsum Leonis prostratus, Cæsareæ Palæ-
stinæ in Volusiano, 318
Achillem in bello Trojano sagitta percussit, 66
Patroclum à Trojæ mœnibus repulit, 153
pestem in Græcorum exercitum immisit, 63
à Tyriis in somno visus, 72
Apollonia urbs Thraciæ à Milesiis condita, 208
Aquila Jovis ales ipsi sacra, 50. 56. 61
ipsi fulmina in bello contra Gigantas ministra-
vit, 244
à Tyriis Neptuno immolata, 340. 351
pro Jove ipso in nummis signata, 50
cippo imposita, in Troadensibus Saloninæ, 356
lapidi insistent, Emisæ in Caracalla, 50
rostro coronam Emisæ in Elagabalo, 118
Antiochiæ in Philippo Sev. 227. Otacilia, 256.
Decio, 279. Etruscilla, 290. Gallo, 305. Vo-
lusiano, 318
Laodiceæ in templo distylo Caracallæ dicato, 54
Elagabalo, 120. Tranquillinæ, 225
sub templo Jovis in Neapolitanis Samariæ Phi-
lippi, 246. Galli, 310. Volusiani, 321
Aquila condendæ urbis augurium, in Troadensibus
Caracallæ, 67. Philippi Senioris, 250
Aquila Romani Imperii insigne, 113. 243
cur avis Romana dicta, 40. 71
Cæsareæ Palæstinæ in Elagabalo, 112. Alex.
Severo, 166. Traj. Decio, 281
in nummis Daciæ Philippi Sen. 230
Rhesinæ in Etruscilla & aliis, 293
Aquila legionum numen, 71
una tantum in legione pro signo, 40
cum vexillo Tyri in Caracalla, 71. Valeriano, 340
Gallieno, 314
Aquila legionaria inter duo signa militaria, Antio-
chiæ Pisidiæ in Philippo Sen. 230. Decio, 270
Apameæ, in Caracalla, 38
Cremnæ in Elagabalo, 114
Deulti in Tranquillina, 224
urbem à Veteranis unius legionis deductis indi-
cat, 15. 38. 108
duæ Aquilæ legionariæ Beryti in Julia Domna,
25. Caracalla, 39. Gordiano Pio, 203
Heliopoli, in Julia Domna, 28. Geta, 82
Philippo Jun. 272
duæ Aquilæ vexillo intermedio Damasci in
Treb. Gallio, 308. Volusiano, 320
ipsæ duarum legionum Veteranos in Coloniam
deductos denotant, 15
Ara inter duos serpentes Ptolemaidis in Valeriano,
334
Arabes Rhetavi in Mesopotamia, 213
Bacchum præsertim coluerunt, 164
Arathis uxoris Damasci Regis sepulcrum, 233
Arbor oliva inter duos lapides Tyri in Aquilia Se-
vera, 148. Gordiano Pio, 218. Valeriano, 340
Arbores duæ super aram Cæsareæ Pal. in Decio,
282
Archelaus Rex Macedoniæ certamen Olympicum
minus instituit, 13
Arcus Apollinis insigne, 215. 357
pro Deo ipso in nummis signatum, 147.

Z z ij

- Arcus triumphalis, Hipponis in Galieno, 347
 Argyrope Agenoris Tyri regis uxor, 130
 Ariadne Baccho uxor servata, 110
 Aries Mercurio cur comes datus, 112
 quomodo inter astra locatus, 108
 quid in nummis Antiochiae Syriae arguat, 107
 quid in Damascenis Philippi Senioris, 234
 in Nelibitanis Juliae Paulae, 140
 Arithmetica à Phœnicibus ad Græcos propagata, 124
 Aroë cognomen Coloniae Patrensis, 18
 Artabanus ultimus Rex Parthorum ex Arsacidis, 166
 Artaxerxes imperium Parthicum restituit Persis, 167
 Romanas provincias populatus est, 171
 Arcæus cognomen dei Luni, 36
 Ascolia in Bacchi honorem festa, 93
 Ascus Damasci conditor, 232
 à Dama nutritus, unde urbi nomen, 271
 Asini caput Dacorum insigne, 306
 Astarte dea ab aliis Venus, ab aliis Juno existima-
 ta, 25. 158
 figura ejus seminuda magis Veneri quàm Junoni
 convenit, 25. 218
 eadem quæ Venus, 91. 126
 varius ejus habitus, 101
 illius nomen an ab Astarto Rege, 25
 Hebraicè Astoret dictum, 349
 ei altaria condidit Salomon, 218
 ipsius cultus Carthaginem à Didone translatus, 114
 scipionem seu sceptrum pro insigni gerit, 187
 aliquando acrostolium ad urbis situm indican-
 dum, 343
 Beryti in Valeriano, 329. Gallieno, 348. Salo-
 ninæ 356. trophæo manum apponit Sidonis in
 Elagabalo, 125. in Caracalla, 70. Geta, 86. Ela-
 gabalo, 134. Alex. Severo, 183. Gordiano Pio,
 217. Otacilia, 264. Volusiano, 323. Valeriano,
 338. Gallieno, 349
 in templo Æliæ Capitolinæ in Sept. Severo, 1.
 Diadumeniano, 101
 Beryti in Sept. Severo, 5. Jul. Domna 24. Ma-
 crino, 91. Elagabalo, 110. Annia Faustina, 149
 Cæsareæ Palæstinæ in Caracalla, 73
 Sidonis in Elagabalo, 125. Julia Paula, 141
 Tyri in Elagabalo, 135. Aquilia Severa, 146.
 Philippo Sen. 252
 Astartes caput inter duo signa militaria Beryti in
 Salonina, 354
 in templo Beryti in Gordiano Pio, 204
 in curru sacro Sidonis in Elagabalo, 126. Julia
 Paula, 142. Annia Faustina, 142. Scæmiade,
 154. Mæla, 158
 Astrochiton Herculis Tyrii nomen, 69. 216
 Astronomia à Phœnicibus ad Græcos propagata, 124
 Astrum cur in nummis Elagabali, 122
 Athamas Thebarum Rex, 11
 Athleta cum palmæ ramo Heliopolis in Valeria-
 no, 331
 Athletæ duo Laodiceæ in Elagabalo, 121
 cum vasis seu discis præ manibus, 313
 sedentes discum sustinent Heliopolis in Vale-
 riano, 332
 Athletis privilegia ab Augusto conservata, 152
 Atis pileo Phrygio ornatus, 66
 Atræ urbs Barfemii Regia, 7
 Augurium in Troade condenda, 63. 68
 Augustea certamina Damasci in Augusti honorem
 instituta, 345
 Augusti eximia virtus à N. Damasceno commemo-
 rata, 235
 ejus statua supra basim Philippis in Caracalla, 59
 Augustus Capricornum pro symbolo gessit, 109
 Antonium & Cleopatram ad Actium devicit, 282.
 coronam querceam ob cives servatos à Senatu
 accepit, 235
 Trib. potestatem in perpetuum sibi arrogavit,
 475
 Herodem Regem in gratiam recepit, 266
 in Syriam ad eam constituendam profectus est,
 254
 menstruas frumenti distributiones populo fecit,
 129
 Cyzicenus in servitutem redegit, 254
 Tyrios & Sidonios castigavit, *ibid.*
 Syllæo caput amputari jussit, 260
 Apollinis Actiaci templum majus extruxit, 72
 Antiochiam Pisidiæ Coloniam deduxit, 3. Patras,
 211. Troadem, 21
 Veteranis frequentavit Berytum, 6. Comanæ,
 40. Cremnam, 290. Dium, 115. Heliopolim,
 28. Pellam, 212. Philippos, 58
 Aurelianus Imp. Emesam devicta Zenobia ingres-
 sus est, 52
 M. Aurelius ex Annia gente in Aureliam adop-
 tatus, 149
- B
- Baaltis Dea eadem quæ Dione, 39. 202
 Babylon urbs Mesopotamiæ à Sept. Severo re-
 cuperata, 7
 Bacchus in Philosophicis disciplinis à Sileno insti-
 tutus, 207
 in Orientem peregrinatus est, 177
 Phœniciam perlustravit, *ibid.*
 in eo de Beroe Nympha cum Neptuno æmulus,
 111
 cur illa huic magis quam Neptuno gratior, 109
 Herculi Tyrio craterem dedit, 216
 alterum pro ludorum præmio proposuit, 313
 Arabiæ deserta perlustravit, 164
 in Indiam usque penetravit, 112
 vitem ex ea asportavit & redux coluit, 203
 pro vino bibendo cornu pro poculo usus est, *ibid.*
 idem ille ac sol in multis locis, 202
 in plurimis coloniis cultus,
 Beryti in Gordiano Pio, 202. 203
 De nasci in Treb. Gallo, 307
 Deulti in Macrino, 93
 Olbæ in Gordiano Pio, 220
 Sidonis in Alex. Severo, 177
 Baculus serpente involutus Æsculapii symbolum,
 208
 Balbini nummi in coloniis percussæ hætenus nulli,
 197
 Bases columnis cur additæ, 82
 Basilianus

Basilianus Ægypti præfectus Macrini Partibus adhæsit, 91
 Basilica, Emisæ in Julia Domna, 28
 Bassus sub Gallieno Consul, 352
 Beleastartus Hiram Tyri Regis F. 87
 Bellorius Reginæ Sueciæ illustris Antiquarius, 182
 Bellerophon Glauci Ephyræ seu Corinthi Regis F. 27
 Deliadem fratrem per imprudentiam occidit, *ibid.*
 Pegasus bibentem ad Pyrenem fontem cepit, 28
 contra Chimæram decertavit, 81
 eam interfecit, 9
 à Corinthiis pro heroe & deo habitus, *ibid.*
 signatus in nummis Sept. Severi, 8. Getæ, 81
 Bellona in templo Comanorum Caracallæ, 45
 Belus fluvius in agro Ptolemaidensi, 20
 Beneficia Julii Cæsaris in Troadenses, 139
 Bernier D. Medicus peregrinationibus Orientis illustris, 142
 Beroe Nympha Veneris & Adonidis filia, 39. 104
 à Neptuno & à Baccho adamata, 109
 Jovis jussu pro uxore Neptuno concessa, *ibid.*
 urbi Beroë nomen dedit, 39
 hæc Phœnicæ littoralis, 6
 omnium urbium antiquissima, 334
 Veneris habitatio dicta, ejus elogia, 204
 Amorum portus, 354
 jucundum Bacchi fundamentum, 112
 à Saturno condita, 39. 201
 ab ipso concessa Neptuno & Cabiris, 39
 à Tryphone diruta, 238
 à Romanis dicta Berytus, 309. 205
 Berytus Veteranis ab Augusto frequentata, 25
 juris ab eo Italici facta, 21
 ab Agrippa Judææ Rege maximè ornata, 90
 à Pescennii partibus contra Severum stetit, 24
 nummos percussit Sept. Severo, 5. Jul. Domnæ 24. Caracallæ, 39. Macrino, 90. Elagabalo, 109. Annæ Faustine, 149. Gordiano Pio, 201. Valeriano, 129. Gallieno, 343. Saloninæ, 353
 Bigæ simul junctæ apud Phrygios, 81
 earum cursus in ludis Olympicis receptus, 12. 47
 Botion Africæ promontorium, 241
 Bos Jovi pro victima immolatus, 319
 togatorum civium in Colonia symbolum, 97
 cum signo militari Tyri in Julia Domna, 32.
 Macrino, 97. Gallo, 314
 Bostra urbs Arabiæ Petrææ, 167
 ejus etymologia, 187
 Nervæ Trajanæ nomina à Trajano, 164
 Colonia ab Alex. Severo constituta, 160
 juris Italici facta, 165
 Bovillæ oppidum Latii unde ipsi nomen, 87
 Britannici nomen quando Caracallæ & Getæ datum, 77
 Bupalus omnium primus Fortunæ simulacrum apud Smyrnæos sculpsit, 75
 Byblus urbs Phœnicæ littoralis, 26
 à Saturno Baalidi Deæ donata, 39
 Byrsa Carthaginis arx, 136
 Byzantium urbs Thraciæ littoralis, 84
 Pescennii partibus acriter adhæsit, 34
 in servitutem à Sept. Severo adjudicata, *ibid.*
 Caracallæ interventu privilegia recepit, *ibid.*

C & K. promiscuè in litteris Romanis usurpata, 247
 Cabera Prothei filia, Cabirorum mater, 223
 Cabiri Vulcani ex Prothea filii, *ibid.*
 cur in deorum numerum relati, *ibid.*
 eorum simulacra Vulcano similia, 205
 apud Carrhenos culti, 223
 Cadmonei iidem ac Hævei, 147
 Cadmus Agenoris Phœnicæ Regis filius, 217
 Carthaginem condidisse fertur, 136
 serpentem saxo occidit in nummis Tyri Gordiani Pii, 217. Gallieni, 350
 Caduceus Mercurii symbolum, 133. 346
 Cæsarea urbs Cappadociæ ad montem Argæum, 91
 Coloniam titulum nec dignitatem habuit, *ibid.*
 Cæsarea urbs Palæstinæ prius Pyrgos Stratonis, 282
 in honorè Augusti ab Herode Rege exornata, 280
 duodecim annis absoluta, 40
 provinciæ totius maxima, 281
 Colonia à Vespasiano deducta, 319
 juris Italici facta, 73
 libera ideo appellata, *ibid.*
 cur Prima in nummis dicta, 112
 Flavia de gente Vespasiani nominata, 40
 Antoniniana à Caracalla vocata, 73
 Metropolis ab Alex. Severo constituta, 166
 Solem seu Apollinem præsertim coluit, 319
 nummos percussit Jul. Domnæ, 25. Caracallæ, 40. Macrino, 91. Diadumeniano, 103. Elagabalo, 112. Alex. Severo, 166. Decio, 279. Hostiliano, 301
 Cæsarea Sitiphensis urbs Mauritanæ littoralis, 91
 Calathus Corinthi sepulcro virginis impositus capitulo Corinthiaco originem dedit, 81
 Calathus cur Serapidis capiti impositus, 19. 186
 Calatis, in nummis Callatis, urbs Thraciæ, 208
 Caligula Dominus appellari ambivit, 77
 Callimachus sculptor ordinis Corinthiaci inventor, 81
 Fr. Cameliæ Christinæ Reginæ insignis Antiquarius, 176
 Caninius Agrippa Corinthi Duumvir, 120
 Canis Dianæ sacer, 168
 purpuræ Tyriæ inventor, 148. 219
 Cantharus Bacchi peculiare poculum, 25
 Capellianus Numidiæ Procurator Maximino devotus, 194
 Capitolienses Astartes cultum à Bybliis acceperunt, 2
 Capita Decii & filiorum in Cremnæ nummis Etruscillæ, 290
 Mercurii & Genii capita adversa in Heliopolis nummis Gallieni, 245
 Capitoliini ludi à Furio Camillo institui, 53
 Capitulum Corinthiacum in Getæ nummis, 81
 columnis pro ornamento additum, *ibid.*
 Cappadocia Regibus suis usque ad Tiberium paruit, 45
 Caput Jovis Ammonis Bostre in Alex. Sev. 163.
 Cassandriæ in Sept. Severo, 7
 Luni Dei in Carrhensibus, 42
 Nili in Ptolemaidensibus Sept. Severi, 19
 Serapidis Eliæ Capitoliinæ in Elagabalo, 106
 Bostre in Mamæa, 186
 Cæsareæ in Diadumeniano, 103. Elagabalo, 112

Aaa

- Ptolemaïdis in Sept. Severo, 18. Caracalla, 59.
 Elagabalo, 123
 Sinopes in Gordiano Pio, 214
 Solis radiatum Emisæ in Elagabalo, 117
 Caput turratum urbium insignium solenne symbo-
 lum, 15
 Mesopotamiæ Coloniarum frequenstypus, 179
 turratum sine velo in Bostransibus Alex. Severi,
 165. Mamæ, 186
 Cæsarensibus Decii, 251. Hostiliani, 301
 Carrhenis Sept. Severi, 6
 Damascenis Philippi Jun. 270
 Laodicensibus Elagabali, 120
 Patrensibus Sept. Severi, 18
 Troadensibus Caracallæ, 65. Elagabali, 132
 Aquiliæ Severæ, 145. Jul. Mamæ, 189
 turratum & velatum in Antiochenibus Syr. Alex.
 Severi, 163. Philippi Sen. 217. Otaciliæ,
 255. Philippo I. Jun. 267. Decii, 277. Galli,
 303. In Carrhenis Gordiani Pii, 205. Tran-
 quillinæ, 223. In Edessenis Caracallæ, 49.
 Macrini, 95. Maximini, 192. Gordiani Pii,
 208. Tranquillinæ, 224. Decii, 284
 In Heliopolitanis in Sept. Severi, 14. Cara-
 callæ, 54. Getæ, 81. Philippi Sen. 237
 Capita turrata duo & velata in Edessenis Cara-
 calla, 49
 Capricornus in Hipponis nummis Gordiani Pii,
 209
 * Caracalla Sept. Severi F. 44
 Bassianus initio cognominatus, 42
 Antoninus à patre Severo appellatus, 44
 annos natus 13. Imperii particeps factus, 42
 Augustus à militibus vocatus, 7
 ex Oriente cum patre rediens Plautillam ux-
 orem duxit, 75
 patris nomine de bigis in Agone Capitolino vi-
 ctorem retulit, 12. 47.
 Consul. III. cum fratre I I. factus, 5
 nomen Britannici cum patre accepit, 33
 ipso mortuo Pontifex Maximus factus, 85
 ad ripas Danubii profectus est, 37
 Germanici nomen relicto Britannico tulit, 33
 pacata Germania contra Parthos bellum susce-
 pit, 62
 per Macedoniam transiit Macedonico habitu,
 59
 Macedones ob Alexandrum M. dilexit, 62
 * Thraciam ingressus eam lustravit, 47
 in Bithynia hiemavit, 38
 Nicomedis ludos gladiatorios natali die egit,
 38
 in Troadem inde profectus est, 65
 Achillis tumulum visitavit, 65
 Trojanorum privilegia conservavit, 67
 Antiochiam Syriæ pervenit, 34
 hanc urbem provinciæ Metropolim & Coloniam
 fecit, 34
 Alexandriam adiit, in qua magnam civium stra-
 gem edidit, 60
 Edessam Abgaro Regi contra fas eripuit, 48
 In Persas fraude irruit, 36
 Carrhis Mesopotamiæ hiberna egit, 42
 templum dei Luni invivendi causa profectus, à
 Centurione occisus est, 95
 Divus Antoninus appellatus est, 34. 277
 eloquens videri volebat, 57
 Alexandri M. amantissimus, 52
 eum imitari conabatur, 67
 se Alexandrum Orientalem nominabat, 32
 ad Herculis virtutem se accessisse jactabat, 46
 venationibus maximè deditus, 37
 apros frequenter excepit, & contra leonem ste-
 tit, 46
 ejus nomen Caracalla joculari in nummis haud
 querendum, 43
 Colonias tres deduxit, 33
 Sinopensibus beneficia contulit, 61
 Carites in Deulti nummis Alex. Severi. 169
 Carpi Sarmatiæ Europææ populi, 317
 sub Balbino & Pupieno primùm provincias Pop.
 Romani depopulati sunt, 220
 Garthæ urbs Mesopotamiæ ad Chaboram fluv. 6
 Crassi cæde memorabilis, 113
 Colonia sub M. Aurelio & L. Vero constituta,
 6. 42
 Metropolis Mesopotamiæ secunda, 113. 167
 Carthago urbs Africæ littoralis, unde dicta & à
 quo condita, 136
 Didone antiquior, 324
 eam reginam tanquam deam venerata est, 253
 unà cum Corintho destructa, & unà Colonia à
 Julio Cæsare deducta, 269
 juris Italici à Sept. Severo facta, 1
 Antiqua ad Carthaginis novæ in Hispania, di-
 cta, 269
 sub Gordiano Pio pro Sabiniano rebellavit, 206
 pro Gordiano Afric. contra Maximinū stetit, 194
 nummos percussit, Getæ, 77. Elagabalo, 114.
 Philippo Jun. 268. Treb. Gallo, 305
 Cassandria urbs Macedoniæ à Cassandro Rege di-
 cta, 8
 Colonia à Julio Cæsare deducta, *ibid.*
 nummos dicavit Severo, 7
 Cassius post Crassi cædem Carrhas se recepit, 206
 Cedrinum lignum pro templis Tyri adhibitum,
 135
 Cenchrias Pirenes filius à Diana per imprudentiam
 occisus, 12
 Centauri cur in Bostræ Coloniz nummis Jul. Ma-
 mæ, 187
 Ceres in nummis Hipponis Caracallæ, 54
 tædis in Ætna monte accensis Proserpinam fi-
 liam quærit, 55
 ejus cultus in Africa maximus. *ibid.*
 Certamen in ludis sacris triplex, Gymnicum, Eque-
 stre & Musicum, 332
 Olympicum in Jovis honorem institutum, 219
 versus Eleam oppidum celebratum, *ibid.*
 alterum minus in Colonia Diensi ab Archelao
 editum, 13
 Pythicum in Apollinis honorem institutum, 72
 Sacrum Capitolinum æcumenicum Iselasticum
 Heliopolitanum vocatum, 331
 Soli dicatum ΗΛΙΟΥ appellatum, 189
 Augusto certamen Damasci celebratum, 309
 Certamina cur sacra cognominata, 153
 Cervus Dianæ sacer, 79. 242
 ad rapiditatem Solis indicandam, 216
 Chaboras fluvius ex monte Malio oriens, 287

- Rhesaina Colonia muros alluit, 176
 Edessa mœnibus allabitura lluit, 15
 in Euphratem defluit, 6. 49
 Chaldaei annum Autumno inchoabant, 141
 Chryses Apollinis Smynthei Sacerdos, 63
 Chrysogone nomen Saloninae Galieni uxoris, 353
 Chrysorrhœas ex Amana & Parnpare fluviis formatus, 260
 Cibilitani Lusitaniae populi, 43
 Cilicia Trachea à Vespasiano in provinciam redacta, 261
 Cives Romani qui facti ex constitutione M. Antonini, 231
 Clava Herculis insigne, 147
 Claudius Troadenses fecit immunes, 133
 Cnidus urbs Cariae notissima, 321
 Coellu vel Coillu urbs & Municipium Numidiae, 92
 littoralis ad Ampsagæ fluvii ostia, 43
 Municipium ab Hadriano factum, Alium dictum est, 114
 Antoninianum à Caracalla appellatum, 44
 inter nobiles Numidiae civitates urbs commemorata, 270
 purpura celebris, 108. 270
 Collegium pro Ludis Capitolinis institutum, 53
 Colonis apud Triumvir deducendae Coloniae nomina scribebant, 40
 ex tribubus sicut ex Urbe deducebantur, 263
 Coloniae in hoc secundo tomo descriptae,
 Alia Capitolina ab Hadriano constituta numeros percussit Sept. Severo, 1. Diadumeniano, 100. Elagabalo, 166. Traj. Decio, 205. Q. Herennio, 295. Hostiliano, 299
 Antiochia Pisidia ab Augusto deducta, Sept. Severo, 2. Jul. Domnae, 23. Caracallae, 35. Getæ, 35. Elagabalo, 108. Mœsæ, 156. Gordiano, 203. Philippo, 229
 Antiochia Syria à Caracalla condita, ipsi, 33. Macrino, 89. Diadumeniano, 102. Elagabalo, 107. Aquil. Severæ, 144. Alex. Severo, 161. Mamææ, 185. Tranquillinae, 222. Philippo, 226. Otaciliae, 255. Philippo Jun. 267. Decio, 277. Etruscillae, 289. Q. Herennio, 296. Hostiliano, 300. Gallo, 303. Volusiano, 316
 Apamea Bithyniae à Julio Cæsare facta Juliae Domnae, 24. Caracallae, 28. Gallieno, 342
 Berytus à Julio Cæsare constituta Severo, 4. Domnae, 24. Caracallae, 38. Macrino, 90. Elagabalo, 109. Annæ Faustinae, 149. Gordiano Pio, 201. Valeriano, 329. Gallieno, 343. Saloninae, 352
 Bosra Arabia ab Alex. Severo deducta ipsi, 163. Mamææ, 186
 Cæsarea Palaestina à Vespasiano constituta Jul. Domnae, 25. Caracallae, 40. Macrino, 91. Diadumeniano, 103. Elagabalo, 112. Alex. Severo, 166. Decio, 279. Hostiliano, 301
 Carthago Africa à Julio Cæsare facta, Getæ, 77. Elagabalo, 144. Philippo Jun. 268. Gallo, Gallieno, 347
 Carrhæ Mesopotamiae à Divis fratribus condita, Sept. Severo, 6. Caracallae, 41. Elagabalo, 113. Alex. Severo, 166. Gordiano, 205. Tranquillinae, 223
 Cassandria Macedonia à Julio Cæsare, Sept. Severo, 7
 Comana Ponti à Jul. Cæsare, Caracallae, 45
 Corinthus Achaiae à Julio Cæsare, Severo 8. Jul. Domnae, 25. Caracallae, 45. Plautillae, 74. Getæ, 79
 Cremna Pisidia in Pamphyliae confinio à Jul. Cæsare, Elagabalo, 115. Etruscillae, 290
 Damascus Coelestriae à Philippo deducta, ipsi, 232. Otaciliae, 257. Philippo Jun. 270. Gallo, 307. Volusiano, 319. 327
 Valeriano, 330. Gallieno, 345
 Deultum Thraciae à Vespasiano, Caracallae, 48. Macrino, 92. Diadumeniano, 104. Alex. Severo, 168. Mamææ, 187. Maximino, 191. Maximo, 195. Gordiano, 207. Tranquillinae, 223. Philippo Sen. 236. Otaciliae, 261. Philippo Jun. 271
 Diem Macedonia à Jul. Cæsare, Sept. Severo, 12. Elagabalo, 115. Alex. Severo, 170. Saloninae, 354
 Edessa Mesopotamiae à Caracalla, ipsi, 48. Macrino, 95. Elagabalo, 116. Jul. Mœsæ, 157. Alex. Severo, 171. Maximino, 192. Gordiano, 208. Tranquillinae, 224. Decio, 284
 Emisa urbs Phœniciae à Caracalla deducta Jul. Domnae, 28. Caracallae, 50. Elagabalo, 117. Alex. Severo, 173
 Heliopolis Phœniciae à Jul. Cæsare constituta, Sept. Severo, 14. Jul. Domnae, 28. Caracallae, 52. Getæ, 81. Macrino, 95. Philippo Sen. 237. Otaciliae, 271. Philippo Jun. 272. Valeriano, 331. Gallieno, 345
 Hippo Africa à Jul. Cæsare facta, Caracallae, 54. Gordiano, 209. Philippo Sen. 241. Gallieno, 347
 Laodicea Syria à Sept. Severo deducta, Caracallae, 55. Getæ, 82. Elagabalo, 120. Tranquillinae, 225. Philippo Sen. 242. Gallo, 309
 Neapolis Samaria à Philippo constituta, ipsi, 244. Otaciliae, 263. Philippo Jun. 272. Gallo, 310. Volusiano, 321
 Nesibis Mesopotamiae à Sept. Severo facta, Jul. Paulæ, 140. Gordiano, 210. Philippo Sen. 248. Otaciliae, 263
 Olba Pisidia in Pamphyliae confinio à Julio Cæsare deducta, Jul. Mœsæ, 159. Gordiano Pio, 210
 Patrensis Achaiae ab Augusto facta, Severo, 17. Caracallae, 56. Elagabalo, 122. Gordiano, 211
 Pella Macedonia, à Julio Cæsare, Caracallae, 188. Macrino, 96. Alex. Severo, 174. Mamææ, 188. Gordiano, 212. Philippo Sen. 249
 Philippensis Macedonia à Julio Cæsare constituta, Caracallae, 58
 Philippopolis Arabia à Philippo deducta, ipsi, 249. Marino, 274
 Ptolemais Phœniciae à Claudio facta, Severo, 18. Jul. Domnae, 29. Caracallae, 59. Getæ, 83. Elagabalo, 123. Aquilæ Sev. 145. Alex. Severo, 175. Philippo Sen. 250. Valeriano, 333

A a a ij

- Rhesaina Mesopotamiz à Sept. Severo constituta, à Alex. Severo, 175. Traj. Decio, 284. Etruscillæ, 291. Q. Herennio, 297.
- Sebastena Palæstinæ à Sept. Severo deducta Jul. Domnæ, 30
- Sidon Phœniciz ab Elagabalo facta, ipsi, 125.
- Jul. Paulæ, 141. Anniz Faustinz, 150. Sozmiadi, 154. Mæfæ, 158. Alex. Severo, 177.
- Singara Mesopotamiz à Sept. Severo constituta Gordiano Pio, 213
- Thessalonica Macedoniz à Valeriano facta ipsi, 314. Gallieno, 348. Saloninz, 355.
- Troas Phrygiz minoris ab Augusto deducta, Severo 21. Jul. Domnæ, 31. Caracallæ, 62. Getæ, 85. Elagabalo, 132. Jul. Paulæ, 143. Aquil. Severæ, 145. Anniz Faustinz, 153. Sozmiadi, 155. Alex. Severo, 179. Mamæ, 189. Maximino, 192. Maximo, 196. Gordiano, 215. Philippo Sen. 250. Gallo, 311. Volusiano, 322. Valeriano, 335. Saloninz, 356.
- Sinope Ponti Asiatici à Julio Cæsare constituta, Gordiano Pio, 214
- Tyrus Phœniciz à Sept. Severo, ipsi 22. Jul. Domnæ, 32. Caracallæ, 66. Getæ, 86. Marcrino, 97. Diadumeniano, 104. Elagabalo, 134. Aquil. Severæ, 146. Mæfæ, 159. Alex. Severo, 183. Gordiano, 216. Philippo Sen. 251. Otaciliz, 264. Gallo, 311. Volusiano, 323. Valeriano, 337. Gallieno, 349. Saloninz, 356
- Viminacium Mæfæ superioris à Gordiano Pio, ipsi, 219. Philippo Sev. 254. Otaciliz, 266. Philippo Jun. 273. Decio, 288. Etruscillæ, 294. Q. Herennio, 298. Hostiliano, 302. Gallo, 315. Volusiano, 325. Emiliano, 328. Valeriano, 341. Gallieno, 352.
- Coloniz cur Felices dictæ, 205
- Coloniis jus cudendæ monetæ ablatum, 352
- Colonus aratro locum designat ubi urbs condenda, 200
- civium togatorum symbolum, 40. 87
- cum vexillo aut signis militaribus coloniam Veteranis etiam frequentatam indicat, passim, 200
- Columnis bases & capitula ubi primum addita, 81
- Comana urbs tergemina, unde nomen, 45
- Commagena à Vespasiano in provinciam redacta, 261
- Conchylium ex quo purpura reperta, 69
- Tyri urbis solemne symbolum, 265
- Conjuges inter se concordēs esse debent, 199
- Corinthus Maratonis filius, 9
- Corinthus urbs Achaiz, prius Ephira, 26
- totius Græciæ lumen, 9
- circa Moysis tempora condita, 9
- eodē tempore quo Carthago à Julio Cæsare deducta, 26
- P. Romano vectigalis à Mummiō facta, 284
- S. Cornelius Papa sub Traj. Decio, 203
- Cornu pro populo usus est Bacchus, 92
- Cornu Amalthææ fructuum omnium abundantiam denotat, 346
- unde dictum, 4
- Cornucopiæ, Genii symbolum, 75
- Fortunæ insigne, 19
- abundantiam rerum omnium indicat, 45
- unde dictum, 346
- duo aliquando in nummis, 19
- Cornua cur in fluviorum simulacris, 80
- Corona victoriæ symbolum, 132
- victoris præmium, 131. 355
- ex lauro in triumphis concessa, 207
- in ludis agonaliis pariter, 345
- quercea ob cives servatos, 245
- in ludis Augusteis Tyri institutis etiam data, 131. 355
- Coronis Phlegyæ filia. Æsculapii mater, 138
- H. Corrarus Senator Venetus in rarissimis nummis comparandis diligens, 115
- Cremna urbs Pisidiæ in Pamphyliz confinio, 290
- Coloniz à Julio Cæsare constituta, 290
- nummos percussit Elagabalo, 115. Etruscillæ, 290
- Crescens Luna & cur non integra in nummis, 208
- ad deum Lunum ut plurimum spectans, 7. 42
- in Carrhenorum nummis, 57
- cum astro desuper in Elagabalo, 113. Gordiano, 206
- Crumena Mercurii symbolum, 239
- Cresiphon Mesopotamiz Parthorum Regia, 42
- militibus diripiendā à Sept. Severo data, 7
- Cupido Bacchum de Beroes matrimonio consolatur, 110
- in templo apud Dieneses in Alex. Severo, 170
- cur sæpe facem gerit, 110
- Cypressus in summa veneratione apud Phœnices, 232
- in templo Heliopolis Otaciliz, 262
- inter equum & bovem in Damascenis Volusiani, 319
- cur Soli dicata, 232
- Currus sacer Astartes in nummis Elagabali, 125.
- Juliz Paulæ, 143. Anniz Faustinz, 152. Sozmiadis, 154. Jul. Mæfæ, 157.
- Cyanæ apud os Bosphori Thracici insulæ, 84
- Cybele, eademque Terra, seu Vesta, 189
- sedens inter duos Leones in nummis Antiochiz Pissidiæ Gordiani, 199
- Deulti in Philippo Sen. 238
- Neapolis in Philippo Sen. 244
- quare caput ejus turribus ornatum, 189
- Cyclopes fulminum Jovis fabricatores, 116
- Cydnus Cyliciz fluvius Tarsum urbem perficiens, 301
- Cyziceni in servitutem ab Augusto redacti, 254
- D
- Δ. Litera in nummis Carrhenorum pro *Διονείας*, 167
- Δ. B. in nummis quid significant, 122
- in Antiochenis Syriæ cum S. C. signantur, 33
- in Laodicenis Syriæ, cur solæ, 121
- Διονυρχικὴς Ἐξουσίας voces, quid in fœminis & Cæsaribus denotant, 103
- Dacia sub Trajano provincia Romanorum facta, 331. 344.
- milites olim in exercitu habuit, 200000. 283
- honoraciones ejus incolæ pileum gestabant, 331
- in nummis cur Felix vocata, 297
- ad ejus custodiam duæ legiones admittæ, 130
- immunis & libera à Philippo Sen. facta, 344
- Latine nummos ab hoc tempore cum æra percussit, 284
- Ab Aureliano barbaris relicta, nummos

- nummos percussit Philippo Sen. 230. Otacilia, 256. Philippo Jun. 270. Decio, 282. Q. Herennio, 297. Hostiliano, 301. Gallo, 306. Æmiliano, 327. Gallieno, 348.
- Dama** animal à *Δαμάς*, per antiphrasim dictum, 233
cum puero in Damascenis nummis Philippi Sen. 232. Otacilia, 259. Galli, 307
- Damascus** Mercurii & Halymedæ nymphæ filius, 259
- Damascus** à Baccho cur excoriatus, 307
- Damascus** Rex urbis Damasci conditor, 233
- Damascus** urbs Cœlesyriæ juxta Hermonem montem, 234
civitas insignis & clarissima, 271
ab Asco gigante condita, 259
ejus ager fertilissimus, 234
urbis insigne Pegasus, 257
Reges proprios habuit antiquitus, 233
Metropolis ab Augusto constituta, 345
Colonia à Philippo Sen. deducta, 232
Jovem optimum Maximum coluit, 240.
Mercurium, 239. Bacchum, 307. Æsculapium 330. Fortunam, 238. Hygiam, 330
- Danubius** etiam Tanais dictus, 217
- Dardanium** urbs Troadis, 356
- Dea** Syria, aliis Venus, aliis Luna, 142
- Decennales** Ant. Caracallæ Beryti celebrati, 5
- Delphinus** Neptuno sacer, 5. 90. 193
Melicertam dorso excepit, 11
in nummis Deultanis Maximini, 191
- Delias** à Bellerophonte fratre per imprudentiam occisus, 27
- Demetrius** III. Grypi F. Rex Damasci à Ptolemæo constitutus, 32
- Deultum** urbs Thraciæ, 47
ad Panysum fluvium condita, 207
Milesiorum Colonia, 208
ampla & muris optimè munita, 195
diverso modo ab auctoribus scripta, 191
Colonia à Vespasiano deducta, 224
Juris Italici facta, 48
Apollinem coluit, 195. 207. Bacchum, 92.
Æsculapium, 208. 236. Cybelem, 246. Dianam Venatricem, 178. 187. Hygiam, 261.
Fortunam, 104
- Diadumenianus** Macrini filius, 100
annum decimum agens, 104
Antoninus à patre appellatus, 90
Cæsar ab eodem factus, 191
ipsi moneta ab Antiochenis percussa, 102
Imperator à patre dictus & Consul factus, 103
- Diana** eadem quæ Luna, 73
variæ ejus effigies, 77
juvenis ut virgo depicta, 145
venationibus operam inimmopere collocavit, 37. 45
à parturientibus invocata, 36
Laphria à Patrensis culta, 57
Limnatis ab iisdem, *ibid.*
Lucifera à Corinthiis in Geta, 79
Priapina apud Sinopenfes, 73
Telamonis instar in Ptolemaidenis, *ibid.*
- Triclaris** à Patrensis culta, 57
- Venatrix** ab Antiochenis Pisidiæ in Caracalla, 36
à Coillutanis in Caracalla, 43
à Corinthiis in Geta, 79
à Deultanis in Alex. Sev. 168. Jul. Mama, 187
ab Edessenis in Gordiano Pio, 209
à Laodicensibus in Elagabalo, 119. Philippo Sen. 242
à Patrensis in Caracalla, 57
à Ptolemaidenis in Elagabalo, 124. Valeriano, 333
à Tyriis in Elagabalo, 138
ipsius templum Corinthi in foro, 37
diversa ejus fana apud Patrenses, 57
in Ptolemaideni Colonia, 124
ejus signum Preuges Spartanis subripuit, 57
illius simulacrum Laodicensibus Syriæ à Seleuco Nicatore concessum, 242
cur cervus ipsi dicatus, 79
canis pariter ei sacer & comes, 168
Venatrix ambabustædas gerit in num. Corinthiis Getæ, 79
Prima venationis inventrix, 168
- Dianæ** centum & quinque ab Auctoribus nominata, 73
- Diatæ** in templo Delphico simulacrum Apollinis cervum prensantis dedicarunt, 14
- Dieneses** Juris sunt Italici, 21
- Dii** inter majores & minores distincti, 121
majores à Romanis, præcipui & summates cur vocati, 142
minores sunt Semidei Heroes & indigetes, 121
Proprii, Tutelates, Genii, Custodes pariter inter ipsos numerati, 146
Patrii in nummis Caracallæ, 78
plurimi à loco denominati, 53
in eorum numerum qui relati, 207
- Diodorus** Comes Antiochiæ occisus, 279
- Dione** eadem quæ Baaltis, 39. 202
- Discus** vasis genus pro ludis agonisticis, 333
- Dium** urbs Macedoniæ littoralis in Pierita regione, 13
Colonia à Julio Cæsare constituta, *ibid.*
Jovem coluit, 121. in Sept. Severo, 12. 115.
Salonina, 354. Cupidinem in Alex. Severo, 170. Palladem in Sept. Severo, 114
- Dolabella** Laodiceæ Syriæ à Cassio obsessus, 242
- Domini** appellatio in Coloniatarum nummis Getæ, 77
Imperatoribus Romæ in Palatio data, 246
quando in nummis Romanis usurpata, 77
- Domitianus** se Dominum appellari jussit, *ibid.*
Minervam præ cæteris coluit, 47
- Domna**, nomen Syriacum, 353
- Draco** Martis filius Thebanorum Regis, 351
à Cadmo Agenoris filio occisus, 216
sub serpentis simulacro & fabula cufus, 139
- Dracontius** monetæ Antiochenæ præfectus, 278
- D.** Dron veterum nummorum studiosus, 227
- Dyrrachium** urbs juris est Italici, 21
- E**
- E** Bal vel Hebal mons Palæstinæ, 245
- E** Edessa urbs gemina, una Macedoniæ, altera
- Bbb*

- Mesopotamiæ, 209
 Mesopotamica ad scirtum fluvium condita, 49.
 antiquissima in clivo sita, 50
 Bambyca & Hierapolis olim appellata, 157
 Abgarorum Osroenorum principum Regia, 95
 Colonia à Caracalla constituta, 48
 Aurelia & Marcia in ejus gratiam vocata, 49
 urbis Genium in omnibus nummis percussit, 117. 197
 obsidionem sedecim annorum tulit, 95
 Elagabalus ex Emisa urbe oriundus, 117
 Solis sacerdos, 50. 114
 contra Macrinum Mæx aviæ artibus Imperator factus, 106
 à quibus legionibus electus, 103
 Varius antea appellatus, 117
 Antonini Caracallæ filius dici voluit, 114
 ad Senatum se ab illo natum scripsit, 106
 Severi nepotem se appellavit, 120
 à quibusdam Pseudantoninus vocatus, 106
 Antiochiam à militum direptione liberavit, 107
 milites in castella sua disperfit, 106
 Romam ex Syria contendit, 132
 Nicomediæ hiberna egit, 133
 ob Antonini nomen omnibus carus, 115
 Julia I I I. Paulam uxorem cum magna solemnitate duxit, 141
 cum ipsa divortium fecit, 144
 Aquiliam Severam è Vestalium sacrario abduxit, *ibid.*
 nuptias frequentes egit, 153
 sine voluntate matris Soemias nihil egit, 154
 eam in Senatum rogari jussit, 155
 Consulatum I I I. cum Eutychem Comazone egit, 125
 summa pompa Elagabalum deum suum ad suburbanum deduxit, 123
 ex Carthagine simulacrum Uraniz Romam afferi jussit, 114
 Laodiceæ ex adyto Dianam auferre tentavit, 119
 Serapidem summopere coluit, 107
 Alex. Severi pater videri volebat, 184
 Sidonem Phœniciz Coloniam deduxit, 106
 Frumentum ipsi publicum assignavit, 129
 Tyriis iratus sidonem metropolim constituit, 105
 Trib. potestatem V. inchoavit, 106
 Imperator luxuriosissimus, 138
 Eleutheropolis urbs Syriæ Palæstinæ, 280
 Elliotia festa Corinthi celebrata, 178
 Emisa urbs Phœniciz ad Orontem, 52
 patria Juliæ Domnæ Caracallæ matris, 28
 Colonia in illius gratiam ab eo constituta, 118
 Juris Italici ab ipso facta, 28
 Metropolis Mesopotamiæ cis Euphratem vocata, 158
 Jovem coluit in Caracalla, 50. Solem in Elagabalo, 117
 Ephesii quater Neocori facti, 248
 Enthusiemon quid apud Græcos, 195
 Ephraim Palæstinæ mons, 245
 Ephya Heroïna Oceani filia, 9
 Ephya urbs Achaiz, Corinthus deinde dicta, *ibid.*
 Ephyrus Myrmecis uxoris Epimethei filius, *ibid.*
 Epitaphium Gordiani Pii in Mesopotamia, 212
 Eques Romanus Nesibis Coloniz à Sept. Severo præfectus, 140
 decurrens ante Apollinis simulacrum in Troadensibus nummis Alex. Severi, 180
 Decius Imperator in Cæsareæ Palæstinæ nummis, 279
 Equestris statua in Ptolemaïdensibus, 175
 Equi marini Neptuno sacri, 39
 Equus Soli sacrificabatur, 319
 Equus pascens in Troadensium nummis Severi, 21.
 Domnæ, 31. Caracallæ, 66. Elagabali, 133.
 Jul. Paulæ, 145. Alex. Severi, 183. Mamæ, 190. Maximini, 193. Maximi, 193
 Immunitatum Coloniz index & symbolum, 21.
 67
 Eracilia certamina in Herculis honorem Tyri instituta, 72
 Eriçthonius quadrigas primùm junxit, 81
 Erigon Macedoniz fluvius, 85
 Erotidia Amoris festa, 170
 Eteocles Rex primus Gratiis templum erexit, *ibid.*
 Etruscilla Imp. Decii uxor, Q. Herennii mater, 289
 Hostiliani socrus, *ibid.*
 Euphrosyne una ex Gratiis, Hilaritas dicta, 170
 Europa Agenoris Phœniciz filia, 129
 ob eximiam formam à Jovē adamata, 178
 ab eo in Tauri formam raptā, 129
 in nummis Sidoniorum Elagabali, 129. Anniz Faustinz, 151. Alex. Severi, 177
 ejus ossa apud Corinthios aservata, 178
 ab ea tertia orbis pars dicta, 129
 Eurychorus aggere Tyro urbi adjunctus, 137
 Eurynome Oceani filia, 170
 Eustratus Deulti Episcopus subscripsit Conc. Nicæno, 191
 Eutychemianus Comazon sub Elagabalo Consul, 125
 F
 Fabius Cilo Consul sub Caracalla, 61
 Facultas cudendæ monetæ Antiochenis Syriæ à Senatu concessa, 34
 Faustina tertia Elagabali uxor, 149
 genus suum ad Commodum Imp. referebat, *ibid.*
 Ferri fabrica à Cabiris inventa, 223
 Fertilis Numidia à Massinissa Rege reddita, 92
 Fertilitas & frugum abundantia per Cornucopiz in nummis indicata, 19
 Festa Amoris Erotida apud Thespïenses dicta, 170
 Bacchi apud Athenienses Ascolia, 93
 Elliotiorum apud Corinthios, 278
 Minervæ apud eisdem cum cursu lampadum, 74
 Festivitas una ex Gratiis, quæ Thalia, 170
 Ficus juxta quam Romulus & Remus inventi, 37
 Ruminalis & Romularis vocata, 161
 Finni Sarmatiz Europææ populi, 317
 Fistula Campestris à Martya reperta, 96
 D. Fitton Scotus Medicæ Gazz olim Antiquarius, 276
 Flavia Cæsareæ Palæstinæ nomen de Vespasiani gente, 41
 Deulti Coloniz ab eadem, 47.

- Floribus sacra genio fieri solita , 150
 Fluvius decumbens in num. Damascenis Philippi Sen. 334
 ipsius simulacrum sub arcu in iisdem Otaciliz , 259
 Fluvii duo decumbentes in Deultanis Gordiani , 207
 qui in mare defluunt, cur barbati , 161
 qui in alios fluvios, cur imberbes , 260
 Fœminæ Colonia stolatæ tanquam Romanæ , 4
 Fons Acrocorinthei Pirene , 12
 Fortuna tanquam Dea culta , 75
 ejus mentio primùm apud Homerum , 94
 illius simulacrum apud Smyrnicos à Bupalò sculptum ,
 quo modo à Lacedæmoniis culta , 150
 ipsius ædes Romæ trans Tyberim , 94
 illi sacra fecit Julius Cæsar , 125
 divitiarum mater ac nutrix credita , 94
 humanarum rerum regimen habere , 75
 cum amore conjuncta quid denotat , 60
 simulacrum ejus aureum in cubiculo Imperatoris asservatum , 94
 cur Imperatori comes dicta , 162
 obsequens & Dea conservatrix , 104
 tanquam mulier juvenis depicta , 145
 præsens, præterita, & futura , 239
 sub variis nominibus culta , 145
 sub Genii figura in plurimis nummis , 19. 60
 præsertim in Augustarum nummis , 169
 in Corinthiis Plautillæ, 75. Deultanis Macrini, 94. Diadumeniani, 104. Alex. Severi, 169. Mamææ, 188. Maximi, 195. Heliopolitanis Philippi Sen. 238. Otaciliz, 261. Laodiceis Treb. Galli, 210. Ptolemaidenibus Sept. Sen. 19. Caracallæ, 60
 Ejustemplum in nummis Elagabali, 124. Aquilizæ Severæ, 145. Anniz Faustinz, 150
 ipsius insignia temo & cornucopiæ , 78
 Frenatrix unde vocata Minerva. 46
 Frumenti donationes menstruz ab Augusto factæ , 129
 Frumenti distributiones Prætorianis menstruz à Nerone concessæ , 129
 distributiones populo à Nerva renovatæ , *ibid.*
 Frumentum Sidoniis ab Elagabalo constitutum , *ibid.*
 Fulmen Jovis insigne , 13
 Providentiæ & Imperii symbolum , 20
 Fulminator Juppiter cur appellatus , *ibid.*
 Fundator Tyri urbis novæ Hercules , 98
 Furius Camillus Dictator, Ludorum Capitolinorum institutor , 53
 Furius Celsus res feliciter in Mauritania Tingitana pro Alex. Severo gessit , 168
 Fuscus sub Gallieno Consul , 352
- G
- Gallienus à patre Imperator appellatus , 342
 patris captivitatem neglexit , 334
 in Mæsiacos graviter sævit , 352
 de Scythiis triumphavit , 348
 Veronæ muros restaurari jussit , 342
 sub eo Golthei Thraciam depopulati sunt , 349
 plurimi in provinciis Tyrani , 343
 Galindæ Sarmatiæ Europææ populi , 317
- Gallus gallinæceus Deo Luno sacer , 3 13
 parientibus feliciter adest , 36
 Ganymedes Trois Regis filius ab Aquila raptus , 356
 Garizim Palæstinæ mons , 245
 Gellius Maximus legionis quartæ Scythicæ dux , 107
 in Syria secunda ob rebellionem supplicio affectus , *ibid.*
 Gemella, Hipponensis Colonia, cur dicta , 54
 Genius inter Deos minores locatus , 121
 populorum & urbium tutelare numen , 4
 unicuique suus est & particularis , 317
 rerum omnium gignendarum vim habere dictus , 169
 pateram pro sacrificiis gerit , 3
 ipsi sacra ex mero & floribus fiunt , 155
 cum temone & cornucopiæ in Gallieno , 342
 cum patera & cornucopiæ sacrificat in Alex. Severo , 169
 Genii Veteranorum Legionum præfides in Berytiis Elagabali III. Heliopolitanis , 238
 urbis in Ptolemaidenibus , 17
 Sub mulieris habitu in Antiochenibus Pisidicis Caracallæ , 37
 cum temone & Aquila in Laodiceis Philippi Sen. 243
 Stans cum Victoria & vexillo in Troadenibus Alex. Severi , 182
 cum hasta & cornucopiæ in Stobenibus Jul. Domnæ , 31
 cum Cabiro & Cornucopiæ in Thessalonicenibus Valeriani , 334
 utraque manu signum militare inter Aquilam & Leonem in Dacicis Philippi Sen. 230. Otaciliz , 256. Philippi Jun. 270. Traj. Decii, 283. Q. Herennii , 297. Hostiliani, 301. Galli , 344. Æmiliani , 326
 Inter Bovem & Leonem in Viminaciis Gordiani, 221. Philippi Sen. 254. Otaciliz , 266. Philippi Jun. 273. Decii , 288. Etruscillæ , 294. Q. Herennii, 298. Hostiliani, 302. Galli , 315. Volusiani, 325. Æmiliani, 288. Valeriani, 341. Gallieni , 352
 Sacrificans in Antiochenibus Pisidiæ Sept. Severi , 3. Mæxæ , 156
 Cum Aquila in Rhæfainesiis Traj. Decii , 285
 Cum Imperatore in Patrensisibus Sept. Severi , 17
 Sub Harpocratis figura in Tyriis Caracallæ , 70
 Imperatorem Coronat in Troadenibus Caracallæ , 65
 sacrificans ante signum militare in Sidoniis Elagabali , 128
 sedens sub Securitatis imagine in Pellenibus Mamææ, 188. Gordiani, 213. Philippi Sen. 249.
 Insidens temoni in Laodiceis Philippi Sen. 243
 montibus insidens in Antiochenis Syriæ Caracallæ , 33. Elagabali. 107. Aquilizæ Sev. 144. Alex. Severi , 166
 Mamææ, 185. Tranquillinæ, 222. Galli. 302
 Damascenis Otaciliz , 257
 Edessenis Caracallæ, 48. Elagabali, 116. Mæxæ, 157. Alex. Severi , 171
 Emisenis Caracallæ, 52. Alex. Severi , 173
 Nesibitis Otaciliz , 263

Bbb ij

Ptolemaidensibus Juliz Domnæ,	29
Rhesainensis Alex. Severi, 176. Traj. Decii,	285.
Etruscillæ,	291
Singarenis Gordiani Pii,	214
Gentius Rex legatos ad Perseum misit,	14
Geometria ad Græcos ab Ægyptiis propagata,	124
Gerasa urbs Arabiæ, aliis Cœlesyriæ,	164
Germanicus Augusti iussu à Tiberio adoptatus,	351
Geta Sept. Severi filius junior,	76
Cæsar in Mesopotamia Non. Martii, U. C. 951.	
appellatus,	42
Pontifex factus, 82.	
Augustus Non. Martii U. C. 961. à patre dictus,	76
in bello Britannico civilibus rebus administrandis præfectus,	77
Eques captivum prosternens in nummis,	76
cum fratre Imperator patris testamento nominatus,	19
Non. Februarii U. C. 964. Imperator renunciatus,	76
populis fratre carior,	82
à Caracalla in matris gremio interfectus,	76
Gladius Dacicus Provinciæ Genii insigne,	231
Glaucus Apollinem vaticinandi artem edocuit,	86
Gordianus Afr. Senior annos 80. natus,	197
Tysdri in Africa Imperator proclamatus,	194
ejus nummi hætenus in Colonia non observati,	197
Gordianus Afr. junior in prælio occisus,	<i>ibid.</i>
Gordianus III. V. Jan. U. C. 978. natus,	210
Imperium anno 16. adeptus est,	198
Tranquillinam Mithrei filiam duxit uxorem,	199
cum uxore dextram jungit in Antiochiæ Pisiidæ nummis,	198
in Mœsiam profectus est,	208
barbaros ex Thracia expulit,	212
Viminacium Coloniam deduxit,	<i>ibid.</i>
Syriam pro bello Persico adiit,	203
Edessam venit,	209
copias ab Abgaro Rege accepit,	225
Antiochiam Mygdoniam à Persis recepit,	222
Persarum Regem ad Rhesaniam fudit,	176
Artaxata & Nisibin cum aliis urbibus recuperavit,	223
Carrhas & Mesopotamiam recepit,	205. 210
sex annos regnavit, & v. i. Trib. potestatem inchoavit,	221
annos natus 22. à militibus occisus est,	229. 254
ejus sepulcrum ad Zaitam Mesopotamiæ,	176. 212
à Syriis summopore dilectus,	222
Gotthi sub Gallieno Thraciam depopulati sunt,	349
Græca lingua apud Phœnices ante Alexandrum M. ignota,	265
Gracia à partibus Severi contra Pescennium stetit,	8
Gratiæ Jovis ex Eurynome filiz,	170
in nummis Deultanis Alex. Severi signata,	169
cur nudæ depinguntur,	170
Greges sub Mercurii tutela,	122
Gryphus Apollini sacer.	311

H

H Adrianus plurima Ægypto privilegia concessit,

143

Antiochenfes Syriæ odio habuit,	255
Mesopotamiis tributum à Traiano impositum remisit,	286
Smyrnæis ut bis essent Neocori, permisit,	248
Hadrumetum Africae Colonia à Traiano deducta, in nummis Coloniarum hætenus non observata,	241
Hævæus idem ac serpens Syris,	147
Halmydesios urbs Thraciæ,	207
Heliopolis urbs multiplex,	54
Cœlesyriæ, Colonia à Julio Cæsare constituta,	81
cur à quibusdam Phœniciæ dicta,	346
Soli dicata, unde nomen,	237
ab Heliopoli Ægyptiaca Jovis seu Solis simulacrum recepit,	54
Veteranis ab Augusto frequentata,	15
à Sept. Severo jure Italico donata,	82. 239
nummos percussit Severo,	14. Domnæ, 28.
Caracallæ, 52. Getæ, 81. Macrino, 95. Philippo Sen. 237. Otaciliæ, 271. Philippo Jun. 272. Valeriano, 331. Gallieno,	245
Heliopolitanum certamen cui sacrum,	55
Hellotii ludi Minervæ dicati,	79
Helvia Ricenâ in Piceno à Sept. Severo constituta,	1
nummos Imperatoribus non percussit,	16
Heraclea certamina à quibus populis edita,	72
in Herculis honorem instituta,	137
Tyri quinquennio celebrata,	266
sub Caracalla, 71. sub Elagabalo, 136. Gordiano, 219. Treb. Gallo, 313. Volusiano,	324
Hercules Alcmæ filius,	111
duos angues infans suffocavit in nummis Berytiis Elagabali,	15
Archeloo sub Tauri forma cornu detraxit,	43
certamen Olympicum Pisæ instituit,	13
in iis ludâ vicit,	121
ipsi ante hoc certamen libatum est,	266
plurimi ejus nominis extiterunt,	105
illius simulacrum Corinthi à Dædalo factum,	46
signatus in Corinthiacis nummis Severi, 8. Caracallæ, 45. Getæ, 78	
à Sept. Severo summopere cultus,	8. 78
Tyrius, Dux astrorum, Rex ignis, Deus urbis appellatus,	216
linguâ Phœniciâ Melec Cartha dictus,	9
alio nomine Astrochiton,	69
Minois synchronos seu coëtanæus,	105
idem qui Sol existimatus,	216
Tyrios naves fabricare docuit,	99
eos urbem novam condere monuit,	218
illam super rupes ædificare jussit,	139
purpuram ipsis invenit,	219
illorum tutelare numen,	72
Baccho peregrinanti tunicam dedit,	216
Alexandro M. manum in obsidione Tyri tendit,	72
sacrificans signatus in nummis Caracallæ, 69. Diadumeniani, 104. Treb. Galli, 311. Valeriani,	337
supra triremem in nummis Philippi Sen. 251. Gallieni, 350	
dextram imponit trophæo in num. Valeriani,	337
in curru à cervis tracto Gordiani Pii,	216
à Thafis etiam cultus,	312

Carthagine,

- Carthagine, 78. in nummis Getæ, 77
Q Herennius Traj. Decii filius, Cæsar statim à patre appellatus, 295
 ab eo deinde Augustus dictus, 291
 in bello Gotthico patrem comitatus est, 295
 in eo strenuè pugnans occisus, 298
 militari habitu in Æliæ Capitolinæ nummis, 295
 Hermone mons Cœlesyriæ, 234
 Herodes Judææ Rex ludos in Augusti honorem instituit, 235
 Samariam de ipsius nomine Sebasten appellavit, 30
 Herophile Apollinis æditua Delphis oracula reddidit, 86
 in nummis Troadensium signata non occurrit, 64
 Hippo urbs Africæ gemina, 209
 à Phœnicibus condita, 241
 una in nummis Gemella vocata, 209
 eadem Colonia à Julio Cæsare deducta, 54
 nummos percussit Caracallæ, 54. Gordiano, 209. Philippo Sen. 241. Gallieno, 347
 Hippocentauri undedicti, 187
 Hiram Tyriorum rex antiquissimus, 252
 templum Iovis aggere urbi adjunxit, 137
 Astartes templum condidit, 87
 Herculis fanum dedicavit, 135
 Hircus Baccho cur immolatus, 63
 Historiæ lux quanta ex nummis, 176
 Homerus Fortunæ mentionem primus fecit, 94
 Homines primùm quercina glande vescebantur, 545
 ex serpentis dentibus procreati, 21
 Horatius Consul templum Jovis O. M. dedicavit, 240
 Hostilianus Romæ Imperator contra Philippum appellatus, 295
 Hostilianus Jun. à Decio adoptatus, *ibid.*
 Cæsar & ipsius gener ab eo factus, 291
 Augustus in bello Gotthico appellatus, 299
 Decio & Q. Herennio superstes, 302
 ipsis defunctis cum Gallo Imperator renunciatus, 299
 peste correptus interiit, 302
 Hygeia Æsculapii filia, 245
 in Deultanis Otaciliæ nummis signata, 261
 in Neapolitanis Philippi Sen. 245
 Hyperion Solis & Lunæ cursum primus observavit, 113
- I
- J** Afon Judæorum Pontifex pecuniam pro Herculis Tyrii sacrificio misit, 266
 Ibis avis cur Mercurio dicata, 338. 357
 Ida mons à Troja urbe 3. m. pass. distans, 350
 ignis usus à Cabis inventus, 223
 Iliensis per matrem jus civitatis adipiscebatur, 133
 Ilium urbs regionis Troadis, 356
 à Troade diversa, 183
 Immunitates urbium ab Imperatoribus pro nutu mutata, 143
 Imperator Maximinus ex Thracia oriundus, 391
 Imperatores Colonis nomina de gente sua ut plurimum imponebant, 200
 Indigites Dii qui vocati, 121
 Induciæ inter Sept. Severum & Vologæsum Parthorum Regem factæ, 7
 Ingenuus Pannoniæ Præfectus, 352
 à Mœsiacis legionibus Imperator appellatus, *ibid.*
 à Gallieno devictus & interfectus, *ibid.*
 Ino Cadmi & Hermiones filia, 11
 Athamantis Thebarum Regis uxor secunda, *ibid.*
 Melicertæ mater, 9
 se præcipitem cum filio in mare dedit, 46
 in deam marinam mutata, 11
 Leucothea à Græcis, Matuta à Latinis dicta, *ibid.*
 à Corinthiis cum filio culta, *ibid.*
 Io civitati Bostræ cur nomen indidit, 187
 Jotapianus in Syria sub Philippo Imperium arripuit, 228
 Iphigenia comam Comanæ deposuit, unde urbis nomen, 45
 Iphitus Euryti Oechaliæ regis filius, 157
 Iselastici ludi unde dicti, 53. 132. 152
 Iselastici victores ex publico nutriti, 132
 Isis Terra existimata, 186
 apud Edeffenos Mesopotamiæ culta, 157
 Isthmia certamina in cujus honorem instituta, 46
 eorum victores pinu cur coronati, *ibid.*
 à Corintheo excisa non intermissa, 10
 ipsa urbi à Julio Cæsare restituta, *ibid.*
 ab Ancyranis etiam celebrata, 137
 Judæi annum quando inchoabant, 141
 Romanis tributum pendere à Tito coacti, 300
 Julia Aquilia Severa Vestalis, Elagabali uxor, 144
 ejus nummi annum Imperii quartum notant, *ibid.*
 Julia Domna, Pia, & Augusta dicta, natione Syra, 25
 Ex Emisa urbe oriunda, 28
 Sept. Severi Imperatoris uxor, 22
 in consilio militari à marito admissa, 27
 Philosophiæ studiis imbuta, 23
 Plautiani Prætorii præfectus calumniis impetita, 23
 Mater Castrorum appellata, 29
 Mater Senatus & Patriæ vocata, 25
 ejus nomen in epistolis cum filii nomine appositum, 29
 cum Caracalla Troadem invisit, 32
 libellorum curam à filio accepit, 27
 consilia Caracallæ optima dedit, *ibid.*
 Julia Mæsa Domnæ soror, Soemiadis & Mamææ mater, Elagabali & Alex. Severi avia, 156
 ex Emisa urbe oriunda, 28
 sacerdos Solis, unde ipsius nomen, 157
 mulier acerrima, 158
 pecuniam militibus distribuit ut nepotes ad Imperium eveheret, 156
 plurimum autoritatis apud Elagabalum valuit, 156
 ipsi ut consobrinum Alexandrum nominaret Cæsarem, persuasit, *ibid.*

- post ejus mortem Alex. Severo adfuit, 157
illum in Mesopotamia comitata est, 171
- Julia** Mama Mæia filia, Alex. Severi mater, 185
filium à turpibus rebus & Imperatori indecoris
aruit, *ibid.*
ipsi in bello Persico comes fuit, 190
summæ erat apud eum auctoritatis, 169
mater optima & sancta, 188
avaritia tamen infimulata, 156
- Julia** Paula Elagabali uxor, 140
illustrissima Romana, 141
- Julia** Soemias Elagabali mater, 154
militibus à fuga retentis filium ad Imperium eve-
xit, *ibid.*
egregia forma fœmina, 155
ejus ob impudentiam exosa, 156
à militibus cum Elagabalo filio interfecta, 154
- Julius** Avitus Juliae Scæmiadis pater, *ibid.*
Julius Bassianus Juliae Mæia pater, *ibid.*
Julius Cæsar ab Iulo Æneæ filio originem trahens,
133
populum epulis, & tesseriis frumentariis delini-
vit, 268
Consulatum cum Servilio Vacca gessit, 162
Pharnacem in Ponto profligavit, 61
Fortunæ sacra fecit, 125
Ilienses plurimis beneficiis cumulavit, 322
octoginta civium millia in transmarinas Colo-
nias distribuit, 211
Coloniam ab eo constitutæ in hoc tomo descriptæ.
Vide in verbo Coloniae,
- Iulus** Æneæ filius pileo Phrygio ornatus, 66
- Juno** pro Terra habita, 262
- Juppiter** supremus antiquitatis deus, 35
Altitonans appellatus, 13
Ammon dictus, & unde, 164
Capitolinus cur Romæ vocatus, 16
sub hoc nomine apud Græcos etiam cultus, 262
Ceramius nuncupatus, 20
Dis cognominatus, 61
Fulminator appellatus, 20
Græcanicus à Samaritis, 311
Olympicus apud Tyrios, 137
Omnipotens nominatus, 35
Optimus Maximus Romæ, 16
Sinopites circa urbem Ponti, 60
Solapud Macrobius dictus, 53
sub fulminis figura à Seleuciensibus Syriæ cul-
tus, 20
sub Aquilæ forma Ganymedem rapuit, 356
sub Tauri specie Europam, 130
cum hasta & capite in Æliæ Capitolinæ nummis
Q. Hostiliani, 299. sedens in templo Diadu-
meniani, 300
seminudus in Antiochenis Pissidæ Caracallæ, 35
capite ejus in Calpurniensi Sept. Severi, 7
sacrificans in Diensibus Severi 12. Elagali, 115.
Saloninæ, 354
cubans sub lectisternio in Sinopensibus Cara-
callæ, 61
- Jure** naturali cuncta omni nationi communia, 193
- Justinianus** Imp. Edessæ mœnia restaurari jussit, 117
- L
- L**ac Stabianum Pthificis utile, 88
Lacedæmonii Fortunam invocabant, 150
- Lampsacus** Mysiæ urbs ad Hellepontum, 65
- Laodice** Antiochi uxor, Seleuci Nicatoris mater,
227
- Laodicea** urbs multiplex à Seleuco condita, 35. 242
Syriæ maritima, Colonia facta, 225
in peninsula sita, & optimo portu prædita, 243
Dianæ signum à Seleuco conditore habuit, 242
à Julio Cæsare beneficium accepit, 55
ob id Juliae nomen tulit, 83. 300
ab hoc tempore epocham dinumeravit, 125
à Cassio expugnata, 242
Pescennii partes Antiochiæ infensa deseruit, 83
Septimio Severo acclamavit, 15. 56
Pescennii jussu à Mauris oppressa, 22
à Severo Antiochiæ privilegia accepit, 83
ab eodem Metropolis & Colonia constituta, 55
juris etiam Italici facta, 243
ob beneficia à Severo collata Septimiam se appel-
lavit, Juliae relicto nomine, 83
- Laomedon** Rex mænia Trojæ condidit, 193
- Lapis** Elagabali Dei simulacrum, 51
- Latona** Dianæ seu Lunæ mater, 23
- Laurus** Apollini cur sacra, 82. 119
ipsius symbolum, 64
somnia interpretationi maximè convenit, *ibid.*
victoriæ insigne, 4
- Legatio** Samaritarum ad Antiochum Epiphanem,
247
- Legio** I. Flavia in Mesopotamia hiberna egit,
287
- I. Gallica civitate à Jul. Cæsare donata, 314
- I. Parthica in Mesopotamia commorata est,
128. 287
- II. Augusta in Britannia stationem habuit, 288
- II. Auxiliatrix in Pannonia Inferiore, 271
- II. Parthica in Italia, 128
ejus insignis centaurus in num. argenteo, 150
- II. Trajana Fortis, in Bostrena civitate, 165
- III. Gallica à Julio Cæsare conscripta, 71
sub Antonio Parthos debellavit, *ibid.*
ab Augusto in Hispania constituta, *ibid.*
sub Sept. Severo in Phœnicia hiemavit, 322
ejus Veterani Rhœtiam Coloni à Sept. Se-
vero transmissi, 176
Tyrum etiam ab eodem, 22
- III. Parthica à Jul. Cæsare conscripta, 155
in Mesopotamia hiemare solita, 128
ejus Veterani Sidonem Coloni ab Elagabo
missi, 155
- III. Flavia in Syria commorata est, 271
- III. Gallicæ mentio apud Gruterum, 87
- III. Scythica in Syria stationem habuit, 221
ejus Veterani Viminacium Coloni à Gordia-
no missi, 220
- V. Macedonicæ Veterani Berytum Coloni ab
Augusto traducti, 25. Heliopolim ab eodem,
15. 238
in Daciæ urbibus à Philippo constituti, 231
ejus Veterani Damascus Coloni à Philippo
missi, *ibid.*
- VI. Ferrata hiberna in Judæa egit, 258
- VI. Gallicæ mentio apud Gruterum, 87
- VI. Victrix in Britannia hiemavit, *ibid.*
- VII. Claudiana in Mœsia superiore, 220
ejus Veterani Viminacium Coloni à Gordiano
traducti, *ibid.*

- VIII. Augustæ Veterani Berytum Coloni ab Augusto transmissi, 25
partim Heliopolim ab eodem traducti, 15. 238
- XIII. Geminæ Veterani in Daciæ urbibus Coloni à Philippo constituti, 231
- XIX. Legiones tantum in Imperio sub Alex. Severo alebantur, 288
- XXX. Ulpia in Germania à Trajano constituta, 166
- Legionum insignia in argenteis Gallieni nummis observantur, 224
- Leo cur Cybeles comes datus, 200. 230
insigne Legionis IIII. Flaviæ, 271
in Deulatanis nummis Philippi Sen. 237. & Jun. 271
- Leptis Africæ urbs à Phœnicibus condita, 54
magna, jure Italico à Sept. Severo donata, 1
- Letrina Colonia in Elidem deducta, 41
- Leucothea dicta est post mortem Ino Cadmi filia, 11
- Libanus Phœnicæ mons altissimus, 28. 51. 135
- Litteræ gutturales sæpe ab auctoribus neglectæ, 176
- Lucina parturientibus propitia, 36
- Lucius Priscus Philippi frater Syriæ præses, 278
Imperator contra Decium appellatus, *ibid.*
procerum conjuratione cæsus, *ibid.*
- Luctatores nudi oleo & ceromate imbuti, 120
- Lucullus Apollinis Colossum Calamidis opus in Capitolio dedicavit, 208
- Ludi Aætiaci ab Acarnanibus quinquennio celebrati, 72
iidem in Augusti honorem à Damascenis instituti, 235
- Capitolini à Furio Camillo Dictatore Romæ, 53
Olympici majores ab Hercule Pisæ, 13
minores Dio Macedoniæ ab Archelao Rege, *ibid.*
- Luna ac Diana eadem, 73
unde appellata, 79
parientibus adest, 113
à Sole lumen recipit, *ibid.*
Crescens, quod in noviluniis culta sit, 206
ad Deum Lunum spectat in Carrhenorum num. 7
Mas & femina ab Ægyptiis & Græcis habita, 36
cum Luno eadem, 3
- Lunus Pileo Phrygiæ ornatus, 66
apud Antiochenes Pisidiæ cultus, 23
in Jul. Domnæ nummis, 23. Caracallæ, 36.
Gordiani, 199
apud Carrhenos medio corpore in Caracalla, 42
in Comana urbe cultus, 45
Eques in Olbæ Coloniæ nummis Gordiani, 210
- Lupa cum puerulis togatorum civium insigne, 146
ejus signum in nummis Antiochenis Pisidiæ Caracallæ, 37. Alex. Severi, 160. Gordiani, 201
Carthaginis Elagabali, 114. Philippi Jun. 268
Coellutani Mun. Numidiæ in Treb. Gallo, 306
Damasci in Otacilia, 258
Deulti in Caracalla, 48. Macrino, 94
Hipponis in Philippo Sen. 241. Gallieno, 340
Neapolis in Philippo Sen. 68
Troadis in Caracalla, 68. Elagabalo, 133. Jul. Paula, 143. Aquilia Sev. 146. Alex. Severo, 182. Jul. Mamæa, 190. Volusiano, 322
- Lycaon Pelasgi filius, Arcadiæ Rex, 241
- Lyra Apollinis insigne, 195. 311
- Lyfimachus, unus ex Alex. Magni ducibus, 134
- M** Acriana urbs Mauritanæ Sitifensis, 92
Macrinus ex Cæsareâ Sitifensi oriundus, 91
in Africam Roma à Sept. Severo expulsus, 92
jus in provincia dixit, *ibid.*
Imperator in Syria à Militibus electus, 89
ipsi acclamarunt Heliopolitani Phœnicæ, 95
Severi nomen assumpsit, 94
milites adloquutus est, 102
Diadumenianum filium appellavit Antoninum, 90
supplicationes ob id à Senatu ipsi decretæ, 104
novum Macedoniæ rectorem præfecit, 93
ipsum in tyrannidis affectatores clementia, 104
cum Parthis bellum continuavit, 89
sacrificia ipsi ob victoriam Parthicam à Senatu decreta, 97
bellum Parthicum pace inita confecit, *ibid.*
Elagabalus contra eum in Syria Imperator appellatus, 118
de ipso ad Senatum scripsit, & de militibus quæstus est, 103
bellum adversus illum gessit, 89
fuga elapsus post prælium captus & occisus, *ibid.*
- Mæander Asiæ minoris fluvius, 161
- M. Mæcius Rufus Consul an. 978. U. C. 216
- Mæsa Domnæ soror. Vide in Julia, 117
- Magnetes ad Mæandrum habitantes, 161
- Mahometani cur Lunam pro insigni gerant, 206
- Malo seu pomo victores Olympici olim coronati, 137
- Mamas & Mamias nomen Syriæ vulgare, 185
- Marinus limitis Illyrici præfectus, 218
Imperator contra Philippum appellatus, 274
- Marius Consul aquilam inter alia signa dedicavit, 40
- Marius secundus Phœnicæ Præfectus sub Macrino, 7
- Marsyas cum Apolline de artis præstantia in certamine descendere ausus, 96. 175
in eo ab Apolline victus & excoriatus, 212
- Martia femina prænomen à Marco desumptum, 255
- Masius Mesopotamiæ mons, 210
- Matris castrorum nomen tulit Faustina Jun. 25. & Julia Domna, 27
- Matronarum Romanarum habitus qualis, 4
- Matuta, Ino à Latinis dicta, 11
- Mauri ob Maximini Imp. crudelitatem rebellaverunt, 194
- Mauritania Tingitana sub Alex. Severo turbata, 167
- Maximinus Thrax Imperator in Germania appellatus, 191
Maximum filium Cæsarem & Imperii confortem fecit, *ibid.*
bellum contra Germanos feliciter egit, 192
Germanici nomen ob victorias accepit, 190
plurimos facultatibus spoliavit, 196
crudelis & ab omnibus exosus, 194
- Maximus Maximini filius Cæsar à patre dictus, *ibid.*
adolescens pulcher, amabilis, & liberalis, 195
ab exercitu Augustus appellatus, *ibid.*
à senatu Germanicus in nummis vocatus, 194

Ccc ij

- pro bono existimatus, 196
Medæ filiorum sepulcrum Corinthi, 26
Mediobarbus Comes Oconem nimis religiosè
sequeutus est, 203
Megarenſes Inum appellarunt Leucotheam, 46
Melchartus Herculis Tyrii nomen, 19. 216
Melicerta juxta pinum arborem inventus, 46
à Corinthiis Palæmon appellatus, *ibid.*
à Latinis Portumnus, 11
in nummis Corinthiorum Severi 9. Caracal-
læ, 46
Memmia Sulpitii Alex. Severi uxor, 184
Mensa ad ludos & certamina, 333
super eam coronæ pro ludis impositæ, 358
cum vasis & lauri ramis in nummis Sidoniis
Alex Severi, 173
in Tyriis Caracallæ, 72. Otaciliæ 265. Sa-
loninæ, 357
Mensis ab Antiochenſibus Piſidiæ Lunus di-
ctus, 36
Menſtrua frumenti diſtributio ab Auguſto facta.
Vide frumentum, 129
Mercurius ſacundiæ Deus, 57. mercium, 122
pro ſapientiſſimo Philoſopho habitus, 357
cur virgam duobus ſerpentibus implicitam
gerit, 122
primum ipſi templum in Arcadia erectum,
241
ab Heliopolitanis cultus in nummis Philippi
Sen. 240
Patrenſibus in Caracalla, 56. Elagabalo, 122
Tyriis in Valeriano, 337. Salonina, 337
cur Ibis ipſi ſacra, 338
Meſembria urbs Thraciæ, 208
Meſopotamia tributorum immunis ab Hadriano
facta, 270
Parthis ab eo relicta, 42
à Vero recepta, ſub Commodò amiſſa, à Sept.
Severo iterum recuperata, 1
ejus partes duæ, una fertilis, altera inculta,
264
duæ etiam in ea metropoles, 173
Metropoles urbes non eadem in Imperio quæ
in Eccleſia, 250
duæ ſæpe in eadem provincia, 113
In Meſopotamia Emiſa & Carrhæ, 118
In Phœnicia Tyrus & Sidon, *ibid.*
In Syria Antiochia & Laodicea, *ibid.*
Miletus Apollinis & Acallidis F. à Lupa nutri-
tus, 259
Miletus urbs Apollinis oraculo celebris, 208
Minerva eadem quæ Pallas, 11
galeam & haſtam cur gerit, 14
ut virgo juvenis depicta, 145
Alcida à Macedonibus appellata, 14
Frænatrix à Corinthiis, 27
ejus ſimulacrum in nummis Corinthiis Se-
veri, 10. Jul. Domnæ, 26
in Rheſainſiis nummis Traj. Decii, 286.
Q. Herennii, 297
Miſicheus natione Græcus, 222
Gordiani Imper. ſocer, 210
in bello Parthico rectè omnia geſſit, 214
Modius ſpicis refertus in num. Sidonis Elaga-
bali, 129
Moluris petra ſeu ſaxum. 11
Monetæ cudendæ facultas Antiochenſibus à Pom-
peio conceſſa, 102. 290
duæ in Antiochia Syriæ officinæ, 89
altera præfecti, altera urbis nomine, 228
quando Coloniis ablata facultas, 352
Mons Garizim perpetuum Neapolis Coloniæ ſym-
bolum, 247
Mulier Ilienſis filio jus civitatis communicabat, 133
Mulieres Africæ aures perforatas habere ſolent, 92
Mundus Autumno creatus, 234
Municipia eadem cum Urbe Roma privilegia ha-
bebant, 306
Municipium Coellutanum nummos percuffit Cara-
callæ 43. Macrino 92. Elagabalo, 113
Stobenſium Sept. Severo, 21. Domnæ, 31. Cara-
callæ, 61. Getæ, 85
Mummus Romanorum dux Corinthiorum agrum
Sicyoniis conceſſit, 10
Muſis feſta apud Theſpienſes dicata, 170
Myrlea Amazonis nomen, 22
- N
- N** Aiades Acheloi cornu fructibus impleverunt,
346
Nativitas D. N. Jeſu per nummorum Antiochen-
ſium æram conſtituta, 163
Navigia ex papyro facta in Ægypto, 26
Naxus inſula, 35
Neapolis Samariæ ad radices montis Garizim, 263
olim dicta Sichem, 245
Colonia à Philippo Sen. deducta, 272
Unde Sergia appellata, 246
Neocoros à Philippo facta, 247
Domini appellationem fundatori dedit, 246
Nemefis & Themis Fortunæ Comites, 239
Neocori latinè Ædiles, 247
eorum cura, 272
quando ter aut quater facti vel dicti, 248
Neocoros vox in Coloniæ nummis perrara, 355
Neptunus maris Deus, 39
Tridentifer cur appellatus, 110
cum Apolline Trojæ mœnia condidit, 193
cum Baccho de Beroe Nympha contendit, 109
Averſor nuncupatus, 6
Hippius cognominatus, 39
ejus ſimulacrum in Beritiorum nummis Severi 6.
Caracallæ 38. ipſe in curru à quatuor equis mari-
nis veſtus 39. in templo nummorum Macrini, 90
Nympham Beroen brachio apprehendens in
Elagabalo, 109. in templo, 110. ejus imago in
Gordiano, 201
in Patrenſibus Sept. Severi, 17
in Troadenſibus Maximini, 192
Nero immunitatem pro Ilienſibus à Claudio ob-
tinuit, 66
Nervia Traiana Boſtræ urbis nomen, 164
Neſibis urbs Meſopotamiæ ad montis Maſſi radices,
248
ampla & populofa, 174
ejus nominis etymologia, 264
Colonia à Sept. Severo conſtituta, 140
Metropolis à Philippo Sen. facta, 248
ejus gentis Juliæ nomen ob hoc beneficium acce-
pit, 264
Nicolaus

Nicolaus Bon J.C. Venetiis degens, celeberrimus Antiquarius, 247
 Nicolaus Damascenus Herodi Regi à Consiliis, 235
 ejus ad Augustum Orator, 260
 ipsius Imperatoris amicissimus, 321
 Metropolis titulum pro urbe sua ab eo obtinuit, 232
 ludii ideo Damasci in Augusti honorem instituti, *ibid.*
 pecuniam quam ab amicis comparaverat facile impendebat, 260
 Nicomedia urbs Bithyniæ maritima, 133
 à Nicomede Rege denominata, 38
 Nilus Ægypti fluvius cum capite in nummis Ptolemaidenfibus Sept. Severi, 19
 Nobiles præcipui Romæ qui existimati, 267
 Noctua Minervæ cur sacra, 244. 287
 acutissimum visum habet, 293
 Nomina Coloniarum per adjectivum reddi solita, 190
 Numidæ pro Maximino contra Gordianum Africanum steterunt, 194
 Numitor Amulii frater, Romuli & Remi avus, 68
 Nummi pro moneta habiti, 268
 marmore perenniores, 348
 nihil in eis frustra signatum, 123. 256
 minuti inscriptiones sæpe contrahunt, 37
 bilingues inter raros numerati, 238
 Colonici Græcis præstantiores, 75
 duo similes vix signati occurrunt, 231
 Ædiliū aut Duumvirorum cura percussī, 120
 illorum inspectio ad eos describendos apprimè necessaria, 242. 276
 Antiochenfes Pisidiæ & Syriæ quomodo inter se differunt, 256
 Romæ & Imperio dicati, 120
 Antiochiæ Syriæ in Augusto cum epigraphe, ΕΤΟΥΣ ΝΙΚΗΣ, 162
 Nervæ cum inscriptione *Plebei Urbana frumento confuuto*, 129
 Sept. Severi cum *Divo Severo* in Heliopolitaniis, 17
 Caracallæ cum epigraphe Α Τύχῃ Βόεπον, 165
 Macrini cum *victoria Parthica*, 97
 Colonici Annæ Faustinae rarissimi, 153
 Alex. Severi in Sidoniis, *Æternum Beneficium*, 129
 Gordiani Afr. Senioris Græci præstantissimi, 197
 Balbini & Pupieni Tr. Pot. II. non signant, *ibid.*
 Philippi Sen. in Antiochenfibus Syr. *Moneta Urbis*, 228
 ejusdem cum epigraphe *Pax fundata cum Persis*, 237
 Traj. Decii nullam præferunt Trib. potestatem, 284
 Gallieni argentei cuncta fere Legionum insignia præferunt, 340
 Colonici cur post Gallienum non amplius cusi, 352

O

Odessus urbs Thraciæ, 208
 Odeum Patrensis Colonia magnificenti-

mum, 211
 Oecumenicum certamen unde dictum, 52. 131. 332
 Oedenatus Palmyrenorum princeps, 334
 Oleastri ramus victoris præmium in Olympicis, 137
 Oliva arbor inter petras Ambrosias enata, 340.
 351
 Olba urbs littoralis Pisidiæ in Pamphylia confinio, 211
 Colonia à Julio Cæsare constituta, *ibid.*
 Olympica certamina Jovi sacra, 13
 ab Hercule instituta, 137
 in Colonia Tyria celebrata, 121
 Opelius Macrinus Imperator. Vide in Macrino, 91
 Ops seu Terra, eadem quæ Cybele, 200
 Orestes cum sorore Iphigenia Dianæ simulacrum asportavit, 119
 Orientis populi Bacchum præcipuè coluerunt, 112
 Orontes Syriæ fluvius, 52
 Antiochiæ muros alluit, 144. Emisæ, 51
 Orthographia ex nummis desumpta, 211
 Osiris idem cum Serapide, 26
 Otacilia Severa Philippi Sen. uxor, 255
 Romana, & non ex Dacia oriunda, 257
 Mater Castrorum appellata, 263

P

Palætyrus Phœnicia urbs à mari 3. stadiis distans, 218
 Pallas à Pallante gigante dicta, 224
 bellorum præses & dea, 26
 ejus imago in num. Deultanis Caracallæ, 47
 Tranquillinae, 223
 in Diensibus Sept. Severi, 14
 Palma Syriæ præfectus sub Trajano Arabiam cepit, 163
 Palma arbor cur in Tyrionum nummis Diadumenniani, 105
 an ad Phœnicia etymologiam, 253
 Tyri Phœnicia urbis insigne, 134
 Palmæ ramus victoris insigne sed non præmium, 333
 tot in vasis quot victoriæ, 332
 Pancrastes quis in Agonalibus ludis dictus, 333
 Pantathlus in Agonalibus ludis, quis dictus, 333
 Panthera Baccho comes & sacra, 112
 vino magnopere delectatur, 93
 Panyfus Thraciæ fluvius in Euxinum mare fluens, 207
 Papyracea navigia in Ægypto facta, 26
 Pardalis Bacchi comes & sacra, 177
 Parium Colonia juris est Italici, 67
 Parpar fluvius ex Hermone defluens Damascus alluit, 234
 Parthi eximii equites & sagittarii, 154
 ex Mesopotamia sub Sept. Severo propulsi, 3
 Pastor cum equo & arbore in num. Troadenfibus Caracallæ, 67
 Patavia in Norico Colonia à Sept. Severo constituta, 1

Ddd

- Patera vas ad sacrificia , 3. 14. 105
 Patra urbs Achaia in clivo sita , 211
 à Patreo Preugenis filio condita , 18
 nummos percussit Severo , 17. Caracallæ , 56.
 Elagabalo 122. Gordiano , 211
 Paulus Tyrius pro urbe sua Metropolis dignitatem
 ab Hadriano obtinuit , 32. 232
 Pegasus *ἄλφειος* dictus , 28. 260
 Corinthei insigne in nummis Juliae Domnae , 27
 Damasci urbis insigne in nummis Otaciliae , 257
 Pelamides in Paludibus Maoticis nati , 84
 prima eorum versus Sinopen piscatio , *ibid.*
 tertia in Byzantii cornu , *ibid.*
 Pelamis in nummo Sinopeni Getæ , 84
 Pelagonia Macedoniæ regio , *ibid.*
 Pella Macedoniæ urbs in Ægei maris littore , 96
 in tumultu sita , natura & arte minuta , 189
 olim Macedonum principum regia , 96
 Philippi & Alexandri M. natalibus illustris , 188
 Colonia à Julio Cæsare constituta , 58
 nummos percussit Caracallæ , 58. Macrino , 96.
 Alex. Severo , 174. Jul. Mamae , 788. Gor-
 diano , 212. Philippo Sen. 249
 Perinthiis Byzantii in servitutem à Sept. Severo
 adjudicati , 34
 Periodonica Athletæ qui vocati , 131. 152
 Persæ sub Gallo Antiochiam usque populati sunt ,
 302
 Perseus Gentii Regis legatos ad Dium Macedo-
 niæ urbem recepit , 14
 Pescennius à Syriaco exercitu Imperator appella-
 tus , 5
 Byzantium occupavit , & in Bythynia deletus
 est , 8
 Petrae Ambrosiæ ad urbis originem in Tyrriorum
 nummis , 337
 Petronius Syriæ rector sub Caligula , 20
 Pharnacia urbs Cappadociæ maritima , 84
 Pharnaces Mithridatis filius à Jul. Cæsare fugatus ,
 45
 Phanaræa urbs Ponti , *ibid.*
 Philadelphia urbs Cœlesyriæ , 164
 Philippi urbs Macedoniæ Augusto statuem dedi-
 cavit , 59
 nummos Caracallæ percussit , 58
 Philippopolis urbs gemina , una Macedoniæ , altera
 Arabia , 249
 urbs Macedoniæ , Metropolis titulum gerit ,
 altera Colonia , 274
 hæc à Philippo Sen. constituta in gratiam patriæ
 sue , 249
 Philippus Macedoniæ Rex Pellæ natus , de ea bene
 meritus , 58
 Philippus post Gordianum occisum Imperator à
 militibus appellatus , 225
 ab Anchise originem se trahere jactabat ob Juliae
 gentis suæ nomen , 267
 Arabs Thraconites & provinciis minimè gratus ,
 283
 Philippum filium Cæsarem nominavit , 267
 plurimos Veteranos in Colonias deduxit , 308
 militum animos amplis largitionibus demulsit ,
 226
 Senatum sibi demereri studuit , 249
 populorum animos sibi conciliare quaesivit , 227
 pacem cum Sapore Persarum Rege iniit , 237
 Mesopotamiam ei , ut ait Zonaras , non cessit ,
 264
 Priscum fratrem suum Syriæ præfecit , 250
 Severianum generum Macedoniæ , 246
 contra Carpos bellum suscepit , 270
 filium Imperii consortem fecit , 246
 barbaros repressit , 230. cum iis pacem iniit , 236
 Daciam provinciam pronuntiavit liberam , 257
 Damascum Coloniam deduxit , 288
 Neapolim Samariæ Coloniam constituit , 245.
 272
 Nesibin Coloniam Mesopotamiæ Metropolim
 fecit , 248
 Philippopolim in Arabia condidit & Coloniam
 deduxit , 249
 tres tantum consulatus egit , 228
 sex annos Imperium tenuit , 230
 Philippus Jun. septennis à patre Cæsar dictus ,
 267
 Imperii consors postea factus , 268
 in bello Carpico patrem comitatus est , 270
 annos 211. natus Romæ occisus , 267
 Phinni Sarmatiæ Europææ populi , 317
 Phæbades Apollinis vates , 86
 Phœnices Astronomiæ periti , 124
 plurimas deduxerunt Colonias , 354
 in Africam Tingitanam navigarunt , 155
 Phœnicia duplex dicta , una littoralis , altera Liba-
 nisa , 346
 an ejus nomen à palmis , 105
 Phrygii honoratiores pileo ornati , 66
 primum bigas junxisse crediti , 81
 Pileus Phrygius in extremitate recurvus , 66
 Pinus arbor sub qua inventum Melicertæ corpus , 10
 Pirene nymphe in fontem conversa , 74
 ejus in Acrocorintho situs , 28
 ipsius effigies in Severo , 11. Plautilla , 74
 Plautianus Prætorii sub Sept. Severo præfectus ,
 ibid.
 Tyanis in Cappadociæ urbe ægrotavit , 84
 Plautilla Plautiani filia , Ant. Caracallæ uxor , 74
 Plebiscitum quomodo constitutum , 290
 ejus nota ut Senatusconsulti non extat , *ibid.*
 Populus Romanus omnium gentium victor , 293.
 Præmia ludorum ante Athletarum oculos in me-
 diostadii posita , 313
 Poma in ludis Pythiis concessa , 131
 Pompeius M. Antiochum Syriæ regno spoliavit , 33
 Pomponius Bassus Annæ Faustinae maritus , 149
 Pontifices pro Colonia deducenda ex civium nu-
 mero electi , 16
 Pontifices Maximi quando duo simul facti , 85
 Pontus Romanorum Provincia à quo constituta , 45
 Preuges Patrei Patrarum conditoris pater , 18
 Preuges Spartianus Dianæ signum subripuit , 57
 Prora navis quid in nummis indicat , 13. 43
 in Coellotanis nummis Caracallæ , 43. Macri-
 ni , 92. Alex. Severi , 167. Maximi , 194.
 Philippi Sen. 229. Philippi Jun. 269
 Prospectus urbis in nummis Patrensibus Gordia-
 ni , 211
 Prusias Ziela filius , Bithyniæ Rex , 24
 Prusias urbs ab Prusia restaurata & denominata ,
 342

pro Julio Cæsare contra Pompeium stetit, 24
Pseudoantoninus dictus est Elagabalus, 133
Ptolemais urbs Phœniciz littoralis, 18
sola inter alias hujus nominis Colonia facta, 83
olim Ace dicta, à Ptolemæo Ptolemais vocata, 29
Colonia à Claudio Imperatore constituta, 175
nudum Coloniz nomen habuit, 239
an ideo sine privilegiis constituta, aut ipsa ab aliis
Imperatoribus ablata, 83
nummos percussit Severo, 18. Domnæ, 29.
Caracallæ, 59. Getæ, 83. Elagabalo, 123. Aquil-
liz Sev. 145. Alex. Severo, 175. Philippo Sen.
250. Valeriano, 333.
Ptolemæi omnes à primo hujus nominis Rege vo-
cati, 233
Ptolemæus Lagi filius, 313
Lathyrus Ægypti Rex VIII. 321
Pullus moneta in qua Pegasus, 27
Pupieni nummi in Colonis cusi hætenus non re-
perti sunt, 197
Purpura ex Conchylio inventa, 32
circa Africam punicea, 253
in Municipio Coellutano celebris, 168
apud Tyrios commendata, 184
Pygmalion Didus frater, Phœniciz Rex, 253
Pythia certamina in Apollinis honorem instituta,
266
quibus in urbibus celebrata, 72
Apud Thessalonicenses in nummis Gallieni,
348. Saloninæ, 355
eorum ludorum quæ præmia, 355
Python serpens ab Apolline occisus, *ibid.*

Q

Quadrigæ ab Eriethonio primum junctæ, 81
Quercina glans cibus hominum primus, 245
Quinquertium idem quod Quinquennale, 231
Quintilis mensis à numero dictus, 235
Quinquennale certamen Cæsareæ Palæstinæ insti-
tutum, 232

R

Radius est baculus quo Astrologi utuntur, 239
338
Ramathæ, vetus Laodicæ urbis Syriæ nomen, 225
Reditus P. Romani in tabulis censoriis descriptus,
67
Rem divinam interrompere nefas, 18
Remus Urbem Remuriam appellare constituerat,
38
Restitutus Episcopus Macrianensis in Mauritania
Sitifensi, 92
Rhea, eadem quæ Terra, & Cybele, 200
Rhenus cur bicornis appellatus, 19
Rhesaina Mesopotamiz in clivo montis Masii ad
Chaboram fluvium, 285
Colonia à Sept. Severo constituta, 292
æram ab Hadriano computat, 285
juxta eam Imperii Romani limites, 298
Rhyndacus Bithyniz fluvius, 24
Rhœdias Mædoniz amnis in Erigonum labens,
85
Romæ effigies in nummis Philippopolitanis Phi-

lippi Sen. 249. *MAIMI*, 274
in nummis Tyriis Treb. Galli, 312
Romani Angeronæ silentii Deæ sacra faciebant,
71
deos precari ut felix esset belli eventus, soliti, 3
Æneam gentis suæ principem agnoscebant, 68
133
Romulus & Remus Rheæ Sylviz filii, 201. à
Marte geniti, 95. in Tiberium abjecti, 348. à
Lupa nutriti, 68
Ruma apud Romanos Mamma, 201
Ruminalis ficus sub qua Romulus & Remus in-
venti, 37.

S

S. C. litteræ cur in nummis Antiochiæ Syriæ, 34
S. E. cur in eisdem additæ, 89. 102
S. R. in nummis Antiochiæ Pisidiæ, 85. 199
Sabinianus sub Gordiano Imperator in Africa ap-
pellatus, 206
Sacerdotis Matris Magnæ ut mulieres cur vestiti,
262
Sacra velato capite quis primus fecit, 18
Sacrum certamen unde dictum, 132. 332
Sagittarius Legionis Parthicæ insigne, 298
Sallustia Barbia Orbiana Alex. Severi uxor, 184
ejus nummi Colonici adhuc non observati, *ibid.*
Salomon Astartæ altaria condidit, 218
Salonina Galieni uxor natione Græca, 353
à Berytiis pro Venere habita, 354
Samaria ab Herode in honorem Augusti dicta Se-
bastæ, 30
Samaritarum legatio ad Antiochum Syriæ Regem,
311
Samofata Commagenæ Metropolis, 256
Saocoras Mesopotamiz fluvius ex Singara monte
defluens, 214
Sapor Persarum Rex Mesopotamiam depopula-
tus, Valerianum Imp. cepit tandem occisit,
334
Sarapis vox, vide in Serapis, 280
Sarpedon Demetrii Nicatoris dux, 6
Satyri provectioris ætatis Sileni,
cur Bacchi comites, 204
Sauli Regis arma in Astartes templo consecrata, 101
Scirtus Mesopotamiz fluvius Edessam præterfluit,
117
in Chaboram delabitur, 49
Scopas Ætolorum dux, 13
Scythæ in Cappodociam usque penetrarunt sub Gal-
lieno, 343
Sebastæ urbs Palæstinæ, Colonia à Sept. Severo
deducta, 30
M. Secundus Phœniciz præses sub Macrino, 91
Securitatis imago in num. Pellensibus, 189
Seditio inter Phœniciz & Syriæ urbes pro Severo
contra Pescennium, 5
Romæ sedata Gordiani Tertii electione, 212
Seleucia urbs in Pieria regione, 68
Jovem sub fulminis figura coluit, 20
Seleucia Mesopotamiz à Sept. Severo recupera-
ta, 7
Seleucus Nicator Apollinis filius creditus, 227
Antiochias urbes sedecim condidit, 35

Ddd ij

- Laodiceis Dianæ Tauricæ simulacrum concessit, 119
 Seleucus Callinicus Romanorum legatos benignè excepit, 190
 Semones Dei parvi appellati, 142
 Senæ urbs Hetruriæ antiquissima, 20
 Senatusconsultum pro Colonia deducendis olim necessarium, 249
 ad monetæ cudendæ facultatem Antiochenſibus Syriæ confirmandam concessum, 102
 Senemuris Ægypti Rex, 54
 Sepphoris Galilææ urbs in nummis non occurrit, 32
 Sept. Severus ex Africa oriundus, 78
 Imperator ab Illyricianis Legionibus appellatus, 5
 se Marci filium & Commodi fratrem asseruit, 2
 Bassiano filio Antonini nomen dedit, 44
 legionem ad Græciam contra Pescennium præripiendam misit, 8
 hujus Imperatoris ducem ad Cyzicum profligavit, 5
 Imperator tertium ob hanc victoriam vocatus, 11
 Antiochiam fugato Pescennio occupavit, 33
 ejus urbis privilegia Laodiceæ attribuit, 83. 255
 Adiabenicos vicit, & Arabiam vastavit, 27
 Arabici & Adiabenici nomina assumpsit, 62
 Heliopoli Phœnicie Colonie jus Latii concessit, 53
 jus idem Neapolitanis Samariæ abstulit, 245
 Byzantium urbem expugnavit, 9
 ejus cives Perinthiis in servitutem dedit, 34
 Caracallam filium in urbe Viminacio Cæsarem appellavit, 44
 milites plurimos in bellis civilibus amisit, 151
 tres legiones Parthicas constituit, 128
 Mesopotamiam contra Parthorum Regem ingressus est, 6
 Abgari Regis copias contra eum duxit, 48
 Carrhas profectus est, 7. Parthos fugavit, 4
 Seleuciam & Babylonem cepit, Ctesiphontem militibus diripiendam dedit, 8
 Mesopotamiam sub Commodio amissam recuperavit, 1
 donativum militibus ob victoriam Parthicam dedit, 80
 Coloniam Nesibin deduxit, 140
 Antiochenſibus pepercit Caracallæ filii interventu, 5
 privilegia ipsis restituit, 34
 Berytiis veniam concessit, 5
 Laodicensis Colonos constituit, 55
 ex Parthico bello per Cappadociam Romam rediit, 84
 Agonem Capitolinum celebravit, 12
 Carthaginensibus beneficia contulit, 78
 rei vehiculariæ munus à privatis ad fiscum traduxit, 21
 Commodum inter Divos referre jussit, 2
 Auspices deos Herculem & Bacchum habuit, 78
 templum iis Romæ magnificentissimum extruxit, 8
 Pertinacis nomen, amicorum querimonia abolivit, 17
 Pii cognomen in nummis assumpsit, *ibid.*
 in Britanniam cum filiis profectus est, 75
 ad bellum contra Britannos duxit Caracallam, rebus civilibus Londini Getam præfecit, 77
 Eboraci in Britannia morbo interiit, *ibid.*
 Latinis Græcisque litteris imbutus fuit, 23
 Caracallam rebus omnibus studiose excoluit, 57
 uxorem Juliam consiliis bellicis admisit, 27
 Pacator orbis in nummis appellatus, 3
 militari habitu sacra faciens in Patrenſibus, 17
 Serapis Jovis frater, 123
 idem cum Osiride, 26. idem cum Plutone, 124
 supremus Ægyptiorum Deus, 19. Sol existimatus, 186
 Jupiter ab Ægyptiis appellatus, 186
 ejus cultus ad Græcos transiit, à Græcis ad Romanos, 112
 ejus caput in nummis Æliæ Capitolinæ Elagabali, 106
 in Bostrenſibus Julæ Mamæ, 186
 Cæsarenſibus Elagabali, 112. Decii, 280
 Sinopenſibus Gordiani Tertii, 214
 quid ejus calathus in capite denotat, 190
 Sergia unde dicta Neapolis Samariæ, 246
 Serpens à Cadmo occisus, 136
 baculo involutus, Æsculapii symbolum, 116
 lapidi involutus in num. Tyriis Elagabali, 136.
 Aquilæ Severæ, 147
 tripodi involutus ad Apollinem Vatem spectat, 181
 sub tripode vocem edens Delphis, 69
 Victoriæ comes & symbolum, 31. 334
 Serpentes pellem quotannis deponunt, 116
 Severianus Macedoniæ sub Philippo præfectus, 249
 Severus leg. III. Gallicæ dux sub Elagabalo in Phœnicia, 97
 ob rebellionem supplicio affectus, 107
 Sichæus Didus Beli filiæ maritus, 130
 Sicyoniis cura ludorum Isthmiorum permessa, 10
 Sidon urbs Phœnicie antiquissima, 125. à quo vocata, 177
 maritimarum maxima, 128. Navarchis Phœnicie, 128
 Tyro antiquior, 125. & ejus mater, 154
 Metropolis dignitate ab Augusto privata, 126
 Colonia ab Elagabalo constituta, 32. 141
 Sidonii ab Ascalonitarum Rege expugnati, 142
 Tyrum ante annum Trojanæ cladis condiderunt, *ibid.*
 Europam à Tauro raptam in nummis signarunt, 129
 Astronomiæ & Arithmeticæ periti, 124
 Astartes signum in pompam per urbem gestare soliti, 154
 ipsis frumentum ab Elagabalo constitutum, 129
 Signa militaria in nummis Antiochenſibus Pisidiæ Caracallæ, 35. Elagabali, 168. Gordiani, 200. Philippi, 229. Decii, 276
 Apamæ in Caracalla, 38
 Crēmæ in Elagabalo, 115. Dacæ in Philippo Sen. 230
 Deulti in Tranquillina, 214
 Heliopolis in Macrino, 95
 Sidonis in Elagabalo, 127. Soemiadis, 155. Maxiz, 158
 Viminacii in Gordiano Tertio, 220
 Silenus

Silenus Phryg., 246. Bacchi nutricius, 64. institutor, 309. magister, 207. sacerdos, 207
vitem à mari rubro in Græciam transtulit, 64
eam novellare docuit, 67. illius racemos torculari subicere instituit, 247
inter astra in Bacchi gratiam translatus, 64. 93
inter Deos relatus, 246. inter minores habitus, 125
in plurimis regionibus & præsertim in Syria cultus, 338
ejus simulacrum in num. Berytensibus, 111
Bostrenis in Alex. Severi, 164
Coillutanis Caracallæ, 44. Elagabali, 113. Gordiani tertii, 206
Damascentis Philippi Senioris, 232
Deultanis Macrini, 43
Laodicensibus Syriæ Treb. Galli, 309
Neapolitanis Philippi Sen. 246. & Junioris, 272
Sidoniis Elagabali, 149
Troadensibus Caracallæ, 64. Elagabali, 137.
Alex. Severi, 181. Valeriani, 335
Sileni unde nomen, 64
Silpius mons Syriæ ad cujus radices Antiochia, 34
Silvanus Macrianensis Episcopus in Africa, 92
Simulacrum Veneris à Sidoniis sub astri figura cultum, 154
Sinope urbs Ponti Asiatici littoralis, 84
libera à Lucullo pronunciata, 215
Aurelia dicta in Caracallæ gratiam, 45
nummos Caracallæ percussit, 64. Getæ, 84
ejus æra in nummis diversa, 215
Singara urbs Mesopotamiæ ad fluvium sita, 213
aquarum penuria sæpe laborans, 214
Colonia à Divis fratribus constituta, 179
Sisyphus Æoli filius 9. Corinthi Rex ludos Isthmicos in Melicertæ nepotis honorem instituit, 10
Sistrum Deæ Isis symbolum, 157. 172
Smyrnæis primum Fortunæ simulacrum fecit Bupalus, 75
Soemias Elagabali mater, vide in Julia, 117
Sohemus nomen Syriæ vulgare, 185
Sol & Hercules idem, 216. cum Apolline idem, 54
pro uno deo habitus, 319. à Syriis cultus, 73
cum Luna vitam præcipue gubernans, *ibid.*
cur in crescente Luna à Carrhenis signatus, 206
Spes ut mulier juvenis depicta, 145
Spicæ in nummis frumenti abundantiam denotant, 34
Straton Tyrionum Rex à Plebe creatus, 339
Stabiz urbs Campaniæ maritima, 88
Statua Augusti supra basim in num. Patrensis, 211 in Philippenis, 58
Minervæ Corinthi in foro posita, 10
equestris in Ptolemaïdensibus Caracallæ, 59
Alex. Severi, 175
Stella Herculis apud Caldeos, 216
Stobi urbs Macedoniæ in Pelagonia regione, 84
juris fuit Italici, 21.
Sept. Severo nummos percussit, 21. Domnæ, 31
Caracallæ, 62
Stola matronarum Romanarum habitus, 3
Supplicationes Macrino cur Romæ decretæ, 104
Synoris, equorum duorum jugum, 12

Syria provincia Rom. à Pompeio facta, 290
Solem præsertim coluit, 33
Jovem & Apollinem pro Diis tantum agnovit, 320

T

T Anais aliquando Danubius est appellatus apud Ortelium, 317
Tarquinius Priscus templum Jovi O. M. vovit, 240
Taurus ad sacrificium spectans in Corinthi num. 10
Telephus à cerva nutritus, 233
Tellus, Rhea, Vesta, & Mater Magna, eadem, 236
Temo Genii symbolum, 4
Templorum ichnographiæ in nummis.
Apollinis in Troadensibus Alex. Severi, 180
Astartes in Æliotis Capitolienisibus Sept. Severi, 1. Diadumeniani, 101. Berytiis Sept. Severi, 5. Jul. Domnæ, 24. Macrini, 91. Elagabali, 110. Annæ Faustinae, 149. Gordiani, 204.
Bostrenis Jul. Mameæ, 187. Sidoniis Elagabali, 126. Jul. Paulæ, 141. Tyriis Elagabali, 135.
Aquilæ Sev. 146. Philippi Sen. 252. Treb. Galli, 312
Bellonæ in Comanis Caracallæ, 45
Cupidinis in Diensibus Alex. Severi, 170
Dianæ in Ptolemaïdensibus Elagabali, 124. Valeriani, 338
Fortunæ in Ptolemaïdensibus Elagabali, 124.
Aquilæ Severæ, 145. Annæ Faustinae, 150
Genii in Antiochenisibus Syriæ Decii, 278.
Etruscillæ, 284. Q. Herennii, 296. Hostiliani, 300. Volusiani, 317. Damascentis Philippi Senioris, 233. Laodicensis Elagabali, 120. Nesibitis Julæ Paulæ, 141. Philippi Senioris, 248
Herculis in Tyriis Macrini, 98. Elagabali, 138
Isidis in Cæsarensibus Caracallæ, 41
Jovis in Diensibus Sept. Severi, 13. Laodicensis Caracallæ, 55. Elagabali, 120. Tranquillinae, 225. Philippi Junioris 244. Rhēfainensis Etruscillæ, 292. Sebastenis Julæ Domnæ,
Capitolini in Æliotis Capitolienisibus Diadumeniani, 100
Græcanici in Neapolitanis Philippi Sen. 247.
Optimi Maximi in Heliopolitanis Sept. Severi, 16. Caracallæ, 53. Philippi Sen. 240. Otaciliæ, 262
Melicertæ in Corinthiis Sept. Severi, 10
Mercurii in Heliopolitanis Philippi Sen. 240.
Patrensis Caracallæ, 56
Minervæ in Rhēfainensis Decii, 287. Etruscillæ, 293
Neptuni in Berytiis Elagabali, 110. Macrini, 90
Sileni in Berytiis Elagabali 111. Damascentis Otaciliæ, 259
Solis seu Elagabali in Emisenis Caracallæ, 51
Templorum mentio quæ in nummis non occurrunt,
Dianæ apud Corinthios, 79
Domitiani apud Deultanos, 47
Fortunæ apud Corinthios in foro, 75

Ecc

- ejusdem Romæ trans Tiberim, 94
 Genii apud Antiochenſes Syriæ, 162. 317
 Jovis Capitolini apud eoſdem, 262
 ejusdem, Romæ in octava regione, 240
 Fulminatoris apud Seleucienſes Pieriæ, 20
 Olympii apud Athenienſes, 317
 ejusdem apud Tyrios, 264
 Lunæ apud Albanos, 36
 Luni vel Menſis apud Phryges & Armenos, 36
 Minervæ Frænatricis apud Corinthios, 40
 Pacis Romæ in quarta regione, 47
 Saturni apud Alexandrinos extra pomœrium, 280
 Senatui & Romæ dicatum, 244
 Serapidis Alexandriæ extra pomœrium, 280
 ejusdem apud Antiochenſes Syriæ, 124
 ejusdem Romæ in prima regione, 60
 Sileni in urbe Eleorum, 44
 Veneris apud Corinthios, 75
 ejusdem Victricis, Romæ in nona regione, *ibid.*
 Thalia una ex Gratiis dicta Felicitas, 170
 Thafii Herculem Tyrium coluerunt, 312
 Themis una ex Fortunæ comitibus, 239
 Theoclia Alex. Severi ſoror, 195
 Theſpienſes feſtum & ludos Cupidini inſtituerunt, 170
 Theſſalonica urbs Macedoniæ ad Axium fluv. 348
 Metropolis & Colonia à Valeriano conſtituta, 355
 Neocoros quando facta, 359
 obſidionem barbarorum fortiter toleravit, 349
 Thoth vel Thautus Mercurii nomen, 239. 338
 Thracia, Provincia Romana à Veſpaſiano facta, 261
 quæ tributa ſolvit, 236
 Thynias oppidum Thraciæ, 307
 Thynnorum piſcatio ad Anchſalum urbem, 192
 Thyſdrus vel Thiſdrum urbs Africæ mediterranea, 194
 Thyſus Bacchi ſymbolum, 93. 177
 Tiberius Trib. Potestatem quando ab Auguſto accepit, 358
 Tiridates Armeniæ Rex ſub Treb. Gallo, 323
 D. Toinardus Aurelianenſis, vir eruditiffimus, 52
 Tomi urbs & Metropolis Ponti ſecunda, 113
 Trajanus Arabiam Imperio per Palmam Syriæ præfectum acquiſivit, 163
 Meſopotamiis tributum impoſuit, 286
 Trajanus Decius ex Pannonia oriundus, 275
 Imperator ab exercitu Mœſiaco contra Philip-pum factus, *ibid.*
 civili virtute & uſu militari eum ſuperabat, 283
 ſumma prudentia præditus, 295
 dignitates omnes ab Imperatoribus uſurpatas ſenatui populoque Romano reſtituit, 275
 Trib. Potestatem in nummis ideo non ſignavit, 284
 Hoſtilianum Cæſarem fecit & adoptavit, 296
 in Syriam contra L. Priſcum Philippi fratrem profectus eſt, 278
 Babylonem Antiochiæ Præſulem occidi juſſit, 277
 in Chriſtianos plurimum deſcivit, *ibid.*
 Rhesaineſis privilegia confirmavit, 286
 contra Gothos bellum ſuſcepit, 280
 Hoſtilianum Romæ pro Imperii adminiſtratione reliquit, 299
 Treb. Gallum ad Danubii ripam ſervandam locavit, 317
 in acie ſtrenuè pugnans occubuit, 294
 biennio integro imperavit, 288
 Tranquillina Gordiani Tertii uxor, 222
 Gordianum in bello Perſico comitata eſt, 214
 Trapezus urbs Cappadociæ littoralis, 84
 Treb. Gallus poſt Decii mortem Imperator ab exercitu appellatus, 301. 317
 pacem cum barbaris tributo iis conſeſſo iniit, 306
 Trib. Potestatem Senatui à Decio redditam Imperatoribus reſtituit, 301
 Hoſtiliano extincto Voluſianum filium jam Cæſarem, Imperii conſortem fecit, 302
 annonam Populo Romano conciliavit, 305
 conſulatum ſecundum Imperator geſſit, *ibid.*
 negligenter res adminiſtravit, 302
 cum filio verſus Interamnâ à militibus occiſus eſt, 315
 Tribunicia Potestas ad Auguſtus non pertinet, 290
 tertia & quarta cur in Voluſiani nummis, 318
 Tributum capitis Cæſarienſibus à Veſpaſiano remiſſum, 73
 Meſopotamiis à Trajano impoſitum, 286
 à Romanis primum ſub Gallo barbaris pactum, 306
 Tridens Neptuni inſigne, 90. ipſius ſceptrum, 193
 quomodo factum, & quid denotat, 110
 Triremis primum apud Tyrios inventa, 99
 cæſata in num. Carthagiænſibus Philippi Jun. 269. Treb. Galli, 305. 269
 in Tyriis Macrini, 86
 duæ in Sidoniis Elagabali, 130
 Tripus Apollini ſacer 86. unde nomen, 357
 vaticiniorum ſymbolum, 69. quomodo factum, 86
 in nummis Troadenſibus Caracallæ, 68. Ge-
 tz, 86
 Tyriis Saloninæ, 357.
 Tritonia unde Pallas dicta, 224
 Tritones à Delphinis veſti, 112
 Troas urbs Phrygiæ minoris, 21
 eadem quæ Alexandria in nummis, 62
 ad Idæ montis radices ſita, 67
 ex Trojæ antiquæ ruderibus ab Alexandro ſuſci-
 tata, 179
 olim ab Antigono ejus duce Antigonia dicta, 134
 ejus conditor ſacrificans ante Apollinem in Ca-
 racalla, 63
 cum Illo urbe diverſa, 86. 183
 plurima beneficia à Julio Cæſare accepit, 133
 Colonia ab Auguſto deducta, 21. 134
 juris Italici facta, 67. 250
 huic Imperatori templum condendi facultatem à Senatu non obtinuit, 215
 omni onere immunis à Claudio Imp. facta, 21
 Romanæ gentis auctorem ſe jaſtabat, 183. 190
 Aurelia & Antoniniana in Caracallæ gratiam vocata, 133. in ejus nummis Alexandria dicta, 134
 & poſt Alexandrum Sev. hoc nomen amplius non aſſumpſit, *ibid.*
 nummos quibus percuffit. vide in Colonia Troas.
 coluit Apollinem, 86. Neptunum, 192
 Silenum, 66

Troia ab Apolline & Neptuno condita, 86
 à Junone & Minerva eversa, *ibid.*
 Trophæo manum cur apponit Astarte, 134
 cur Herculi à Tyriis erectum, 70
 Tryphon Syriæ Rex Berytum destruxit, 6
 Turpilius Dexter Consul an. U. C. 978. 210
 Turres cur supra caput muliebre impositæ, 18
 Tusculum Colonia & urbs Latii, 88
 Tyana urbs Cappadociæ, 84
 Tyche seu Fortuna, Oceani filia, 94
 Tympanum seu Cymbalum Cybeles insignis, 200
 Typus pro alio typo in nummis frequens, 256
 Tyro Herculis amica, 219
 Tyrus urbs Phœniciæ littoralis, 22
 à Sidoniis condita, 69. Sidonis filia, 125
 ante templum Jerololymitanum, 70
 ante annum Trojanæ cladis, 142
 vetus ab Agenore, nova ab Hercule, 70
 Triremis inventrix, & ejus in mari potentia, 99
 Colonias in plurimas regiones deduxit, 70
 Coronata & Coronaria appellata, *ibid.* 223
 Metropolis dignitate ab Augusto privata, 126
 ab Hadriano in Pauli Tyrii gratiam ipsi restituta, 232
 Beryto infensa, 5. Pescennii partes deseruit, 22
 Sept. Severo acclamavit, 15. 22
 Colonia ab eo Imperatore deducta, 1
 splendidissima ab Ulpiano appellata, 314
 juris Italici à fundatore facta, 22
 Macrini partes contra Elagabalum fovit, 127
 ab Elagabalo privilegiis privata, 134
 cui nummus dedicavit, vide in Colonia Tyrus.
 coluit Astartem, 70. Angeronam, *ibid.* Hercu-
 lem, 69. Silenum, 137
 pro Heroe Cadmum in nummis percussit, 215.
 & pro Heroïna Didonem ejus sororem, 253

V

Valerianus antequam Imperator esset, Censor
 electus fuit, 301
 Senex Imperium adeptus est, 331
 Germanos per legatos contudit, 339
 Thessalonicam urbem deduxit Coloniam, 335
 bellum Persicum suscepit, 334
 pro eo gerendo in Syria commoratus est, 331
 à Sapore Persarum Rege victus & captus, 33
 Vas pro certaminibus unum certamen indicat,
 119
 tot in nummis quot certamina in urbe celebrata,
 321
 unum cum palmæ ramo in num. Emisensis Ela-
 gabali, 113
 Damascenis Emiliani, 327
 Thessalonicensibus Gallieni, 348. Saloninæ, 355
 Tyriis Elagabali, 136. Valeriani, 332
 Vasa duo supra mensam in Sidoniis Elagabali, 131
 Alex. Severi, 178
 cum clava intermedia in Tyriis Gordiani, 219
 Volusiani, 324
 Vasa tria in Heliopolitanis Caracallæ, 52. Vale-
 riani, 333
 Vestigal ex pascuis petebatur, 67
 Vendeni Sarmatæ Europææ populi, 317
 Venus ex mari nata ipsius domina appellata, 111
 formæ & generationis Dea, 353

Architis unde cognominata, 338
 Tyria appellata quia Tyro concepta, 127
 Victrix in nummis Corinthii Plautillæ, 74
 à Syris Astarte dicta, 110. etiam Urania, 142
 Adonidi nupsit, 218. 338
 urbem de Beroes filiz nomine, Beroen appellavit,
 344
 Verona urbs à Gallieno restaurata, 342
 Vespasianus Cæsaream Palæstinæ Coloniam dedu-
 xit, 40
 Deultum Thraciæ Coloniam constituit, 47
 templum Pacis magnificentissimum Romæ ex-
 truxit, 168
 Thraciam fecit Provinciam Romanam, 261
 Vesta Saturni & Rheæ filia, 189. ut mulier vetus
 depicta, 145
 Veterani in Colonias traducti. Vide Legiones, 172
 Vexillum Coloniz militaris symbolum, 65
 cui insitit Aquila in Antiochenisibus Pisdiz
 Philippi, 229. Decii, 276
 Rhēfainēsiis Traj. Decii, 287
 pone Colonum in Rhēfainēsiis Alex. Severi,
 175. Sidoniis Elagabali, 117. Anniz Faustinz,
 150. Tyriis Sept. Severi, 22. Getz, 87
 pone caput Genii in Troadensibus Caracallæ,
 65. Elagabali, 132. Jul. Mamæz, 189
 gestum à Genio in Daciciis Philippi, 230. Ede-
 senis Alex. Severi, 172. Heliopolitanis Philip-
 pi Sen. 238. Troadensibus Alex. Severi, 182
 pone bovem in Tyriis Jul. Domnæ, 32. Ma-
 crini, 97. Treb. Galli, 314
 pone Lupam in Damascenis Otaciliz, 258. Troa-
 densibus Aquiliz Sev. 146
 pone Aquilam in Tyriis Caracallæ, 71. Treb.
 Galli, 314
 inter duas Aquilas in Damascenis Treb. Galli,
 308. Volusiani, 320
 Vibia Aurelia Sabina M. Aurelii & Faustinz F. 149
 Victores certaminum Pythiorum lauro coronaban-
 tur. Vide Corona, 119
 Victoria Minervæ adstitrix in bello contra gigan-
 tes, 26
 Dea Palmæ appellata, 80. 132
 gradiens depingitur tanquam ad alias prope-
 rans, 21
 cum flagro ad ludos & non ad bellum spectat, 47
 signata in nummis Apamenis Gallieni, 343
 in Corinthiis Jul. Domnæ, 27. Getz, 79
 insitens globo in Hipponensibus Gallieni, 347
 in Patrensisibus Gordiani Pii, 211
 sedens in Pellenisibus Macrini, 97
 stans in Stobensibus Severi, 22. Caracallæ, 61.
 Getz, 84. Elagabali, 132. in Tyriis Valeria-
 ni, 339
 in bigis Corinthiorum Caracallæ, 47. Getz, 79
 Viminacium urbs Mæsiæ sup. Colonia à Gordiano
 deducta, 220
 Vinum Thracicum maxime celebratum, 93
 in utre hircino asservatum, 247
 aqua temperari quandonam cœptum, 64
 Virga Mercurii unde dicta, 246
 Virgo masit Diana, 79
 in bigis cervorum in Patrensisibus nummis Ela-
 gabali, 120
 Vites filiz Sileni vocatz, 182

Ecc ij

Ulysses in classe Argiva, 18
 Veloxæses Parthorum Rex, 6
 Volusianus à patre Cæsar dictus, 316
 Hostiliano mortuo Imperator appellatus, *ibid.*
 insignibus titulis in nummis ornatus, 317
 Urbes in summitate montium antiquitondit, 18.
 206.
 in quas deducebantur Coloniz, nomen illæ non
 mutabant, 200
 inter se de verustate sæpe certabant, 116
 omnia ad antiquitatem suam spectantia in num-
 mis signabant, 187
 plurimæ sub Gallieno terræ motu concussæ, 347

Us Arami filius Damasci, conditor à Josepho di-
 ctus, 259
 Utica Africa Municipium jure Italico à Sept.
 Severo donatum, 1

Z

Z Aita Mesopotamiæ urbs, Zmaita in nummis
 dicta, 176
 Zielas Bithyniæ Rex, Prusiæ pater, 24
 Zodiacus in num. Ptolemaidenſibus Elagabali, 124
 Valeriani, 333.

Addenda, delenda, & emendanda.

P Ag. 2. lign. 32. post Antiochenſes, adde in
 arca S. R. *Senatus Romanus.*
 lin. 24. pro Capitolinus, reponere Spartianus.
 6. lin. 8. pro Sydon, lege Sidon, 27. lege crescens
 Luna cippo impoſita, ante quam.
 7. lin. 7. lege Crescentem Lunam.
 lin. 12. lege Crescens Luna in qua aſtrum.
 21. Crescens Luna cum aſtro.
 8. lin. 8. pro Lampridio, reponere Spartiano.
 in primo nummo Hercules parte oppoſita cuſus eſt.
 10. lin. 16. post inſignita, adde eſt.
 lin. 18. pro Hermonis, lege Hermiones.
 12. lin. 6. post ideo, adde eſſe.
 14. lin. 6. post I V L. adde A V G. & post Iulia,
 adde *Augusta.*
 lin. 29. pro Onuphyrio, lege Onuphrio.
 16. lin. 13. Civium Romanorum electi.
 17. lin. 15. pro Capitolinus, reponere Spartianus.
 18. lin. 8. post turritum, adde pone quod Cornucopiæ.
 lin. 19. pro ex eodem Pauſania, lege ex Pauſania.
 22. lin. 6. pro Laodicens, lege Laodiceæ.
 8. pro utriſque urbibus, lege utrique urbi.
 24. lin. 17. lege Amazon, & lin. 26. Amazoni.
 30. lin. 23. pro ἑλαττον, lege ἑλαττον.
 31. lin. 2. pro Adriabenicos, lege Adiabhenicos.
 32. lin. 33. pro capedunculum, lege capedunculam.
 36. lin. 6. lege Crescente Luna.
 38. lin. 2. inſigni, lin. 12. Νικημεδίας, lin. 13. Νο-
 ρομαχίας.
 39. lin. 16. pro Hyppius, lege Hippus.
 40. lin. 9. pro ὑπομαρτυρος, lege ὑπομαρτυρος.
 41. lin. 2. pro ſumpibus, lege ſumptibus.
 24. lin. 4. Crescente Luna.
 lin. 16. Crescens Luna in qua.
 lin. 19. Cenomanenſium.
 lin. 21. Κολωνία. lin. 22. Luna Crescente.
 43. lin. 19. pro nummum Gruteri pag. 362. cum
 epigraphe, lege inſcriptionem Gruteri, pag.
 362. in qua.
 lin. 22. pro quod illam, lege cum illam.
 44. lin. 16. pro Jul. Capitolinus, reponere Spartia-
 nus. 22. pro Laodiceos, lege Laodiceos.
 45. l. 23. lege ἀφιδρυδία. l. 24. δὲ π. l. 25. Phanarzam,
 l. 33. expungendæ.
 46. lin. 27. pinubus.
 49. lin. 1. pro Regem deſtitutum, lege Rege de-
 ſtitutam.

52. lin. 16. post assignato, pone punctum cum vir-
 gula, 18. pro Probatum, lege probatur.
 lin. 29. pro 927. lege 967.
 53. lin. 11. lege ἱστιάων, lin. 13. ἱστίαν, lin. 17.
 Capitolinos.
 54. lin. 28. pro Phœnibus, lege Phœnicibus.
 57. lin. 31. lege Germanicum.
 lin. 26. post αὐδον, adde π.
 60. lin. 20. lege Aſtartæ.
 62. lin. 29. pro καπιτωίων, lege καπιτωίων πῆ.
 66. l. 2. pro Julius, reponere Iulus, lin. 3. lege ſunt.
 71. lin. 5. lege ἱχθυόων, lin. 19. Aquilam, Roma-
 nam avem.
 72. lin. 2. post COLONIA. adde in aliis COL-
 TYRO. METR.
 lin. 24. post quod δύναν, pone virgulam.
 lin. 26. post equeſtre, dele cum.
 lin. 28. pro Pythiâ, lege Pythia.
 73. lin. 17. post illud, adde Antoninianæ nomen;
 20. lege Regi à confeſſionibus.
 75. lin. 12. pro regnis, lege Reginis.
 78. lin. 3. pro theatrum, reponere templum.
 lin. 7. lege barbata.
 88. lin. 5. lege Januario, lin. 8. Pthificis.
 91. lin. 28. pro οἷς, lege οἷς.
 92. lin. 2. pro in aures, leg. in aures, & Algeriz.
 93. lin. 15. pro hædera, lege hedera.
 96. lin. 21. lege Dec. V. lib. I V.
 97. lin. 25. pro Diomeno, lege Dionem.
 98. lin. 22. lege Aſtartæ. lin. 23. Hiramum.
 99. lin. 10. lege θαλασσοκρατία. lin. 16. Εὐρώπης.
 101. lin. 32. lege Aſtartæ.
 102. lin. 6. post Aſtarten, pone virgulam.
 103. lin. 17. pro ἀποφύας, lege ἀποφύας.
 104. lin. 6. post dignitas, adde Dionem illustrat qui
 107. lin. 3. pro πύχους, pone πύχους.
 110. lin. 17. pro Sorti te, lege Sortite.
 111. lin. pro Aſtartis, lege Aſtartes.
 112. lin. 13. pro Παρδαλίας, lege Παρδαλίας.
 113. lin. 30. pro illum, lege illam.
 118. lin. 9. pro A Y T. lege A Y P.
 lin. 21. lege Euphratem.
 118. lin. 1. lege Phœnicia.
 lin. 14. Sidon.
 121. lin. 29. post ἀναμύγναι, dele virgulam.
 123. lin. 2. pro αὐξιν, lege αὐξιν.
 124. lin. 20. lege γηρυσιαν.

lin. 27.

- lin. 27. pro HEP. *reponere* HEC.
 125. lin. 6. lege HEC.
 lin. 35. *Φοίνικας*.
 126. lin. 7. lege Astartes.
 lin. 26. *post* transmitti, *adde* solitum fuisse.
 127. lin. 1. *post* urbibus, *adde* factum.
 lin. 18. lege copia.
 128. lin. 35. lege *πνίπτος*, maximum est, *dele* & *triremes*.
 129. lin. 7. pro *παρτίδας*, lege *παρτίδας*.
 131. lin. 9. lege Periodonica.
 lin. 15. *περιδορική*.
 lin. 20. Pomponius Festus.
 132. lin. 2. pro Periodioncis, lege Periodonicis.
 135. lin. 4. lege hexastylo.
 lin. 13. Astartæ.
 136. lin. 4. pro Byssa, lege Byrsa.
 138. lin. 5. pro ejus, *reponere* Tyri.
 139. lin. 4. pro *ἑμῶν*, lege *ἑμῶν*.
 142. lin. 5. lege Astartæ.
 lin. 9. Semones.
 lin. 16. Astartæ.
 lin. 28. *ἄντι*.
 144. lin. 19. lege cuderunt.
 lin. 28. *ἀντίστα* *ἡγούμεν*.
 lin. 22. probro.
 lin. 23. *dele* velata &.
 145. lin. 11. lege Astartæ.
 lin. 17. Daldianus.
 lin. 25. Ptolemæo.
 147. lin. 26. *post* Græci, *dele* filium.
 148. lin. 5. lege sacra facientes.
 lin. 21. circumsaltat.
 150. lin. 16. pro Astarti, lege Astartæ.
 154. lin. 2. pro Juliano, lege Julio.
 lin. 17. lege matri.
 158. *post* *Μαῖα*, *pone* virgulam.
 160. l. 12. l. suscepisset, a militibus interemptus est.
 161. lin. 12. lege fluvium.
 162. lin. 30. lege 691.
 lin. 33. pro & urbis, lege Urbis nimirum.
 163. lin. 1. pro junctis, lege juncti.
 164. lin. 2. *post* redegit, *adde* que.
 165. lin. 36. pro Ptolomæus, lege Ptolemæus.
 167. lin. 17. pro Γ. vocibus, *reponere* Γ. notis.
 169. lin. 25. pro *ὑπερβαλόντες*, lege *ὑπερβαλόντες*.
 170. lin. 7. pro primus, lege primum.
 173. lin. 10. pro EMHCΩN, lege EMICΩN.
 174. lin. 12. pro apud Plutarchum, lege Plutar-
 chus.
 lin. 20. pro lyra, *reponere* fistula campestris.
 175. Secundus Rheshainæ nummus pertinet ad Traj.
 Decium.
 178. lin. 3. lege *παρθένος*.
 lin. 19. Periodonica.
 lin. 22. *post* hiemavit, *adde* ut innuit Herodia-
 nus p. 583.
 180. lin. 24. pro exgnasse, lege expugnasse.
 181. lin. 7. pro dragone, lege dracone.
 lin. 11. pro aurem, lege autem.
 183. lin. 3. pro *ἀγνός*, lege *ἀγνός*.
 192. lin. 14. pro *ἡδὲ*, lege *ἡδὲ*.
 lin. 24. pro cetum, *reponere* equum marinum.
 197. lin. 11. pro à me, lege à nobis.
 200. lin. 1. pro S. C. *reponere* S. R.

201. lin. 10. pro *ἡ*, lege *ἡ*.
 206. lin. 7. lege Colcharrinos.
 lin. 11. Crescens Luna.
 210. lin. 19. lege Mygdoniam.
 lin. 20. abundantia.
 211. lin. 2. pro exercitur, lege *asseritur*.
 212. lin. 6. lege Urbe.
 lin. 8. Sabinianum.
 lin. 28. Marlyam.
 213. lin. 6. lege Ptolemæo.
 lin. 16. lege posteriori.
 lin. 23. *post* spectat, *adde* tanquam insigne.
 214. lin. 14. *post* accipere, *adde* teste Ammiano
 lib. 20.
 lin. 20. pro 306. lege 308.
 215. lin. 2. pro Æsculapii, *reponere* Serapidis.
 lin. 5. *post* exhibet, *adde* duo puncta.
 lin. 25. *post* perpetrata, *pone* virgulam.
 lin. 11. pro 232. lege 233.
 216. lin. 27. pro Bacchum, *reponere* Herculem.
 218. lin. 5. pro 1. Reg. 25. *reponere* 1. Reg. x 1.
 lin. 23. lege *οὐκίη*.
 223. lin. 11. lege Cabirus.
 lin. 21. Cabirus & Cabiri.
 227. lin. 29. *post* *ἱερούς*, *adde* virgulam, & lege
ὑπερβαλόντες.
 228. lin. 15. *post* *ΒΕΟΥΣΙΑ* *adde* in nummo Σ.
 pro Σ. quod & alias occurrit.
 235. lin. 20. pro *ἱερούς*, *reponere* *ἱερούς*.
 237. lin. 6. pro *Θεῶν*, lege *Θεῶν*.
 241. lin. 7. pro Hexegi, lege Exegesi.
 247. lin. 17. lege Garizim.
 lin. 18. Garizimum.
 251. lin. 14. pro Astrogitonem, lege Astrochito-
 nem.
 252. lin. 8. lege Hiramus.
 lin. 25. Carthaginem.
 254. lin. 22. lege observatos, *ibidem* lege assequutum.
 269. lin. 20. lege *ὑπερβαλόντες*.
 262. lin. 12. pro execuissent, lege exsecuissent.
 264. lin. 32. pro Agenorum, lege Agenorium.
 266. lin. 28. pro Rheshainæ, *reponere* Viminacii.
 268. lin. 14. pro *ΗΚΣ*, lege *ΗΚΣ*.
 270. lin. 20. *post* enim *adde* anno.
 lin. 24. pro X. *pone* XIII.
 277. lin. 21. pro D. lege Dio.
 278. lin. 27. pro advectitis, lege advectitiis.
 280. lin. 29. pro Sarei, lege Særei.
 282. lin. 12. pro *ἀγνός*, lege *ἀγνός*.
 284. lin. 13. lege constitui.
 lin. 14. pro P. R. lege R. P. lin. 16. Decius, *ibid.*
 296. lin. 3. lege Capitolienses in antica parte utrum-
 que Cæsarem exhibuerunt.
 297. lin. 28. pro *Πέμπος*, lege *Πέμπος*.
 300. lin. 35. lege Silpii, & 36. Silpium.
 301. lin. 26. pro inchoasse, lege inchoasse.
 302. lin. 3. ante *πρὸ* annum, *adde* quintum Daciz.
 305. lin. 17. pro in quo, lege in qua.
 306. lin. 18. lege dextrâ, lin. 23. drachmarum, *idem*
 lin. 25.
 307. lin. 15. pro patiente, lege faciente.
 308. lin. 25. pro Hadrumetica, lege Hadrumetina.
 301. in primo nummo lege, COL. AUG. TROA.
 312. lin. 4. pro cudere, *reponere* cudisse. lin. 7. lege
 Thasi. lin. 16. pro cippo, *reponere* columnæ.

Fff

313. lin. 30. pro κρήνηα μίσω, lege κρήνηα μίσω.
 316. lin. 11. pro Γαλιδίνος, lege Γαλινδίνος.
 318. in utroque nummo lege ΕΞΟΥΣΙΑΣ.
 lin. 2. post ἔξουσίας, adde πείτης.
 lin. 5. pro πείτης, pone πείτης.
 lin. 12. post videntur, lege cum prima nec secunda Trib. potestas in iis usquam observetur, sed quarta in eorum, &c.
 1. lege Ptolemæus idem lin. 5.
 321. lin. 9. pro Sebastea, repone Augustea.
 323. lin. 15. pro Pompeius, leg. Pomponius.
 324. lin. 30. lege νικησας τὰ ἄλλα, ἀνίκητον τὴν σίφωνα, & paulo post ἢ τὴν φοίνικα.
 327. lin. 13. post I M P. C. adde M.
 lin. 17. lege characteres, ut & lin. 19.
 332. lin. 20. post Oecumenicum, adde Isclasticum Heliopolitanum.
 333. lin. 5. pro omnia. Videant, pone omnia, vi-

- deant. lin. 27. pro Ptolomæo, lege Ptolemæo.
 2. pro ΚΟΚΩΝ, lege ΚΟΛΩΝ.
 334. lin. 23. lege Palmyrenus.
 335. lin. 4. lege Cabirum. lin. 17. Cabiro. lin. 23. Cabiros.
 336. lin. 2. post ἀντ, virgula.
 lin. 16. lege Σαυιδων.
 338. lin. 9. lege Typhona.
 lin. 27. pro ad hanc, pone de illa.
 340. lin. 8. pro Astrogitonem, lege Astrochitonem.
 348. lin. 22. pro. ΑΚΤΙΑ, repone ΠΥΘΙΑ.
 lin. 25. lege ἡ. lin. 26. Κασσιόδρου.
 lin. 6. post dele vero.
 349. lin. Αἰτιας, lege Pythiis.
 351. l. 1. post habeat adde & lin. 22. lege Αμαβρόντας.
 356. lin. 25. pro trophio, lege strophio.
 358. lin. 7. lege ipso. lin. 19. pro ejus, lege hujus.
 lin. 24. pro Juliz, lege Liviz.

MONITIO.

Typographicos errores & menda quæ in primum tomum irrepsent, cultello delere, & penna genuinam lectionem restituere constitueram, quod à me in primis exemplaribus factum est ideo minus ampla quam esse debent errata in calcem libri edita sunt; cum autem illa nimium tempus mihi absumerent, secundas post Præfationem curas adjeci, sed hæc sufficere non videntur; quare Lectorem ut omissa emendare, & excusatum me habere velit, deprecor.

In Præfatione.

- Pag. 4. lin. 12. pro superiori, repone hoc.
 6. lin. 36. pro Episcopus, lege Archiepiscopus
 7. lin. 40. pro Aureliz, pone Aurelianus.
 8. lin. 30. pro confitemur, lege confiteremur.

In primo tomo.

Pag. 45. In nummo 2. Corinthi integriore, ante vocem C A E S A R litteram C. id est *Cajus* observavimus, ideo hic nummus ad Caligulam pertinet, Octavianus enim primum C. CAESAR DIVI F. inscribatur, sed postquam Augusti nomen accepit *Caij* prænominis relicto AVGVSTVS CAESAR & nunquam C. AVGVSTVS CAESAR appellatus est, qua quidem inscriptione Caligula

usus est.

46. Eandem litteram C. in primo nummo etiam deprehendimus, & ideo ad Caligulam revocandus.
 200. lin. 17. pro nulli, lege pauci.
 201. In primo Corinthi nummo figuram muliebrem Amphitritæ tribuimus, quæ ad Inonem Athamantis uxorem revocanda, illa pedem unum supra lapidem Moluridem ponit, ulnis Melicertam filium gerens, cum se præcipitem in mare dedit, ut eam videre est in nummo Sept. Severi tom. 2. pag. 11.
 300. In 2. nummo pro AVG. lege securitati sæculi.
 lin. 28. pro AVG. lege SÆC. deinde pro Augusti, lege sæculi.
 lin. 30. post securitati, adde tanquam sæculi.

SUMMA PRIVILEGII.

CAUTUM est auctoritate Regis Christianissimi, ne quis in Galliarum regno, hæc Numismata Impp. Romanorum per Ioannem Vaillant, absque ipsius consensu, intra quindecim annos excudat, aut divendat; qui secus fecerit, indicta multa, prout amplius in ipso Regio diplomate continetur, coercetur. Dat. Lutetiz Parisiorum XXV II. Maii, an. R. S. M. DC. LXXIV. De mandato Regis, signat. DALENCE.

Quod quidem Diploma in Acta Typographorum Parisiensium relatum est die 11. Junii eodem anno à D. Thierry Syndico.

Parisii, ex Typographia ANDRÆ CRAMOISY, 1688.

VILLE DE LYON
 Biblioth. du Palais des Arts

